

Detektiv Sherlock Holmes in njegovi znameniti doživljaji.

Zvezek 2.

Ena sama kaplja črnila.

Listina je odfrfotala iz lordovih rok na tla, in zaman si je lord prizadeval, da bi jo pobrdil. Ves divji je segel

II 311357

311357

Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana

N 281/1973

Ponatisk je prepovedan. Pravica prevajanja na druge jezike je pridržana.

Published 22. February 1908. Privilege of Copyright in the United States of America reserved under the Act approved March 3, 1905 by Gjuro Trpinac, Zagreb, Ilica 6.

Ena sama kaplja črnila.

1. poglavje.

Vzoren nečak.

Zjutraj dne 23. maja 190.. so našli v starodavnem gradu plemenite rodovine Villersove najstarejšega člana te rodovine — lorda Henryja mrtvega v postelji.

Lord Villers je bil že skoraj sedemdesetleten, in njegova smrt bi ne bila tako grozna in strašna, če bi bil sir Henry že slaboten in res star.

Toda lord je bil še nenavadno čvrst in gibčen mož, in njegova visoka starost bi se niti ne opazila, ako bi je ne bili izdajali sivi lasje.

Ko je torej lordov stari komornik Tom nenadoma odkril njegovo smrt, je kriknil od straha, planil na hodnik in klical na vso moč:

„Pomagajte, pomagajte — moj ljubi lord je mrtev!“

Namah je prihitela vsa družina.

„Ali kako je to mogoče? — Na čem je umrl naš ljubi lord? — Saj je bil vendar še sinoči tako boder in tako dobre volje“, je klicalo osuplo osobje.

„Jaz ne vem“, je jecljal sivolasi Tom ves iz sebe.

„Mylord je legel ob enajstih ponoči k počitku in se je jako dobro počutil. — O moj Bog, če bi bil vsaj zdravnik že tukaj! Morda se je samo onesvestil, ali ga je pa prijel krč, ali kaj enakega!“

„Sporočite to mlademu gospodu“, je velel jeden izmed slug; „gospod mora to na vsak način zvedeti! Idi, James, ti si njegov služabnik!“

James se je obrnil proti stopnicam, obotavljaje se je rekel:

„Telefonirajte vendar najpreje po zdravnika! Lahko se še z jutranjim vlakom pripelje iz Londona . . .“

„Ti veš, da je mladi gospod Albert prepovedal na svojo roko klicati zdravnika. Dejal je, da je bilo lorda vedno strah, ako je doktor Lagdon pogosto dohajal, in zaradi tega je tudi vedno sam telefoniral ponj“.

„Oh, moj Bog! Danes se naš ljubi lord gotovo ne bi bal“, je vzkliknil stari Tom; „jaz hočem za našo nepokornost odgovarjati, zato hočem tudi takoj sam poklicati zdravnika“.

Med tem, ko je šel James po stopnicah gori, je hitel Tom k telefonu. — Tom jedini je smel ravnati proti izrečnemu povelju mladega sira Alberta, pokojnikovega nečaka; kajti kakor je bil ta lordov ljubljenec sicer mirnega in blagega značaja, napram služabnikom in drugim podložnikom je bil vendar zelo strog.

„S temi ljudmi se ne sme lepo ravnati“, je bilo njegovo načelo, — „ker sicer so takoj preveč domači“.

Ko pa mu je James prinesel strašno poročilo, je planil z jednim skokom iz postelje:

„Kaj govoriš, deček!“ je zakričal; „ali si že na vse zgodaj pijan?“

James se je ugriznil v ustnice in je molčal.

Njegov gospodar pa tudi ni pričakoval odgovora, dal se je kakor mogoče hitro obleči ter je hitel

v pritličje, kjer se je v veliki dvorani kmalu zbrala vsa družina in polnila s svojim tarnanjem vso hišo.

„Kje je lady Geraldina?“ je vprašal mimohitеč sir Albert. „Obvestite jo takoj! Toda ne pustite je v spalno sobo lordovo, da se preveč ne prestraši“.

Lady Geraldina je bila samo za nekaj tednov v gostih na gradu Villershallskem, med tem ko je sir Albert kakor domač sin živel že nekaj let pri starem gospodu in je tudi splošno veljal za njegovega dediča.

Družina je šepetaje razpravljala o verjetnih premembah v hiši.

„Videli boste, sir Albert bo podedoval vse“.

„Nikakor ne“, mu je ugovarjal drugi, „to je nemogoče. Gospod ima toliko nečakov in nečakinj; zaradi tega sira Alberta vendar ni lord od dedščine izključil vseh drugih!“

„Zakaj pa ne?“ odvrne James ujedljivo. — „Znano vam je, da je bil sir Albert vedno tako sladek z lordom, kakor da bi bil pol svetnika. — Jaz mislim, lady Geraldina bo jedina, ki bo razun sira Alberta nekaj podedovala; ker tudi njej je bil naš lord jako naklonjen“.

„Tako je tudi prav!“ je mrmrala družina. „Lady Geraldina je tako prijazna in tako lepa kakor solnčni žarek, — njej želimo, da bi imela lepo življenje“.

Četudi ni tega nihče izrekel, se je vendar opazilo, da večina ljudij ni posebno dobro mislila o mladem gospodu Albertu. To tudi ni čudno, saj se ni Albert nikoli prizadeval, da bi pridobil njih naklonjenost.

Med tem je sir Albert bled in vidno vznemirjen vstopil v sobo, kjer je ležal mrlič.

Namignil je Tomu, naj mu sledi.

Tom se je temu jako čudil — razumljiveje bi mu namreč bilo, ako bi se bolest tega mladega, sedaj toli osamljenega človeka polegla sama. — Ali sir Albert mu je bil vedno nerazumljiv — razlikoval se je popolnoma od sira Arturja, drugega lordovega nečaka, ki je živel v Londonu in je le malokdaj prišel na obisk.

Na pragu se je sir Albert, a le za trenotek, zgenil, ko je zagledal voščenobledo in mirno lice pokojnikovo, ki je ležal na postelji z napol zatisnjenimi očmi.

Bilo mu je, kakor da se steklene oči upirajo vanj; kriknil je, ali od žalosti ali od groze in padel pred posteljo na kolena.

„Mrtev je!“ je ihtel. „Resnično mrtev je! O, mogočni Bog — še sinoči je bil tako čvrst!“

Tom si je otrl oči in strmel žalostno momljaje predse:

„Popolnoma mi je nerazumljivo! Ko bi bil mylord kazal vsaj najmanjši znak, da mu je slabo. A nič. Smrt ga je izvestno zahitela v spanju. Zdravnik ne more tu ničesar pomagati“.

„Kaj govoriš o zdravniku?“ je rekel ostro sir Albert.

„Poslal sem ponj“, je odgovoril Tom začudeno. „Vzrok smrti se mora vendar dognati“.

„Seveda, seveda“, je dejal pikro Albert; „toda to bi morala biti moja skrb — jaz sem sedaj gospodar tukaj, Tom; in dobro bi bilo, da se temu kmalu priučite“.

Starček se je razžaljen obrnil. Kaj druzega se ni moglo od mladega gospoda pričakovati, in zato se ni čudil temu.

Albert se je pa takoj premislil in je ponudil Tomu prijazno svojo roko.

„Popolnoma prav ravnate, sir Albert“, je odgovoril starec hladno in odšel iz sobe, da bi mladega gospoda ne motil v njegovi žalosti, ki se je prav sedaj pokazala z vso silo.

Med tem je lady Giraldina, ki je stanovala na desni strani starega grada, zvedela vse, kar se je bilo dogodilo.

Lepo, plavolaso dekle pa se je po mnenju njene hišne in drugega osobja vedlo jako čudno.

Glasno je vzkliknila, ko je čula o nagli smrti svojega strica in obstala z izbuljenimi očmi in mrtvaškobledim licem popolnoma tiho, kakor okamenela.

Več minut je stala nepremično. Šele polagoma so se začele njene lepe črne veke, ki so obdajale njene sinje oči, gibati kakor da bi globoko razmišljala.

Naposled je izpregovorila. In prve besede, ki jih je izustila, so bile:

„Ali ste že telefonirali v mesto?“

„Dà, Tom je poklical zdravnika“.

„Ali niste nikogar drugega obvestili o tem?“

„Ne, mylady“.

„Dobro, potem bom sama takoj telefonirala. Pojdite z menoj, Polly, in ostanite v predsobi; ne bi rada, da bi se vedelo, s kom govorim!“

„Kakor ukažete, mylady“.

In Geraldina je šla s svojo hišno po stopnicah navzdol in se je izgubila v mali sobici s telefonom; zvesta Polly pa je bila na straži.

Geraldina se je zvezala z določeno telefonsko številko v Londonu in je čakala odgovora. Kmalu je zaslišala klic:

„Halo! Tukaj je Sherlock Holmes, kdo je tam?“

„Dragi mr. Holmes, jaz sem — Giraldina Villersova. — Pripetilo se je nekaj strašnega.“

„To spoznavam že iz vašega glasa, draga lady. Kaj je torej?“

„Ah, pomislite, to noč je moj stric nenadoma umrl, — našli so ga mrtvega v postelji“.

„Kako žalostno za vas! Jako mi je žal, lady Geraldina, — toda kaj je pri tej nesreči nenavadnega?“

„To ravno hočemo zvedeti od vas. — Prosim vas, pridite hitro k nam! Vzrok za svoj prihod boste že našli — vem namreč, da ste le vi tisti, ki bo stvar, ako ni v redu, razjasnil in odkril resnico“.

„Moja draga lady, vaše zaupanje mi je v čast, ali jaz zares ne utegnem, da bi se kar na slepo srečo odpeljal k vam! Počakajte; ako se bo morda zdel vašemu bratrancu, siru Albertu ta slučaj...“

„Ah, moj Bog — Albert!“

Vzklik nežnega glasu deklice je vzbudil pozornost detektiva na drugem koncu telefona.

Sherlock Holmes se je nato obrnil v svojo sobo in je zaklical z zamolklim glasom:

„Pojdi sem, Harry, in zapiši točno, kar boš slišal!“

Harry Taxon, zvesti pomočnik in prijatelj svetovnoznanega detektiva, je priskočil tiho k aparatu, vzel drugo slušalko in jo pritisnil k ušesu; med tem je njegova desnica, v kateri je držal priostren svinčnik, počivala na pločici, pritrjeni poleg telefona.

„Mr. Holmes“, je zaklicala lady Geraldina, „ali ste še tu?“

„Seveda sem in poslušam. No, povejte mi takoj, zakaj ne zaupate svojemu bratrancu Albertu?“

„Ali sem to rekla, mr. Holmes? Iz mojih besedi posnemate toliko, da vam ne more človek ničesar prikriti. Torej prav imate — jaz ne morem trpeti svojega bratranca Alberta. In niti ne vem zakaj!“

„Povem vam jaz vzrok“, je odgovoril Sherlock Holmes, in Geraldina je spoznala po njegovem glasu, da se je smejal. „Vi ga ne ljubite, ker ne morete ljubiti dveh bratrancev objednem“.

„Ali mr. Holmes!“

„Aha, jaz vas vidim do semkaj, kako ste zarudeli! Toda dosti tega, — sedaj ni čas za šalo! Oprostite, da sem vas za trenotek odvrnil od vaših misli. Če res želite, da pridem tja, pa pridem“.

„Hvala Bogu — hvala vam najsrčnejša!“

„Prišel bom kakor prijatelj vašega očeta, kar sem tudi v resnici. Toda nikakor ne smete imenovati mojega pravega imena. Imenoval se bom mr. Burns, advokat iz Londona“.

„Dobro, mr. Burns, vi mi boste dobrodošli Pričakujem vas jutri. Toda — prosim, počakajte malo!...“

Detektiv je slišal pri aparatu, kako je Geraldina nakrat z razdraženim glasom govorila z nekim drugim.

Besede, ki jih je slišal, in katere je Harry takoj zabeležil, so bile:

„Pojdi ven, Albert! Saj sem vendar rekla Polly, da hočem telefonirati nemotena“.

„Moj Bog, draga Geraldina, niti slutil nisem, da se v toli resnem času baviš s tako lahkomiselnim poslom! Ali veš, kakšna nesreča nas je zadela?“

„Prav zato, ker to vem in ker smatram to za veliko večjo nesrečo, kakor ti misliš, prav zategadelj telefoniram. Prosila sem starega prijatelja naše obitelji, da me obišče. Nikakor se ne spodobi, da prebivam tukaj, ko je naš mili varuh tako nenadoma umrl.“

„Res, nepričakovano se je to zgodilo. Ali da bo stric umrl nekega dne nenadoma, to mi je dr. Lagdon rekel že davno“.

„Tako? Tega pa še nisem vedela.“

„Tako neprijazno govoriš z menoj, Geraldina! Ali se ti ne zdi, da bi bila sedaj lahko bolj ljubezniva. z menoj?“

Prisluškovalca na telefonu sta spoznala po glasu, da se je Albert sedaj Geraldini bolj približal.

Nevoljno je odgovorilo dekle:

„Ne vidim nikakega vzroka, da bi morala biti s teboj sedaj bolj ljubezniva. Pusti me, Albert, in sporoči tudi drugim članom naše obitelji o strašnem dogodku. Mislim, da bi moral imeti sedaj jako mnogo posla. Takoj pridem tja, da vidim še jedenkrat ljubljenega pokojnika...“

Njen glas se je tresel, in Sherlock Holmes je pričakoval, da se bo sir Albert sedaj odstranil. — Toda ravno nasprotno, — Albert je pristopil še bliže in je rekel:

„Kako je pa ime temu staremu prijatelju tvoje rodovine, katerega tako neumevno hitro kličeš?“

„Mr. Burns, ki je jako znan odvetnik v Londonu. Zovem ga zaradi tega, kerr vem, da mi bosta njegov nasvet in njegova pomoč veliko koristila.

„Tega ne smeš storiti, Geraldina! Nihče ti ne more bolje in verneje svetovati kakor jaz. O, dovoli mi, da smem stati ob tvoji strani! — Ti veš, pokojnikova želja je bila, da postaneš moja žena“.

„To je želja, katere mu nisem mogla izpolniti v njegovem življenju, a sedaj po njegovi smrti mu jo izpolnim še manje.“

„Ali govoriš resno, Geraldina? — Ali ne pomisliš, da bi bilo pametneje, ako bi z menoj ravnala bolje?“

„Čemu?! Saj vender nisem nikakor od tebe odvisna“.

Sherlock Holmes ni mogel ničesar več razumeti. Gotovo se je bratranec molče odstranil. Kmalu na to pa je zopet zaslišal ljubki Geraldinin glas na aparatu: —

„Ali ste še tu, mr. Burns? — Da? Ah, hotela sem vas še samo prositi, da dospete najkasneje jutri semkaj... In potem, — ali boste morda videli te dni kaj mojega bratranca Arturja?“

„Vidim ga pogostoma. Vaša želja je, da mu sam sporočim žalostno vest?“

„To bi mi bilo v resnici jako ljubo: ker sicer ne vem, ali zve, kaj se je zgodilo. — Torej zdravstvujte, dragi prijatelj! Na svidenje!“

„Hm“, je rekel Sherlock Holmes, ko je obesil slušalko nazaj; „kaj misliš, Harry, o vsem tem?“

Obraz njegovega pomočnika je postal jako resen. Njegov dobri, toda strogi učitelj ga je naučil, da mora biti jako oprezen z naglim sklepanjem in izvajanjem, kar pri njem preje ni bilo v navadi. Vendar se ni mogel vzdržati, da ne bi rekel:

„Lorda Villersa je umoril njegov nečak Albert, in to je lady Geraldini znano“.

„Haha!“ se je zasmejal Sherlock Holmes. „Mislil sem si, da se boš zopet prenaglil. Ako bi lady Geraldina kaj vedela o tem, meniš li, da bi mi ne bila rekla tega takoj? — Mnogo verjemeje je, da jo vodi samo antipatija do sira Alberta, in da me zove samo zaradi tega, ker imam kot star prijatelj njenega očeta v resnici nekakšno pravico do njenega zaupanja.“

„Toda lady Geraldina mora imeti vendar kak povod, da je tako nenaklonjena siru Albertu?“

„Kaj nisem tega povedal že preje? Ona ljubi svojega bratranca Arturja, — ljubeznivega, veselega in iskrenega mladeniča, katerega poznaš tudi ti. In ker si ta dva bratranca nista nikdar bila dobra, je popolnoma naravno, da Geraldina sovraži protivnika svojega — ljubljenca. — Sicer pa je bil sir Albert ljubljenec pokojnga lorda. — Albert mora biti takorekoč vzor človeka“.

Harry Taxon se je namrdnil. Kakor je bil še mlad, vendar je vedel, da takozvani vzorni ljudje niso ravno najbolji, ako se jih preiskuje malo bliže.

„Za nekaj dni ostaneš torej sam“, je dejal Sherlock Holmes. „Če pridejo v tem času kaka nova važna naročila, mi brzojavi — mr. Burns, Villershall — in posluži se naše tajne pisave!“

„Upam, da ne bo nobenega važnega poročila, mr. Holmes; rad bi, da bi mogli krasni lady Geraldini v popolnem miru pomagati!“

„Odvadi se tega, Harry! Zaradi lepote se ne sme nikdar nikogar niti precenjevati niti zapostavljati“. —

In Sherlock Holmes je zažgal svojo kratko pipico in se je zamislil.

2. poglavje.

Oporoka.

V gradu Villershallskem se je zbralo mnogo žalujočih.

V dvorani pradedov, ki je bila okrašena s slikami raznih vitezov in lepih žená, je ležal mrlič; sir Albert in ostali sorodniki so drug drugemu izražali svoje sožalje.

Lady Geraldina, ki je bila zakrita v črne valovite pajčolane, je bila lepša nego kdaj. Istih misli je bil pred vsemi tudi njen bratranec, sir Artur, ki se je bil pripeljal iz Londona in se je ž njo pri oknu tiho pogovarjal.

Ne daleč od njiju je stal gospod ozkih pleč; njegovo izrazito lice je obdajala siva brada, dočim so mu oči zakrivali naočniki.

Sherlock Holmes, ali kakor se je sedaj imenoval, mr. Burns, se je navidezno nebrižno oziral, toda v resnici je pazil točno na vse.

Opazil je, da je sir Albert, „vzorni nečak", globoko ginjen govoril z mladim zdravnikom, ki je za vzrok smrti razglasil „srčno kap".

Ta doktor Milton pa ni bil stari hišni zdravnik, katerega je nesrečen slučaj ravno sedaj pozval iz Londona. Toda doktor Milton je bil Albertov prijatelj, in zato je Albert pozval njega, na največjo nevoljo starega Toma, ki ni zaupal nobenemu mlademu medicincu.

Sherlock Holmes je opazil, kako sta prijatelja naglo prikrila zaupljiv smehljaj, ki se jima je pojavil na ustnih, ko sta ju pogledala Geraldina in Artur.

Artur Villers, čegar temne oči so se jasno in mirno ozirale po ljudeh, je bil nenavadno lep in simpatičen človek. — Da ga pokojni lord ni posebno ljubil, je bilo znano. Vendar za to ni bilo pravega povoda, kajti Artur ni nikakor živel malopridno in razuzdano. Geraldina je domnevala popolnoma prav, da ni nihče drugi, kakor Albert, nahujskal strica proti Arturju.

Pogrebna svečanost se je začela, in nihče ni opazil, da se je bil mr. Burns počasi izgubil iz dvorane. —

Sherlock Holmes se je nemoteno izprehajal po širnih prostorih gradu, in nihče ga ni srečal, ker je bila vsa družina pri svečanosti.

Predvsem se je zanimal za pokojnikovo sobo. Tu se je lord mudil še tikoma pred svojo smrtjo in od tod se je prišlo naravnost v njegovo spalno sobo. Vse druge spalne sobe so bile v prvem nadstropju.

Pisalna miza starega gospoda je bila v največjem redu — od Toma je Sherlock Holmes že zvedel, da je Albert takoj zjutraj po stričevi smrti vpričo njega, Toma, vredil sobo in pisalno mizo.

„Ostanite tu, Tom", je dejal Albert, „ne želim, da se brez priče dotaknem kakega predmeta, ki je bil last mojega strica".

„Zakaj pa ne, sir Albert?" je vprašal Tom. „Bili ste vendar vedno v okolici mylordovi in poznate natančno vse njegove stvari".

„Nočem, da bi sorodniki, ki bodo gotovo prišli v velikim številu, našli kak povod za obrekovanje. — Da me čaka mnogo nevoščljivosti in sovraštva, si lahko mislite, Tom, — nihče nima pojma, kakšna je oporoka, ki jo je moj stric napravil malo poprej".

„Čudno", si je mislil Sherlock Holmes, „da je ta, sicer tako ponosni človek smatral starega sluga vrednega tako govoriti ž njim. To mora imeti svoj vzrok, in jaz mu hočem priti na sled".

Akoravno je pregledal vse najpazljiveje, ni mogel najti najpreje nič sumljivega, razun, da je bil povsod največji red.

Bilo je določeno, da se bodo daljnji sorodniki poslovili takoj po pogrebu, samo najbližji znanci so imeli ostati v Villershallu, da se more oporoka takoj razpečatiti.

Stari notar, ki je bil pred dobrim letom sprejel oporoko, kakor se je spominjal Tom, je že umrl. Zato je danes na isti način, kakor se je pojavil v Villershallu mlad, do sedaj neznan zdravnik, dospel tudi mlad odvetnik, da bo priča pri odpiranju oporoke.

Sherlock Holmes je bil pri pokopu navzoč, toda pazil ni niti na dolgi govor duhovnika, niti na svečane ceremonije, marveč je izza svojih naočnikov neprestano opazoval sira Alberta.

Vendar ni mogel na mladem človeku opaziti ničesar neprimernega. Sir Albert je bil bled, toda miren, in vsakdo je čutil ž njim, ko je na koncu svečanosti otrl svoje rosne oči in stisnil svoje zobe, samo — da ostane miren.

Kmalu nato so se zbrali v knjižnici najbližji sorodniki, zanimajoči se za formaliteto, ki se je imela vršiti.

Odvetnik je odprl nekako škrinjico, katero mu je malo poprej izročil Albert, in vzel iz nje zapečateno pismo z napisom: „Moja oporoka".

Po nekaterih uvodnih besedah odvetnika je postal glas čitatelja razločen in jasen.

„S tem določam", je čital odvetnik, „da, izvzemši spodaj navedene legate, pripade vse moje premoženje z nepremičninami in kapitalijami vred samo mojemu nečaku Albertu. Upam in želim namreč, naj bi se Albert oženil s svojo sestrično Geraldino. Ako se pa to ne zgodi, mora biti moja ljuba nečakinja Geraldina zadovoljna z malo vsoto desettisoč funtov, ki se ji naj izplača na njen dvajseti rojstni dan. Moj nečak Artur ne dobi ničesar, ker mi je njegovo lahkomiselno in za Villersa nedostojno življenje vzelo vso naklonjenost do njega...."

Krik iznenadenja je pretrgal grobno tišino, ki je bila obdala nenadoma vso družbo.

Artur Villers je skočil naprej, z iztegnjeno roko je pokazal na sir Alberta, ki je mračnega in

nepremičnega lica stal poleg odvetnika, in je vzkliknil:

„Testament je ponarejen!“

Strahovita zmešnjava je nastala sedaj.

„Resnico govori, testament ne more biti pravi“, so kričali nekateri, drugi pa so stopili skupaj in delali tihe in zlobne opazke.

Sir Albert se je obrnil k svojemu bratrancu:

„Zdi se mi, da si izgubil pamet!“ je rekel hladno. „Blagovoli pojasniti, kaj pomenijo te tvoje besede?“

„Ničesar nočem pojasnjevati; samo to trdim, da je ta oporoka ponarejena“, je zagrmel Artur, čegar oči so žarele in lice gorelo od jeze. „Ne rečem, kdo jo je ponaredil. Ali tako resnično, kakor živim, nikdar ne dopustim, da bi ostala na meni taka sramota!“

Albert je skomiznil z ramami in se je obrnil od njega.

„Mislil sem si“, je rekel odvetniku, „da se bo moj bratranec testamentu upiral. Toda ni se treba dalje na to ozirati. Svojim ostalim sorodnikom rečem v razjasnilo samo to, da je pokojni moj stric na podlagi zanesljivih pozvedeb, ki jih je prejel iz Londona, spoznal, da je bolje, ako ostane njegovo premoženje le v j e d n i roki, kakor pa, da bi se razpršilo med toliko ljudij. — Da bode to m o j a roka, tega seveda nisem vedel — to sem le slutil. Svoje zadnje dni je namreč lord Villers večkrat govoril o tem, da me je tekom let jako natančno spoznal in da sem se mu priljubil, kakor pravi sin — — —“

Sedaj je stopila lady Geraldina pred njega.

„Tudi jaz bi rada dostavila besedo — tej čudni izjavi“, je rekla z drhtečim glasom. „Povsem nemogoče je, da bi bil moj pokojni stric sodil Arturja tako slabo. Bila sem priča, da je pokojnik ravno poslednje dni govoril o Arturju jako prizanesljivo in dobrohotno. „Prizanesljivo“ pravim — ker so mu o bratrancu Arturju poročali lažnivo in hudobno. Toda vkljub temu mi je plemeniti in dobri stari gospod opetovano rekel: „Mladost je norost! — Upam, da Artur ni tako zloben, kakor govore o njem.“

Albertovo lice je posinelo pri besedah njegove sestrične, saj se niti najmanje niso ujemale z njegovimi trditvami.

„Po tem, kar si tu povedala, Geraldina,“ je dejal z ostrim glasom, „morali bi me smatrati za obrekovalca. K sreči pa dokazuje testament najbolje, koga izmed naju je stric imel najraje . . . . Prosim, gospod odvetnik, čitajte dalje.“

Odvetnik je prečital ostali del oporoke, ki je obsegal samo razne legate in posamezne določbe. Med zadnje je spadala tudi določba, da mora lady Geraldina do svoje polnoletnosti vsako leto vsaj tri mesece prebivati v gradu Villershallskem. Očividno je hotel pokojnik, da bi se Albert in Geraldina videla kolikor možno mnogokrat; tako bi se končno vendarle izpolnila njegova vroča želja, da bi se poročila.

Sir Artur ni čakal, da bi se oporoka pročitala do konca. Zapustil je dvorano in je šel v park, kjer je korakal nemirno gori in doli.

Kmalu se mu je pridružil Sherlock Holmes.

„To je bila lepa komedija,“ je dejal detektiv. „Ali sedaj mi povejte, čemu begate tod kakor razjarjen lev?“

„Kako bi ne bil razjarjen in obupan!“

„Človek ne sme biti nikdar obupam! Zlasti v svojem položaju nimate zato nikakega povoda. Še niste berač, četudi bi vas bil stric res izključil od dedščine.“

„Ne radi denarja,“ je planil Artur, „sedaj sem imel dovolj za svoje življenje in bom tudi nadalje lahko živel brez stričevega denarja. Kar me je razjezilo, je predvsem sramota, ki pada vsled te oporoke name. Boli pa še posebno dejstvo, da je zdaj nemogoče, da bi se oženil z Geraldino. Navajena je namreč živeti kot velika dama, in jaz ne morem zahtevati od nje, da naj stanuje z menoj v kakem najetem stanovanju v Londonu in se uči vsak novčič obrniti dvakrat, predno ga more enkrat izdati.“

Čez lice Sherlock Holmesa je šinil lahek smehljaj.

„No“, je dejal, „lahko si sicer predstavljam večjo bedo, kakor živeti v najetem stanovanju v Londonu z možem, ki ljubi in nosi ženo na rokah, — ali tako daleč še nismo.“

Artur je naglo vprašal:

„Ali mislite, da bi testament lahko ovrgli?“

„Kaj niste že prej izjavili javno, da smatrate testament za ponarejen?“

„Gotovo! Toda kako naj to dokažem?“

„Vi sami boste to težko dokazali, toda jaz ostanem tu kot gost vaše sestrične, katera me je, kakor vam je znano, samo zato povabila k sebi, ker

je prepričana, da se je dogodilo na gradu še nekaj strašnejšega, kakor samo falzifikacija testamenta."

„In vi to verjamete, mr. Holmes?"

„Na to vprašanje vam ne morem odgovoriti niti dà niti ne, sir Artur. Ni zločina in ni grozodejstva, da bi ga jaz v svojem poklicu ne bil že spoznal. Ako je kdo goljuf in slepar, je gotovo sposoben še hujšega zločina. Toda o stvari, za katero še nimam dokazov, ne govorim."

Še predno mu je mogel sir Artur odgovoriti, je prišla iz gradu k njima lady Geraldina.

„Prosim te, odpotuj," je rekla lady svojemu bratrancu. „Ta ničvredni Albert ima v tem hipu vso moč v svojih rokah. Nikdar ne bo pozabil, kar si mu poprej povedal tako jasno. Sedaj bo še opreznejši. Posebno pametno ni bilo, da si se tako spozabil v svoji jezi."

„Ali naj bi bil molčal tam, kjer so me javno slikali „lehkomiselnega, izgubljenega" in od dedščine „izključenega" nečaka?"

„Ne, ne!" je odvrnila Geraldina mehko in njene svetle oči so zrle nežno na bledega mladeniča. „Popolnoma prav si storil, da si bil ogorčen, ali ubogaj me in odpelji se v London! Mr. Holmes in jaz pa ostaneva tu, in ničesar ne opustiva, da pride resnica na dan."

„Vi tudi v Londonu lahko koristite," je pritrdil detektiv: „Pisal vam bom ali pa sporočil na drug način, kje in pri kom se morete poučiti glede dosedanjega življenja sira Alberta. Ne mislim namreč, da bi bil sir Albert res tako vzoren človek, kakoršnega se je kazal svojemu stricu."

„Gotovo ne! Dobro ga še poznam iz njegovega dijaškega življenja. Lehkomiseln in celo razuzdan je bil takrat."

„Hm! Ali veste morda, če je . . . Toda o tem bi govoril rajši z vami na samem . . . Pojdem nekaj časa peš do postaje; ko me dohitite z vozom, prisedem k vam. Potem se lahko pogovoriva o daljnjih korakih." — — —

Geraldina ni zvedela, o čem sta se gospoda razgovarjala na potu do kolodvora.

Z mračnim licem je stopila v grad pred svojega bratranca Alberta in mu je rekla:

„Vsled stričeve želje bom še nekaj tednov ostala tukaj. Teta Ana in mr. Burns ostaneta pri meni v gosteh. Toda svetujem ti: Ne govori mi nikdar več o najini poroki! Nikdar ne bom tvoja žena in če bi imel še več bogastva, kakor ga imaš sedaj!"

„Ti ljubiš drugega, Geraldina?"

„Ali ljubim koga, to je moja stvar. Ne upaj, da ti kdaj to razodenem."

„Zakaj si tako kruta z menoj? Kaj sem ti storil?"

„Ali ti moram to šele povedati? — Naravnost ogorčena sem, ker odobravaš to nepravično oporoko."

Oblila ga je rudečica. „Ali naj se morda odpovem premoženju tvojemu ljubenu Arturju na korist? Ali misliš, da sem res tako neumen?"

„Vem, da nisi! Toda nočem se s teboj pričkati. Samo tega te prosim: izroči oporoko komu izmed naših sorodnikov, da se moremo prepričati, ali je vse v redu."

Brez strahu in jasno so zrle velike dekličine oči v moža, ki jo je motril s peklenskim izrazom togote in zmagoslavja.

„Z drugimi besedami: tudi ti se strinjaš z neverjetno obdolžitvijo, katero se mi je drznil Artur povedati v lice! Tudi ti smatraš oporoko za ponarejeno!"

„Kdo pravi to? — Jaz bi na tvojem mestu sama skrbela za to, da bi bil papir vsakomur na ogled. Razun Arturja so bili tudi drugi sorodniki tukaj, ki se zanimajo za oporoko."

Sir Albert se je glasno in ostro zasmejal.

„Nikomur nisem dolžan odgovora. Odvetnik, mr. Conbury, je podpis primerjal z drugim podpisom in ga je seveda spoznal za pristnega in pravega. Sicer je pa mr. Conbury oporoko odnesel s seboj."

Geraldina ni govorila niti besede več ž njim.

Bila pa je sedaj bolj nego kdaj prepričana, da je njen bratranec lažnjivec in slepar. Pazila je le, da mu ne izda svojih misli o njem, ker bi postal potem še previdnejši.

„Zvit lisjak je", si je mislila, „torej ga moramo tudi ujeti z največjo zvijačo. — Hvala Bogu, da imam Sherlocka Holmesa za prijatelja. Samo njemu se more posrečiti, da razkrinka tega ničvredneža — in jaz slutim, da se mu posreči tudi to."

3. poglavje.

Prvo odkritje.

„Tom", je rekel drugo jutro Sherlock Holmes staremu slugi, ki mu je prinesel zajutrek, „rad bi vedel, kakšne strasti ima vendar sir Albert. Tako mlad človek ima vsaj jedno strast, ki ga zabava in veseli, na primer lov — ali vino, ali kaj drugega?"

„Ah, mr. Burns, naš mladi gospod nima niti jedne take strasti, kakoršne imajo drugi mladi ljudje."

„Ali sir Albert vendar ni mogel biti toliko let v gradu Villershallu zakopan? Gotovo se je tudi včasih kam vozil?"

„Dà, seveda, vozil se je, toda vozil se je vselej le na pobožne sestanke, o katerih je potem poročal pokojnemu lordu."

„Kakšni pa so bili ti pobožni sestanki?"

„Ali niste čitali o tem, gospod? V Londonu imajo vsak torek in vsak petek nekake seje, na katerih poročajo mladi duhovniki o novih poljih dobrodelnosti, kakoršna so na primer siromašna predmestja, zapuščeni otroci ali kaj podobnega."

„Ah, in teh se je redno vdeleževal tudi sir Albert?"

„Dà, vedno in redno. Pripovedoval je potem mylordu o njih in je prinesel vselej s seboj tudi tiskana poročila in pobotnice za plačane svote."

„Tako, tako. V kateri hiši pa so imeli te seje?"

„Mislim, da to ni bilo vedno enako. Ali domnevam, da se bode sir Albert — hočem reči lord Albert, kmalu zopet odpeljal tja. To društvo se mu je namreč jako priljubilo."

„Dobro, sporočite mi, Tom, prosim, kdaj se bo lord odpeljal!"

In Sherlock Holmes je odšel dobre volje v svojo sobo, katero mu je nakazala lady Geraldina ne daleč od svoje.

To jutro pa je dospela na novega lorda Villersa brzojavka, ki ga je jako razjezila.

Sprejel jo je pri drugem zajtreku, katerega so imeli vsi skupaj. Lady Geraldina in starejša gospa, teta Ana, ki je bila povabljena za častno dvornico, sta sedeli v žalobni obleki jako resno in malobesedno za mizo, Albert in mr. Burns pa sta se skoro sama zabavala, ko so prinesli brzojavko.

„Kakšne neprijetnosti," je vzkliknil Albert. „Mr. Conbury mi brzojavlja, da je odnesel oporoko v torbi seboj, in da je sedaj ni v njej. Morala je torej ostati tu . . . ."

„Seveda je ostala tu", je dejala Geraldina. „Mislila sem, da si sam tako hotel, — videla sem, kako si jo zaklenil v pisalno mizo."

Albert je planil kviško.

„Kdaj si to videla?"

„Moj Bog, kaj te je to tako razjezilo? Sedela sem v kotu knjižnice, ko sta vstopila ti in mr. Conbury. Ti si mu takrat rekel: Le pustite papir mirno tu; ljubše mi je, da ostane v mojih rokah, — bratranec Arthur bi ga mogel sicer s kakšnim izgovorom izvabiti od vas."

„Tako", se je rogal Albert, „in ti misliš, da je tisti papir oporoka? Jako se motiš; — bil je samo seznamek vseh spisov in drugih vrednostnih papirjev. Hotel sem ga izročiti odvetniku, ali potem sem ga zadržal."

Sherlock Holmes je dal Geraldini znamenje.

„Mylord", je dejal mirno, „na vsak način se lady moti, sicer bi ta brzojavka ne imela smisla. Toda reči moram, da bi jaz na vašem mestu takoj poskrbel za to, da bi mr. Conbury oporoko zopet našel. Imeli boste nepregledno škodo, če se oporoka ne bi mogla najti."

„Zakaj?"

„Ker bi sorodniki proti vam vložili tožbo. Vedno je dosti razlogov za pobijanje oporok. In tudi na sodnike bi napravilo jako slab vtisk, ako bi ne bilo oporoke."

„Prav govorite," je rekel Albert, in je skočil pokonci. „Takoj se odpeljem sam v mesto in poiščem Conburyja. — Tom, prosim vas, pripravite mi avtomobil!"

Pri teh besedah je spravil brzojavko v žep — toda ostremu pogledu detektiva vsebine vendarle ni mogel prikriti.

Komaj se je mladi lord poslovil od obeh dam in od Holmesa, da bi se odpeljal v mesto, vzdignil se je detektiv s sedeža.

„Tudi jaz moram v mesto," je dejal, smehljajoč se Geraldini. „Oprostite me za danes, draga lady!"

Mlada deklica je začudeno gledala za njim.

Toda Sherlock Holmes ni šel na postajo, marveč je hitel k telefonu in je pozval Harryja Taxona.

„Čuj, Harry; ti moraš z avtomobilom na južni cesti čakati in paziti, kdaj se pripelje novi lord Villers, ki se je pravkar odpeljal v mesto.“

„Dobro, gospod. In potem?“

„Potem mu sledi ves dan in pazi na vsak njegov korak. Rekel je namreč, da hoče iti k svojemu odvetniku. Toda jaz mislim, da je to le zvijača. — Videl sem namreč na brzojavki podpis, oziroma nisem ga videl, ker na brzojavki sploh ni bilo podpisa.“

„Aha! Vi mislite, da odvetnik ni odposlal brzojavke brez podpisa.“

„Dà, tako mislim. A sedaj se ne mudi! Zvečer, ko bo lord odšel, hiti k državnemu pravniku ter ga vprašaj, če more moj predlog hitro rešiti. Časa nikakor ne smemo izgubljati. — Ali se je doma dogodilo kaj važnega?“

„Samo vest o novi tatvini pri grofu —“

„Stoj! Ne izgovori imena na telefonu; že vem, koga misliš. Toda žal mi je, da se ne morem zdaj brigati za kaj drugega, dokler ne dosežem svojega sedanjega namena. Z Bogom, sinko!“

Dokler je bil gospodar odsoten, ni smel nihče v knjižnico. To je bilo strogo prepovedano. Albert je trdil, da mora najprvo pregledati pisalno mizo in vse omare pokojnega gospoda, šele potem bo vstop dovoljen. Samo Geraldina je imela pristop do vseh grajskih sob. Kako se je torej lady Geraldina začudila, ko je, prišedši od drugega zajutreka, našla na svoji mizi mal listek, na katerem je bilo napisano:

„Pojdite, ali pa se odpeljite za dve uri na izprehod! Predno odidete, zaklenite knjižnico in položite ključ pod štorjo pred vrati! Jaz ostanem tukaj in bom pazil. Uničite listek takoj!“

Geraldinino lice se je od veselja razjasnilo.

„Hvala Bogu“, si je mislila. „Sherlock Holmes je na delu. V knjižnici hoče neopazovan od družine preiskovati — izvestno je samo zaradi tete Ane rekel, da se hoče odpeljati v mesto.“ — In dala je napreči in se je odpeljala s svojo vedno molčečo in komodno teto v gozd.

Poprej pa je zaklenila knjižnico v prisotnosti služabnika in položila skrivaj ključ na označeno mesto.

Tiho, prav tiho se je takoj nato Sherlock Holmes splazil v knjižnico in jo skrbno zaklenil za seboj.

„Mislim, da je oporoka tukaj“, je šepetal sam se seboj. „Ta ničvredni sir Albert — prav nič ne dvomim več, da je ničvrednež — se je gotovo dogovoril z odvetnikom, da naj ostane oporoka tu, samo da bi kakšne zahteve dedičev pri mr. Conburyju ostale bezuspešne. In samo zaraditega, da bi podprl to komedijo, je poprej lagal, da mu je brzojavil Conbury.“ —

Pisalna miza, h kateri se je vsedel Sherlock Holmes, se ni dala odpreti z navadnim odpiračem.

„To sem si mogel misliti“, je mrmral detektiv jezno, „sedaj moram pač staremu Tomu odkriti vso skrivnost, dasi bi to rad preprečil.“

Nato je zapustil knjižnico in sicer skozi pokojnikovo spalno sobo, poleg katere je bila, ločena samo s hodnikom, soba starega Toma.

Starec je sedel žalostno razmišljajoč pri oknu. Naenkrat se je zdrznil, ko je čul, da trka nekdo na njegova vrata.

Sherlock Holmes je stopil v sobo.

„Jaz sem, Tom, ne prestrašite se. Zaupati vam hočem tajnost, ki vam bo takaj razjasnila vse: Mož, ki stoji zdaj pred vami, ni Burns, marveč detektiv Sherlock Holmes.“

Če bi bil poleg Toma počil top, ne bi se Tom tako prestrašil, kakor sedaj.

„Sherl — — — Sherlock Holmes?“ je jecljal stari sluga. „Slavni de-detektiv? Kaj je — kaj hočete tukaj, gospod?“

„To vam hočem razložiti z nekoliko besedami, Tom! Ker ste ljubili svojega starega gospoda, mi boste potem malo pomagali. Ne verujem, da bi bil pokojni lord umrl naravne smrti.“

„Veliki Bog, vi ste glasno povedali, kar sem sam mislil vse te dni na tihem!“

„Tem bolje, ako je bilo tudi vam to že sumljivo. Toda o tem se pogovoriva pozneje; za sedaj vam povem samo to:

Lady Geraldina — in jaz sva prepričana, da je oporoka ponarejena. Da se goljufija dokaže, moram sam pregledati in preiskati tisti spis. Lordova pisalna miza pa je zaklenjena. Ali veste, kje je ključ?“

Starec od same razburjenosti ni mogel izpregovoriti niti besede.

„Ključ? Gospod — dà — ključ ima menda mladi gospod pri sebi. Ali — ali, ako že morate odpreti pisalno mizo, — bi morda vedel kak drug pripomoček.“

„Povejte mi torej! Kako bi to napravili?“

„Hm, gospod — moj stari pokojni gospod je dal nekoč na pisalni mizi nekaj popraviti; — ploščo so morali odtrgati, in ko so jo potem zopet prinesli, je mylord ni dal več prilepiti, marveč so jo pričvrstili le z vijaki . . .“

„Živio, Tom! Torej moreva brez težav priti do predalcev. Pojdite takoj z menoj! V jedni uri morava biti gotova.“

Tom se je nekaj časa obotavljal.

„Gospod“, je dejal v zadregi, „vi si vendar ne boste o meni mislili nič slabega? Nikdar nisem imel ničesar pri pisalni mizi opraviti. - Mylord mi je popolnoma zaupal . . . .“

„Prosim vas, Tom, ne izgubljajte besed! Dobro vem, da ni stari gospod najmanje deset let nikdar zapustil gradu.

Kdaj so pa mizo popravljali?“

„Pred šestimi leti“, je dejal Tom veselega obraza. „Res je, gospod, nikdar ne bi mogel blizu priti, četudi bi bil hotel. Mylord je bil vedno doma. Počakajte malo, takoj hočem vzeti s seboj orodje.“

Hitro je poiskal nekaj jednostavnega orodja in šel za detektivom v knjižnico.

„Če bi bila tudi resnica,“ je mrmral Tom; „vendar ne morem pojmiti, da bi mogel naš dobri lord napraviti tako oporoko. Sicer je res, da je rekel večkrat, da bo svojemu nečaku Arturju, ako bo še nadalje živel tako lehkomiselno, odpisal del dedščine. Toda v istini je vendarle ljubil tudi sira Arturja, in vse obrekovanje, katero mu je donašal sir Albert, ni delovalo tako močno, da bi ga bilo prisilno, narediti novo oporoko.“

Med tem, ko je Tom govoril, je Sherlock Holmes že spretno odstranil vse vijake, ki so pritrjevali mizno ploščo. Potem jo je skupno s starcem dvignil, in pokazali so se trije predali polni raznih listin.

„Ali so to še vsi spisi starega lorda, Tom?“

„Mislim, da so vsi. Mladi gospod vendar še ni imel časa vrediti svoje stvari.“

„Dobro, potem poglejva! Toda glej, — zdi se mi, da je že tukaj, kar iščeva.“

Papir z nadpisom „Moja oporoka“ je ležal v usnjati torbi. Sherlock Holmes jo je odprl. Bila je to v istini prava oporoka, lastnoročno podpisana od pokojnega lorda, toda še ona s t a r a, vsled katere bi morala oba nečaka dobiti jednake deleže, in vsled katere bi moral grad Villenshall pripasti siru Arturju.

„To ni nova oporoka“, reče Sherlock Holmes razočaran. „Čudim se le, da je sir Albert še ni uničil.“

Tom je pozorno ogledoval torbo in na to tudi predale; potem je dvignil svoje sive obrvi in dejal:

„Glejte, mr. Holmes, tu je vse polno prahu. To predalce ni bilo že zelo dolgo odprto.“

„Dobro opazujete, Tom, sposobni ste za mojega pomočnika. Predvčerajšnem je bil pogreb in včeraj ni mogel novi lord preiskati pisalne mize, a danes se je zopet odpeljal v mesto. Po prahu sodeč, tudi stari lord ni vsaki dan porabljal tega predalčka. Iskati morava torej dalje, da najdeva še novo oporoko.“

Pri teh besedah je spravil Sherlock Holmes listino v svoj prsni žep in iskal dalje.

Na desni strani je bilo manjše predalce in na prvi pogled se je videlo, da bi bilo predkratkim rabljeno. Listine so bile v neredu in v naglici razmetane, a na vrhu njih je ležala nova oporoka.

„Tako“, je rekel detektiv, vzemši jo v roke, „zdaj imava tudi najvažnejšo listino. Domnevam, da jo je mislil lord Albert popolnoma uničiti, in da ima danes le v ta namen razgovor s svojim prijateljem odvetnikom. Vsekakor se mora to preprečiti. Ujel ga bom v njegovi lastni mreži.“

Tom je žalostno gledajoč dopuščal, da je detektiv spravil v žep tudi novo oporoko.

„Ne vem, ali delam prav“, je dejal, „ker vam pomagam toli važne spise — — —“

„Ukrasti,“ je pristavil Sherlock Holmes, popolnoma hladno. — „Umirite se, zvesta duša! Za vse bom odgovarjal jaz. Midva delava le v korist in v smislu pokojnega gospoda. To novo oporoko bom najprej pregledal in jo nato izročil lady Geraldini. Sama je slišala, kako nam je pravil lord Albert pri zajutreku o brzojavki svojega odvetnika, ki mu je javil, da nima več oporoke. Zato pa se tudi lord Albert ne bo mogel čuditi, ako mu čez nekaj dni lady Geraldina pove, da je „izgubljeno“ listino našla. — Haha! Lady jo bo tudi res našla — na svoji lastni toaletni mizi jo bo našla!“

In detektiv, ki je postal nenadoma najboljše volje, se je nasmejal tiho predse.

Nato je pritrdil ploščo na pisalno mizo, zapustil knjižnico ter jo zaklenil za seboj.

Proti svojemu prvotnemu nametu se je nato s poznim vlakom odpeljal vendarle v mesto.

Hotel je namreč listino v svojem lastnem stanovanju preiskati in dognati, katera oporoka je prava.

V istem času se je, neopažen od lorda Alberta, vozil za njegovim avtomobilom drugi avtomobil.

Harry Taxon ga je namreč točno pričakal na kolodvoru, in mu bil potem skozi mesto vedno za petami.

Slučajno pa se je lord Albert oglasil pri odvetniku, mr. Conburyju. Vendar je Albert, kakor je Sherlock Holmes dobro sklepal, hotel šele sedaj pridobiti poštenjaka za to, da bi ga podpiral, ako izgine oporoka.

Ker je imel odvetnik le malo dela, je sedel sam v svoji sobi, ko mu je bil naznanjen prihod lorda Villersa.

„Oh, dobrodošli," je rekel odvetnik in se svojemu prijatelju nasproti. „Ali vam že gore tla pod nogami?"

„Ne", je odvrnil Albert, „ker nočem, da se to zgodi! — Čez noč pa mi je prišlo na misel, da bi bilo vendar najbolje, ako bi ta nova oporoka, ki seveda moje sorodnike strašno jezi, povsem izginila s sveta."

„Oho! To jih bo še huje jezilo".

„Kaj me to briga! Ali se niste prepričali o pravilnosti podpisa in pečata?"

„Gotovo, prepričal sem se. Oporoka je bila od vašega strica lastnoročno sestavljena in podpisana. O tem ni dvoma."

„Dobro! — Toda rekel sem mr. Arthurju in drugim, da morejo oporoko pogledati pri vas."

„Da rekli ste to, ali oporoke mi vendar še niste dali."

„Misliva si zdaj, dragi Conbury, da sem vam jo izročil, a da je bila vaša torba — slaba, da ste imeli nezanesljive pisarje, ali da se je listina na kak drug način izgubila!"

Pri teh besedah je potegnil Albert iz žepa svojo listnico in je, kakor slučajno, položil na mizo nekoliko bankovcev.

„To bi meni lahko škodovalo", je mrmral Conbury. „Kot odvetnik sem moral prevzeti vso odgovornost za listino, ki mi je bila izročena."

„Seveda, vem. Toda včasih se tudi odvetniku pripeti nesreča. Prepričali ste se s čisto vestjo, da je v oporoki vse v najljepšem redu. Na moje izrecno željo ste si jo dali celo takoj prepisati, gotovo imate še tak prepis?"

„Dà, imam ga."

Albert je podvojil podkupnino, katero je položil zopet popolnoma brezbrižno na mizo.

„To torej zadostuje. Vi boste potrdili, da je prepis, katerega ste napravili sami, popolnoma pravilen, in radovedni sorodniki se bodo morali s tem zadovoljiti."

Ni bilo potrebno, odvetnika nagovarjati še dalje — brezvestni odvetnik je pritvrdil Albertovemu predlogu, ker podkupnina ga je omamila docela.

Ne sluteč, da je Sherlock Holmes med tem izvirno oporoko dobro shranil v svojem žepu, je šel prevarjeni slepar nato v mesto, zasledovan od Harryja Taxona, ki je pred vratmi odvetnika ves čas čakal nanj.

Albert je kupil v trgovini s cvetlicami dragocen šopek redkih cvetlic in se je nato odpeljal v zahodnji del mesta, kjer se je ustavil pred lično malo hišico.

Harry ni mogel za njim v hišo, ker je bila privatna vila. Plačal je torej svojega voznika in je brez smotra taval po vrtu, dokler ni prišel do kuhinje kjer je nalahko potrkal.

„Ah, oprostite", je dejal, „ali ne stanuje v tej vili lord Villers?"

„Ne, tu stanuje sennora Lola Pontalesova, mehikanska plesalka."

„Ah, prosim, oprostite — napačno so me obvestili . . ."

„No, morda ne tako popolnoma napačno. Lord Villers sicer ne prebiva tu, toda jako pogostama je pri nas v gosteh. Ravno sedaj je pri sennori. Ali mu naj kaj sporočim?"

„Hvala lepa, prosim vas, da tega rajši ne storite. Mylord bi se silno jezil, če bi ga motil tukaj s trgovskimi rečmi: Stvar se tiče le krojaških naročil, — bom pa rajši malo počakal, dokler ne pride lord."

S temi besedami se je Harry poslovil. Njegovo lice se je od smeha žarilo, ker sedaj je izvedel kakšen svetohlinec je bil mladi lord. Ta mehikanska plesalka je bila ena izmed najrazuzdanejših londonskih lepotic. Če je bila ta ženska Albertova ljubimka, je kazalo to, da je silno zapravljiv. Sennora Pontalesova je bila namreč jako draga.

„Tak svetohlinec," si je mislil Harry! . . . „Imel je ubogega starega lorda strašno za norca. Pokojnik pa je smatral zapravljivega nečaka za vzornega moža! Ha ha ha!"

Preteklo je več ur predno je Albert zapustil skrito gnezdo svoje ljubimke, a Harry je potrpežljivo ostal ves čas na svojem mestu. Sedaj je moral namreč samo še zvedeti, ali se je lord odpeljal takoj domov. ali pojde še kam drugam.

Toda lord se je odpeljal samo v klub, kamor je za zvečer naročil tudi svoj avtomobil.

Sedaj je mogel torej Harry oditi domov.

Stopil je ravno v svojo majhno in ugodno sobo, v kateri je stanoval skupaj se svojim gospodom, ko je v njegovo največje začudjenje vstopil Sherlock Holmes.

„No, sinko?“ je pozdravil Harryja. „kaj si opravil?“

Harry mu je poročal. Ali lice detektiva je ostalo mirno.

„To sem si mislil,“ je dejal „da se bo ta hinavec nazadnje izkazal kakor jako lahkomiseln in potraten človek. Toda ne veruj, da je ta Mehikanka njegova jedina ljubica. To vrsto lahkoživcev poznam jako dobro; pri vseh zabavah in pri vsakem uživanju so nezmerni in čim skrivnostneje delajo to, tem nezmernejši so. — Sedaj pa poslušaj, kakšno mnenje imam o slučaju Villersovem.“

Sherlock Holmes je sedel k peči, potegnil iz žepa svojo ljubljeno pipico in dejal:

„Albert Villers je velik lahkoživec. — Nikdar ni obiskoval onih pobožnih sej, o katerih je lagal svojemu stricu. Mesto tega se je zabaval s temi propalimi ženskami, ki so ga stale že neizmerno denarja. In ker se je zakopal globoko v dolgove, se je moral lotiti zadnjega sredstva, da se reši iz blata, v katero je zabredel. — Zaraditega je stari lord tako hitro umrl.“

„Ali ste že vse to dognali? je vprašal Harry naglo.

„Dragec, ali ti nisem ravnokar rekel, da ti hočem povedati svoje mnenje o slučaju Villersovem? No, mnenje še ni gotovost. Toda danes sem vendar že za sto odstotkov dalje nego sinoči ob tem času. — Kar mi še manjka, to je samo malenkost — ena sama kaplja črnila.“

„Ena kaplja črnila?“

„Dà, to se pravi, kaplja sama mi ne manjka, to kapljo že takorekoč imam v svojem žepu, toda manjka mi še potrebni dokaz. Moje preiskovanje oporoke z drobnogledom mi ni jamstvo, da je nova oporoka v resnici ponarejena. — Rokopis starega gosopda je — ako je ponarejen — posnet s tako spretnostjo, da bi bila v resnici vredna boljše stvari. — Vsaka najmanjša poteza rokopisa je umetniška — zato ni mogoče iz tega dokazati ponarejenje.“

Tudi Harry si je prižgal pipo in pustil svojega mojstra govoriti dalje. Vedel je iz izkušnje, da je gospod pri takem pripovedovanju svoje misli razvijal vedno dalje in tako včasih nenadoma prišel do rešitve.

Toda danes gospod ni pripovedal dalje. Zato ga je vprašal Harry. „Ali bi ne mogli preiskati pisalne mize mladega lorda?“

Sherlock Holmes je stresel glavo.

„Sumim, da je storil mladi lord še nekaj hujšega. Jaz in ladi Geraldina si namreč morava misliti, da so starega lorda nasilno usmrtili. Zato moram predvsem dobiti dovoljenje, da preiščejo truplo iznova.“

„Državni pravdnik je rekel, da je pripravljen vsaki želji ugoditi. Govoril sem ž njim danes zjutraj,“ je dejal Harry.

Sherlock Holmes je poskočil in v vzkliknil:

„Izvrstno! Potem bomo začeli takoj jutri. — Tudi ti pojdeš z menoj v Villershall, bodisi kot asistent zdravnikov, katerega moramo imeti, bodisi kot kaj sličnega. Jaz sam hočem prositi doktorja Lagdona, da prevzame preiskavo.“

Hitro je zapustil zopet marljivi detektiv svoje stanovanje, ko je dal Harryju še nekaj novih ukazov.

Drugo jutro pa se je že začelo v Villershallu novo dejanje drame.

4. poglavje.

Divljačina je zavohala lovca.

Doktorja Lagdona, dolgoletnega zdravnika in prijatelja pokojnega lorda, ni bilo, kakor nam je znano, doma, ko je lord Villers umrl. Iz tega vzroka tudi ni on, marveč doktor Milton proglasil srčno kap za vzrok smrti.

Sedaj je pa sprejel od Sherlocka Holmesa, ki ga je poznal osebujno, nujni poziv na grajščino.

Ta poziv je starega gospoda najprej jako presenetil in vznemiril, toda takoj mu je bilo jasno, da je potrebno, da se truplo mrtveca preišče še enkrat.

Sherlock Holmes je stopil ta dan s pismom v roki pred lord Alberta.

„Mylord", je rekel detektiv, „odločil sem se bil, da se danes povrnem v London, ker s svojo prisotnostjo itak ne morem olajšati žalosti lady Geraldine. Sedaj pa moram še nekoliko dni ostati vaš gost; zdi se mi, da imajo vsled nagle smrti vašega gospoda strica nekateri sorodniki neke sumnje. Državni pravdnik je zato odredil, da se mora truplo izkopati. To se zgodi še danes."

Ali se je Sherlock Holmes motil, ali se je v resnici iz lepih ust mladega lorda izvila divja kletev...

Če je bilo tako, potem se je znal lord jako dobro brzdati, ker že v sledečem trenotku je iztegnil roko za pismom, katero je bilo v roki detektiva. Nihče pa ni mogel vedeti, da je to pismo sastavljeno od Sherlocka Holmesa samega, in da ga je v sporazumu z državnim pravdnikom napisal njegov tajnik. Bila je to službena odredba, da se mora na podlagi raznih dvomov o vzroku smrti visokorodnega lorda Henryja Villersa še enkrat preiskati njegovo truplo. Dalje, da je za ta posel določen dolgoletni zdravnik pokojnika, dr. Lagdon. O uspehu preiskave se mora takoj obvestiti državni pravdnik.

Pismo je bilo naslovljeno na blagorodnega gospoda Burnsa, sedaj v Villershallu.

„Seveda se s tem popolnoma strinjam", je rekel gladki mladi plemenitaš, ki se ni dal tako lahko ujeti v mrežo. „Ako se odkrije kak drug — morda celo hudoleski vzrok smrti, potem ne bom miroval toliko časa, da se najde krivec. Prosim vas, javite lady Geraldini ta poset. Gotovo se bo zgražala nad tem, da se bo grobni mir našega ljubega strica tako oskrunil."

„Lady Geraldini je to že vse znano. Pripravljena je na to. — Saj vam je znano, mylord, da že od začetka ni hotela verovati, da je pokojnika zadela srčna kap."

Albertovo lice je nenadoma grozno prebledelo. Toda izustil ni nobene besede. Spremil je s prirojeno mu vljudnostjo mr. Burnsa do vrat in je obstal, ko je bil gost odšel, še dolgo časa nepremično in globoko razmišljajoč.

„Prokleto!" je sikal potem. „Drhal mi je za petami! Prepričan sem, da ni ta Burns nič druzega, kakor čuvaj, katerega je pozvala Geraldina iz strahu pred menoj. Toda strašno se bodo prevarili! Določil sem si svojo pot in po tej bom hodil dalje, četudi bi se mi stavljale še tako velike zapreke."

Ta čas je sedel Sherlock Holmes pri Geraldini v njeni sobi in to je vprašal:

„Ali ste davi našli na svoji mizi oporoko?"

„Dà, — dragi mr. Burns. Spravila sem jo previdno. Ali kje ste jo vendar našli?"

„To je moja stvar. Vaš bratranec še ni opazil, da mu je izginila; kadar to opazi, bo gotovo toliko premeten, da ne bo razgrajal. Saj je vendar izjavil, da je izročil oporoko odvetniku Conburyju, torej je javno niti pogrešati ne more. Prosim vas samo, lady Geraldina, da mi nocoj ali pa jutri zjutraj še enkrat izročite oporoko, da jo pregledam. Preiskava z drobnogledom je bila namreč brez uspeha; sedaj hočem napraviti še kemijski poizkus."

„Zakaj je niste takoj obdržali?"

„Ker mora ostati o popolni varnosti," je odgovoril detektiv. „Pomisliti morate, da postane lord Albert moj smrtni sovražnik, kakor hitro odkrije, kdo da sem. Zmožen je celo, da me zahrbtno ustreli! — Vam prav gotovo ne bo storil nič žalega, ker vas ljubi."

Geraldina se je zgrozila.

„Nočem njegove ljubezni! Bojim in zgražam se pred njim."

„No, upam, da ne pride do tega, da bi vas lord nadlegoval, ker predolgo ne morem tukaj ostati. Počakajmo, da vidimo, kaj nam odkrije današnja preiskava."

Popoldne je prišel doktor Lagdon.

Njegovo z belo brado poraslo lice je bilo jako otožno, ko je pozdravil Geraldino in Alberta.

„Kolika nesreča," je vzdihnil. „Kako me boli, da prihajam zaradi tako žalostnega slučaja! Ko sem bil zadnjič tu, je bil vaš dragi stric še tako zdrav in čil."

„Ali, gospod doktor," je rekla Geraldina in opazovala pri tem svojega bratranca, „Vi ste vendar sami rekli, da se nam je nadejati hitre smrti?"

Začudeno jo je pogledal stari gospod.

„Komu naj bi bil jaz to rekel? Na smrt nikdar niti mislil nisem, — nasprotno, bil sem mnenja, da bo lord Villers živel najmanje še dvajset let. Bil je vendar zdrav in krepek kakor star hrast."

Geraldina je molčala, ali njene plamteče oči, s katerim je opazovala Alberta, so govorile dosti jasno.

Albert je skomiznil z rameni. V tem trenotku je vstopil mr. Burns in je pozdravil zdravnika:

„Ali hočemo z delom takoj pričeti?“ je vprašal. „Mylord, ali nas hočete spremljati na potu do grobnice?“

„Obžalujem,“ je odvrnil Albert mrzlo; „ne mislim se tej ekspediciji pridružiti. Sluge vam bodo pokazali pot mesto mene. Tom! — James! — Prosim, vodita gospodo!“

Grobnica je bila v kapelici, ki je bila gradu neposredno prizidana. Moralo se je iti samo po nekaterih stopnicah navzdol, in pred očmi obiskovalcev se je pojavila cela vrsta kovinskih in mramornatih rakev starih vitezov Villerskih.

Komaj so se Geraldina, doktor in Sherlock Holmes odstranili, je šel Albert v knjižnico. Tu je vzel iz svoje listnice cel kup bankovcev, prekoračil je knjižico in pokojnikovo spalno sobo — ter je izginil v Tomovi sobi.

Mislil je, da ga tu nihče ne opazuje. Res je bilo tako, dokler je ostal ondi sam.

Toda v knjižnici je bila postavljena dobra straža, katere niti slutil ni.

Harry Taxon, ki je bil nenavadno vitek in droben, je namreč čepel za široko klopjo pri peči, pokrit s perzijskim pregrinjalom. Čakal je, da se novi lord, ki je izginil na tako čuden način, zopet vrne. In res, čez deset minut se je lord vrnil. Toda kakšna prememba se je zgodila med tem časom na njegovem obrazu! Iz njega je sijala takorekoč neka peklenska škodoželjnost in njegove oči so se iskrile, kakor oči divje zveri. Lord je nato sedel za pisalno mizo, in je vzel iz žepa ključ, katerega je nosil doslej vedno s seboj.

„Naj odkrijejo karkoli,“ je mrmral, „oporoke vendarle ne spravijo s sveta in sploh mi ne morejo ničesar dokazati, — ničesar!“

Odprl je predalce in je brskal ves razburjen po njem. Gotovo ni našel tega, kar je iskal. Vzklik nestrpnosti in takoj nato besna kletev se mu je iztrgala iz ust.

„Ali sem blazen? — Ali sanjam? — Ali sem res obkoljen od malopridnežev, ki me hočejo uničiti?“

Vedno bolj razdražen je iskal, — njegov obraz se je spačil, — prišluškovalec za kopjo pa je skozi prozorno perzijsko pregrinjalo lahko videl, kako so lordu velike kaplje znoja orosile čelo. Naposled je skočil pokonci in je močno pozvonil.

„Kdo je bil v knjižnici?“ je zavpil na posle, ki so prihiteli v sobo. „Nekdo je bil tu — pri moji pisalni mizi“.

Butler je stopil korak dalje.

„Oprostite, mylord,“je dejal; „knjižnica je bila ves čas zaklenjena. Zato se tri dni niti čistiti ni mogla.“

„Jaz pa pravim, da je bil nekdo tukaj!“ je besnel Albert. „Toda jaz bom tem malovrednežem pokazal, da se ne dam goljufati! Ukradeni so mi razni spisi. Prisezam, da bo tat svojo predrznost plačal z ječo.“

Odgovor mu je bil resnoben molk, kateremu je takoj nato sledilo nevoljno mrmranje. Osobje je nič manje kakor spoštljivo gledalo svojega novega gospodarja, in lord Albert je čutil, da nima med njimi niti jednega pristaša.

„Vun!“ je zakričal, izgubljajoč vedno boljoblast nad seboj. „Jaz že pridem na sled! Bodite o tem prepričani! — Stojte, Edvard, — vi ostanete tukaj!“

Edvard, osebni Albertov jahalni sluga, je obstal pri vratih. Njegov rdeči, buldoški obraz je bil zvit in prekanjen. Nanj se je sedaj obrnil razkačeni lord.

„Čujte, Edvard, ne boste se kesali, ako mi namignete sedaj — kdo je bil med tem, ko sem bil odsoten v Londonu, tu v knjižnici?“

„Bil sem ves čas v konjskem hlevu, mylord, zato ne morem vedeti. Ali ako trdijo vsi drugi, da ni prišel nihče v to sobo, potem si lahko mislim, da je mogel kdo priti semkaj le iz Tomove sobe.“

„Popolnoma verjetno je to!“ je vzkliknil lord. „Že sam sem si takoj mislil nekaj takega. No, temu starcu ne prizanesem. Ako tako zvito za mojim hrbtom pretika moje stvari, potem je sposoben tudi za kaj drugega.“

„Tega mnenja sem tudi jaz, mylord, če dovolite. Že dolgo imam namreč svojo posebno sodbo o Tomu. Povsod se povzdiguje nad nas in je pri vsem tem vendar velik potuhnjenec.“

„Aha!“ si je mislil Albert. „Jako dobro vem, zakaj ga ne trpiš! On je namreč spoznal, da si ti velik pijanec in slepar ter ti je to po svoji navadi rekel iskreno v lice.“ — Glasno pa je rekel lord: „Dobro. Bomo videli, ali je bil Tom tisti, ali ne. Recite mi sedaj samo še to: Ali vam je znano, če ima Tom v hranilnici mnogo denarja? In ali je Tom zapravljiv?“

„Ta stari skopuh ne zapravlja ničesar. Toda prihranil si je že mnogo. Spodaj v vasi ima svojo

hišo, katero je kupil s čebeljnjakom in hlevom vred, in sicer je plačal vse takoj v denarju.. Sedaj stanuje v njej samo zakupnik. Tom pa je rekel, da se kmalu sam preseli vanjo in da bo živel potem ondi kakor bogat človek."

„Tako, tako! In kdaj hoče Tom to svojo lepo željo izvršiti?"

„Mislim, da kmalu. Ostal je v službi samo še zaradi starega lorda. Mislim, da ne bo več dolgo služil."

Zlat je zdrsnil v Edvardovo roko.

„Dobro je, sedaj lahko odidete," je rekel Albert. „Ako bom potreboval pričo proti Tomu, potem se morem na vas zanesti, kaj ne?"

„Seveda, mylord, kar vem in kar sem rekel sedaj, to tudi povsod potrdim iznova."

In kakor pravi poštenjak je spravil Edvard zlat v svoj prsni žep in se je izgubil.

„Sedaj pa na delo!" je zamrmral Albert, ko je ostal sam. „Vem, da me more rešiti samo hladnokrvnost. Za petami so mi! — Sam hudič vedi, kaj in kdo jim je pokazal sled! Toda vjamejo me ne! Rajši si sam vzamem življenje, ki je prav sedaj začelo biti lepo."

Nato je odšel po stopnicah navzgor in je stopil v svojo spalno sobo, kjer je snel s stene jako majhen samokres. Prepričal se je, ali je nabit in ga je na to vtaknil v žep.

Potem je šel doli v sprejemno sobo in počakal, dokler se niso Geraldina in njeni spremljevalci vrnili iz grobnice.

5. poglavje.

Ena sama kaplja črnila.

Pri preiskovanju mrtveca ni mogla biti prisotna Geraldina.

Tudi Sherlock Holmes je odšel, ko je bil pri odpiranju rakve in pri dvignjenju mrtveca navzoč kakor priča in pomagač.

Sedaj je stal stari zdravnik sam sklonjen nad mrtvecem in je razmišljal.

„Tebe so umorili, stari prijatelj", je šepetal predse. „In gotovo niso vzeli niti arzenika niti kakega drugega strupa, ki bi se dal lažje dokazati. Vendar se nadejam, da mi bo najnovejša iznajdba na polju zdravilstva moje žalostno delo olajšala. Samo nekaj kapljic krvi bom morda potreboval."

Pri teh besedah je odprl žilo na roki mrtveca in ji odvzel nekoliko krvi.

Čudno pa je bilo, da ni bilo na mrliču niti najmanjega sledu razpadanja.

Dr. Lagdon je majal glavo. Začel je takoj sumiti, ne da bi mogel to dokazati. Med tem, ko je bil stari gospod pri svojem groznem poslu, je odvedla Geraldina svojega prijatelja v sobo, in mu je tam rekla z največjo razburjenostjo:

„Mr. Holmes, malo preje sem govorila z doktorjem neopažena nekoliko besed. — Veste li, da sedaj nikakor več ne dvomim, da je Albert izvršil, jako dobro pripravljen, svojo hudobno delo?"

„Toda kaj ste zvedeli?"

„Samo malenkost. — Albert je prav dobro vedel, da mora dr. Lagdon 22. maja odpotovati. Zato je prav tistega dne zvečer izvršil svoj zločin. Prepričana sem, da je ravno on strica zastrupil."

„Pripovedujte popolnoma točno in mirno, prosim."

Mlada deklica se je, drgetajoča od razburjenosti, komaj pomirila:

„Dr. Lagdon je bil 22. maja poklical k telefonu mojega strica. — pogovor se je tikal neke privatne zadeve. K telefonu pa je prišel mesto strica Albert. — Doktor ga je spoznal po glasu. Albert je rekel: „Jaz sem tu, Albert! Stric je v parku. Kaj mu naj sporočim?"

Nato je dejal doktor Albertu: „Prosim vas, recite svojemu stricu, da prihodnje dni, žal, ne morem priti v Villershall na razgovor, ker sem brzojavno pozvan v Wales. Šele proti koncu tedna bom zopet doma."

„Aha! Zato se je lord Albert toli jezil, ko je bil čul, da je telefoniral Tom po zdravnika! Zato je tudi tako hitel, da pozove mladega, neizkušenega zdravnika Miltona, ki je seveda brez vse preiskave izrekel svoje mnenje, da je rajni lord umrl vsled srčne kapi."

„Toda, mr. Holmes, zakaj ne moremo tega lopova prijeti?"

„Sedaj je še prezgodaj, drago dete. Nimamo namreč še vseh dokazov. Dr. Lagdon nam bo mogel šele jutri ali pojutrajšnjem povedati uspeh svojega preiskovanja. Nadejam se pa, da bom tudi jaz dotlej dovršil novo preiskavo oporoke."

„Kaj mislite ž njo še storiti?“

„Prinesel sem iz mesta s seboj raznih kemikalij, katere sem zmešal že sinoči, da dobro prevro. Potlej mi izročite spis za eno uro. Jako bi se moral motiti, če bi se mi ne posrečil dokaz, da je podpis ponarejen.“

Nato je stopil v Geraldinino sobo z zelo resnim obrazom dr. Lagdon.

„Odpeljem se takoj v mesto in popoldne vam bom brzojavil, kaj sem doznal,“ je dejal. „Truplo vašega strica bo ostalo v grobnici, — rakev je odprta. Vrata grobnice sem zaklenil. Tukaj je ključ, katerega, prosim, skrbno shranite in ga pod nobenim pogojem ne izročite komu drugemu!“

Albert se je jako začudil, da se je doktor odpeljal, ne da bi se bil od njega poslovil. Vendar ni rekel ničesar. Pač pa je od sedaj naprej s sumljivimi očmi opazoval mr. Burnsa, kajti ni mu zaupal več. Odločil se je, da se tega neprijetnega gosta reši, kakor hitro bo našel kakšno, za to pripravno sredstvo . . . . .

V svoji zaklenjeni sobi je sedel, sklonjen nad oporoko, Sherlock Holmes. Ravnokar je položil kos pivnika na del listine in na podpis.

Skrbno je pritiskal na papir, pazeč, da se mu ne premakne in objednem je gledal na uro.

Ko je preteklo deset minut, je vzdignil pivnik in opazil sledeče:

Podpis je bil pisan z drugim črnilom kakor oporoka sama.

Sherlock Holmes je tiho zažvigal.

„Ali te imamo, lisjak?“ je zamrmral. „Dà, dà, moral bi biti previdnejši, — sedaj se ujameš v lastni zanki!“

Ko se je čez nekaj časa pokazalo, da je podpis razločljivo pisan z modrordečim črnilom, kar bi sedaj vsakdo lahko poznal, dočim je bila oporoka pisana s temno črnim črnilom, katero je stari lord vedno rabil, je izročil Sherlock Holmes oporoko zopet Geraldini, katere vznemirjenost je naraščala od ure do ure.

„Bojim se“, je dejala svojemu prijatelju. „Poznam namreč Albertov zlobni značaj; ko bo videl, da ga hočemo razkrinkati, se bo hotel nad nami maščevati, zlasti pa nad menoj, ker sem ga poleg vsega tega prezirala.“

„Ne bojte se zase, lady Geraldina!“ jo je miril detektiv. „Jedini, zaradi katerega sem v skrbeh, je vaš bratranec Arthur. Opozorim ga, da naj bo previden! — Ko bi vsaj vedel, kje je moj pomočnik?“

Harry Taxon še doslej ni mogel zapustiti knjižnice. Sedel je v svojem mučnem skrivališču, čakajoč prilike, da pobegne. Ker pa je med tem lord Albert že dalje časa nego eno uro venomér hodil sem in tja po knjižnici in po drugih sobah, se je pripravljal na to, da bode moral počakati za preprogo do trde noči.

„Ponoči se lahko vsaj skozi okno odstranim“, si je mislil Harry. „Vrata k Tomovi sobi in k ostalim sobam bodo gotovo tudi zaklenili“.

Sherlock Holmes je prosil Geraldino, naj bi svojega bratranca za nekoliko časa zadrževala v pritličnih sobah.

„Moram namreč dalje preiskovati sobe lorda Alberta“, je dejal detektiv, „da najdem morda še več dokazov“.

Med tem, ko je Geraldina izvrševala njegovo željo, je poklical Sherlock Holmes slugo Toma in ga je odpeljal s seboj v gornje nadstropje.

„Povejte mi, Tom“, je začel, „ali je pokojni lord Villers rabil več vrst črnila?“

„Ne, sir, nikdar. Kar se tiče črnila, je bil mylord jako čuden. Zahteval je, da sem vedno sam prinesel iz Londona njegove pisalne potrebščine. Sicer sem pa vselej jedno in isto črnilo nalival v vse ostale tintnike“.

„Tako, tako. Ali je vedel to sir Albert?“

„Gotovo. — Ali tu mi prihaja na misel, da sem ravno v tintnik sira Alberta, ne da bi kaj vedel zato, pred dvema tednoma nalil popolnoma drugo črnilo. Upam, da tega ni zapazil, ker bi me bil sicer grdo ozmerjal . . .“

„In kako se je to zgodilo?“

„Tega je bila v resnici kriva moja nemarnost. Zaloga črnila mi je bila namreč pošla, in ker pregledujem vsaki teden vse sobe, sem napolnil tintnik v sobi sira Alberta iz svoje lastne steklenice. Bil je jako nejevoljen, če je kdaj kaka malenkost manjkala. Samo zaradi tega sem si dovolil to malenkostno prekanjenost“.

„Ali kako ste prišli v njegovo sobo, Tom? Mislim, da je bil James osebni sluga sira Alberta?“

„Dà, to je bil; ali moja dolžnost je bila, da imam poleg druzega v redu vse tintnike in vse posode cvetlic v hiši“.

Tom se je jako začudil, ko je videl, kako je Sherlock Holmes zadovoljno se smehljajoč sedel na stol in si mel veselo roke.

„Vi rešujete našo stvar, Tom“, je dejal Sherlock Holmes. „Brez vaše male zanikarnosti bi ne mogli morda nikdar dokazati, da je oporoka ponarejena. Toda sedaj bo kaplja črnila ponosnega Alberta uničila! -- Prosim, pokažite mi sedaj tintnik mladega lorda; potrebno bo namreč, da ga očistimo in napolnimo z drugim črnilom“.

To se je tudi zgodilo. Z izdajalsko vsebino tintnika, katero je bil Sherlock Holmes prelil v steklenico in jo potem v Tomovi navzočnosti zapečatil, je šel Holmes zopet v pritlične sobane.

Iz knjižnice so prihajali razburjeni glasovi.

„Zadnjič je bilo danes“, se je slišal Geraldinin glas, „da sem ti dovolila, na tak način govoriti z menoj! Ti nimaš pravice Arturja obrekovati! In če ga imenuješ kvartača in hinavca, ti povem, da nisi sam niti za trohico boljši, marveč ravno nasprotno: še bolj si pokvarjen kakor je Artur!“

„Čuvaj se!“ je rohnel Albert. „Vidim, da si divja zavoljo stričeve oporoke. Vendar dopusti mi pri tej priliki, da te vprašam: kje je oporoka?“

„To vprašaš ti mene?!“ je vzkliknila Geraldina z dobro hlinjeno razdraženostjo. „Saj si mi vendar šele včeraj zjutraj prečital brzojavko, ki se je glasila, da je tvoj prijatelj Conbury oporoko izgubil, ali jo pa kam založil“.

Nekoliko minut je bilo vse tiho; nato je Albert premeteno odgovoril:

„Vsled vaše razburjenosti postane človek popolnoma zmešan“, je dejal in potegnil roko po čelu. „Res je, — Conbury je odgovoren za oporoko. Toda če ga je tudi zadela kaka nesreča, ali če jo je izgubil, to še ni tolika škoda, kajti prepis je ohranjen“.

Ta hip je odprl Sherlock Holmes vrata in je vstopil.

Z dovršeno vljudnostjo se je obrnil k Albertu in je rekel:

„Kaj ste rekli, mylord? Slišal sem, kaj ste rekli. Mislite li, da bo samo prepis oporoke zadoščal, in da se oškodovanci s prepisom zadovoljijo? Zelo se motite! Pravnik sem in reči vam moram, da bi bilo jako neprijetno za vas, če bi vam prava oporoka izginila. Sir Artur je že začel pri sodniji pobijati veljavnost oporoke in vztraja vsekakor pri tem, da je oporoka ponarejena...“

„Ta pes!“ je vzkliknil Albert.

„Ali mylord! Ali ste pozabili, da sva v družbi dame?“

Albert se je tako razjezil, da se je moral prijeti za vrat, kakor tisti, komur je zmanjkalo sape.

„Takoj se vrnem!“ je zamrmral. „Moram malo na sveži zrak...“

Hitel je iz sobe vun na balkon, kjer je obstal in globoko sopel. Bilo mu je, kakor da se mora zadušiti. Vsa mirnost ga je zapustila, — čutil je okoli in okoli sebe neprijateljske sile, in vendar se jih ni mogel ubraniti.

Tedaj je prestrašil Geraldino čuden šum, ki je prihajal od stene.

„Ne ustrašite se, prosim“, je dejal odnekod zamolkel glas. „Takoj pridem na svetlo...“

Perzijsko zagrinjalo se je premaknilo in izpod njega se je pokazal Harry Taxon, ves razžarjen in poten.

„Hitro gori v mojo sobo!“ mu je zaklical Sherlock Holmes, „hiti kolikor je moreš, — takoj pridem.

6. poglavje.

Geraldinina ideja.

Ko se je bil lord Albert povrnil v knjižnico, se je zdelo, da je bil nekaj mirnejši. Toda Sherlock Holmes je opazil vendarle, da je ta mir samo navidezen, in da ga je mladi mož skrivnostno in nezaupljivo opazoval.

„Ravnokar sem povedal svoji sestrični“, je pričel lord, „da je moral biti nekdo pri moji pisalni mizi. Izginili so mi namreč važni spisi. Vse, kar sem poslednje tri dni videl, mi dokazuje, da imam sovražnike. Ali smem vprašati, zakaj je doktor Lagdon odšel, ne da bi mi rekel z Bogom?“

„To vam bo mogel nedvomno doktor sam najbolje povedati, — jaz ne vem o tem ničesar“, mu je odgovoril Sherlock Holmes.

„Toda povejte mi, prosim vas, mylord, kakšen je ta izborni parfum, ki ga uporabljate? — Že prve dni me je zanimal, velik ljubitelj sem francoskih vonjav“.

„Parfum ni francoski, nego turški. Ali poznate prastaro rožno olje, katero se hrani v finih steklenih cevčicah?“

„Ah, seveda! To je torej? — Poznam ga, pristno je drago. Kje se more kupiti rožno olje?“

„Dobivam ga od člana turškega poslaništva, ki ga zopet dobiva iz osebne sultanove zaloge. Sicer se pa čudim, da ste vonj zapazili, — jaz ne čutim nič več njegove vonjave“.

Misleča, da je Sherlock Holmes s tem pogovorom dosegel kak poseben namen, se je Geraldina vpletla sedaj v razgovor in je rekla:

„Seveda ga bratranec ne čuti; — vsaki človek namreč, ki uporablja kako določeno dišavo, je ne čuti sam. Toda drži se njegovih stvari. Nedavno mi je prišla v roke jedna tvojih posetnic, in zares se je širil od nje tako prijeten duh cvetlic, kakor od šopka svežih centifolij“.

„Potem bom ta parfum poslej opustil“, je dejal Albert. „Gotovo je za moža mehkužno, če tako močno diši po parfumu“.

„Prepozno! Zaman!“ si je mislil Sherlock Holmes.

Do popoldneva je le počasi potekal čas. Vsakdo je čutil težke oblake, ki so se zbirali nad gradom; in da bi si skrajšala čas, je sklenila Geraldina, odpeljati se za nekaj ur v mesto.

Povedala je svojemu prijatelju, kje se bode v Londonu mudila, da jo bodo mogle nujne vesti lahko najti. Odpeljala se je z avtomobilom in sicer naravnost v klub, kjer se je navadno ob tem času mudil sir Artur.

Poslala je v klub slugo, proseča svojega bratranca naj pride k njej.

Mladi človek je bil bled in žalosten; toda njegove oči so se zaiskrile, ko je ugledal Geraldino.

Stisnila mu je roko in rekla:

„Pelji se malo z menoj na izprehod! Imam zate dobre vesti. — upamo namreč, da bomo hudodelca v Villershallu razkrinkali“.

Med tem, ko mu je vse točno poročala, je zrl Artur zamišljen v daljavo, ne da bi kaj videl. Toda naenkrat je dvignil nevoljno svoj klobuk. Neka dama ga je namreč po angleškem običaju pozdravila prva.

Z zanimanjem ga je vprašala Geraldina:

„Nenavadno lepo lice! Kdo je ta dama?“

„Ah, dama, katere ti ni treba poznati, — neka plesalka iz Alhambre je.

„Toda ona te je jako ljubeznivo pozdravila“, je rekla Geraldina ljubosumno.

Artur se je nasmejal.

„Morda se je zmotila v osebi — ali pa še bolje v imenu. Že pred kratkim se mi je zaradi nje dogodilo nekaj podobnega. Prejel sem namreč precej velik račun za svilnate nogavice in druge jednake ženske stvari. Kupec je bil Albert Villers, račun pa je prejel Arthur Villers“.

Geraldina je poslušala vedno pazljiveje.

„Tako! Torej je ta svetohlinec s to damo jako dobro znan?“

„Moj Bog, Geraldina, ali si mislila, da je Albert res kreposten človek? Njegovo obrekovanje pri stricu me je zlasti zaradi tega tako razjezilo, ker sem vedel, da je sam velik zapravljivec. Če bi me bil stric vsaj enkrat vprašal, bi mu bil povedel vso resnico. Toda tako je ta nesrečni človek vsako vest, katero bi mogel stric zvedeti iz časopisov ali razgovorov, uničil na ta način, da je vse, kar je delal sir Albert Villers, v tišini stričevega gradu jako lahko pripisal siru Arthurju v greh! — Prav nič čudno ni, če je dobri stric končno verjel, da je ta lepa plesalka, ki požira cele kupe denarja, moja, ne pa Albertova prijateljica“.

Geraldina se je globoko zamislila. Nenadoma je vprašala popolnoma ravnodušno:

„Kje pa stanuje ta dama? Ali ima svojo lastno vilo?“

„Že mogoče, da jo ima; jaz se za to ne brigam. Iz onega računa sem pa zvedel, da stanuje na zahodu Hemlove terase. — Imenuje se sennora Lola Pontales“.

„Hvala, hvala, tega kraja ne poznam. In sedaj, dragi Arthur, ko si zvedel vse moje novice, te moram pustiti samega. Moram še neke stvari urediti in hočem biti že pred večerom zopet doma“.

Arthur se je začudil, da se dekle tako naglo poslavlja od njega. Zadržal je njeno roko in dejal:

„Geraldina, ne morem ti z besedami povedati, kako sem ti hvaležen, ker si se toli energično potegnila zame! Toda tudi brez tega in če bi se vse obrnilo proti meni, bi se končno prepričala, da na svetu nikogar tako zelo ne ljubim, kakor tebe“.

Dekle se je nasmejalo in je zardelo.

„Če bi tega ne vedela, bi bila manj zaupljiva in vesela. Pojdi, dragi, skoro nama posije solnce in vsi oblaki se razprše!“

Komaj je Geraldina zapustila Arthurja, je velela svojemu vozniku, naj jo odpelje do Hemlove terase.

Bila je to kratka in gospodska ulica z vilami. Neki stražnik jej je povedal hišno številko plesalke, katero je hotela obiskati.

Močno ji je bilo srce, ko je stopila v hišo slaboglasne plesalke. Če bi jo zapazila tu katera njenih znank, bi izgubila za vselej svoj dobri glas. Imela je srečo. Nihče je ni zapazil. Dala se je pri plesalki javiti, ne da bi povedala svoje ime.

Lola je imela dober spomin in je takoj spoznala v njej ono lepo damo, katero je malo prej videla ob strani mladega Villersa.

Komu se imam zahvaliti za to srečo?" je vprapraševala plesalka. „S kom imam čast?"

„V neprijetnem položaju sem", je odgovorila bojazljivo Geraldina. „Za sedaj vam ne bi rada povedala svojega imena; — videli ste pa, da sem znana z gospodom Villersom".

Sennora se je pomenljivo nasmejala. „Gotovo je ljubimka mladega gospoda!" si je mislila . . . . .

„S čim naj vam ustrežem?" je vprašala nato uljudno.

„S prostim pojasnilom, sennora. Vem, da tudi sami ne tajite, da ste s sirom Albertom, — bratrancem mojega prijatelja, znani."

„Dà, celo prav dobro znana", se je smejala Lola.

„Kakor mislimo, je zabredel Albert v dolgove, in da bi si zopet pomagal, misli njegova obitelj, da da je storil mnogo jako nevarnih in zlih stvari", je dejala Geraldina. „Obitelj vam obeta veliko denarja, če bi bili sennora pripravljeni, zoper sira Alberta pričati — to se pravi, če bi hoteli govoriti samo čisto resnico. Albert namreč taji, da bi imel kdaj z vami kako zvezo . . . ."

„Bedak!" reče Lola, vsa rdeča od jeze. „Moral bi biti ponosen, da sem hotela kdaj biti njegova prijateljica".

„To tudi jaz mislim tako", odvrne Geraldina popolnoma resno. „Toda vi tega Alberta še ne poznate, sennora. Strašno je malenkosten in celo skop. Ne samo, da je predkratkem nekemu svojemu nenadoma umrlemu sorodniku govoril o vas jako zaničljivo — celo obotavljal se je, nakazati vam primerno rento — sedaj ko je postal tako silno bogat".

Geraldinina prebrisanost je dosegla nepričakovan uspeh. Plesalka je stisnila svoje male pesti in rekla:

„Odkod pa veste vse to? — Res je, nesrečnež mi je najprvo utajil, da je glavni dedič. Potem, ko sem to iz časopisov zvedela, mi ni na moje pismo, v katerem sem zahtevala samo malo svotico, niti odgovoril".

„To mu je podobno", je odvrnila Geraldina. „Toda, sennora, povejte mi vendar zaupno, koliko svoto ste pa zahtevali? Lahko mogoče, da vam bodo sorodniki, ki imajo tehten uzrok postopati proti Albertu, radovoljno izplačali dotično svoto — seveda s pogojem, da jim pomagate razkrinkati tega moža".

Sedaj pa je Mehikanka vendar malo osupnila.

„Jaz ga naj izdam?" je dejala, ponosno zavračajoč tako misel.

„O, nikakor ne! Vi morete absolutno ostati ž njim dobri, ako hočete. — Toda to vam s svojo častno besedo zagotavljam: lord Albert snubi svojo sestrično in bo takoj po zaroki vsako zvezo z vami pretrgal".

„Ali je to resnica?" je zabesnela plesalka. „Ali ja morda njegova sestrična kriva, da ne odgovarja več na moja pisma?"

„Gotovo. Mislim pa, da ga sestrična noče, ker ga prezira, — toda Albertov značaj ostane vendar vedno isti. Pustil vas bo, kakor hitro se oženi".

„Naj se samo drzne!" je sikala Lola, ki je radi ogorčenosti in razžaljene ničemernosti vsa gorela. „Naj se le oženi, — toda jaz bom potem podpirala njegove sorodnike z vsemi sredstvi. Ne bom pustila, da bi se z menoj tako postopalo! Maščevala se bom!"

Geraldina se je sedaj nagnila k njej.

„Zaupala vam bodem skrivnost! Lord Villers je najbrže zločinec! Slavni detektiv Sherlock Holmes mu je že prišel na sled in od tega vem vse, kar vem. Rekla mu bom, naj vas obišče. On vam bo plačal vsako svoto, katerokoli boste zahtevali. Z Bogom, sennora. Verujte mi, izgubili ne boste ničesar s tem človekom, ki ni bil toliko previden, da bi bil uničil dokaz svojih sramotnih del."

Geraldina je izginila, predno se je mogla plesalka zavesti od začudenja.

Geraldino srce pa je bilo veselo. S svojim spretnim korakom je gotovo Sherlock Holmesu jako pomagala do zmage. Sedaj se je moglo kolo plačila vrteti dalje — krivca bo zdrobilo, odškodovalo pa nedolžnega.

* * *

Brzojavka doktorja Lagdona na lady Geraldino se je glasila:

„Preiskava je nedvomno dognala zastrupljenje, Državni pravdnik je obveščen. Pridem jutri.“

S tresočimi rokami je Geraldina pri večerji prejela to brzojavko.

Albert jo je ostro pogledal in vprašal: „Ali je brzojavka od doktorja Lagdona? Kaj pravi?“

Tu, — beri sam“, je odgovorila Geraldina in mu jo je podala“.

Albert je postal bled kot stena.

„Kako strašno odkritje!“ je zaklical. „Nikdar bi si ne mislil tega. Mr. Burns — čitajte to strašno vest“.

Sherlock Holmes je čital in majal glavo.

„Vedel sem, da bo tako“, je dejal. „Sedaj je pa potrebno, da najdemo krivca“.

Dà, pri Bogu!“ je rekel Albert, poskočil na noge in korakal po sobi. „Ničesar se ne sme zamuditi, da zločinca najdemo. Dobro je, da je doktor Lagdon že sam o tem obvestil oblast. Storil bom še več, pozval bom detektiva, ki bo vsakega posameznega člana družine točno preiskal. Mr. Burns, vi bi mi morda mogli koga priporočiti?“

„Kako bi bilo s Sherlock Holmesom?“ je rekel ta resno.

„Vi igrate izvrstno komedijo, mr. Holmes“, je vzkliknil, — „Ali čas je, da vam vzamem do nišljijo, da ne bi mislili, da nisem vedel, koga imam že tri dni za gosta v hiši“.

Sherlock Holmes se je vljudno priklonil.

„Vi ste zares razumeli presenetiti me, mylord. Vendar mislim, da je vaše odkritje staro pol ure“.

„Kako to mislite, če smem vprašati?“

„Ker sem vas pred pol ure slišal na telefonu razgovarjati se, lord Albert“.

„Ah, zares, ali ste prisluškovali?“

„Bog obvaruj! Saj ste vender postavili stražo pred vrata. Vaš izvrstni jockey Edvard je stal tam in ni nikogar pustil notri“.

Albert se je vgriznil v ustni.

„Ali smem torej vprašati, odkod veste, da sem vašo igro pregledal?“

„Vprašati smete seveda. Toda odgovoril vam ne bom“.

„Sir, zdi se mi, da ste pozabili, da sem sedaj jaz tukaj gospodar“, je vzkipel Albert.

„Ali, mylord, zakaj se jezite? Delate tako, kakor da bi se me bali“.

„Nikakor ne; toda ako niste ničesar namerjali z menoj, zakaj ste se potem vtihotapili pod tujim imenom v mojo hišo?“

Tedaj se je vtaknila v pogovor Geraldina, ki je z vedno večjim strahom poslušala prepir:

„Mr. Holmes je prišel vsled moje prošnje, Albert. On je moj — in ne tvoj gost. Popolnoma odkrito ti povem, da sem že od začetka domnevala, da ubogi stric ni umrl naravne smrti. — Sicer si pa malo poprej rekel sam, da boš pozval detektiva, ki bo preiskal to skrivnostno hudodelstvo . . .“

„Ne mislim, da bi bilo to hudodelstvo tako, da se ne bi dalo odkriti“, je rekel Albert, čegar hladnokrvnost je z nevarnostjo vred rastla. „Vsak dan se sliši o umorih, ki so se dogodili iz maščevanja ali iz pohlepnosti do denarja — stric je bil bogat. Nikakor si ne morem misliti drugega motiva, kakor da je hotel nekdo strica oropati“.

„Ah, ali si li opazil, da manjka denarja?“ je vprašala Geraldina.

„Kako bi to mogel! Ne vem namreč, koliko je imel ubogi stric v gotovini“.

„Toda to bi ti moral vedeti, ker si vodil vse posle zanj“.

„Motiš se; jaz tega ne vem. Več bi moral o tem vedeti Tom, ta razvajeni zaupnik ubogega strica“.

Sherlock Holmes je zapazil na Albertovem glasu, kako je govoril škodoželjno o starem slugi. Ali je bil to zopet začetek kakega nesramnega poizkusa da starca osumniči?

„Ker ste že tukaj“, je rekel nato Albert, zlobno se režeč, „bi bilo najenostavneje, ako takoj začnete z delom. Toda saj ste vendar že nekoliko dni pri delu. Kaj ste do sedaj odkrili?“

„Različne sledove, mylord. Toda mislim, da moramo pretrpeti do jutri zjutraj, ko bodo prišli odposlanci oblasti, in pa policijski organi“.

„Kakor hočete, mr. Holmes. — Kar se tiče moje osebe, sem za to, da se s preiskavo takoj prične. Seveda more priti v poštev samo nekdo, ki je bil staremu gospodu jako blizo — ker so ga najbrže zastrupili z večerno pijačo“.

„Jako dobro! Ali kdo je pa imel pristop do lordove spalnice?“

„Pred vsemi vendar Tom.“

„Tom", je rekla Geraldina jezno, „Tom, ki je že trideset let stregel stricu!"

„In ki mu je že trideset let tudi kradel", je pristavil lord.

„Albert, kako moreš reči kaj takega?"

„Nisem namreč slep, draga moja sestrična. Že dolgo imam svoje posebno mnenje o tem pridnem starcu, ki je lahko s stricem takorekoč delal, kar je le hotel. Vem na primer, da ni smel nihče drugi, kakor Tom, k pisalni mizi, da ni nihče razun njega poznal ključa in predale, in da je samo Tom vedel, koliko denarjev je imel stric pri sebi."

„Dobro," reče Sherlock Holmes, pomirivši z migljajem Geraldino. „Vi smatrate torej Toma za tata in morilca . . . . ?"

„Tega nisem rekel. Da je tat, — dà — to mislim. Toda da je morilec, — ne. Dosti jasno sem namreč slišal od doktorja Miltona, da vzrok ni bil drugi kakor srčna kap. Ako je tedaj dr. Lagdon, nahujskan od mojih sovražnikov, da se naj v stvar vmešava, našel naenkrat nekaj drugega, tega še dolgo ne bom veroval. Izjavljam torej svoje mnenje, da se doktor Lagdon vara, in da je stric umrl naravne smrti."

Globoka tišina je zavladala sedaj v sobi. Detektiv je mogel takoj spoznati, da snuje že napol razkrinkani lord zopet nekaj novega. Na vsak način je koval lord zopet nove naklepe. Ker je bilo to detektivu jasno, se je moral kazati toliko bolj nepristranskega.

Zadrževal je navidezno zdehanje in se je obrnil k Geraldini.

„Moja draga lady, bojim se, da je to jeden onih slučajev, ki ostanejo za vedno nerazjašnjeni. Verujte mi, takih zločinov se dogaja dandanes več, kakor mislimo. Rečem vam odkritosrčno, da bi bil jaz, ako bi bilo kaj upanja, da se stvar razjasni, že v teh treh dneh našel nit. Toda kakor veste, je nisem našel in tudi ne verujem, da bi jo mogel sploh kdaj najti. Vsekakor vas prosim, da me za ta večer opravičite. Rad bi šel zgodaj k počitku, da bom jutri bolj svež".

„Jaz storim isto", je rekla Geraldina žalostno.

„Ah, mr. Holmes, strašno je to spoznanje: dragi dobri stric je umorjen, in mi se moramo odreči nadi, da bo krivec kaznovan. Gori grem in javim teti Ani brzojavno to vest . . . ."

„Čemu to, lady Geraldina? Pustite, naj spi stara gospa, sami pa vzemite prašek, da boste jutri bolj sveži," je dejal detektiv."

„Nimam takega praška, ... Albert, ti pa imaš ključ od hišne lekarne . . . .?"

„Obžalujem," je zavrnil lord ostro, „nimam ključa."

„Tako? — Kdo ga pa potem ima? Stric ga je vsled svoje bojazljivosti nosil vedno pri sebi!"

„Vprašaj Toma — morda ga ima on!"

„Kaj slišim!" je rekel detektiv na videz presenečen. „Vi imate v hiši lekarno? In v njej je bilo mogoče tudi kaj strupa?"

„Vsekakor — moj stric je, kakor vsi veleposestniki, imel veliko zalogo zdravil. Ali kot dober gospodar jih je imel vedno zaklenjene. Če so bili med njimi nevarni strupi, tega ne vem, — vprašajte Toma!"

„Dobro, mylord, to hočem takoj storiti". In Sherlock Holmes je pozvonil in poklical Toma.

„Slišite, Tom", mu je rekel ravnodušno, „ali je res, da imate vi ključ hišne lekarne, odkar je lord Villers mrtev?"

„Ne samo od takrat, gospod. Tudi že poprej sem hranil ključ lekarne. Mylord je vedel, da mi sme zaupati!"

Lord Albert je glasno zakašljal. Ta slučaj je bil zanj največje važnosti. Sedaj je bil gotov, da bo mogel starega Toma izročiti sodišču kot morilca.

„Dobro je, Tom; lahko zopet odidete! Ali je tudi strup v tej vaši lekarni?"

„Dà, gospod. Mnogo stekleničic in zavojev je zaznamovanih z mrtvaško glavo. Ali želite kako zdravilo?" je vprašal Tom.

„Dà, prosim, prinesite lady Geraldini uspavalni prašek, sulfonal ali veronal ali kaj sličnega."

Tom je odšel in se takoj zopet povrnil s škatljico, v kateri je bil dotični prašek.

Kmalu nato so odšli vsi stanovalci grada v svoje sobe, in tudi lady Geraldina je legla k počitku.

Sherlock Holmes pa ni mislil na spanje.

Sezul si je čevlje in je obrnil glasno ključ svoje sobe. Toda takoj nato si je obul lahke čevlje iz klobučevine, počrnil si je obraz, oblekel raztrgano lopovsko obleko, katero je prinesel za vsak slučaj s seboj in se popel na okno.

Ker je bila njegova soba, kakor tudi soba lady Geraldine, v prvem nadstropju, bi skriven opazovalec vse to smatral za čudno zagonetko. Bilo je namreč, kakor da bi se bil Sherlock Holmes v zraku raztopil, tako tiho in brez sledu je izginil v noči.

7. poglavje.

Nevarna noč.

„Tako, fantič moj“, je rekel Sherlock Holmes, ko je vstopil na trda tla. „To si napravil jako dobro. Ta gladka vrvica, katero si tako spretno vrgel v mojo sobo, mi bo olajšala ravno tako vstop, kakor mi je izstop. Dobro, da znam še spretno plezati.“

„Pri Jupitru, mojster, ni bilo tako lahko to vrvico neopaženo vreči gori. Ves dan je pohajkoval tu okoli, in sicer ravno pod vašim oknom rdeči konjar, da si nisem mogel pomagati drugače, kakor da sem se tu v grmovju skril.“

„Aha, master Edvard! In kako si se ga končno rešil?“

„Splazil sem se na dvorišče k hlevu in ga poklical tja. V moji lepi rdeči bradi, ki jo nosim sedaj, me ni mogel spoznati. Potem mi ni bilo težko, da sem ga popolnoma upijanil z brandyjem, katerega sem prinesel s seboj. — Sedaj spi kakor ubit.“

„To si dobro napravil, Harry! Sedaj pojdi z menoj! Ako se ne varam, hoče pošteni gospodar nocoj napraviti zopet kaj posebnega. Zavohal naju je, pa bo poizkušal vse mogoče, samo da ga ne bova mogla jutri prijeti.“

„To je že storil; saj sem vam rekel, da je bil kakih deset minut v Tomovi sobi, še predno je zapazil, da mu je izginila oporoka?“

„Vsejedno, poznam ga. To noč ne bo zatisnil očesa, in jaz bom, ako treba, čakal v zasedi do jutra! — Pojdi z menoj — odgrnil sem zavese po vseh sobah proti terasi, tako da bova lahko videla notri.“

Tudi Harry je imel črevlje iz klobučevine in tako sta detektiva popolnoma tiho dospela na teraso, katera je obdajala sobane.

Mesečina je razsvetljevala bele kamnene stopnice, in senca, katera se je vlekla ob zidovih, je bila zaradi tega tem bolj temna.

Sherlock Holmes se je postavil pod okno knjižnice, Harry pa pod okno spalnice pokojnega lorda.

Trajalo je že skoraj eno uro, kar je nastal v gradu tih šum.

Sir Albert je stopil v salon in je šel odtod v knjižnico.

Luči ni prižgal, toda vendar se je v njegovi roki zasvetila mala elekrična žepna svetilka.

Sherlock Holmes je imel še toliko časa, da je počenil, ker je šinil skozi okno, pod katerim je čepel, žarek svetlobe.

Človek v knjižnici je bil bled kakor duh.

To, kar je nameraval, gotovo ni bilo nič dobrega; kajti slaba vest in pošastni strah sta mu sevala z lica.

Tiho je stopal naprej, njegove oči so se oziral neprestano okoli, kakor da bi se bal tajnih prisluškovalcev. In vendar se je prepričal, da so bila vrata Sherlocka Holmesa zaklenjena, in da se Sherlock Holmes ne more prikazati tako nenadoma in ga ovirati pri njegovem nočnem poslu.

Iz svojega žepa je potegnil Albert dolgo vrvico, katero je še enkrat preiskal, da se prepriča, ali bo odgovarjala njegovim namenom.

„Netilna nit“, je šepetal zunaj detektiv. „Vedel sem, da mu je zopet v mislih kako hudodelstvo.“

Sedaj je šel bledi človek dalje skozi knjižnico v spalnico pokojnega lorda.

Harry Taxon je čakal, ali pojde Albert dalje do Tomove sobe — in bo hotel staremu nedolžnemu človeku storiti kaj žalega. Toda mesto tega se je lord nenadoma obrnil k oknu.

Harry Taxon je tiho poskočil z jednim korakom preko ograje in se je skril pod teraso. Sherlock Holmes se je pa stisnil za nekoliko visokih lovorik, ki so stale tamkaj.

Lord Albert je odprl na to okno in stopil tiho na teraso — držeč v desni roki netilno nit. Kakor hudoben duh se je plazil preko terase doli v vrt, in s širokimi koraki dalje do kapelice, ki je bila prizidana gradu.

V senci dreves sta se pa plazila njegova zasledovalca za njim.

Sherlock Holmes je držal v desni roki napet samokres — bil je pripravljen na težko borbo. Videl je sedaj samo to, kako je mladi lord stal tiho pred kapelo in kako je potegnil nekaj iz žepa.

Takoj nato je zažvenketalo steklo, razbito na oknu kapelice.

„Lopov!“ je zamrmral Sherlock Holmes. „Zažgati hoče kapelico, da zgoré rakve! — Potem trupla mrtvega strica ne bo možno več dalje preiskovati. Ni rekel zaman nocoj, da se je moral dr. Lagdon „varati“, — in da verjame le doktorju Miltonu. — Ko bo stalo tako mnenje proti mnenju, sodišče ne bo moglo pravično razsoditi, ko bi mrlič zgorel.

Ko je Sherlock Holmes vse to premišljeval, je namignil svojemu pomočniku, in oba sta se pripravila, da skočita in primeta zločinca.

Kar pokne pod nogami Harryja vejica in lord Albert se je obrnil.

Naglo kakor blisk je potegnil lord svoj revolver in ga sprožil proti obema v luninem svitu razločno vidnima postavama. Ob jednem je tudi netilno nit potegnil k sebi in jo spravil v žep.

„Kdo je?“ je zaklical z ostrim glasom v noč. „Stojta, lopova, če ne bom streljal!“

„Beži!“ je rekel Sherlock Holmes svojemu tovarišu; „na noben način naju ne sme spoznati! Hitro v park“.

Z dolgimi skoki sta bežala oba črez trato, in med begom je sprožil Sherlock Holmes strel v zrak.

V senci visokih dreves sta se kmalu izgubila v lopova oblečena detektiva. Toda komaj ju je nehal lord zasledovati, sta se zopet obrnila in se začela nanovo približevati dvoru.

„Prokleti lopov!“ je škripal detektiv. „Ta človek je sposoben, da vendarle izvrši svoj peklenski namen, ker misli, da je pognal v beg čisto navadno druhal. Toda jaz mu hočem račun prekrižati!“

In res sta zapazila lorda Alberta pri oknu kapelice, kjer se je vnovič prizadeval, da vpelje netilno nit vanjo.

To pot je počakal Sherlock Holmes tako dolgo, da je bil konec netilne niti zapaljen, in da se je začel lord, tiho se plazeč, vračati v grad.

„Naprej!“ je šepetal Harryju . . . „Sedaj ga bova prijela in se seveda začudila, ko ga spoznava.“

Blizu stopnic terase sta se vrgla oba na lorda Alberta.

Ali ju je prevaril lunin svit, ali sta se v svoji vzburjenosti prenaglila — lord je počenil in se jima z nepričakovano hitro kretnjo izvil iz rok.

Kakor strela je hitel nato okoli terase in izginil, kakor da bi se bil pogreznil v zemljo.

„Grom in strela!“ je klel Sherlock Holmes, „ali se je ta lopov razpršil v zrak? Kje so tu vrata, Harry?“

Harry ni odgovoril. Ležal je v travi in njegova glava s popolnoma bledim licem je padla nazaj, kakor da je mrtva.

Detektiv je pokleknil prestrašen k njemu.

Stresel ga je, klical in poizkušal vzdigniti:

„Sinko“, je klical, „kaj ti je, Harry? Osvesti se! — Ali me ne čuješ?

Tedaj je zapazil na Harryjevem vratu temno progo, ki se je brzo večala in curljala preko vratu.

Kri! zavratni napad z nožem je reveža ranil.

Lord Albert je na slepo zamahnil in dobro zadel. Za trenotek je pozabil Sherlock Holmes vse drugo in je skrbel samo za svojega, kakor sina ljubljenega učenca. Vzdignil je težko, mlado telo in ga odnesel do terase. Potem je šel k oknu, katerega je bil poprej Albert odprl, ali bilo je že zaprto in ni mogel notri.

„Naj se ves grad prebudi“, si je mislil. „Itak se mora ugasniti netilna goba.“

Medtem, ko je to mislil, je planil k vratom vrtne lopice, ki je stala ob strani in je pozovnil na vso moč. — Nato je sprožil strel v zrak, da bi si čim preje preskrbel izdatno pomoč.

Črez nekoliko minut je postalo v gradu svetlo, in prestrašena družina se je zbrala okoli njega.

„Pojdite k oknu kapelice!“ je zapovedal detektiv; „tam je položena netilna nit, da zažge grobnico!

Odprite vrata na teraso, — pomagajte mi ranjenca odnesti gori! Zbudite Toma, da mi pomaga pregledati rano“.

Med tem, ko so se njegovi ukazi hitro izvrševali, je Sherlock Holmes mislil zopet na prekanjenega zločinca, ki je bil na toli čuden način izginil in še okno zaprl za seboj. Sedaj po noči se seveda ni dalo ničesar dognati; podnevi pa se že pokaže, kako je bilo to mogoče.

Vsekakor je bila občudovanja vredna spretnost, s katero se je znal lord izogniti vsaki nevarnosti, ki mu je pretila. Ko je detektiv z nekoliko slugami, ki so nosili Harryja, prišel v gornje nadstropje, so se odprla vrata Albertove spalnice, in v nočni halji z zaspanimi očmi, držeč v roki svečo, je vprašal lord:

„Kaj se je pa zgodilo? — Kaj pomeni ta hrup?“

Sherlock Holmes mu je pogledal za trenotek v oči z železno strogostjo, ki je oznanjala: „Ne boj se, jaz te vsejedno primem.“ Toda rekel ni niti besedice; kakor da ga lord nič ne briga, je zapovedal slugam, naj neso ranjenca v njegovo sobo.

Vendar tega ni hotel lord kar tako dopustiti. Pohitel je za njimi in je ponovil z močnejšim glasom:

„Kaj se je vendar pripetilo? Ali bom dobil odgovor?“

Sherlock Holmes se je prezirljivo nasmejal. Nato je rekel mirno: „V Villershallu so lopovi na delu, jaz pa sem jim za petami, — zažigalci, morilci in sleparji.“

„Kaj, sedaj? — Sedaj sredi noči? Kdo pa je ta nezavestni človek?“ je vprašal lord.

„To je dober, pošten človek, — nič za vas, mylord.“

Te besede so bile izgovorjene tako tiho, da jih je mogel slišati samo Albert. In pri tem so ga ostre sive oči detektiva gledale tako grozeče, da je lord za trenotek na svojo predrznost pozabil in je molčal.

Malo nato je odprl Sherlock Holmes svoja vrata, katera je poprej sam zaklenil in se je izgubil za njimi s slugami vred, ki so nosili ranjenca.

8. poglavje.

Obdolžitve.

Komaj je napočil dan, že je bil Sherlock Holmes na vrtu, pregledavajoč ono mesto, kjer se je ponoči odigrala kratka borba.

Harryjeva rana ni bila smrtonosna, dasiravno se je večkrat onesvestil. Tako ga je mogel njegov, sedaj pomirjeni mojster prepustiti Tomovi oskrbi, ter se zopet popolnonoma posvetiti slučaju, ki se je moral rešiti še danes.

Zastonj je iskal najprej pri terasi, ali ni kakih vrat ali kake kleti, kamor bi se bil mogel izgubiti ponoči lord na svojem begu. Našel ni ničesar — vendar nenadoma je zapazil, kako se je to pripetilo.

Pod teraso se je mogel le vitek in okreten človek plaziti dalje. In to je premeteni Albert gotovo tudi storil v strahu, da bi ga ne bili prijeli in razkrinkali. Na drugem mestu terase pa se je zopet prikazal in se popel na to črez ograjo na istem mestu, kjer je bil poprej Harry skočil doli. Tako je bil mogel lord dospeti do okna spalnice, predno so mogli njegovi zasledovalci stopiti na teraso.

„Dobro, dobro“, je zamrmral Sherlock Holmes; „upam, da bom, predno se bo plemeniti lord prebudil, držal v roki zanko, ki mu jo vržem okrog vratu.“

Nato je šel na trato, kjer sta se on in Harry vrgla na Alberta. Iskal je po travi, ali bi morda našel sledove, ki bi mu pomagali razkrinkati tega lopova.

Najprej ni našel ničesar; — nož, s katerim je Harryja ranil, je obdržal lord Albert previdno v roki. — Toda ravno, ko je hotel detektiv oditi, se je zasvetil na solncu predmet. Sherlock Holmes ga je dvignil — bil je zlat gumb za ovratnik, katerega je lord izgubil.

„Škoda, to je čisto navaden zlat gumb! Tajil bo, da je njegov. Samo spodnji del se mi zdi malo drugačen — ali! Sedaj vidim, — tu je pero. To je nekaj posebnega, kar se ne more tako lahko kupiti. — Lord ga je moral naročiti; gotovo je njegovo grlo občutljivo. — Tem bolje. Mi sicer ne potrebujemo sedaj nadaljnjih hudodelstev, dovolj so ona, katera mu hočemo dokazati, toda to ne škoduje nič, ako se tudi ta nocoj poizkušani požig naprti njemu.“

To razmišljujoč se je približal Sherlock Holmes hlevom in šupi in je opazil, da se pripravlja voz.

„Kdo se bo odpeljal?“ je vprašal detektiv.

„Mylord. Naročil je voz, da se odpelja k prvemu jutranjemu vlaku. Toda voza ne smem pripeljati pred grad, marveč pred vhod parka. — Mylord je namreč rekel, da bi ropot koles prebudil lady Geraldino, ki vso noč ni spala . . . .“

„Tako, tako“, je dejal detektiv ravnodušno.

Pet minut kasneje se je napotil k železniški postaji kjer je vzel vozno karto v London. Previdno se je skril za kupom naloženih tovorov.

Dobro je bil pogodil. — Nekaj časa pred prihodom vlaka se je pripeljal s potno torbico in v popotni obleki lord Albert ter je skočil z voza.

Bil je jako bled, toda sicer miren. Oddelek prvega razreda, v katerega je vstopil, je bil v prednjem delu vlaka, dočim je vstopil Sherlock Holmes v jednega zadnjih vagonov in sicer v oddelek tretjega razreda.

Vedel je, da ga ne bo nihče spoznal, ker si je pritrdil dolgo rdečo brado, katero je nosil ponoči Harry. Tako je mogel brez skrbi prispeti v London in ostati za petami svoje divjačine.

Lord Albert se je odpeljal najprej k svojemu odvetniku.

„To mi je jako ljubo“, je mrmral Sherlock Holmes. Brzo je šel do najbližje policijske postaje, kjer je bil dobro znan in odkoder je vzel s seboj pomoč.

Dali so mu civilno oblečenega stražnika, ki se je postavil pred Conburyjevim stanovanjem na stražo.

Sherlock Holmes se je pa odpeljal v lepo malo vilo, v kateri je včeraj lady Geraldina tako dobro izvršila vsa pripravljalna dela.

Lola je detektiva sprejela prav hladno. Ko jej je pa povedal svoje ime, se je jako razburila.

„Mr. Holmes“, je vzkliknila, „zagotavljam vam, da nimam niti pojma o nesramnostih, ki jih je storil lord Villers.“

„Prepričan sem o tem“, je odvrnil. „Umirite se, sennora, in mi recite samo to, ste li pripravljeni pomagati nam? Vi veste, da vam to ne bo škodovalo.“

„Poslušajte me, mr. Holmes. Menda lahko z vami govorim popolnoma odkrito, ker vem, da vam ne bi mogla prikriti ničesar. Saj imate, žalibog, zmožnost, da takoj pregledate ljudi.“

„Žalibog tudi jaz nisem nezmotljiv, sennora. Tudi jaz ne morem takoj pregledati ljudij, marveč šele tedaj, ko sem jih nekaj časa opazoval. Šele potem morem približno sklepati, kako morajo ljudje v teh ali onih okolnostih svoji naravi primerno ravnati. — Kar se tiče vas, vem samo toliko, da imate mnogo čuta za denar in za dobro kupčijo, in da vas strastna ljubezen ne veže na lorda Villersa. Če bi ne bilo tako, potem vem, da bi bili vi v svojem plemenitem ponosu škodovali rajši sami sebi, kakor pa da bi izdali svojega ljubimca v roke pravice.“

„V resnici sem ljubila Alberta Villersa,“ se je branila plesalka. „Toda sedaj, ko vem, da me je ljubil samo začasno in da se namerava zaročiti s svojo sestrično, se je izpremenila moja ljubezen v sovraštvo! Dà, me Mehikanke znamo prav tako zelo sovražiti kakor ljubiti.“

Te besede je izgovorila z veleodvažnim obrazom, in Sherlock Holmes je storil to, kar je mogel edino v tem hipu tej dami storiti: z občudovanja polnim pogledom jej je poljubil roko.

„Zavidam onega, ki ga ljubite,“ je šepetal, „in resnično obžalujem onega, ki ga sovražite. Toda vaše sovraštvo zadeva v našem slučaju resničnega krivca. Lord Albert je hudodelec!“

„Toda,“ je izpregovorila Lola, „zakaj potrebujete moje pomoči, mr. Holmes, če veste to vse tako dobro?“

„Zato, ker imam opraviti z nenavadno zvitim in opreznim človekom. — Do sedaj mu ne moremo ničesar točno dokazati, — izvzemši ponarejen podpis. — Mislim pa, da bi se mogel lord samo s svojim lastnim priznanjem zaplesti v mrežo, katero smo mu nastavili.“

„In kaj mi ponujate za to?“ vpraša Lola brez srama.

„Koliko zahtevate, sennora?“

Trenotek je molčala. Potem je odgovorila s prežečim glasom, nagnivši svojo glavo, katere oči so se iskrile kakor mački:

„Petnajst tisoč funtov šterlingov.“

Sherlock Holmes je postal naenkrat jako resen, in je rekel:

„Deset tisoč funtov. Niti vinarja več!“

„Tako? Vi se hočete z menoj pogajati? — Mislite li, da ne vem, da gre v Villershallu za dedščino več miljonov?“

„Poslušajte, sennora. Stvar je taka. V roki imam dokaz, da je lord Albert ponaredil podpis svojega strica. To ga lahko spravi v zapor. — Toda tega bi se čez nekaj let rešil in potem bi zahteval svoj del dedščine. — Postal bi torej zopet imovit mož. Jaz pa mislim, da se morajo t a k i zločinci, kakoršen je on, p o p o l n o m a zatreti. Če bi mogel natanko zvedeti, s kakšnim strupom je lord zastrupil svojega strica, — če bi ga mogel prisiliti, da obstane svoj zločin, bo mož obsojen na smrt, ali vsaj v dosmrtno ječo. — V imenu dedičev pa vam morem obljubiti samo deset tisoč funtov — in nič več.“

Lola je vedela, da bi se trudila zaman, če bi zahtevala še več.

„Dobro“, je rekla po kratkem razmišljevanju. „Hočem vam pomagati. Kaj želite od mene?“

„Lord je v mestu. Brez dvoma vas bo obiskal. Na noben način pa ne smete pokazati, da kaj veste o njem. Nasprotno, dogovorite se ž njim, da vas — nocoj ob osmih ali devetih poseti! V tem času me skrijete v svojem stanovanju in potem napeljite pogovor na Villershall, na lordovo smrt in tako dalje. Ob primernem času bom pristopil in izvršil svojo dolžnost.“

Medtem, ko je govoril, je Sherlock Holmes navidez mirno, a v resnici prav pozorno opazoval obraz lepe žene.

„Dobro“, je rekla Lola z lahkomiselnim smehljajem in je pomolila svojo s prstani okrašeno roko detektivu. „Izdajalec ni zaslužal kaj drugega od mene! Izročila ga bom samo pravici.“

Sherlock Holmes je čutil, da je bila Lolina roka mrzla kakor led in da se je tresla.

„Kača!“ si je mislil. „Ti ne misliš varati samo svojega ljubimca, marveč tudi mene! — Poznam take žene.“

Nato je zapustil elegantno vilo in se je vrnil pred hišo Conburyja. Ko je dospel tja, so se kmalu odprla vrata in prišel je Albert.

Lord je pomignil kočijažu in je počakal toliko časa, dokler se ni ustavil voz pred njim. Stopivši z jedno nogo v voz, se je obrnil k rdečebradcu in je rekel s porogljivim glasom:

„Ne mučite se, mr. Holmes! Ne spremljajte me dalje! V Villershallu bom točno do drugega zajutreka."

Sherlock Holmes je ostal miren.

Videl je, kako je od njega naročeni stražnik v civilni obleki sledil lorda v drugi kočiji. Zmajal je z ramami tako, da je mogel opaziti to lord, ki je gledal iz kočije. Sherlock Holmes pa je hodil po tlaku dalje, kakor vsak drug izprehajalec . . . .

Opoldne sta se v obednici grada Villershalla zopet sešla.

S sarkastičnem smehom ga je pozdravil lord:

„No, sir Holmes, ste se li dobro zabavali na svojem izprehodu v Londonu?"

„Kako to mislite?" je odvrnil popolnoma naravno detektiv. „Kaj ste bili danes že v Londonu?"

„Vi se pretvarjate zares kakor najboljši igralec — in to je, mislim, največji del vaše slave."

„Nikakor vas ne razumem, mylord. Kakor vam je znano, je bil danes ponoči moj pomočnik ranjen od nekega potuhnjenega lopova, ki je hotel zažgati kapelico in prej še grobnico. Zato sem sedel ves dan pri njegovi postelji in mu stregel. Da ste bili v Londonu, tega ni vedel tu nihče; ko sem namreč malo poprej vprašal za vas, se mi je reklo, da se sploh še niste pokazali."

Geraldina je pretrgala razgovor, katerega je do sedaj molče poslušala, ter je pokazala proti oknu:

„Hvala Bogu, tam prihaja doktor Lagdon z nekaterimi drugimi gospodi. Sedaj bomo končno slišali, od kakšnega strupa je umrl ubogi naš stric."

Lord Albert je hitel nasproti doktorju in drugim gospodom sodnijske komisije.

„Jako nestrpno smo vas pričakovali," je rekel; „povejte nam hitro, kaj ste našli!"

„Lord Villers je umrl vsled inozemskega strupa, ki se ne kupi tako lahko na Angležkem. To je neka vrsta indijanskega strupa, ki se imenuje Tramira. Nekoliko kapljic tega zadostuje, da človek umre."

„Ah, kako natančno to veste! Doktor Milton se je torej zmotil, ker je razglasil kot vzrok smrti samo srčno kap."

„Dr. Milton se je vsekakor zmotil."

„No, potem vas moram, gospodje, samo prositi, da pričnete takoj strogo preiskovati."

Preiskovalni sodnik, ki je poznal Sherlocka Holmesa, je stopil predenj in je rekel:

„Kakor čujemo, mr. Holmes, ste tukaj že štiri dni. Kaj ste odkrili do sedaj?"

„Prosim, raziskujte najprej sami! Jaz bodem s svojim poročilom še nekoliko časa počakal."

Temu je sledilo dolgo posvetovanje, pri katerem sta bila prisotna tudi lord Albert in Geraldina. Končno je rekel sodnik:

„Dokazano je, da ni mogel oni večer, ko je bil legel lord zadnjikrat k počitku, razen starega Toma nihče drugi v njegovo spalno sobo."

„Ali poprej", je rekla Geraldina. „Poprej so mogli tudi drugi v sobo. Na primer jaz ali moj bratranec Albert".

„Prav imate, mylady; k temu se povrnemo kasneje. Za sedaj nam ne preostaje drugega, nego da preiščemo Tomovo sobo in njegove stvari."

Stari Tom, katerega je bil Sherlock Holmes že pripravil na preiskavo, je odprl sam vrata malega hodnika, ki je vodil v njegovo sobo.

„Vstopite, gospoda," je rekel ravnodušno. „Jaz nisem od onega nesrečnega dne v svoji sobi premenil ničesar; dà, kakor vidite, je soba še sedaj v velikem neredu. Moje omare in predali so vedno odklenjeni, — prosim, preglejte vse!"

„Prosim trenotek," reče sedaj Albert, čegar oči so se nenavadno svetile. „Doslej nisem niti jedne sumljive besede izrekel o Tomu, toda štejem si v svojo dolžnost, izjaviti, da je bil ta sluga mojega strica jako pohlepen denarja. Motiv, ki ga je morda prisilil k umoru, je po mojem mnenju ravno v tej pohlepnosti. Izjavljam torej, da je manjkala v listnici mojega strica, ko sem jo pregledaval, večja svota denarja."

Sodnik ga je začudeno pogledal.

„Mylord, saj nameravamo ravno pričeti s preiskavo. Mr. Holmes, prosim, spremite nas!"

„Gospodje so stopili v Tomovo sobo.

Že so preiskali vse omare in predale, ko zakliče Tom glasno:

„Nekdo je bil pri mojih stvareh! Glejte, ta predal odpiram samo ob velikih praznikih — in sedaj je odprt. O, mr. Holmes, pojdite sem, slutil sem že, da me zadene nesreča. Ni me brez vzroka osumničil lord Albert."

„Vi ste razburjeni, Tom! Pred vsem bodite mirni! Nihče ne bo tega sumničenja smatral resnim," je odgovoril Sherlock Holmes.

„To bomo šele videli", odvrne sodnik strogo: „Poglejmo, kaj je v tem predalu?"

„Vi bi morali molčati", je šepnil Sherlock Holmes starcu; „sedaj bodo mislili, da se hočete s svojimi opazkami braniti."

„Oho", je vzkliknil takoj nato sodnik, „kaj je pa to?" Potem je izvlekel komad perila in ga je stresel.

Cel sveženj bankovcev je padlo iz njega.

„Ali spravljate tukaj svoje prihranke?"

„Moji prihranki, gospod? — Jaz nimam nebenih več. Kar sem imel, sem potrošil že vse pri nakupu svoje hišice, to ni moj denar . . . ." Nihče ni opazil, da je Sherlock Holmes pobral bankovce in jih preštel. Večkrat jih je celo poduhal.

„Prosim vas, gospod sodnik, da se prepričate o čudnemu dejstvu! — Duhate li kaj na teh papirjih?"

„Gotovo," reče začudeno sodnik, „diše po rožah."

„Vidite li, Tom? Ni se vam treba več bati. — To dišavo, gospoda, rabi vedno lord Albert sam, in to v toli obilni meri, da se je temu vonju že popolnoma privadil. Zato ga sam ne čuti več. In sedaj, ker je prišlo že tako daleč, sedaj hočemo odkriti vse uspehe svojega zasledovanja."

Gospoda ga je gledala napeto. Sherlock Holmes je segel z roko v žep, a jo je takoj zopet iz vlekel prazno.

„Važne listine nimam pri sebi. Prosim, počakajte nekaj minut — grem ponjo, takoj bom zopet tukaj."

Ko je odšel detektiv v gornje nadstropje, zgrudil se je Tom ves potrt na stol.

„Ne morem si tega razlagati", je mrmral. „Kaj je vendar mladega lorda napotilo, da mi je svoje bankovce vtaknil med moje perilo? — Zakaj me hoče označiti za tata?"

„Ne delajte se tako nedolžnega," je zaslišal sedaj ostuden glas blizu vrat. „Mi vemo vsi dobro, da ste grabili vkup, kakor hrček živež." Vstopil je jockey Edvard in pogledal skodoželjno bledega starčka.

„Sramuj se, Edvard," je rekel Tom, „gotovo se hočeš s svojimi besedami maščevati za zaušnico, ki sem ti jo dal predkratkim".

„Ne verujte mu, gospodje, — lahko dokažem, da nisem imel vse svoje življenje nepoštenega vinarja v žepu."

Sodnik, ki je še bolj natančno nego prej pregledoval stvari je vzkliknil nenadoma od začudenja.

V roki je namreč držal kos pergamenta, na katerem se je videla mrtvaška glava z nadpisom „Strup".

„Kaj pomenja to?" je vprašal sodnik s strogim glasom.

Tom je pogledal ves zbegan mali listek.

„Ne vem," je jecljal. „Pri vsemogočnem Bogu, jaz ne vem, kaj je to."

Dr. Lagdon je pošepnil nekaj sodniku. Nato se je obrnil k Tomu in mu je rekel pomirjevalno:

„Pomirite se, Tom, ta manever je bil preveč nespreten. Vsekakor so vas hoteli osumničiti, da ste tat in morilec. Ali ne bojte se! Mi vemo, da niste sposobni storiti kaj takega. Čakajte, da se povrne mr. Sherlock Holmes, potem nam bo vse jasno."

— — — — — — — — — —

Toda kje je ostal Sherlock Holmes?

Hitel je po stopnicah navzgor, da bi iz svoje sobe prinesel oporoko in dokazal, da je ponarejena.

V njegovi sobi je ležal Harry še vedno bled in apatičen. Toda ko je vstopil njegov mojster, se je zgenil in ga je poklical.

„Dragi mr. Holmes, spal sem nekoliko. Vendar sem slišal, da je bil nekdo tu v sobi. Videl sem ga, ko je ravno odhajal. Mislim, da je bil lord".

„Tako? Potem je tukaj premetaval — Bog vé. — moja pisalna miza je odprta. Ta človek jo je odprl . . .."

Ne da bi še kaj rekel, je hitel Sherlock Holmes v nasproti ležečo sobo mladega lorda. Potrkal je in vstopil, ne da bil čakal na poziv; od znotraj je pa nekdo zaman poizkušal, tiščati vrata.

Detektiv se je prerinil skozi in je stopil pred Alberta, ki je nekaj skrival za svojim hrbtom.

Naglo kakor blisk je segel Sherlock Holmes v svoj prsni žep in je izvlekel iz njega majhen revolver. „Ne trudite se, mylord," reče mrzlo, „doigrali ste in nič vam ne koristi, da hočete odstraniti ponarejeno oporoko. Dovolj vem namreč, da vam morem dokazati umor."

Izraz grozne besnosti je spačil sicer tako blago lice Alberta.

Vrgel se je na svojega sovražnika in je poizkušal, da bi ga odrinil od vrat.

Ali prav to je hotel Sherlock Holmes preprečiti. Njegova jeklena moč mu je služila pri tem jako dobro.

Listina je odfrfotala iz lordovih rok na tla, in zaman si je lord prizadeval, da bi jo pohodil. Ves divji je segel v žep — in v zraku se je zasvetilo ostro bodalce. Ali v istem hipu mu je sunil nekdo odzadaj roko na stran.

Za njim je stal Harry Taxon, bled kakor smrt in se je držal komaj na nogah.

Ta čas je porabil Sherlock Holmes, dvignil je oporoko in pomeril ob jednem z revolverjem na Albertovo lice.

„Dosti je sedaj!“ je zagrmel. „Zastonj se branite, lord Albert, nimam volje, da bi se dal še morda umoriti od vas.“

Škripajoč od togote je moral lord opustiti borbo.

„Lopov!“ je kričal. „Odnesli ste mi ključ od moje sobe, da se nisem mogel zakleniti. Take nesramnosti se upate delati v moji hiši? Toda jaz vam že pokažem, da vam vse vaše spletke proti meni ne koristijo ničesar. Dokazati mi morate najprej, kdo je umoril mojega strica . . . .“

„Saj to ravno hočem“, je odvrnil Sherlock Holmes popolnoma mirno. „Če vam je prav, pojdite doli v Tomovo sobo! — Harry, Harry, kaj ti je?“

Detektiv se nenadoma umolknil in je pokleknil kraj Harryja, ki se je bil zgrudil nezavesten na tla.

Preklinjajoč je šel Albert mimo njega in je stopal doli v dvorano.

„Vsekakor bom pri vaših prokletih razpravah navzoč!“ je zaklical najzaj; „Gotovo vas je nekdo podkupil, da ste se izmislili o meni tako nesramne laži. Le brž, ker nimam volje, da bi vas še dolgo trpel pod svojo streho!“

Sherlock Holmes je jedva slišal njegove razžaljive besede, ki so bile samo izraz togote.

Skrbno je dvignil Harryja v svoje naročje in ga je odnesel zopet v postelj, s katere je bil bolnik skočil, da hiti v pomoć svojemu ljubljenomu učitelju. V njegovo veselje je odprl mladi mož takoj nato svoje oči.

„Pustite me tu, mr. Holmes.“ je prosil s slabim glasom. „Meni ne manjka ničesar, samo slab sem. — Ta lopov nama nazadnje še pobegne.“

„Gotovo beži, — toda samo v London. — Malo poprej sem prestregel brzojavko, ki se je glasila nanj. Prebral sem jo.“

In Sherlock Holmes je podal Harryju listek, na katerem je bila zapisana vsebina brzojavke.

Glasila se je:

„Za dvajset tisoč te rešim! Pričakujem te ob petih. — Lola.“

„To je izdajstvo.“

„Seveda, — lepa Lola je torej hotela pogodbo, ki jo je sklenila včeraj z menoj, prelomiti v nadi, da ji bode ponudil lord večjo svoto, kakor pa mi.“

„In to bo, kajpada, storil rad?“

„Seveda bo to stvoril, — ali sedaj mu več ne more koristiti. Tudi jaz bom še pred peto uro popoldne v Londonu, toda z zapornim poveljem v žepu. — Sedaj grem doli, da razložim gospodom vso stvar.“

„Jaz bom vstal, mr. Holmes. Ne morem namreč več ležati v postelji. — Dajte mi požirek vašega izvrstnega življenskega eliksira. Ta me najprej ozdravi.“

Sherlock Holmes se je nasmehnil, in izvlekel iz svojega kovčega usnjato steklenko, v kateri je skrbno čuval izbrušeno kristalno cevčico. — To mu je nekoč iz hvaležnosti podaril neki italijanski zdravnik, ker ga je rešil Sherlock Holmes, ko je bil obtožen, da je nekoga zastrupil. Ta ekstrakt je bil iz jako dragocene zmesi, ki je delala čudeže, ako se je zaužila v popolnoma malem požirku, a bila je v večji množini smrtnonevarna.

Harry je dobil samo jedno žličico. Ali je bila le domišljija ali resnica — takoj se je počutil pokrepčanega in prerojenega.

Sherlock Holmes ga je prijazno pogledal in odšel dalje.

9. poglavje.

Skok na življenje in smrt.

„Tukaj, gospoda“, je dejal Sherlock Holmes, ko je vstopil zopet v Tomovo sobo, „tukaj sem prinesel papir, s katerim hoče pričeti svoj dokaz. Toda kje je lord Albert? Tudi on je hotel prisostovati razpravi?“

Še predno je dobil odgovor, so se odprla vrata, in na pragu je stala Geraldina.

„Moj Bog, moj Bog!“ je vzkliknila „pojdite vedar hitro, mr. Holmes! Truplo mojega strica je izginilo!“

Gospodje so prestrašeni skočili pokonci.

„Kaj, iz grobnice? Saj sem jo bil vendar jaz sam zaklenil!“ je dejal dr. Lagdon.

„Pravkar sem bila tam s svojim lastnim ključem.

Hotela sem namreč nesti šopek cvetlic ubogemu siromaku, ki še sedaj nima mira in pokoja. — James me je spremljal, — a rakev je bila prazna.“

Kakor puščica je planil detektiv mimo nje k grobnici. Drugi gospodje so mu sledili.

In res, — rakev, v kateri je počival lord Villers je bila prazna.

„Nezaslišana oskrumba!“ je dejal doktor Lagdon ves iz sebe. „Nihče drugi, kakor lord Albert je imel tu svoje roke. Iščimo, — mrtvec vendar ni mogel izginiti iznad zemeljske površine!“

Sherlock Holmes je pregledal s svojimi ostrimi očmi grobnico, okna kapelice in sploh vse obližje in je rekel:

„Samo skozi okno so mogli izvleči mrtveca. — Toda to se ni zgodilo. Poglejte prah, ki leži po zidnih vzdolbinah! — Torej mora biti tu v grobnici. Morda je hotel zločinec s tem svojim ravnanjem doseči le odlog za daljno preiskavo mrliča. Kaj bi bilo, ko bi se mu ravno zadnji čas pokvarili njegovi bistroumni računi?“ —

„V kaminu,“ si je mislil, „samo v kamin ga je mogel skriti.“

Stekel je skozi malo kapelico, v kateri je bil velik odprt kamin. In zopet ga njegova slutnja ni varala. Sledovi pepela in stopinj so kazali, da je moral biti nekdo tukaj.

Napol omedlela se je naslonila Geraldina na zid.

„Sežgal ga je“, je vzkliknila. „Sežgal ga je! Oh, ta brezbožneš.“

„Ne, lady Giraldina, v kaminu ni gorelo!

„Kakor sem že rekel, doseči namerava le odlog.“

To rekši je zlezel Sherlock Holmes v nenavadno široko odprtino kaminovo.

Nekaj minut pozneje se je čulo, kako je vzkliknil:

„Za božjo voljo, tu je mrlič!“ je klical. „Ladi Geraldina naj gre iz kapelice — to ni prizor zanjo.“

S Tomovo in doktorjevo pomočjo je privlekel detektiv lordovo truplo, čegar večni mir se je oskrunil na tako brezbožen način.

Vsem je bilo lažje, ko so zapazili, da je ostalo plemenito pokojnikovo lice nepoškodovano. Veliki, visoki kamin je bil za mrtveca dovolj prostoren. Sedaj so ga zopet skrbno odnesli v grobnico in ga položili v rakev.

„Zločinski nečak je mora izgubiti pamet,“ je zamrmal sodnik.

„O, njegovi računi niso bili tako neumni,“ mu je odvrnil detektiv. „Če bi ne bila prišla sedaj lady Geraldina slučajno v grobnico —“

„No, potem bi bil jaz isto storil nekaj ur pozneje,“ ga je prekinil doktor.

„Gotovo; toda mislim, da je lord Albert v svoji nesramnosti nameraval ta čas na tihem odstraniti mrtveca ter ga morda potopiti v parkov ribnjak. Na vsak način je bil kamin določen samo za začasno skrivališče. — Hvaležen sem le slučaju — ako ga smem sploh tako imenovati, — ki mi je naklonil malo poprej z lordom kratek boj! To je bilo tudi vzrok, da se je odpeljal —“

„Kaj?“ je vprašal sodnik, „pustili ste, da se je odpeljal? Navsezadnje nam še pobegne!“

„Mislim, da ne. Tajni agenti pazijo namreč na vsak njegov korak, ne more nam več uteči.“

„Potem prosim,mr. Holmes, nadaljujte z dokazi! Časa ne smemo izgubljati!“

Gospoda se je vrnila zopet v grad in detektiv je pričel z dokazovanjem.

Mr. Sherlock Holmes je izročil oporoko sodniku.

Ta podpis,“ je dejal, „je jako dobro ponarejen. Dokazati bi se to ne moglo nikdar, tudi z drobnogledom ne. Toda s svojo posebno kemično metodo sem dognal, da je podpis napisan s črnilom, kakoršnega stari lord ni rabil nikdar. To črnilo je bilo v tintniku sir Alberta, a da on ni vedel o tem. Tako je torej ena sama kaplja črnila izdala zločinca. Dalje konstatiram sledeče:

Lord Albert je imel važen razlog, da umori strica in postane na ta način dedič. Tičal je namreč že hudo v dolgeh. Živel je, kakor lahko dokažem, jako lahkomiselno in razuzdano, hlinil je pobožnost in obrekoval vrh vsega tega neprestano svojega bratranca Arturja. — Stari lord je naposled toliko veroval njegovemu obrekovanju, da je res napisal to oporoko svojeročno, a podpisal je ni nikdar.“

„In umor?“ je vprašal sodnik.

„Umor je izvršen prav enostavno. Ker je bil ljubeznivi nečak navadno vsak večer pri stricu, je z lahkoto nalil strupa v čašo, ki je stala na nočni omarici poleg lordove postelje. Dr. Lagdon je konstatiral, da je umoril lorda eksotičen strup. Jaz se pa drznem zopet trditi, da je prejel lord Albert ta otrov iz rok neke Mehikanke, — ki seveda ni vedela, v

kakšen namen ga bo uporabil. Ko je lord Albert čutil, da sem mu za petami, je izkušal včeraj zažgati grobnico —"

„Kaj? Človek, ki je napeljal netilno nit skozi okno —"

„Ni bil nihče drugi kakor lord Albert. Seveda bi bil utajil tudi to. Toda pri spopadu, ki sem ga imel ž njim, je imel lord to smolo, da je izgubil tale gumb ovratnika."

Sherlock Holmes je položil zlati gumb na mizo.

„Ta mali gumb," je dejal, „je napravljen nalašč zanj. James mi je namreč povedal, da ima lord jako občutljiv vrat in da si je dal posebej napraviti ta zlati gumb.

Pozorno so poslušali vsi občudovanjavrednega govornika.

„Lord", je nadaljeval, „je izkušal osumiti ubogega in zvestega človeka, služabnika Toma. Moj pomočnik pa je opazoval z lastnimi očmi, kako je izvlekel lord iz žepa zveženj bankovcev, ter se z njimi izgubil na skrivnem v Tomovo sobo. Toda lord bi se bil tudi brez tega izdal, zakaj bankovci so, — kakor ste se prepričali — dišali po lepodišečem parfumu, ki ga je vedno rabil lord. Da je podteknil lord tudi oni zavitek strupa, ki se je našel v Tomovi sobi, o tem ni dvombe."

„Kako neumen je bil njegov manever!" je rekel eden izmed gospodov. „Ko je nameraval osumiti Toma, je moral vendar pomisliti, da morilec ne pušča tako lahkomiselno med svojimi stvarmi strupa, ki ga je bil rabil."

„Ne imejte lorda za tako neumnega. Vse je prej kakor to. Resnica je namreč, da je nosil Tom vselej ključe omarice s strupi. — Ali sedaj, gospoda, mi dovolite, da se odstranim! Imam namreč v Londonu še nekaj opraviti."

Z lahnim smehljajem se je Holmes nato zahvalil za viharno odobravanje in pohvalo prisotnih.

Zaporni ukaz za lorda Alberta je mogel dobiti medpotoma pri oblasti. Že včeraj so mu bili namreč obljubili, da ga bo čakal podpisan, če se izpolnijo vsi predpogoji.

Tako je drdral Sherlock Holmes nekaj minut pozneje na enem izmed Pillersovih avtomobilov v mesto.

Poleg njega je sedel Harry Taxon, še vedno slab, a željan novih slavnih činov.

„Mojster", je rekel tiho, „razvezali ste v par dneh vozel, ki bi zanj potrebovali drugi več tednov, — ako bi se jim sploh kdaj posrečilo."

„Fantič", je odvrnil Sherlock Holmes dobre volje," to opet sem se trudil za dva smotra: prvič sem storil uslugo lepi in ljubki deklici, katere oče je bil moj prijatelj, in drugič dobim za razkrinkanje tega hudobneža gotovih deset tisoč funtov šterlingov, ki jih hočem uporabiti za dobre namene. Sicer pa moja naloga v tem slučaju ni bila pretežka."

Harry je molčal, toda pri sebi si je mislil, da ima ta nenavadni človek že popolnoma nenavadno merilo za to, kaj je drugim težko ali lahko.

Ob štirih popoldne je stal Sherlock Holmes z zapornim poveljem v žepu pred Lolino hišo.

Bil je popolnoma izpremenjen, nosil je uniformo navadnega stražnika, in njegovo temno lice s kratkimi črnimi brki se nikakor ni moglo spoznati.

„Tako", je rekel Sherlock Holmes Harryju, „sedaj grem pod okno z rožnobojnimi zavesami. To je namreč plesalkin boudoir, in vsekakor bo tam naša razprava. — Imaš revolver pri sebi?"

„Da."

Skrbno je opazoval Sherlock Holems mladega moža, ki je zahteval odločno, da je poleg, čeprav bi mu bila vsled rane postelj bolj primerna.

„Upam, da ne bo treba tvoje pomoči", je rekel. „Danes še nisi sposoben za junaška dela. Za nekaj časa se pridruži še John, čegar trde pesti bova morda zelo potrebovala."

John, eden izmed onih redkih stražnikov, na katerih spretnost in zavednost se je Sherlock Holmes lahko zanesel, je prišel v resnici čez nekaj časa in se postavil poleg Harryja.

„Ali je ptičica že notri?" je vprašal tiho.

Harry je zmajal z rameni. Vedel je samo toliko, da je Lola pozvala lorda Alberta, naj pride ob petih popoldne k njej. Morda se je posvetoval z njo že več ur glede svoje rešitve.

Sherlock Holmes je pozvonil ter stopil takoj nato v stanovanje. Lola ga je sprejela oblečena v dražestno domačo obleko iz rumene svile. Njeni lepi, črni lasje so bili razpuščeni in so valovili v težkih kodrih po njenem tilniku, njen beli vrat se je pa lesketal od dragocenega kamenja, ki je viselo, kakor rosne kapljice na težki zlati verižici.

Prvi trenotek ga tudi ona ni spoznala. Toda pri prvi besedi, ki jo je izpregovoril, se je glasno nasmejala.

„Zares, mr. Sherlock Holmes, najbolišega igralca prekašate. Nikdar bi vas ne bila spoznala. Vi nosite uniformo?"

„Samo, da varam lorda. Ali kje je, sennora? Gotovo je bil danes že pri vas?“

„Bil, uganili ste —“

„Jaz ne ugibljem, kajti na vašo hišo pazijo ostro že več dni. Lord Albert se je odpeljal danes dopoldne na skrivaj iz Villerhalla in vas takoj nato obiskal. Ponudili ste se, da ga rešite, ako vam plača dvajset tisoč funtov šterlingov. Lord je sprejel vašo ponudbo in se nato odpeljal, da si priskrbi denar.“

„Če vse tako dobro veste, kaj potem še hočete?“

„Takoj vam povem. Vi storite, kar ste mi obljubili včeraj, ali pa zapustite svojo hišo kot moja jetnica.“

„To je nasilstvo!“ je kričala Lola. „Nimate pravice prijeti me!“

„O tem se najini mnenji ne strinjata. Vsekakor pa sem že včeraj videl, da ne boste odkritosrčni in da boste izkušali izvabiti od lorda še več, kakor so vam obljubili dediči.“

Lola se je ugriznila v ustnice in je molčala nekaj časa; naposled je rekla:

„Mr. Holmes, preveč ste pametni, da bi vas mogla varati. A tudi vi me ne smete prenizko ceniti. Ali ne vidite, da sem jako lepo oblečena?“

„Lepo?“ je dejal in se poprijel takoj nečimernosti, kateri je bila plesalka tako zelo udana. „Kakor boginja ste. Kaj pa nameravate?“

„Hočem le, da postane Albert brezskrben in zadovoljen. Kmalu pride, obljubila sem mu namreč, da bodem, ko prinese denar, pričala, da oni večer sploh ni bil v Villershallu, ampak tu pri meni.“

„Tako, hoteli ste torej krivo pričati?“

„Haha! Kdo vam je rekel, da hočem to v resnici storiti? Morala sem ga s katerimkoli izgovorom zazibati v brezskrbnost.“

Sherlocka Holmesa se je polotil velik gnus. Ta grda izdajalka se mu je studila malone bolj, kakor lord Albert sam. Toda Mehikanka je to pot uganila njegove misli.

„Vedeti morate,“ je nadaljevala, „da moj dragi Albert sploh ne misli na to, da bi mi prinesel obljubljeni denar. Hoče me samo zadrževati. Trdil je, da ne more dobiti pri nobeni blagajni tako velike svote — skratka njegova neozdravljiva skopost se je zopet jasno pokazala. — Toda tiho! Prihaja. Pojdi sem — v ta mali kabinet; tam boste slišali vsako besekatero bova izpregovorila.“

Pritisnula ga je v temni prizidek, prislonila vrata in se spustila na divan.

Takoj nato je vstopil lord.

Njegov obraz je bil temnordeč, — gotovo je v klubu mnogo pil. Pogum mu je bil vsled tega močno narasel. Sedel je poleg plesalke.

„Ne vse, drago dete. Rekel sem ti že, da mi prinesel obljubljeno svoto?“

„Ne vse, drago dete. Rekel sem ti že, da mi v banki nočejo izplačati tako velike svote. Tu je za sedaj pet tisoč funtov, mislim, da je to dostojna svota za uslugo, ki bi mi jo vsaka druga prijateljica izkazala popolnoma zastonj.“

In naštel je svoto na mizo, a Loline tigrske oči so motrile vsak posamezen bankovec s pohlepnimi pogledi.

Lola se je dvignila, in se mu površno zahvatila ter zaklenila ves denar v omaro.

„Veš li tudi“, je rekla sedaj, „da sem imela med tem časom zate zelo nevaren obisk?“

„Kdo pa je bil tu?“

„Slavni detektiv Sherlock Holmes.“

Albert je skočil pokonci in je ves prebledel.

„Kaj, ali je to mogoče? Kaj je pa zahteval od tebe?“

„Tega ti nečem povedati. Poročal mi je le, da si popolnoma izgubljen in da ti niti moje lažnivo pričanje ne more več koristiti. Nadalje je rekel, da si oporoko ponaredil. Dokazano je, da je podpis ponarjen in si to storil ti!“

Lord Albert je škripal z zobmi.

„To ni mogoče“, je dejal, „s čim — kako mi morejo to dokazati?“

Še predno je mogla Lola odgovoriti, — je nekdo potrkal na njena vrata. — Sherlock Holmes je našel izhod iz kabineta v spalnico sennore in je prihajal sedaj iz predsobe.

„Naprej!“ je zaklicala Lola začudeno. Detektiv je vstopil. Albert ga ni spoznal.

„Lord Albert Villers“, je dejal nato z izpremenjenim glasom; „prihajam kot odposlanec in predhodnik Sherlocka Holmesa. V največji nevarnosti ste. Tekom pol ure vas bodo prijeli.“

Onemel od strahu ga je pogledal lord.

Nato se je vrgel na Lolo.

„Ti si me izdala, ti malovrednica!“ je sikal.

Plesalka se mu je okretno izvila iz rok in je stekla za mizo.

„Albert! Ali si blazen! Kaj morem jaz za to? Saj vendar veš, da te ta Sherlock Holmes vedno opazuje! Gotovo je slutil, da si tu —“

„Ta malopridnež! Ta pes!“ je kričal Albert. „Kaj je — kaj mi more dokazati?“

„Mylord, on pravi“, je odgovoril preoblečeni detektiv, „da se vam more dokazati ne samo ponarejenje oporoke, marveč tudi umor vašega strica! Vsekakor sem videl sam zaporni ukaz, katerega si je bil izposloval za vas.“

„Izgubljen si!“ je zakričala Lola. „Moj Bog, Albert — sedaj tudi vem, zakaj si zahteval od mene oni strup, ki sem ti ga dala.“

„Kakšen strup?“ je jecljal Albert ves zbegan. „Kaj — kaj vendar govoriš?“

„Dala sem ti strup iz svoje domovine, a nisem mislila ničesar hudega. Ti si mi rekel takrat, da hočeš ž njim zastrupiti bolnega lovskega psa.“

„Jaz — jaz ne vem ničesar. Lola, reši me! Nočem, da me primejo — za božjo voljo, kaj naj storim?“

Prirojena bojazljivost, katera je polnila srce malopridneža, se je pokazala sedaj, ko je videl, da se je vjel v mreži.

„Pustite me, naj odidem“ je prosil dozdevnega stražnika. „Plačam vam, kolikor le hočete! Jaz nočem — ne dam se prijeti od svojih neprijateljev. Pomagajte mi vendar.“

In segal je v žep in izpraznil svojo mošnjo z denarjem pred očmi redarja, katerega je hotel podkupiti.

„Mylord, ne smem vas pustiti,“ je rekel redar in se obotavlja. „Dasiravno vas pomilujem — moj Bog, izkušnjava je bila gotovo velika — lord je bil že star, kakor pripovedujejo. —“

„Dà, dà, bil je že star!“ je hitel Albert, katerega je oblil mrzel znoj. „In izkušnjava — moj — Bog — vi pravite sami — Lola! Reši me — storil sem to, ker sem zaradi tebe zapravil ves svoj imetek — — —.“

Iz oči mu je odsevala smrtna groza. Njegov bledi obraz je bil spačen, — s tresočimi se rokami je vedno zopet ponujal stražniku denar.

Ta pa je nenadoma potegnil izza pasu svoj revolver in ga je nameril na zločinca.

„Dovolj je, prokletnik!“ je zagrmel. „Ali me še ne poznaš? Jaz sem — Sherlock Holmes, ki je slišal sedaj iz tvojih lastnih ust priznanje tvoje krivde — —.“

Strahovit krik se je izvil iz ust razkrinkanega zločinca. Bil je izgubljen, — njegov neusmiljeni zasledovalec je nameril svoje orožje naravnost na njegovo glavo.

Še enkrat je viknil z ostrim krikom, ki je donel kakor rjovenje divje zveri, — potem pa je odprl bliskoma okno in skočil na prosto.

Sherlock Holmes mu je sledil za petami.

Prišel je še pravočasno, da je mogel pomagati Johnu in Harryju, ki sta prijela zločinca in mu natikala na roke vezi.

Čez nekaj časa so peljali lorda Alberta v spremstvu Sherlocka Holmesa v ječo.

* * *

„Dragi prijatelj“ je rekla nekaj dni pozneje Geraldina Sherlocku Holmesu, ko je ž njim in svojim bratrancem Arthurjem sedela v obednici grada Villershallskega in govorila o minulih dogodkih. „Mislim, da bo vest o tem vašem najnovejšem činu povečala venec vaše slave. Kako bi se vam mogla Arthur in jaz dovolj zahvaliti, tega v resnici ne vem.“

„Ne zahvaljujte se mi“, je odvrnil Sherlock Holmes. „Prvič ste me bogato obdarili, in drugič ne smete pozabiti, da najdem v vsaki uspešni preiskavi svoje največje zadovoljstvo.“

„Torej ste v resnici srečni v svojem poklicu?“

„Tako sem srečen, kakor le more biti človek srečen. Ne morem seveda vselej preprečiti krivice — toda vsaj pomagati morem, da se pravica varuje. In to je, ako človek dobro premisli, plemenit in lep poklic.“

Arthur Villers, sedanji posestnik grada Villershallskega, je vzdignil svojo čašo, polno zlatega vinca in mu je napil:

„Na vaše zdravje, prijatelj!“ je rekel. „Naj bi vam ostali še nadalje zvesti uspehi — nesrečnežem v tolažbo in zločincem v strah!“

„Zahvaljujem se vam za to napitnico“, je odgovoril Sherlock Holmes. „Pristavljam pa s svoje strani: Živili posestniki in bodoči dediči grada Villershallskega — hipp, hipp — hurra!“

Konec.

Naslov sledečega zvezka (3): Gospa s kanarskim briljantom.

Detektiv Sherlock Holmes in njegovi znameniti doživljaji.

Zvezek 3.

Gospa s kanarskim briljantom.

Ponatisk je prepovedan. Pravica prevajanja na druge jezike je pridržana.

Published 7. March 1908. Privilege of Copyright in the United States of Amerika under the act approved March 3, 1905 by Gjuro Trpinac, Zagreb, Ilica 6.

Gospa s kanarskim briljantom.

1. poglavje.

Skrivnosten rop.

„500 funtov sterlingov nagrade obeta lord Canbury onemu, ki mu imenuje tatu znamenitega kanarskega briljanta ali mu prinese take podatke, da bi bilo možno ž njimi zaslediti zločinca.

Dne 7. t. m. med 8. in 9. uro zvečer je ugrabil nekdo ženi lorda, gospej Diani Canbury kanarski briljant, ki je vkovan v zlato brošo. Zgodilo se je to na cesti, ko se je peljala gospa v svoji kočiji na bal vojvode Connaughta.

Kočija se je bila peljala v tem času od palače lorda Canburya v Piccatilski ulici, nato poRegentski ulici, ter je bila baš na oglu te in Oxfordske ulice, ko se mahom pod okriljem nočne temine in meglenega vremena odpro vrata kočije, a vanjo je skočil po bliskovo moški, zavit v temen plašč ter z velikim klobukom na glavi.

Z eno je roko nastavil razbojnik samokres v gospo, ki se je smrtno prestrašila, z drugo pa je segel po broši, ki je imela lady Canbury pripeto na prsih. Potegnil je s toliko silo brošo iz obleke, da se je blago na tem mestu pretrgalo, ter je potem urno zopet skočil iz voza.

Ves napad se je vršil s toliko naglico in tako ročno, da nista ne kočijaž ne sluga, ki sta sedela na kozlu, niti opazila, kaj se je zgodilo v kočiji.

Ko pa se je pripeljal voz do palače Connaught in je odprl vratar kočijina vrata, je videl, da leži gospa Canburyjeva onesveščena v vozu.

500 funtov sterlingov onemu, ki zaloti krivca. 1000 funtov sterlingov pa dobi oni, ki prinese ukradeni dragoceni nakit.“

Tako so javljali londonskim prebivalcem in jih vabili ogromni rdeči, črno potiskani plakati, ki so se šopirili 8. februarja in naslednje dni po vseh oglih tega svetovnega mesta.

Seveda so postajale pred temi naznanili vedno goste gruče ljudij, ki so se vedno nanovo pogovarjali o tem dogodku, sicer že povsem znanem iz dnevnih časnikov.

Šlo pa ni tu samo za to, da se je izvršil v najelegantnejšem delu Londona predrzen rop, da je bil izveden zločin na osebi, pripadajoči visoki londonski aristokraciji, tudi ukradeni nakit sam je vzbujal največje zanimanje. Zaradi njega se je mrzlično razburjal ves London in vse je željno hrepenelo, da bi prišli roparju čim preje na sled.

Kanarski briljant gospe Canburyjeve je namreč spadal med najbolj znane dragocenosti na svetu.

In kakor so ponosni Angleži na svojo mornarico, na velikansko svojo prestolico, na svoj trgovski promet v City in na športne metalce žog, ki jim na vsem svetu ni para, prav tako je bil tudi kanarski briljant takorekoč last vsega naroda in ga je vsak Anglež visoko spoštoval.

V splošnem kanarski briljanti ne uživajo posebnega ugleda v trgovini dijamantov. Fini, rmenkasti lesk celo zmanjšuje vrednost kamena, kajti briljant se mora svetlikati v belem ali višnjevkastem sijaju.

Pod imenom „Kanarski briljant“ pa so razumevali Angleži eno najredkejših dragocenosti, kar se jih je našlo v zadnjih tridesetih letih.

Bil je to kamen v velikosti oreha ter ni imel onega bledega, rmenkastega leska, ki je vzrok, da mu pravijo trgovci dijamantov in zlatarji „Kanar." Ta kamen je žarel v rmenkastem sijaju, ki je bil tako svetal in plameneč, da je nadkrilil v svojem žaru vse druge žlahtne kamene.

Razun tega je bil ta „kanarski briljant" uprav krasno in umetniško brušen ter ni izgubil pri brušenju skoraj niti enega karata. Končno je pripomogla še ena okolnost temu kamenu do največje znamenitosti na Angleškem. Bil je last ene in iste obitelji, odkar so ga našli, in visoki plemenitaši so ga smatrali za neprecenjiv, srečenosen rodbinski zaklad.

Zdelo se je, da je gospo Canburyjevo še mnogo bolj bolela izguba žlahtnega kamena, kot njenega soproga. Še vedno je drhtela groze in strahu, ki ga je prouzročil ta predrzni rop.

Sedaj, 10. t. m., torej tri dni po zločinu na oglu Regentske in Oxfordske ulice, je mogla gospa Diana šele prvikrat ostaviti svojo postelj. Ta krasna mlada žena, ki je jedva prekoračila dvajseto leto,je ležala bleda in zlomljena v svojem budoarju na naslanjaču. Oči je imela polzaprte, kakor da ne more gledati solnca ali kakor da je tako utrujena in bi najrajše zaspala ter se nikdar več ne prebudila.

„Milady," je zaklical nekdo sem od vrat, „oprostite, da si dovoljujem vstopiti proti vašemu ukazu. Lord Canbury vam želi predstaviti nekega gospoda."

„Moj mož?" Mlada gospa se je nalahno zdrznila, na njenem obrazu se je pojavila razburjenost. „Nancy, povejte mojemu soprogu, da ga z veseljem sprejmem."

Pol minute nato so se odprla vrata, in vstopil je lord Canbury z visokim, suhim gospodom, ki je bil oblečen v elegantno salonsko obleko.

Lord Canbury je bil približno sedem ali osem let starejši od svoje žene. Bil je prava aristokratska pojava, nekoliko ozkoplečata, a jako elegantna postava, lepega izrazitega obraza s kratkimi plavkastimi, na angleški način pristriženimi brki.

Medtem ko je gospod v salonski opravi nekoliko zaostal ter radovedno opazoval pohištvo v sobi, je stopil lord k svoji ženi in jej galantno poljubil roko.

„Upam, ljuba Diana, da se počutiš danes nekoliko bolje. Doktor Owen mi je zatrjeval, da je mrzlica, ki te je napadla, srečno prešla. Sedaj misli, da ti bo mir, absoluten mir najbolje koristil."

„Doktor Owen ima prav," je odgovorila Diana s tihim, ljubko donečim glasom, „in zato bi bil bolje storil, dragi moj Percy, da si prišel sam k meni. Kdo je ta tujec? — Ne poznam ga, še nikdar ga nisem videla, pa sedaj res nisem razpoložena, da bi sklepala nova znanja. Odpravi ga Percy, muka mi je gledati tega tujca."

Zdelo se je, kakor da lord Canbury ni voljan ozirati se na nervoznost svoje žene, ki je bila pri tej priliki vsekakor opravičena.

Nagnil se je k njej in jej je šepnil na uho:

„To je edini človek, ki bi nam morda mogel zopet pridobiti ukradeni kanarski briljant, ker to je — Sherlock Holmes, znameniti detektiv."

Ko je slišala lady te besede, je dvignila glavo in odprla širom oči. Jasno ni bilo mogoče spoznati, ali se izraža v teh lepih, kakor spominčice modrih očeh strah ali veselo iznenadenje.

„Sherlock Holmes?!? — Ta gospod je torej Sherlock Holmes?" je vzkliknila lady ter se lahno dvignila iz naslanjača. „O, oprostite mi, gospod, da sem bila tako neuljudna in vas doslej še niti pozdravila nisem. Izredno me veseli, da sem se seznanila z vami ter mi je samo žal, da se nisva sešla pri kaki drugi, lepši priliki."

„Tak je moj poklic, mylady," je odgovoril Sherlock Holmes, stisnivši s poštovanjem belo ozko roko, ki mu jo je dala gospa. „Pojavljam se vedno tam, kjer manjka nečesa, kjer ni vse v redu in — kjer so ljudje navadno žalostni in v strahu. Sicer pa me veseli iz vsega srca, da gre tu le za malenkosti."

„Kaj, gospod, vam se zdi „kanarski briljant" malenkost?" je vprašal začuden lord Canbury. „Ali vam ni znano, da je vreden ta redki briljant dvajset tisoč funtov sterlingov? Tako visoko ga cenijo prvi veščaki."

„Mislim, da je življenje vaše dražestne mlade soproge za vas neprecenljive vrednosti," je odgovoril Sherlock Holmes, gledaje neprestano gospo. „Ako pomislite mylord, da je bilo njeno življenje v največji nevarnosti in da bi bil mogel ta razbojnik, — ki je na tako drzen način v eni najživahnejših ulic skočil k vaši gospej v voz — storiti še kaj druzega — potem ste pravzaprav jako ceneno odšli nesreči".

„Zahvaljujem se vam za te besede, mr. Sherlock Holmes," je odgovorila lady, stisnivša detektivu še enkrat roko. „Dà, prav imate, kajti moje življenje in moja čast sta bila v resnici v največji nevarnosti.

In še sedaj, kadar pomislim na to — o Bog, bilo je prestrašno.“

Vzdrhtelo je lepo telo mlade gospe. Urno se je obrnila ter omahnila tiho ihteča v naslanjač.

„Varujte, živce moje žene,“ je prosil lord, „glejte lady je še vedno globoko vznemirjena.“

„Popolnoma prav,“ je odgovoril Sherlock Holmes. „Toda zdravniku, ki hoče z operacijo zabraniti nevarno bolezen, ne morete reči: ne režite doktor! Rezati treba na vsak način. Stvar zdravnika je samo, da ne pokaže nožev, s katerimi hoče izvesti operacijo.“

Potem je sedel Sherlock Holmes na stol nasproti naslanjaču, v katerem je počivala gospa Canburyjeva, medtem ko je stal lord poleg soproge.

„Ali hočete biti tako prijazni ter mi odgovoriti na nekatera vprašanja?“ je nadaljeval Sherlock Holmes. „Izprevideli boste, mylady, da nikakor ne morem priti do cilja, dokler mi ves zločin ni popolnoma razjasnjen. To pa morete storiti edino le vi, ki ste edina priča vsega dogodka.“

„Kar vprašujte,“ je šepnila lepa, mlada plavolaska. „Na vse vam odgovorim natančno, kolikor se bom mogla spomniti“.

„Ali ste, preden ste se dali obleči za ples vojvode Connaughta, komu povedali, da se nameravate nakititi s kanarskim briljantom?“ je vprašal Sherlock Holmes.

„Nikomur nisem rekla niti besedice o tem,“ je odgovorila mlada lady z nekako svečanostnim glasom. Prav v zadnjem hipu sem se — na svojo nesrečo domislila, da bi moji toaleti prav lepo pristojal kanarski briljant. Zato sem dala poklicati k sebi soproga in sem ga prosila, naj mi prinese briljant.“

„Vi torej niste sami hranili tega nakita?“

„Ne, ne, vsi rodbinski briljanti, kar jih imamo, so spravljeni v omari, ki je sezidana navlašč za to.“

„Pokažem vam jo pozneje mr. Sherlock Holmes,“ je dejal lord. „Že moj oče je dal vzidati to omaro v steno svoje spalne sobe, in kakor je imel on samo en ključ omare, imam sedaj tudi jaz edini ključ do nje.

„Ko me je moja žena onega osodepolnega večera prosila, naj jej dam kanarski briljant, sem seveda takoj ustregel njeni želji ter sem jej sam pomagal pričvrstiti nakit na njeno obleko.“

„Ali je bila broša, v kateri je vkovan kanarski briljant, pritrjena na obleko samo z navadno iglo, ali je imela tudi tako imenovano varstveno verižico?“

„V večjo varnost je imela tudi verižico“, je odgovorila lady. „Tako dragocene nakite treba pač čim najčvrsteje pritrditi; toda kaj hočete, mr. Sherlock Holmes, ko se je izvršil napad na tako brutalen način!? Ničesar nisem slutila in z ničimer se nisem mogla braniti.“

„Bodite tako dobri in pripovedujte dalje,“ je zaprosil detektiv.

„Ali je bila vaša sobarica prisotna, ko ste si nadevali nakit?“

„Ne, Nancy je bila v svoji sobi. Slišali ste pravkar, mr. Sherlock Holmes, da je moj mož lastnoročno pričvrstil briljant. On mi je tudi pomagal ogrniti večerni plašč. Zato lahko rečem z mirno dušo, da ni niti moja sobarica Nancy vedela, da sem hotela oni večer nositi dragoceni nakit.“

„Vprašati vas moram še nekaj jako važnega: Zakaj ste se vozili na ples vojvode Connaughta sami, kako da vas ni spremljal mylord?“

Na ustnicah lady Canburyjeve se je pojavil otožen nasmeh.

„Vidite, mr. Sherlock Holmes, tega je kriva ženska nečimernost, ki povzroča toliko zla na svetu. Na plese in v velike družbe se žene navadno ne vozimo skupaj s svojimi možmi iz enostavnega razloga, da se nam toaleta ne pomečka. Razun toga je moral napisati Percy onega večera jako važno pismo in me je zato zaprosil, naj se odpeljem sama. On je sklenil, da se pripelje za mano čez deset minut, kakor je to tudi res storil.“

„Ali lahko popolnoma zaupate kočijažu in slugi, ki sta spremljala kočijo?“

„Njiju ne sumim niti najmanje“, je odgovoril lord namesto svoje soproge. „Oba sta služila že mojemu očetu, imata prav lepo plačo ter bi se nikakor ne spuščala v take pustolovščine. Z mirno vestjo bi jamčil za njiju poštenost.“

„Ali ni nekoliko neverjetno, da niti kočijaž, niti sluga nista slišala prav ničesar? Pomislite, vrata kočije so se siloma odprla, v vozu se je odigrala cela drama, pa da ne bi bila kočijaž in sluga prav ničesar slišala?“

„Prav gotovo nista ničesar slišala“, je odgovorila lady, „ker vse se je izvršilo hitro in brez hrupa“.

„Ali poznate mesto mr. Sherlock Holmes, kjer se križata Regentska in Oxfordska ulica.“

„Dà, poznam ga“, je odgovoril Sherlock Holmes. „Ulica je tam tako ozka, da moreta komaj dva voza voziti vzporedno.“

„Dà, res je; moj kočijaž je bil prisiljen voziti tikoma ob trotoarju. Noč je bila temna in meglena, jedva da je bilo videti — kakor skozi gost temen pajčolan svetilko na vozu.

„Bila sem naslonjena na blazine svoje ekvipaže in sem mislila na — no, kaj pač razmišlja mlada žena, kadar se vozi na ples?! Morda sem sanjala o triumfih, ki me čakajo na balu vojvode Connaughta; morda sem tudi mislila na svojega Percy-a — ko se bliskoma odpro vrata na levi strani kočije.

„Prej kot sem sploh mogla razmisliti, kaj se je zgodilo, sede k meni moška postava. Isti hip se je zabliskal pred menoj revolver, a neki glas je tiho zašepetal: „En edini glas, mylady, en vzklik, ena kretnja, — pa ste mrtvi!“

„Naravno je, da sem bila kakor okamenila od strahu. Če bi tudi hotela upiti, bi ne bila mogla. Glas je kar zamrl v mojih ustih.

„In tedaj sem začutila, kako je posegla razbojnikova roka na moje prsi; vrgla sem se v največji grozi nazaj, kajti bala sem se nečesa strašnega. In skoraj, da se mi je zdelo kot rešitev, dobro delo, ko sem opazila v naslednjem hipu, da je temu človeku samo za kanarski briljant na mojih prsih.

„Ugrabiti mi tega, se mu je posrečilo v manje nego dveh sekundah. Četudi je tkanina moje obleke jako močna in je bila igla pritrjena še z verižico, je potegnil zločinec tako silovito in s toliko močjo za brošo, da mi je iztrgal ž njo vred tudi velik kosec tkanine.

„Nato je sunil od zadaj z nogo v kočijina vrata, ki so se odprla, in držeč še vedno revolver namerjen name, je izstopil ter zaloputnil vrata voza za seboj.

„Od tedaj naprej pa nisem slišala ničesar več, niti ne videla. Omedlela sam. Iz nezavesti sem se zbudila šele v palači vojvode Connaughta. Okoli sebe sem videla svoje prijatelje, vse prestrašene, a moj mož se je sklanjal nad menoj in me je vpraševal, kaj se je zgodilo.“

„Zahvaljujem vas, da ste mi tako nazorno opisali ves zločin,“ je dejal Sherlock Holmes, upirajoč bistri pogled velikih temnih oči v ladyn obraz. „Tako je seveda mogoče, da kočijaž in sluga nista ničesar čula. Ali vas smem sedaj še prositi, da mi pokažete obleko, ki ste jo imeli oni večer na sebi?“

„Drage volje, mr. Sherlock Holmes. Nancy vam takoj prinese to obleko. — Bodi tako ljubezniv, Percy, in pritisni na električni zvonec, da pride sobarica.“

„Prosim vas, ne storite tega!“ je vzkliknil naglo napram lordu Sherlock Holmes. „Velike važnosti je namreč, da nihče v tej hiši ne zve za mojo prisotnost. Sobarice imajo bistre oči, in zato vas prosim, da se, dragi lord, sami potrudite in mi prinesete iz toaletne sobe obleko, ki jo je vaša gospa imela na sebi onega večera.“

„V resnici, še nikdar nisem prestopil praga toaletne sobe svoje soproge,“ je dejal lord smehljaje; „toda ta prilika je tako izredna, da more v tem slučaju tudi lord Canbury opravljati službo hišne. Kaj ne, draga moja, skozi ona tapetna vrata pridem v tvojo toaletno sobo?“

„Najprej prideš v majhen prostor, kjer me navadno češejo“, je odgovorila lady; „poleg te pa je toaletna soba. Obleko najdeš prav lahko, dragi prijatelj; naročila sem namreč Nancy, da ne sme spraviti toalete, ki sem jo nosila onega večera. Ležati mora na kaki mizi v toaletni sobi.“

Lord se je odstranil.

Komaj da je zaprl vrata za seboj, ko tiho vstane Sherlock Holmes s svojega stola, se nagne globoko do gospe, ki se je naslonila nazaj v svojem naslanjaču, ter jej zašepeče:

„Ne prestrašite se, mylady! Našel sem razbojnika, ki je ugrabil vaš kanarski briljant. Pred vami stoji. Jaz se oni moški s širokim klobukom, ki je skočil k vam na oglu Regentske in Oxfordske ulice, — jaz sem vam ukradel nakit.“

Lady je vstala s slabotnim krikom. S široko odprtimi očmi se je zazrla v Sherlocka Holmesa. Njen pogled je govoril le prejasno to, kar so izrekle tudi njena ustna.

„Človek, ali ste blazni, ali pa niste v resnici detektiv Sherlock Holmes!“

„Jaz sem Sherlock Holmes“, se je glasil odgovor moža markantnega obraza brez brk ter globoko prodirajočih oči. „Ponavljam vam še enkrat: jaz sem vam ugrabil vaš kanarski briljant!

„Toda spoznali boste takoj, mylady, da se ž njim nisem nameraval obogatiti,“ je nadaljeval Sherlock Holmes, medtem ko se je bliskovito ozrl v vrata ter nagnil nekoliko svojo glavo na stran, da bi slišal o pravem času prihod lorda. „Nisem vas hotel oropati, hotel sem vas le rešiti.“

„Hoteli ste me — rešiti?“

„Dà, toda tiho, ker lord ve vse. On ve, da ste dobili oni večer ljubavno pismo od Freda Archerja, prav takrat, ko ste vstopili v voz.“

„Usmiljeni Bog! Mr. Sherlock Holmes, jaz zblaznim od groze!“

„Tiho, premagujte se, — nevarnost je minila .. Lord vam je sledil v drugem vozu; hotel vas je dohiteti, in v trenotku, ko bi bili vstopili v palačo vojvode Connaughta, bi vam bil izmaknil lord ono pismo.“

Lady je vztrepetala, morala se je držati za naslanjač, ki je bil v njeni bližini, da se ni sesedla; tako jo je vso napolnilo s strahom, kar je slišala pravkar.

„Prav nič nisem smel izgubljati časa, ker sem vedel za opasnost, v kateri ste se nahajali. Skočil sem k vam v kočijo ter vam vzel pisemce hkratu z briljantom. Bilo mi je seveda samo za pismo, toda po nesreči sem zgrabil s pismom vred tudi še briljant, ki je ostal tako v moji roki.“

II. poglavje.

Ljubosumnost.

Lady ni mogla ničesar več vprašati Sherlocka Holmesa, kajti v istem hipu so se odprla vrata. Prišel je lord Canbury z jopico jako elegantne plesne toalete.

„Tu, poglejte si sedaj ta corpus delicti, spoštovani mr. Sherlock Holmes,“ je dejal lord ter razprostrl pred detektivom na mali mramornati mizici jopico. „Glejte, tukaj je bil pritrjen briljant, tu ga je iztrgala zločinska roka.“

„To je morala biti precej močna roka,“ je opomnil Sherlock Holmes, opazovaje z navidezno pozornostjo pred seboj razprostrto jopico. „Tkanina je precej močna, trpežna, — najboljša kitajska svila, ki se ne da tako hitro raztrgati.

„Ako dovolite, mylady, vzamem to jopico seboj“. S temi besedami se je obrnil Sherlock Holmes na lepo bledo gospo, ki je vsa strta slonela v svojem naslanjaču ter je na to vprašanje molče pokimala z glavo.

„Hvala Vam, mylady; a sedaj vas prosim, mylord, da daste po svojem slugi zaviti to jopico, ker tako je ne morem nesti po cesti.“

Lordu očitno ni bilo prijetno, da je zopet moral izvrševati posel, ki bi ga sicer izvrševal kdo izmed njegovih mnogoštevilnih služabnikov. Toda uvidel je, da treba postopati v tej stvari čim najbolj tajno, zato je zopet odšel iz sobe.

„Poslušajte me, mylady,“ je zašepetal naslednji hip Sherlock Holmes gospej Diani. „Rad bi vam povedal, zakaj sem postopal tako. — Ali tega ne morem sedaj storiti, ker naju lord pusti vsekakor samo eno minuto sama. — Pričakujem vas to noč ob dvanajstih v svojem stanovanju — Bakerska ulica št. 7.

„Moj pomočnik Harry Taxon bo čakal na vas v zaprti kočiji pol ure pred polnočjo, tako da brez strahu lahko pridete k meni. Zaupajte se mu popolnoma, on vas gotovo dovede k meni“.

„To ni mogoče,“ je vzdihnila lepa lady; „kako bi si upala ostaviti hišo — sedaj, ko je lord, moj mož — začel dvomiti o meni? On bo gotovo natančno pazil na vsak moj korak.“

„Lorda Canburyja to noč ne bo v Londonu“, je odgovoril Sherlock Holmes tako odločno, da se je lady plašno in vprašajoče ozrla vanj.

„Skrbeti hočem za to, da bo daleč odtod. Pričakujem vas torej gotovo. Pokažem vam tedaj na svojem domu vaš kanarski briljant. Čez nekoliko dni uredim vso stvar tako, da pride vaš kanarski briljant na verjeten način zopet v roke vašega soproga.

„Vrnem vam tudi ono ljubavno pismo, ki sem vam ga vzel“, je nadaljeval Sherlock Holmes s tihim nasmehom. „Storim pa to samo zato, da pred mojimi očmi sežgete ono pismo, ki bi vas bilo skoraj spravilo ob poštenje in življenje.

„In tedaj boste uvideli, mylady,“ je povzel Sherlock Holmes glasno, kajti njegovo tanko uho je zaslišalo tihe, drsajoče korake, ki so se v sosednji sobi preko mehke preproge približevali vratom, „videli boste, da bo oni kosec kitajske svile, ki manjka na vaši jopici, izredno važno dokazilno sredstvo. Upam namreč, da že najdem kje v Londonu ta košček svile.“

Vrata so se odprla, vstopil je lord, ki je izročil Sherlocku Holmesu mal, v papir zavit zavoj.

„To ste krasno zavili, mylord,“ je vzkliknil Sherlock Holmes, „tako morem spraviti vso jopico v žep, kar mi je jako ugodno. Seveda, kitajsko svilo je možno zviti — če treba — tako tesno skupaj, da

zavojček ni večji kot naprstnik, pa naj bi je bilo tudi deset metrov. A sedaj, mylady, ostanite zdravi! Prosim vas še enkrat, da se nič več ne vznemirjate zaradi te stvari, ker niti najmanje ne dvomim, da bi se ne našel vaš kanarski briljant. Tako dragocenega zaklada ni mogoče popolnoma zakriti javnosti.

Roparju bo pač nemogoče prodati briljant, prav zato, ker je nakit tako dragocen in redek. Kakor hitro bi se drznil prodati ga, z istim hipom je že v naših rokah."

Sherlock Holmes je prijel gospo za njeno belo roko in jo je prisrčno stisnil.

V tem trenotku je nagnila lady svojo glavo k njegovi in je šepnila:

„Pridem!"

Takoj nato je ostavil znameniti detektiv v družbi lorda Canburya budoar gospe Diane.

Lord je spremil svojega gosta skozi celo vrsto razkošno opravljenih sob, in potem sta prišla do hodnika, pregrnjenega s preprogami.

Sherlock Holmes se je obrnil k stopnicam, tedaj pa je odprl lord nakrat neka vrata ter je dejal detektivu:

„Prosim vas, vstopite za trenotek tu sem. — To je moja delavnica, — govoriti moram še nekaj z vami."

In Sherlock Holmes je pomislil:

„Svojo lastno ženo hoče dolžiti. Samo mirno, parirati moram temu udarcu."

„Izvolite zapovedati, mylord", je rekel Sherlock Holmes, ko je lord Canbury zaprl vrata. „Prav ljubo mi bo, če mi morete morda povedati še kaj, kar bi bilo v zvezi z izgubo vašega kanarskega briljanta. Ona ozka steza, ki vodi morda na pravi sled, temelji čestokrat samo na mnogih drobnih podatkih."

Sherlock Holmes se je skoraj prestrašil, ko je videl, kako nenadno in na kako strašen način se je izpremenil obraz lorda Canburya, medtem ko je govoril detektiv te besede.

Z lica mladega angleškega aristokrata je mahoma izginil zadnji sled barve, — prav kakor da ne teče po njegovih žilah niti kaplja krvi več.

Čelo se mu je namrščilo v globoke gube, obrvi so se strnile nad nosom, iz njegovih oči pa je plamenel oster, skoraj sovražen pogled.

„Mr. Sherlock Holmes," je izpregovoril z jecajočim glasom lord Canbury, „v meni se je porodila grozna sumnja — vam jo moram izreči, ker vi, vi — morate vedeti zanjo."

„Govorite, mylord!"

„Vso svojo čast polagam v vaše roke. O moj Bog! Skoraj me je sram, povedati vam vse. Toda napram vam moram biti iskren."

„Ako polagate svojo čast v moje roke, mylord, potem bodite uverjeni, da bodo te roke prej izdale lastno življenje, kakor to sveto blago, ki ste mi ga poverili."

„Dobro torej. Poslušajte me," je izpregovoril lord s tresočimi ustnicami. „Imam dovolj vzroka, da mislim — sumim, da karnarski briljant sploh ni bil ukraden."

„Oh, da ni bil ukraden?" je vprašal Sherlock Holmes. „Pa kako bi bil potem ta neprecenljivi biser izginil s prs vaše gospe soproge? Ali ga je morda izgubila, pa se vam tega ne upa povedati?"

„Oh, ko bi bilo samo to!" je viknil lord, — „polovico svojega premoženja — vse svoje imetje bi dal — toda, mr. Sherlock Holmes, kdo je kdaj prodrl v globine ženskega srca? — — Kateri soprog je gotov, da je ona ljubezen p r a v a, ki mu jo kaže njegova žena? — — Kdo je gotov — kdo? —"

„Vi ste ljubosumni, mylord?"

„Da, imam tudi dosti vzroka biti ljubosumen, dosti vzroka imam, da sumim," je izpregovoril lord z zamoklim glasom. — „Ali ni mogoče, mr. Sherlock Holmes, da bi bila lady oni dragoceni nakit spravila v denar, ki bi ž njim pomogla svojemu ljubimcu iz morebitne financijalne zadrege?"

Sherlock Holmes je dvignil roke ter je dejal z resnim obrazom:

„Tiho, to je tako grozno sumničenje, da se ne sme izgovoriti. Sicer pa lahko zasledujemo tudi to smer, in mislim, da se kmalu uverimo o tem, ali je vaš sum opravičen."

„Kako bi bilo to mogoče, mr. Sherlock Holmes?" je vprašal mladi lord z drhtečim glasom.

„Ako je kdo ta nakit sploh spravil v denar, je moral to biti človek, ki po svojem poklicu ne spada med londonske tatove in zločince.

„Če bi bila mylady tako pozabila na svoje dolžnosti in bi bila dala ta nakit svojemu ljubimcu, — tedaj kanarski briljant ni več v Londonu, nego v Liverpoolu.

„Vsaki dragotinar, ki kupuje jako dragocene briljante, jih prodaja naprej nekemu Jamesu Robinu,

ki prebiva v Liverpoolu. Njegova naloga je potem, da jih spravi preko meje.

Ta James Robin stanuje v Liverpoolu, Marketska ulica št. 211."

„Žal, da mi ni mogoče odpotovati že nocoj v Liverpool, ker me pričakuje Fred Forster iz Nuggetske ulice zaradi neke jako važne zadeve. Ne preostaja pač nič drugega, kakor da se odpravite sami na pot, kajti delati moramo naglo, če hočemo doseči kak uspeh".

„Če bi šel jaz na to pot, potem bi zvedela o tem lady in bi obvestila svojega ljubimca."'

„Vi lahko odpotujete v Liverpool, da lady o tem niti slutila ne bo," je odgovoril Sherlock Holmes.

Zvečer ob petih vozi ekspresni vlak v Liverpool; tja pridete ob devetih zvečer. Poiščete Robina, s katerim baš zvečer najlažje govorite, obljubite mu znatno svoto, ako vam preskrbi kanarski briljant.

„Ob eni ponoči ste lahko zopet na liverpoolskem kolodvoru, a ob petih zjutraj ste že zopet v svoji spalnici, da se odpočijete od napornega potovanja.

„V vaši hiši ne sme nihče vedeti za vašo odsotnost. Najbolje je, ako rečete, da imate v klubu dolgo in važno sejo."

„Dobro, odpotovati hočem v Liverpool," je odgovodil lord, „in če najdem pri Robinu svoj kanarski briljant, potem ubijem svojo ženo."

„Pomislite, mylord, da je imenoval neki naš pesnik ljubosumnost „zelenooko pošast". Sicer pa ne vem, če bi ne ravnal jaz prav tako kot vi, mylord, ako bi imel ženo, ki bi jej bila dokazana nesvestoba. Zdravstvujte, mylord. Jutri v tem času vas zopet poiščem tukaj."

„Ostanite zdravi, mr. Sherlock Holmes," je rekel lord s tresočim glasom in je stisnil detektivu krčevito roko. „Ne zapustite me, ker se mi zdi, da me je izdal ves svet in da ste mi vi — edini prijatelj."

„Da, sem vaš prijatelj, in zato je moja prva dolžnost, da odvrnem od vas sovražni udarec usode, ki vam preti sedaj. Zdravi!"

Ko je stopil Sherlock Holmes kmalu nato iz palače lorda Camburya na ulico, je dihnil globoko ter šepetal tiho predse:

„In tako bi jo bil res ubil, ako bi bil našel ob 7. zvečer na njenih prsih pismo Freda Archerja. Rešil sem jej življenje in morda — tudi njemu."

III. poglavje.

Razbito okno.

„Ali je vprašal kdo po meni, mr. Bonnetova?" S temi besedami je stopil Sherlock Holmes v svojo hišo v Bakerski ulici, ko se je ob desetih zvečer vrnil domov.

„Neki gospod je opetovano vprašal po vas", je odgovorila zvesta gospodinja; „na pisalni mizi pa leži nekaj pisem".

„Ali je prinesel sluga ta pisma, ali so prišla s pošto?"

„S pošto, mr. Sherlock Holmes, prinesel jih je mali Paddy, ker opravlja sedaj on službo namesto obolelega pismonoše Sheffersona".

„Hvala vam, mrs. Bonnetova. Ali je že dolgo, odkar je odšel Harry?"

„Pravkar, mr. Sherlock Holmes."

„Ali je bil vse popoldne doma, kakor sem mu naročil?"

„Bil je vse popoldne doma. — Potem je večerjal sam in je približno pred četrt ure odšel."

Sherlock Holmes je pokimal z glavo ter odšel po stopnicah, ki so vodile v gornje nadstropje in zajedno v njegovo stanovanje. Sredi stopnic se je okrenil in je zaklical mrs. Bonnetovi:

„Ako bi prišla neka gospa v Harryjevem spremstvu, jo pustite mirno gori k meni. — Toda ne hodite iz svoje sobe, ker ne bi rad, da bi prišla gospa v zadrego."

„Dobro, mr. Sherlock Holmes," je odvrnila mrs. Bonnetova. „Poznava se že več nego dvajset let, in upam, da sem izvršila vse, kar ste mi kdaj ukazali, točno in v vaše popolno zadovoljstvo."

„To je res," je odgovoril Sherlock Holmes in je izginil za ovinkom stopnic. Nekoliko hipov nato je vstopil v svojo sobo.

„Imam še poldrugo uro časa dotlej, ko me počasti lady Diana Canburyjeva s svojim posetom," je dejal sam pri sebi detektiv, slekel suknjo ter oblekel namesto nje udoben hišni suknjič.

„Truden sem, zato porabim ta čas, da nekoliko zaspim. Zbudi me glas hišnega zvončka, kakor hitro vstopi v hišo Harry z gospo. — Pripravimo se torej!"

Njegove priprave za počitek so bile jako čudne. Detektiv namreč ni mogel zaspati brez svoje pipe

v ustih. Skaditi je moral najprej pipo tobaka, da so se njegovi živci v toliko pomirili, da je mogel zaspati povsem mirno in udobno.

Zato si je napolnil Sherlock Holmes svojo kratko pipico, jo zapalil ter legel na divan. Med tem ko je zamišljeno opazoval oblačke dima, ki so se v čudnih oblikah dvigali in vili po zraku, so se zaprle njegove oči in — zaspal je.

Spal je zares trdno. A držal je pri tem neprestano med zobmi svojo pipo in to tako spretno, da ni nikdar padla nanj niti najmanjši iskrica.

Navadil se je spati tako, ker sta se na ta način odpočivala njegov duh in njegovo telo. Poleg tega pa je bil vendar buden na neki način, ker je moral v spanju paziti na pipo med zobmi, s katero je moral spretno balansirati, da se mu ni dogodila kaka nesreča.

Slišal je v resnici vsak glas v svoji sobi, vsak korak v hiši, vsak hrup na ulici in pod svojim oknom.

Nakrat se zdrzne, dvigne se in reče:

„Ravnokar se je ustavil fijaker pred hišo... Sedaj pomaga Harry gospej iz voza... Aha, že zvoni... Ali... kaj je to? To ni Harryev korak... neki moški teče kakor blazen po stopnicah k meni. lord Percy Canbury?“

Nekdo potrka na vrata, in ne čakajoč odgovora vstopil lord Canbury naravnost v delavnico Sherlocka Holmesa.

Sherlock Holmes je moral zbrati vso silo svoje volje in vso čudovito moč, da mu obraz ni izražal tega, kar je mislil. Bil je takoj zopet miren — celo smehljaje se je šel lordu nasproti in mu je segel v roke.

En nagel pogled na stensko uro je opomnil detektiva, da je trajalo njegovo spanje precej dolgo, ker manjkalo je še 5 minut do pol ene.

O polnoči pa bi morala sesti lady Diana v voz, ki jej ga je poslal Sherlock Holmes.

Bilo je prav čudno, da Harry Taxon s svojo lepo spremljevalko še ni prišel do hiše detektiva, ko traja vožnja od lordove palače do Bakerske ulice približno 20, največ 25 minut.

Toda kaj bo potem, če najde lord svojo ženo v hiši Sherlocka Holmesa, če se snide ž njo tukaj ob tako nenavadni uri? Ali ne bo zahteval s popolno pravico, da se mu razjasni tako postopanje, a to bi morda povzročilo, da zve potem sploh za ves dogodek.

Kaj za vraga je zadržalo lorda, da ni odpotoval ob petih z vlakom v Liverpool, kakor je bilo dogovorjeno med njim in Sherlockom Holmesom? Detektiv je računal z vso gotovostjo na to, da odpravi na že znani način lorda iz Londona in da ga bo mogla lady brez vsakih ovir in težkoč posetiti.

Sherlock Holmes je izpregovoril z glasom, ki je zvenel povsem mirno:

„Lahko si mislite, mylord, kako se čudim, da vas vidim tukaj.

„Mislil sem, da se že vračate iz Liverpoola v London. — Vi torej niste odpotovali? Niste posetili znanega kupčevalca Jamesa Robina? — To je v resnici proti najinemu dogovoru, mylord!“

„Zgodilo se je nekaj povsem nenavadnega, mr. Sherlock Holmes,“ je odgovoril lord.

Na njegovem glasu se je moglo opaziti, kako je razburjen.

„Žal, da mi ni bilo mogoče videti vas tekom današnjega popoldneva.

„Vprašal sem večkrat za vas, toda vaša gospodinja mi je vsakrat odgovorila, da se še niste vrnili“.

„Šele sedaj, ko sem se vozil skozi Bakersko ulico, sem opazil luč v vaših oknih, in iz tega sem sklepal, da ste doma“.

„Povedati mi imate torej nekaj jako važnega o naši stvari?“

„Poslušajte me, mr. Sherlock Holmes“, je odgovoril lord ter potegnil iz svojega žepa čisto navaden, nekoliko zamazan kuvert. „Hotel sem vaše odredbe docela izvršiti in sem se odpeljal zato ob petih na Viktorijin kolodvor, da se odpeljem z luksusekspresnim vlakom, ki ste mi ga vi priporočili.

„Iz znanih vam vzrokov nisem vzel seboj nikakega služabnika, zato sem šel sam k blagajni, da si kupim vozno karto.

„Prav isti hip ko sem hotel zahtevati karto, me nekdo od zadaj nalahno potreplje po rami. Obrnil sem se — in opazil, da stoji za menoj gospa, katere obraz je bil zastrt z gostim pajčolanom. Stisnila mi je tole pismo v roke in je vzkliknila:

„Čitajte takoj, mylord! — To pismo je jako važno — delajte hitro!“

„Hotel sem še kaj vprašati to neznano ženo, hotel sem jo zadržati, toda že se je izgubila v množici občinstva, ki ga je bilo polno na kolodvoru. In dasi sem jo pozorno iskal, je nisem mogel najti nikjer več.

„Raztrgal sem ta neokusni ovitek in potegnil iz nje zamazan listek".

Medtem ko je govoril lord, je potegnil iz ovitka listek, ki ni bil nič večji, kot polovica pismenega papirja v osmerki; na listku so bile s svinčnikom zapisane tele besede:

„Mylord! Ako hočete dobiti nazaj svoj kanarski briljant, tedaj pridite med 1. in 2. uro ponoči pred vhod onega tunela, ki vodi iz Finchley-Roada v Southend. Prinesite seboj 5000 funtov sterlingov v bankovcih angleške banke, potem lahko sklenemo kupčejo.

Pogoji: da pridete brez spremljevalca, brez stražnika in da ne prijavite zadeve policiji.

Ne bojte se, da se vam stavlja kaka past! Sedanjemu posestniku „kanarskega briljanta" je na tem, da se ga iznebi za solidno ceno brez vsake senzacije".

Medtem ko je lord z vznemirjenim glasom čital to pismo, je nagnil Sherlock Holmes svojo glavo na stran in je natančno slišal, da se pelje voz skozi Bakersko ulico. Detektiv je takoj spoznal, da je to dvoupređna kočija.

Brezdvomno je bila to lady Diana, ki se na noben način ni smela sniti tu s svojim soprogom, ker sicer bi bilo razkrito vse.

Sherlock Holmes se je vzravnal pokonci. Njegov markantni obraz je dobil skoraj kamenit izraz. Razširile so se mu velike sive oči, in ona nenavadna odločnost, ki se je odlikoval ž njo znameniti detektiv v vseh mogočih slučajih, se je izražala v njegovih pogledih, žarečih kakor blisk.

„Torej kaj pravite k temu čudnemu dogodku?" je vprašal lord. „Brez vašega sveta nisem hotel iti na oni, gotovo nevarni sestanek. — Ali tu je treba hitro odločiti ker pridem z vozom do tunela Finchley-Roada jedva v eni uri. Ako pustim tega skrivnostnega tujca predolgo čakati, se mi lahko zgodi, da ga potem sploh ne dobim več".

„Povem vam svoje mnenje", je odgovoril Sherlock Holmes, obrnivši se k svoji pisalni mizi, dasi je čul, da se je v istem hipu ustavil voz pred hišnimi vrati in da je Harry Taxon lahno skočil iz kočije. — „Toda prej bi rad ogledal ta rokopis skozi povečevalno steklo — no kje pa je sedaj to povečalo? — Nobena stvar me bolj ne jezi, kakor če moram kaj iskati — ah, že res; davi sem gledal tam pri oknu neko stvar s povečalom. — Mora biti torej še tam — za vraga, to je bilo nerodno!"

V trenotku, ko se je detektiv približal oknu, se je spotaknil nenadoma, padel naprej ter udaril s komolce v steklo okna.

Odbiti kosi stekla so padli na ulico, kjer so se na tlaku razbili na drobne kosce.

„Če Harry ni bedak", je mrmral Sherlock Holmes, „potem bo razumel ta znak, ki ga ni mogoče krivo tolmačiti."

„Ali ste se ranili, mr. Sherlock Holmes?" ga je vprašal lord Canbury poln sočutja, — priskočivši hitro k detektivu — „o moj Bog, zdi se mi, da vam roka nekoliko krvavi".

„To ni nič posebnega", je odgovoril Sherlock Holmes, omahovaje z negotovimi koraki proti lordu, ker je hotel zadržati lorda da se ne bi približal oknu. „Nimam dosti krvi, zato je ne smem mnogo izgubiti, toda že pogled na teh par kapelj bi bil skoraj vzrok, da bi se bil onesvestil".

„Dovolite, da vas peljem," je rekel lord in je prijel detektiva pod pazduho. „Dovedem vas k divanu".

„Prav to sem hotel", je mislil sam pri sebi Sherlock Holmes ter je potegnil lorda poleg sebe na blazino, dočim je sedel sam na divan.

Hkratu je zaslišal z velikim zadovoljstvom, da se je voz zopet oddaljil. Spoznal je, da ga je Harry Taxon razumel, kajti minila je več kot ena minuta, ne da bi bil kdo pozvonil pri hišnih vratih.

„Glejte, mylord, tudi detektiv ima živce!

„Toda sedaj je že prešlo; zato govoriva o najini zadevi! — Nikakor vam ne svetujem, mylord, da bi šli k tunelu Finchley-Road, dà, celo prav odločno vam moram odgovarjati, da opustite ta korak.

„Zatrjujem vam z največjo gotovostjo, da tam ne dobite svojega kanarskega briljanta . . . ."

„Seveda ga ne dobi", si je mislil Sherlock Holmes, in medtem ko si je govoril te besede, je pogledal nehote na svojo veliko pisalno mizo iz hrastovega lesa, ki je stala nasproti divanu.

„Kanarski briljant sem skril jaz sam v skrivni predalček svoje pisalne mize. — To je past, ki hočejo vanjo ujeti lorda".

„Pomislite samo, mr. Sherlock Holmes", je odgovoril lord Canbury, „da je zame največje važnosti, da pride ta briljant zopet v moje roke. Rad žrtvujem še teh 5000 funtov sterlingov, ki jih imam že pri sebi v bankovcih.

„Imam pa tudi še drug važen vzrok, ki me mika na ta ponujeni sestanek.

„Mr. Sherlock Holmes, pustil sem vas, da ste pogledali na dno moje duše; odkrito sem vam razjasnil položaj, v katerem živim sedaj in ki postaja od ure do ure neznosnejši.

„Da, — ljubosumen sem! Imam pa tudi dovolj vzroka misliti, da me je lady Diana varala, — izdala.

Če se v tunelu pri Finchley-Roadu prepričam, da jej je bil briljant v resnici vkraden, potem je tudi dokazano, da ves dogodek v kočiji ni pravljica, ki bi si jo bila lady Diana lokavo izmislila, da zakrije ž njo lastno pregreho. Potem šele, mr. Sherlock Holmes, bom zopet srečen človek, ko se uverim da sem delal krivico svoji mladi ženi, ki jo ljubim tako prisrčno in iskreno".

„Toda tega ne boste izvedeli nocoj in ne v tunelu pri Finchley-Roadu", je odgovoril oprezno Sherlock Holmes.

„Odzovem se pa vseeno pozivu tega skrivnostnega pisma. Pojdem, mr. Sherlock Holmes, pa naj se mi zgodi karkoli!"

„Ali ne veste, da stavljate s tem svoje življenje v najhujšo nevarnost?" je vprašal detektiv.

„Okolica Finchley-Roada je na slabem glasu, tam je konec Londona. V neposredni bližini tunela so prazna stavbišča, po katerih se klatijo ponoči razni pustolovci; takim ljudem ni dosti za človeško življenje!"

„Seboj nosim revolver s šestimi naboji in bokser", je odvrnil tvrdovratni lord.

Pri tej lordovi izjavi je zaigral skoraj sočuten nasmeh okrog detektivovih usten.

„Mylord, vidim, da mislite prav naivno o naših razbojnikih.

Pri teh ne opravite ničesar z revolverjem šestorih nabojev, še manj pa z bokserjem".

„Pa naj propadem pri tem poizkusu", je odgovoril lord Canbury vznemirjenim glasom, — „iti moram na ta sastanek, moj pogin mi je še vedno ljubši kot pa negotovost, v kateri živim sedaj. Zvedeti moram, jeli je lady Diana vredna moje ljubezni, spoznati moram, jeli je moja sreča samo navidezna in ali ni sezidano moje življenje na lažnjivem, varljivem temelju! Z Bogom, mr. Sherlock Holmes, — popeljem se torej k tunelu Finchley-Roada!"

Lord je vstal z energično kretnjo.

Sherlock Holmes pa je sledil vzgledu svojega gosta.

Tudi on je vstal z usnjatega divana.

„Vidim, lord Canbury, da vas ne more zadržati moje svarilo, ki sem vam ga izrekel z najboljšim namenom. Obljubite mi vsaj, da se ne daste za nobeno ceno zapeljati, da bi šli v tunel.

„Tam bi bili gotovo brez rešitve izgubljeni. V bližini tunela pri Finchley-Roadu je gostilna; zahtevajte od onega človeka, ki se hočete ž njim sestati pri vhodu tunela, naj gre z vami v gostilno „pri poljski miši".

Temu vabilu se bo gotovo odzval oni tajinstveni gospod, ki vas je pozval k sestanku, ker on pač dobro ve, da je v tej gostilni popolnoma varen.

Dovolite, da vam dam še nekaj, mylord, kar vam bo gotovo pridobilo krčmarjevo pomoč. Bodite tako dobri in vtaknite si tole iglo v svojo kravato".

Pri teh besedah je potegnil Sherlock Holmes povsem neznatno iglo iz svoje lastne kravate; ta igla je predstavljala zlato roko, stisnjeno v pest. Samo mezinec je bil iztegnjen in je nosil na koncu droben rubin.

„Hvala vam, mr. Sherlock Holmes", je dejal lord in je pričvrstil iglo v svojo kravato. „Obetam vam, da se hočem s tem neznanim človekom pogajati edinole v gostilni „pri poljski miši". A sedaj: Z Bogom! Skrajnji čas je, da se odpravim na pot, ker sem hotel biti med eno in dvemi že na licu mesta; sedaj pa je že deset minut čez pol ene".

„Dovolite, da vas spremim do hišnih vrat", je rekel Sherlock Holmes ter vzel svetilko z mize; „mrs. Bonnetova je gotovo že ugasila vse luči na stopnišču.

Končno vam dajem še en svet, mylord", je nadaljeval detektiv, ko je svetil gostu po stopnicah:

„Ne dvomite niti najmanje o zvestobi in ljubezni lady Diane; bodite uverjeni, da zvesto in rada izpolnjuje ono prisego, ki jo je izrekla pred oltarjem",

„Ah, ko bi mogel to verjeti", je vzdihnil lord, „potem bi bil — bodite prepričani, mr. Sherlock Holmes, najsrečnejši človek na svetu".

„Mirne duše lahko verjamete", je odgovoril detektiv, odpiraje hišna vrata. „Sedaj, mylord, vam pa želim mnogo sreče na tem opasnem potu!"

Lord Canbury je stisnil detektivu še enkrat roko. Potem se je zavil tesneje v svojo suknjo, da se

ubrani snegu, ki je gosto naletaval. Hitro je odšel za oglom Bakerske ulice. Sherlock Holmes še ni zaprl vrat. Postavil je svetilko na stopnice, potem je začel treti svoje suhe roke, da so pokali — vsi prsti. Mrmral je zadovoljno:

„Situacija je bila jako kritična, ali uravnal sem jo tako, da se je vse dobro izvršilo. Bilo bi grozno, če bi bil lord dobil tu v mojem stanovanju svojo soprogo. Potem bi ne mogli več prikrivati resnice, a kdo ve, kako bi sprejel ta strastni mladi človek mojo pojasnitev.

„Upam, da ne doživi pri Finchley-Roadu preveč neprijetnih stvari. — Moja igla ga bo že varovala, če je toliko pameten, da se bo pogajal v krčmi „pri poljski miši". A sedaj — moram dovršiti svoje delo z gospo".

Sherlock Holmes je stopil tik hišnih vrat, vendar tako, da so zakrivala vrata njegov vitki stas ter je bil viden samo njegov obraz.

Nato je nabral svoje ustnice in je zažvižgal trikrat po vrsti.

V istem trenotku sta stopili iz neke dolbine v zidu hiše na nasprotni strani dve osebi, ki sta naglo stopili preko zasnežene ceste.

To sta bila Harry Taxon in lady Diana Canburyjeva.

IV. poglavje.

Pisalna miza Sherlocka Holmesa.

„Ti si torej razumel moj signal, Harry?" je vprašal detektiv svojega mladega pomočnika Taxona, ki je svetil mladi gospej po stopnicah. „Razbito steklo . . ."

„Vedel sem, da to ni slučaj, kajti mr. Sherlock Holmes ne razbija ponoči med eno in dvemi oken iz nerodnosti".

„Povsem pravilno, Harry! Napišem ti za to pazljivost dober red. A sedaj, pojdi v svojo sobo, Harry; preobleci se takoj v obleko pravega lopova! Vrhu teh cunj obleci čedno suknjo, pokrij dostojen klubuk, sedi v fijakerja ter se odpelji, čim najhitreje moreš, do tunela pri Finchley-Roadu.

Ob vhodu tunela najdeš človeka — lorda Canburya. Ne pusti ga iz oči, pojdi povsod za njim, kamor pojde on in ostani vedno v njegovi bližini, da ga moreš braniti, ako bo treba. Zato ne pozabi revolverja!"

„Natančno izvršim vaš ukaz, mr. Sherlock Holmes," je odgovoril pomočnik znamenitega detektiva. „V par trenotkih bom že na potu."

Harry Taxon je vstopil v sobo v pritličju. Sherlock Holmes pa je spremil z največjim spoštovanjem gospo v gornje nadstropje.

„Ali me ni morda videl? Ali ne sluti morda moj mož česa o tem nočnem posetu?" je vprašala lady Diana v največjem strahu.

„Bodite popolnoma brez skrbi, myladi! Nihče vas ni videl, ko ste prišel sem, nihče vas ne bo videl, ko se vrnete čez pol ure zopet na svoj dom.

„Izvolite sesti, myladi!

Ali vam smem pomagati sleči plašč? — Tako, sedaj vas prosim, da sedete tja poleg gorke peči, meni pa dovolite, da sedem vam nasproti. In če dodrotno dovolite, si zapalim še svojo pipo."

Prekrasna mlada žena, ki sta jo objemala še vedno strah in groza, sede urno na stol ob peči ter preleti s svojim pogledom detektivovo sobo.

Sherlock Holmes si je napolnil medtem svojo pipo, zapalil jo je ter sledil najprej zamišljeno dimovim oblačkom, ki so se dvigali iz pipice. Potem se je obrnil k lady Diani, ki je željno pričakovala, da izpregovori detektiv.

„Popolnoma sem uverjen, mylady, — je začel Sherlock Holmes svoj razgovor — „da ljubite svojega gospoda soproga in da iskreno želite osrečiti ga čim najbolj."

„Hvala vam za te besede, mr. Sherlock Holmes", je vzkliknila lady in je s prisrčno kretnjo segla detektivu v obe roki. Njene prekrasne oči pa so se napolnile s solzami. „O, ko bi vedeli, kako mi dobro denejo te vaše besede!

„Bala sem se že, da me boste imeli za propalo in izgubljeno žensko. Prisegam vam pri živem Bogu, da sem nedolžna!"

„Kdo bi to boljše vedel, kot jaz", je odgovoril Sherlock Holmes. „Prav zato sem si dovolil, da vas siloma — z onim nasilnim napadom na oglu Regentske in Oxfordske ulice — odvrnem od velike nesreče".

„To ste storili, mr. Sherlock Holmes, in tega vam nikdar ne pozabim", je vzkliknila ihte lepa, mlada lady. „Moj Bog, kaj bi se bilo lahko vse zgodilo, da

je našel Percy pri meni to pismo — pismo Freda Archerja! Stresa me, če samo pomislim na to.

„Ali enega ne morem razumeti! Kako ste pa zvedeli, mr. Sherlock Holmes, da sem jaz v tako veliki nevarnosti?“

„Ako dovolite, vam povem vse, mylady. Opišem vam dogodke čisto po vrsti, kakor so se vršili, ako mi dopustite, da omenim tu vaš mali roman. Prepričan sem in docela uverjen, da je to povsem nedolžen roman, ali lahko bi se bil iztekel jako slabo, ker ga je hotel izrabiti ta lopov“.

„To je zaslepljenost mladega dekliškega srca“, ga je prekinila lady Diana, položivša eno svojo roko na prsi, drugo pa je dvignila v zrak, kakor da hoče prisegati. „Prisegam vam, mr. Sherlock Holmes, da nimam prav nikakega vzroka, rdeti pred vami sramote, niti mi ni treba pred soprogom povešati oči.

„To, kar se je dogodilo meni, doživi v večji ali manjši meri vsako dekle, preden se omoži“.

„Prav govorite“, je odgovoril detektiv.

„Vsekakor je bil grof Bastione neoprezen, ko je nastavil Freda Archerja, da poučuje njegovo hčer u sabljanju. Ko se je začel pouk, je bila ta hči stara 16 let in je bila najlepši dekliški cvet, ki ga je bilo možno najti daleč naokrog.

„Toda očetje večkrat ravnajo tako“, se je nasmehnil Sherlock Holmes tiho predse.

„Iz svoje hiše napravijo pravo trdnjavo, sezidajo okoli nje sedmero zidov, zapahnejo vsa vrata in okna in potem so uverjeni, da se njihovi hčeri ne zgodi ničesar. Toda pripeljali sa sami sovražnika v to trdnjavo.

„Nekateri ga uvajajo v hišo kot učitelja klavirja; ta gospod ima romantičen obraz, kodraste lase in brado kakor Odrešenik. Drugi ga zopet vpeljejo kot učitelja jezdarjenja; ta ima mišice, kakor železo.

„Vam, mylady Diana, je pripeljal oče izjemoma učitelja sabljanja, da doživite tudi vi svoj dekliški roman“.

„Tega namena vsekakor ni imel moj dobri oče“, je odgovorila lady Diana. „Ko sem opazila elegantno postavo Freda Archerja, ročnost, s katero je vihtel sabljo in fleurett, tedaj, mr. Sherlock Holmes, sem se zaljubila vanj, ker sem si vedno predstavljala tak svoj ideal“.

Pri teh besedah je lady Diana povesila oči, nežna rdčica se jej je razlila po obrazu, a iz njenih prsi se je dvignil lahen vzdih.

„Lep ideal to“, je rekel ironično Sherlock Holmes, ter si mel roke. „Toda to je razumljivo, popolnoma razumljivo, ker je Archer — med nama rečeno — zares prekrasen dečko. — Škoda samo, da je popoln lopov“.

Diana je vzdrhtala, ko je slišala to strogo obsodbo ljubimca dekliške njene duše.

„Dà, lopov je“, je ponovil detektiv; „hočem biti tako svoboden, ter vam to dokazati tekom najinega razgovora.

„Glejte, lady Diana, če bi ta Archer ne bil hudoben človek, bi vam ne bil nikdar razkril svoje ljubezni, ker je moral že naprej vedeti, da se nima nadejati ničesar. Vi, hči uglednega grofa Bastiona, italijanskega poslanika na dvoru angleške kraljice, ne bi mogli s tem pustolovcem, s to propalico nikdar skleniti dostojnega zakona.

„Na vso srečo ni prišel ta mladenič pri vas tako daleč, kakor je želel. Ali bilo je dosti neoprezno, lady Diana, da ste mu kazali svojo naklonjenost tako odkrito. Nekega dne ste odrezali celo koder svojih krasnih rdečkastih las in ste mu pisali k temu še jako nežno, vznešeno pismo.

Da se napolni mera neopreznosti in uprav slepe zaupnosti, se spominjate v tem pismu s toplimi besedami tajnega sestanka, ki ste ga imeli s Fredom Archerjem v Hydeparku“.

Pri teh besedah detektiva je izginila zadnja kaplja krvi iz lic lady Diane. Dvignila je roke proti Sherlocku Holmesu, kakor da ga prosi, naj jej prizanaša.

„Moj Bog, tudi to vam je znano?“ je vzkliknila: „ali pred vami sploh ni skrivnosti?“

„K sreči sem zvedel vse to še o pravem času“, je odgovoril detektiv. „Sedaj, lady Diana, se pripravite, da pokopljete vse neumne dekliške sanjarije. Prisiljen sem, žalibog, da vam skalim spomine na Freda Archerja, — ako ste si jih ohranili čiste.

„Imenoval sem prej tega človeka lopova; mogel bi bil prav tako reči, da je zločinec, malopridnež.

„Morate vedeti, mylady, da je Fred Archer pisal vašemu gospodu očetu pismo, v katerem grozi s cinično drznostjo, da zve lord Percy jako kompromitujoče stvari iz življenja svoje mlade soproge, ako mu vaš oče, grof Bastione, ne plača nemudoma

30.0000 frankov. K sreči se je spomnil vaš oče mene, posetil me je in mi je pokazal pismo tega lopova.

Ne razburjajte se, mylady Diana; — bodite popolnoma mirni, — vaše pismo in koder vaših las je že v rokah vašega očeta, ki je odpotoval te dni v Rim. Namenil se je, da vam ničesar ne pove o tem, ker ni hotel kaliti vaše čiste duše".

„Dobri moj oče", je vzdihnila lady Diana; — toda kako ste pripravili Freda Archerja do tega, da vam je izročil moje pismo in moje lase? Ali je dobil ta nesrečnik za to plačo?"

„Niti vinarja ni dobil", je zatrjeval detektiv, „bil sem hitro gotov ž njim.

„Zvedel sem, da bo neke noči pri neki plesalki; iste noči sem improviziral v družbi svojega zvestega tovariša Harryja Taxona majhen vlom v stanovanju Freda Archerja.

„Ta malopridnež ni posebno navihan: Ta Fred Archer ima še vedno neumno navado, da skriva važne stvari tja, kjer jih more izkušen detektiv takoj najti".

„Gotovo v svoji pisalni mizi?"

„O, ne, tega ne stori noben zločinec, dasi bi bilo morda manje nevarno, skriti listnico ali pismo, ki se ž njim hoče izvesti nasilstvo, v pisalno mizo. Mi kriminalisti ne polagano velike važnosti na pisalne mize, ker vemo, da se tja ne spravljajo važne stvari. Ta Archer pa je imel majhno pločevinasto kaseto, ki jo je skril v pepel v peči. — To je čisto navaden običaj tatov, in tudi najslabši detektiv, ki išče česa, teče najprej k peči in preišče pepel.

„Ni nama bilo treba dolgo iskati — našla sva to kaseto, odprla sva jo ter našla poleg drugih tudi vaše pismo, lady Diana, in koder vaših las.

„Ha, ha, Fred Archer je naslednjega dne, ko je opazil tatvino vsekakor škripal z zobmi kakor divja zver.

„Toda vse je bilo zamujeno; odvzeli smo mu glavno orožje".

„Kako naj se vam zahvalim, mr. Sherlock Holmes?" je vzkliknila lady Diana — „v resnici, vi ste mi rešili življenje, ker bi me bil Fred Archer pognal v smrt, ako bi bil dal mojemu možu to pismo! Tega odkritja ne bi bila mogla preživeti".

„Od nekdaj sem bil mnenja", je nadaljeval detektiv, „da mora postopati detektiv kakor zdravnik, ki se ne sme zadovoljevati s tem, da je pomagal bolniku preživeti krizo. Še dvakrat večjo skrb mora polagati na to, da se bolnik po bolezni opomore, da ne oboli nanovo in da ne nastopijo kake komplikacije.

„Slutil sem takoj, da bode Fred Archer iznova poizkušal, priti po drugih potih do svojega cilja, dasi sem mu sam izbil strupeni zob.

„Bilo je jasno, da ponovi svoj poizkus pri vašem soprogu, lordu Canburyu, ko se mu ni posrečilo pri vašem očetu.

„Zato sem neprestano pazil nanj. Zasledoval sem ga, oblečen v različne obleke. Tako sem se tihotapil za njim 7. februarja zvečer. Na moje veliko začudenje je šel naravnost proti vaši palači; čakal je pred vrati, ki je stala pred njimi vaša kočija. Nakrat se odpre portal, in preden sem mogel ukreniti kaj, prišli ste vi, mylady, ogrnjena v dolg ogrtač, iz palače do kočije.

„Prav v hipu, ko ste stopili v voz, skočil je Fred Archer k vam.

„Videli ste ga samo en trenotek v plapolajoči luči kočijine svetilke. Ni mi odšlo, da ste se tako prestrašili, ugledavši ga, kakor da se je pred vami odprl grob in se vam je prikazalo mrtvo truplo, ki ste o njem mislili, da je dobro pokopano".

„Odkar sem se omožila z lordom, se mi ni Fred Archer do takrat še nikdar približal", je pojasnjevala lady Diana vsa razburjena. „Niti vedela nisem, ali je še v Londonu in — odkrito vam povem, prav nič več se nisem zanimala za njegovo usodo. Že davno sem spoznala, da sem bila poklonila svojo naklonjenost nevrednežu in da je bila to neumna dekliška muha, ki je povzročila, da sem tega učitelja sabljanja smatrala tekom nekaterih mesecev za idealnega človeka."

„Izvrstno", je odgovoril Sherlock Holmes, „prav to sem si mislil tudi jaz. — Zdrznili ste se torej, ko ste ga zagledali. On pa vam je stisnil pismo v roke. Opazil sem to povsem natančno, in že sem hotel skočiti navzpred, da vam iztrgam to pismo, ker sem pač slutil, da namerava ta Fred Archer nekaj, kar bi vas učinilo. Toda bilo je že prepozno, vmešavati se. Videl sem še, da ste z drtečo roko skrili list v nedrije in kako ste nato hitro izginili v svoji kočiji. Voz se je začel premikati in kmalu ste izginili v megli.

„Tudi Fred Archer je izginil nekam, toda zanj se nisem dosti brigal v tem času, ker sem obrnil pozorni svoj pogled na drugo osebo, ki se je poja-

vila na pragu prav sedaj, ko je izginila vaša kočija za oglom.

Bil je lord Percy Canbury — vaš soprog!

„En sam pogled na to bledo, razburjeno lice me je poučil, da je lord zvedel nekaj, kar ga je silno vznemirjalo. Hkratu sem opazil, da je udaril z nogo besno ob tla in je nestrpno in jezno zaklical vratarju:

„Moj voz — kje je vendar moj voz?!“

„Sedaj sem vedel vse; — bilo mi je jasno, da vam je dal Fred Archer pismo samo zato, da ga more najti lord pri vas.

„Očitno mi je bilo, da je moral ta lopov v kakem anonimnem pismu namigniti lorddu, naj zahteva od vas izročeno vam pismo, čim stopite v palačo vojvode Connaughta.

„Zato je lord tako hitel za vami, zato je tako srdito zahteval svoj voz, zato se je ves tresel od razburjenosti.

„V trenotku sem se odločil, kaj storim.

„Lord ni smel pri vas najti pisma. Časa ni bilo več, da vas opozorim na pretečo vam nevarnost, vedel sem pa tudi, da mi ne bi verjeli, ko bi se nenadoma prikazal pred vami in bi zahteval od vas ono pismo.

„Skočil sem zato v največi naglici v fijakerja in obljubil dobro plačilo kočijažu, ako me popelje čim najhitreje za vašim vozom. Po poti sem si izmislil načrt. Bil je v resnici jako opasen, toda to je bil še edini način, po katerem bi prišel najbolj hitro in gotovo do cilja.

„Kočijaž je izpolnil svojo dolžnost. Na oglu Regentske ulice sem stopil iz svojega voza, nagradivši kočijaža s cekinom.

„Potem sem hitel, kolikor se le mogel, skozi Regentsko ulico in sem dohitel vašo kočijo na oglu Oxfordske ulice.

„K sreči je moral voziti vaš kočijaž prav počasi po Regentski ulici, ker je bil tam jako velik vozni promet.

„Kaj se je potem zgodilo, vam je znano, mylady. Potisnil sem svoj klobok globoko v čelo, odprl pobliskovo vrata kočije, ki je vozila baš ob tlaku ter skočil k vam v voz.

„Upal sem, da izvedem vse tako, da vas ne osramotim, mylady, zanašal sem se, da vi niti opazili ne boste, da so bili vaši odnošaji napram Fredu Archerju znani še kaki tretji osebi.

„Zato nisem zahteval od vas, da mi izročite pismo, nego sem vam zapretil z revolverjem. Z desnico sem hotel iztrgati pismo iz nedrija; pri tem pa mi je ostala v rokah vaša broša, ki ste jo nosili na prsih, broša z dragocenim kanarskim briljantom.

„Seveda nisem utegnil, vračati vaš briljant. Hotel sem storiti to naslednjega dne.

V istem trenotku sem izpolnil svojo nalogo, — vse ostalo ni bilo tolike važnosti.

„Gledal sem, da pridem čim preje iz vašega voza Zalopnil sem za seboj vrata, da so se zopet zaprla, in sem odnesel pismo in briljant na svoj dom.

Naslednjega dne so bili vsi listi polni opisov onega razbojstva, pri katerem vam je bil ukraden vaš znameniti kanarski briljant. Zajedno so prinašali vest, da je vas, mylady, ta napad tako razburil, da ležite v mrzlici in da ste celo jako nevarno oboleli.

„Zaraditega sem moral počakati par dni, da si nekoliko opomorete, a potem me je pripeljal lord Cannbury sam k vam.“‘

Sherlock Holmes je posegel v notranji žep svoje suknje in je potegnil iz nje zaprto pismo.

„Tu je oni nesrečni list, ki vam ga je izročil Fred Archer. — Ne, ne čitajte ga, lady,“ je vzkliknil detektiv, ko je lady Diana z drhtečo roko segla po kuvertu. „Prihranite si to žalitev, solze in britek spomin, ki vas ne bi tako kmalu ostavil.

„Dovolite mi, da ta gnusni izvor ljudski zlobe in propalosti takoj pred vašimi očmi uničim v plamenu te peči.“

„Dà, uničite ga, mr. Sherlock Holmes,“ je odgovorila lady Diana in je vstala s svojega stola.

„Naj ne ostane od one dekliške zaslepljenosti niti v spominu ničesar druzega kot pepel tega pisma.“

„Uničimo ga,“ je rekel detektiv z ostrim glasom in je zagnal pismo v plamenj ki ga je pre raznetil z železno palčico. „V svoji hiši ne trpim smeti!“

„Kako to lepo gori,“ je pripomnil potem s svojim širokim smehom. „Moje bi veselje bilo popolno, če bi videl še Freda Archerja, kako se peče na takemle ognju.

„Samo tega se bojim, da bi se čisti plamen ne izognil takega stvora ter se ga ne bi hotel dotakniti.“

Lady Diana je občutila v svojem srcu veliko hvaležnost napram detektivu. Stopila je k njemu in prijela z obema rokama njegovo desnico, po licu pa so jej zdrknile tople solze. Rekla je:

„Mr. Sherlock Holmes, ne vem, s čim sem zaslužila, da sem našla v vas tako dobrega in zvestega prijatelja. Dovolite, da vam ohranim to prijateljstvo vse svoje življenje. Nigdar se vam ne bom nehala zahvaljevati. Vi ste mi rešili več kot življenje, — rešili ste srečo mojega življenja."

„Mylady," je odvrnil detektiv z globokim poklonom, „velika čast mi bo, da se smem vedno imenovati vašega prijatelja. — A sedaj mi dovolite, da vam vrnem še vaš kanarski briljant. Potem sedete zopet v svoj voz, ki čaka na oglu na vas, in se odpeljete takoj domov.

„Vidite," je nadaljeval Sherlock Holmes, stopivši pred svojo hrastovo pisalno mizo, ki je položil nanjo z veliko ljubeznijo svojo roko, kakor gladi na primer jahač svojega konja, ako mu je dobro služil; „govorila sva prej, mylady, da detektiv, ki ima preiskavo pri kakem zločincu, ne obrača posebne pozornosti na pisalno mizo. Ve namreč, da je zločinec prepameten in da svojih skrivnosti ne zaupa takemu pohištvu. Zgodi se pa tudi nasprotno. Tat, ki izvršuje svojo tatvino, ne išče v novejšem času po pisalnih mizah, ker ve, da je dotičnik prenavihan, in ne spravlja zato nič dragocenega na tako viden prostor.

„Prav zato sem spravil jaz vaš znameniti kanarski briljant tu sem v pisalno mizo. Skril sem ga v posebno predalce, ki vesta zanje samo dve osebi: jaz in moj pomočnik Harry Taxon, ki pa mi je popolnoma udan.

„Mirno lahko gledate, mylady, kako odprem to skrivno predalce. Izvolite stopiti bližje k meni!

„Opazili boste, da ta pisalna miza sploh nima ključavnice, zato mi tudi ni treba ključa, da jo odprem. Treba mi je le pritisniti na pero in vsa predala se odpro sama."

Sherlock Holmes je pritisnil na neko pero, ki je bilo na strani pisalne mize, in takoj so se odmaknili vsi pokrovci. Videti je bilo, da je spravljal detektiv v svojo pisalno mizo same listine.

Smeje je nadaljeval Sherlock Holmes:

„Vedel sem, da je vaš kanarski briljant tako dragocen, da bi se lord in vi jako razžalostili, če bi se izgubil. Skril sem ga zato v najbolj skrito predalce pisalne mize. Če hočete videti, kam sem ga spravil, morate nekoliko poklekniti, kakor storim to jaz.

„Glejte, ta psalna miza stoji na štirih popolnoma kratkih nogah; ena izmed njih ni niti 20 cm. visoka. Izvolite sedaj pogledati desno prednjo nogo moje pisalne mize.

„Ta noga je votla, toda odpre se, ako pritisnem na neko pero. V tej votlini je sedaj vaš briljant.

„Prosim vas, myladi, sezite notri in vzemite si sami svoj briljant, ker pritisnem sedaj na pero. I..."

Mahoma so zamrle besede na ustnih detektiva. Prebledel je kakor stena.

Potem je zgrabil z obema rokama nogo pisalne mize, ki je na njej zaman iskal peresa. Odtrgal je nogo od mize ter skočil s tem kosom lesa kakor blazen k mizi, kjer je gorela luč; obrnil ga je parkrat mrzlično razburjen, a ga zagnal potem na tla s krikom:

„To je kos klade, čisto navadno, masivno poleno, v katerem ni niti sledu skrivnega predalca. Nekdo je ukral desno nogo moje pisalne mize in je podtaknil to na mesto nje —, mylady, vaš kanarski briljant je resnično ukraden!"

5. poglavje.

„Prestopek" gospe Bonnetove.

„Najti moram zopet vaš kanarski briljant, pa če bi me to tudi veljalo moje življenje."

S temi besedami se je poslovil Sherlock Holmes od gospe Diane, ko jo je spremil do ogla Barkerske ulice, kjer je čakal nanjo voz.

„Okrali so me, mylady, a rečem vam, da je to najskrivnostnejši zločin, kar se jih je dogodilo kdaj v Londonu. Toliko ljudem sem že uspešno pomagal, prenašal sem skrivnosti in reševal tako zagonetne slučaje, o katerih se je mislilo, da je nemogoče priti resnici na dno, — pa upam, da tudi v lastni svoji stvari ne krenem na napačno pot."

Lady je segla detektivu v roke in mu je pošepetala:

„Ne žalostite se, mr. Sherlok Holmes. Kaj za to, če se ne najde več ta osodepolni briljant. Moj mož ne bo zato dosti revnejši, kakor ni bil prej dosti bogatejši, ko ga je imel."

„Ali jaz bi postal mnogo siromašnejši," je odgovoril Sherlock Holmes, „ker bi izgubil vse spoštovanje pred samim seboj ter zaupanje v svoje sposobnosti, če bi ne našel več vašega kanarskega briljanta.

„Detektiv ne more živeti brez samozavesti, brez prepričanja, da je skoraj nezmotljiv. Zato je odvisna moja bodočnost od tega, ali se najde ta briljant. Lahko noč, mylady! Videli me boste samo in šele tedaj, ko bom imel zopet vaš briljant v rokah."

Sherlock Holmes je zaprl za gospo kočijina vrata in se je vrnil zopet v svojo hišo.

Ko je šel mimo sobe, ki je v njej spala mrs. Bonnetova, je potrkal na vrata in zaklical:

„Mrs. Bonnetova, bodite tako ljubeznivi, vstanite in oblecite se takoj, ker imam nekaj govoriti z vami. Pričakujem vas v svoji sobi."

„Za Boga milega, kaj se je zgodilo, mr. Sherlock Holmes? Ali je morda nastal v hiši požar?"

„Ne, mrs. Bonnetova, ne bojte se, toda pridite takoj k meni!"

Sherlock Holmes je stopal preko stopnic s tako elastičnim korakom, kakor da se je pomladil za deset let.

Ta velika naloga je samo povečala energijo tega živahnega človeka.

Detektiv se je čutil sedaj krepkejšega, živejšega. Tako se je godilo navadno, kadar je moral napeti vse svoje umstvene moči.

Ko je stopil v sobo, je pobral ono leseno nogo, ki jo je prej v jezi vrgel po tleh, ter jo je opazoval natančno.

„Imel sem prav," je izpregovoril, „čisto navaden kos lesa; niti pristna hrastovina ni, temveč slaba imitacija.

Važno je, da je tat skrbno pripravil ta kos lesa, ker ima natančno isto veličino kakor ostale noge, — natančno 20 centimetrov."

Sherlock Holmes je potegnil iz žepa mero od slonove kosti, ki se je dala zložiti, ter je dognal, da je po velikosti noga res točno izvršena. Približal je les svojemu nosu.

„Luženje je še popolnoma sveže," je nadaljeval; „stavil bi, da so pripravili ta les tekom današnjega dne, brščas tekom popoldneva.

„Dobro!" Položil je napačno nogo na mizo, sklenil roke na hrbtu ter začel hoditi po sobi gori in doli, šepetaje tiho:

„Dobro, — gre samo za to, da zvem, kdo je vedel za ono skrivno predalce.

„Pravzaprav sva vedela zanj samo jaz in Harry Taxon.

„Jaz samega sebe nisem okral, Harry pa tega prav gotovo tudi ni storil.

„Prav tako sem uverjen, da o tem skrivališču ni govoril drugim.

„Mrs. Bonnetova je ljubezniva, priprosta žena, ki se morem zanesti nanjo v vsakem oziru.

„Vendar pa je moral biti nekdo v moji sobi, da izmenja nogo pisalne mize. Toda to je skoraj izključeno, ker sem gospej Bonnetovi strogo zapovedal, naj ne pušča nikogar v mojo sobo.

„Temu ukazu se pač ne bi nikdar protivila.

„Kajne, mrs. Bonnetova, moje sobe ni prestopil nikak tujec?"

„Bog čuvaj, mr. Sherlock Holmes," je odgovorila stara gospodinja, ki je stopila medtem v sobo. „Saj vendar vem, da ste to enkrat za vselej strogo zabranili."

„Ali povem vam, mrs. Bonnetova, da je bil danes popoldne vendarle neki tujec v tej sobi. Vtihotapil se je pač brez vaše vednosti preko stopnic."

„Da, to bi bilo mogoče, če bi hišna vrata ne bila zaprta. Toda hišna vrata so bila ves dan dobro zaklenjena."

„Pomislite sedaj dobro, mrs. Bonnetova," je dejal detektiv ter stopil tikoma pred staro gospo, ki je bila oblečena samo v spodnje krilo in nočni ogrtač. „Komu ste tekom popoldneva odprli vrata?"

Mrs. Bonnetova je očividno napeto razmišljala. Molčala je celo minuto in je drgnila s kazalcem desne roke svoj nos, kakor da hoče iz nosu izvabiti svoje misli, katerih še ni mogla zbrati, ker je bila tako naglo zbujena iz spanja.

„Čakajte, mr. Sherlock Holmes, — najprej je prišel — mlekar. Odpravila sem ga pri hišnih vratih.

„Potem je pozvonilo, — prišel je cerkovnik Metcalf, — saj ga poznate; Metcalf je nastavljen pri cerkvi sv. Trojice. Posetil me je, ker je moj edini živeči bratranec."

„Pustili ste ga torej v hišo in šli ste ž njim vsekakor v svojo sobo, da nekoliko pokramljata."

„O ne, mr. Sherlock Holmes; razgovarjala sem se ž njim samo pred vrati.

„Mudlo se mi je tako, da ga nisem mogla povabiti na čašo kave ali čaja.

„Prišel mi je povedat, da je njegov najstarejši sin, ki živi v Ameriki, dobil punčiko," je razlagala.

„Metcalf je torej odšel, ne da bi bil stopil v hišo?"

„Dà, prav gotovo! Lahko vprašate Pattya, ki je prišel prav takrat, ko sem se pogovarjala jaz s svojim bratrancem pred vrati. Prinesel je pisma s pošte."

„Vi ste torej prevzeli pisma od Pattya, in on je potem odšel dalje?" je vprašal Sherlock Holmes.

„Ne, tega nisem storila. Patty je pritekel k meni in je dejal:

„Vem, da mr. Sherlocka Holmesa ni doma. Pustil je na svoji pisalni mizi potrdilo za ono rekomandirano pismo, ki sem ga prinesel včeraj. — Skočim po ta recepis, mrs. Bonnetova, ne daite se motiti v svojem razgovoru. Obenem nesem tudi pismo gori."

Sherlock Holmes je vztrepetal.

Potem je stisnil ustnice in zaprl za trenotek oči. Ko jih je zopet odprl, je bilo opaziti v njih izraz besnosti kakoršnega vidimo v očeh tigra, ki se pripravlja, da skoči na svojo žrtev.

„Mrs. Bonnetova", je zarohnel detektiv s hripavim glasom, „premislite dobro, preden mi odgovorite na to vprašanje! Ko vam je Patty rekel one besede, ali je bil obrnjen k vam z obrazom ali s hrbtom?"

„Za Boga svetega, ali sem morda napravila neumnost, mr. Sherlock Holmes?" se je izvilo iz ust mr. Bonnetove.

„Deček sploh ni čakal tako dolgo, da bi ga mogla zadržati; razun tega sem mislila, da ste mu dovolili, da sme iti po recepis rekomandiranega pisma v vašo sobo; — in potem, Patty je deček, ki ga poznamo že več let, vedela sem, da nadomešča svojega bolnega očeta v službi, poleg tega je bil v uniformi in pa . . ."

„Ali je bil obrnjen k vama z obrazom ali s hrbtom?" je vprašal burno detektiv ter udaril besno z nogo ob tla, stopivši korak bližje k prestrašeni stari gospej.

„Njegovega obraza sploh nisem videla. Stekel je urno po stopnicah, ali prisegam vam, mr. Sherlock Holmes, da se je prej kot v treh minutah zopet vrnil, prav takrat, ko sem stisnila svojemu bratrancu roko in sem mu rekla ‚z Bogom'.

„Vrata so se zaprla hkratu za Pattyem in cerkovnikom," je pristavila gospodinja.

„Torej, mrs. Bonetova," je izpregovoril detektiv mirno, a skoraj brezglasno, „vi niste pustili v hišo Pattya, pismonoševoga sina nego zločinca, ki mi je napravil velikansko škodo. Ali priznati moram, da so si dobro izmisliti in so dobro izvršili vso stvar. Opazovati so morali natančno način mojega življenja in kako se varuje ta hiša."

„Usmiljeni Bog", je kriknila mrs. Bonnetova, — „Patty, torej ni bil Patty?!"

„Ne, Patty ni bil Patty! To je popolnoma gotovo. Sedaj lezite zopet, mrs. Bonnetova — lahko noč!"

„Dragi mr. Sherlock Holmes," je vzkliknila jokaje gospa Bonnetova, „odpovejte mi službo, ako me ne morete več rabiti.

„Morda sem že prestara, ali to veste dobro, da se z moje strani nikdar ni dogodil niti najmanjši pregrešek tekom teh dvajsetih let, odkar sem v vaši službi in kar živim z vami pod isto sterho!"

„Saj vem dobro vse to, draga gospa," je odgovoril detektiv, „bodite popolnoma brez skrbi," je dodal smehljaje, zroč na belo glavo stare gospe, „samo pazite v bodoče, da pogledate vsakemu človeku ostro v obraz.

„Bodite prepričani, da je to edini način, po katerem spoznate ljudi vsaj nekoliko. Hrbet vam ne pove dosti, obraz vse. — Lahko noč, mrs. Bonnetova!"

Ko so se zaprla vrata za gospo Bonnetovo, je pristopil Sherlock Holmes k mizi in je mrmral, bobnajoč s prsti po ploči:

„Patty ni Patty. To je resnica, kakor osnovno matematično pravilo. Toda če Patty ni bil Patty, kdo je bil potem?

„Predvsem moram zvedeti to. A sedaj tudi že vem, kako mi je začeti, da spravim stvar v pravi tir.

„Zmotil sem se: skrivnosti te pisalne mize nista vedeli samo dve osebi. Bila je še tretja oseba, ki jej je bilo znano, da je v sprednj desni nogi otlina, ki se lahko odpre s pritiskom na pero. To tretjo osebo moram videti še nocoj. Upam, da sem jej že na sledu."

V naslednjem trenotku se je obrnil detektiv proti vratom, ki so vodila v njegovo spalnico.

Stopil je vanjo, ter odprl veliko, v steno vzidano omaro, ki je bila napolnjena z najraznovrstnejšimi oblekami za kostume mask.

Sherlock Holmes si je izbral iz te velike zaloge stare razcapane hlače, telovnik jako dvomljive vna-

njosti in suknjo ki je bilo na njej toliko krp, da prvotnega sukna ni bilo več mogoče spoznati. Ko se je oblekel v to opravo, je bila njegova zunanjost prav v resnici lopovska. Na glavo si je nataknil razkuštrano sivo lasuljo, na spodnji del lic pa si je pritisnil kratko polno brado sivobele barve.

Nato je zgrabil detektiv debelo palico, skril v žep revolver in bokser, si posadil na glavo čepico in je zadovoljno pokimal z glavo, ko je pogledal v zrcalu svojo, najmanj prikupno osebo.

Pol minute nato je ugasnil svetilko ter tiho ostavil hišo, ki je v njej sama počivala samo še mrs. Bonnetova.

Ubožica se je preobračala brez spanja v svoji postelji in je jokala nad svojim prvim pregreškom, ki ga je storila v službi Sherlocka Holmesa.

VI. poglavlje.

Starinar Schlome Hersch.

Medtem se je razvila prejšnja vijavica v pravcato nevihto. Veter je bril tako silno, da se je Sherlock Holmes komaj mogel vzdržati na nogah, ko je zavil okoli ogla Bakerske ulice.

Detektiv je kljub temu hitel po svojem potu dalje in dalje, dokler ni prišel v staro mesto (City).

Tega okraja pač še ni objel duh modernega stavbinstva, v ozkih, zakotnih ulicah so se naslanjale male grbaste hišice druga na drugo. Samo tupatam se je dvigalo v zrak kako višje poslopje, preko katerega so šla že stoletja.

V tem starem mestu skoraj ni hiše, ki bi imela dve nadstropji. Tu vidiš prostrane, obokane veže, ki vodijo na velika zanemarjena dvorišča, ozka, nizka okna ter na zidovih alegorične figure, ki izvečine nazorno javljajo, s čim se bavijo prebivalci posameznih hiš. Tako so zidali na Angleškem za časa „deviške kraljice“ Elizabete in za časa diktatorja Cromwella, na katerega ukaz je padla kronana glava Karla I. pod mečem krvnika.

Sherlock Holmes je zavil v ulico, ki je bila tako ozka, da bi jedva mogel voz voziti skozi njo.

Na ulici ni bilo žive duše; samo iz nekaterih oken so prodirale motne, male lučice, zdajpazdaj se je zaslišalo kako trkanje, kakor da tolče kdo s kladivom za okni, včasih pa je prihitelo na uho hreščanje žage.

V Londonu je mnogo pridnih ljudij, ki so hočešnočeš prisiljeni, da delajo tudi ponoči, ako si hočejo zaslužiti toliko, kolikor potrebujejo za življenje.

Zlasti v oni ulici so se prebivalci posebno trudili, da si zaslužijo kaj, da napravijo dobre kupčije; bila je to namreč ulica starinarjev, ki je imela karakteristično ime „Old Street“ (Stara ulica).

Morda se je imenovala zato tako, ker je bilo tam možno dobiti vse, kar je staro, a je vender še za rabo.

Kadar se odpro te nizke, sedaj dobro zaprte prodajalne, tedaj bi smatral človek vsako teh hiš za muzej, toliko najraznovrstnejših stvari je nakopičenih v njih.

Detektiv je nameril svoje korake proti hiši, ki je bila prav na koncu ulice. Imela je samo pritličje in prvo nastropje, in zdelo se je, da je tako slaba in stara, da se zdajzdaj zruši v prah in razvaline.

Med izložbo in vratmi te hiše je bil ozek napis, ki ga je napravila diletantska, v slikarstvu popolnoma nevešča roka. Napis se je glasil:

„Kupujem in prodajem vsakovrstno robo! Schlome Hersch, starinar.“

Očitno je bilo, da je nameraval Sherlock Holmes posetiti tega Schlome Herscha; potrkal je hitro dvakrat po vrsti na vrata te stare, onemogle stavbe.

„Čudil bi se,“ je mrmljal detektiv, „ko bi starec spal. Krt rije ponoči, Schlome Hersch pa dea prav tako. Ponoči govore lahko ž njim taki izmečki, ki se boje dnevne svetlobe.“

Približal se je vratom nekdo, ki je vlekel nogo počasi za sabo. Vsakdo bi takoj spoznal, da so to koraki starca, ki so mu že odrekle noge.

„Kdo je tukaj?“ je vprašal nekdo v angleškem jeziku toda z onim naglasom, ki ga govore ruski židje, živeči v Londonu. „Kto pridjot tak pozno?“

„Jaz sem, Schlome Hersch, odprite — jaz sem, Sherlock Holmes!“

„Kaj to, Sherlock Holmes pridjot tak pozno k mnje?... Bog v nebesa, prav sem hotel leč v postelja, ali Sherlock Holmes jest vedno milij gost.“

Zaslišalo se je odpiranje vrat; žarek luči je padel preko praga na cesto, pokrito s snegom. Takoj nato je stal Sherlock Holmes pred starim možom, stresajoč si sneg raz svoje cunje.

Nekoliko korakov pred detektivom je stal stari žid, ki se je komaj držal na nogah. Oblečen je bil v hlače in volneno srajco jako dvomljive čistote. Lice mu je obkrožala razkuštrana bela brada, svojo povsem plešasto glavo pa je varoval mraza s tem, da je imel pokrito s črno baršunasto čepico.

Na ostro zavitem nosu je imel velika očala v svinčenem okvirju, tako da so bile oči starca slične očem sove.

Z eno roko je dvignil svetilko, z drugo si je zasenčil oči, in šele čez nekaj hipov ostrega opazovanja je izpregovoril začudeno z visokim glasom:

„On je, Bog Abrahamov pomagaj, on je, mr. Sherlock Holmes! Torej zopet enkrat na lov? — He, he, kto bi mislil, da skrivajo te cunje naševo imenitnevo detektiv? Nikto v Londonu bi ne spoznal tega."

„Moram govoriti z vami, Schlome Hersch," je odvrnil detektiv. „Jako se mi mudi, pojdiva v sobo; pa oprostite, da vas nadlegujem tako pozno. Todaj nekaj izredno važnega me je dovedlo k vam."

„Sherlock Holmes lahko predjot podnevi in nočju. Stari Schlome Hersch ve, da storil mu imenitni detektiv velika, velika usluga. Ali se spominjate, Sherlock Holmes, kak mnje prinesel goljuf ponarejena slika? Je rekel, da je Rubensovo, pa zahteval štiri tisoč funtov šterlingov, — harašo — ja mu dal petsto are za slika,ki je bila surova kopija obskurnega živopisca. Ali Sherlock Holmes mnje spet pridobil moja denar, on vlovil tata, pa ga spravil tjakaj, kjer bilo njegovo mesto — v Tover. Harašo! Harašo!"

„Prav veseli me, Schlome Hersch, jako ljubo mi je, da se spominjate sedaj one male usluge, ki sem vam je storil nekdaj." Detektiv je stopil z židom v sobo, v kateri je bil uprav velikanski nered. Bilo je tukaj pohištva vsake vrste, starega in novega, naloženega drugo na drugim, tako da je bila soba natlačena do vrha. Stene so bile pokrite s slikami, po mizah pa je bilo razloženo orožje in razne druge stvari. „Drago mi je, da se spominjate one usluge, ker danes zahtevam od vas protiuslugo, ki ste mi jo obetali svoj čas!"

„Treba vam denar?" je zašepnil žid skrivnostno, „dobite ga — vi, tak harošij človjek, tak pošten človjek, Schlome Hersch vam posoditi na vaše pošteno lico."

„Hvala lepa," je odgovoril hladno detektiv, „denarja ne potrebujem. Želel bi samo nekih pojasnil. Toda dati mi jih morate strogo in natančno po resnici in pravici."

„Pojasnil? — Morem si že misliti, kaj to je. — Nado vam vedeti nešto o onem čudnem človjekje v Old-Streetu, kjer ni vse tako po pravica, pa napravi pač policija red."

„Ne ugibljete srečno," je odgovoril Sherlock Holmes ter se je prislonil na mramornato ploščo umivalne mizice. Zvedel bi rad nekaj čisto druzega."

„Nekaj čisto druzega?"

„Povejte mi, Schlome Hersch, ali se še spominjate, da ste mi prodali starinsko pisalno mizo iz hrastovega lesa; ta miza se ni odpirala s ključem, ker ni imela ključavnice."

„Ali se spominjam? — Hvala Bogu, Schlome Hersch ima jako dobra glava, ki si vse zapomni," je vzkliknil žid. „Ta pisalna miza je bila nekaj jako, jako imenitnega, in takoj sem podumal, ko sem ga videl: to budet nekaj za mr. Sherlock Holmesa. Nu, vi ste jo takoj kupil in tudi pošteno plačal."

„Spominjali se boste tudi," je nadaljeval detektiv, „da je imela ta pisalna miza štiri kratke noge?"

„Vem, vem to, dobro vem. Postavil sem v vaše stanovanje ta pisalna miza in ješčo sem vam skazal, da je v sprednja desna noga te pisalne miza skrivno predalce. S peresom možno bilo ga odpret in lahko ste spravili vanje denar in zlata. In patom vam jaz skazal: ti lopovi in tatje v London jako so zviti, ali tega skrivališča ne bodo našli."

„A kaj sem vam odgovoril jaz, Schlome Hersch?" je vprašal Sherlock Holmes. „Ah, kakor vidim, se ne spominjate več! Morali ste mi priseči, da ne izdaste nikomur, prav nikomur tega skrivnega spravljišča. In prisegli ste na spomin svojega očeta in svoje matere, pa vendar ste prelomili to prisego."

Žid je omahovaje stopil za korak nazaj. Svetilka, ki jo je postavil na star klavir, je metala svoj bledi sijaj na njegov spačeni obraz in dasi so se premikale ustnice, vendar ni mogel izpregovoriti niti besedice.

„Priznajte torej," je nadaljeval Sherlock Holmes in je stopil bližje k židu, — „komu ste izdali to skrivnost?"

„Naj me zadene kap na tem mestu," je kriknil Schlome Hersch jecljaje in cvileče, — „ako sem odpri usta, da izdam skrivnost, za katero sem prisegel na spomin svojih ljubih staršev. Što gavarite, mr.

Sherlock Holmes; vendar nisem osramotil svojih staršev v grobu; kaj nisem že star človek, ki se kmalu združi s svojimi pradedi na drugom svetje?

„Prisegam vam še enkrat, skažite mnje lahko slobodno: pes, lopov, slepar, sin psice, ako sem prisegel krivo! Molčal sem, kakor grob o skrivnosti vaše pisalne mize."

Sherlock Holmes je uvidel v tem trenotku, da ga žid ne vara. Poznal je starinarja že več let ter je vedel, da je v resnici pošten človek. Razun tega je imel Schlome Hersch tak rešpekt pred detektivom, da se nikdar ne bi upal storiti nekaj, kar mu je ta izrečno prepovedal.

„Če je stvar taka," je odvrnil Sherlock Holmes, „potem pač skoraj ni drugače mogoče, kakor da je nekdo prisluškoval, ko ste vi odpirali ono skrivno predalce, dokler je bila pisalna miza še pri vas v vašem magazinu. Razmišljate, Schlome Hersch, ali je to mogoče? Premislite dobro, ker mi je prav mnogo do tega!"

„Kak dolgo je temu, mr. Sherlock Holmes, odkar ste kupili pisalna miza?" je vprašal globoko zamišljeno žid. „Čakajte, da vidimo — vem natančno, da se je moja hči takrat že omožila, — ah, harašo, bila je že davno omožena. Imela je že Nata; Nat je bil star takrat enajst let, — — oh, sedaj vem, že vem, mr. Sherlock Holmes, znajem onega čelavjek, ki me je opazoval, ko sem odpiral skrivno predalce!"

„A kdo je ta človek?"

„To jest moja vnuk Nat, Nat Bunker! Naj se progrezne v zemlja, mrtev naj leži pred moje noge. Zgubil se on z zidovski put, dal se krstit in postal lopov. In prokletstvo Boga pravičnega počivajet na njom in ga budet zadet. Ker Bog ne pustit, da se mu posmehuješ."

Sherlock Holmes si je trl roke, — njegovi prsti so pokali; to je bilo — kakor znano — znamenje, da se mu je posrečilo nekaj.

„Pripovedujte mi še o Natu," je dejal detektiv. „Zanimam se za vašega vnuka."

„Jaz se ne interesuju zanj niti najmanj," je odgovoril žid. „On mnje postal savsjem tuj. Kadar ga srečam na ulicje, pljunem trikrat na tla in grem svoj put, kakor da je tujec.

„Ali vam je storil Nat toliko žalega?" je vprašal Sherlock Holmes poln sočutja in z interesom detektiva, ki zna uporabiti vse v svojo korist. "

„Pa koliko žalega mi je storil!" je vzkliknil žid s tresočim glasom. „Vi znajete, mr. Sherlock Holmes, vi ste kristjan, jaz pa sem žid, vendar sva dobra prijatelja. Žid, katorij da se krstit, samo zato, da ga kristjani ne gledajut postrani — mr. Sherlock Holmes, vi sami bi skazali, da je to hudoben, grd čelavjek."

„A kaj je postal Nat, — pač nič poštenega?"

„Nasprotno, postal on jako fin gaspadin," je odgovoril žid. „On učil se harašo v školah, ker je imel fino glavico. Bil v Oxfordu in tam študiral. Ali patom on došel nazaj v London in sedaj se vrti v imenitni družbi, videl sem ga družbi, videl sem ga z ljudmi."

S kom pa ste ga, na primer, videli?" je vprašal Sherlock Holmes.

„Ah, kaj jaz vem?" je vzkliknil Schlome Hersch. „Znajete li vi neko ženščino, Lidija Forster? Ona igra v orfej v Midlandska ulica. Maže si lase, da so rmeni, da si ima črne. S njoj jaz vidjel ga, a vedite, to nesrečna ptičica! Ako ta ima moža v svoje kremplje, potem ne budet minit dosti časa, pa ga uniči. Patom jest ž njim neki čelavjek, o katerem imam prav slabo mnenje; — neki Fred Archer, katorij služi kot učitelj sabljanja svoj hljeb."

„Fred Archer! — Hvala vam, Schlome Hersch, za pojasnila. Važnejše so, kot si morete misliti. Ž njimi ste daleč prehiteli vse moje slutnje, dali ste mi mnogo več, kakor sem mogel upati . . . . Še nekaj, ali mi morete povedati, kje stanuje vaš vnuk Nat Bunker?"

„Tega žalibog ne znaju," je odgovoril Schlome Hersch, „kakor sem skazal, ne brigam se več zanj in ni nikakih zvez med menoj in tem izdajalcem svoje vere."

Sherlock Holmes ni smel izgubljati časa. Našel je pravi sled in sedaj je bilo treba hoditi po tem sledu dalje.

Stari žid mu je posvetil do hišnih vrat, tam mu je detektiv še enkrat stisnil roko, potem pa je zopet stopil v snežno vijavico.

„To je triperesna deteljica," je rekel zadovoljno, boreč se proti burji in nevihti. „Nat Bunker, Fred Archer in plesalka Lidja Forster. Zdi se mi, da že spoznavam uloge, ki jo je vsak izmed te trojice odigral v tej naši komediji.

„Fred Archer je moral od nekoga zvedeti, da je briljant v mojem stanovanju. Zvedeti to osebo, mi ne bo ravno težko, — imam že neke slutnje, mislim, da se ne motim.

„Lidja Forster je ona gospa, ki je stisnila lordu Canburyu na Viktorjinem kolodvoru oni listič v roke, ki ga v njem pozivlje z gotovino 5000 funtov sterlingov k tunelu Finchley-Road.

„A židov vnuk, Nataniel Bunker je odigral tako dobro ulogu Pattya, pismonoševega sina, da je popolnoma prevaril spoštovanja vredno mrs. Bonnetovo.

„Ta renegatska bestija je prišla torej v uniformi pismonoše v mojo hišo. Prinesel je seboj oni kos lesa, ki je ž njim mogel nadomestiti nogo moje pisalne mize. Imel je samo to delo, da je zamenjal nogo pisalne mize z onim kosom lesa ter da potem izgine čim preje.

„V tej verigi ne manjka niti enega sklepa.

„In če bi se končno vprašal, odkog so ti lopovi vedeli, da sem skril tja kanarski briljant, bi si mogel na to vprašanje odgovoriti takole: Nataniel Bunker je vedel, da sem jaz kupil to pisalno mizo. Ker je vedel za skrivno predalce, ki ga je videl kot otrok pri svojem dedu v skladišču, je mogel z gotovostjo sklepati, da skrivam svoje dragocenosti tja in nikamor drugam.

„Upam, da ujamem še nocoj te ptičke v svojo mrežo.“

Tako se je razgovarjal v mislih Sherlock Holmes sam s seboj. Potegnil je skrivaj srebrno uro iz žepa svojih lač in je pri svitu svetilke hitro pogledal nanjo.

„Ravno pet minut čez pol dveh. Malo pozno je že. Ako imam srečo, pridem vendar do tunela pri Finchley Roadu prej, nego se sestane lord Cambury tam s temi spoštovanimi lopovi. — Hej, kočijaž, ustavite!“

„Prokleti lopov, ali se hočeš norčevati iz mene?!“

Kočijaž, ki je pripeljal svoj voz baš do detektiva, pogledal je samo na njegove cunje ter si je mislil, da tu pač ne bo nikakega zaslužka. Hitel je celo, da se čim preje oddalji od tega sumljivega potepuha.

Toda Sherlock Holmes je stekel za vozom. Ko je kočijaž pograbil bič, da ga ošine po obrazu, je začel detektiv klicati:

„Saj nisem to, kar predstavljam v teh cunjah — tu, poglejte moj znak, — detektiv sem.“

„Ah, to je nekaj druzega“, je odgovoril voznik, zadrževaje konje; „česa želite, gospod?

„Kako dolgo vozite od tukaj do Finchley-Roada?“

„Skoraj eno uro, — saj vidite, gospod, strašna snežna vijavica je!“

„Ali bi vam ne bilo mogoče, da me pripeljete v pol ure tja?“

„Bilo bi mogoče, če bi hotel pognati svoje konje v smrt.“

„Petsto funtov sterlingov dobite, ako bomo ob dveh v Finchley-Roadu!“

„Allright, sir, sedite v voz!“

Detektiv je skočil v kočijo, voznik je krepko zgrabil za vajeti, zamahnil z bičem, in voz je odhitel s silno naglico v noč.

VII. poglavje.

Sneženi mož.

Oni skrivnostni človek, ki je sporočil lordu Canburyju, da mu proda kanarsk briljat, je pozval v uprav grozen kraj tega aristokrata na sestanek.

Finchley-Road leži daleč na severozahodu Londona in je to pot, ki že vodi iz ogromnega mesta, torej nekak izhod. Cesta niti tlakovana ni; hiše stoje tu v nepravilnih presledkih, tako da so med zgradbami velikanski, prazni prostori.

Iz Finchley-Roada vodi tunel v South-End.

Skozi, ta tunel vozi Midlanska železnica; zapostajo Haverstockfield-Street gre skozi tunel, križa nato Finchley-Road in ostavlja London za West-Endom.

Ta kraj je silno osamljen in ponoči je tu jako nevarno, kakor sploh v vsakem slabo obljudenem delu Londona.

Zlasti one noči ob snežni vijavici Fincheley-Road nikakor ni bil simpatičan kraj.

Burja je divjala med hišami, žvižgala je okrog njih ter se je potem grozno tuleča zaganjala v tunel, ki se je zdel to noč res kakor vhod v peklo.

Človek, ki bi prešel tako noči tu sem v ta strašni kraj, bi moral biti jako odločen, neustrašen in hraber.

Toda lord Canbury je bil že ob vhodu tunela, ko mu je pokazala njegova ura, da manjka še pet minut do poldveh. Čakal je nestrpno in silno razburjen bližnjih dogodkov.

Morda lord Canbury ne bi imel tolikega poguma, če bi šlo samo za to, da dobi zopet nazaj svoj kanarski briljant. Bogati lord bi bil lako pogrešal izgubo tega biserja, pa naj bi bil še tako dragocen. Ali ljubosumnost mu je trgala srce in trdno se je nadejal, da dobi tu gotove podatke o razmerju Freda Archerja napram njegovi ženi Diani.

Bil je uverjen, da mu nihče drugi ne izroči kanarskega briljanta kot Fred Archer sam ali kak njegov posredovalec, ki ga je poslal Archer.

Ta skrivnostni tujec nikakor ni bil točen. Sicer je res, da je določil čas sestanka med eno in dvemi ponoči; tako bi lord Canbury lahko čakal še pol ure v tem strašnem snežnem metežu.

Vsenaokoli so v divjem plesu brzele snežinke; ledeno mrzlo je bilo, burja je bučala; poleg tega pa je moral še lord paziti nase, ker je bilo mogoče, da se mahoma prikaže ob vhodu tunela vlak Midlandske železnice.

In res, nekako ob tričetrt na dve je zaslišal lord ostro žvižganje vlaka, ki je bil že prav blizu njega.

Planil je nazaj, in v naslednjem trenotku je prisopihala mimo velika črna pošast, lokomotiva, ki je imela za seboj par tovornih voz.

Vlak se je hitro izgubil v dalji, in lord je bil zopet popolnoma sam.

Bržčas je hotel tajinstveni pisec pisma samo počakati, da odide ta vlak.

Še je bilo v dalji videti svetilke vlaka, ko se je začelo nekaj premikati pri vhodu tunela. In glej, tik ob zidu je prihajal moški v lovski obleki.

„To pač ne bo oni, ki ga pričakujem", si je mislil lord in je stopil na stran.

Mimo lorda je šel visok, vitek človek, star kakih 22 let. Šel je bezbrižno in z gotovimi koraki.

Oblečen je bil v kratko zimsko suknjo s kosmatim ovratnikom in v ozke hlače. Tudi čepica je bila kosmata; na ramah pa je imel puško in na nogah ozke visoke čižme.

Lovec je šel mimo lorda, nekoliko korakov za njim se je ustavil in je vprašal z ostrim glasom.

„Vi ste lord Percy Canbury?"

„Dà", je odgovoril lord in se je nehote oprijel držaja svojega revolverja, ki ga je imel v žepu.

„Ali ste prišli popolnoma sami? — Le priznajte in povejte, kje so vaši spremljevalci?"

„Poglejte okoli sebe," je odgovoril lord Percy tako mirno in s toliko hladnokrvnostjo, da se je čudil sam sebi. „Ako morete najti tu razun naju še kakega človeka, vam dam nagrado."

Bila je povsem neznatna okolnost, ki je povzročila, da je lord bil zopet miren in je govoril hladno, celo pogumno. Ta okolnost je jako značilna. Lorda je minil ves strah, ko je videl, da ima opraviti z dostojno oblečenim človekom.

„Lovec pač ne more biti zločinec," si je mislil lord. „Vendar ne bo to ubijalec, ki plane na človeka, da ga ubije kakor kak razbojnik."

„Vedel sem, da ste prišli sami," je odgovoril lovec; „toda hotel sem, da mi tudi vi to potrdite."

Pri teh besedah se je nekoliko bolj približal in lord Canbury si ga je mogel sedaj ogledati malo natančneje.

Obraz mu je bil čudna mešanica lepote in grdobe. Lepe so bile njegove velike, temne oči, gosta brada in nekoliko zavit nos. Grde pa so bile njegove prebujne ustnice in nisko čelo, ki so se preko njega spuščali črni lasje.

„Pojdiva torej, da skleneva kupčijo," je nadaljeval mladenič — „ali ste prinesli seboj 5000 funtov sterlingov, ki jih imate plačati za briljant?"

„Nimam jih sicer v žepu," je odgovoril lord Canbury, ki se je povsem dobro izmislil tale odgovor: „Prav blizo mene so, da jih lako izplačam v petih minutah. Pustil sem jih pri krčmarju k „poljski miši." Ako me blagovolite spremiti v krčmo, lahko takoj napraviva kupčijo."

„V krčmo k „poljski miši," se je nasmehnil lovec, — „aha, že vidim, da nas hočete zvabiti v past. Ali jaz sem samo posredovalec in se moram zato točno ravnati po navodilih, ki sem jih dobil."

„A kako se glase ta navodila?" je vprašal mirno lord Canbury.

„Spremiti vas moram do stražnice, ki je na oni strani tunela. Prokleta nevihta je, v tej burji si pač ne moremo zamenjavati tako dragocenih stvari pod milim nebom?! Pripoznali boste, da v tej burji ne moremo preštediti 5000 funtov šterlingov!"

„Seveda ne, zato sem pa predlagal, da pojdiva v gostilno k „poljski miši," je odgovoril lord.

„To je predlog, ki ga ne morem sprejeti. Pojdite z menoj v stražarnico! Tam ne najdete samo človeka, ki vam vrne vaš briljant, nego vam pove tudi stvari, ki vas bodo jako zanimale. Te stvari so v zvezi z onim anonimnim pismom, ki ste ga dobili nedavno."

Iz lordovega je lica izginila zadnja kaplja krvi. Zažarelo mu je v očeh in glasno je vzkliknil:

„Presezite mi, da mi poveste resnico o oni osebi, ki vam je sedaj še nočem imenovati, — pa grem z vami!“

„Prisegam,“ je odvrnil lovec. — „Pojdite torej sedaj takoj z menoj. Hodite tik za menoj, biti morava oprezna, da ne naletiva morda na kak vlak, ki pojde skozi tunel.“

„Dobro, pojdiva torej!“ je dejal odločno lord.

„Kaj ne, gospod,“ je še vprašal lovec z zlobnim nasmehom, — „saj denar imate pri sebi, — ker se pač živa duša, ki je pri pameti in ima seboj toliko svoto denarja, ne bo ustavljala pri gostilničarju „poljske miši.“

„A kdo mi jamči, da me v tunelu kdo ne napade in oropa?“ je odvrnil lord Canbury, spomnivši se Sherlock Holmesa, ki mu je zabičeval, naj nikar ne hodi v tunel.

„Da se vam ne zgodi prav nič žalega, jamči že to, da sem prišel na sestanek popolnoma sam, prav kakor vi.“

„Edina razlika je ta, da imate vi puško, a jaz je nimam,“ je odgovoril lord.

„Vi pa vsekakor niste brez — revolverja. — Sicer pa, ako se bojite moje puške, — poglejte sem!“

Z urno kretnjo je snel lovec svojo puško z rame ter se je ogledal za ugodnim mestom, kjer bi jo pustil.

„Ako vam drago, pustim svojo puško tu,“ je rekel lovec ter se je obrnil k lordu. „Spremim vas pozneje zopet semkaj nazaj; saj v tej strašni noči se ni bati, da bi prišel kdo tu sem in bi mi ukradel puško. — Ah, glejte, tu so otroci, ki se igrajo po dnevi okoli tunela, postavili velikega sneženega moža. Njemu izročim puško. — Kajne, mylord, vi ste uverjeni, da je ne bo zlorabil?“

Takoj ob tunelu, jedva dvajset korakov od mesta, kjer se je vršil ta razgovor, je stal velik snežen mož. Bržčas so ga napravili pouličnjaki že prejšnji večer in se je sneg na njem strdil od ostre zime. Naredili so ga prav dobro. Oblekli so ga v staro suknjo, tako da je predstavljal potepuha. Kolena je imel upognjena, roke pa razprostrte.

„Na, tu imaš puško,“ je dejal lovec in obesil sneženemu možu puško na desno ramo. „Pazi mi dobro na moje orožje! — Kajne, mylord, sedaj ste zadovoljni z menoj? Vzemite še svoj revolver iz žepa in pojdiva dalje.“

Lord Canbury je bil sedaj docela prepričan, da postopajo ž njim pošteno. Menil je, da gre zdaj pač lahko v tunel, ko je njegov spremljevalec brez orožja, dočim je držal on v roki revolver. Z neodoljivo silo ga zamamljala nada, da zve kaj o razmerju svoje žene napram Fredu Archerju.

„Pojdiva torej drug za drugim,“ je rekel lord.

„Dobro,“ je odgovoril lovec, „toda ako vam je prav, izvolite iti naprej. Saj vendar ne boste zahtevali, da pustim človeka, oboroženega s samokresom, iti za svojim hrbtom?“

„Pripoznavam, da imate prav,“ je odgovoril lord in je šel naprej.

Ljubosumnost ga je popolnoma zaslepila ter mu odvzela vso sposobnost bistrega razmišljanja, sicer bi se pač nikdar ne bil dal zapeljati, da bi šel s tujim človekom v to mračno žrelo.

Minulo je četrt ure. Okoli tunela je žvižgal veter; o lordu in njegovem tovarišu ni bilo nikjer ne ne sluha, ne sledu.

Mahoma je oživel sneženi mož. — Z desno roko je pograbil puško, ki mu jo je pustil lovec, potem se je začel stresati, dokler ni padel ves sneg z njega.

Prikazal se je obraz in telo Harryja Taxona. Ta neustrašni mladi mož je na uprav ženijalen način izvršil ukaz Sherlocka Holmesa, da naj pazi na lorda Canburya.

Harry Taxon je prišel še pred lordom Canburyjem do tunela ter se je hitro izpremenil v sneženega moža. Valjal se je po tleh po snegu in ga pritiskal nase; potem se je postavil skoraj ob tunelu in je čakal.

Niti ena besedica tega mu ni odšla, kar sta se razgovarjala lovec in lord Canbury. Harry se je komaj premagoval, da se ni glasno zasmejal, ko mu je tuji lovec poveril puško — njemu nepremičnemu sneženemu možu.

„Ubijejo ga,“ si je mislil Taxon, „ali jaz jim zmešam račune. — Le hitro za njima. Tujca ustrelim v nogo, da bo za boj nesposoben, in potem rešim lorda iz tunela. — Torej kar brž naprej, nič se ne smem obotavljati!“

Harry je skočil kolikor je najbolj hitro mogel, v tunel. Slišal ni trikratnega ostrega žvižga, ki se je razlegal preko pustinje Finchley-Roada in je bil vsekakor namenjen njemu.

Pri zadnji hiši Finchlej-Roada se je pojavila neka oseba, drugi lopov — bil je to Sherlock Holmes.

8. poglavje.

V peklenskem tunelu.

Sherlock Holmes je tekel, kolikor je mogel iz Finchley-Roada proti tunelu.

Slutil je, da je Harry Taxon ona temna senca, ki se je izgubila pravkar v tunel, vendar ni bil povsem gotov.

Za vraga, ali ni ukazal svojemu pomočniku, da nikakor ne sme v tunel?

Kaj sedaj?

Ko se je detektiv približal mrkemu, ogromnemu kamenitemu tunelu, ni mogel nikjer opaziti Harryja Taxona, niti lorda Canburyja.

Najprej se je Sherlock Holmes ozrl naokrog, toda nikjer ni mogel opaziti niti sledu človeškega bitja. Nato je dal nekolikokrat signal, zazvižgal je, ker je vedel, da bode Harry Taxon takoj odgovoril na ta signal.

Toda nič! . . .

„Ako je že v tunelu“, je pomislil detektiv, „potem ni mogel slišati mojega signala. Bojim se, da je tako. —

„Ah, glej, tu je več sledov, ki vodijo v tunel. — To je dokaz, da se je lord Canbury dal zapeljati in je šel vkljub mojim opominom v tunel. Potem seveda tudi Harry Taxon ni mogel storiti druzega kot iti za neprevidnim lordom, da ga obvaruje nevarnosti. Bojim se samo, da Harry ne bo mogel rešiti lorda, nego pojde še sam v past, ki so jo lopovi vsekakor nastavili lordu v tunelu.“

Sherlocka Holmesa ni mogla sedaj zadržati nobena stvar več. Moral je — tudi on je moral vstopiti v to odprto žrelo, ki je zijalo pred njim tako usodepolno.

Sherlock Holmes je pogledal najprej na svojo uro. Bilo je dve in 3 minute. — Ko je vedel, kateri čas je — detektiv ni storil nikoli ničesar, ne da bi natančno kontroliral čas — je potegnil svoj revolver iz žepa in ga je krepko stisnil v desnici.

Razmišljal je, ali naj bi si posvetil z električno svetilko ali ne.

Brez dvoma bi bila zanj luč velike koristi, vendar pa ni smel tega storiti, ker bi se tako sam že iz daljave izdal lopovom.

Vendar pa je bil detektiv toliko oprezen, da šel vedno tikoma ob steni tunela; bil je tako zavarovan vsaj od ene strani.

Poizkušal je s svojimi sokolskimi očmi prodreti temino v tunelu. Spočetka blizu vhoda je bilo še nekaj videti. Potem pa je postajala tema čimdalje bolj neprodirna, črna; Sherlock Holmes je stopal negotovo kakor slepec.

Toda bil je slep le telesno, ker v resnici ni ničesar videl pred seboj. Duševno se je dvignil detektiv tudi v tem težkem trenotku nad situacijo.

Vedel je natančno vsako sekundo, kako daleč je prodrl v tunel in kje je sedaj. Vse si je točno izračunal.

Tunel, ki veže Finchley-Road s Haverstockom Hill Streeta, je dolg eno četrt angleške milje.

Sherlock Holmes je izračunal, da je to 2000 metrov.

Mogel je naprej samo polagoma v tej temi in silni nevarnosti; zato pa ni mogel storiti v sekundi več kot dva koraka.

Sodeč po tikanju žepne ure, je hodil sedaj trideset sekund in je torej napravil približno 60 korakov Na dva koraka ni mogel računati več kot en meter, ker je moral stopati previdno in počasi. Prodrl je torej že nekako 60 metrov globoko v tunel ter je prehodil triintrideseti del svoje poti.

Okoli detektiva je vladala smrtna tišina. Niti najmanjša stvarica se ni ganila nikjer. Sherlocku Holmesu se je zdelo, da je v velikanski kameniti grobnici.

Nehote se je spomnil v tem hipu, kako je vstopil v Egiptu v Cheopsovo piramido, in začel je primerjati carstvo egipčanskih kraljev, ki leže v njem mumije, s svojim bivanjem tu v tunelu.

Sherlock Holmes je šel dalje. Slišal in videl tudi še sedaj ni ničesar.

Nehote je pospešil korake, ker je uvidel, da v tem tempu ne bode mogel doiti lorda Canburya in Harryja Taxona.

Nakrat se zasliši zamolklo prasketanje. Grozno je zagrmelo po tunelu, in hkratu je veter, ki je bril skozi to orjaško stavbo, prinesel do finega nosu detektiva vonj po smodniku.

„To je strel,“ se je izvilo iz prsi Sherlocka Holmesa. „To je strel, ki ga je izpalil ali lord Canbury ali Harry Taxon, ali pa je izpaljen na enega izmed njiju.

„Sedaj naprej! Brez vsake obzirnosti — ali propademo, ali pa propadejo ti lopovi, ki imamo ž njimi opraviti!“

Sherlock Holmes je nakrat stekel naprej, držeč se še vedno za kamenito steno.

Sedaj je zaslišal, kako kliče nekdo na pomoč. Bili so to vzkriki človeka, ki je v smrtni nevarnosti in v smrtnem strahu.

Ali v naglici, s katero je hitel detektiv naprej, niti ni mogel razločiti, ali kličejo njegovi prijatelji ali nasprotniki.

„Harry Taxon! — Harry! Harry!“ je vikal Sherlock Holmes brez vsake opreznosti.

Hhratu je začel zvižgati svoj ostri signal.

Toda niti klicanje niti žvižganje ni imelo nikakega uspeha. Nihče se ni oglasil, in zato Sherlock Holmes ni niti najmanj vedel, pri čem da je in ali sta njegova tovariša sploh še v tunelu.

Že je razmišljal, da obeh varovancev ni več tu notri in da so zločinci napadli lorda in Harryja Taxona ter so ju vlekli ven.

„Kam? Ah, to zve šele, ko pride na nasprotno stran tunela.

„Prokleta tema,“ je vzkliknil Sherlock Holmes „Saj človeka celo zadržuje, da bi mogel jasno misliti. — Ali sedaj ni vzroka, da bi ne odvil svoje električne svetilke, — vseeno je, naj me tudi vidijo ti psi! Še bolje bi bilo, da se obrnejo proti meni, ker bi to odvrnilo njihovo pozornost od Harryja in lorda.“

Sherlock Holmes se je ustavil za hip, vzel je iz žepa svetilko, pritisnil na pero, in v naslednjem trenotku je razsvetila električna luč tla naokoli.

O njegovih tovariših ni bilo nikjer sledu.

„Rešiti ju morem edinole še, ako delam brez odlašanja,“ je pomislil Sherlock Holmes in je stekel naprej.

Električno svetiljko si je pričvrstil na prsi, v roki pa je držal revolver.

Svit svetilke se je plazil preko tira in je razsvetljeval detektivu pot, da je mogel opaziti nevarnost najmanj v oddaljenosti dvajsetih korakov.

Mahoma se je ustavil detektiv, kakor da ga je ošinila strela. Zrl je z ostrim svojim pogledom v tla, na tir, potem je kriknil z groznim glasom:

„Tam, — tam ležita oba — mrtva! — Ne — tega, tega ne verujem, ali zvezana — z zamašenimi ustmi — o, ti lopovi — položili so ju preko tira!“

Sherlock Holmes je kričal te besede ves iz sebe od razburjenosti.

Potem je zbežal k svojima tovarišema, ki sta ležala nepremično na tiru. Niti glasu nista mogla dati od sebe, ker so jim zamašili usta.

„Mylord, rešeni ste! — Harry — jaz sem — Sherlock Holmes, — čakajta, takoj vama prerežem vezi — takoj bosta rešena! — Najprej vi, mylord! Prokleto, kako se mi tresejo roke, — ne morem razvezati vozla. Kje pa je moj mož, — ah, je že tukaj. — čakajte, mylord, razrežem vam vrv!“

Sherlock Holmes se je vrgel na tla poleg lorda Canburyja — potegnil je nož iz žepa in se ž njim že dotaknil vozla, da prereže lordu vrvi, ko — nakrat zasliši ostro žvižganje, — otlo, strašno bobnenje — škripanje in hrumenje silnega železnega telesa.

Sherlock Holmes je omahnil z obupnim krikom nazaj.

Ogromna lokomotiva z velikima rmenima svetilkama, si sta kakor oči tigra bliskali skozi temo, — nepregledna vrsta velikanskih vagonov, ki jih je vlekla lokomotiva seboj, — pred Sherlockom Holmesom se je pojavil ekspresni vlak Midlandske železnice.

Samo še kakih sto korakov je bila velika železna pošast oddaljena od detektiva — samo še sto korakov od onega mesta, ki sta na njem preko tira ležala lord Canbury in Harry Taxon, zvezana in s zamašenimi ustmi. Čez nekoliko sekund se mora zgoditi nekaj groznega — silno kolesje lokomotive in vagonov pojde preko dveh živih človeških bitij — usmrti ju, uniči, zdrobi!

Sherlock Holmes, iz čigar dnevnika povzemamo to velezanimivo povest, je opisal na sledeči način, kaj se je godilo v njegovi duši v oni eni edini sekundi, ki mu je preostajala, da se odloči, kaj mu je storiti.

„Zdelo se mi je, kakor da mi je dovoljeno, vrniti dà sem z lordom Canburyjem in Harryjem Taxonom globoko pod zemljo — tam, kjer tvori skrivnostna reka smrti prehod v carstvo senc.

„Zdelo se mi je, kakor da mi je dovoljno, vrniti se na gornji svet, ki smem nanj vzeti seboj samo enega izmed obeh tovarišev.

„Katerega bi rešil?

„Ali naj bi rešil lorda, ki sem imel do njega takorekoč moralne obveznosti, ker sem dopustil, da je šel na ta grozni sestanek?

„Ali naj rešim Harryja Taxona, ki mi je tako ljub in drag, da bi njegova izguba ostavila v mojem življenju praznoto, katera se z ničimer ne bi dala nadomestiti?

„Ali sem takrat razmišljal o tem? Ali sem se potem odločil za kaj? — Še danes ne vem tega.

„Vem samo, da sem dvignil svoj revolver, da sem kakor blazen hitel proti vlaku ter da sem ustrelil dvakrat. Meril sem, — kolikor mi je bilo možno — natančno v velike svetilke lokomotive.

„Slišal sem prasketanje svojih strelov, videl sem, da je lokomotiva mahoma oslepela — njene svetilke so ugasnile, a v tunelu je svetila edino še moja električna žepna svetilka.

„In potem je prišel na moje uho zvok, ki me je razveselil — nepopisno osrečil.

Zazdelo se je, da vlak vzdiha, stoka.

„Zaslišal se je glas zavor, ki so delale v tem hipu na vse kriplje. Potem — — —

„Velika puhajoča pošast se je pomikala proti meni, ki sem se nehote umaknil do obeh zvezanih trupel; te ubogi žrtvi sta ležali v strašnih mukah ter brez pomoči na tiru, videli sta svojo osodo, toda niti jej nista mogli. In medtem, ko sem se vrgel preko njiju, krijoč jih s svojim telesom in pripravljen, umreti ž njima, ako zahteva to zla usoda — se je nenadoma ustavila lokomotiva.

„Slišal sem, kako je vrela para, šumeča in piskajoča iz ventila, oblaki dima so nas pokrili, a nekdo je zaklical:

„Kaj se je zgodilo? — Nekdo je streljal. — Halo! Luči sem, — tu leže ljudje na tiru."

„Bili smo rešeni!" —

IX. poglavje.

Sprevodnik Midlanske železnice.

Komaj je minila nevarnost, že je pokazal Sherlock Holmes ono nenavadno preudarnost in mirnost, ki je obvladala vse njegovo bitje.

Hitro se je dvignil, pristopil je k strojevodji in sprevodnikom, ki so se zbrali, ter jim je dejal:

„Jaz sem Sherlock Holmes, detektiv. Tu ležita dva človeka, ki so ju londonski zločinci zvabili v ta tunel, ju oropali in zvezali ter vrgli na tir. Hoteli so, da ju zdrobi vlak. Prosim vas, gospodje, pomagajte mi, da ju osvobodimo vezi."

Seveda so bili takoj vsi z veseljem pripravljeni pomagati in v najkrajšem času sta bila lord Canbury in Harry Taxon zopet svobodna.

Ihte se je vrgel lord detektivu, svojemu rešitelju, okrog vratu.

Ne izgubljajmo časa, mylord," je odgovoril Sherlock Holmes, — „imeli boste pozneje časa dovolj, da se mi zahvalite. Sedaj treba hitro in energično delati. Iskati moramo takoj sledu zločincev; — še nikdar ni bila naša stvar tako ugodna kot sedajle.

„Zato hitro, mylord, dajte tem dobrim ljudem par bankovcev, potem pa gremo dalje," je nadaljeval detektiv.

„Bankovcev?" je vprašal lord z bolestnim usmevom, „kje pa naj jih vzamem? Pozabili ste, da so me popolnoma oropali. Vse so mi vzeli ti lopovi, mojo listnico s 5000 funti sterlingov, dragoceno uro, prstane, vse, vse."

Sherlock Holmes se ni mogel vzdržati, da se ne bi tiho zasmejal.

„Ali vam nisem pravil, da je Finchley-Road prokleto nevarno mesto? Toda — pa dam jaz sedaj namesto vas nagrado tem dobrim ljudem."

Sherlock Holmes je potegnil izza podloge svojega telovnika sveženj bankovcev, ki jih je razdelil med strojovodjo in kondukterje; vsi so se prisrčno zahvaljevali.

„Sedaj pa hitro na svoje prostore," je vzkliknil vlakovodja, „ker vlak ima tako že pet minut zamude.

„Ali nočete morda sesti na vlak, gospod?" je vprašal nato detektiva; „na ta način pridete najlažje in najhitreje iz tunela."

„To je izvrstna misel," je odgovoril Sherlock Holmes, „ali smemo ostati na lokomotivi?

„Samo hitro, hitro," je priganjal strojevodja, skočivši sam na lokomotivo.

Sherlock Holmes, lord in Harry Taxon so zlezli na stroj; vlak se je začel takoj premikati in kmalu je bil izven tunela.

Detektiv si ni privoščil nikakega počitka; zgrabil je urno Harryja Taxona za roko, potegnil svojega vestnega pomočnika k sebi ter dejal:

„Opiši mi nakratko in hitro vse, kakor se je dogodilo!"

„Na kratko," je odgovoril Harry. „Zabraniti nisem mogel, da bi se Lord Canbury ne dal zapeljati v tunel, kamor ga je vodil lovec."

„Kateri lovec?"

„Bil je to neki mladenič, oblečen v lovsko obleko.

„Črni lasje, nekoliko židovski tip?“ je vprašal hitro Sherlock Holmes.

„Dà, dà, tak je bil. Ali ga poznate, mr. Sherlock Holmes?“

„Poznal sem ga, ko je skakal okrog še v kratkih hlačicah in se je pripravljal na svoje poznejše življenje, izmikajoč skrivaj branjevkam hruške in češplje iz košar — brez dvoma, to je bil Nat Bunker. Bunker.“

„S tem človekom sva šla torej v tunel. Jaz sem šel za tujcem; bil sem oborožen s puško, ki mi jo je tujec sam poveril, bolje rečeno, onemu snežemu možu, ki sem ga predstavljal jaz.“

„Razumen te,“ je dejal detektiv, „zdi mi, da si do tu dobro izvršil svojo nalogo.“

„Bil bi jo tudi dobro nadaljeval, da se nisem dal zapeljati s puško. Zdi se mi namreč, da je lovec namenoma pustil puško tam zunaj, da spravi ž njo tudi mene v tunel.“

„Iz česa sklepaš to, Harry?“

„Povem vam takoj, kaj me je dovedlo do te misli.

„Ko smo prišli približno do polovice tunela,“ je nadaljeval Harry Taxon, „sem bil jaz oddaljen od lorda in tujca nekako 30 korakov. Tedaj pa je nenadoma zgrabil lovec lorda za vrat. Ruvala sta se in sta končno padla oba, tako da je ležal lovec na lordu.

„Hitro potegnem puško z ramena, ko sem se prej prepričal, da je nabita, in ustrelim. Mislil sem, da bo zdrobila moja krogla lovcu glavo, ker sem jo izstrelil približno deset korakov oddaljen.“

„Ta strel sem slišal,“ je potrdil Sherlock Holmes. „Da, če bi bil to pravi naboj!“ je tužno vzkliknil Harry Taxon. „Ali to ravno je bila ona zvijača teh lopovskih malopridnežev, bil je to slep strel.

„Komaj sem ustrelil, sta skočila iz zasede dva moža k meni. Zgrabila sta me tako krepko za roke ter jih pritisnila k telesu, da se nisem mogel ganiti.

Medtem mi je je eden zvezal noge. Vrgla sta me na tla in postopala z mano kakor z lordom. Zamašili so nama usta, ter so naju položili zvezana na tir.“

„Vas so, mylord, ti lopovi popolnoma oropali?“ se je obrnil Sherlock Holmes na lorda Canburya.

„Popolnoma,“ je odvrnil lord.

„Ali niste nikogar izmed teh razbojnikov spoznali, mylord? Ali so vam povsem neznani ti ljudje? Ne spominjate se, da bi bili že kdaj videli enega ali drugega izmed njih?“

„Lovec mi je popolnoma tuj“, je odgovoril lord, „ostala dva pa sta imela obraz namazan s črnilom. Razločiti sem mogel le toliko, da je eden teh razbojnikov še jako mlad“.

„Harry, kaj si storil, ko si ležal na tiru? Sicer je res, da se nisi mogel ganiti in nisi mogel dati glasu od sebe, ker so ti usta zamašili; gotovo pa nisi pozabil, da imaš še oči. Saj oči ti pač niso zavezali?“ je vprašal dalje detektiv.

„Ne, oči mi niso zavezali, mr. Sherlock Holmes, in uporabljal sem svoje oči, kolikor sem le mogel.

„Eden izmed teh lopovov,“ je nadaljeval Harry Taxon, „je imel svetilko. Toda držali so jo vedno tako, da svetloba ni padala proti Finchley-Roadu, nego na nasprotno stran.“

„Seveda, popolnoma pravilno, ker sta prišla lord in ti od strani Finchley-Roada in so se morali bati razbojniki, da morda pride lordu pomoč od te strani,“ je opomnil detektiv... „Kaj si torej videl v svitu te svetilke?

„Vedeti moramo namreč, kaj so storili zločinci potem, ko so bili gotovi z vama.

„Ali so bežali skozi tunel, da uidejo na nasprotno stran?‘

„Mislil sem, da napravijo tako.“ je odgovoril Harry, „pa niso storili tega.

„Videl sem popolnoma natančno, da so se lovec in njegova tovariša oddaljili za kakih 100 korakov od mesta, kjer so naju položili na tir. Tam so stali in so se kolikor mogoče tesno pritisnili k steni.“

„Harry, ali veš to gotovo?“

„Povsem gotovo; ne morem se motiti, ker sem ležal tako, da sem gledal v tunelu v smeri proti Haverstock-Hillstreetu. Vem popolnoma natančno, da ti vragi niso ušli iz tunela.“

„To sem si mislil,“ je mrmral Sherlock Holmes zadovoljno.

Hary Taxon je bil prepričan, da je povedal nekaj jako važnega in koristnega svojemu gospodarju in mojstru, ker je detektiv začel natezati svoje prste, da so mu pokale kosti.

„Gospod strojevodja," se je obrnil Sherlock Holmes k uradniku, ki je baš dajal kurjaču neka navodila. „Vi veste, kdo da sem, in veste tudi, da se lahko zanesete name."

„Kdo bi ne poznal v Londonu imena Sherlocka Holmesa?!" je odgovoril strojevodja.

„Povejte mi torej, strojevodja, ali se morate na vsak način ustaviti na postaji Finchley-Road?"

„Tu moram ustaviti vlak samo tedaj, če imam popotnike, ki bi izstopili," je odgovoril strojevodja; „to pa se zgodi ponoči malokdaj. Tudi vstopal ne bo nihče nocoj, v tem pasjem vremenu."

„A naslednja postaja je?"

„Watford!"

„Watford. — Kako dolgo traja vožnja od Finchley-Roada do Watforda?"

„Brez presledka — četrt ure."

„Dobro, strojevodja. Bodite tako prijazni in vozite danes skozi postajo Finchley-Road, in sicer tako hitro, da ne bo tu nikomur mogoče izstopiti ali vstopiti." —

„Prosim, lahko storim to, gospod."

„Dalje bi vas prosil še nečesa. Ali bi mi mogli izkazati prijaznost ter mi dati suknjo in čepico kondukterja?"

„Nič lažje kot to, mr. Sherlock Holmes," je odgovoril strojevodja. „Kurjač vam takoj prinese, česar želite."

„Edi, dajte gospodu Sherlocku Holmesu kožuh in kondukterško čepico!

„To rad verujem, da vam je hladno v teh cunjah, ki jih imate na sebi", se je obrnil strojevodja zopet k detektivu.

Medtem, ko je ostavil kurjač lokomotivo ter je šel oprezno po prehodni deski v sosednji vagon, kjer so bili zbrani sprevodniki, je govoril detektiv smehljaje:

„Suknje nisem prosil zaradi mraza, dovolj toplo mi je.

Ali upam, da se mi posreči v kondukterski uniformi napraviti z vašem vlaku imeniten lov.

Slutim namreč, da imate tu potnike, ki niso kupili voznega listka.

Saj je pač mogoče, da so vstopili ljudje v vlak, ne da bi bili vi to opazili?" je še vprašal detektiv.

„Takove je lopove najti v vsakem tunelu", je odgovoril strojevodja. „Tam gre vlak nekoliko počasneje, in tako se jim ponuja prav lepa prilika, da odpro kupé in skočijo notri. Nocoj, ko smo v tunelu celo stali, je to tembolj mogoče."

„Tembolj mogoče", je ponovil Sherlock Holmes. „Čim bolj razmišljam, tembolj se mi zdi verjetno, da hoče triperesna deteljica, s katero imamo opravka, na ta način uiti iz Londona...

V Watfordu bi izstopili in tam sedli na vlak, ki jih odpelje na severno Angleško."

Medtem se je vrnil kurjač v suknjo in čepico.

Sherlock Holmes si je obrisal z robcem rdečo in sivo barvo z obraza in je odstranil prilepljeno brado.

„Upam, da nimate ničesar proti temu, gospod", je vprašal, smejé se, kurjača, ter je potegnil hkratu z dvema prstoma ob črnem kotlu.

„Tega imamo vedno dosti", je odgovoril kurjač; „prosim, kar poslužite se!"

Sherlock Holmes si je ročno namazal spodnji del obraza s sajami.

Zaraditega je bil sličen človeku, ki se že več dni ni obril.

Potem si je namazal še obrvi, potegnivši parkrat v črnim prstom preko njih.

Potisnil si je še čepico globoko v čelo, oblekel službeno suknjo, na kateri je privzdignil visoki ovratnik.

„Harry", je rekel detektiv svojemu tovarišu, „pazi na moj signal, ko pride vlak v Watford! Priteci hitro k vagonu, ki boš iz njega slišal signal, a vi, lord Cambury, pojdite z napetim revolverjem za Harryjem.

Morda bosta hotela tudi gospoda strojevodja in kurjač sodelovati pri tem zanimivem lovu, ker obetam vam, da dobimo redek plen."

„Za božjo voljo, pazite, da ne padete", je zaupil strojevodja v tem trenotku, ker je videl, kako je Sherlock Holmes prestopil z lokomotive na prvi vagon, ter je potem balansiral od kupeja do kupeja.

Tedaj se je pripeljal vlak Midlandske železnice do postaje Finchley-Road, kjer je vozil kar naprej, ne da bi se ustavljal.

Detektiv je gledal skozi vsako okno v notranjost kupeja. Nakrat je neznatno vztrepetal, ker je videl v enem končnih treh vagonov sedeti tri moške. Eden izmed teh je bil oblečen v lovsko obleko.

Pa to bi bilo še malo.

Ali Sherlock Holmes je spoznal v drugem moškem učitelja sabljanja, Freda Archerja, a v tretjem — preoblečeno žensko.

„Glej jih, tu so vsi skupaj“, si je mislil detektiv. „Fred Archer, Nat Bunker in plesalka Lydia Forster. Sedaj mi ne more uiti nobeden izmed njih.“

Hitro odpre vrata kupeja, vstopi in reče, zapiraje vrata za seboj:

„Prosim lepo vozne karte, gospodje. Preklicano je mrzlo danes, gospoda! Presneto slaba služba to! Človek stavlja dan na dan svoje življenje v nevarnost, ko balansira po teh opolzkih prehodnih deskah.“

„Verujem, da je to težka služba“, je odgovoril Fred Archer, „zato pa ne smem gledati na par novcev, če morem malo podpreti ubogega pridnega moža. Tu vzemite pet šilingov,* darujem jih vam“.

„Hvala, hvala“, je odgovoril Sherlock Holmes in je spustil srebrni denar, ki mu ga je dal Fred Archer, v žep svoje suknje in sicer v oni žep, kjer je imel svoj revolver.

„Ali sedaj vas še lepo prosim, da mi pokažete vozne listke, ker pridemo kmalu v Watford, a moram že pred to postajo izvršiti vso kontrolo.“

Fred Archer je računal s tem, da ga kondukter pusti v miru zaradi voznih kart, ako mu podari pet šilingov ter ga potem sploh ne popraša več zanje.

Zločinci so bili tako nerodni in si niso kupili nikakih voznih listkov.

Bil je velik pogrešek v njihovem načrtu, da si niso nabavili v Haverstock-Hillstreetu voznih kart.

Mogoče je tudi, da so sklenili v zadnjem hipu, da pobegnejo iz Londona v vlaku Midlandske železnice.

Vsekakor so bili sedaj pred sprevodnikom v zadregi, ker niso mogli pokazati voznih listkov.

„Vi torej nimate kart?“ je vprašal Sherlock Holmes. „To je jako neprijetno, moram vas namreč naznaniti.“

„Čujte, saj nam vendar ni za tistih par novcev, ki veljajo vozni listki!“ je izpregovorila sedaj Lydia Forster. „Ako bi bili v Haverstock-Hillstreetu izgubljali čas s kupovanjem kart, bi nam bil vlak ušel pred nosom.

„Na tu imate še pet šilingov in vrag vas nesi s kartami vred!“

Sherlock Holmes je spustil zopet prejeti denar mirno v žep. Potem je sedel nasproti Archerja in je dejal:

„Dà, če bi ne bilo paznika na peronu v Watfordu. Toda ta bo tudi zahteval karte od gospodov.“

„Ali ni mogoče ničesar storiti proti temu?“

„Torej, ker je bila gospoda tako darežljiva, hočem storiti tudi jaz nekaj za vas.

„Izstopil bom v Watfordu obenem z vami in vas vodil mimo paznika, ki je takointako moj prijatelj.“

„Izvrstno, prijatelj, — pridite torej k nam, ko izstopimo v Watfordu.“

„Ne, ako dovolite, ostanem kar takoj tukaj,“ je odgovoril Sherlock Holmes. „Saj bomo itak takoj v Watfordu, samo par minut še. Ni vredno, da bi zopet izstopal.“

„Tu imate cigaro! Saj gotovo kadite,“ je dejal Nat Bunker in je dal detektivu smotko.

Sherlock Holmes se je zahvalil za cigaro, toda spravil jo je v žep in rekel:

„Spravim jo za prihodnjo nedeljo. Gotovo je kaka posebno fina vrsta.

„Morda me je spoznal,“ si je mislil detektiv, „pa bi me sedaj sad omamil s cigaro“.

Vlak je vozil sedaj z manjšo naglico. Slišalo se je sikanje pare, ki je prihajala iz ventila.

Naposled se je vlak ustavil.

Zunaj je nekdo opetovano zaklical: „Watford — Watford!“

Sherlock Holmes je opazil s hitrim pogledom, da se dvigajo na desni strani postaje visoki zidovi kolodvorske zgradbe; tudi je stal vlak tako blizu, da zločinci nikakor niso mogli uiti.

Odprl je vrata in rekel:

„Tako, gospoda moja, sedaj smo torej v Watfordu. — In sedaj vam preskrbim nov vozni listek, s katerim odpotujete naravnost v kaznilnico!“

Pri teh zadnjih besedah je skočil Sherlock Holmes iz kupeja, se postavil ob vratih vagona, ter potegnil z bliskovito naglico iz žepov svoje suknje dva revolverja, ki ju je nameril na zločince.

Istočasno je zažvižgal trikrat — to je bil njegov signal.

„Nazaj, ali pa ustrelim!“ je zagrmel, ko je potegnil Fred Archer bodalo iz žepa, da bi ž njim planil nanj.

* 1 šiling : 1 K. 20 v.

„He, lopovi! Jaz sem Sherlock Holmes, a vi ste v mojih rokah!“

„Izgubljen sem — zaigral sem vse!“ je kriknil Fred Archer.

Isti trenotek se je zgrudil umirajoč na tla.

Porinil si je bil bodalo do držaja v srce...

Medtem so prihiteli Harry Taxon, lord in osoblje vlaka.

Nat Bunker in plesalka Lydia Forster sta se dala zvezati brez upora. Videla sta, da bi bilo neumno, upirati se.

Sherlock Holmes je takoj preiskal truplo Freda Archerja in je našel pri njem ne samo onih 5000 funtov sterlingov, nego tudi vse dragocenosti, ki jih je ugrabil lordu ter — „kanarski briljant.“

Archer ga je nosil na prsih v mali usnjati vrečici.

„To je jako neugodno,“ je pomislil detektiv, ko je našel vpričo lorda briljant na prsih mrtvega Freda Archerja.

„To bode samo povečalo lordovo sumnjo, da je bilo kako razmerje med njegovo lepo mlado ženo in tem potepuhom.

Najboljše je pač, da razkrijem lordu čisto resnico,“ se je končno odločil detektiv.

In medtem, ko je Sherlock Holmes spremljal v družbi lorda in Harryja Taxona jetnika v vozu iz Watforda v London, je pripovedal detektiv lordu popolnoma odkrito, kako je bil ugrabljen kanarski briljant.

„Vaša žena vas ljubi, obožava vas, lord Canbury,“ je završil Sherlock Holmes svojo pripovest. „Onih nedolžnih dekliških sanjarij lady Diane vendar ne boste smatrali za zločin?“

„Verjamem vam, mr. Sherlock Holmes,“ je odgovoril lord, stisnivši detektivu prisrčno roko. „Verjamem tudi svoji zvesti soprogi, in sram me je, da sem kdaj dvomil o lady Diani.“

„Še nekaj moram razjasniti,“ je rekel Sherlock Holmes; „upam, da bo Nat Bunker toliko razumen ter mi pove vse, kar mu je znano. Odslužim se mu za to tekom obravnave.

„Ej, Nat, povejte mi, na kakšen način ste zvedeli, da je kanarski briljant v mojem stanovanju?“

Nat Bunker se je nasmejal.

„Niti slutili nismo, da je briljant pri vas,“ je odgovoril jetnik.

„Vedeli smo samo, da ste vi s svojim pomočnikom preiskali stanovanje Freda Archerja. Archer pa je samo hotel zopet dobiti nazaj ono pismo, ki ste mu ga odnesli.

„Jaz sem poznal skrivnost vaše pisalne mize. Zdelo se mi je takoj, da spravite to važno pismo v desno sprednjo nogo svoje pisalne mize.

„Lahko si mislite, kako smo se začudili, ko smo našli v skrivnem predalcu namesto pisma kanarski briljant.“

„Hvala, Nat Bunker,“ je odgovoril Sherlock Holmes, smeje se.

„Vaša iskrenost vam prihrani dve leti ječe. Ali uverjen sem, da se bodo naše poti kasneje še večkrat križale.

„Pazite se, Nat Bunker!“

Krasna mlada plesalka Lydija Forster, ki je bila sedaj oblečena v moško obleko, je jokala neprestano in je trdila, da nedolžna.

Toda sodišče jej tega pri obravnavi ni hotelo verjeti.....

Nat Bunker je odpotoval na pet let v kaznilnico, lepa Lydija pa je dobila dveletni angažma v Newgate.

* * *

Lord Percy Canbury in njegova ljubljena Diana sta živela od teh dogodkov nadalje v najsrečnejšem zakonu.

Najboljši njun prijatelj je bil — Sherlock Holmes; kadar ju poseti v njuni palači, je to za oba velik praznik.

Kanarski briljant se je lesketal še večkrat s svojim prekrasnim rmenkastim sijajem na prsih lepe gospe Diane.

Zaradi nenavadne pripovesti tega znamenitega in dragocenega kamena je dobila Diana v odličnih londonskih krogih pridevek: „Gospa s kanarskim briljantom.“

Konec.

Detektiv Sherlock Holmes

in njegovi znameniti doživljaji.

Zvezek 4.

Zaklad kupčevalca s sužnji.

Počasi je splezal Sherlock Holmes navzdol. Vse naokoli same krste in kostenjaki — in tam je ležala temna postava, iztegnjena na tleh, držeča v rokah odprto škrinjico, v kateri se je ob svitu svetilke lesketalo in žarelo.

Ponatisk je prepovedan. Pravica prevajanja na druge jezike je pridržana.

Published 7. March 1908. Privilege of Copyright in the United States of Amerika under the act approved March 3, 1905 by Gjuro Trpinac, Zagreb, Ilica 6.

Zaklad kupčevalca s sužnji.

1. poglavje.

Ukradena oporoka.

„Tako zamišljeni ste danes, mojster," je nagovoril Harry Taxon slovečega detektiva Sherlocka Holmesa, ki ga je opazoval že precej časa. „Skoro bi dejal, da ste naleteli v časnikih, v katere ste bili tako verno zatopljeni, težko zagonetko ali kak prav interesanten slučaj."

Sherlock Holmes je položil na mizo list, katerega je do sedaj držal v roki.

„Motiš se, dragi Harry," je dejal z resnim glasom. „Bila je samo neka objava smrti, vsled katere sem za malo časa pozabil sedanjost."

„Morda objava smrti kakega sorodnika?" je vprašal Harry Taxon.

„Nikakor; povsem tuj mi je bil človek, o čegar smrti javljajo njegovi sorodniki v časniku."

„In vendar vas je nekako pretresla njegova smrt?"

„Da, zakaj slučaj mi je nudil priliko, da sem globoko prodrl v življenje tega moža. Bilo je to življenje bogato čudnih dogodkov, zločinov in kazni, kakor jih do tedaj še nisem poznal."

Harry Taxon je pobral časopise, ki so ležali deloma na mizi, deloma na preprogi. Tupatam je ošinil njegov pogled resni obraz šefov; čeprav si ni upal vprašati, je vendar kar gorel od radovednosti, da bi slišal pokojnega povest.

Predobro je poznal slavni detektiv svojega mladega prijatelja, da mu ne bi na obrazu čital te želje. Nekoliko je še počakal, potem pa dejal:

„Mož je bil trgovec s sužnji."

„Trgovec s sužnji?" je ponovil skoro s plahim glasom mladi učenec.

„Vedno sem mislil, da takih ljudij v naših časih sploh nič več ni, zakaj zakoni vseh narodov zabranjujejo najstrožje in s težkimi kaznimi v svojih kolonijah trgovanje s sužnji.

„Saj je tudi že nekaj desetletij minilo, odkar je ta človek opustil svoje prokleto obrt. Sicer se pa tudi dandanes še često dogaja, da se kak Evropejec v notranji Afriki združi z Arabci, da se peča s to zelo dobičkanosno kupčijo. V Timbuktu imajo še danes javne semnje s človeškim blagom in dobri, krepki črnci se plačajo s stotinami dolarjev.

„Človeka, čegar smrt sem pravkar zvedel, sem spoznal pobližje ob priliki neke usluge, ki sem mu jo izkazal. Pridobil sem njegovo zaupanje in zvedel na ta način povest njegovega življenja. Bodi mu Bog milostiv sodnik! — Ali", preneha detektiv, „če se ne motim dobimo obisk."

V naslednjem trenotku je zazvenel ostri glas hišnega zvonca.

Harry Taxon je tekel odpret.

Pred njim je stal visok, raven gospod, čegar obraz je izražal potrtost in strah.

„Notar Obrien," se je predstavil s hripavim glasom; „javite me takoj mr. Sherlock Holmesu: zelo važna stvar me je privedla k njemu."

Malo pozneje je stal pred detektivom.

„Vaš pomočnik vam je povedal moje ime, mr. Sherlock Holmes", ga je nagovoril, „prihajam v zadevi, ki more, če se ne razjasni, uničiti moje dobro

ime in moj ugled. Prosim vas nujno, da mi pomorete s svetom in z dejanjem."

Sherlock Holmes se je zamislil in potem izpregovoril počasi:

„Notar Obrien — čisto prav, to je bilo ime, katero mi je imenoval Firmom, stari trgovec s sužnji."

„Firmon?" je rekel notar. „O Firmontu govorite, radi čegar—"

„Prihajate k meni", je dopolnil Sherlock Holmes s finim smehljajem.

Trenotek je gledal notar detektiva z odprtimi usti.

„Bogme," je dejal, „čudeže so mi pravili o vaši bistroumnosti; dovolite, da jo poskusim."

„Ako vas veseli", je odvrnil Sherlock Holmes, „zakaj ne; bojim se edino, da so vam preveč pripovedovali o meni in da boste razočarani."

Notar se je nekaj trenotkov zamislil.

„Dejali ste mi, da ste poznali Firmonta?" je vprašal z radovednim obrazom.

„Prav; nekoč pred leti sem se sešel z njim."

„Dobro; povejte mi tedaj, čemu prihajam k vam."

Sherlock Holmes je molče opazoval posetnika nekaj časa, nato pa dejal s svojim trdim, izrazitim glasom:

„Prišli ste, da me vprašate za svet glede oporoke pokojnega Firmonta."

Obrien je tlesknil z roko po kolenu.

„Za Boga," je rekel, „tako je! Ali dalje, dalje, še več bi rad zvedel od vaše bistroumnosti."

„Mislim, da se ne motim, če trdim, da je bila oporoka prošlo noč ukradena; zakaj ker je Firmont, kakor sem povzel iz časnikov, mrtev, ne pride za vas v poštev njegova oseba, ampak njegova oporoka, ki jo je dal spraviti vam. Razburjenost in potrtost, ki sta bili jasno videti na vašem obrazu še pri vstopu v sobo, dokazujeti, da se je nekaj zgodilo z oporoko.

Nadalje moram domnevati, da se tatvina oporoke ni izvršila brez sile. Gotovo ste izročili oporoko kakemu nastavljencu, po vsej priliki pisarniškemu predstojniku, katerega so preteklo noč napadli ter mu ugrabili dragoceno listino."

„Goddam," je vzkliknil Obrien, ki je od samega strmenja obstal sredi sobe, „vse to ste uganili?"

„Ne", je odgovoril Sherlock Holmes, „vse to mi jasno pravi madež krvi, ki sem ga ravnokar videl na vaši manšeti. Vi sami ste čili in zdravi, torej izvira ta madež od kake tretje osebe. Koga druzega pa naj bi bili ranili roparji, če ne onega, komur se je izročila oporoka, da jo čuva?"

Globoko se oddahnivši, je notar sedel.

„V vsem ste pogodili pravo," je nato dejal.

„Pred več leti mi je izročil stari gospod Firmont, čegar preteklosti sicer ne poznam, svojo oporoko. Shranil sem jo v železni blagajni. Včeraj zjutraj je prišel neki Firmontov sorodnik, javil njegovo smrt ter me opozoril na neizmerno važnost pokojnikove oporoke; ali," je prenehal notar, ko je videl strmeti detektiva nepremično v zrak, „tudi slišite, kar vam pripovedujem?"

„Nikdar še nisem pozorneje poslušal kakor sedaj," je odgovoril oni i „nadaljujte."

„Oni sorodnik Firmontov mi je torej javil, da je bil pokojni lastnik neizmernih zakladov, zlasti dragih kamenov in zlata, ali da ni odkril nobeni živi duši, kje da je shranjen zaklad. V oporoki pa je gotovo povedano.

Danes da se bo, kakor je zvedel, razpečatila oporoka. Zato naj jo imam za vse slučaje pripravljeno; čuvam pa naj jo dobro, zakaj med pokojnega sorodniki je mnogo siloviteže, ki bi se ne obotavljali ugrabiti oporoko s silo, samo da bi jim ne bilo treba deliti zaklada."

„Ali bi se morala v istini danes odpečatiti oporoka?" je vprašal Sherlock Holmes s porogljivim smehljajem.

„Ne," je vzkliknil Obrien razburjen. „Živa duša se ni zastran oporoke prikazala pri meni in navzlic temu je imel oni sorodnik starega Firmonta s svojim opominom prav."

„Poiskali ste torej oporoko in jo imeli pripravljeno?" je vprašal Sherlock Holmes.

„Seveda; spočetka sam nisem več vedel, kam sem jo bil shranil. Naposled sem jo našel v železni blagajni med različnimi starimi knjigami.

Položil sem jo v jeden sprednjih predalov, zaklenil kakor običajno blagajno in prosil vrh vsega tega še pisarniškega predstojnika, mladega, krepkega moža, naj spi prihodnjo noč v predsobi.

Danes zjutraj sem ga našel v krvi plavajočega v postelji."

Med tem, ko je notar še vse to pripovedoval, si je Sherlock Holmes že obiekel svoj površnik.

„Dosti“, je rekel, ko je Obrien nekoliko postal, „spremim vas, da si na lastne oči ogledam mesto. Stvar je nebeška.“

Notar je vstal

„Nebeška?“ je ponovil, „mislim, mr. Sherlock Holmes, da to ni primeren izraz za tako žalostno stvar.“

Detektiv se je gromko zasmejal.

„Ne zamerite mi, mr. Obrien,“ je odvrnil, „ali ne morem drugače. Vaša pripovest me je zelo razveselila; škoda, da vam ne morem še povedati svojih sumničenj. A sedaj pojdiva kar najbolj hitro, zakaj izgubiti ne smeva niti minute.“

Izvošček je pripeljal oba v četrt ure pred notarjevo stanovanje.

Sherlock Holmes je dirjal po stopnicah, kakor da bi mu bile furije za petami.

„Kje je soba, v kateri so napadli pisarniškega predstojnika?“ je vprašal notarja, ki ga je komaj dohajal.

„Na hodniku prva vrata na desno; čakajte, da odprem vrata na hodnik.“

„Ni treba“, je odgovoril slavni detektiv, „so že odprta.“

Naglo je vstopil; s hitrim pogledom je pregledal položaj.

Z ostrim orodjem so izrezali vlomilci kos vrat ter odrinili potem z rokami notranji zapah.

Nato so spečega predstojnika udarili po glavi. Zatem so poiskali duplikate ključev, ki jih je imel ta v žepu, ter odprli blagajno, kakor je Obrien pravil medpotoma Sherlocku Holmesu.

„Ali so vam ulomilci ukradli kaj denarja ali drugih vrednot?“ je vprašal Holmes.

„Niti najmanjše stvarce. V blagajni je bila samo majhna svota, ki bi se je bilo komaj izplačalo vzeti seboj. Ni dvoma, da so naperili samo na oporoko starega Firmonta.“

„O tem nikakor ne dvomim“, je pritrdil detektiv; „kje pa je pisarniški predstojnik?“

„Potem ko ga je zdravnik obvezal, sem ga dal spraviti na njegovo stanovanje.“

„Ali je bila rana tako nevarna?“

„Povem vam, mr. Sherlock Holmes, mladi človek, zove se Jamesson, je naravnost plaval v krvi.“

Detektiv je vzel v roko oni kos vrat, ki so ga izrezali vlomilci in ga natanko opazedoval.

„Koliko časa je pisarniški predstojnik že v vaši službi?“ ga je mimogrede vprašal.

„Že leto dni; spočetka je bil navaden pisar. Ali pokazal se je tako spretnega, da sem ga postavil za drugega pisarniškega predstojnika.

Zdi se mi, mr. Sherlock Holmes, kakor da sumite mladega Jamessona. Reči vam moram le, da ga ni zvestejšega, bolj poštenega človeka kot je on. Ali kaj delate tu?“

Sherlock Holmes se je bil pripognil in izkušal ustaviti izrezani kos vrat v praznino.

„Hotel sem se samo prepričati“, je dejal, dvignivši se, „kje je notranja in kje zunanja stran tega kosa“.

„Kaj vam pa more“, je vprašal notar, „to koristiti pri zasledovanju vlomilcev?“

„Potrpite nekoliko in prepričate se sami, da nas je ravno dejstvo, katera je notranja stran izrezanega kosa, privedla na sled storilcev. Sedaj mi pa pokažite blagajno!“

Železna blagajna se je nahajala še v istem stanju, kakor jo je našel notar Obrien v jutro.

Dvojna vrata so bila na široko odprta in ključi so tičali v ključavnici.

„Ali je imel pisarniški predstojnik vedno duplikate ključev k blagajni?“ je vprašal Sherlock Holmes.

„Ne, izročil sem mu jih samo za to noč, da bi bili v varnih rokah.“

„Resnično, velika je vaša zaupljivost“, je menil porogljivo Sherlock Holmes.

„Mož je zaupanje zaslužil v polni meri. Poveril sem mu že tisoče in tisoče, a nikdar mi ni zmanjkalo niti novčiča.“

„Istinito, izvanreden človek“, je pritrdil detektiv, potegnivši ključ iz ključavnice in držeč ga proti luči.

„Ali imate v pisarni kakega črnca?“ je vprašal čez kratko.

„Črnca? Bog varuj! Kako pridete na to misel?“

„No radi gotovosti sem moral pač vprašati, dasi sam nisem tega verjel.“

Ali poglejte nekoliko bližje ta ključ in našli boste na njem trd, svedrast, črn las, ki se je vanj zataknil.“

Notar si je ves presenečen ogledal ta corpus delicti, ki je bil do štiri centimetre dolg.

„Zares, zamorski las; a kaj sklepate iz tega?“ je vprašal.

„Popolnoma jednostavno, da je bil vlomilec zamorec, ki je imel ključe precejšnji del noči pri sebi.

če mogoče tudi v svojem žepu, kjer so prišli v dotiko z njegovo lasno krtačico. Sedaj me pa spremite kakor hitro mogoče v stanovanje svojega ubozega, brž-čas smrtno ranjenega pisarniškega predstojnika; mogoče nama da kako pojasnilo."

Čez kratko sta stala pred njegovim stanovanjem.

„Kje je mr. Jamesson?" je vprašal hlastno notar. „Njegov šef sem in nemudoma bi rad govoril ž njim."

„Mr. Jamesson?" je vprašala gospodinja, čedna, zelo spodobno oblečena žena, „ta je vendar včeraj odšel, da prebije noč v pisarni svojega šefa."

„Ali jaz sem ga poslal danes zjutraj vendar zopet domov", je prestrašeno vzkliknil notar.

„Za božjo voljo", je zakričala gospodinja, „potem se mu je zgodila nesreča. Že včeraj mi je rekel, da ga nekaj dni sem zasleduje nekoliko sumljivih ljudij."

„Umorjen je", je šepetal notar, bled kakor stena, „in jaz nesrečnik —"

V tem hipu je zapel na hodniku zvonec.

„Morda pride sedaj", je zaklicala gospodinja, pohitevši k vratom.

„Ali stanuje pri vas neki mr. Jamesson?" sta slišala oba moža nekoga vprašati.

„Do včeraj zvečer je stanoval tu", je odgorila gospodinja.

„No potem sem na pravem mestu; ta zveženj obleke se je našel pred četrt ure v Themsi. Ves s krvjo je prepojen. V hlačnem žepu se je našla denarnica, v kateri sicer ni bilo nobenega denarja, pač pa več vizitk z imenom „John Jamesson". Ker je bil na jedni njih napisan s svinčnikom naslov, sem domneval, da mora biti tukaj stanovanje Johna Jamessona."

„Za Boga", je vzkliknil notar, „oblačila so mojega pisarniškega predstojnika!"

„Ha", je rekel človek, ki je bil prinesel oblačila, „ali prav vidim, mr. Sherlock Holmes?"

„Da, dragi moj Wilson, jaz, kakor živim; zdi se mi, da nimaš o vlomu pri mr. Obrienu nobenega pojma?"

„Pač; mr. Obrien nas je na vse jutro obvestil o tem, ni nam pa imenoval imena napadenega pisarniškega predstojnika. Zdi se mi, da so ubogega Jamessona v resnici odvedli in umorili vlomilci. Upam pa, da pridem storilcem na sled."

„Ej, mnogo sreče! Tu nimam ničesar več iskati, mr. Obrien; mogoče slišite navzlic prizvedovanjem londonske policije še o meni; zakaj stvar je dražestna, v istini dražestna."

Tiho se smejoč je odšel Sherlock Holmes.

2. poglavje.

Zastrupljena puščica.

Sloveči detektiv je odrinil v stran precej obširen aparat.

„Kakšna čudesa daje gledati našim očem mikrofotografija, fotografično povečanje najneznatnejših stvaric", se je obrnil k Harryju Taxonu, ki je pravkar razstavljal komplicirani fotografični aparat in skrbno spravljal njegove posamezne dele.

Sherlock Holmes je vzel fotografično ploščo in jo držal proti luči.

„Popolnoma dobro uspelo; krvna telesca se čisto dobro razločijo; veliki okrogli kolači, v sredini vidna udrtina: to je golobja kri."

Harry Taxon je prišel z več ploščami iz sosednje sobe, kamor je bil zanesel posamezje dele fotografičnega aparata.

„Vse so dobro uspele", je dejal. „Kako se pač razlikujejo med seboj krvna telesca posameznih sesavcev. Laik, ki ne pozna čudes fotografične povečave, ne more razločiti jedne kapljice krvi od druge; ne sluti, da imajo prostemu očesu nevidna telesca, ki tvorijo glavne sestavine krvi, popolnoma samostojne, karakteristične oblike."

„Vsekakor", je pritrdil Sherlock Holmes, „primerjaj samo krvna telesca svinjske krvi s telesci golobje, ali celo človeške. Pomota je izključena."

„Tu je plošča, ki ste jo posneli danes."

S temi besedami je izročil mladenič svojemu učitelju zadnjo fotografično ploščo.

„Daj, da vidim, sinko, kako je uspela. Saj si jo vendar natanko zaznamoval, Harry, tako da je vsaka zamena izključena?"

„Povsem izključena, mojster; vrh tega je plošča na spodnjem robu še mokra."

Pozorno je držal Sherlock Holmes ploščo proti luči, ki je svetlo valovila v sobo.

„Kri je, ki sem jo našel danes zjutraj v pisarni notarja Obriena in ki jo je zapustil nesrečni predstojnik kot svojo zadnjo zemeljsko sled. Primerjaj ploščo z drugimi!“

Harry Taxon je pogledal skozi ploščo, ki je bilo na njej natančno razločiti temne krvne telesce.

„Nemogoče“, je mrmral, ozirajre se k Holmesu, ki je nalahno žvižgal predse in pokal s prsti.

„Kaj si dejal?“ je vprašal detektiv mirno.

„Menim, da ta kri nikakor ne more biti pisarniškega predstojnika“, je odgovoril mladenič.

„A zakaj ne? Pripravljen sem priseči, da sem vzel kri, katere telesca vidiš tu pred seboj, s postelje, ki je na njej prebil ubogi predstojnik preteklo noč.“

Trenotek je zrl Harry Taxon v svojega šefa kakor brez zavesti.

„Hurra!“ je zaklical, „sedaj je uganjka rešena.“

„In rešitev se glasi?“ je vprašal detektiv, ki je skrbno pihnil prašek s svojega rokava.

„Ves napad je izmišljen“, je rekel mladenič razburjen. „Ta kri, ki ste jo fotografirali, je svinjska kri. Pisarniški predstojnik si je zadal nalašč malo prasko na čelu in nato poškropil posteljo s svinjsko krvjo.

„Prav povedal, dragi Harry; obžalujem, da te nisem danes zjutraj vzel seboj na lice mesta; to bi bilo zate zelo poučno. Opazil bi bil potem isto kakor jaz, da je napadeni predstojnik izrezal vrata od notranje strani, nato svojim pomagačem odprl mirno vrata in jim izročil duplikate ključev.

Požurili se niso s tatvino niti najmanje, ker je jeden njih, zamorec, vtaknil ključe v žep, in pri tej priliki je obvisel na jednem njegov las.

Tudi jim ni bilo treba hiteti, ker je bil tretji tatinski drug prej ta dan pri notarju in ga prosil, naj na vsak način za drugi dan poišče in pripravi oporoko. Seveda je dobri človek to tudi točno storil.“

Harry Taxon je z vedno rastočim zanimanjem sledil detektivovim izvajanjem.

„Tedaj zares mislite, da so oporoko ukradli?“ je vprašal goreče.

„Brez dvoma so jo ukradli. Prav gotovo žive še prejšnji kupčijski drugovi tega trgovca s sužnji, ki poznajo njegov zaklad dragih kamenov in zlatega prahu. Sigurno že dolgo stikajo za njegovim skrivališčem.

Celo meni, ki sem dobil globlji vpogled v njegovo prejšnje življenje, ni nezaupljivi človek povedal ničesar o skrivališču svojega zaklada.

Lopovi so pa najbrž zvedeli, da ima Firmont oporoko, v kateri je brez dvoma povedano tudi skrivališče, shranjeno pri notarju Obrienu. Nato so poslali svojega druga, da vstopi pri notarju kot pisar. Naposled so prežali na smrt starega Firmonta, da izvedejo potem svojo drzno potezo“.

Harry Taxon se je ozrl na svojega učitelja, kakor da želi še nekaj pristaviti njegovim kombinacijam.

„Vem, kaj misliš“, je nadaljeval Sherlock Holmes, „ti misliš, če bi bili imeli lopovi priliko priti v bližino starega Firmonta, bi bili nekoliko pospešili njegovo smrt.“

„Natanko to sem mislil“, je odvrnil mladenič.

„Misel je verjetna in zato se mi ne zdi neumestno, da se malo ogledamo v stanovanju starega trgovca, ali se je stvar izvršila naravno.“

„Ali ne bi bilo umestnejše, da zasledujemo vlomilce, da ne spravijo svojega plena na varno,“ je opomnil Harry Taxon nekoliko preglasno.

Detektiv je pogledal s porogljivim nasmehom svojega učenca.

„Prav imaš, sin moj“, je dejal in iztrkal pipo, „pokaži torej hitro sled in pot, po katerem so vlomilci utekli.“

Mladenič je zmeden povesil oči.

„Oprostite, mr. Sherlock Holmes,“ je rekel tiho, „zopet sem bil prav nepremišljen; lahko bi si bil mislil, da bi bili vi že sled odkrili, ko bi bilo sploh mogoče.“

„Naj te ne boli preveč moje dobro mišljeno vprašanje“, je dejal smehljaje se detektiv. „I jaz ne znam čarati, kakor vidiš. Mogoče so oni trije lopovi po podatkih, ki so se našli v oporoki starega Firmonta, že dvignili zaklad in so z njim že čez hribe in doline. Tu v Londonu so jim postala tla skoro gotovo prevroča.

Sicer me pa lahko spremiš,“ se je obrnil Sherlock Holmes k svojemu učencu. „Enkrat sem bil v stanovanju umrlega in povem ti, da se izplača pogledati te prostore, polne najredkejših, čudovitih, iz vseh krajev sveta nakupljenih predmetov.

Tudi neko živo bitje spoznaš tamkaj, spomin, ki ga je prinesel mr. Firmont seboj iz črnega dela sveta.“

Vožnja do stanovanja trgovca s sužnji je trajala precej' dolgo.

Šele po dolgotrajnem zvonjenju se jima je odprlo. Počasi in previdno je pokukala temna glavica skozi špranjo.

„Mr. Firmont je mrtev“, je rekel mehek glas s tujim naglasom.

Že so se hotela zopet zapreti vrata pred detektivoma, ko je zaklical Sherlock Holmes:

„Zaire, ali me ne poznaš več, prijatelja svojega starega gospoda?“

In zopet se je prikazal temen obraz; črne oči so se preplašeno ozirale v velikega detektiva.

„Ah, mr. — mr. —“

„Sherlock Holmes“, je ta smejoč se dopolnil.

Takoj so se odprla vrata, in oba gospoda sta vstopila. Sedaj šele v jasnem svitu, ki je plul iz sobe na hodnik, je videl Harry Taxon, da ima pred seboj dražestno quadrono, hčer belega očeta in matere mulatinje.

Sicer so izdajali kodrasti, gosti, vranječrni lasje, ki so v naravnih kodrih padali dekletu na tilnik, zamorsko pokolenje, ali njeno lice ni bilo nič bolj zagorelo kakor kakovejužne Italijanke, katero je, če mogoče, še prekašala z ozirom na čistoto in pravilnost svojih potez.

Sherlock Holmes se je ozrl po sobi.

„Tu se je marsikaj izpremenilo“, je dejal zatem.

„Da, mr. Sherlock Holmes“, je odvrnila plaho rjavkasta devojka, „Firmontovi sorodniki so bili že tu in so odnesli vse, kar so mogli pograbiti.“

„In kaj so ukrenili zastran tebe?

Deklici, ki ji je bilo morda 16 let, so stopile solze v oči:

„Mene ni maral nihče,“ je tiho dejala.

„Ubogi otrok“, je tolažil Sherlock Holmes, položivši roko na dekličino glavo, „od česa si pa živela vse dni po Firmontovi smrti?“

Quadrona je pokazala na stene, ki so bile deloma še pokrite z rogovjem antilop in bivolov, z afriškim orožjem in kožami divjih zveri.

„Marsikaj tega sem že prodala“, je dejala počasi, „bila sem tako lačna.“

„Ali te ni strah sama tukaj prebivati?“ je detektiv sočutno vprašal.

„Zelo“, je dekletce hlastno odgovorilo, „zlasti pred Maorijem.“

Sherlock Holmes je posluhnil.

„Maori?“ je ponovil, „kdo je to?“

„Prejšnji znanec mr. Firmonta“.

„Ali je bil večkrat pri Firmontu?“ je nujno vprašal Sherlock Holmes.

„Ne tako pogosto, ali vendar vsako leto parkrat“.

„Kdaj je bil zadnjič tukaj?“

„Kratek čas pred smrtjo mojega gospoda.“

„Ali sta se moža prepirala, če sta bila skupaj?“

Temnopolta lepotica je malo pomislila.

„Ne, nikoli“, je nato rekla, „ali kadar je Maori odšel, je bil mr. Firmont vedno zelo mračen in zamišljen.“

„Kako dolgo poznaš že tega tujca?“ je izpraševal detektiv dalje.

„O, že prav dolgo. Mislim, da sem ga videla že kot otrok v svoji domovini Afriki.“

„Maori je torej črnec?“

„Da, črnec; z mr. Firmontom se je razgovarjal vedno o Afriki; ali tedaj jaz nisem smela biti v sobi.“

„Kako dolgo zatem, ko je Maori zapustil tvojega gospoda, je ta umrl?“ je vprašal Sherlock Holmes, pozorno motreč vse predmete, ki so še viseli po stenah.

„Ne vem“, je odvrnila devojka, „mr. Firmont me je poslal proč. Ko sem se po daljšem času vrnila, Maorija ni bilo več, moj gospod pa je ležal na tleh — mrtev.“

Sherlock Holmes je snel puščico s stene ter jo pazno ogledoval.

„To je orožje Massai-zamorcev“, se je obrnil k Harryju Taxonu. „Ker je edina, ki ni pokrita s prahom, ne visi še dolgo.“

„To je res“, je pripomnila Zaira, „Maori jo je bil seboj prinessel pri ssvojem zadnjem posetu, kakor mu je tupatam prinašal tudi drugih stvari iz Afrike. Nekoč celo žive kače, katere je pa gospod takoj ubil.“

„Zelo pozoren prijatelj, ta zamorec. Ali se moreš spomniti, Zaire, v kakšnem položaju si našla mr. Firmonta?“

„O, bil je strašen pogled,“je odgovorilo dekle s tresočim se glasom. „Glava mu je padla skoro na tilnik, in roke so se skrčile v pesti, tako da jih niso mogli odrpeti možje, ki so nesli truplo v mrtvašnico“.

„Ni li stala tukaj pisalna miza mr. Firmonta?“ je vprašal detektiv in pokazal na prazno mesto ob steni. —

„Je, mr. Sherock Holmes. Sorodniki so jo vzeli seboj. Preobrnili so vse predale in me izpra-

ševali vedno iznova, kje je pokojnikova oporoka. Ali tega tudi jaz nisem vedela."

„Ali se moreš spomniti, v kakšnem položaju je bila pisalna miza, ko si prišla domov, ne najdši več pri življenju mr. Firmonta?"

„Tako je, mr. Sherlock Holmes; ali zagotav- quadrona, „ko sem videla svojega gospoda ležati mrtvega na tleh, da se nisem nič več po sobi ozrla; ali — popolnoma prav — sorodniki so me psovali, da sem odprla in preobrnila predale pisalne mize. Po angleškem zakonu, so rekli, nimam nobene pravice do dedščine, ker — moja mati — ni bila po tukajšnji postavi z mr. Firmontom — poročena," je izpovedala devojka z drhtečim glasom.

„Sorodniki so opazili, da je že nekdo pred njimi iskal oporoko, pa so sumili tebe, moja mala Zaire?"

„Tako je, mr. Sherlock Holmes; ali zagotaljam vam, da se niseml dotaknila nobene stvarice", je zatrjevala lepa quadrona s povzdignjenim glasom.

„Verujem ti, dete. Ali, Harry", se je obrnil detektiv k svojemu učencu, „vidim, kako se potepa tam na cesti sestradan pes brez gospodarja. Vzemi košček kruha in izkušaj ga zvabiti semkaj".

Začudeno je zmajal mladenič z glavo, ko je šel po stopnicah, da izvrši dano mu nalogo. Kaj tupatam mojstru vse šine v glavo! Pošlje ga na ulico, da zvabi seboj sestradano ščene.

Ali navajen mojstrova povelja točno izpolnjevati se je izkušal Harry sprijazniti s potepajočim se psom, ki je vohal ob hišnih vratih. Posrečilo se mu je v najkrajšem času, ker je bila žival zelo gladna. Poželjivo je hlastnila po vrženih ji koscih in sledila, čeprav obotavljaje se, mladeniču v hišo.

Med vratmi sobe, v kateri sta stala Sherlock Holmes in dekle, je pes obstal, a lakota je bila presilna, grižljaji so vabili preveč, da bi se mogel ustavljati. V naslednjem hipu so se za njim zaprla vrata, bil je ujet.

Preplašen je obstal na pragu.

„Stran od psa," je zaklical Sherlock Holmes svojemu učencu, „da te po nesreči ne zadenem."

Toliko da je Harry Taxon odskočil, je švistnila skozi puščica.

Detektiv jo je bil odstrelil; s sigurno roko je zadel psa.

Žival je zatulila, se hotela obrniti proti vratom, ali v istem hipu se je zgrudila na tla, kakor da bi bila od električnega toka zadeta.

Glava se je psu poveznila na tilnik, mišice so se mu skrčile, gobec se mu je penil — komaj eno minuto za tem je poginil.

Presenečena sta Harry in mlado dekle opazovala strašni prizor.

„Tako je, kakor sem si mislil," je rekel Sherlock Holmes in previdno pobral puščico. „Stari gospod Frimont ni umrl naravne smrti."

Zamorec Maori je pomočil puščico v najstrašnejši strup, ki ga poznajo zamorska plemena, v Kurare, in jo prinesel seboj brez dvoma s tem namenom, da umori znjo svojega starega zanaca, po čegar zakladih se mu je že dolgo skominalo."

Zaire je med tem za hip ostavila sobo.

„Ali ni reklo dekletce, da je bil pokojnik njen oče?" je vprašal hlastno Harry Taxon.

„Čisto prav; sicer mi pa ni povedala nič novega, kajti Firmont mi je svoj čas to sam priznal."

„O, da bi imeli sled, da tem lopovom ugrabimo njihov plen. Leto svojega življenja bi dal, če bi se mi to posrečilo."

Sherlock Holmes se je čudno smejal, ko je puščico zavil v papir.

„Za enkrat vzemi ta dokaz in ga nesi mojemu prijatelju, policijskemu ravnatelju Wilsonu. Povej mu vso stvar in ga prosi, da izposluje zaporno povelje proti zamorcu Maoriju."

„In Zaire?" je vprašal Harry Taxon lesketajočih se oči.

„Njo spravim najprej pri naši dobri gospodinji", je odvrnil detektiv. „Nič kaj varno se mi ne zdi zanjo tukaj. Bog ve, kake zanjke so postavljene še v stanovanju, ki so bile prvotno namenjene za starega Firmonta, a utegnejo sedaj škodovati njegovi hčeri."

V tem trenotku je prišla Zaire z zvežnjem pisem, ki jih je dala Sherlocku Holmesu.

„Ne vem", rekla, „kaj je v teh papirjih; mislim pa, da so v vaših rokah bolje shranjeni kakor v mojih. Mr. Firmont mi jih je izročil, rekši, naj jih dobro shranim. Tičejo se moje bodočnosti."

„Prečitam jih pozneje, dete. Sedaj pa pojdi z menoj, da ti odslej ne bo treba več živeti v strahu in trepetu".

3. poglavje.

V kleti mrtvašnice.

Mrs. Bonnetova je sprejela lepo Zaire z odprtimi rokami. Sherlock Holmes je vedel, da je pri njej tako varna, kakor pri njem samem. Sedel je v naslonjač, pozorno pregledavajoč in čitajoč pisma, ki mu jih je bila izročila Zaire.

„Ni ga sledu," je mrmral, „to vse so pisma njegove že davno preminule žene, iz katerih bi se dalo edinole dokazati, da se je v Livingstone sklenil med njo in Firmontom zakon, in da je Zaire njiju zakonito dete. Sicer pa ni nikakega podatka, kje je spravljen zaklad starega trgovca s sužnji.

Stvar je v istini brezupna. Po vsej priliki je skrivališče označeno v oporoki, ki se nahaja v rokah zločincev. Tako je to veliko premoženje za Zaire popolnoma izgubljeno, za jedino, ki je pravna dedinja."

V tem hipu so se hrupno odprla vrata in v sobo je planil Harry Taxon. Njegov obraz je razodeval skrajno razburjenost.

„No?" je mirno vprašal Sherlock Holmes in al si natlačil pipo, „kaj se ti je pripetilo? Ali si morda našel sled črnca Maorija?"

Otirajoč si znojno čelo je padel mladenič ves zasopljen na stol.

„Bojim se, mojster," je slednjič izpregovoril, „da so vse vaše kombinacije napačne, kajti pred četrt ure so izvlekli iz Themse truplo pisarniškega predstojnika, ki je dal oporoko starega Firmonta lopovom v roke."

Sherlock Holmes je poskočil s sedeža. Za hip je strmel mimo svojega učenca kakor brez zavesti v praznoto. Na njegovem duhovitem, bistroumnem obrazu se je videlo, kako se je trudil, da bi spravil ta najnovejši dogodek v sklad s svojimi dosedanjimi sklepi in zaključki; kako je primerjal, ali spada nova slika v oni okvir, v katerem se je bil odigral zločin umora in tatvine, ali pa so njegova izvajanja napačna.

Slednjič je zopet oživel.

„Kje leži truplo mr. Jamessona?" je hlastno vprašal.

„V mrtvašnici, mr. Sherlock Holmes," je odgovoril Harry, ki je pozorno opazoval svojega gospoda in mojstra.

„Dobro, grem tjakaj. Ti pa ostani tu in pazi na Zaire."

Detektiv je skočil v prvi voz, da pride prej ko mogoče do one žalostne hiše, kjer leže trupla neznanih ali po krivdi tretjih oseb umrlih ljudi, dokler ne dovoli sodnik njih pokopa.

„Ha, Wilson", je zaklical prijatelju, ki je pravkar stopil iz mrtvašnice, „tudi ti tukaj? Kaj praviš k zanimivemu slučaju?"

Policijskega nadzornika obraz je bil mračen in zlovoljen.

„Pusti me s svojimi interesantnimi slučaji pri miru," je dejal in se obrnil, da bi šel dalje.

„Oho," je odvrnil Sherlock Holmes in ga prijel za rokav, „ali ni ta slučaj dosti zanimiv?"

„Vrag ga vzemi! Če je vse le na pol tako, kakor mi je pravil tvoj Harry Taxon — pripovest o zastrupljenju starega Firmonta s strupom Kurare, navidezni napad na pisarniškega predstojnika i t. d., potem imamo pol leta dosti dela.

Z drugimi stvarmi sem že tako preobložen, da ne vem, kje mi stoji glava. Pred pol ure je bil vojvoda norfolški pri meni. Naznanil mi je, da so neki lopovi podrli nagrobni spomenik njegove soproge na westminsterskem pokopališču; ker je bil iz mramorja, je seveda popolnoma razdrobljen. Deset minut pozneje je prišel grof Sussex z isto ovadbo. V isti noči so najbrž isti lopovi podrli spomenik, ki stoji pred njegovo rodbinsko rakvijo. Pomagati bi mi moral s svetom, da zalotim oskrunjevalce. Ne bilo bi ti v škodo. Oba gospoda sta določila dve nagradi po 1000 funtov onemu, ki prime storilce."

Sherlock Holmes je mahnil nevoljno z roko.

„Odpovem se tvoji nagradi; zdravstvuj."

Obrnil se je proč in šel v mrtvašnico.

„Koga iščete, mr. Sherlock Holmes?" je vprašal jeden slug, ki so vsi poznali slovečega detektiva.

„Truplo pisarniškega predstojnika Jamessona," se je glasil odgovor.

„Komaj pred minuto so ga odnesli iz mrtvašnice v klet, ker so ga takoj poznali. V kleti se bo položilo truplo na led, dokler sodnik ne dovoli pokopa."

„Videti ga moram na vsak način", je izjavil Sherlock Holmes in stisnil možu večji denar v roko.

„Tedaj pojdite za menoj!"

Vedno močnejši šum in hrum jima je stopajočima po stopnicah v mrtvaško klet donel nasproti.

„Kaj to pomeni?" je vprašal detektiv in obstal.

„To so parni stroji, ki delajo mraz; jedno nadstropje globoko so v zemlji".

„Kje so pa mrliči? Niti jednega ne vidim v tej veliki kleti, katero preveva precejšen mraz".

Sluga je pokazal na steno čveterooglatega prostora.

„Ali vidite lepo število vrat, ki leže druga poleg drugih, pod in nad drugimi? Težko se jih zapazi, ker so poslikane z isto barvo kakor stena."

„Tako je; zdi se mi, da imajo vsaka izmed njih trioglato luknjo."

„Vsaka; vrata se zapirajo tako tesno, da ne pride prav nič zraka do trupel. Luknja je pa za ključ, ki odpira vrata. Vsaka vrata zapirajo približno dva metra dolg in tri četrt metra širok rov, v katerem zmrznejo trupla pod pritiskom mraza 10 R.

„Ali me še rabite, mr. Sherlock Holmes?" je vprašal sluga, potegnivši v bližino podolgasto skrinjo z napisom „Jamesson', „imam namreč gori opraviti."

„Ne, Worwick, le idite, pregledati hočem truplo natanko in rabim za to precej časa".

„No, tukaj vas ne moti nihče. Ko ste opravili, pritisnite samo na gumb, v zvezi je z električnim zvoncem, ki me pokliče k vam."

Sherlock Holmes je pazljivo ogledoval mrličevo glavo in vrat.

„Tu na čelu je brazgotina," je mrmral, „globoko ne gre in je brez dvoma rana, ki si jo je bil ponoči zadal nesrečnik sam, da bi se zdel napad verjeten".

Oprezno je pretipal detektiv mrličevo glavo.

Čepinja mu je bila razbita s topim orožjem," je nadaljeval razgovor s samim seboj. „Podcenjeval je svoje nasprotnike, zlasti zamorca Maorija".

Odpel je obleko, ki jo je nosil pokojni, ter preiskal žepe.

„Ničesar nima; oblačila so popolnoma nova, ker so staro položili na breg Themse, da bi policija mislila, da je bil Jamesson od ulomilcev takoj ubit. Ne, takrat je še živel; dokaz temu nova obleka, ki si jo je kupil; šele pozneje se je polotila njegovih sodrugov misel, da se ga iznebe.

Mogoče so po navodilu oporoke našli zaklad starega trgovca s sužnji in niso hoteli deliti z njim, mogoče —".

Sherlock Holmes je naenkrat obmoklnil; njegove oči so obvisele na vratu umorjenega, kjer so se videle na obeh straneh višnjeve, krvave proge.

„Kaj je to?" je mrmral. „Nesrečnika so strašno davili, potem šele so mu razbili lobanjo. Čudno, zelo čudno."

Preiskal je grlo in sapnik.

„Za Boga," je dejal na to, „tako se zdi, kakor da se je ta človek davil, da ne pogoltne nečesa. Jabolko je popolnoma zmečkano".

Z naporom je odprl mrličeva usta. Že je nastopil mrtvaški krč. Mišice so postale skoro nepremične.

S svojo električno žepno svetilko je posvetil v ustno votlino.

„Nisem se motil," je šepetal z zmagoslavnim obrazom, „v zadnjem delu vratu vidim nekaj belega; ali košček sukna ali košček papirja".

Iz etuija, v katerem so bila najrazličnejša orodja, je vzel pinceto, jo vtaknil previdno v mrličeva usta in izkušal zagrabiti kolikor mogoče mnogo neznanega blaga.

Slednjič se mu je posrečilo; polagoma je potegnil. —

„Košček papirja", je vzkliknil Sherlock Holmes. —

Hitro je zravnal mokro cunjo, na kateri so bili razločno videti odtisi zob, jasen dokaz, da jo je skušal pokojnik zgrizti neposredno pred svojo smrtjo.

„Samo ostanek je ", je mrmral detektiv, „Bog ve, koliko je nesrečnik že pogoltnil."

Sherlock Holmes je stopil k oknu, da bolje razloči zakaj črke, ki so bile videti na papirju, so bile od žvečenja in sline tako razmazane, da so se dale komaj brati.

„... moja... či ... zna pra . . . išče... nik Giacoma... li... kletstvo... dene, ki..... vzeti. Firmont."

To je bilo vse, kar se je dalo še razločiti.

„Vražje malo," je mrmral detektiv, „in vendar so morale biti te vrstice tako važne, da jih je nesrečni Jamesson raje pogoltnil, kakor da bi jih bil prepustil svojim drugovom. Da izvirajo iz oporoke starega trgovca, ni dvoma. Tičejo se mnogo iskanega skrivališča zaklada."

Oprezno je položil premočeni listek v notes; potem je pozvonil.

„Recite zdravnikom, ki bodo raztelesili mrliča, naj pazijo na papirnate kosce, ki bi bili mogoče v goltancu ali želodcu pokojnega. Prinesite mi jih prej ko mogoče. Vaša škoda ne bo.“

Sluga mu je obljubil zatrdno, da se ne bo izgubila niti mrvica, in Sherlock Holmes je odšel.

Prišel je v svoje stanovanje utrujen in razburjen kakor malokdaj.

Mislil ni niti na Zaire niti na Harryja Taxona; njegova prva pot je bila v sobo raritet, kjer je imel tudi fotografičen aparat.

Sestavil ga je z občudovanja vredno naglico; v trenotku so bili spuščeni temni zastori oken, tako da je vladala v sobi skoro popolna tema.

Nato je prilepil oni kosec papirja, ki ga je bil našel v mrličevem vratu, na desko, ga postavil tik pred lečo aparata — blisk magnezijeve svetilke, in ploša je bila gotova.

Samo par minut je rabil za razvijanje plošče. Z rokami, tresočimi se od razburjenja, je držal Sherlock Holmes mokro ploščo proti dnevni luči.

„Tako je, kakor sem si bil mislil“, je mrmral, „črke so se prvotno glasile tako:

„tudi moja hči pozna pravo pokopališče. To je spomenik Giacoma Diabellija. Moje prokletstvo naj zadene onega, ki bi ga ji hotel vzeti. Firmont.“

Za nekaj časa je omahnila detektivu roka, s katero je držal ploščo.

„Giacomo Diabelli„ so šepetale njegove od razburjenja drhteče ustnice, „je znamenit kipar, ki izdeluje zlasti mramornate nagrobne spomenike. Ali zakaj je napisal stari Firmont samo „spomenik“? Kolikor je meni znano, jih je postavil kipar najmanj tucat.“

Sedaj mu je šinila neka misel v glavo.

„Stoj,“ je dejal glasno, „takrat, ko je pisal stari Firmont oporoko, je bil na onem pokopališču samo jeden spomenik. Zato tudi ni pobližje označil njegovega mesta. K sreči vsaj omenja, da Zaire pozna pokopališče.“

Razmišljajoč je hodil po sobi gori in doli.

„Čemu moram misliti vedno na Wilsona,“ je dejal sam sebi, „ako se mi pojavi v možganih pojem „spomenik“ in „pokopališče?“

Naenkrat je zmagoslavno vzkliknil.

„Preteklo noč so podrli dva spomenika na westminsterskem pokopališču. Oba sta mramornata. Čeprav še ne vem, ali ju je izklesal kipar Giacomo Diabelli, vendar niti najmanje ne dvomim o tem. —

Ali zakaj je Jamesson pred svojo smrtjo pogoltnil oni važni listek, ki je jedini izdajal skrivališče? Skriti ga je hotel pred svojimi drugovi, to je jasno; — o“, je vzkliknil Sherlock Holmes, „sedaj je padla zadnja zavesa!

Jamesson ni hotel izročiti svojim drugovom oporoke, ki jo je bil sam ukradel; bržkone jim je rekel, da je ni našel; tega mu niso verjeli, ga zalezovali noč in dan, ga zalotili na westminsterskem pokopališču in ga, ker ni hotel izdati tajnosti, davili in slednjič pobili.

„Da,“ je pristavil kakor v potrdilo slavni detektiv; „ta moj sklep stoji kakor pribit; to potrjujejo tudi vse druge okolnosti.

„Haha,“ se je smejal tiho predse, „ta noč bo odločilna, zakaj lopova, zamorec Maori namreč in njegov tovariš, ki je natvezil notarju Obrienu pravljico o odpečatenju oporoke, bodeta gotovo zopet prišla, da preiščeta tudi druge nagrobne spomenike.

Najbolj o tem poučena je pač Zaire; poprašam jo, koliko ji je stvar glede skritega zaklada znana“.

Že je bil vstal, da pojde v sobe mrs. Bonnetove, kar se odpro vrata in Harry Taxon vstopi.

„Dobro, da prideš, Harry,“ je dejal Sherlock Holmes mlademu prijatelju. „Morem ti v tvoje pomirjenje povedati toliko, da sem morilcem starega Firmonta že tako na sledi, da jih mislim s tvojo pomočjo zgrabiti že jutrišnjo noč“.

„Ah,“ je vzkliknil Harry, ‚potem prehitimo morda policijskega inspektorja Wilsona, ker je tudi on, kakor se zdi, za petami pravih zločincev.“

Detektiv je začudeno pogledal svojega učenca.

„Wilson? Za petami pravih zločincev? On, ki mi je rekel še pred jedno uro, da nima časa za to zadevo? Kako prideš na to misel?“

„Pred pol ure vam je telefoniral, proseč vas, da mu Zaire —“

Naenkrat je prenehal; izraz v obrazu njegovega gospoda je bil tako strašen, da je iz strahu prebledel tja do ustnic, nezmožen izpregovoriti še kako besedico.

„Zaire?“ je vzkliknil Sherlock Holmes z drhtečim glasom, „kaj je z deklico? Kaj je Wilson telefoniral?“

„Telefoniral je“, je odgovoril Harry, še vedno smrtno prestrašen, „da mu za kratek čas privedite Zaire k kriminalni policiji. Rad bi jo vprašal glede nekaterih stvari pred smrtjo starega Firmonta.“

„In ti?“ je odvrnil Sherlock Holmes s hripavim glasom, „kaj si storil ti?“

„Jaz?“ je odgovoril Harry Taxon jecljaje, „jaz — sem peljal Zaire seveda na kriminalno policijo.“

„Ali si jo izročil sam mojemu prijatelju Wilsonu, policijskemu nadzorniku?“

„Tega sicer ne,“ je odvrnil obotavljajoč se; „v veži policijskega poslopja je stal uniformiran policaj, ki je prišel takoj pred mene, ko sem stopil s Zaire iz voza. Rekel mi je, da mr. Wilson že nestrpno pričakuje deklico, njemu pa je dal nalog, da privede mojo varovanko pred svojega nadzornika.“

„A ti, kje si ostal ti?“ je izpraševal Sherlock Holmes s strogim glasom.

„Šel sem seveda za policistom in čakal na njegov ukaz na hodniku. Videl sem, kako je šel s Zaire v neko predsobo, zakaj videl sem v njej skozi špranjo množico zasebnikov in uradnikov. Popolnoma pomirjen sem odšel, ko je policist prišel za nekaj časa zopet k meni in mi dejal, da bo zaslševanje trajalo dalje časa, jaz pa da naj se vrnem k vam, mr. Sherlock Holmes, ker ste sporočili telefonskim potom, naj takoj pridem. Mr. Wilson bo osebno spremil Zaire domov.“

Sherlock Holmes je padel polagoma na stol.

„Tik pred ciljem, pa na vsej črti poražen,“ je mrmral.

„Ali zares mislite, do so Zaire ugrabili?“ je vprašal Harry plaho.

„Ti še dvomiš? je detektiv razjarjen zaupil.

„Kako sem mogel slutiti, da me je policist goljufal,“ je menil Harry brezupno.

„Prav imaš. Krivico ti delam, zakaj tudi jaz nisem mislil na to, da sta me lopova opazovala in odkrila, da sem vzel Zaire v svoje stanovanje. Čakali so na trenotek, ko sem zapustil hišo, in potem izvedli svoj peklenski načrt.“

„Še sedaj ne morem verjeti, da so ugrabili Zaire v istini,“ je dejal Harry.

„No,“ je odgovoril Sherlock Holmes, „če se hočeš prepričati o istinitosti moje slutnje, pokliči telefonično Wilsona. Uverjen sem, da je sedaj v svojem uradu“.

Čez kratko se je vrnil Harry Taxon iz stranske sobe. —

„No,“ je vprašal detektiv in ošinil površno s pogledom zmedeni obraz svojega učenca, „kaj pravi Wilson?“

„O Zaire ne ve ničesar, dal pa je vprašati v sobi, katero sem mu označil. Uradniki vedo samo to, da je neki njim nepoznan kolega pripeljal tjakaj za kratek čas mlado deklico in jo potem zopet odpeljal.“

„Kako pa je izgledal ta človek?“

„Imel je okoli trideset let, bil plavolas, dobrodušnega obraza, in če se ne motim —“

„Nekoliko krivega nosu,“ je izpolnil Sherlock Holmes.

„Kaj ga poznate, mojster?“

„Žalibog ne; po tvojem opisu spoznam zopet samo človeka, ki je igral pred dvema dnevoma pri notarju Obrienu ulogo žalujočega sorodnika Firmontovega in ki je tako krasno preskrbel, da se je testament pripravil. Natanko tako, kakor ti, mi je opisal Obrien tega spoštovanja vrednega moža.“

Nekoliko časa je Sherlock Holmes razmišljal.

„No,“ je dejal, „še ni vse izgubljeno; lopovi so mi sicer s tem, da imajo Zaire v rokah, znatno naprej, ker bodo izsilili iz ubogega dekleta vse, kar je le mogoče. Če pozna Zaire kakove sledove, iz katerih bi se dalo sklepati na spomenik, potem je zaklad zanjo izgubljen.“

„Harry Taxon je zagrabil površnik in palico.

„Kam?“ je vprašal Sherlock Holmes začuden.

„Na westminstersko pokopališče; ni dvoma, da je pravo; zapomnim si vse spomenike Giacoma Diabellija, da padejo lopovi, če pridejo po noči, v naše roke.

„Dobro, če te to pomirja, izpelji svojo namero.

Ubožec,“ je dejal, ko je bil mladenič zunaj, „to boš odpiral oči, ko zagledaš neizmerno to pokopališče. Ali ideja ni slaba; potrebujemo samo malo sreče.“

4. poglavje.

Zamorski pevci.

Noč je bila temna in viharna, za zla dela kakor ustvarjena.

Sherlock Holmes in Harry Taxon sta se priplazila že za dne na westminstersko pokopališče in se dala na večer vanje zakleniti. Oba sta se bila dobro preoblekla, ker sta se bala, da bi ju mogli spoznati Maori in njegovi tovariši.

S pogledom vojskovodje je pregledal detektiv položaj.

Tam kraj zidu, katerega se je dalo od zunaj na tem mestu lahko preplezati, je bila stara rodbinska rakev.

Železna, bogato izdelana vrata so zapirala vhod v notranjščino, ki je bila videti neke vrste kapelica. Tusem se je napotil Sherlock Holmes s svojim učencem.

Bližala sta se tej cerkvi, plazeča se od groba do groba, od spomenika do spomenika, da se ne bi izdala pogledom zločincev, ki so gotovo ležali kje v zasedi.

Slednjič sta prišla na cilj; z jednim svojih izvrstnih vetrihov je odprl detektiv vrata. Tu sta bila dobro spravljena. Ta kapelici podobna zgradba ju je varovala pred viharjem in skozi železno ograjo sta lahko videla po vsem pokopališču.

„Zelo bi se motil," je zašepetal detektiv mlademu prijatelju, „če ne bodo preplezali lopovi na tem mestu. Težko, da bi bila kje drugje ugodnejša prilika.

Koliko Diabellijevih spomenikov si našel?"

„45."

„No, posebna sreča bi bila, če lopovi tako hitro najdejo pravega, seveda pod pogorjem, da niso Zairi izsilili tajnosti."

Vedno temnejše in viharnejše je postajalo zunaj.

Naenkrat — Tarry Taxon je šinil kvišku, kakor da bi ga bil pičil gad.

„Luč!" je dejal z drhtečim glasom, „skače od groba do groba, sedaj se zdi, kakor da preskakuje cele vrste grobov, sedaj gre vprek in vzkriž; sedaj se oddaljuje in se vidi kakor umirajoča iskrica — sedaj je izginila. Bog ve, kaj je bilo?"

Sherlock Holmes je pritisnil svoj obraz na železno ograjo in je istotako z rastočo napetostjo zasledoval luč.

„Sedaj so ga prevalili. Hitro, Harry, povleci

„Zaklad iščejo," je mrmral. „Na delu so; kakor vse kaže, še niso našli pravega spomenika. Z električnimi svetilkami osvetljujejo napis na spomeniku, ki ga vkleše vsak kipar v svoje delo. Zato nemirno premikanje luči."

V tem hipu je luč zopet zablisnila; sedaj pa je obstala na enem in istem mestu.

„Zopet so odkrili en Diabellijev spomenik."

Detektiva sta začula zamolkel ropot.

„Sedaj so ga prevalili. Hitno, Harry, povleci samokres in za menoj. Bržčas so našli pravega in sedaj iščejo zaklad. Luč nama bo zanesljiv vodnik."

Sherlock Holmes je hitel naprej, kolikor je dovoljevala tema in ozke steze med vrstami grobov.

Čeprav se je luč za nekoliko oddaljila, vendar se je razdalja med njo in detektivoma vedno bolj zmanjševala.

Lopovi imajo svetilko z zaslonom", je šepetal Sherlock Holmes, „zato izginja luč od časa do časa."

Sedaj sta se tako približala usodnemu mestu, da sta dobro razločevala dve senci, ki sta podrhtavali semtertja v sijaju svetilke.

„Lopovi še iščejo," je šepetal Harry.

Naenkrat sta oba kar okamenela od strahu in presenečenja.

Zmagoslaven vzklik jima je zadonel od onega mesta, ki je bilo mogoče kakih petdeset metrov oddaljeno.

„Zaklad so našli," je zastokal Sherlock Holmes, „naprej, naprej, morava jim ostati za petami, da poiščeva sled; v drugič ne pridejo več na pokopališče in nama pokažejo pot do uboge deklice."

Že sta hotela za njimi, kar se pojavijo pred njima štiri temne postave.

„Stojta, lopova!" se je zadrl glas, ki bi bil v stanu prebuditi mrtve, „ali smo vas slednjič zalotili, vas, skrunitelje grobov?"

Krepke pesti so zgrabile detektiva, ki sta naslednji trenotek ležala na tleh.

„Izpustite naju," je kričal Harry, „tam beže oni, ki jih iščete."

Gromovit smeh je bil odgovor tem besedam.

„Ne, dragec, na te limanice se ne usedemo, tako bedasti nismo. Sedaj pa sem s svetilko, da vidimo, koga imamo pred seboj.“

„Za Boga,“ je zaklical oni, ki je davil detektiva tako, da mu je bil obraz popolnoma višnjev, „Mr. Sherlock Holmes.“

„Da,“ je stokal ta, gladeč si boleči vrat, „to ste zopet imenitno napravili. Namesto da pazite na ona lopova, ki sta komaj za lučaj od vas prevalila tretji nagrobni spomenik, padete nad naju in nama s svojimi pestmi zmečkate skoro grlo. Sedaj tecite pa tja, kjer luč še vedno gori, in rešite, kar se da rešiti.“‘

Policaji so takoj izpustili detektiva in so jo udrli proti onemu mestu.

Harry je hotel z njimi, ali Sherlock Holmes ga je pridržal s silo.

„Ne koraka naprej,“ mu je šepnil. „Kdo ve, ali ne leže lopovi kje v zasedi; gotovo so slišali tu upitje, predvsem moje ime, ki ga je zaklical oni tepec tako glasno. Ali misliš, da so postavili svetilko pomotoma tako, da sveti sto in sto metrov daleč?“

„Torej past,“ je mrmral Harry in vzel samokres v roko.

„In ne tako neumna; če ti zabiti policisti, ki so nama vse pokvarili, dobro ne pazijo, se prav lahko zgodi, da dobe krogljico med rebra.“

V tem trenotku se je zabliskalo iz grma, ki je bil približno 20 metrov oddaljen od električne svetilke. Počil je strel, odgovoril mu krik.

„Krogla je bila namenjena meni, ker tiči vedo, da sem se zavzel za Zaire. Upajmo, da ni provzročila preveč nesreče.“

Policist je dobil kroglo v ramo.

„Drugi pot pustite mene, da primem lopove,“ je rekel Sherlock Holmes, ko je zagledal stokajočega moža. „Na to se jaz bolje razumem.“

Previdno je ugasnil svetilko in se splazil proti grmovju, odkoder se je zabliskal strel.

Nikogar ni bilo več videti; razbojniki so izginili v megli.

Sedaj je šel detektiv na mesto, kjer je ležal nagrobni spomenik. Pozorno je posvetil na podstavek, na katerem je stal spomenik.

Zločinca sta dvignila podstavek nekoliko v višino. —

„Poglej si mesto, ki ga je dosedaj pokrival podstavek,“ je velel Sherlock Holmes mlademu prijatelju.

Harry Taxon se je sklonil ter si ogledal mesto; zdihujoč se je zopet dvignil.

„Tukaj je bila škrinjica,“ je dejal; „ni dvoma, da je bilo tu skrivališče starega trgovca.“

„Popolnoma moje mnenje,“ je odvrnil detektiv, „ta spomenik je stal skoro na koncu neizmernega pokopališča. Bil je takrat, ko je zakopal stari Firmont svoj zaklad, gotovo jedini. Pod podstavek je izkopal luknjo, ki je bila ravno prav velika za škrinjico z dragimi kamni, potem je nasul zopet zemlje in je bil gotov, da ne bo mogel nihče dvigniti zaklada.“

„Ali ne bi šla za razbojniki?“ je vprašal Harry.

„Ne, sin moj, za danes je prepozno; v najboljšem slučaju dobiva pri tej temi lahko kroglo v glavo. Danes se ne da nič več storiti, zaklad so začasno iztrgali našim rokam.“

— — — — — — — — — —

V predmestju Mortlake malo pred notranjim policijskim londonskim okrajem bi človek ne mislil več, da je v Evropi, zakaj kamor seže oko, povsod črnci.

Zato ga ni bolj zaničevanega kraja kakor Mortlake. Tukaj med svojci, kjer ga ne sujejo kakor psa, kjer celo krčmar z njim prijazno ravna, ker je tudi črnec, se zamorec počuti dobro.

Črni mornarji, ki so bili v Ameriki ali v kakem drugem delu sveta najeti za potovanja na Angleško in ki so ostali v Londonu, so se preselili v Mortlake. Čez dan hodijo v luko, kjer opravljajo težka dela v ladjevnem gradišču.

Na večer se pa sestane vse, kar ima črno kožo, zopet v Mortlakeju: delavec, ki ima v žepu denar, da ga zapravi v krčmah, lenuh, da živi od izobilja svojih plemenskih bratov.

Iz vsake krčme done zamorske pesmi s spremljevanjem posebnih glasbil, največkrat kitare. Dobe se manjše zamorske družbe, a tudi posamezni umetniki, ki noč na noč prepevajo po krčmah. Če je kaka ženska poleg, tedaj je skoro gotovo, da pleše cakewalke.

Sledimo dvojici, ki je ravnokar izginila v večji krčmi.

Mož je bil oblečen v star frak, čegar repovi so se vlekli za njim po tleh, na glavo si je posadil previsok, siv cilinder, pod pazduho je imel gosli.

Ženska je bila opravljena v močno karirasto krilo, na glavi pa je imela nenavaden klobuk, na katerem se je zibalo pol tucata peres in skoro cel vrt.

Hripavo petje in pusto kričanje je sprejelo dvojico.

„Častita gospoda," je nagovoril goslar navzoče, „prosim trenotek posluha za strica Toma in njegovo nečakinjo Jenny."

„Živio stric Tom," je zavpil neki napol pijan zamorec.

„Kaj želijo visokospoštovane gospe in gospodje od naju slišati? Prihajamo naravnost iz Zjedinjenih držav."

„Yankee doodle," je zakričalo pol tucata zamorcev.

„Dobro, gospe in gospodje; slišali boste narodno popevko naše domovine, kakor je lepše ne slišite v najfinejših salonih pri najrazkošnejših obedih v New-yorku. Moja nečakinja, ki je bila prva zvezda opere v St. Francisku, je prišla samo zategadelj na Angleško, da zapoje svojim rojakom yankee doodle."

„Živila nečakinja Jenny," je zakričal oni zamorec, ki je klical že prej „živio" stricu Tomu.

Jenny se je za izkazano ji čast sramežljivo poklonila, a izpila takoj zatem na jeden dušek ponujeno ji čašo groga.

Stric Tom je vzel gosli in zaigral kot uvod zamorski ples, ki je vse navzoče tako navdušil, da so od veselja tulili melodijo in naročili sedem kozarcev groga za umetnika.

„Sedaj, junaki, pozor na yankee doodle!"

In takoj je zapela Jenny melodijo z glasom, podobnim glasu kakega raznašalca časopisov, samo pretresljivejše in ostrejše:

„yankee doodle, tippe tappe, yankee doodle dandy."

Navdušenja ni bilo konca ne kraja, ko so bile odpete vse vrstice, ki se dajo komaj prestaviti na kak drug jezik. Črni goslar je dobro razumel svojo umetnost; a toliko groznejše je bilo, vsaj za evropsko uho, petje Jennyno.

Ali nihče zamorcev ni grajal petja; narobe. Čim ostrejši in pretresljivejši glasovi so udarjali na uho pijane družbe, toliko živahnejše so ji ploskali.

„Sedaj, junaki, pozor na cakewalke."

Navdušeno so pritrjevali navzoči.

Bil je pravi užitek gledati Jenny, kako je zvijala gibčne ude.

Težko se je dalo reči, ali je posnemala trebušni ples Beduinov ali pariški kankan. A za zamorce je bil njen ples poln najdovršenejše dražesti in elegance, in še nikdar ni Barkeeper napravil tako dobre kupčije kakor danes.

Popolnoma utrujena je sedla Jenny po končanem plesu na stol. Za povrstjo je izpila tri drinke — neko mešanico sherry brandyja in soda vode — katere so jej ponudili trije zamorski mladeniči, a potem, bržčas, da si ne prehladi želodca, dve čašici ruma.

Stric Tom, goslar, ki je bil v nasprotju s svojo nečakinjo zelo zmeren, je znova nastavil gosli, in zadonela je stara zamorska popevka, kakor jo je pač že marsikatera mati pela svojemu, sedaj tu prisotnemu sinu, tako slatko in milo, da je v hipu nastala tihota, in so vsi čisto tiho, komaj slišno peli melodijo.

Jenny se ni dalje brigala za svojega strica Toma. Pustila je, da ji je dvorila črna mladina na najbrezobzirnejši način, trpela, da so jo vročekrvni kavalirji objemali okrog pasu in jo ščipali v lice.

Le, ko jo je hotel nekdo objeti in poljubiti na njene debele, krvavordeče ustnice, ga je tako močno sunila, da je nekoliko prekrepko sedel na tla.

Stric Tom se ni brigal niti najmanje za ljubimkanje svoje nečakinje; samo tupatam jo je pogledal po strani.

Pesem za pesmijo je donela iz njegovih čudovitih gosli.

Naenkrat je prenehal z nekakim ostrim nesoglasjem; prej pa je še z motrečim pogledom ošinil nečakinjo.

„Gospe in gospodje," se je obrnil k poslušalcem, „zahvaljujem se za pozornost in ljubeznivost, s katero ste naju pogostili."

Črni, častivredni lopovi so še iskali v žepih po drobnem denarju,da bi ga, kakor je bila šega, vrgli v goslarjev klobuk, a že je izginil stric Tom, spremljan od svoje nečakinje, iz krčme.

Nekaj časa sta stric in nečakinja korakala molče drug poleg druzega. Potem, ko se je bil prvi previdno ozrl, se je obrnil k spremljevalki:

„No, Harry, kaj si zvedel?"

„Vse, kar sva hotela vedeti, mojster.“

„Si poizvedel za Maorijevo stanovanje?“ je vpraševal Sherlock Holmes.

„Allright, mojster; stanuje, kakor ste domnevali čisto prav, tu v Mortlakeju. Samotna hiša na poti v Leistershire.“

„Ali so ga danes videli tu?“ je vprašal detektiv.

„Ne, že dva dni ga ni videl nihče; tudi njegovega belega spremljevalca ne. Ali se je skril v stanovanju, ali stanuje pa v Londonu.“

„In Zaire?“

Harry Taxon je globoko vzdihnil.

„Tudi nje ni videl nihče; pa to ne stori ničesar,“ je naglo pristavil, „gotovo jo je skril Maori v stanovanju.“

Sherlock Holmes je zmignil z rameni in dejal:

„Kdo ve, kaj snuje tako črna duša, kakor je Maorijeva.“

5. poglavje.

Blue Jack.

„Predlagam, da takoj napadeva črne lopove,“ je začel Harry negotovo.

„Sva že na tem, dragi Harry,“ je odvrnil Sherlock Holmes, „ta pot pelje mimo samotne hiše, ki mi je dobro znana. Svoji ulogi kot zamorca, ki sva jih do sedaj igrala kar najizvrstnejše, morava igrati tudi nadalje.

Postavil se bom pred hišo in igral, morda naju puste vstopiti, ali pa vsaj zveva, ali je Maori doma. Kaj se bo potem zgodilo, še ne vem, to bo odločil trenotek.“

Harry Taxon je zaškrtal z zobmi.

„Brez Zaire se ne vrnem domov,“ je mrmral, „in če ustrelim oba kakor psa “

„Potrpi, potrpi,“ je svaril Sherlock Holmes; „pomisliti moraš, da so najini nasprotniki vsega uvaževanja vredni sovražniki, ki prav dobro vedo, da jim gre za glavo. Če ne ravnava jako previdno, lahko koga od naju jutri ni več.“

Detektiva sta dospela v bližino hiše.

Bila je prava razvalina. Vrata so bila zaprta, na nezakritih oknih se ni prikazala nobena luč; nobenega glasu ni bilo čuti.

„Stvar ne obeta mnogo“, je šepetal Sherlock Holmes, „ali vsejedno poskusiva s svojim načrtom.“

Postavil se je na cesti tik pred hišo; sprva tiho, potem vedno glasneje so zveneli zvoki po temnih oken.

Ni ga bilo čuti glasu, ni se razsvetlilo okno, ni se prikazal obraz ob umazanih šipah. Sedaj je zagodel Sherlock Holmes jedno onih strastnih zamorskih melodij, ki se jej ne more ustavljati nobenega črnca srce. Zaigral je jedno onih sladkotožnih pesmi, ki jih je sviral prej v krčmi.

Potem je malo počakal, ali ni privabil kakega stanovalca.

„Vse zastonj,“ je šepnil Harryju, „Maori in tovariši so izleteli; moja slutnja me ni varala; gotovo so z zakladom ostavili Angleško.“

„In Zaire?“ je vprašal mladenič nestrpno.

„So vzeli seboj.“

Še enkrat je Holmes pozorno pogledal hišo; ko je pa ostalo vse mirno, se je obrnil, da odide.

„Vendar bi preje preiskala podrtijo,“ je menil obotavljaje Harry.

„Prav imaš, sinko, sam sem že mislil na to. Mogoče je le, da najdeva kak znak, ali sta lopova za vedno ostavila dom ali kam sta se napotila.“

Previdno sta se splazila detektiva k vratom. Pripravni vetrih Sherlock Holmesa je prav malo zarožljal, ko ga je zavrtel v ključavnici.

Komaj sta si upala dihati, ko sta stala na temnem hodniku. Napeto sta poslušala, ali se ne čuje kak glas iz pritličja ali iz zgornjih prostorov. Ali ničesar ni bilo slišati.

Kratko malo je odprl Sherlock Holmes najbližja vrata ter posvetil z električno svetilko.

Samo najpotrebnejše pohištvo je bilo v sobi in še to v jako klavernem stanju. V stranskem prostoru je bilo ravno tako. Obleka je bila razmetana, kakor da je kdo pregledoval svojo garderobo in si izbral najboljše.

„Odpotovala sta,“ je dejal Sherlock Holmes kažoč na cape.

„Tudi Zaire je bila pred odhodom še tukaj,“ je rekel Harry ter pokazal mal glavnik, ki ga je takoj zopet spoznal kot last lepe quadrone.

„Če bi le kako sled imela, kam sta se obrnila begunca?“ je rekel zamišljeno detektiv. „Daleč še ne moreta biti.

Pred 24 urami sta prežala še na westminsterskem pokopališču; pred 12 urami, torej še le v prvih dopoldanskih urah, sta mogla odjadrati na celino. Najbližja dežela je Francoska. Ker je Firmont rodom Francoz in je, opustivši svojo prokleto obrt, precej dolgo časa živel na Francoskem, ni nemogoče, da je tudi Maori tamkaj stanoval. Mogoče se je šele Firmont, da ubeži njegovim zasledovanjem, preselil na Angleško.“

Obhodila sta vse prostore, a brez uspeha; ni ga bilo sledu o prejšnjih stanovalcih.

„Preostaja nama samo še klet,“ je rekel Harry Taxon potrt, „ali to si lahko prihraniva.“

„Radi popolnosti jo hočeva vseeno preiskati,“ je odločil Sherlock Holmes.

Vlažen, zatohel zrak je objel, stopajoča po preperelih stopnicah navzdol.

Na zadnji stopnici sta naenkrat obstala kakor okamenela.

„Kaj je bilo to?“ je vzkliknil Harry.

„Kakor tiho ječanje se je slišalo,“ je dejal detektiv tiho.

Napeto sta poslušala v temnem prostoru.

„Ni dvoma, tu je človek ali žival, ki potrebuje najine pomoči“, je zaklical Sherlock Holmes naglas, visoko držeč svetilko. Planil je v klet, iz katere se je slišalo še zmerom ječanje in stokanje.

„Tam, tam,“ je zaupil Harry in pokazal na predmet, ki je ležal v kotu.

Hkrati sta skočila detektiva tjakaj.

Osupel je viknil Harry:

„Lažipolicist je, ki je sprejel na policiji Zaire ter jo odvedel.“

Na golih tleh je ležal človek, ki so mu bile roke na hrbtu zvezane. Usta so mu bila zamašena in okoli vratu je bila privezana vrv, pritrjena precej napeto na železen obroč. Noge so mu bile privezane na vrata. Če bi se nesrečnik premaknil, bi se lahko zgodilo, da se zaduši.

Koliko je moral trpeti, ležeč v tem strahovitem položaju na tleh!

Hitro je prerezal Sherlock Holmes vezi in oprostil človeka, ki je toliko da še dihal. Obležal je na zemlji kot mrtev, komaj hropeč.

„Vode, Harry, hitro vode; nekaj konjaka imam še pri sebi. Poskusiti morava vse, da ohraniva tega človeka pri življenju. Jedini je, ki ve za skrivnost, kam sta odšla Maori in Zaire.“

Kolikor hitro so ga nesle noge, je tekel Harry po vode; trebalo je samo imena Zaire, da je hitel, kot bi imel peroti.

V malo minutah se je vrnil s čašo vode.

„Dvigni nekoliko človeka, da mu ulijem nekaj kapljic,“ ga je pozval detektiv.

Nesrečnik je stežka požiral; grlo mu je bilo izsušeno; slišno je tekla voda po požiralniku. Neprestano mu je drgnil Sherlock Holmes členke na rokah in nogah, da bi se jela kri zopet pretakati. Slednjič se je mogel nesrečnik premakniti.

„Položiti ga morava gori na posteljo; zdi se mi, da ima mrzlico, tega morava v najkrajšem času ozdraviti.“

Z neizrečenim trudom se jima je posrečilo, da sta prenesla težkega moža v gornje prostore.

„Sedaj, Harry,“ se je obrnil Sherlock Holmes nanj, „se moraš, čeprav kot zamorka našemljen, podvizati domov, da se preoblečeš. Deni mojo obleko v potni kovčeg in prinesi vse semkaj.

Najprej se pa dobro prespi, kajti pred jutrišnjim poldnem se tu ne bo dalo ničesar storiti. Mož bo bržčas trdno zaspal, tako da bo šele jutri mogoče govoriti z njim.“

„In vi mojster?“ je vprašal s skrbjo Harry.

Sherlock Holmes je pokazal na stol poleg bolnikove postelje.

„Če bi me spanec premagal, zaspim tu na stolu. Saj veš, da spim lahko v vsakem položaju. Bati se mi ni ničesar, zakaj Maori se žalibog ne vrne več, bolnik pa nima moči, da bi mi škodoval.“

Harry Taxon je prijel svoje krilo in bil minuto pozneje že na cesti, da pride do zadnjega vlaka, ki ga odpelje v središče Londona. Če zamudi, bi moral hoditi 2—3 uri po noči, kar mu je bilo z ozirom na njegovo žensko obleko zelo neprijetno.

Toda sreča mu je bila mila; ravno ko je prihitel brez sape na kolodvor, je vlak pridirjal na postajo.

Kakor je bil Sherlock Holmes prej rekel, je prišel bolnik k zavesti šele ob zori.

Začudeno je pogledal detektiva.

„Mr. Sherlock Holmes,“ je šepetal, kakor da ne verjame očem.

Ozrl se je po sobi in naenkrat se je spomnil groznega položaja, ki se je bil v njem nahajal.

„Ali vam je bolje?“ je vprašal detektiv, ki si je medtem zbrisal raz obraz črno barvilo.

„Da,“ je izustil. „Ali ste me vi rešili?“

„Sem; v zahvalo za to, da ste mi ugrabili Zaire.“

Za trenotek se je omračil bolnikov obraz.

„Nisem mogel drugače,“ je mrmral, „bil sem popolnoma pod Maorijevo oblastjo.“

„Torej ste v predvčerašnji noči našli na westminsterskem pokopališču zaklad starega Firmonta?“ je vprašal Sherlock Holmes.

Za trenotek se je oni obotavljal.

„Smo,“ je rekel nato; „vrag ga vzemi.“

„A potem vas je Maori povezal in zaklad odnesel.“

Bolnik je zaškrtal z zobmi; poizkusil je vstati.

„To mi bo plačal, mr. Sherlock Holmes,“ se je obrnil s krepkim glasom nanj; vi me pač ne poznate več?“

„Pač,“ je odvrnil detektiv s porogljivim smehljajem, „znani ulomilec Jack Brown ste, s priimkom ‚Blue Jack‘ (višnjevi Jack) radi svojega od vedne pijanosti višnjevega nosu.“

„Se ujema; na lovu ste za zakladom in lepo quadrono, katera oba sta sedaj v Maorijevih rokah. Ali ne bi sklenila skupne kupčije?“

„Ne protivim se; a prej mi povejte delež, ki ga zahtevate od te kupčije?“

„Pustite mi Maorija; če se nama posreči, da dobiva tudi zaklad, tedaj mi daste, kar vam drago. Več tako ne bo izdalo kakor za nekaj v nezavesti prežitih dni.“

„Ali ne morete pustiti pijače, človek?“

„Ne morem, mr. Sherlock Holmes, in tudi nočem; bil sem svoje čase imovit gostilničar, imel hišo in zemljo, ženo in deco — pijača me je spravila ob vse. Padal sem od stopnje do stopnje in posfal, kar sem.

Ali nimate malo whiskija? Umiram od žeje.“

Sherlock Holmes je zmešal konjak z vodo in ga dal pijancu, ki je pijačo na dušek izlil v žejno grlo.

„Hvala, tisočkrat hvala, mr. Sherlock Holmes, nekoliko redka je bila stvar, a me je vendar pozivila. Ko sem premišljeval o možnosti rešitve, v resnici nisem mislil na vas, ali — verujte mi, Blue Jack zna biti tudi hvaležen. In sedaj me vprašajte, kar želite.“

„Kako je bilo zamorcu mogoče, da vas je povezal kakor otroka?“

„Popolnoma me je opil, mr. Sherlock Holmes, potem ko sva se pogodila, kako bova delila zaklad in Zaire. Deklica naj bo njegova in tudi večja polovica briljantov, potem sva pa pila, da sem se zvalil na tla. Lopov mi je brez dvoma namešal v brandy kako uspavajoče sredstvo.“

„Čemu vas ni umoril, kakor je umoril starega Firmonta?“

Blue Jack se je hripavo zasmejal.

„Ker veruje v vraže; usmrti nikogar ne, pač ga pa uniči na drug način. Staremu Firmontu je nastavil strupeno puščico. Dotaknil se je osti in — umrl. Meni je zvezal roke, noge in vrat, če ostanem pri življenju, dobro; ako ne, potem me ni on usmrtil.

Kakor rečeno, takov zamorec ima tudi vest. Toda sedaj jaz obračunam z njim, mr. Sherloch Holmes, in povem vam, jaz n i m a m vesti.“

„Najprej mi povejte, kje se sedaj mudi?“ ga je vprašal detektiv poln pričakovanja.

„V Parizu.“

„Ali hoče bisere tamkaj prodati?“

„Še ne. Vedel je, da ste nama za petami in se bal, da bi brzojavno obvestili pariško policijo; zato hoče začasno spraviti briljante na varen kraj in šele pozneje, ko se stvar malo pozabi, jih proda.“

„Vam je skrivališče znano?“

„Seveda; ali ste slišali kdaj o katakombah, v katerih so pred stoletji pokopavali mrliče?“

Sherlock Holmes je posluhnil.

„Katakombe?“ je ponovil, „vsekakor sem čul o njih; a po mojem mnenju je dohod že davno zazidan, ker je vsak človek izgubljen, ki bi se drznil v te kamnolome. Zakaj nihče ne more najti izhoda iz tega labirinta križpotov, rovov in hodnikov.“

Blue Jack se je lokavo smejal.

„Tako pravijo vsi policisti,“ je dejal skrivnostno, „pa tudi bolje ne vedo; a navzlic temu obstajata celo dva dohoda.“

„To mi je novo,“ je priznal Sherlock Holmes, „redkokdaj sem bil v Parizu in nisem imel prilike, da spoznam katakombe.“

„Rad verujem; pariška policija pozna tudi samo en dohod, onega, ki vodi s prostega polja v pusti pokrajini kot prepad v razvaline katakomb. Te raz-

valine so vidne, ali 20—30 metrov globoke. Samo oni, ki se spusti po vrvi navzdol, pride živ v katakombe. Zato je tudi dohod zazidan z močno ograjo, da se ne pripeti kaka nesreča. Sicer pa tako in tako nihče ne pride tjakaj, ker si noče zlomiti tilnika."

„In drugi dohod?" je izpraševal Sherlock Holmes.

Obotavljajoč se je majal Blue Jack zglavo, slednjič je dejal:

„Naposled je vseeno; če se hočem nad Maorijem maščevati in delati skupno z vami, vam tudi to lahko povem. Ali poznate Barriere d' Enfer?"

„Poznam, daleč od mesta je."

„Prav. Tam stoji kraj pota stara hiša, tej podobna; pohajajo jo samo ljudje, ki se boje dneva svetle luči. Tu je bil stari vhod v katakombe. Pivci, ki so zahajali v to samotno krčmo, so ga na skrivaj zopet odprli. Maori je bil sam v katakombah in pripovedoval je o njih strašne reči. Krste leže tamkaj po dve in tri druga nad drugo. Deloma so razpadle, tako da so se kostenjaki razsuli in leže v hodnikih; tu glava, tam roka, tam noga — in na tem mestu strahu in groze ima skrivališče."

Sherlock Holmes je nekaj časa pomišljal.

„Verujem vam", je nato rekel, „Maori gotovo ni slutil, da pridete živi iz te hiše, sicer vam ne bi bil popisal mesta tako natanko."

„Tako je", je odvrnil Jack Blue, „a sedaj se jaz poveselim ž njim."

„Kaj pa hoče storiti s Zaire, s to nesrečno deklico? Zakaj jo vlači seboj?"

Blue Jack se je nagnil k detektivovemu ušesom in mu nekaj šepnil.

Kakor da bi ga bil pičil gad, je skočil Sherlock Holmes po konci.

„Ta satan v človeški podobi," je vzkliknil v svetem ogorčenju. „Kdaj morete odpotovati, Jack?" Jack?"

„O, dajte mi samo dovolj brandyja, potem se opoludne lahko že ukrcava," je odgovoril nepoboljšljivi pijanec.

„Dobro, to pot mora namen posvetiti sredstva; sedaj še malo zaspite, slišim prihajati svojega mladega prijatelja, kateremu pa ni treba ničesar praviti o deklici."

„Allright, sire," je dejal Blue Jack, se obrnil k steni in mirno zaspal.

6. poglavje.

Trgovec z dekleti.

V bogato opremljeni sobi hiše v ulici Antoinette v Parizu je bil gospod srednje starosti, ogrnjen v krasno spalno suknjo.

Izgledal je kakor kak spoštovan meščan. Nad vratmi njegovega stanovanja je bila tabla: Jules Lamarque, učitelj petja.

Nemirno je hodil po sobi semtertja.

„Nobene kupčije", je dejal poluglasno, „stanovanje je polno blaga, a ne smem še na potovanje, ker me ima policija na sumu. Vrag vedi, kako so prišli na moje zvijače."

V tem hipu je zapel zvonec.

„Aha, zdi se mi, da nekdo prihaja," je mrmral, „na vsak način moram obvestiti svojo ptico vabilko. Lahko, da je kdo od policije."

V odmerjenih presledkih je pritisnil na gumb električnega zvonca.

Takoj je zadonel v sobi napev, ki ga je pel precej šolan ženski glas. Profesor je bil popolnoma v petje zatopljen; zdelo se je, kakor da ni opazil, da je hišnica privedla v sobo nekega večjega gospoda.

„Bravo, bravissimo," je rekel, ko je utihnil zadnji glas, „prav lepo je napredovala, mala; še osem dni, pa bo nastopila lahko javno."

Kašljanje posetnikovo ga je predramilo.

„Ah," je zaklical, obrnivši se proti gospodu, „s kom mi je čast?"

„Marquis Montrosa", se je predstavil obiskovalec.

„Ah, gospod marquis, me veseli, zelo veseli. Kaj želite?"

„Ne vem, gospod profesor, če se me še spominjate; pred več leti mi je bila čast, da sem vam bil v kavarni Royal predstavljen od atašeja turškega poslaništva."

„Ne spominjam se več, gospod; pa kako ste rekli — ataše turškega poslaništva? Hm, vsekakor sem imel svoje čase zveze s tem gospodom."

„Vidite, gospod profesor, sedaj se gotovo spominjate tudi mene?"

Gospod Lamarque je pogledal gospoda marquisa plaho od strani.

„A še vedno ne vem, gospod marquis," je dejal obotavljajoč se, „kaj mi daje čast."

„Torej, gospod profesor, potrebujem za svoje namene mlado dekle.“

Profesor je stopil korak nazaj in motril z namršenimi obrvmi marquisa, ki ga je gledal popolnoma mirno.

„Kaj — kaj mislite o meni?“ je rekel ogorčen.

„No, mislim, da sem pri takozvanem profesorju Lamarque.“

„Pri „takozvanem“ profesorju? Gospod marquis, kaj vam pride na misel? Ali ne veste, da poučavam brezplačno mlade, streméče talente, da so izšle iz moje šole znamenite pevke —“

„Katere ste potem, dragi gospod profesor, poslali v inozemstvo, s pretvezo, da nastopijo umetniško potovanje, v istini pa, da jih tam zvedete in prodaste.“

Profesor je prebledel kot stena. Roke, ki so mu počivale na trebuhu, je dvignil visoko kot v obrambo. Prestrašeno so strmele njegove oči v tujca, ustnice so mu drgetale, a niso mogle izustiti nitl besede.

„Sedaj pa, dragi gospod profesor, menda uvidite, da je pametneje, če odložite krinko glasbenega profesorja in če se mi pokažete kot tak, kakor ste v resnici, namreč kot prekanjen zvodnik in trgovec s človeškim mesom.“

Gospod Lamarque se je prijel za ovratnico, kot bi mu bila pretesna.

„Ne vem,“ je dejal stežka, „kaj naj mislim o vas.“

„Daleko sem od tega, moj stari prijatelj,“ je rekel z nasmehom marquis, igraje se s svojim nanosnikom in veseleč se nad profesorjevim strahom, „da bi vam pripravljal najmanjših neprilik. Ali se še spominjate dveh malih deklic, ki ste jih pod pretvezo, da boste nastopili v dvospevu v zaključeni družbi, poslali v lepo, ali samotno vilo nekega miljonarja, odkoder —“

„Dovolj,“ ga je prekinil profesor, „vidim, da ste poštenjak, ki ne namerava zla in ki se mu lahko zaupa. Niti ne sanja se vam, kako je svet dandanes hudoben. Torej s čim vam morem postreči, zelo spoštovani gospod marquis?

Ali se hočete seznaniti s čisto mladim, nedolžnim dekletom, ki je prišla šele pred tremi dnevi z dežele k meni? Sirota je in vsaka nevarnost je izključena; ali želite subreto iz Tivolskega gledališča, uteleseno gracijo? Ni tako nedostopna, kakor ona mala sirota in primorana, da izboljša svoje gmotne razmere z znanji raznih gospodov.

Torej vidite, da imam preskrbljeno za sleherni okus, zato vas prosim, da mi izrazite svoje želje; za honorar se bova že zedinila.“

Marquis je molče poslušal. Naposled je zmignil z rameni.

„To vse ni nič zame,“ je dejal z zdehajočim glasom, „rad bi kaj iz tujine, kaj čisto novega. Vedeti morate, da sem takorekoč prenasičen. Ni treba, da bi bila ravno zamorka, pač pa kaj podobnega — no, gotovo bodete vedeli, kako najbolj ustrežete mojemu okusu.“

„Hm, hm,“ je profesor zamišljeno mrmral, „stavila se mi je včeraj ponudba — škoda, da sem jo odbil; ali ker mi je znan naslov dotične osebe, se bo stvar dala urediti.“

„Dajte, da čujem, gospod profesor“, ga je z zanimanjem pozval marquis.

„Baje je mlado dekle izredne lepote,“ je šepetal profesor posetniku. „Quadrona, hči Evropejca in mulatinje, temperamentna in življenja polna.

„A,“ je odvrnil marquis, „kdo ve, kje so jo pobrali.“

Profesor je energično zamahnil z roko.

„Ne boste“, je dejal, „mož, ki mi jo je ponudil, mi je od prej znan. Sklenil sem z njim že nekatero težavno kupčijo ali vselej je bilo blago do pičice tako, kakor ga je pohvalil. Tudi bi se bil z njim že davno zedinil, ali črnec je zahteval prenesramno svoto.“

Marquis je trenotek pomišljal.

„To pot, mislim, ste pogodili pravo; izkušajte dobiti malo quadrono. Cena je postranska stvar. Kdaj se lahko zopet oglasim?“

„Pridite jutri zvečer; do tedaj, upam, pridem z zamorcem na čisto.“

„Dobro, popolnoma se zanašam na vas, dragi gospod profesor.“

Polagoma je stopal elegantni marquis po ulici; vedel je, ne da bi se mu bilo treba o tem prepričati, da ga opazuje dvoje ostrih oči, namreč oči trgovca z dekleti. Potisnil je monokel na oko in gledal po cesti navzgor, ali ni kje kakega voza.

Da se je obrnil na nasprotno stran, bi bil doživel srečanje, ki bi bilo zelo presenetilo njega, kakor tudi onega druzega.

Tako pa je skočil v prvi voz in se odpeljal.

„Prokleti lopov“, je siknil, „Blue Jack je go-

voril resnico, Maori se je že oglasil pri svojem prijatelju Lamarqueu, da proda Zaire. Kako dobro, da sem takoj šel k staremu zvodniku."

Sherlock Holmes, kajti on je bil elegantni marquis, je stopil na uličnem oglu iz voza in korakal proti svojemu stanovanju.

„Blue Jacka še ni?" je vprašal Harryja.

„Ne, mr. Sherlock Holmes; od zjutraj ga ni; išče po starih stanovanjih, koder je prejšnje čase stanoval Maori, po zamorcu."

„Mož v svoji nenasitni želji po osveti nam služi izvrstno", je dejal Sherlock Holmes premišljevaje; „sam bi ne bil prišel nikdar do trgovca z dekleti, in vendar moremo oteti Zaire samo z njegovimi rokami."

Radostno vznemirjen je skočil Harry s sedeža; hotel je nekaj odgovoriti, ali v istem hipu so odletela vrata in Blue Jack je planil v sobo razburjen in zasopljen.

„Kaj je?" vpraša začuden Sherlock Holmes.

„Klicat sem vas prišel, zakaj nesreča bo, če se ne podvizate."

Blue Jack je zgrabil medtem na polovico polno steklenico whiskyja ter jo docela izpraznil.

„Samo trenotek potrpite; sedaj mi je že odleglo. Torej iztaknil sem pravo Maorijevo skrivališče. Zaire ima pri sebi. Samo enkrat se je šele odpravil od doma; domnevam, da je bil pri trgovcu z dekleti, pri Lamarqueu. Danes sem prežal več ur pred njegovim stanovanjem; zvedeti sem moral, ali je zaklad že skril v katakombah.

Torej pred jedno uro je zapustil stanovanje, jaz pa vedno za njim. Šel je proti hiši svojega trgovskega prijatelja. Že je hotel pozvoniti, kar je slišal korake, ki so ga preplašili. Skril se je v neko vežo, ali ostro pazil na hišo, in tedaj — ste vi stopili venkaj, mr. Sherlock Holmes. Da ste se obrnili in pogledali na drugo stran ulice, bi ga bili morali ugledati."

„A kaj je storil?" je vprašal detektiv z zanimanjem; „ali me je spoznal?"

„Brez dvoma, zakaj ko ste stopili v voz, sem videl, kako je zateptal besno z nogami po tleh. Po vsej priliki je opustil načrt, da zvede Zaire za visoko ceno. Boji se pasti."

„In kaj je storil potem?" je vprašal Harry, potem ko je napravil Blue Jack globok požirek.

„Hodil je nekaj časa neodločen ob hiši; potem pa se je zdelo, kakor bi bil prišel do kakega sklepa, in krenil je proti svojemu stanovanju."

„Menite, da nekaj namerja proti Zaire?" je izpraševal Sherlock Holmes.

„Prav gotovo, dekle mu je na poti, Lamarqueu je ne more prodati, poizkusil bo tedaj, da se je iznebi na drug način."

„A rekli ste vendar sami, da zamorec ne usmrti nikogar, ker je praznoveren", je rekel Harry.

„Sam je tudi ne bo umoril; ali je morda mene umoril?"

Že je slekel Sherlock Holmes svojo elegantno obleko in se oblekel v uniformo postreščka.

„Naslov črnega lopova!" je zaklical Blue Jacka.

„Rue de Montebello 13".

„Dobro; vi ostanete tukaj, da ga poslej opazujete; danes ga prevzame sam."

Sherlock Holmes je dobro vedel, da je ubogo dekle v rokah te pošasti izgubljeno, ako se ne podviza.

Ali naj zamorca napade, če ga sreča? Ali naj zločinca, ki se je že dosti dolgo odtegoval zemeljski pravici, ustreli kakor steklega psa? Ne, tega ni smel, ker je Maori bržčas skril dragotine na samo njemu poznanem kraju v katakombah, ki se raztezajo tisoče metrov navskriž in vprek pod zemljo. Tako bi z njim padla v grob tudi njegova tajnost.

Ali kako mu naj vzame nesrečno deklico?

Naenkrat — ni mogel biti več daleč od zamorčevega stanovanja, se je zdrznil.

Pred njim je korakal par. Dekle, ki je, kakor se je zdelo, omahovalo in se težko naslanjalo na svojega moškega spremljevalca. Mož je bil zamorec. Ni bilo dvoma, pred Sherlock Holmesom sta šla Maori in Zaire.

Le zakaj je lepa quadrona tako omahovala?

Ali jo je lopov upizanil ali ji dal kako sredstvo, ki jo je spravilo ob zavest?

Zamorec je hitro korakal; zdelo se je, da kar vleče svojo spremljevalko za seboj.

Kam ju je vedla pot? V Janrin de Plantes, v pariški zoološki vrt.

Mračilo se je že, tako da ju je detektiv s trudom zasledoval.

Sedaj sta šla oba skozi vrata na veliki vrt. Le malo ljudij je bilo še v njem. Sherlock Holmes je skrivajoč se za grmi ostal tik za nejednakim parom. V

tem hipu se je oglasil veliki zvon, v znamenje, da se bo v pol uri vrt zaprl.

Maori se je napotil s Zaire proti hiši divjih zveri.

V temnem kotu vrta je stala kletka severnih medvedov. Bila je od zgoraj odprta.

Z desne in leve strani so vodile stopnjice na teraso, s katere so se mogle ogledovati kletke z zvermi.

Kje je dvojica ostala? Sherlock Holmes ju je bil videl pred malo sekundami še pred kletko severnih medvedov, sedaj sta pa izginila, kakor da sta se pogreznila v zemljo.

Čuden nemir se je polasnil detektiva. Med tem se je stemnilo, da je mogel komaj razločevati zveri v njih kletkah.

Že se je hotel podati v drug oddelek, da izsledi tamkaj Maorija in Zaire, kar so se oglasili nad njim bežeči koraki. Kakor da je prehitel človek s terase, s katere se je videlo v kletke.

Hitro se je skril za drevo in poslušal s pritajeno sapo. Sedaj je prišel človek po stopnjicah do zemlje in šinil naglo mimo njega proti izhodu.

Sherlock Holmesu je kri oledenela od groze. Mimo njega je ravnokar prihitel Maori.

Kje pa je ostala Zaire, lepa quadrona?

Ali jo je pustil Maori gori na vrhu, kjer ni bilo nobene ograje?

Z divjimi skoki je hitel detektiv po kamenitih stopnjicah na vrh terase. Pogledal je naokoli in skoro zakričal od silne groze.

Tam na robu kletke severnih medvedov je ležala v težkem snu Zaire. Glava ji je visela nad odprto kletko. Ena sama kretnja, pa bi se morala prekotaliti preko roba, in divje zveri bi jo raztrgale.

Sherlock Holmes si ni upal dihati, da ne zbudi speče deklice.

Previdno se je sklonil, prijel quadrono za noge in jo povlekel nazaj.

Postavil jo je pokonci in jo izkušal zbuditi.

Zastonj; zamorec ji je moral dati zelo uspavajoče sredstvo, ki je še vedno delovalo.

Tako mu ni preostalo nič druzega, da je vzel deklico v naročje ter jo odnesel s terase.

Tedaj se je domislil, da se je zamorec mogoče kje skril, čakajoč uspeha svojega grozodejstva. Takoj je bil sklep storjen.

Pobral je kamen in ga vrgel z vso silo proti medvedu, ki je mirno dremal. Začulo se je strašno rjovenje, hkrati pa je zavpil detektiv z ostrim, visokim glasom.

Še malo časa je prisluškaval in kmalu je čul, kako so se v dalji zaprla železna vrata. Brez dvoma je Maori odšel v misli, da je Zaire padla v medvedjo kletko.

„Ubožica je sedaj varna pred njegovim zasledovanjem," je mrmral Sherlock Holmes, „ali", je dostavil ogorčen, „grozno bom obračunal z njim."

7. poglavje.

V katakombah.

Na pustem kraju v bližini Barriere d' Enfer je stal človek, ki se je kakor iskajoč oziral na vse strani.

„Vrag me vzemi", je mrmral, „ako nisem izgrešil prave poti. Ena sama hiša bi morala tukaj stati, ali kljub svojim dobrim očem je ne morem odkriti. Da se je moral Blue Jack iz veselja nad Zairino rešitvijo ravno danes tako opiti, da rabi najmanj 24 ur, dokler se strezni. Prokleto! A kaj je to?"

Surovo kričanje je pretresalo zrak; nekje je moral biti grozen pretep.

„Na pomoč! Na pomoč!" je vpil glas v smrtnem strahu.

Kolikor je mogel, je tekel Sherlock Holmes — on je bil oni samotni popotnik — proti smeri, odkoder se je slišalo upitje. V mraku je videl, kako je zgrabil neki človek drugega okoli pasu, da bi ga zvlekel naprej.

Nekaj skokov, in detektiv je bil ob strani onega, ki je klical na pomoč.

„Izpustite moža!" je zaklical.

„Idite k vragu, sicer se vam bo slaba godila", je kričal besno napadalec.

„Rešite me, rešite me", ga je rotil drugi človek, ki se ni mogel izviti iz objema železnih rok napadalčevih, „umoriti me hoče."

Strahovit udarec je zagrmil na glavo človeka, ki ni hotel odjenjati od svoje žrtve, da je padel kakor od strele zadet na tla.

Rešeni, mladenič kakih 20 let, se je dvignil.

„To je bila pomoč ob pravem času", je dejal,

globoko vzdihnivši, „v manj kakor dveh minutah bi bil ležal v katakombah na kosce razmesarjen.“

„V katakombah?“ je vprašal Sherlock Holmes, „ali je tu v bližini kak dohod?“

„Samo tjakaj poglejte, tam je odprt rov, ki vodi v kamnolome; globok je dvajset do trideset metrov. Okoli odprtine so zgradili leseno ograjo, da zabrani nesreče, ali močnega Roberta, mojega nasprotnika, bi ne bila ovirala, da me ne bi vrgel doli.“

„Hm“, je dejal Sherlock Holmes, „rad bi si ogledal enkrat katakombe.“

Mladenič ga je pozorno pogledal.

„Vohun menda niste?“ ga je nezaupno vprašal.

„Gotovo ne“, se je smejal detektiv, „Angležsem, slikar, ki bi rad spoznal razne znamenitosti vseh dežela.“

„Da ste tujec, sem takoj spoznal; tudi ne verujem, da vohunite. Katakomb pa le ne morete videti, ker je dohod zazidan.“

„Prav; ali tu v neki gostilni je še drug vhod.“

„Za vraga, gospod,“ je vzkliknil mladenič z vidnim začudenjem, „dobro ste poučeni.“

„Torej je to res, kar mi je povedal neki dober znanec?“

Mladenič je nekoliko časa premišljal.

„No,“ je dejal, „bili ste tako ljubeznivi in mi rešili življenje, zato vam povem resnico. Da, dva dohoda sta: ta z ograjo in drugi skozi klet krčme „Pri krvavem Apachu“. Ali krčmar vas ne pusti na noben način notri, ker ne spadate k njegovim gostom.“

„Katakombe imajo torej svoje skrivnosti?“ je vprašal Sherlock Holmes previdno.

Mladenič je stopil prav tesno k svojemu rešitelju.

„Ali ste že slišali o pariških Apachih?“ ga je tiho vprašal.

„Vsekakor; to je popolnoma organizirana zločinska družba.“

„Tako je, gospod, in krčmar je njihov poglavar. V katakombah leži vse ukradeno blago, dokler se ob ugodni priliki ne odpravi kam drugam. Kdor se v vijugastih hodnikih dobro spozna, ima skoro gotovo tudi lastno skrivališče, toda nikomur bi ne svetoval, naj bi šel tja.“

„A zakaj ne“, je menil brezbrižno Sherlock Holmes, „ni vrag, da bi se človek kmalu ne spoznal.“

„Nikdar; samo sprednji del katakomb je poznan; v druge hodnike ni dospel še noben človek. Na tisoče krst, ki so jih znosili pred stoletji s starih pokopališč, je shranjenih v hodnikih starega kamnoloma. Pogosto zapirajo pot, da mora človek nazaj. Vrh tega si mislite vse to v polni temi; samo prostor pod tem rovom je svetel, a ne poznam ga človeka, ki bi bil do sem prišel. Zato opustite svojo namero; skratka, neizpeljiva je za vas.“

Detektiv je nekoliko pomišljal. Stvar gotovo ni bila jednostavna, ali umikanja on ni poznal.

„Najdite mi sredstva in pot, da pridem v katakombe,“ je rekel odločno, „in dam vam 300 frankov.“

Izvlekel je listnico in ponudil mladeniču bankovce.

Malo se je obotavljal, ali oči so se mu svetile od poželenja.

„Predvsem morate nositi znamenje Apachov, sicer je vse zaman,“ je dejal zatem.

„Dobro, preskrbite mi ga.“

Mladenič se je ozrl; njegov na tleh ležeči sovražnik se je začel gibati.

„Pojte z menoj“, je šepnil detektivu, „tu nisva čisto varna.“

Šla sta preko polja, dokler nista prišla do neke lesene kolibe.

„Nimate kakih malenkosti pri sebi, ki jih lahko pogrešate?“ mu je zašepetal.

„Imam nepredragocen pečatni prstan, staro srebreno žepno uro in denarnico, v katero lahko položim nekaj zlatov,“ je odgovoril detektiv.

„Dobro, dobro, pripravite vse; tam v kolibi me pričakujejo tovariši.“

Čudno je zažvižgal, podobno signalu kakega torpeda. Takoj mu je bil iz kolibe odgovor. Vrata so se odprla in skozi nje je posvetil boječ žarek luči.“

„Koga si pripeljal?“ je vprašal glas, hripav od žganja.

„Novega Apacha“, je odgovoril mladenič.

Sherlock Holmes je ugledal pred seboj divjega človeka, čegar rdeči, zabuhli obraz je izdajal pijanca.

„Ali si že delal?“ je vprašal človek, ki je bil videti poglavar.

Mesto odgovora stegne Sherlock Holmes roko, v kateri je bil prstan, ura in denarnica.

„Torej žepni tat“, je menil mož.

„Da, pravkar sem prišel z Angleškega, da poizkusim tu med Apachi svojo srečo,“ je odvrnil de-

tektiv, ki je bil zapazil, da ga pozorno ogleduje štiri do šest bratcev, ki so sedeli v kolibi.

„Alfonz", se je obrnil poglavar na detektivovega spremljevalca, „ali jamčiš zanj?"

„Z življenjem; rešil me je bil iz pesti močnega Roberta, iz tega lahko razvidite, kakov človek je."

Vsi lopovi so vstali in so obstopili Sherlocka Holmesa; človek, ki je premagal močnega Roberta, je bil že vražji dečko.

„Še danes bi rad praznoval svoj prihod pri „Krvavem Apachu", je dejal Alfonz.

Nada, da bodo pili na tuj račun, je takoj poživila izpite obraze teh ljudij. Šepetali so izprva med seboj, potem s poglavarjem.

„Dobro", je dejal ta, „sprejemamo te v našo zvezo. Daj sem desnico, da ti utisnemo naše znamenje."

Nekdo od družbe je držal kovinast predmet nad lučjo, dokler se ni tako razžarel, da ga je mož komaj držal.

Hitro ga je prijel poglavar in ga utisnil detektivu v dlan.

Sherlock Holmes je začutil tako neznansko bol, da je moral stisniti zobe, da ni zaječal.

Ali hrabro se je premagal, niti s trepalnico ni trenil.

Vsi so ga gledali občudovaje; toliko samozatajevanja še niso videli pri nobenem novem članu. Nekdo mu je hotel uliti olje na roko, da ublaži bol, a Sherlock Holmes je prezirljivo odklonil.

Mirno si je ogledal znamenje, ki ga je napravilo tovarišem najopasnejših in najnevarnejših pariških zločincev: krog in v njem ost indijanske puščice.

„Mislim, da gremo sedaj h „Krvavemu Apachu" se je obrnil k poglavarju.

„Alfonz", je nagovoril ta mladeniča, ki je pomogel Sherlocku Holmesu, da je bil sprejet v to družbo, „idi naprej in poglej, če je vse varno."

Alfonz je izginil, in po malo minutah je bila vsa družba, v njeni sredi Sherlock Holmes, na poti v zloglasno krčmo. Šli so preko polja in potem po kamenju.

„Vse v redu", je dejal naenkrat poglavar in pokazal na luč, ki je gorela v hiši in bila menda znamenje za Apache, da ne preti nobena nevarnost.

V zakajeni krčmi, v katero je družba sedaj stopila, je videl Sherlock Holmes samo svojega znanca Alfonza, ki se zabaval z natakarico.

V hipu so bili kozarci polni, in začelo se je silno pitje. Sherlock Holmes je opazil, kako se je Alfonz, ki mu je bil po vsej priliki veren prijatelj, prepričevalno razgovarjal z natakarico; potem ko so bili skoro že vsi lopovi pijani, je mignil Sherlocku Holmesu.

„Če ostanete pri svoji nameri, da greste v katakombe," je dejal tiho, „se morate sprijazniti z Jeanette."

Sherlock Holmes je stisnil dekletu, ki ni bilo ravno napačno, 100 frankov v roko.

„Tu, lepa Jeanette", je dejal smehljaje se, „kupite si kaj v spomin na oni znameniti dan, ko sem stopil v zvezo Apachev, sedaj mi pa povejte, kako pridem v katakombe?"

„Za božjo voljo, opustite svoj namen; ne poznate nevarnosti, ki vam tamkaj prete. Klaverno lahko poginete".

„To mi je vseeno", je dejal Sherlock Holmes odločno, „videti jih moram na vsak način."

Dekle se je še vedno obotavljalo.

„A sedaj je nekdo doli," je pristavila.

„Šel mu bom s pota", je odgovoril detektiv.

„Če se srečate z zamorcem v istem hodniku, se mu ne morete izogniti, in lahko pride do boja na življenje in smrt.

„O zamorcu govorite?" je vprašal Sherlock Holmes začudeno.

„Da, star član Apachev je. Sedaj je prišel z Angleškega."

„Ah, vi mislite Maorija", je odvrnil popolnoma mirno detektiv.

„Da", je odgovorila Jeanette, „kaj ga poznate?".

„Seveda, saj sem celo z njim delal", je lagal Sherlock Holmes, ki mu je tolklo srce od pričakovanja, kako se bo stvar iztekla.

„Ah", je menilo dekle", prej je imel drugega tovariša, zapitega Angleža. Ta se pa še ni prikazal semkaj."

„Imate prav, njegov priimek je „Blue Jack", je odgovoril detektiv.

„Saj res, saj res, zdi se, da dobro poznate naše ljudi", se je smejala natakarica.

„A sedaj me pustite hitro doli", je prosil Sherlock Holmes s prepričevalnim glasom, „rad bi tam doli presenetil svojega prijatelja Maorija. Kako bo pogledal, ko se srečava! Misli namreč, da sem še na Angleškem," je pristavil smejoč se.

„Če se ne snidem z njim v katakombah in če pride brez mene gori, potem mu za božjo voljo ne povejte, da sem bil tu in da sem o njem govoril. Če se vse srečno izteče in če pridem živ in zdrav nazaj, potem dam vama obema še posebno darilo."

„Dobro", je dejal Alfonz, „storite, česar ne morete pustiti. Vzemite ono svetilko, ki tam visi, in poizkusite svojo srečo. Naši že vsi smrče in vas ne pogrešali.

Imate z Maorijem pač kakov mal obračun?" je vprašal tiho.

„Varujte se tega črnega vraga," je svaril Alfonz, „bržčas ima svoje skrivališče doli in hladnokrvno bi zabodel najboljšega prijatelja, če bi videl, da ga zalezuje."

„Pazil bom; sedaj mi pokažite pot."

Jeanette je vtaknila detektivu nekoliko kandiranega sadja v žep; smehljaje se ji je zahvalil, potem je pa šel za Alfonzom skozi mala vratica preko z opekami tlakovanega hodnika.

„Tu je vhod v klet", je dejal. „Vrata, ki se dajo dvigniti in ki jih boste zlahka našli, zakrivajo vhod v katakombe. In sedaj na svidenje. Moram k tovarišem, da nihče ne zaluti, da ste že danes poučeni o tajnostih katakomb."

Še predno se je vrnil Alfonz v krčmo, je bil Sherlock Holmes že na koncu stopnic v kleti. Povsod naokoli je ležala stara šara. Po vsej priliki je služila, da se zakrije vhod v katakombe.

Z velikim trudom je dvignil detektiv težka vrata. Prižgal si je svetilko, a jo brž pokril, da ga svetloba ne izda že iz daleka. Potem je šel počasi po stopnicah v katakombe.

Zelo je moral paziti na stopnicah, da se ni strmoglavil v globočino. Na jedni stopnici se je odkrušil pod njegovo nogo kamen in moral je preskočiti precejšno daljavo. Po stenah se je cedila vlaga, skratka dohod v podzemeljski svet je bil kolikor mogoče neudoben.

Sedaj je dospel doli. Temen hodnik brez konca in kraja se je vil pred njim. Ni ga bilo glasu, ki bi izdajal, da je v tem kraju razun njega še kako človeško bitje.

Zrak je bil sicer nekoliko gost, a boljši, kakor je pričakoval. Uhod na odprtem polju je storil, da so se rovi precej dobro zračili.

Približno 10—15 korakov je prišel naprej, kar se mu je noga ob nekaj spotaknila. Na levo in desno v rovu so se kopičile krste, nekatere še cele, druge že razpadle. Tam je sivela gola lobanja, tu so se mu zarežale votle oči; tam zopet se je zakotalila od črvov razjedena krsta po tleh, da so ležale bele kosti razmetane naokoli.

Kamor je pogledal, samo kosti in prah, ostanki celih človeških generacij, ki so kakor on živele, ljubile, stremile in se borile.

Iz njegovega premišljevanja ga je predramil oddaljen ropot, podoben drdranju voza.

Kaj je bilo? Ali so se rušile krste? Ali so zaropotala vrata, ki jih je dvignil, in zaprla dohod?

Stopal je dalje; prišel je do križpota. Takoj je je vzel kredo iz žepa in napravil na oglu črto, da si zaznanuje pot za povratek.

Sherlock Holmes je korakal preko krst in kostenjakov po rovih starega kamnoloma, da preseneti sovražnika in mu izpuli plen.

Pregledal je samokres in bodalce, zakaj dobro je vedel, da samo jeden njiju živ ugleda dnevno luč, kakor hitro naletita drug na drugega.

Zopet mu je grmada krst in kostenjakov zastavila nadaljno prodiranje.

Navskriž in vprek je moral iti; izgubil je vsako smer. A to je bilo popolnoma vseeno, kajti njegova znamenja so mu zanesljivo kazala pot nazaj.

Tedaj pa — prešinila sta ga hkrati radost in strah; pred njim se je zasvetilo.

„Maori," je zašepetal, skrivši svetilko in malo postavši.

Počasi in oprezno kakor Indijanec se je plazil Sherlock Holmes dalje.

Zamorec se je mudil dalje časa na istem mestu, zakaj luč se ni nič premikala.

Sedaj je jasno razločeval zamorčeve poteze. Maori je klečal pred krsto.

Najbrž je bil pri svojem skrivališču. Sedaj je vzdignil roko in jo držal proti luči; zažarelo in zalesketalo je daleč naokoli.

„Opaja se s sijajem briljantov", si je dejal detektiv, pohitevši par korakov naprej.

Premišljal je, ali naj lopova kratko malo ustreli, ali naj čaka, da bi se odstranil, kar je začul oster udarec.

„Zamorec je zaloputnil pokrov krste, svojega skrivališča", je mrmral Sherlock Holmes. „Sedaj je treba čakati, da lopov odide; potem poiščem krsto in zaklad".

Maori se je dvignil in prijel svetilko; sedaj se je okrenil in šel naravnost proti detektivu.

Naglo se je hotel Sherlock Holmes skriti, a — v tem hipu je zadel ob krsto, ki se narahlo naslanjala na drugo. S strašnim ropotom se je zrušila za detektivom, ki je bil sedaj brez zaslombe.

Bliskoma je dvignil zamorec svetilko; njen polni žarek je padel na protivnikov obraz, in takoj mu je bil položaj jasen.

„Sherlock Holmes! Haha; do semkaj ste mi sredili? Ej, poiskali ste sebi dostojen grob. Poginili boste od lakote in žeje, satan!“ je viknil Maori v divjem zmagoslavju.

Zabliskal se je strel. Stokratno se je odbijal odmev.

Sherlock Holmes je bil ustrelil, a prav tako hitro, kakor je potegnil samokres, se je vrgel Maori na zemljo. Svetilko je pri tem ugasnil. Iz daljave je zaoril peklensko porogljiv smeh.

„Lopov se spozna tu gotovo bolje kakor jaz“, je mrmral Sherlock Holmes polagoma stopajoč naprej, „ali tudi meni pokažejo moja znamenja pot, po kateri se mi je vrniti“.

Nenadoma je premišljevaje obstal. Kaj, če lopov za vsak slučaj preži ob izhodu katakomb, da ga ubije, če pride srečno do tja.

„Ah“, je nadaljeval Sherlock Holmes v razgovoru s samim seboj, „zanesti se moram na svojo dobro srečo, na Alfonza, svojega novega prijatelja, in na Blue Jacka, ki se očividno tukaj dobro spozna. Svetilke pa si ne smem prižgati na noben način, ker se sicer izpostavim Maorijevi kroglji.“

Tako je stal v neprodirni temi, sredi svoje strašne okolice. Tipal se je počasi naprej, da ne bi zadel ob kako črvivo krsto, ki bi ga ropotaje pokopala pod seboj.

Po svoji sodbi je dospel na kraj, kjer je imel zamorec skrit svoj zaklad. Ali ni si upal natančneje preiskovati, iz strahu, da bi morda razrušil krsto. Zato se je plazil tipajoč korak za korakom naprej.

Visoka stena razpadlih krst mu je preprečila daljno pot.

„Obrniti se moram na desno“, si je dejal Sherlock Holmes, „potem pridem na veliki hodnik, iz katerega sem dospel sem“.

Kmalu je prišel do hodnika, ki se je odcepil na desno; ali dolgo je moral potovati, predno je dospel do hodnika, po katerem bi se vrnil.

Na oglu je obstal.

„Ne morem drugače“, je zamrmral, „prižgati moram svetilko, da vidim, ali nisem tukaj začrtal znamenja. Zamorec tako ne more vedeti, kje sem sedaj“.

Previdno je prižgal svetilko in za trenotek posvetil .

„Tu je bilo s kredo začrtano znamenje“, je šepetal, „pa je nalašč izbrisano. To je Maorijeva roka; opazil je moja znamenja in jih odstranil, da mi onemogoči vsako rešitev. No, če je postopal pri ostalih tudi tako površno kakor pri tem, potem jih gotovo najdem“.

Ali ta nada ga je varala. Zamorec je bil na drugih oglih skrbnejši: ni ga bilo več sledu. Sedaj detektiv ni več vedel, odkod je prišel; izgubil je vsako smer. Navzlic vsemu temu ni obupal.

„Iti moram do konca tega hodnika“, je rekel, „nekje moram priti ven“.

To upanje je bilo zaman; kakor hitro je prehodil kakih sto metrov, ga je ostavila kamenita stena ali neprodirna grmada krst in kostenjakov. Vedno zopet je moral izpremeniti smer, dokler ni obnemogel obstal! —

„Tako ne gre več naprej,“ je mrmral; „tako sem se izgubil v tem labirintu, da se ne morem več spoznati iz lastne moči. Vsa moja nada sta Alfonz in Blue Jack, ki me jutri pogrešita in gotovo poiščeta.“

Tipal je naokoli, da bi našel kak prikladen sedež, zakaj truden je bil, da je komaj stal.

Roka se je dotaknila nekega trdega predmeta, ki gotovo ni mogel biti krsta.

„Kaj so tudi kake druge stvari na tem strašnem kraju?“ se je vprašal.

Tipal je dalje: zaboji in zavoji vsakoršne oblike. —

„Haha,“ se je smejal, „sreča mi je mila. Brez dvoma sem naletel na skrivališče, kamor znašajo Apachi ukradeno blago. Se vsaj lahko udobno uležem in zaspim.“

Ko si je bil pripravil ležišče, je legel in mirno zaspal.

8. poglavje.

Maščevanje Blue Jacka

Zamorec Maori je prišel med tem v krčmo ‚Pri krvavem Apachu'.

Svetilka, ki je visela sredi sobe, je osvetljevala gručo ljudi, ki so spavajoč ležali po tleh.

„Vse pijano," je mrmral zamorec, „na koga naj se obrnem?"

Le jednega je vzbudil njegov glasni prihod v sobo. Bil je to Alfonz, novi prijatelj Sherlocka Holmesa, — jedini, ki se ni do nezavesti napil.

„Kaj pa se je tu godilo?" je vprašal zamorec, pokazavši na speče.

„Nov tovariš je slavil svoj vstop," je odvrnil Alfonz zdehajoč.

„Kje pa je?" je izpraševal Maori, ozirajoč se naokoli.

„Skoro gotovo je že odšel," je odgovoril mladenič brezbrižno.

Zamorec je za hip pomislil, potem pa ostro pogledal onega.

„Ali je morda šel v katakombe?" je vprašal lokavo.

„Nemogoče ni," je odvrnil Alfonz, zmignivši z rameni. Napol v spanju se je naenkrat spomnil, da je govoril njegov novi prijatelj o nekakem obračunu z zamorcem. Ali je morda podlegel?

„Kaj si se sešel ž njim?" ga je vprašal, predramivši se.

„O sešel," je Maori odgovoril porogljivo, „tako kmalu ga ne vidimo zopet."

„Toda Apach je in nosi naše znamenje; s svojo glavo jamčim zanj."

Zamorec se je zakrohotal; zaničljivo je siknil mladeniču v obraz: „Ali pa tudi veš, zelenec, koga ste sprejeli v svojo zvezo?"

Alfonz je otrpnel; kaj je bil navsezadnje ta človek vendarle policijski vohun?

„Ali si že slišal o slavnem psu, ki je v strah in grozo vsem našim drugovom na Angleškem? Ki se pa tudi ne pomišlja, da ne bi prišel v Pariz in malo pospravil med Apachi?"

„Tristo vragov," je zaklel Alfonz, „pa vedar ne znani Sherlock Holmes?"

„Prav ta," je rekel zamorec, ki se je komaj brzdal od satanskega veselja.

Alfonz je planil kvišku; kaj je storil? Vohuna je naščuval zvezi na vrat! Umore ga, če se količkaj zve.

„Ali še živi?" je hitro vprašal.

„V tem hipu še; toda poskrbel sem, da ne pride tako kmalu zopet na dan. Hudič si je s kredo začrtal znamenja na oglih hodnikov, ali izbrisal sem mu jih; cele dneve blodi lahko naokoli, dokler ga ne uničita lakota in žeja. Vrh vsega tega sem zaprl in prestavil vrata, da ne more ven."

Apach je olajšan vzdihnil.

„To si dobro napravil," je dejal, „doli mora poginiti, ker ne more razločevati hodnikov, ki vodijo v gostilniško klet."

„Samo jedna možnost je še zanj, da se izkoplje iz groba, če pride slučajno do odprtega rova, ki pelje na polje Saint Germaina. Ako bi tamkaj klical na pomoč, in bi ga mimoidoči slišali, se more rešiti."

Alfonz je nekoliko pomišljal.

„Prav imaš," je dejal, „sicer ni verjetno, da pride do rova, mogoče je pa le. To se mora preprečiti."

„Dobro; pogodiva se. Tebi je skrbeti za to, da ne more skozi klet, čeprav bi trkal, jaz pa ležem kraj rova na prežo in ga ustrelim, kakor se prikaže doli. Sedaj moram domov, da par ur zaspim in pa da vzamem samokres. Slučajno ga danes nisem imel seboj, sicer bi ga bil že doli na kak način ustrelil."

Poštenjaka sta si stisnila v podkrepitev dogovora roke, potem je zamorec odšel. Solnce je bilo že vzšlo, ko je prišel domov. — —

Med tem je pretrpel Harry Taxon v svojem stanovanju peklenske muke.

Njegov gospod in učitelj, Sherlock Holmes, je včeraj popoludne odšel, a se še danes ni vrnil. Kaj se je zgodilo? Ali ga je zadela kaka nesreča? Ali je padel svojemu sovražniku zamorcu v roko? Morda rabi za svoja opazovanja toliko časa? Morda se je podal celo v katakombe?

Zgrozil se je, če je mislil na zadnjo možnost. Tu v Parizu, v popolnoma neznanem mestu, se je zdel sam sebi kot izdan in prodan. V Londonu je poznal sto sredstev, imel je obilo prijateljev, razpolagal s policijo. Tu ni poznal nikogar. Vrh vsega tega ni smel iz stanovanja, ker je moral čuvati Zaire.

Uspavajoča pijača je delovala še vedno. Za minute se ji je povrnila zavest, nato jo je objel zopet krepek spanec.

Blue Jack, ki je bil skozi 24 ur pijan, se je iztreznil šele danes zjutraj in potem odšel. Zopet se je postavil na stražo nasproti zamorčevemu stanovanju. Hotel je doznati, ali pojde v znano krčmo ‚Pri krvavem Apachu'.

Sicer si je Blue Jack rekel, da je Maori že včeraj, ko je on, Jack, ležal pijan doma, skril zaklad v katakombah, ali predobro je poznal njegove navade, da ne bi vedel, da bo ta v svoji nezaupnosti proti Apachem obiskal vsak dan svoje skrivališče. To pa zato, da se prepriča, ali mu ga ni kdo zmaknil.

Čas je potekal, a njegovega nekdanjega prijatelja še ni bilo na izpregled. Ali je proti njegovemu pričakovanju odšel tako zgodaj?

Že je Jack obupaval nad uspehom današnjih opazovanj, ko je zapazil v svoje veselje, da je zamorec stopil iz hiše in hitro odšel po cesti. Jack vedno za njim; ni mu bilo treba skrbeti, da se Maori boji kakega zasledovanja.

Zamorec je vedel, da tiči njegov glavni protivnik Sherlock Holmes v katakombah in mu ne more škodovati. Da se je mogel njegov tovariš Blue Jack rešiti iz strašnega položaja, v katerega ga je bil spravil v svoji hiši vMortlakeju, in da je sedaj kakor on v Parizu, ni pomislil niti trenotek.

Po njegovi sodbi mu ni mogel biti torej nikdo za petami. Zato je bil, korakajoč iz Pariza proti Barrieri d' Enfes, zelo židane volje.

Kvečjemu še 24 ur, potem pogine Sherlock Holmes ali od glada, ali ga usmrti on. Potem dvigne mirno zaklad starega trgovca ter odpotuje v Afriko, svojo staro domovino. Zaire, pravna dedinja briljantov, je bila po njegovem računu že mrtva. Gotovo je padla v medvedjo kletko, kjer so jo zveri raztrgale. —

„V krčmo ‚Pri krvavem Apachu' gre," je mrmral Blue Jack, ki je sledil zamorcu v primerni oddaljenosti. „Čudno, da nima pri sebi škrinjice z dragotinami, ali jo je pa že včeraj skril v katakombah? Mogoče jo gre sedaj iskat, ko misli, da je na varnem; zato je dobro, da ga pričakujem. Kako me bo pogledal, sem pa res radoveden."

Anglež je legel za kup kamenja, odkoder je mogel natanko opazovati beznico ‚Pri krvavem Apachu'. Okolico je poznal prav dobro, ker je bil pred leti sam član Apachev, ko so mu postala londonska tla prevroča.

„Eno uro ali dve mi bo [illegible] čakati," je mrmral in krepko potegnil iz trebušaste steklenice. Ali kako se je začudil, ko je čez komaj pol ure stopil njegov nekdanji prijatelj zopet iz hiše.

„Kaj pač namerava ta lopov," je mrmral, ko je opazil, da je Maori krenil s pota in zavil na ravno, s kamenjem posejano polje.

„Proti Saint Germainu gre, mogoče k rovu; no, tudi tam imam izvrstno skrivališče, odkoder ga lahko opazujem."

Neslišno kakor kača se je plazil po tleh, skrivajoč se za vsak kamen in grm. Ležal ni niti 20 metrov od zamorca, katerega je mogel natanko opazovati. —

„Samokres je položil kraj sebe in neprestano gleda v rov; gotovo hoče koga ustreliti, ki bi prišel doli iz hodnikov kamnoloma na odprto mesto pod rovom. Ali preži morda na Sherlocka Holmesa, ki išče v katakombah zaklada?

Pravzaprav bi se mi ustreglo," je nadaljeval v razgovoru s samim seboj, „če bi pobil tega policijskega psa. Na Angleškem se ne smem več pokazati, ker me preveč pozna, in zaklad, ki ga nameravam kmalu dvigniti, mi je nedeljen ljubši kakor deljen."

Previdno in brez šuma je izvlekel srednje debelo vrv in zavezal umetno zanjko, kakoršno rabijo pastirji v Južni Ameriki, kadar love goved. Že več ur je ležal v zasedi, kar se je naenkrat zdrznil.

Zamorca, ki je zgodaj v jutro spal samo nekaj ur, je utrudilo neprestano strmenje v rov. Zadremal je in legel nedaleč od ograje, ki je zapirala prepad. Kmalu je razodevalo njegovo globoko dihanje in krepko smrčanje, da je trdno zaspal.

Tiho je vstal Blue Jack iz svojega skrivališča. Neslišno se je priplazil do zamorca. Ovil mu je zanjko okoli nog, ne da bi se bil ta osvestil. Konec vrvi je pritrdil na krepko bruno ograje.

„Tako," je mrmral, in peklenska škodoželjnost mu je sijala iz oči, „ulovil sem ga kakor zajca. A sedaj se mu osvetim. Le čakaj, vrag, sedaj ti zakurim."

Še enkrat se je prepričal, ali sta zanka in bruno dovolj močna.

„Vsse v redu", je dejjal. Veselje, da se mu je na-

črt posrečil tako izborno, mu je zapiralo kar sapo. „Sedaj se pa ples lahko prične."

Ozrl se je naokoli na desno in levo. Nikogar ni bilo videti. Pusto polje Saint Germainsko je kakor izumrlo.

Sedaj se je postavil približno en meter od Maorija.

„Maori," je zakričal na ves glas, „Sherlock Holmes je tu!"

Kakor da bi ga bila pičila kača, se je vzpel zamorec; hitro je segel po samokres, ki ga je bil položil poleg sebe. Toda Blue Jack ga je prehitel in vzel orožje k sebi.

Ker je imel zamorec zvezane noge, se je komaj držal pokoncu. Ali ne samo to ga je pretreslo do mozga. Da se opre, se je oprijel ograje. In sedaj je strmel z očmi, od groze izbuljenimi, v svojega nasprotnika.

Še vedno ni verjel svojim očem; ali je bil to njegov nekdanji tovariš, ki ga je zvezal v Mortlakeju v samotni hiši in ga izpostavil neizogibni smrti?

Ali je še vedno sanjal?

„Blue Jack?" je slednjič zajecal.

„Jaz sem," je odvrnil ta, stoječ v bližini mesta, kjer je bila pritrjena vrv na ograjo, „tvoj prijatelj Jack Brown."

Burno so se dvigale zamorcu prsi.

„Kako — prideš — semkaj?" je jecal v smrtnem strahu.

„S prijateljem Sherlockom Holmesom", je odgovoril Jack s porogljivim smehom. „Ob pravem času je prišel v našo hišo v Mortlake, da te poseti. Pri tej priliki me je našel v kleti, kjer si tako prijazno poskrbel zame".

Maorijeva groza je rastla od trenotka do trenotka, zlasti ker je videl, da drži Blue Jack samokres napet v roki.

„Kaj hočeš od mene?" ga je vprašal, a na licu se mu jasno črtala besnost, ker je Sherlock Holmes osvobodil njegovega nekdanjega druga.

„Maščevanje, krvavo maščevanje!" je viknil Angležz, čegar jeza je vzkipela ob spominu na njegov takratni položaj.

„Usmiljenje!" je ječal zamorec in se skušal pomikati naprej. Ali ovirale so ga zvezane noge.

„Usmiljenje!" je ponovil Blue Jack porogljivo. „Naj ti bo, kakoršno si zaslužil. Izpostavil si me smrti, ali ni res, lopov?"

„Popraviti hočem vse," je stokal Maori.

Porogljiv smeh mu je bil odgovor.

„Prav tako, kakor si popravil pri mali Zaire, v zahvalo, da ti je izdala skrivališče zaklada. Sicer je pa tudi njo rešil Sherlock Holmes,ki jo je našel spečo ob medvedji kletki. Sedaj si ti Zaire, in jaz Maori. In s tisto mero, kakor si meril ti, bom meril tudi jaz.

„Znano ti je," je nadaljeval, „da je prepad poleg tebe 30 metrov globok?"

Zamorec ni odgovoril, ali drhtelo in trepetalo mu je vse telo; vedel je, da mu ni od tega sovražnika pričakovati nobene milosti.

„Znano ti je tudi, da so doli kamenita tla, trdo ležišče za onega, ki zleti preko te ograje?"

Maori je od groze stal komaj na nogah.

Za hip je prenehal Blue Jack v svojem pripovedanju, da se naslaja ob obupu nekdanjega prijatelja. Potem je dejal z zapovedujočim glasom: „Sedaj bova pa obračunala."

Brezmiselno je strmel vanj zamorec.

„Sedi na ograjo!"

Zamorec se je obotavljal izvršiti ukaz.

„Pes, prestrelim ti glavo, ako ne ubogaš," je upil Jack besno.

Maori je zakričal od strahu, videč, da je Jack nameril. Obupno stokajoč je zlezel na ograjo, ki je bila komaj meter visoka.

„Ali hočeš ostati živ?" je vprašal za nekaj časa Angležin stopil bližje.

„Da, da," je zavpil zamorec, „vse storim, kar zahtevaš."

„Dobro," je odgovoril Jack, „potem mi povej, kam si skril zaklad starega trgovca."

Maori je besno zarjul, ker je izpregledal namero svojega mučitelja.

„Vse briljante mi hočeš vzeti," je zaklical, „jaz pa naj ne dobim niti mrvice, jaz, ki sem izpeljal vso stvar in sem sam spravil starega v kraj."

„Very well," je odgovoril Jack, „a navzlic temu ti ostaja samo izbera — daj, ali briljante ali življenje".

Zamorec je tarnal in ječal, ni se mogel odločiti.

Blue Jack je polagoma vzdignil samokres.

„Dam ti jih," je viknil Maori obupno.

„Well, potem povej, kje je skrivališče."

„Doli v katakombah; a v hodnikih ga ne najdeš, če ti še tako natanko opišem kraj. Pusti, da greva skupaj, prisegam ti —"

Jackovo glasno roganje ga je prekinilo.

„Pusti neumnosti", je rekel nato, „saj veš, koliko je verjeti tvojim prisegam. Torej zini: kje je zaklad?"

„Nikdar," je zamorec zakričal obupno; „umoriš me na vsak način, tudi če ti povem skrivališče. Ne izdam ga, svojo tajnost odnesem v grob."

Anglež je pričakoval tak odgovor. Z jednim skokom je bil pri Maoriju in ga sunil tako strahovito, da je izgubil ravnotežje.

S pretresljivim krikom je padel v globočino. Ali vrv ga je ustavila v padcu. Tako je visel z glavo navzdol nad prepadom. Zarjovel je v silnem strahu ter se skušal oprijeti gladke kamenite stene. A zaman. Nikjer je ni bilo opore, vsepovsodi gladko, neusmiljeno kamenje.

Anglež je mirno poslušal njegovo kričanje, dokler je skoro ohripel.

„Tako prijatelj", je dejal nato, „mogoče si sedaj mečji".

Maori je malo dvignil glavo v znamenje, da je slišal Jackove besede.

„Ali mi sedaj poveš, kam si skril dragotine?" ga je ta vprašal.

Zamorec je bolestno zaječal.

„Dobro", je dejal Anglež; „v tvojih rokah je tvoja usoda. Še se lahko rešiš; pol minute ti dam pomisleka. Če se nisi do tedaj premislil, prerežem vrv, in ti cepneš v prepad."

Maori je slišal, kako je Jack odprl žepni nož.

„Vse ti povem," je naposled zastokal.

„Prav, a ne nalaži me; veš, da poznam tu doli kakor ti vsaki pedenj zemlje".

„Ne lažem," je zaškrtal zamorec. „Oni dolgi hodnik, ki pelje naravnost od skladišča Apachov, ti je znan?"

„Prav dobro," je odgovoril Blue Jack, ki je pozorno poslušal.

„Ali veš, kje stoji škofova krsta?" je ječal dalje.

„Da; tam je bilo že od nekdaj tvoje skrivališče," se je Jack porogljivo zagrohotal, „več kakor enkrat sem te presenetil pri krsti častitega gospoda."

„V njej je škrinjica. Sedaj veš vse."

„Ali nisi ničesar zamolčal?" ga je opominjal Jack.

Zamorec se je za hip obotavljal.

„Pes, nekaj si mi zamolčal," je kričal Blue Jack, „povej, kaj."

„Ničesar več ne morem izpovedati," je tulil Maori.

„Torej," je dejal Jack, „ti nočeš; prav. Ustrelim te ne, čeprav bi te lahko; pač pa napravim ravno tako s teboj kakor si ti z menoj, da si ne obtežim vesti.

Sedaj prerežem vrv, da se strmoglaviš 30 metrov globoko. Lahko si zlomiš pri tej šali tilnik; lahko pa ostaneš tudi pri življenju. Sedaj sva obračunala; kar se pa mene tiče, tudi Sherlocka Holmesa lahko vzame vrag — zaklad bo moj."

Jack je prerezal vrv — strahovit krik Maorijev — zamolkel padec, in smrtna tišina je zavladala naokoli.

9. poglavje.

Kletev trgovca s sužnji.

Sherlock Holmes je moral spati precej dolgo, ker se je zbudil popolnoma čil. Pred vsem ga je mučila žeja, a pregnal je tudi to s sadjem, ki mu ga je dala Jeanette na pot.

Pri luči svetilke je pogledal na žepno uro. „Osem je ura," je zamrmral, „torej dopoldne; spal sem potemtakem šest do sedem ur. Moj položaj ni ravno sijajen, pa tudi ne obupen".

Toliko je zakril svetilko, da je svetila prav malo; Maori je bil lahko še vedno na preži in pri zadostni razsvetljavi bi mu pognal prav lahko krogljo v glavo.

„Pravzaprav mislim, da zamorca ni več tu," je detektiv šepetal razmišljajoč, „bolj verjetno je, da je

obvestil Apache o pravem značaju njih novega zaveznika. Tako bi imel torej vso družbo na vratu."

Položaj ni bil najpovoljnejši. Če se je uresničila Sherlock Holmesova slutnja, je odbila njegova zadnja ura. Nikdar bi ne dopustili zločinci, da pride iz katakomb sloviti detektiv, zlasti sedaj, ko ve za vse njihove skrivnosti.

„Moram se malo oddaljiti od tu," si je dejal detektiv „zakaj prva pot Apachev bo gotovo semkaj, kjer imajo skladišče."

Iz množice raznih predmetov je zvlekel v stranski hodnik nekaj kosov sukna, ki so mu služili kot ležišče, da si tam napravi enako.

„Da bi imel vsaj kompas pri sebi," je šepetal „da bi ostal v isti smeri, ali imam ga v stanovanju in prisiljen sem, da ostanem tu, kakor miš v pasti"

Pričakoval je od ure do ure, da ga pride iskat Blue Jack. Saj je moral brez dvoma zvedeti od Harryja Taxona, da je Sherlock Holmes izginil od popoldneva preteklega dne.

Ali ničesar ni bilo čuti ne videti; tudi Apachev

Ali ničesar ni bilo čuti ni videti; tudi Apachov ni bilo, čeprav si Sherlock Holmes ni mogel razlagati vzroka njih odsotnosti.

Pač — en vzrok, in sicer zelo tehten, je bil; čakali so, da ga uničita lakota in žeja. V malo dneh se mora to zgoditi. Na ta način se iznebe nadležnega človeka, ki ve za vse njihove skrivnosti, ne da bi jim bilo treba preliti kaplje krvi.

Vročina v katakombah je postajala neznosna; usta so bila detektivu izsušena; pa ni ga mučila samo žeja, temveč tudi huda lakota.

„Predno snujem nadaljne načrte za svojo osvoboditev, moram pogledati, ali ni med zalogo Apachev kaj užitnega."

Še enkrat je posluhnil v noč svojega strašnega groba; nič ni bilo čuti. Potem si je znova prižgal svetilko in šel k skladišču.

Vse mogoče reči je zagrabil: svilo, dragocena oblačila, zlato in bisere, najrazličnejše vrste ur, polno škatljo briljantnih prstanov, prejkotne ukradenih iz kake izložbe — užitnega pa nič.

Vzdihujuč se je hotel odpraviti Sherlock Holmes zopet v svoj kotiček, kar je zazazil mal, štirioglat zabojček.

„Smokve!" je zavpil veselo; „usoda mi je še naklonjena; za en dan bo zabojček zadostoval, če bom varčeval z vsebino.

„Za vraga", je zristavil nenadoma, „svetilka, ki mi jo je dala lepa Jeanetta, ugašuje; sedaj je pa stvar vendar nekoliko neugodna."

Globoka, neprodirna tema je zavladala naokoli. Ni imel pojma, kam naj se obrne, da dospe iz tega labirinta na svetlo. Za kratek čas se ga je polastila brezupnost, ali kmalu se je zopet ojunačil.

„Samo za mrtve ni rešitve," je odločno dejal, „jaz pa še živim. Gotovo mi pride na misel kako sredstvo, da se rešim iz tega groba. Razuntega bosta Harry Taxon in Blue Jack storila vse mogoče, da poiščeta mojo sled."

Vročina je bila tako silna, da ga je zazibala za kratek čas v polspanje.

Naenkrat je planil pokonci.

„Kaj je bilo to?" je šepetal, „bilo mi je, kakor da se je z one strani zasvetilo."

Takoj je hitel po hodniku navzdol, v katerem je bil do sedaj. Prišel je na precej širok hodnik in na njegovi desni je drhtela svetilka.

„Človek, ki nese pred seboj svetilko", je šepetal detektiv, „za njim moram, gre mi za življenje".

Držeč se v sredini hodnika, v katerem je bilo le malo krst, se je plazil neslišno za neznancem. Bil je tako daleč, da ga ni mogel doseči žarek svetilke, tudi če bi se bil mož obrnil.

Ali ta ni imel niti najmanjšega strahu, da bi mu kdo sledil.

Sherlock Holmesu se je celo zdelo, da postava pred njim nekoliko omahuje.

Sedaj se je ustavila. Detektiv je videl, kako je človek motril in osvetljeval krste.

„Maori, zamorec je, ni dvoma; zopet je posetil zaklad".

Mož, ki ga je imel Sherlock Holmes za zamorca, se je sklonil; ril je po krsti, sedaj se je zdelo, da je našel škrinjico z briljanti, ker je zadovoljno vzkliknil.

Nehote se je umaknil Sherlock Holmes v temni hodnik, ker je domneval, da se bo mož sedaj vrnil.

V tem trenotku je nastala strašna eksplozija. Kosci krst, kamenje, kosti, vse je letelo po zraku. Dvignil se je oblak dima in prahu in napolnil hodnik, kjer je stal detektiv. Če se ni hotel zadušiti, je moral hitro bežati.

Naprej in naprej je hitel, vedno preganjan od strupenih plinov eksplozije.

Ni imel časa premišljati o tem, kako je mogla na tem kraju nastati tako strahovita eksplozija; samo naprej, naprej!

Nenadoma mu je bilo kakor, da mu valovi nasproti svež zrak.

Moral se je torej bližati kraju, od koder je prihajal zdrav zrak.

Ali je tam svetlo? Kakor hitro so ga nesle noge, je hitel naprej; vedno razločneji je bil svit; sedaj je spoznal svetilko, ki je visela na steni.

Sedaj je stal poleg nje; toliko da ni zavriskal: bil je v kleti krčme „Pri krvavem Apachu“.

Za hip je obstal, da se oddahne. Potem je poslušal, ali je slišati koga gori. Toda vse je bilo tiho; ob tem času ni bilo gostov v zloglasni krčmi. Tiho je šel detektiv po stopnjicah; sedaj je stal v veži; na levo so bila vrata samo prislonjena; odprl jih je in bil na prostem.

Opotekajoč se od slabosti, ali srečen v zavesti, da mu je podarjeno zopet življenje, je hitel naprej. Tam na kupu kamenja je hotel leči za trenotek, da se odpočije.

Mlad človek, najbrž Apach, je skočil pokonci in hitel k njemu.

„Mojster!“

„Harry!“

Skoro brez zavesti je padel v naročje svojega mladega prijatelja.

Ni še vzšlo solnce, ko sta stopila na Saint Germainsko polje dva moža in šla k rovu, ki je bil za zamorca Maorija tako usodepoln.

„Od tu prideva najlažje v katakombe“, je dejal Sherlock Holmes Harryju.

„Po načrtu, ki sem ga kupil včeraj v stari bukvarni, se je morala zgoditi eksplozija ne daleč od rova. Brž̌čas je položil Maori za nepoklicane posetnike svojega skrivališča bombo, katere se je sam iz nezrevidnosti dotaknil in postal tako žrtev lastne hudobije“.

„Če bi si le mogel razložiti,“ je rekel Harry, „kie je ostal Blue Jack“.

„Prav gotovo je na straži pred Maorijevim stanovanjem, da zasleduje njegovo početjanje. Strastno sovraštvo goji proti zamorcu“.

Sedaj sta stala ob ograji.

„To bruno je gotovo tako močno, da me drži“, je dejal detektiv in ovil okoli njega močno vrv. „Drugega dela nimaš, nego da paziš, da se kdo preveč ne približa ograji“.

„Mojster“, je odgovoril Harry, „ne vem, ali mirnejši bi bil, če bi šel jaz mesto vas doli.“

„Neumnost“, je odvrnil Sherlock Holmes, „tu se jaz najbolje spoznam; videti moram, kaj je z zamorcem in je li rešil svoj zaklad. Po mojem mnenju je ostal težko pri življenju.“

Še enkrat je poskusil, ali je vrv dovolj močna, prižgal svetilko, ki si jo je privezal okrog telesa, in se zavihtel preko ograje. Počasi je plezal navzdol; vedno temnejše je bilo okoli njega. Slednjič je prišel dnu rova tako blizu, da je razločeval posamezne predmete.

Krste in kostenjake, ki jih je vrgla semkaj strahovita eksplozija, in tam je ležala temna postava, iztegnjena na tleh, držeča v rokah odprto škrinjico, v kateri se je ob svitu svetilke lesketalo in žarelo.

Detektiv je zaupil od strahu: tu ni ležal zamorec, marveč Blue Jack mrtev v katakombah. Ugrabil je zaklad in pri tem poginil.

Ali kako je bil Blue Jack odkril skrivališče?

Oster mrliški duh je prebudil Sherlocka Holmesa iz njegovega premišljevanja. Za neko krsto je ležalo Maorijevo truplo, popolnoma razmesarjeno od padca. Po vrvi okoli njegovih nog je detektiv kmalu uganil dramo, ki se je bila odigrala tukaj pretekli dan. Z zakladom je splezal zopet k željno čakajočemu Harryju.

A čitatelji bodo sedaj vprašali, kaj se je zgodilo z zakladom?

Bil je v blagoslov tisoč bolnih in trpečih.

Nesrečna Zaire, ki jo je bil omamil Maori z močnim sredstvom, je prišla sicer zopet k zavesti, ali duh se ji je popolnoma omračil. Morali so jo spraviti v blaznico, katera je po njeni smrti podedovala ves zaklad trgovca s sužnji. — Kletev je izginila

Naslov sledečega zvezka (5): Lepa bolničarka.

Sherlock Holmes in njegovi znameniti doživljaji.

Naslovi prvih šestnajsterih zvezkov.

Izšli so:

Zv. 1. Skrivnost mlade vdove.
Zv. 2. Samo kapija tinte.
Zv. 3. Gospa s kanarskim brilijantom.
Zv. 4. Zaklad trgovca s sužnji.

Tiskajo se:

Zv. 5. Lepa bolničarka.
Zv. 6. Kako so prijeli „Jacka razparača".
Zv. 7. Londonski ponarejalci denarja.
Zv. 8. V rakvi kraj bombe.
Zv. 9. Plemič — tat.
Zv. 10. Grob v svetilniku.
Zv. 11. Poljski žid.
Zv. 12. Kraljičina oprava iz čipek.
Zv. 13. Pariški cunjar.
Zv. 14. Prebrisani višji natakar.
Zv. 15. Prikazen iz groba.
Zv. 16. Ljubosumna morilka.

Vsak mesec izidejo štirje zvezki z naslovno sliko v barvah. — Zvezek stane 30 h. — Naročnina za 5 zvezkov franko s pošto K 1.80. — Založnik in izdajatelj

Gjuro Trpinac, knjigotržec, Zagreb, Ilica 6.

Naročila sprejemajo in prodajajo zvezke vse slovenske knjigotržnice.

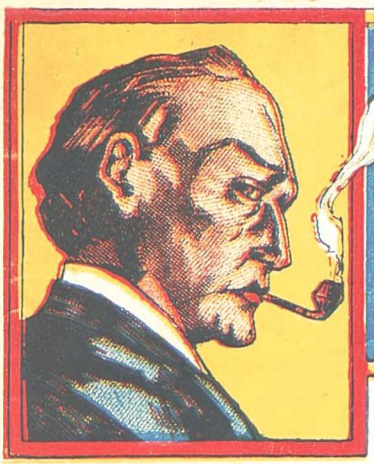

Detektiv Sherlock Holmes in njegovi znameniti doživljaji.

Zvezek 5.

Lepa bolničarka.

Vsa bleda je strmela v okno, kjer se je prikazala režeča se mrtvaška glava.

Ponatisk je prepovedan. Pravica prevajanja na druge jezike je pridržana.

Published 22. February 1908. Privilege of Copyright in the United States of America reserved under the Act approved March 3, 1905 by Gjuro Trpinac, Zagreb, Ilica 6.

Lepa bolničarka.

1. poglavje.

V hiši smrti.

„To je res zadnjikrat, da si poslušam stvar kar tako molče!“ — je vzkliknil Sherlock Holmes, planil s svojega sedeža ter začel hoditi po sobi semintja.

Njegov pomočnik Harry Taxon je odložil časnik, ki je iz njega glasno čital, ter se je radovedno ozrl na svojega mojstra.

„Kaj hočete, mr. Sherlock Holmes? Nihče vam še ni ničesar poveril in vam bržčas tudi ne bo, ker slišimo o zločinih vedno, ali vsaj navadno šele takrat, ko so že izvršeni“.

„Tako je“, je resno potrdil detektiv, „res, navadno se godi tako. Prav v redkih slučajih se odkrijejo sledovi zločina prej, preden je zločin sam izveden. Potem ga seveda zapečimo, kolikor je to mogoče“.

„Kar se tiče vas, mr. Sherlock Holmes, je gotovo, da bi znali vsak zločin še o pravem času preprečiti, samo če bi o njem le količkaj slutili“.

„Drago mi je, da mi tako zaupaš, dečko moj, toda ne vem — no, čakaj — Berberjeve korake slišim na ulici — dela dobiva, kajti Berber pride le takrat, kadar ima prav kaj važnega“.

Koraki, ki jih je spoznal Sherlock Holmes tako natančno že z ulice, so bili resnično nenavadni: slišati je bilo, kako je nekdo šepal, a hkratu potezal nogo za seboj. Takoj nato je stopil v sobo človek, prav tako nenavadne zunanjosti, kakor mu je bila nenavadna hoja.

Bila je to majhna, nizka postava izredno velike, skoraj čveterooglate glave. Široko, nizko čelo je bilo obrobljeno od gostih kodrastih las, goste obrvi so obsenčale zelene kitajske oči; pod velikimi temnimi brki so se raztezale nenavadno ozke ustnice tako široko od enega lica do druzega, da so Berberjevi znanci večkrat dejali: „Berberjeva usta bi segala prav do zatilnika, če bi jim slučajno ne bila ušesa napoti“.

Tako zasmehovanje pa nikakor ni moglo odvzeti obrazu izraza bistroumnosti in prijaznosti, ki sta olepševali sicer grdo lice. Tudi revolver je imel Berber hitro pri rokah, ako ga je spravil kdo v slabo voljo. Otrokom in slabotnim ljudem pa je rad pomagal, ako je bilo to potrebno.

Ko je vstopil Berber — amerikanski priseljenec, — je stisnil Sherlocku Holmesu roko, sedel na stol in je vzkliknil:

„Taxon, dragi prijatelj, hitro čašico brandyja! Videl sem v zadnjih urah preveč mrtvecev, treba mi je, da se nekoliko okrepim“.

Harry je prinesel brandyja, ki ga je Berber potreboval vedno in povsod, „da se okrepi“; potem je pričakujoče gledal posetnika.

Toda kako je bil Harry razočaran, ko je dejal Berber:

„Tako, dragi sinko, sedaj pa lahko izginete. Kar imam povedati vašemu mojstru, je za sedaj samo za štiri ušesa in ne za šest“.

Ko je bil sam z znamenitim detektivom, se je takoj nagnil nekoliko naprej in je šepetaje izpregovoril:

„Sir", tako je vedno imenoval svojega občudovanega prijatelja, „sir, stari lord je popolnoma obupan — pravkar so mu prinesli že tretjega sina ustreljenega domov".

„Kaj, lord Elport? Njegov sin Frederik?"

„Dà, dà, kdo pa drugi! — Saj sem vam že enkrat rekel, da se vrši vsa ta prokleta stvar metodično, natančno premišljeno. Sedaj je ostal samo še najmlajši, sir Gerald, pa ne bo nikdar dolgo tega, ko počijo tudi njega".

Sherlock Holmes je zgrabil časnik, iz katerega mu je bil Harry malo prej čital in je pokazal z roko na mesto, ki je bilo zaznamenovano z rdečim svinčnikom.

„Šele pred četrt ure mi je čital Taxon, da drugi sin lorda Elporta takrat ni umrl, nego je izginil. In pravkar sem dejal, da te stvari ne morem več tako mirno in molče gledati, pa pridete vi in mi poveste o novi nesreči. — Ali vas pošilja lord k meni?" je vprašal detektiv.

„Tega ravno ne, — saj si lahko mislite, da je stari gospod skoraj blazen vsled te nove nesreče. Hitel sem sam hitro na vlak in sem prišel sem, ker pač vem, da tukaj ne more nihče drugi najti pojasnila kot vi. — Pojdite z menoj kakor hitro le morete; vem, da mi bo lord hvaležen, ker sem šel po vas".

„Pa če bi tudi ne bil", je vzkliknil Sherlock Holmes, „moja človeška dolžnost ne kliče tja, v Elporthall. Saj to ni drugače mogoče, kakor da vodi vso stvar sam vrag v človeški podobi. Slučaj ne more uničiti na tako grozen način kar trikrat po vrsti mladih človeških bitij. Tekom nekaterih tednov je izgubil ta lord troje sinov v najlepši dobi življenja. Vsak slepec mora izprevideti, da tiče za tem zločinci".

Medtem, ko je slavni kriminalist tako govoril, je hitro in ročno zložil nekaj stvari v svoj kovčeg, ki je bil vedno že napol pripravljen, da ga spremlja na mesto kateregakoli zločina...

Prekrasna in jako razširjena posestva lordova so bila oddaljena pol ure od Londona; moglo se je priti tja z vlakom, ali pa z vozom po dobri cesti.

Popoti je zvedel detektiv, kaj se je zgodilo, vendar mu tudi Berber, lordov lovec, ni vedel mnogo povedati.

„Lord Elport", je pripovedoval Berber, „je bil danes nekoliko manj otožen kot sicer, ker je dobil vest, da pride v posete lady Eliza.

„Zdi se mi, da naj bi se bila ta mlada, lepa dama omožila s Frederikom, — tako je bilo menda določeno; — ali je bila sama zadovoljna s tem, mi ni znano. Pred več leti, še kot otrok je bila v Elporthallu; mene takrat še ni bilo tam, bil sem lovec na divjem zahodu Amerike.

„Ubogi lord je dal gospodu Frederiku seboj svojo najboljšo trocevko, češ da ta puška bolje strelja, nego katerakoli izmed drugih njegovih pušk.

„Tri ure kasneje so našli mladega gospoda s kroglo v glavi v gozdu, nedaleč od mesta, kamor me je bil naročil, da naj pridem po njegov lovski plen."

„S kroglo v glavi? Ali se ve gotovo, da ni prišla ta krogla iz lastne njegove puške?" je vprašal detektiv.

Berber je bil iznenaden.

„Vendar ne boste mislili, gospod — kakšen vzrok pa bi imel mladi, veseli Frederik, da si konča sam življenje?"

Detektiv je zmajal z rameni.

„Nepotrebno je, da bi iskali vzroka, preden ne poznamo dejstev. Najprej je treba preiskati kroglo".

„To bi bilo odveč, ker je bila njegova puška še nabasana — zato je moral streljati nanj kdo drugi".

„Hm, to je jako čudno!"

„Kaj je čudno?"

„Da je bila puška nabasana. Kaj ni gospod Frederik v onih dveh do treh urah niti enkrat streljal?" je vprašal Sherlock Holmes.

„Dà, streljal je na vsak način, na njegovi torbi je viselo nekaj divjačine, ali kakor vsak pravi lovec, je nabasal tudi on puško takoj po vsakem strelu".

„Koliko nabojev je imel seboj? Ali veste to natančno?"

„Napolnil je svoj pas docela z naboji; koliko jih je bilo vseh, tega pač ni mogoče reči. Ko smo ga našli, so manjkali samo štirje — ustreljene pa so bile tri ptice, iz česar moremo pač sklepati, da enkrat ni zadel, kar se vsakomur lahko pripeti.

„Ne, ne, sir, krogla v glavi dragega mladega

Frederika je izstreljena iz puške morilca", je nadaljeval Berber. „Morda ga je ustrelil kak divlji lovec, katerih je pri nas mnogo. — Zdravnik, ki je bil med tem časom pri nas in je preiskal rano, vam lahko pokaže kroglo".

„To bom tudi zahteval", je pripomnil detektiv oprezno; „a za sedaj nadaljujte s svojim pripovedovanjem, Berber; kaj misli lord o tem? Ali sumi morda kakega sovražnika, ki bi ga tako strašno preganjal?"

„Kaj takega pač ne more sumiti, ker lord menda na vsem svetu nima nobenega sovražnika. Saj veste pač tudi vi sami, da boljšega, usmiljenejšega in bolj priljubljenega človeka ni daleč na okrog".

Sherlock Holmes je pokimal z glavo.

Saj pa je bil lord Elport v resnici starec, ki je v polni meri užival in tudi zaslužil vso naklonjenost in spoštovanje. Narod ga je takorekoč oboževal; in sočutje, ki ga je kazalo ljudstvo lordu o priliki izgube obeh starejših sinov, je bilo res veliko. Kakšen naj bi torej bil vzrok onim nesrečam, ki Sherlock Holmes ni veroval vanje in ki jih je pripisoval skrivnostnim zločincem? — —

Detektiv je bil ves zamišljen ter ni izpregovoril do prihoda v Elporthall nobene besede več. A tudi tedaj, ko je šel skozi visoko, s slikami pradedov ter z bojnimi oklepi okrašeno dvorano in potem ko je stopil v sobo, ki je v njej ležal na odru mladi Frederik, še vedno ni rekel ničesar.

Lord Elport, kateremu so sporočili, kdo je tukaj, je pričakoval detektiva v knjižnici. Sherlock Holmes torej ni utegnil, da bi zadevo takoj natančneje preiskaval; saj včasih mu je tudi zadoščalo, da si je dobro ogledal le mrtveca.

Frederik Elport je ležal slečen v svoji postelji, kakor da spi. Niti ena poteza njegovega mladega obraza ni izdajala, da bi bil umrl nasilne smrti, še manje pa, da bi si bil v obupu sam končal življenje.

Na stolu poleg postelje je ležala obleka, ki so mu jo slekli. Sherock Homes je preiskal žepe. Ničesar druzega ni našel v njih, kot ono, kar jemlje mlad človek navadno seboj na lov: daljnogled, robec, lep lovski nož in denarnico z nekaj drobiža, da more popoti obdariti reveža ali otroke.

Detektiv je že hotel odložiti suknjo iz rok, ko nakrat zasliši, da je nekaj zašumelo kakor papir; dasi so bili žepi popolnoma prazni.

„Tu mora biti papir", je zamrmral; „morda je kje kak skriven žep".

Preiskal je iznova še natančneje vso suknjo in je našel na prsni strani še mal razporek, sličen žepu.

Prsti so se mu dotaknili papirja ali nečesa podobnega, — potegne ga ven, — bila je nenapeta fotografija mladega dekleta ali mlade gospe.

Tih žvižg se je razlegnil iz ust detektiva. Začel je bližje opazovati pravilne in fine poteze obraza, ki pa je kazal v vsem svojem izrazu nekaj mačjega.

Sherlock Holmes je spravil fotografijo v svojo listnico in je dejal sam pri sebi:

„Po tej krasotici pač ne bom izpraševal starega lorda, nego mladega slugo Toma, ki je bival vedno z mladim Frederikom v Londonu, kadar je ta stanoval v svojem fantovskem stanovanju. Stari lord prav gotovo ničesar ne ve o ljubezenskih doživljajih svojih sinov.

„Sicer pa je ostal sedaj samo še eden — in prav nič se ne bi čudil, ko bi se sir Gerald odslej ogibal z največjo opreznostjo, dà, s strahom vsega sveta in vseh nevarnosti".

Sir Gerald, najmlajši in zadnji lordovih čveterih sinov, je bil častnik garde v Londonu. Prav ko je Sherlock Holmes stopil iz sobe, v kateri je ležal mrtvi Frederik Elport, se je sešel z najmlajšim hišnim sinom, ki je poznal detektiva osebno.

Geraldov lepi, a bledi obraz se je nekoliko razvedril, ko je zagledal Sherlocka Holmesa, in še preden je pogledal mrtvega brata potegne detektiva k sebi.

„Hvala Bogu, da ste tukaj, mr. Sherlock Holmes, da mi razjasnite uganjko grozne usode, ki nas preganja!"

„Pravkar sem prišel, sir Gerald. Nihče bi ne bil veselejši od mene, ko bi bil že našel kake sledove. Toda sedaj tipljem še popolnoma v temi. Morda bi mi mogli vi povedati, ali vsaj slutite, kdo bi mogel vašo rodbino tako silno sovražiti, da želi smrt vas vseh?"

Gerald je strmel mračno predse.

„Govoriti hočem z vami pozneje in vam imenovati vse svoje osebne sovražnike. Imam jih dosti ter sem popolnoma uverjen, da tudi jaz ne odidem svoji usodi. Moji trije bratje in oče — ne, ti niso imeli nikakega sovražnika. Vprašajte, kogar hočete,

vsakdo vam odgovori isto; uganjka ostane nerazrešena, ako nam vi ne boste mogli pomagati".

Sherlock Holmes je položil roko na rame mladega plemiča.

„Poizkusim vse, nikakega truda se ne bom zbal. Pojdite sedaj in poslovite se od svojega brata. Medtem se potrudim jaz, da pridem do lorda Elporta, ki noče sprejeti nikogar, kakor so mi pravili".

Šel je v dvorano, da ga prijavijo lordu. Ko je že stopal preko zadnjih stopnic, opazi tujo žensko visoke postave, ki je bolj plavala nego šla skozi dvorano.

Oblečena je bila v obleko bolničarke ter je nosila na glavi belo čepico, izpod katere se je usipalo nekaj zlatih kodrov. Stas jej je bil vitek, a hkratu poln, obraz pa je bil izredno lep.

Oči, ki so jih obrobljale temne veke, je imela povešene, dvignila jih je za hip, ko jo je detektiv mimogrede pozdravil.

Začuden je pogledal za njo.

Toliko dražesti in obenem dostojanstva in ljubkosti, tako klasično pravilnih potez obraza, ki so se na njem rdeča usteca otroško udano nasmehnila, in tako krasnih, temnomodrih oči ni videl še nikdar.

Gledal je za njo, dokler ni izginila v jedilnico.

Potem je vprašal starega slugo Josipa:

„Kdo pa je ta usmiljenka? Ali streže komu v hiši?"

„Dà, prišla je pred nekaj tedni, da streže staremu lordu. Ne pusti je, da bi odšla, dasi pravzaprav ni bolan. Poslala mu jo je sem stara grofica Mountainsova, mylordova sestrična".

„Hm!" je zamrmral detektiv ter se oddaljil še bolj zamišljen, nego je bil prej.

---

2. poglavje.

Košček svinčnika.

Na lordu Elportu, starcu dostojanstvene vnanjosti belih las in bele brade, je bilo le malo opaziti tiste strašne bolesti, ki ga je razjedala.

„Vi torej mislite, da je to bržčas zločin", je rekel detektivu, s katerim se je razgovarjal nad eno uro tiho in pridušeno o udarcih, ki so zadeli njega in njegovo hišo. „Jaz pa vam rečem, mr. Sherlock Holmes, da ni to nič druzega kot pravičnost, ki tukaj slepo vlada; — ako uživa človek — kakor jaz, — do sedamdesetega leta nepretrgoma le srečo, tega mora končno udariti usoda, ter mu pokazati, da ni zaslužil nič boljšega nego milijon drugih smrtnikov!"

„Vse to je govorjeno jako plemenito, mylord; toda vašega mnenja ne morem deliti. — Vaš najstarejši sin je umrl vsled zastrupljenja krvi, — sicer se pa čudim, da ni šel v kako bolniščnico; tam bi ga bili morda vendarle rešili".

„O ne, saj je ta ubogi moj sin bil v bolniščnici — v St. Johnsovi bolniščnici in tam mu je stregla ista bolničarka, ki streže sedaj meni. Ali ves njen požrtvovalni trud Luisu ni prinesel rešitve. — Baš pri tem prvem udarcu, ki me je zadel, ni mogoče govoriti o zločinu".

„A drugi sin?" je vprašal detektiv, ne da bi kaj odgovoril na lordove besede, — „našli so ga mrtvega v postelji, kajne?"

„Da, kap ga je zadela. Veste, Harry je bil precej rejen, — pil je preveč močna vina. — Naš hišni zdravnik ga je dostikrat svaril, naj opusti to, ker ga lahko zadene kap. A ni ga slušal! — Kaj se je zgodilo mojemu ubogemu Frederiku, tega pa seveda ne ve nihče.

Nesrečna usoda pač! Že prej enkrat bi se mu bila kmalu pripetila nesreča. Skočil je z nabito puško preko neke ograje in se je spotaknil; puška se je isprožila in le za las je manjkalo, da ga krogla ni zadela v glavo".

„Toda vi pozabljate, mylord, da je ostala to pot puška sira Frederika nabita, in tako nabito so jo našli ob njem. Ali vam Berber tega ni povedal?"

Stari gospod je prebledel in se je molče ozrl v detektiva.

„Ne — to se pravi — morda zamenjujem to — o moj Bog, saj sem bil ves zmeden — in sem tudi še sedaj. Berber je torej preiskal puško in je videl, da je še nabita?"

„Dà, bila je neizstreljena. — Vzel sem takoj puško in se odpeljem sedajle takoj do onega mesta, kjer so našli vašega nesrečnega sina. Ali dovolite gospodu Geraldu, da me spremi, ali hočete morda prej govoriti ž njim?"

„Videl sem ga že. Ubogi dečko, ki je sedaj edini naslednik mojega imena in vsega mojega

imetja! Gotovo ga je prevzel razumljiv strah pred bodočnostjo — saj človeka se loteva kar nehote zla slutnja, da čaka tudi njega ista strašna usoda".

Grozno je bilo gledati starega gospoda, kako je ledeno mirno govoril o tej možnosti. Sherlock Holmes je pokimal samo z glavo.

„Ne bojte se, mylord; to je samo prazna vera. Sira Geralda ne doseže ta usoda, če Bog da, da ne! — Ali sedaj na delo! Ostanite zdravi, mylord! — Prosim vas, dajte mi polnomoč nad svojimi uradniki in služabniki, da me v kateremkoli slučaju ne bodo zadrževali ali se mi upirali".

Ko je detektiv stopil črez prag, ga je na cesti že čakal voz, ki ga je imel z Geraldom odpeljati na mesto nesreče. Berber je sedel na kozla, in voz je odhitel v gozd.

Že od daleč je bilo videti na mali gozdni zaseki, pokrito s snegom kakor z mehko odejo, mesto, ki se je strašno rdečilo, dočim v gostem gozdu sneg še ni mogel tako zelo prodreti do tal. Kri ubitega mladeniča je bila pordečila sneg.

Lovski pes, ljubljenec ponesrečenca, je ležal tam, položivši lepo temno glavo na noge, ter je stražil sledove krvi, kakor da so to zadnji gospodarjevi pozdravi.

Pes leži tukaj že od zgodnjega jutra", je pripomnil Berber. „Mladi gospod ga ni vzel seboj, ali jaz sem ga peljal v gozd, ko sem šel iskat gospodarja, in prav kmalu me je privedel na pravo mesto.

Oh, da bi bili slišali tužno njegovo cviljenje, ko je zagledal mrtvega gospodarja!"

„Kaj, ali je samo cvilil? Ali ni tudi begal naokrog? Ali ni kazal, da duha zločinca?"

„Ne, ni. Bilo bi mu to tudi težko, ker je kmalu na to začelo snežiti. — Ali ne vidite da je vse pokrito z novim snegom? Ako je zločinec sploh prekoračil gozdno zaseko, o čemer dvomim, se je njegov sled že izgubil pod snegom".

Detektiv se je sklonil in je preiskal temno mesto, kjer je bilo videti kri samo zato, ker je vroči dih psa tu zmehčal in otajal sneg.

„Kako je ležalo truplo? Na hrbtu?"

„Ne, obraz je bil obrnjen v tla. Obe roki sta bili iztegnjeni, puška pa je ležala ob desni roki".

„Ali je bilo na obleki kaj v neredu?"

„Ne, nihče se ni dotaknil gospoda Frederika potem, ko ga je zadel strel; — vsaj opaziti ni bilo ničesar niti na obleki, niti ni telesu".

„Poslušajte me, Berber, vi ste se dobro razumeli z mladim gospodom; povejte mi, ali ni nosil sir Frederik seboj kakih papirjev, ali kaj sličnega, kar bi bilo morda posebne vrednosti za kakega njegovega nasprotnika ali tekmeca?"

Gerald se je obrnil in je rekel Sherlocku:

„Ni ga bilo odkritosrčnejšega človeka, kot je bil moj ubogi Frederik. Prav nikakih skrivnosti ni imel, niti najnedolžnejših. Morda mislite na kako žensko; povedati vam moram, da je bil v tem oziru popolnoma nepristopen".

Sherlock Holmes ni omenil male slike, ki jo je našel, nego si je samo mislil, da pokojnik pač ni bil tako odkritosrčen, kakor so vsi mislili.

Pa tudi Berber je pokimal z glavo:

„Sir Gerald ima prav!" je dejal; „sir Frederik je ljubil samo lov in starine, ki jih je zbiral".

„Tako? Starine je zbiral? Kje pa so starine?

„V njegovem stanovanju v mestu. Tu na gradu Elporthallu ni mogel najti pravega mesta zanje, kakor je večkrat šaleč se dejal gospod Frederik."

„Potem pa moram tudi njegovo stanovanje v mestu natančno preiskati. — Point, — ljubi moj psiček, pojdi sem!"

Point se ni niti premaknil. Sherlock Holmes se je sklonil in vrgel psu pod gobec žepni robec, ki ga je vzel iz umorjenčevega žepa.

Point je tužno zalajal, skočil k detektivu, pogledajoč ga zvprašajočim pogledom.

„Išči dobro, psiček moj, išči!" je vzkliknil Sherlock Holmes, obrnivši se proti gozdu, v katerega je krenil.

Point je šel za njim.

Tako je šel tudi Berber, ki je razmišljal, kaj bi pač moglo koristiti to iskanje na slepo srečo; toda vedel je, da ne stori ta znameniti mož ničesar brez gotovega vzroka in cilja.

Ker je šel Sherlock Holmes ravno k najgostenejšemu grmovju, je bilo jasno, da smatra ono mesto za prostor umora. A imel je prav, ker je tudi pes mahoma postal pozoren in nemiren, začel je pridno in hitro vohati po tleh.

„Čudno!“ je mrmral sir Gerald. „Point voha samo mojega ubogega Frederika, — ali je bil tamle v germovju?“

Detektiv je ostro opazoval psa. Vedel je, da mu bo ta zvesta in pametna žival v njegovem nadaljnjem zasledovanju pač največje koristi.

Njegov poizkus v renici ni bil brez uspeha. Sklonil se je in pobral majhno stvarico, katere konček je štrlel iz polzasnežnih gozdnih tal.

Bil je to širok ploščnat tesarski svinčnik, na katerem ni bilo videti na prvi pogled prav nič posebnega.

Toda Point je nehal iskati, kakor hitro je našel oni predmet in je tiho cvileč gledal detektiva.

Sherlock Holmes si je potegnil samo z roko preko čela, ki so se pokazale na njem velike znojne kaplje in se je vrnil nazaj na zaseko, kjer je pričal samo še temen madež, da se je odigrala tu davi grozna drama.

Zdelo se je, kakor da je Berber uganil Geraldove misli in je vprašal:

„Mislite, gospod, da ste že našli ključ one uganjke?“

„Še nisem. Toda našel sem pot, po katerem mi je hoditi.“

„Kako to? Kaj ste zasledili posebnega?“ je vprašal Berber.

„Za sedaj nisem zasledil še nič posebnega. Point je tekel v goščo in je zavohal tale izgubljeni svinčnik.“

„Hm, košček starega svinčnika, ki ga je izgubil tu pač kak tesar!“ je pripomnil lovec in je zmajal z rameni.

„Kaj mislite, da bi Point vohal ta svinčnik, če bi ne bilo nič na njem?“ je vprašal detektiv.

„Kaj pa menite?“

„Pes je zato vohal„ ker se je moral sir Frederik sam dotakniti tega svinčnika, in to prav danes.“

„Ah, prosim vas, kako naj bi bil zašel mladi gospod v to nizko grmovje?“

„To je lahko mogoče,“ pripomni Gerald, ki je pozorno poslušal to razlaganje. „Morda je streljal Fred na kako ptico, pa je padla tja. Ali vendar, — moj brat je nosil vedno seboj zlat svinčnik. —“

„Dà, res je,“ je potrdil Berber. „Brez svojega zlatega svinčnika ni šel mladi gospod nikdar iz hiše. Vedno ga je nosil v žepu na prsih. Tudi davi sem sam videl, da ga je vtaknil v žep.“

Ostre detektivove oči so pogledavale sedaj Berberja, sedaj Geralda, a potem zopet košček tesarskega svinčnika, ki ga je držal v roki.

„Potem,“ je izpregovoril počasi, „potem je to čudna zamena mladega gospoda. Preiskal sem malo prej njegove žepe, pa nisem našel ničesar, kar bi bilo slično zlatemu ali kakemu drugemu svinčniku. Pes pa me je prepričal, da je moral imeti sir Friderik prav ta obrabljeni svinčnik v roki.“

Oba poslušalca sta molčala, dokler se Sherlock Holmes ni zopet obrnil k vozu ter dejal:

„Barometer pada; zdi se mi, da bo zopet snežilo, no, morda nastane tudi južno vreme. V tem slučaju mi niso potrebne posebne priprave. Ako pa bi pomrznilo ali snežilo, potem se moram pripeljati jutri sem z žarečim ogljem in z malo pečico za taljenje.

„V resnici, gospod, vi pa znate iznenaditi človeka. Kaj za Boga nameravate z žarečim ogljem v gozdu?“ je vprašal ves začuden Berber.

Gerald je položil lovcu roko na ramo.

„Le pustite našega prijatelja, Berber! Gotovo hoče gospod Holmes gozdna tla na . estu zločina in okrog njega očistiti snega, da bo pes lažje preiskal ta prostor.“

„Uganili ste, sir Gerald! Sicer nikakor ne trdim, da najde Point še kaj, mogoče je pa vendarle. — Naprej, kočijaž, peljite nas hitro domov!“

Sherlock Holmes je vtaknil oni košček svinčnika v žep in ni izpregovoril do doma niti besedice. Tem hitrejše so bile njegove misli.

Zakaj bi prezgodaj izdajal, kar je razkril?

Bila je samo nična malenkost, ali njemu je bila vendar dosti važna, da naniza nanjo celo vrsto misli.

Na gornjem, nikakor ne čistem delu svinčnika je opazil neke odtiske, ki jih je brščas napravil človek, imajoč slabo navado, da jemlje svinčnik v usta in ga grize, medtem ko se bavi s čim drugim.

Na vrhnjem koncu pločnatega svinčnika je bilo opaziti dva izrazita ostra vtiska, narejena z zobni spodnjega zobovja. Na nasprotni strani so bili tudi odtiski, a čisto drugačni, poševni in ne tako globoki.

Sherlock Holmes je sklepal takole:

Svinčnik je bil last nekega tesarja ali obrtnika sličnega poklica; videti je na njem, da je bil čestokrat uporabljan. Dotičnik je držal svinčnik večkrat v zobeh; zobje gornjih čeljusti pa so bili slabi, eden je bržčas popolnoma manjkal, drugi pa je bil odlomljen ali postrani.

V to škrbino je vtikal ta človek svinčnik, kar mu je menda posebno ugajalo.

Prvo vprašanje je bilo sedaj: Kdo bi mogel biti ta človek?

Drugo: Kako to, da je imel sir Frederik neposredno pred smrtjo v rokah ta priprosti svinčnik?

In končno: Kam je prešel dragoceni zlati svinčnik, ki ga je pokojnik nosil pri sebi?

3. POGLAVJE.

Plavi las.

Minil je dan, ne da bi bil Sherlock Holmes storil svoji preiskavi kaj bistvenega. Njegov izprehod v vas, iz katere se je vrnil z navadnim izrazom na obrazu, kakor da se ni zgodilo nič izrednega, se nikomur ni zdel čuden.

Lord Elport se je že zgodaj zaprl v svojo spalnico, da, kakor je dejal — zaspi za par ur. Vsakdo pa je vedel, da bega oropani oče nemirno po sobi semintja, ker se ga loteva uprav grozen obup, ki ga hoče vsega prevladati.

V tem času je sedela lepa bolničarka v knjižnici, pišoča nekoliko pisem, kakor jej je naročil stari lord.

Bilo je to nekoliko besed oddaljenim sorodnikom, ki so dobili iz Elporthalla v malem času že tretjič črnoobrobljena pisma.

Lice bolničarke je bilo nemirno in žalostno.

Zdajpazdaj se je ozrla v sosedno dvorano, kjer sta sedela pri slabi svetilki Sherlock Holmes in Gerald, izpregovorivša od časa do časa kako besedo.

Bolničarka niti slutila ni, da jo nekdo ostro opazuje. Sherlock Holmes je bil obrnjen s hrbtom proti njej; toda poševno pred njim je viselo brušeno zrcalo, ki se je v njem odražala dražestna postava iz knjižnice.

Kako fino izklesan je bil grški nos sestre Ethele! Kakor granat krasno so rdele njene ustnice, a dolge svilnate trepalnice so metale mamljive sence na njena nežna lica.

„Ne ozrite se sedaj," je šepnil Sherlock Holmes svojemu tovarišu, „ne glejte v knjižnico, nego povejte mi, kdo je ta lepa bolničarka, ki jo je priporočila vaša gospa teta tu sem?"

„Moj Bog," je odvrnil mladenič v zadregi, ki detektivu ni odšla — „ne poznam je bližje. Bila je v bolniščnici, ki je v njej umrl moj najstarejši brat. Tam je bila izredno požrtvovalna, tako da si je pridobila simpatije vse naše rodbine. — Kar se tiče mene, pa mislim, da bolničarka pač mora biti požrtvovalna, ker je to njen poklic in ne najdem torej v izvrševanju njenih dolžnosti nič izrednega."

Detektiv je opazil prisiljeno ravnodušnost v Geraldovem glasu in nasmehnil se je komaj vidno.

„Ko bi ne bila nič druzega, kot požrtvovalna bolničarka, bi sploh ne izpraševal po njej. Toda ona je prava Venera."

Gerald zardi iznova in odgovori jezno:

„Slišal sem že prej, da je krasotica, — po mojem okusu pa ni."

„Kaj," je vprašal detektiv suhoparno, — „saj vendar nimate tako slabega okusa? — Toda resno govorjeno, rad bi vedel, iz katerega rodu je ta boginja v bolničarski noši."

„Vprašajte jo, to je najbolj priprosto," se je glasil kratki mladeničev odgovor.

„Tega se bom pač varoval! Dokler sem tu na gradu, moram smatrati vsakega člana v hiši za svojega nasprotnika in sovražnika, t. j: vsakdo lahko misli, da vzbuja v meni kako sumnjo. To pa seveda ne izzivlja zaupanja ljudij; a bolničarka je že od narave nekoliko nezaupna."

„A zakaj to, če smem vprašati?"

„Ker je lepa in uboga. Ali ste že dostikrat videli lepe in revne ženske, ki bi bile zaupljive? To sploh ni mogoče; zakrivilo pa to moški s svojim zalezovanjem."

V tem je stopil v knjižnico sluga in je rekel Ethelí nekaj besed, nakar se je ona naglo dvignila in ostavila sobo.

Takoj je šinil Sherlock Holmes tiho — kakor senca — v knjižnico in se je nagnil na pisalno mizo.

Z ostrim pogledom je preletel začeto pismo.

Že napis se je glasil nekako čudno.

„Moj edini, ljubljeni Harald!“

Temu so sledile tele besede:

„Poročati Ti nimam nič posebnega —“

Prav pri teh besedah je morala oditi bolničarka in je v naglici pozabila na pismo.

Sherlock Holmes je tiho siknil, oddaljivši se prav tako hitro in neopazno, kakor je prišel.

Ko je že sedel, se je vrnila sestra Ethela, ter je pohitela urno k pisalni mizi.

Detektiv je opazil v zrcalu, kako je plašno pogledala na oba gospoda, namreč nanj in na Geralda, ki sta sedela, kakor da se nista premaknila z mesta.

Na licu se jej je pojavil izraz pomirjenosti, ki ni mogel oditi pazljivemu opazovalcu.

„Prosim vas, pojdite sedaj“, je zamrmral detektiv Geraldu, „izpregovoriti moram par besed z usmiljenko.“

Ko je odšel mladi gospod, je vstal Sherlock Holmes in je šel v knjižnico.

„Oprostite, ako vas motim,“ je začel. — „Ker je treba, da bova nekaj časa prebivala pod isto streho, je dobro, da se spoznava bolje, kot je to mogoče z običajnim predstavljanjem. Mislim namreč, sestra, da bi mi vi lahko podali neke podatke, ki so mi potrebni, da ne tipljem še dalje v temi.“

Obrnila je prijazno svoj obraz k njemu in je odgovorila:

„Kar vprašujte, mr. Holmes! Ali zdi se mi, da ne bom vedela onega, kar bi vam moglo koristiti. Moj poklic zavzema vse moje misli, a kar mi preostaja prostega časa, ga prebijem s čitanjem pobožnih knjig; kaj se godi okrog mene, za to se malo brigam.“

„Ali res? Ali vas smem vprašati, kako ste vi, je nekoliko nenaravno, da se ogiblje sveta.“

„Življenje me je storilo tako,“ je odgovorila lepotica. „Saj prav zaradi sveta, ki mi je storil le hudo, sem se umaknila v ta resni poklic.“

„Ali res? Ali vas smem vprašati, kakor ste živeli prej?“ je vprašal genijalni kriminalist.

„Hči odvetnika sem. — Moj oče se je imenoval Johnson, a je umrl pred nekoliko leti. Ostala sem sama brez sredstev in sem poizkušala, služiti si kruh kot odgojiteljica, družabnica, cerkvena in koncertna pevka.

„Povsod sem se borila s težkočami. Naposled sem šla med bolničarke, in kot taka sem končno našla mir.“

— Dobro izmišljeno — je dejal Sherlock Holmes sam pri sebi. Posebno verjetno se mu namreč pripovedovanje bolničarke ni zdelo. Vsaj kar se tiče očeta, ki je imel preveč znano ime.

„Zakaj se pa ne omožite?“ je vprašal nato. „Vi, s svojo zunanjostjo — — —“

Ethela se je nasmejala, in kakor da se je pokazal v tem trenotku pravi njen obraz, obraz, ki je izražal objestnost, pohlep po življenju, malodane lehkomišljenost.

„Ne govoriva o meni,“ je odgovorila, kakor da izbegava. „Malo prej ste rekli, da želite nekih podatkov, mr. Holmes?“

„Dà, rad bi vedel predvsem, kdo je bila ljubica sira Frederika, — morda ste vi kaj slišali o tem?“

Bolničarka se je prestrašila.

„Sira Frederika? — Kaj je imel ljubico? — Mr. Holmes, zdi se mi, da se motite glede mojega položaja tu v hiši. Jaz strežem lordu, drugega nič.“

„Toda lord pravzaprav ni potreben bolniške postrežbe.“

To sem tudi jaz rekla že večkrat, ali lord noče niti slišati o tem.

„Pravi, da mu nihče razun mene ne zna pripraviti čaja ter mu glasno čitati. Čuti se osamljenega, pa hoče družbe.

„Pravkar sem pisala bratu, da mu nimam poročati nič posebnega.

„In v resnici„ zdi se, da je stari lord pretrpel ta novi, težki udarec še razmeroma dosti lahko, — če se le še ne pokažejo zlo posledice.“

Tako je govorila sestra Ethela.

Sherlock Holmes je torej zvedel, da je bilo pismo z napisom „Edini, ljubljeni Harald“ namenjeno bratu. Kako da ni mogel verjeti tega? Zakaj ga ni hotela ostaviti slutnja, da igra gospica Ethela komedijo?

Vstal je in se poklonil.

„Jutri lahko nadaljujeva razgovor, sestra. Mislim, da je bolje za nas vse, da gremo k počitku. Jutrajšnji dan nam prinese novega dela in treba je zato, da zberemo vsak zase novih moči, ali ne?

Počasi in s težkimi koraki je odšel v gornje nadstropje ter je smuknil potem tiho po stranskih stopnicah na vrt, odkoder je mogel opazovati knjižnico. —

Skozi špranjo, ki jo je delal nekoliko na stran potisnjeni zastor, je mogel opazovati vse, kaj se godi v biblioteki.

To špranjo je napravil prej Sherlock Holmes sam neopazno, ko se je razgovarjal s sestro Ethelo.

Videl je, kako je lepa bolničarka nadaljevala začeto pismo.

Pero jej je takorekoč letelo preko papirja, a ko je dovršila pisanje, je zapečatila pismo s pečatom starega lorda, ki ga je imela poleg sebe na mizi.

— Pismo vrže v poštno torbo, — je pomislil Sherlock Holmes na prvi mah, pa ga prav lahko odprem in prečitam.

Toda zmotil se je. Bolničarka je bila mnogo previdnejša kot je mislil. Vtaknila je pismo v žep ter je šla potem navzgor. Vsekakor je sklenila, da se odpelje naslednjega dne sama na kolodvor, kjer odda pismo.

Dobro, si je mislil detektiv. To pismo prav gotovo ni za brata. No, videli bomo, ali je poslano gospodu Johnsonu! Ako nosi drugo ime, bo še umestnejše, da ga malo pregledam.

Detektiv je že hotel iti v svojo sobo, a se je domislil še nečesa.

Šel je v spalno sobo umorjenca, kjer je stražil Berber.

Še enkrat je vzel iz omare obleko, ki jo je nosil Frederik. Nesel jo je v predsobo in jo preiskal prav natančno. Toda ničesar ni našel v žepih.

Ničesar razun malega znaka.

Na rokavu lovske suknje je bil na desni strani odtrgan gumb; blago pa je bilo tukaj pomandrano, dà, celo umazano.

„Aha, mislil sem si!“ je zamrmral detektiv. „bila je vendarle borba! Zgodilo se ni na zaseki, nego v grmovju, kjer sem našel tudi svinčnik.

„Sedaj je treba samo še zaslediti, kje je zlati svinčnik, ki ga je zmanjkalo Frederiku. In dalje, kakšno ulogo igra v tej hiši lepa bolničarka.“ —

Zakaj je bil Sherlock Holmes uverjen, da je Ethela prav gotovo v zvezi s tragičnimi dogodki rodbine Elportove?

Bila je povsem nična malenkost:

Ko je malo prej natančno preiskal Frederikovo pisalno mizo, ki je bila trdno zaklenjena, je našel na ozkem bronastem robu mize fin, dolg, zlat — las.

4. poglavje.

Tesar Tribold.

Naslednjega dne je prišlo v Elporthall neštevilno žalujočih, ki jih je zbral tukaj v kratkem času že tretjič tako žalosten dogodek.

Bližnjih sorodnikov — razun najmlajšega sina — stari lord ni imel. Edina mlada lady Eliza, ki je bila že prej javila svoj prihod, je bila z lordom v ožji rodbinski zvezi. — Vsi so vedeli, da je lord Elport toplo želel, da mu postane to dražestno dekle snaha. Upal je, da še doživi veselje, ko požene nekdaj tako cvetoče, a sedaj skoraj popolnoma ovenelo rodbinsko drevo novo popje.

A ostal je končno samo še Gerald. — Mnogi izmed gostov na gradu so bili mnenja, da bi lady Eliza prav tako lahko vzela Geralda, saj zakona med njo in enim njenih bratrancev bi itak nikdar ne vezala vez strastne ljubezni.

K sreči nista niti Eliza niti Gerald ničesar slutila v teh pogovorih.

Plakajoča se je vrgla mlada deklica staremu lordu okoli vratu, a tudi Gerald jo je komaj pozdravil tako je bil ginjen. Potem je odločno dvignila glavo in je vzkliknila:

„Oprostite, da jokam; neumno je to in brez koristi. — Gerald, prosim te, pojdi z menoj v sobo, da mi poveš o ubogem Frederiku. Mislila sem, da preživim z vami prijetne čase, pa je hotela usoda drugače. Zato hočem, da vsaj zvem natančno vse, kar se je zgodilo. Kar ne morem verjeti v vse te nesrečne slučaje!“

Zadnje besede je pošepetala tiho svojemu bratrancu, ko sta šla po stopnicah v gornje nadstropje.

Razun Geralda jih je slišal še nekdo, ki mu je njihova iskrenost prav posebno ugajala. To je bil Sherlock Holmes, ki se je naslonil na ograjo stopnic in je gledal neopažen v dvorano. Mlada človeka ga nista opazila.

Mirno je motril Elizo, ki se je dvigala po stopnicah navzgor.

Na prvi pogled je bila skoraj majhna, toda razmerne in gracijozne postave, tako se je človeku takoj prikupila.

Lase kostanjeve barve je imela ovite v dveh težkih mehkih kitah okrog glave, a temne in svetle oči so dobro pristojale njenemu nekoliko zagorelemu licu s kratkim, ozkim noskom in ne ravno majhnimi, a lepimi ustmi.

Njen pogled in njene kretnje so pričale o izredni živahnosti in bistroumnosti, gotovo je bila nenavadno pametna in odkritosrčna. Ta sveža usta se vsekakor niso še nikdar zlagala.

„Eliza", je odgovoril Gerald, „ako želiš zvedeti vse podrobnosti, tedaj se obrni na gospoda Holmesa, znamenitega detektiva, ki je tukaj, da pride morda na sled zločinu."

Neopazno je izginil prisluškovalec Holmes v svojo sobo, iz katere je stopil kakor slučajno prav takrat, ko je šla lady Eliza mimo.

Gerald jo predstavi in mlada deklica je odkrito pogledala detektiva ter ga prijazno pozdravila.

„Rada bi govorila z vami mr. Sherlock Holmes, ali imate nekoliko časa zame?"

„Kolikor vam drago. Prosim, izvolite tu sem, nihče nas ne bo motil."

V sobi, kjer je bilo vse tiho in ki je bila prav poleg spalnice Sherlocka Holmesa, je sedla Eliza v naslanjač.

„Rada bi" — je začela.

„Lady Eliza, vi ne verujete, da bi n e s r e č a preganjala to hišo, pa bi radi slišali, kaj mislim jaz o tem," jo je prekinil detektiv.

„Da!" je odgovorila začudeno. „Odkod veste vi to?"

Sherlock Holmes se je nasmehnil. Kako je to, da se ljudje čudijo najnavadnejšim stvarem?

„Imate prav", je rekel izbegaje, „tudi jaz imam čut, da tiče za vsem tem zločinske namere. Doslej mi samo še ni jasen vzrok, z a k a j ubijajo otroke ubogega starca."

„Ker se hoče nekdo ž njim omožiti in postati edina dedinja," je jezno vzkliknila Eliza.

„Ah, vi sumite gotovo osebo! Ali mislite na — na —"

„Lepo bolničarko! Dà, kar izrecite, mr. Holmes! Jaz je ne maram, odkar sem jo videla v bolnišnici poleg ubogega mojega bratranca."

„To me iznenadja. Prav tam se je vedla baje vzorno. In pozabiti ne smete, da se je takrat že zgodila prva nesreča. Takrat pač sestra še ni mogla imeti svojih rok vmes, ko si je bratranec zastrupil kri."

„Ne, spočetka ne. Nesrečen slučaj je menda bil začetek vsemu; a potem, ko je ležal revež bolan, je menda dozorel gotov načrt v njej. — Morda sem krivična — nimam dokazov, dolži jo samo moj čut, moj instinkt, pa saj jej itak ne izdaste tega. Sedaj pa povejte, kako sodite vi o tem!"

„Jaz si nikdar ne ustvarjam sodbe, dokler ne držim v rokah niti k vsej stvari. Te niti mi sedaj še manjka; al mogoče je, da jo najdem še danes. Medtem bi mi vi lahko pomagali, cenjena lady ako bi hoteli. Opazujte bolničarko! Jaz doslej še nisem mogel opaziti, da bi mislila na starega gospoda, a bil bi sedaj tudi neugoden čas za to, ker je gospod od velike žalosti skoraj iz uma."

„Dobro, pazila bom; a kdaj se zopet vidiva, mr. Sherlock Holmes?"

„Popoldne. Sedaj imam opraviti v vasi," se je glasil njegov odgovor . . . .

Detektiv se je preoblekel, ostavil grad ter šel skozi park, torej po velikem ovinku — gori v vas..

Nihče, ki ga je videl malo prej, bi ga sedaj ne bil več spoznal. Bil je zagorelega obraza, ki ga je obdajala temna, polna brada. Oblečen je bil v delavsko obleko, v rokah pa je imel debelo gorjačo.

Tak je korakal skozi vas, kjer je bilo v tem času vse pri delu.

Že v gradu je zvedel, da so v vasi razni obrtniki: mizar, kovač, tesar, krojač i dr.

Šel je najprej k tesarju.

Stopil je v delavnico gospoda Tribolda.

Ob skobelniku je stal čokat, starejši mož, ki je pridno delal.

Opazivši tujca, je stopil tesar predanj in ga je vprašal, česa želi.

„Rad bi imel stojalo za puške," je začel Sherlock Holmes.

„Tako, gospod? Potem pa se niste obrnili na pravega, to je mizarsko delo, a jaz sem tesar."

„Mislil sem, da v vasi ni to tako natančno. Saj delate tudi tamkajle nekaj majhnega. Če se ne motim, je to noga nekega stola, kaj ne? Prav lepo je izdelana."

Te besede so laskale tesarju in nadaljeval je:

„Seveda bo to stol, ali za mojo lastno rabo. Razun tega se bavim še z izdelovanjem vozov, plugov in tako dalje."

„Potem seveda uvidevam, da vam ni za moje naročilo. Nič za to, gospod Tribold. Saj sem tukaj itak samo mimogrede na potovanju. Iščem namreč spretnega delavca za London."

„Tako? — za London? Da govorim resnico, tudi jaz bi prav rad delal v Londonu. — Saj to je naravno, večno bi človek ne živel rad na vasi."

„Toda vi, mojster, niste več dosti mladi za tako izpremembo."

„Starejši izgledam, kakor sem v resnici. S štiridesetimi leti človek vendar še ni star."

„O, seveda ne! Torej vi bi se hoteli preseliti v mesto? Ali to bi se moralo zgoditi jako hitro. Bilo bi vam pač težko, ločiti se tako hitro od hiše in doma."

„Saj nimam ne hiše, ne doma; to hišo sem vzel v najem; rojen nisem v Elporthallu."

Sherlock Holmesu se je zdelo, da bi ta človek kaj rad izpremenil svoje bivališče. Morda ima kak poseben vzrok, da bi rad hitro ostavil Elporthall. Hotel ga je še bolje izprašati.

„Verjamem, da bi radi šli odtod, ker sem slišal tu grozne stvari o gospodi. — Zdi se, kakor da počiva prokletstvo na vsem gradu.

„Bog ve, ali zla usoda, ki preganja gospodo, ne obišče tudi vas!" je nadaljeval detektiv.

Tribold je strmel predse. Ali je računal detektiv z njegovim praznoverjem ali ne, določiti ni bilo mogoče, jeli obtičala puščica.

„Pomislite samo," je iznova izpregovoril Sherlock Holmes, „pripovedovali so mi, da misli lord Elport, da so mu sina umorili."

„To ni res!" je rekel hitro Tribold. Ali v istem hipu se je vgriznil v ustne in je zamrmral.

„Mislil sem, da je tudi vam znano, da je živel mladi gospod malo preveč lahkomišljeno. — Morda si je zaradi tega sam pognal kroglo v glavo."

Sherlock Holmes sede na klopico, potegne svojo pipo iz žepa in ponudi tobaka tudi tesarju.

„Vzemite, prijatelj, tobak je dober, daroval mi ga je moj in morda tudi vaš bodoči gospodar v Londonu.

„Medtem pa se lahko seznaniva nekoliko pobližje, nič vam ne bo škodovalo, ako vas nekoliko priporočim."

Tribold, kateremu je bilo pač mnogo na tem, da izgine čim hitreje iz vasi, je pokimal z glavo in si nabasal pipo s ponujenim mu tobakom.

„A sedaj mi pripovedujte kaj", je dejal Sherlock Holmes prijateljski. — „Kakor je videti, veste vi kaj več o blagorodni gospodi. Mladi sir Frederik je bil torej lahkomišljen mladenič?"

„Seveda, bil je pravi babjek," je zamrmral Tribold skozi zobe. „Več fantov v vasi mu je grozilo, da se maščujejo nad njim, in vsakdo je želel, da maščevanje tudi res izvrši."

„Aha, hodil je torej tukajšnjim fantom v zelnik! Kaj je imel toliko srečo pri ženskah?"

„Vrag vedi, menda že. No, mene to nič ne briga, gospod. Lahko pa vprašate po vasi. Nikdar se nisem menil za dekleta, pa se tudi ne bom."

„Po tem, kar mi pripovedujete, bi človek lahko sklepal, da je ustrelil mladega gospoda kak njegov sovražnik".

„Tega ne mislim", je odgovoril iznova tesar. „Ustrelil se je bržčas sam ali je pa ponesrečil."

„O, ne," je ugovarjal počasi Sherlock Holmes. „Vi menda ne veste, da je bila puška mladega gospoda še nabasana, ko so ga našli mrtvega.

Tribold ni odgovoril ničesar, a Holmesu se je zdelo, kakor da je premenil barvo obraza. Takoj nato pa je nadaljeval tesar mirno:

„Ali ne mislite, gospod, da bi bil morilec tako pameten, pa bi vzel iz umorjenčeve puške en naboj? Razume se samo ob sebi, da bi hotel morilec vso stvar tako vravnati, kakor da se je mladenič sam ustrelil."

Sherlock Holmes se je čudil ostroumnosti tega priprostega človeka. — Ako je bil morda on sam morilec, pač ni mogel spretneje odvaliti od sebe vsakoršnega sledu krivde.

Da bi česa ne sumil, je zavil detektiv pogovor zopet na izmišljeno službo, ki je ž njo hotel moža pridobiti.

„Sicer pa pustiva te imenitne gospode," je rekel malomarno. „Kaj nas končno brigajo te stvari! Povejte mi rajše, ali imate kaka izpričevala o izdelovanju svoje obrti? Ker ne morem videti nobenega vašega boljšega dela, bi želel, da morem predložiti šefu vsaj kaj pismenega; na podlagi izpričeval bi vas potem lahko sprejel v službo.

„Ugajate mi in povem vam odkrito, da potrebujemo inteligentnih ljudi, četudi niso morda izvršili doslej bogvekako mojsterskih del."

Tribold je stopil v kot svoje delavnice, kjer je stala stara, fino izdelana omara.

„To omaro," je dejal, medtem ko je iskal umetniško izdelan ključ — „sem našel tukaj. Dedščina je od rodbine prejšnjega tesarja v Elportu, ki je umrl tukaj pred dvema letoma. Jaz sem kupil vse njegovo pohištvo. Omara je še dobra in močna, zato hranim v njej svoje najvažnejše stvari."

Premetaval je nekaj hipov stvari v vrhnjem predalu, ko mu pade košček papirja iz omare na tla. Hitro se je sklonil tesar in pobral listič; potem se je vrnil k tujcu, držeč v rokah sveženj papirjev.

„Tu so moja izpričevala, gospod. Iz njih boste razvideli, da sem delal pri marsikaterem dobrem mojstru in da bi se ne bil zakopal v to vas, če bi ne . . ."

Tu je tesar prekinil svojo govorico in je stisnil ustni.

Sherlock Holmes je naredil, kakor da ni slišal ničesar; začel je listati po listinah, ki so bile zložene v popolnem redu.

Pri tem je neprestano razmišljal:

„To omaro moram preiskati, kadar tega človeka ne bo doma. Na vsak način se mi mora to posrečiti in sicer takoj jutri. Ta mož se mi zdi jako sumljiv; mislim, da sem na pravem sledu."

Oni listič, ki je padel pravkar iz omare na tla in ki ga je Tribold tako urno pobral, je vzbudil v detektivu te misli.

In dasi je ležal le en sam trenotek na tleh — je vendar zapazil Sherlock Holmes na njem rokopis, ki se mu zdel jako znan.

Bil je to rokopis lepe Ethele, zlatolase bolničarke.

5. poglavje.

Ethela, modna dama.

„Dovolite, mylord," je rekla sestra Ethela še istega popoldneva lordu Elportu, „da se odpeljem za par ur v mesto. Moram nakupiti nekatere stvari, tudi moram v bolniščnico, da dobim dovoljenje, ker želite, da ostanem še dalje tukaj."

Lord je dvignil pogled s slike, ki jo je držal v svoji stari, suhi roki, ter je dejal kakor v snu:

„Kaj ste hoteli, drago dete? — V mesto bi šli radi? — Seveda, to se razume, da imate popolno prostost. A kaj pravite k tej sliki? Našel sem jo v pisalni mizi ubogega Frederika, ko sem jo preiskaval malo prej."

Slika, ki jo je držal lord v rokah, ni bila nič druzega kot portret mlade deklice, katere sliko je našel tudi že Sherlock Holmes v umorjenčevi suknji.

Ali ta slika ni predstavljala mlade deklice same, poleg nje je stal tudi sir Frederik, objemajoč jo z roko.

Sestra Ethela je vrnila starcu sliko in je dejala tiho:

„Vedela sem, da je bil gospod Frederik velik ljubitelj žensk. Mislim, da bi našli sličnih slik še več, ako bi jih iskali. Te deklice ne poznam."

„Tudi jaz je ne poznam," je odgovoril lord. ‚Sicer me pa zanima na sliki povsem nekaj druzega. Ali ne vidite, da je posneta v Manchestru? Prav pred tremi tedni. Frederika pa v tem času ni bilo v Manchestru."

O, mylord, kako pa bi bilo sicer mogoče izvršiti fotografijo?"

„Mogoče bi že bilo," je odvrnil mylord. „Morda je kak potujoč fotograf povzel slike tukaj po osebah ter jih je potem izdelal v Manchestru v svojem ateljerju."

„Dobro, pa to zopet ne bi bilo nič čudnega, kaj ne?" je odvrnila malomarno Ethela.

„Seveda ne. Čudno se mi zdi le to, da se je dal Fred fotografirati v tako nežnem položaju z deklico, ki je meni popolnoma neznana.

„Drugače ni nikdar pozabljal svoje časti. To dekle je oblečeno v obleko vaške krasotice. Moje sluge je ne poznajo. Hišni dvornik je vpraševal po njej, a ni zvedel ničesar.

Ethela je bila med vsem tem razgovorom strašno nestrpna. Vedela si ni pmagati. Končno je kratkomalo potegnila srebrno uro iz žepa in je zamrmrala:

„Mylord, pozneje boste tako ljubeznivi, kaj ne, in mi boste še pripovedovali o tem. — Bojim se, da bi bila predstojnica huda, ako zamudim.“

„Oh, oprostite, da sem vas zadrževal. Pojdite, sestra, z mojim najhitrejšim avtomobilom! Saj čaka — kakor navlašč že pred vratmi, ker se je hotel moj sin peljati nekam, a se je potem premislil in je ostal doma. Lahko se torej poslužite avtomobila.“

Sestra je hitela na cesto, kjer je urno stopila v avtomobil, spremljena od chaufferja in sluge.

Iz notranjosti avtomobila ni bilo mogoče govoriti s tema dvema drugače, kakor s pomočjo cevi.

[illegible]a zato tudi ni vedela, da ni sluga [illegible]ugi kot Sherlock Holmes, ki je zve[illegible]del, da se namer[illegible]va odpeljati lepa bolničarka v mesto. Nagovoril je zato Geralda, naj mu prepusti avtomobil, v katerem je hotel zasledovati Ethelo. Temboljse mu je seveda ustreglo, da je sedla tudi bolničarka v isti avtomobil.

„Prosim vas, peljite me v bolniščnico St. Johna,“ je rekla chaffeurju, vstopivša v avtomobil. Ko pa se je pripeljal voz do mesta in se je obrnil proti naznačenemu mestu, zasliši nakrat Sherlock Holmes melodični glas bolničarke:

„Vendar bo bolje, da opravim prej nekatere druge posle. Prosim vas, vozite me v Regentsko ulico, tja do ogla blizu cirkusa — tam namreč bi rada izstopila. Povem vam, kje me počakate.“

„Pri moji veri,“ je dejal sam pri sebi detektiv, „ta pa zna igrati imenitno gospo. Vede se, kakor da so jej dan na dan na razpolago avtomobili i služabniki. Kaj neki vodi pobožno sestro v Regentsko ulico?“

Sklenil je, da je ne pusti izpred oči, kar se mu je tudi posrečilo. Takoj ko je stopila sestra Ethela v hišo, je smuknil tudi detektiv vanjo.

Bila je to ozka visoka stavba z mnogimi trgovinami v pritličju ter s številnimi stanovanji v ostalih nadstropjih.

Sestra se je ustavila v prvem nadstropju, pozvonila je pri vratih, ki je bila pritrjena na njih vizitka: Emmy Falston, modistka.

„Tako,“ je pomislil detektiv. „Modistke te vrste so nam dobro znane; navadno so povsem nekaj druzega kot to, za kar se izdajajo. Vsekakor moram počakati, da pride zopet, potem posetim morda tudi sam Emmy Falstonovo.“

Šel je zopet na ulico in se izprehajal na nasprotni strani hiše gori in doli, vedno dobro pazeč na vrata. Ogrtač svoje livreje in klobuk je pustil pri chaufferju, zato bi ga nihče ne poznal.

„Stvar je jako zamotana,“ si je mislil Sherlock Holmes. „Pri tesarju sem doslej tudi še malo opravil, ker mu žalibog nisem mogel pregledati zob. Dokler se ne uverim, ali ima med zobmi kako škrbino, tudi ne morem presoditi, ali ima navado, držati svinčnik v ustih. Vsekakor ne mirujem prej, dokler ne preiščem tudi njegove stare omare.“

Ker je moral čakati le predolgo, se je zbal, ali mu ni morda izginila sestra skozi kak drug izhod.

In ni se varal.

Pravkar je stopila bolničarka iz hiše, toda vsa drugačna in ne skozi velika vrata, kakor je mislil detektiv, nego skozi eno izmed trgovin, ki se je lahko prišlo vanje tudi z dvorišča.

Ko je Sherlock Holmes opazil to, je butnil z nogo ob tla in je zaklel.

„Vražja ženska, gladka je kakor jegulja! Gotovo je zapazila, da jo nasledujem, pa se mi je navlašč umaknila! Sedaj moram še strožje paziti na modistko Emmy Falstonovo. Grom in peklo! A kaj je to?“

Videl je krasno oblečeno gospo, ki je stopila iz hiše, ter je sedla v neki avtomobil, ki jo je menda že čakal pred hišo. Ta gospa je nosila svetlosivo elegantno obleko, pod njo je šumelo dragoceno svilnato krilo. Klobuk so krasila tri divna nojeva peresa; čeveljički na malih nožicah pa so bili iz najfinejšega usnja.

Ta nenavadno elegantna dama ni bila nihče drugi kot sestra Ethela.

Urno se je vrnil Sherlock Holmes k chaufferju Elportovega avtomobila in je zaklical:

„Naprej! Zasledujte oni zeleni avtomobil!“

Peljali so se skozi City in so zavili potem v zahodno predmestje; vozili so prav notri do srede. Tu se je ustavila Ethela pred neko malo vilo in je stopila iz voza.

Sherlock Holmes se je nasmehnil.

„To sem si takoj mislil. Lepa bolničarka občuje torej z enim naših najbolj znanih lehkoživcev!“

V tej vili je stanoval mr. Vilian, človek iz jako dobre rodbine, ki je pa, dasi ni imel nikakega premoženja, živel jako razkošno.

Sherlock Holmes je vedel, da je Harald Vilian kvartopirec in babjak, eden onih „večno zmagujočih,“ katere ljubezen žen vedno zopet dviga do nekega ugleda, dasi ljudje vedo, da so ti kavalirji v resnici prave propalice.

Tu sem je torej šla lepa Ethela!

„Naj se zgodi karkoli,“ je dejal odločno detektiv, „zvedeti moram na vsak način, kaj bosta govorila.“

Stopil je tudi on s svojega avtomobila in je naročil chaufferju, naj ga počaka na oglu Regentske ulice, kjer je bila sestra izstopila. Menda je pozabila naročiti, kaj naj se zgodi z avtomobilom, pa je bilo zato mogoče, da bi pozneje zopet poiskala Elportov voz. —

Z obrazom ponižnega obrtnika je pozvonil Sherlock Holmes v vili ter je dejal slugi, ki je prišel odpirat:

„Jaz sem pečar in sem prišel zaradi nekega popravila. Kod morem najhitreje v gornje nadstropje?“

Sluga, misleč, da ga pošilja hišni gospodar — Vilian, je imel namreč vilo samo v najemu — in nič hudega sluteč, pelje detektiva po stopnicah navzgor.

„Zdi se mi, da gre za kamin v sobi za tujce, ker to je edina soba, ki ni zakurjena.“

„Kolikor mi je znano, mi je popravljati kamin nad sobo gospoda Viliana,“ je odvrnil Sherlock Holmes. —

„Dà, menda bo že prav tako. Tukaj je, prosim, soba, — pa poglejte, kaj je v neredu! Kadar dovršite, pa se, prosim, zopet oglasite, da vem, pri čem da sem, ko pride od obrtnika račun.“

Detektiv sleče suknjo, da ne bi vzbudil kake sumnje, in zleze v kamin.

Sluga je zopet ostavil sobo, v kateri je sedaj ostal Sherlock Holmes sam.

Edino v kaminu, ki je zlezel detektiv vanj, ni gorelo; bil je pa resnično v zvezi s kaminom v sobi pod njim, kjer je stanoval Vilian. Sherlock Holmes je mogel dobro razločiti znan ženski glas in pa glas moškega, ki sta se pogovarjala med seboj. Slišal pa ni, kaj govorita. Zlezel je zopet iz kamina in je stopil k oknu. Ob oknu se je vila krepka brajda, prav ob njej pa je vodil žleb navzdol.

„Imenitno! Tu pač ne morem dosti slišati, tem več pa bom mogel spodaj videti.“

Tiho in spretno je zlezel na okno, zgrabil brajdo in se spustil po žlebu navzdol. To ni trajalo dolgo, ker je bila hiša nizka, nakrat je stal pred oknom spodnje sobe.

K sreči je bila soba električno razsvetljena, sicer bi ne bil mogel ničesar videti. Zastori so bili le malomarno zadrgnjeni; tu na vrtni strani se pač ni bilo treba bati radovednih oči.

Lahno in previdno je pogledal Sherlock Holmes skozi okno v sobo.

Videl je gospoda Viliana, sedečega pred kaminom v naslonjaču; njemu v naročju pa je slonela lepa bolničarka, objemajoča ga z roko okrog vratu.

„Za vraga,“ je zamrmral Sherlock Holmes, „ali je pa to krasna ženska! — Že kot bolničarka je bila lepa, sedaj pa je naravnost božanstvena!“

Odložila je svoj z dragoceno kožuhovino obrobljeni ogrtač, pod katerim je imela izrezano čipkasto bluzo z umetno nagubanimi rokavi, ki so segali komaj do komolcev.

Beli vrat je krasila vrvica pristnih biserov, krasni obraz pa je bil obrnjen z očarujočim smehljajem v moža medlega, preživelega obraza.

Oba sta se smejala prav od srca. Pogovarjala sta se pač kaj zelo veselega.

„Sedaj velja,“ je šepnil Sherlock Holmes. „Slišati moram, kaj govorita!“

Polahno je splezal zopet navzgor, kjer je bil prej ter je zlezel iz nova v kamin; toda to ga ni zadovoljilo, slišal ni skoraj ničesar.

Umno je sklenil nekaj druzega. Oblekel je suknjo, odprl vrata ter pogledal previdno po stopnišču. — Vse tiho, nikogar nikjer.

„Sluga menda spi kje v kakem kotu, če pa pride, že najdem kak izgovor," si je dejal detektiv. Smuknil je doli po stopnicah in vstopil neopažen v predsobo Vilianovega stanovanja.

„Tu je ona soba, ki je obrnjena na ulico," je pomislil. „Tukaj moram vstopiti, ako hočem kaj slišati. Iz vrta sem že opazil, da ta soba ni odprta in me torej zaljubljenca ne bosta slišala, ko vstopim."

Previdno je pritisnil Sherlock Holmes za kljuko in v naslednjem hipu je bil v sobi.

„Hurra!" je vrisnilo vse v njem; „stvar gre kakor po maslu. Naj me vzame vrag, če se mi sedaj ne posreči!"

Priprl je vrata za seboj ter jih nato tiho celo zaklenil, da bi ga kdo ne motil pri prisluškovanju. Nato je stopil k vratom, ki so vodila v Vilianovo sobo. In glej, razumel je vsako besedo prav natančno.

„Torej ljubica" je slišal govoriti Haralda Viliana, „stvar je gotova. Ali se omožiš z onim starim bedakom, ali pa poskrbiš, da postanem jaz čimpreje njegov dedič."

„Tiho, tiho, Harald, ne maram slišati teg... zveni tako, kakor da sem jaz usmrtila one druge."

„Bog ne daj, saj vendar veš, da nisem nikdar trdil ega. Ti si samo izredno modro, spretno bitje. — Pravi biser si med ženskami! Le kako si se krasno izmislila: igrati ulogo bolničarke!"

„Prosim, Harald, o „igranju" tu ne more biti govora! Z vso resnobo sem dovršila svoje študije v bolniščnici, a to ni bilo posebno prijetno. Ali misliš, da mi je ugajal zadušljivi zrak bolniških sob? Tako je m o r a l o biti, ako nisem hotela od lakote umreti ali pa propasti."

Vilian je gledal žalostno predse:

„Ti si bila vedno krepostna. Mislim pa, da si bila tudi jako zvita ter si nisi hotela pokvariti svojega glasu in svoje bodočnosti."

„Imela sem prav. Ali bi se morda ti hotel oženiti z menoj, ako bi se ne bila tako hrabro dvignila?"

„Na to bi niti ne mislil. — Ali kakor stoje sedaj stvari, pa mislim prav resno na ženitev s tabo. Seveda, če ne postaneš rajša lady Elportova ...."

Ethela je skočila pokonci in plosknila z rokami.

„Lady Elportova hočem postati za vsako ceno. Ali ujamem starega v svoje mreže, ali pa počakam tako dolgo, da pomrjo vsi in postaneš ti dedič.

„Ah, Harald, vendar je to imenitna šala, da ne ve nihče na svetu, da si bližnji sorodnik one gospode!"

„Včasih bi mi bilo jako drago, če bi se smel izdati," je odgovoril žalostno Vilian, „saj bi imel potem tisočkrat več kredita kot ga imam sedaj."

„Ej, nič več kredita bi ne imel, dokler so živeli štirje cvetoči sinovi lorda Elporta. Kdo bi neki kaj posodil siromašnemu bratrancu? Sedaj se je seveda lotil vseh ljudi praznoveren strah. Celo sam stari lord verjame, da pojde za onimi tremi kmalu tudi on sam ali pa njegov sin."

„Poskrbeti treba, da se starec v tem ne bo zmotil," je vzkliknil Vilian in na licu se mu je pojavil demonski izraz.

„Za Boga, ne maram te poslušati, Harald! Ali si morda ti ustrelil mladega Frederika?"

„Neumnost, saj veš, da ga nisem."

„No, torej! In ali si ti morda zastrupil Henryja? Umrl je vendar v postelji, in ljudje so govorili, da ga je zadela kap."

„... di res bilo tako," je odgovoril z zlobnim nasmeh... ald. „Glavno je sedaj, da dobiva iz hišnega arhiva papirje, na podlagi katerih potem lahko stavim svoje zahteve."

„Vem, da se ti mudi, zato se hočem potruditi, da jih dobim čimpreje v roke. Neprijetno mi je samo, da je ta Sherlock Holmes v Elporthallu."

Vilian je planil tako naglo pokonci, da je zdrknila Ethela z njegovih kolen in bi bila skoraj padla po tleh.

„Sherlock Holmes, ki sliši travo rasti in povsod vse zavoha? To je prava nesreča!"

„No, sicer me pa njegova prisotnost ne moti dosti! Čemu naj bi se ga bala? Prav ničesar mi ne more niti mi ne more zabraniti, da bi ne bila tudi vbodoče pri starem lordu, ki me ljubi res prav očetovsko."

Na te besede se je Ethelka lokavo nasmejala. Harald pa se je ozrl besno v svojo ljubico. Prijel jo je naglo okrog ramen, in pogledavši jo z žarkim pogledom, je vzkliknil hripavo:

„Ethela, če se mi izneveriš, te zadavim!"

„Ah," se je nasmehnila bolničarka, „ali bi ne bilo bolje, da vzamem starega lorda?"

„To je pa druga stvar. — Ta starec bi te ljubil res samo kakor oče — —“

„Motiš se zelo! Ako mi res ponudi roko in srce, mislim, da se ne bo zadovoljil samo z mojo otroško udanostjo. To si moraš zapomniti. Predvsem izgubiš mene, razun tega pa postaneš nekaj let pozneje dedič Elporthalla, nego v slučaju, ko bi umrl lord že sedaj kmalu. Razume se, da se mora pripetiti še Geraldu kaka nesreča.“

„Kača!“ je siknil Sherlock Holmes ter se tiho odstranil s svojega mesta; slišal je namreč, da je Harald vstal in da se približuje vratom.

Zbežal je iz sobe ter smuknil iz vile, ne da bi ga bil kdo opazil.

Sedel je v prvi voz in se odpeljal v londonsko stanovanje pokojnega sira Frederika.

Še vedno ni izgubil nade, da izve tam kaj o življenju in navadah nesrečnega mladeniča. Obenem je tudi hotel pogledati pokojnikovo zbirko starin, ker človek ne more nikdar vedeti, kakšni svetli žarki spoznanja bi lahko padli z navidezno nedolžnih stvari na uganjko.

6. poglavje.

Kitty mačica.

Zdelo se je, da ni lepa Ethela niti opazila, da jo je čakal Elportov avtomobil že več ur; vsaj kazala ni tega, ko se je vrnila v priprosti noši bolničarke in je sedla v avtomobil.

Prav tako ni opazila, da na kozlu ni več sluge.

Zavzemale so jo menda važne in jako prijetne misli, ker jej je igral okrog usten zadovoljen nasmeh, ki je izginil šele, ko je zavil avtomobil na prastaro dvorišče elporthallsko.

Kakor kaka krinka je legel na njen obraz izraz globoke žalosti, oči pa so se jej zalesketale malone v solzah. — — —

Medtem je šel Sherlock Holmes v londonsko stanovanje gospoda Frederika.

Vedel je, da je mladi sluga, ki je hotel že včeraj na gradu govoriti ž njim, v mestu, da nadzira stanovanje.

Tom, mladi sluga, je bil rodom iz Elporta ter je bil kakor so pripovedovali — lep, kremenit značaj. Zato se je Sherlock Holmes začudil, ko mu je vkljub dolgemu trkanju in zvonjenju ni prišel nihče odpirat.

Naposled pozvoni dvakrat krepko in hitro po vrsti, kakor to delajo pismonoše, in glej, zaslišal je tihe korake, ki so se približali vratom.

Ker ni vrgel skozi odprtino za pisma ničesar, je zaslišal notri ženski glas:

„Pismonoša, ali ste vi?

„Nisem. Odprite — v imenu postave!“ je odgovoril detektiv jezno.

Vrata so se odprla, in pred Holmesom je stala dražestna in znana mu deklica, katere sliko je našel v skrivnem žepu gospoda Frederika.

„Kdo pa ste?“ je vprašala mlada deklica vsa preplašena, stopivša za korak nazaj in pogledavša detektiva s svojimi velikimi, izrazitimi očmi.

Dasi mu je bila znana, se Sherlock Holmes vendar ni mogel domisliti, kje je že videl to dekle.

Zaprl je za seboj vrata in rekel:

„Prihajam od policije, da preiščem stanovanje pokojnega sira Frederika. — A kdo ste vi?‘

„Jaz, — jaz sem — v posetih pri Tomu.“

„Tako? A kje je gospod Tom?“

„Šel je ven, da kupi večerjo. Takoj pride.“

„Tem bolje. Toda vi mi še niste povedali svojega imena.“

„Imenujem se Kitty — Kitty — Smith“

Kakor blisk je preletela detektiva misel, da mu ni povedala pravega imena.

Mirno je potegnil za seboj deklico, ki se je upirala odvil je v sobi električno luč ter pogledal dekle natančneje.

„Kitty — mačica, to ime je kakor navlašč za vas!“ je zamrmral. „Prav taki ste kakor kaka lokava, bela mačica, — ali z menoj se nikar ne šalite; mene ne boste speljali na led. Vi se ne imenujete Smith. Najbolje je, da govorite kar naravnost.

„Ako vam je vest čista, mi lahko mirne duše poveste, da ste bila pokojnikova ljubica in ste sedaj tukaj, da odnesete kolikor možno mnogo stvari sira Frederika.“

„Ne, to ni res!“ je vzkliknila Kitty z jokajočim glasom. „Fred mi je toliko daroval, da ne potrebujem

ničesar od njegovih stvari. Kaj hočete od mene? Ničesar hudega nisem storila. Pustite me, da grem!"

„Nikar tako ne hitite, dete moje! Tukaj ostanete, dokler se ne vrne Tom, ki pač ne bo izostal celo večnost. Kar se tiče mene, je pa vseeno, ali mi kaj poveste ali ne, saj dobro vem, kje lahko zvem vse, kar hočem."

Potem je šel detektiv v kot, kjer je stala steklena omara, polna starih čelad.

Ključ je bil v ključavnici, a Sherlock Holmes je celo opazil, da so bila vrata samo priprta.

„Brskala je v njej, zato je skoraj gotovo, da se skriva pod čeladami kaj posebnega", si je mislil detektiv, odpirajoč vrata omare.

Tedaj pa je skočila Kitty res kakor divja mačka vanj, zgrabila Holmesa za roke ter siknila besno:

„Tukaj ne smete stikati! Ne pustim tega! On je ljubil te starine — pa ni nikogar puščal do njih!"

„Tako? To je menda vzrok, da ste jih vi premetavali? Vidim, da ste stikali tod. Izpustite takoj mojo roko! Kaj, vi nočete? Dobro, temu napravimo hitro konec."

Detektiv je zgrabil dekle za obe roki, položil ju je križem ter ju zvezal z jermenom, ki ga je potegnil iz žepa.

„Tako, punčika, sedaj lahko gledate; — sicer vas pa opominjam, da mirujte, če nočete, da ne postanete še bolj sumljivi."

Kitty ga je jezno gledala. Pritisnila je zobe na spodnjo ustnico ter namrščila čelo. Sedaj je bila res popolnoma slična mački, lepi mački.

Sherlock Holmes je začel vzdigati one stare, srednjeveške čelade, drugo za drugo, misleč, da najde pod katero izmed njih kaj skrivnostnega. Toda ničesar ni našel, dokler ni opazil zvitega pogleda, s katerim ga je opazovala Kitty.

Vzel je iznova v roke okroglo viteško čelado, ki jo je krasil koničast nastavek ter jo je opazoval od vseh strani, toda tudi to pot ni našel ničesar. Končno se je domislil nečesa, pogledal je čelado še enkrat in videl je, da je iz samega, čistega zlata ter da je zato velikanske vrednosti.

Polahko jo je postavil na prejšnje mesto, zaklenil omaro in vtaknil ključ v žep.

V tem hipu so se odprla vrata, in v sobo je stopil Tom. Ugledavši Sherlocka Holmesa in Kitty z zvezanimi rokami, je zrl začudeno sedaj na enega, sedaj na druzega. Na njegovem dobrovoljnem obrazu se ni kazala niti najmanjša zadrega. Mirno je vprašal:

„Mr. Sherlock Holmes, kaj se je zgodilo?"

„Rad bi vas najprej vprašal, dragi moj, kaj išče to dekle samo v stanovanju pokojnega sira Frederika?"

„Mr. Holmes, ona je tukaj takorekoč doma. Gospod Frederik jo je puščal dostikrat po več ur samo v stanovanju."

„Tako! Kako se imenuje ta mlada gospodična?"

„Imenuje se — —"

„Tom, ti si ničvrednež, če poveš moje ime!" je viknila Kitty.

„Ali imaš pamet, Kitty? Ta gospod ima pravico, vprašati po tem. — Imenuje se „Kitty Tribold —"

„Ha ha!" se je zasmejal detektiv, „pa se mi ni zdelo, da ste slični tesarju v Elportu!"

„To je njen brat — ali ne razumeta se posebno dobro. Kitty je celo tako huda nanj, da bi najrajše premenila svoje ime. Zdi se mi, da kar sovraži svojega brata. — Moj Bog, Kitty kaj pa cepetaš z nogami, kaj takega se zgodi večkrat na svetu."

„Razumem popolnoma dobro, Tom. Brat je bil vsekakor hud zaradi njenega lahkomišljenega življenja. Bila je ljubica mladega gospoda, a to je jezilo tesarja."

Okrog Kittynih usten je zaigral nepopisen, porogljiv nasmeh.

Sherlock Holmes je pomigal Tomu in je šel ž njim iz sobe, katero je zaklenil.

„Tako", je dejal zunaj, „a sedaj pojdite z menoj v kako sobo, kjer naju dekle ne bo moglo slišati. — Tukaj? Dobro! Sedaj pa pazite, Tom! Vi niste neumen človek; povejte mi, kaj mislite v tem dekletu!"

„Mr Holmes, poznam jo že pol leta."

„To ni ravno dolgo."

„Seveda ni; toliko časa je bila ljubica mojega gospoda, a je nisem videl prav pogosto. — Zdi se mi, da je lepa."

„To je gotovo. Toda nisem menil tega. — Povejte mi, odkdaj so pa Triboldovi v Elportu in ali je dekle res tesarjeva sestra?"

„Kaj pa bi bila druzega? Živela sta skupaj; tesar jo je pripeljal seboj v vas. Tega je dve leti."

„Hm! In živela sta povsem mirno in zadovoljno dotlej, dokler ni postala ljubica mladega gospoda, kajne?“

„Dà. Sicer pa ni mogel Tribold zvedeti nič natančnejšega, ker je bil mladi gospod jako previden. Kitty je odšla nekega dne skrivaj od brata, mladi gospod pa je ostal še nekaj časa na gradu. Nihče ni vedel, kje je Kitty. Govorilo se je, da je odšla v mesto in se udala lehkomišljenemu življenju. Šele čez mesece jo je morda videl kak znanec s sirom Frederikom v gledališču ali kje drugje.“

Sherlock Holmes je pokimal z glavo.

„Potem je zvedel za to njen brat in je začel sovražiti mladega gospoda“, je pripomnil detektiv. — „Od kdaj pa je bolničarka v Elporthallu?“

Tom ga je pogledal začudeno. — Neverjetno, kako pride mr. Sherlock Holmes na tako vprašanje?

„Nekako četrt leta bo, odkar je prišla. Tudi prej je bila že večkrat pri nas, a vedno le na kratek čas. Pravijo, da mylord ne more biti več brez nje.“

„Dà, dà. Tom, stari gospodje se tako navadijo svojih strežnic. — Povejte mi še nekaj, — ali je tesar Tribold kdaj delal v gradu?“

„Samo enkrat je popravljal okno v sobi sestre Ethele, pa je prihajal nekaj časa redno vsak dan. Sicer ga ni bilo nikdar videti. Pravzaprav ga nihče ne mara: tako čmeren in molčeč je“.

Sherlock Holmes si je mislil svoje. Dalje ni mnogo govoril s Tomom; opozoril ga je samo še, kako se ima vesti vbodoče:

„Tom, jaz odvedem sedaj dekle proč odtod. Vi ste odgovorni zanjo, da ne prestopi več tega praga. Ne puščajte je za nobeno ceno več v stanovanje, — ali ste razumeli?“

„Dà, ali — mr. Holmes . . .! —“

„Mir! Vem, kaj hočete reči. Če bi mladi gospod še živel, bi smela drage volje prihajati in odhajati. To je mogoče. Ali sedaj sem jaz tukaj nekak upravitelj zapuščine, pa imam vzroka misliti, da si je hotela Kitty pridržati najdragocenejšo od vseh čelad.“

„Pa kaj bi ona ž njo?

„Ena izmed njih, sinko moj, je iz samega pravega zlata . . . Sicer vam pa pošljem še nekoga, da boste lažje mogli stražiti dom. Med nama govorjeno — lahko bi se zgodilo, da pripelje Kitty seboj nekaj močnih ljudij, s katerimi bi potem vdrla v stanovanje. Zato je bolje, da sta dva. Ali imate kaj orožja, Tom?“

„Tele svoje pesti, gospod! Vse svoje življenje še nisem rabil druzega orožja.“

„Hm — ali nosite pri sebi vsaj bodalo? Saj jih visi dosti po stenah, in nekatera so gotovo tudi nabrušena. — Jutri pridem zopet — danes moram še v Elport. Kje imate telefon?“

„Tukaj v sobi, gospod, v onemle kotu.“

„Tem bolje. Vsaj mis Kitty ne bo mogla slišati mojih besed.“

Detektiv je stopil k telefonu in poklical lastno svojo številko, in takoj je odgovoril glas Harryja Taxona:

„Tukaj Harry Taxon, a kdo tam?“

„Jaz sem Harry. ‚Megla in veter?“

Te besede so iznenadile Toma. Vedel ni, da se glasi za danes dogovorjeno geslo med gospodarjem in pomočnikom tako.

Harry se je takoj oglasil:

„Halo, mojster, ali ste v mestu?“

„Dà, toda ne utegnem, da bi te posetil. Pripravi se za to noč, ki jo boš prebil v Harlingtonski ulici št. 35.“

„Torej v stanovanju umorjenega sira Frederika?“

„Oho, ali si gotov, da je bil umorjen?“

„Mislim da se ne motim. Pravkar sem vam poslal brzojavko, pisano s skrivno pisavo, mr. Holmes. Bojim se za vaše življenje.“

„A zakaj?“

Od treh različnih strani so vprašali, ali ste v mestu in kdaj se vrnete. Hoteli so natančno zvedeti dan in uro vašega prihoda.“

„A kaj si ti odgovoril, sinko moj?“

„Prvemu sem rekel, da ste v sosednji sobi in pušite. Drugemu, da ste se odpeljali z ladjo na Francosko, tretjemu pa, naj ga vzame vrag. — To seveda ni bilo zelo uljudno.“

„Ali pametno, dragi moj. Vsekakor nameravajo nekaj začeti proti meni. Vrniti se hočem pod drugim imenom v Elport. Nekaj slutim, ali sedaj še nimam nikakih dokazov.“

„Ali ne smem k vam, da bi vam pomagal?“

„Ha, ha, kaj misliš, da si bistroumnejši od mene?“

„Spravljate me v zadrego, mr. Holmes! — Popolnoma napačno ste me razumeli. Rad bi nekoliko pazil na vas. Obdani ste morda tam od neštevilnih sovražnikov."

„Ne, nikakor ne od neštevilnih, samo od ene lepe sovražnice, ki pa je nevarnejša kot deset moških. Sicer se pa vrnem še živ domov. — A sedaj še nekaj. Ako mine nocojšnja noč popolnoma mirno, pojdeš jutri zjutraj k Haraldu Vilianu, — saj veš, koga mislim?"

„Vem, saj je menda samo en kvartopirec in babjak tega imena."

„Dobro. Njega treba jutri prijeti. Že dobiš naročilo, da ga primeš. — Skrbi samo, da ne bo česa zavohal in izginil!"

„Tega človeka bo mogoče prijeti samo na en način! Morali bi ga spraviti k igralni mizi, a to meni ni mogoče."

„Vem, ali mi detektivi vemo še za en način, ki ga uporabljamo v skrajnjem slučaju. Veš —"

„Praški?"

„Dà, ali pazi dobro, kaj vzameš: Sicer pa nisi več novinec".

Harry Taxon se je na drugem koncu telefona zadovoljno zasmejal.

Sherlock Holmes je obesil slušalko ob telefon in se je obrnil k Tomu:

„Slišali ste torej, da bo gospod Taxon, moj pomočnik, to noč pri vas. A sedaj moram iti, — vzamem tudi gospodično seboj. — Bodite hrabri — ako se nič ne dogodi, pa tem bolje . . . ."

Dasi je Kitty jokala in se na vso moč branila, je vendar morala oditi s Sherlockom Holmesom.

„Kam me peljete, gospod?" je zdihovala. „Nimate pravice, postopati z menoj tako, kakor s kako razbojnico."

„Saj tega tudi ne delam. Vidite, odvezal sem vam roke, a sedaj pojdete z menoj v Elport."

„V — Elport?" je zaječala s pridušenim glasom.

„Dà, k vašemu bratu. Bodite pametni! Tja spadate, on vas gotovo ne sprejme neprijazno —".

„Če storite to", — je odgovorila besno Kitty, „skočim popoti iz vlaka, ali storim kaj podobnega, prav gotovo! Prisegam vam!"

Zabliskalo se jej je v očeh, prebledela je tako, da je Sherlock Holmes moral verjeti to, kar je govorila.

Zato je poizkušal na drug način.

Prijel jo je za roke, jo peljal v temno ulico in jej je govoril nežno in ljubeznivo.

„Dete, bodite pametni! Jaz sem Sherlock Holmes, ki ste o njem bržčas že kaj slišali —".

Dekle je vztrepetalo, a detektiv je nadaljeval:

„Sedaj menda ne boste več dvomili, da hočem razjasniti vso to stvar. Miroval ne bom prej, dokler ne zvem vsega. Zato je bolje, da mi kar takoj poveste popolno resnico. To je tudi za vašo lastno varnost najboljše."

„Toda saj ne vem ničesar", je šepnila ona. „Prav gotovo, da ne vem, kaj se je zgodilo Fredu."

„No, dobro — potem pa pojdete z menoj k Triboldu."

Dekle je obupno kriknilo.

„K Triboldu — ne, ne, k njemu ne morem, — ne grem — raje se takoj ubijem!"

Sherlock Holmes jo je ostro pogledal. Ona pa je vzdrhtela še bolj, iz oči pa jej je zrl silen strah.

„Kaj pomeni to?" je vprašal detektiv. — „Kdo je ta Tribold?"

Kitty se je sklonila k njemu in mu je šepnila nekaj na uho.

Sherlock Holmes se je zdrznil; mahnil je kočijažu z roko, vstopil z dekletom v voz ter ga je odpeljal na svoj dom.

„Lahko ostanete par dni pri meni," je rekel svoji spremljevalki, ki se je zadovoljna oddahnila. — „Ako je tako, vas nečem voditi k Triboldu."

7. poglavje.

Taljenje snega in novo odkritje.

Naslednjega dne so svečano pokopali Frederika.

Sherlock Holmes ni prisostvoval pogrebu. Pri svečanosti in govoru v kapelici ga niso potrebovali, a njegov čas je bil drag.

Vedel je, da lady Eliza skrbno opazuje zanimivo bolničarko ter da ga skupno z Geraldom obvesti o vsem.

V tem času je mogel nadaljevati preiskavanje, s katerim doslej še ni bil posebno zadovoljen.

V spremstvu Berberja in Pointa se je odpeljal detektiv k oni zaseki, kamor je že prej dal nesti več železnih košar z žarečim ogljem. Hotel je odstraniti sneg par sto metrov naokrog.

Delo je napredovalo še precej hitro, tako da je sneg dokaj daleč naokoli skopnel že tekom ene ure.

Sherlock Holmes je s svojimi sokolskimi očmi natančno pregledal gozdna tla.

„Tako", je dejal končno delavcem, „lahko se vrnete zopet domov; košar ne potrebujem več."

„Ali ste kaj našli, gospod?" je vprašal Berber polglasno.

„Dosti ne, nekaj pa vendarle. Počakajte, da odidejo ti ljudje, ki mro od radovednosti; meni pa to ni prijetno, ker nimam rad mnogo prič."

Ko so delavci izginili za debli dreves, je detektiv iznova začel iskati na onem mestu v grmovju, kjer je bil našel konček svinčnika.

Tudi Poi[illegible] je voha[illegible] po tleh. Našel je [illegible]led, ki je bil predvčerajnjim še pokrit s snegom in katerih človeška čutila niso mogla zaznati.

Ta sled je vodil globlje v gozd, tu se je pes nakrat ustavil in je začel cviliti in tuliti.

„To sem si mislil," je vzkliknil detektiv ter se je sklonil. Videl ni druzega kot razrita tla; toda opaziti je bilo možno, da se je vršila tukaj borba, morda le kratko ruvanje; v vlažnih tleh so se poznali odtiski velikih, z žeblji okovanih čižem, a dalje na desno je zagledal Sherlock Holmes prazno patrono.

„V gozdu lahko najdete še več tega," je rekel malomarno Berber. „Mladi gospod je bržčas streljal na kako ptico, pa je puško nanovo nabasal."

„Vi ste lovec pri Elportovih, pa ne vidite, da je to patrona, ki se ne priklada cevi puške gospoda Frederika."

Začuden je pogledal Berber natančneje patrono in je zamrmral: „Pri moji veri saj je res! Toda morda je to patrona kakega gosta."

„Kaj ste imeli zadnje [illegible]ni kaj gostov? Tega doslej še nisem slišal."

„Saj jih ni bilo, nit[illegible] zadnje tedne ne."

„Torej! Ta stvarica ni ležala tukaj dalje kot teden dni, ker še ni zarjavela. Oblika patrone ne izdaja moderne puške, nego staro flinto, ki so jih imeli pred dvajsetimi in še več leti . . . Poglejte psa, kako je vznemirjen! Dobro voha, da je bil njegov gospodar tukaj".

„Saj temu nikakor ne ugovarjam, samo razumeti ne morem, da bi bilo na tem kaj posebnega. Razjasnite mi to".

„Poslušajte", je dejal detektiv oprezno. „Vem, da niste klepetulja, in to, kar vam povem sedajle, mora ostati popolnoma med nama. Zdi se mi, da se je gospod Frederik sešel na tem mestu s človekom, ki ga menda poznam. Dotičnik je imel vzroka, da je mladega gospoda črtil in napadel. Do pravega spopada ni menda prišlo tukaj, ker je sir Frederik še prišel iz grmovja do zaseke. Tam ga je zadela morilčeva krogla. — Lopov je potem poizkušal, da bi vzel patrono iz umorjenčeve puške, kar naj bi vzbujalo sum, da se je sir Frederik ustrelil sam, a zločincu se to ni posrečilo."

„Kako [illegible]" je [illegible] Berber. „Vzeti patr[illegible] puške vendar ni nikaka umetnost."

„Ali niste opazili, da je lordova puška, ki jo je imel onega jutra sir Frederik, nekoliko zvita? — Ali ste morda poizkušali vzeti iz nje naboj?"

„Ne, nisem. Mylord mi ni niti dovolil, da bi jo vzel v roke. Hotel je, da ostane vse, kakor smo našli, da morete bolje vse preiskati."

„Imel je popolnoma prav. Tudi jaz nisem mogel odstraniti patrone. Vzrok bo pač ta, ker se je sir Frederik moral spotakniti ter pasti ravno na puško, da se je nekoliko zvila. Kratko: niti morilec ni mogel vzeti iz puške patrone. Sedaj gre samo za to, da kroglo, ki jo je zdravnik vzel iz umorjenčevega srca, primerjamo s kroglami, katere je rabil morilec. To bo malo težko, ker je bil dotičnik pač kak divji lovec. Ali mi niste pravili, da niti eden izmed tukajšnjih kmetov ne sme streljati divjačine?

„Prav nobeden. Pa vendar ne mislite, da je kateri izmed tukajšnjih kmetov morilec? Tukaj so sami domačini, pošteni in častivredni ljudje —"

„Ne vsi, Berber! — Ali sedaj še ni čas, da bi govoril. Najprej mi morate pomagati, da odpravimo od hiše za eno ali dve uri onega, ki ga imam za zločinca. Pojdiva, po poti vam razložim načrt."

Sherlock Holmes ni pozabil, da je spoznal na onem listku pri Triboldu pisavo lepe bolničarke.

Ta dva sta si torej dopisovala; toda da bo mogel odstraniti od hiše tesarja, se mora poslužiti pri tem sestre.

Prav ko se je vrnil domov, je bila končana žalobna svečanost v kapeli. Kmalu so se imeli vrniti sorodniki, zato se ni smel obotavljati.

Detektiv je znal tako tiho in spretno švigati po stopnicah, kakor pravi izučeni lakaj; to je storil sedaj večkrat.

Najprej je hitel v gornje nadstropje v sobo lepe Ethele. Vedel je, da ne najde tam ničesar, kar bi jo izdajalo. Ta ženska je bila prezvita, da bi storila kdaj kako neprevidnost.

Vzel je iz žepa nekakšno dleto ter je odlomil iz vrat del vnanje deske. Storil je to nalašč, nerodno in je zaupal svoj čin staremu slugi Josipu.

„Josip, sestra naj misli, da je hotel med pogrebom nekdo vdreti v njeno sobo. Recite jej, da ste opazili človeka, ki je tekel doli po stopnicah, a ga niste mogli dohiteti; potem vprašajte bolničarko, ali naj daste vrata popraviti in ali naj pokličete tesarja. — Privolila bo, — potem pa pošljite takoj v vas po Tribolda; recite, da ga kliče bolničarka. To ga bo vzdignilo, da pojde takoj. Ako bi prehitro popravil vrata, ga zadrži Berber, ki že ve, kaj mu je storiti."

„Zgodilo se bo, kakor želite, mr. Holmes!"

In resnično, pol ure nato se je pojavil na gradu tesar Tribold; istočasno pa je šel v tesarjevo stanovanje Sherlock Holmes v isti delavski obleki kot zadnjič.

Hiša je bila trdno zaklenjena, toda to ni prav nič motilo detektiva. Odprl je vrata z vetrihom in je šel hitro v delavnico.

Stopil je naravnost k omari, kjer je hranil Tribold, kakor je pravil sam — svoje papirje.

Ali omare ni bilo tako lahko odpreti kakor vrata; dolgo se je trudil Sherlock Holmes, dokler se mu ni končno posrečilo tudi to.

Prav spredaj je ležala slika, ki se je jezno vanjo ozrl Sherlock Holmes.

Bila je to Kitty ‚Smith'.

„Prokleto dekle! Ta ima na duši dva človeka," je zamrmral detektiv. „Ko bi ne bilo nje, bi ne bil Fred končal tako, a Tribold bi ne bil postal morilec! Seveda, če ga primem, bo pa trdil, da ni izvršil umora, marveč, da je vrnil milo za drago. Ali sedaj še vedno ne vem glavnega, zakaj in kako je lepa bolničarka, — ah, glej!"

V istem hipu je našel listek z Ethelinim rokopisom.

„J u t r i l a h k o p r i d e t e p o n a g r a d o," so se glasile besede; „p o č a k a m v a s v p a r k u b l i z u v e l i k e j e l k e. T a m m i t u d i r a z l o ž i t e s v o j n a d a l j n j i n a č r t."

Sherlock Holmes je bil iznenaden.

„Ta človek je torej čisto navaden n a j e t ubijalec," je vzkliknil. „Tega bi ne bil mislil, — in še sedaj si ne morem tega predstavljati ... Zvedeti moram samo, odkod je ta spoštovani Tribold in s čim se je bavil prej."

Detektiv je nehal brskati po predalu, dobro pazeč, da dene zopet vsako stvar na svoje prejšnje mesto.

Naposled je zapazil majhno, a natlačeno polno denarnico, v kateri so bile bržčas tudi razne zanimive listine. Ali zaslišal je korak na ulici. — Vračal se je pač Tribold.

Ni več utegnil, da bi bil previdno zaprl omaro. Zato je bilo najbolje, da pobegne čim najhitreje, ako ne mara, da bi prišlo do borbe, ki je sedaj ni prav nič treba.

Predvsem se je prepričal, da so vrata odznotraj z vetrihom dobro zaprta; nato je odprl nalahno okno in je smuknil na dvorišče, kjer je bilo samo par kokoši. —

Komaj je prišel do ograje, ko so se odprla vrata delavnice in je vanjo hitro vstopil Tribold.

Zaklel je, hitel k omari in jo zaprl.

„Sherlock, ta pes, je bil tukaj! Torej je Ethela vendarle imala prav, ko me je opozorila in me poslala domov! — Pošepetala mi je, da so me zvabili v grad, ker mi je hotel Sherlock Holmes preiskati hišo. In ko sem jo vprašal, odkod vé to, se je nasmejala in rekla, da celo sliši, kako raste trava. — Prokleta copernica! Njej se imam zahvaliti, ako me dobé! Toda ne — saj se ne dam prijeti. — Ta predrzni vohun — ah! — skozi okno je ušel!"

Tribold je opazil, da je krilo okna odprto, dasi ga je bil on zaprl.

Ne da bi se pomišljal, je skočil ven.

Ko je zlezel preko ograje, že ni bilo videti več detektiva. Sedaj je bil uverjen, da ni bil oni tujec, ki ga je posetil nedavno in mu je govoril o dobri službi, nihče drugi kot detektiv, oni povsod znani in nevarni človek, katerega prebrisanosti ne uide nihče.

Tribold je hitel kar na slepo srečo dalje.

„Na vsak način mora biti še na poti v grad," je mrmral ter je tekel po cesti, ki je vodila h gradu.

„Ali nisi videl iti tod mimo nekega človeka?" — je vprašal dečka, ki je delal ob poti sneženega moža.

„Dà, dà, odšel je proti gostilni."

Tribold je stopil čez leseni mostiček, ki je vodil preko izsušenega jarka na poljsko stezo, ograjeno z živo mejo.

Šele ko je odšel, je zlezel Sherlock Holmes izpod mostu. Stisnil je dečku srebrnjak v roke in dejal:

„Tu imaš še nekaj! Dobro znaš lagati, sinko moj. Pa česa bi ne storil človek, da le uide svojim upnikom. Tribold bi moral dobiti od mene denar, pa nimam niti novčiča več. — Ko se vrne, bom že daleč odtod."

Odhitel je po istem potu, po katerem je prišel. Prišedši do Triboldove koče, je zlezel skozi okno v delavnico ter je položil na mizo listek; na ta listek pa je zapisal:

„Morilec Kittynega ljubimca ne odide svoji usodi!"

„Tako!" je vzkliknil detektiv zadovoljen. „Nocoj mu nastavim okrog hiše stražnike, da nam ne bo mogel uiti, in potem ga zgrabimo" ...

8. poglavje.

Borba dveh žen.

Zaman se je trudila lady Eliza, da bi po pogrebu govorila s stricem.

Ves zlomljen se je vrnil lord v svojo sobo in je zaklenil vrata za seboj.

Niti sestre Ethele ni pustil k sebi. S pritajenim zadovoljstvom je zvedela to Eliza od starega Josipa, ki jej je pošepetal:

„Bolničarka je hotela iti k mylordu. On pa jej je rekel skozi zaprta vrata: „Drago dete" — tako jo vedno imenuje — „sedaj ne morem govoriti z nikomur — niti z vami."

„Pomisli!" je vzkliknila zgražajoča se Eliza bratrancu: ‚Niti z vami!' jej je rekel. Popolnoma jasno je, da je povsem v njeni oblasti."

Kaj na storim, Eliza? Jutri se moram vrniti k svojemu polku — daleč bom odtod, — a moč, ki jo imajo tujci nad mojim očetom, je res že prevelika."

‚Ne smeš se vrniti k polku, Gerald! Sedaj si ti dedič Elporthalla — in zato je tvoja dolžnost, da izstopiš in ostaneš tukaj."

Gerald je molčal nekaj časa, potem je prijel Elizo nežno za roke in je odgovoril:

„Ako ostaneš ti, Eliza v Elporthallu, vzamem za eno leto dopust in potem izstopim ... Saj veš, kako rad te ima oče".

Zardevša je povesila Eliza oči. V tako resnem času ni smela kazati bratrancu, kako ga ljubi, da je prišla samo zaradi njega in da rada ostane, če želi on tako.

„Videla bom še", je dejala obotavljajoča se. „Za sedaj nameravam ostati tukaj nekaj tednov. Kar tako nikakor ne mislim oditi, ker si hočem malo natančneje ogledati to zlatolaso bolničarko".

Oči so se jej bojevito zasvetile. Gerald jej je pokimal:

„Eliza, ti si pogumna in ljubezniva deklica. Mislim, da je imel Sherlock Holmes prav, ko je dejal, da mu je ta bolničarka sumljiva že od prvega dne. Vedno sem pripravljen, da ti pomagam, ako bo treba. Pazi dobro in bodi previdna! Zdi se mi, da te ne mara" ...

Ako je bila morda to resnica, vendar ni mogel doslej še nihče opaziti, kakšno razmerje vlada med lady Elizo in sestro Ethelo.

S finim delom v rokah je stopila usmiljenka v dvorano, kjer je sedela lady Eliza, in je rekla:

„Vsi gosti so odšli, lady Eliza, edini ženski na gradu sva. Ali se vam ne zdi pozimi žalostno na kmetih?"

„Nikakor ne", je odgovorila Eliza, „jaz ljubim življenje na kmetih nad vse in ne bom nikdar živela drugje, kot na deželi. Toda vi, sestra, vi ste mestni otrok, vam mora pač biti dolgčas tukaj?"

„O, bolničarka ne misli na posvetne zabave. Moj poklic zahteva, da ostanem tam, kjer me potre-

bujejo. Lord Elport me je potreboval in tudi sedaj me nikakor ne pusti odtod, dasi sem ga že prosila za to".

„Dà, taki so stari gospodje — čestokrat jako čudni. Tako je na primer tudi oporoka mojega strica jako čudna. Ali niste še ničesar slišali o tem?"

Angeljski obraz sestre Ethele se ni niti malo izpremenil.

„Ne, lady Eliza. Take stvari me ne zanimajo. Lord Elport bo pač živel še dolgo."

„Dà," je vzdihnila Eliza, „ako ne zadene tudi njega ista usoda kakor moje tri nesrečne bratrance."

„Ali, mylady, vi bi ne smeli tako govoriti."

„Zakaj ne, sestra? — Saj vendar vsi vemo, da vihti zločinska preračunjenost smrtno koso nad to hišo."

Bolničarka je prebledela.

„Ali morda koga sumite?" je viknila Ethela ostro; — „prosim, kako mislite to?"

„Moj Bog, zakaj se tako razburjate? Kaj niste tudi že vi sami sumili, da tiče za tem zločinci?"

Ethela se je dvignila vsa jezna in je dostojanstveno pogledala Elizo:

„Mylady," — je dejala hladno — „nikdar me niso učili, misliti slabo o svojih bližnjih. Zdi se mi, da se ne razumeva, zato pojdem rajše v svojo sobo."

„Dobro, sestra, storite to in razmišljajte tam, da človek ne doseže vedno svojih ciljev, četudi je včasih že prav blizu njih."

„Vi govorite v ugankah. — Toda dosti! Govorila bom z lordom Elportom, da me pusti v mesto, dokler boste vi tukaj."

„Kakor vam drago. Samo mislim, da stric ne bo zadovoljen s tem, ker ostanem tukaj bržčas vse leto."

Ethela ni odgovorila ničesar — in je odšla z visoko dvignjeno glavo iz sobe.

Namesto da bi išla v svojo sobo, je hitela preko koridorjev v dvorano, ki je vodila v arhiv.

„To je dobro," je dejala sama pri sebi, „da sem si preskrbela še pravočasno ključe. Ta domišljava Eliza bi mi gotovo delala zapreke pri iskanju. Skrajni čas je, da poiščem one papirje za Haralda. — Ta dva mlada in pa še Sherlock Holmes — brr! — Človeka kar zona obliva."

Odprla je arhiv, stopila notri ter zapahnila vrata za seboj, da bi mogla nemotena poiskati listino ki jo je potreboval Harald Vilian. Cela vrsta škrinj in ormar je bila napolnjena z raznimi pormenélimi pergameni in dokumenti.

Dragocenosti v tej sobi ni bilo nikakih, zato se Ethela ni mogla nadejati, da bi našla tukaj kake bisere ali rodbinske nakite.

Vendar pa se jej je razžarilo lice, ko je sedla za mizo in je začela stikati po papirjih ter prebirati listine, govoreče o še živih členih rodbine Elportove.

Oči so se jej nenadoma zasvetile, skočila je pokonci.

„Glej ga, tukaj je!" je šepnila. — „To je listina, ki jo potrebuje Harald! Moram jo izrezati iz knjige in jo vzeti seboj. Te vrste d o k a z u j e j o, da je odšel brat starega lorda res v Avstralijo . . . Po tem bi bili zakonski otroci tega avstralskega Elporta dediči posestva in premoženja Elporthallskega, ako umrje stari lord brez sinov. — Harald je sin pokojnega gospoda Viliana v Avstraliji. Vilian pa je drugo ime lordovega brata, ki si je nadel v Avstraliji drugačen priimek. Harald bo dokazal, da se je tudi njegov oče imenoval z drugim imenom Vilian in da se edino zaradi ponosa ni hotel javiti prej. — Ha — ha, posrečiti se nama mora, da dobiva kolekovano listino, ki bo potrdila to — —"

Nakrat je Ethela strašno kriknila in je odskočila od mize.

Vsa bleda je strmela v okno, kjer se je prikazala režeča se mrtvaška glava.

Koščena roka je odgrnila zastor in v sobo je stopilo nenavadno veliko, v sive tančice zavito človeško okostje.

Sestra Ethela se je zgrudila nezavestna na tla, po sobi pa se je razlegnil porogljiv smeh.

Bil je to smeh Sherlocka Holmesa, ki je vrgel s sebe tanki plašč, mrtvaško glavo in druge pripomočke.

Nagnil se je k Etheli, jej vzel papir, ki ga je držala v roki, in ključ, ki ga je imela v žepu.

„Ne bo umrla, ne!" je zamrmral. „Sicer pa bi ne bila nobena škoda, če bi bila ena kača manj na svetu. A sedaj imam ključe, zato preiščem hitro sobo in njene kovčege. — Ko se prebudi, bode mislila, da je sanjala."

Zgrabil je plašč, mrtvaško glavo in drugo, ostavil hitro arhiv ter tekel v sobo sestre Ethele.

Na poti tja je srečal Elizo, ki je prišla razgretega obraza iz salona, potem ko se je že nekoliko pomirila zaradi prepira z bolničarko.

„Vaša lepa nasprotnica leži onesveščena v arhivu!“ jej je zaklical; „stopite za sedaj vi na njeno mesto in skrbite, da se zopet opomore. — Mislila bo, da je videla duha, pustite jo v tej misli! Kasneje vam razjasnim vse.“

Ko je detektiv prišel v Ethelino sobo, je zaprl vrata za seboj ter je potem preiskal kovčeg, ki je stal v kotu.

V njem je bilo perilo in priprosta obleka. Na dnu pa je našel Sherlock Holmes še nekaj drugih malenkosti. Bila je tu škrinjica z mnogoštevilnimi lepotilnimi sredstvi, ki so izdajali, da sveža barva, prekrasne obrvi in trepalnice na lepem obrazu bolničarke niso povsem naravne. Pod škrinjico pa je ležalo par pisem.

Detektiv je vzel pisma in je šel ž njimi v svojo sobo, da jih tam prečita.

Pisma so bila od Viliana Haralda, ki je opominjal svojo ljubico, naj hiti, ker so upniki od dne do dne bolj nestrpni in siloviti. Na vseh pismih je bil podpisan Harald.“

Začel je čitati:

„Moje ime Vilián je zares nepopisne vrednosti. Stari učenjak, ki piše zgodovino rodbine Elportove — me je opozoril — seveda nehote — kako lepo se lahko okoristim z imenom izginolega lordovega brata. Najina pšenica je v polnem klasju ljubica! Kmalu boš lady Vilian — Elportova! — Ne pozabi uničiti pisem!“

Sestra Ethela pa je vendar pozabila storiti to — oziroma, kakor se je dalo soditi po njenem preračunljivem značaju, je hotoma spravila pisma, da bi imela svojega ljubega moža popolnoma v oblasti.

„Zvabiti moram semkaj tega Viliana, — ali, čakaj! Ako se ne motim, je poskrbela za to že Ethela. Videl sem jo davi, da se je peljala na postajo. Brzojavila je gotovo Vilianu. Zvedeti moram telefonično vsebino njene brzojavke.“

Šel je v oddaljeno sobo, kjer je bil telefon in je poklical številko postaje.

„Tukaj postaja Elport, kdo tam?“

„Vi ste, mr. Brave, kajne? Tukaj Sherlock Holmes. Obetali ste mi, da mi boste pomagali na vse mogoče načine.“

„Seveda, mr. Holmes. To storim tudi. Česa želite?“

„Davi je bolničarka z gradu oddala pri vas brzojavko, kajne?“

„Dà, a vi bi radi zvedeli njeno vsebino? Prosim samo trenotek!“

Čez nekoliko hipov je dobil odgovor.

Brzojavka se je glasila na Haralda Viliana v Londonu:

„Znana nevarnost preti bolj in bolj. On sumi. Pridi, da rešiš mene in sebe! Ethela.“

„Hvala lepa, mr. Brave! Nevarnost sem seveda jaz. A sedaj me je treba odstraniti. Vendar je dobro, če ve človek že naprej, kaj ga čaka, ha, ha!

„Ne smejte se, mr. Holmes! Za Boga, pazite, da se vam kaj ne zgodi!“

„E, bi bil pa en človek manj na svetu! Sicer pa bodite mirni, meni se ne zgodi ničesar!“

„A kaj mislite storiti v svoje varstvo?“

„Predvsem se oblečem v vašo uniformo, — ali mi jo morete dati?

„Prosim, prav rad. In tako preoblečeni hočete ostati na gradu?“

„Ne samo enkrat, temveč večkrat preoblečen. Uradniška uniforma je vedno najmanj nevarna. — Na svidenje! Pridem pozneje, da oddam brzojavko.“

„Narekujte mi jo.“

„Ne, ne, priti moram sam. Pogledati treba nekoliko, kdo se pripelje z vlakom. Poklicani pomagač in rešitelj pač ne bo pustil čakati nase.“ — —

Kmalu na to se je odpeljal Sherlock Holmes na kolodvor. Tam je najprej oddal brzojavko na glavno policijo v Londonu; prosil je, naj mu pošljejo štiri do šest redarjev, ki bodo obkolili tesarjevo kočo.

„A sedaj mi dajte službeno obleko,“ je rekel detektiv uradniku. — „Jutri vam jo nepoškodovano zopet vrnem; za plačilo vam pa povem potem, koliko sem že dosegel.“

„Koga sumite, mr. Holmes?“

„Tri ljudi, — krasno triperesno deteljico. Dva moška in ena ženska. Z Bogom, dragi Brave! Saj veste, ne govorim rad, preden ni dognano vse.“

„Počakajte, mr. Holmes, povem vam nekaj, kar vas bo morda zanimalo! Malo prej je prišla brzojavka za nekoga v vasi.“

„Za tesarja Tribolda?“

„Kaj, — tudi to veste?“

„Še več,“ je odgovoril smehljaje detektiv. „Brzojavka poroča, da pride nekdo, ki se ga naj pričakuje.“

„Za vraga, kako, da vedno veste vse že naprej?“

„Tega ni bilo težko pogoditi... Torej jaz nadziram železniško postajo. Kdaj pride naslednji vlak?“

„V petih minutah. Ali hočete gledati z okna moje pisarne?“

„Dà, odondot morem pregledati vse prav dobro...“

V petih minutah, ki jih je imel Sherlock Holmes še na razpolago, se je urno preoblekel v uniformo železniškega uradnika. Tak ni mogel v nikomur vzbuditi kakega suma.

Zažvižgal je vlak in se ustavil. Izstopil je en sam potnik. Bil je visoke, vitke postave v nekoliko kričeči meščanski obleki. Nosil je očala; obraz pa mu je obkrožala gosta brada.

Sherlock Holmes se je nasmehnil. „Preoblekel in maskiral se je,“ je zamrmral. „Misli, da me bo tako premotil ter se mi izmuznil. Ali ni se mu posrečilo. Mr. Harald Vilian, v Londonu vas niso prijeli. Morda se zgodi to tukaj v Elporthallu.“

9. poglavje.

Zlati svinčnik.

Sestra Ethela se je hitro zbudila iz svoje omedlevice.

Ko se je zopet osvestila, je videla, da je v sobi poleg arhiva; poleg nje pa sta bila stari Josip in sobarica.

„Oh, sestra,“ — je vzkliknila sobarica, ko je Ethela odprla oči, — „omedleli ste. Kaj se vam je vendar zgodilo?“

„Meni? — Kaj je? Kako sem prišla tu sem?“

„Slišali smo glasen krik“ — je pripovedoval stari Josip — „in ker sem videl, da ste šli tu sem, sem mislil, da se je zgodila kaka nesreča. Lady Eliza je pritekla z menoj semkaj, in našli smo vas v globoki nezavesti na tleh arhiva —“

„Moj Bog — moj Bog — dà — smrt!“ je vzdihnila Ethela. — „Bila je tukaj — korakala je proti meni —“

„Kaj govorite, sestra? Tukaj v Elporthallu ni duhov.“

„Videla sem ga!“ je trdila Ethela, — „videla sem ga z lastnimi očmi — mrtvaško glavo je imel. Lahko prisežem na to.“

„Pojdite, sestra,“ jo je mirila sobarica, „vaši živci so še razburjeni. Gotovo ste se česa ustrašili. Pojdite, peljem vas v postelj.“

Ethela je malo pomislila ter je potem odločila, da je pač bolje, ako ne govori več tem dobrim ljudem o prikazni, ki jo je videla.

Pretrudna, da bi mogla zbrati vse svoje misli, se je dala odvesti od oboh v svojo sobo ter je dovolila sobarici, da jo spravi v postelj. Šele po enournem nemirnem spanju se je nakrat spomnila papirja, ki ga je izrezala iz knjige.

Ni ga bilo!

Vzdrhtele so jej še vedno blede ustnice in iz prsi jej je izvil bolesten krik. Urno je skočila s postelje ter je preiskala vsa v strahu vso svojo obleko. List, ki ga je ukradla v arhivu in od katerega je bila odvisna sijajna bodočnost Haraldova, — je izginil!

Omahovaje se je zgrudila bolničarka zopet na svojo postelj.

„Haraldu povem to,“ je dejala utrujena. „Sama ne vem, kaj se je zgodilo. Ko bi verovala v take neumnosti, bi morala misliti, da je bil res duh, ali duhov ni na svetu. — Moj Bog, ničesar se več ne morem spomniti. Moram malo zaspati, da se pomirim.“

In zaspala je trdno in sladko kakor otrok . . . .

Medtem se je odigral v vasi Elport prizor, ki je imel odločiti nad življenjem in častjo Ethelinega prijatelja.

Na kolodvor dospevši tujec, v katerem je spoznal Sherlock Holmes Viliana Haralda, se je napotil naravnost v vas.“

Za pot tja je vprašal že na kolodvoru, zato ni mogel zgrešiti hiše tesarja Tribolda, ker je bila to edina svetlozeleno pobarvana koča z vrtom, ki je ležal sedaj pod snegom. Razun tega jo je mogel spoznati tudi po vodnjaku, ki je stal pred hišnimi vratmi in katerega je krasila stara slika sv. Petra.

Sherlock Holmes je že hotel stopiti za Vilianom, toda njegov znanec, brzojavni uradnik, ga je zadržal:

„Čujte, mr. Holmes, prav sedaj trka na aparatu, zdi se mi, da bo to kaka vest za vas.“

„Ali res? Pustite me, da jo prečitam, Bravo!“

Sedel je k aparatu in je prečital na ozkem papirju sledeče besede:

„Moja varovanka vam pošlje dotično ženo tjakaj. Ali ste zadovoljni, da jo spremljam sam? Noč v stanovanju je bila mirna, a vendar sem rajše prenesel zbirko dragocenosti v naše stanovanje.

Harry.“

„Diven dečko!“ je vzkliknil zadovoljen Sherlock Holmes. -- „Že tekom tega leta se je toliko naučil, da me bo lahko kmalu popolnoma nadomestil. Jaz pojdem potem v pokoj in se bom brigal le še zase.“

„Ah, gospod,“ je zaklical tedaj Berber, stopivši v onem trenotku v čakalnico — „vi tega ne smete storiti, tudi ko boste že siv starček.“

„Kaj pa iščete vi tukaj v tem času?“ ga je vprašal detektiv, ki je hotel svoj odgovor za London oddati sam. „Morali bi biti sedaj na gradu ter dobro paziti na vse, vi strogi vojak z divjega zapada!“

„Na kaj naj bi pazil tam? Lady Eliza in gospod Gerald sedita skupaj, se pogovarjata resne stvari in se pri tem zaljubljeno pogledujeta. Moj stari gospod spi že par ur, prav tako tudi lepa bolničarka. Vedel sem, da ste tukaj na kolodvoru. Ali nimate nič dela zame?“

„Ker ste že tukaj, pa počakajte zunaj, dokler vas ne pokličem!“ je odgovoril Sherlock Holmes. — „Doslej še nisem utegnil, da bi bil natančno pregledal denarnico, ki sem jo našel pri prijatelju Triboldu. Storim pa sedaj to.“

„Morda bi hoteli pogledati tudi tole malo pozornejše,“ je opomnil z lokavim nasmehom Berber.

S temi besedami je dal začudnemu detektivu navaden gumb, kakoršne vidimo na lovskih oblekah.

„Za vraga, to je gumb z rokava gospoda Frederika! Človek, kje ste ga dobili?“

„Nisem ga našel, Point mi ga je prinesel.“

„Kaj, pes ga je prinesel? Škoda, da ne vemo, kje ga je žival našla.“

„Jaz pa vem, gospod! Šel sem s Pointom še enkrat na mesto, kjer ste dali otajati sneg, a ondi je ležal gumb, nedaleč od tam, kjer ste našli vi, gospod, prazno patrono.“

„Aha! Ali vam nisem rekel, da je moralo priti tam do borbe? Prepričan sem, da je sovražnik tam napal gospoda Frederika ter da ga je po kratkem spopadu privlekel do zaseke, kjer ga je ustrelil. Ko bi le že imel — — pa glej — kadar govori človek o vragu, gotovo ni daleč! Poglejte tja, Tribold prihaja iz vasi!“

In res po stranski poti se je bližal tesar, korakajoč z mrkim obrazom in zavojem v roki proti kolodvoru.

„Ta nam ne sme iditi,“ je pošepnil Sherlock Holmes uradniku, ki je bil hkratu tudi načelnik postaje. — „Storiti morate karkoli, samo da ga zadržite!“

„To je lahko reči. Toda če mu dam vozni listek, ga moram pustiti, da vstopi v vlak.“

Sherlock Holmes je malo pomislil, potem je hitro vprašal:

„Kateri vlak pride sedaj? Ali morda brzovlak, ki se ustavi le tedaj, ako daste znamenje?“

„Dà. Ako pokažem rdečo namesto rmene zastave, vozi kar mimo, izvzemši, če bi bil kak potnik v vlaku, ki bi hotel izstopiti na tej postaji, kar pa se zgodi malokdaj.“

„Dobro. Potem se lahko uredi tako. Kdo daje signal? Kdo drži zastavo?“

Načelnik postaje ga je razumel. Smeje je pokazal v kot sobe, kjer sta stali obe zastavi, potem je stopil k blagajni.

Tribold, ki se je neprestano oziral naokrog, je zahteval vozni listek za London in dobil ga je. Potem je šel na peron, da počaka vlak.

Ob vhodu k postaji je stal Sherlock Holmes in je mahal z rdečo zastavo. Prihajal je vlak. Z velikim hrumom je pridrdral ter sopihal naglo mimo postaje. Tribold pa je gledal preplašen za njim. Potem je tekel ves besen k Bravu.

„Kaj pomeni to? Vlak se ni ustavil! Pritožim se!“

Brave je zmajal z ramami.

„Bilo je nesporazumljenje od vlakovodje; menda ni videl znaka. Sicer pa to ni taka nesreča; v dveh urah pride zopet drug vlak.“

„Šele v dveh urah? Ali ste že slišali kdaj kaj takega! Jaz moram v mesto, na vsak način moram, vi ste krivi, da sem ostal tukaj.“

„Ne delajte sitnosti, pa odstranite se od tukaj! — Sicer ste pa tudi pravkar dobili poset, obišče vas nekdo. Zato vam bo pač ljubše, da ste se zakasnili."

„Mene da bi kdo obiskal? Ne vem ničesar o tem."

„Malo prej je izstopil gospod, ki je vprašal za vas in vaše stanovanje, in potem je šel v vas. Ako malo pohitite, ga dobite gotovo še doma."

Triboldov obraz se je še bolj stemnil. Če je „usoda" hotela tako, kaj naj potem še čaka tukaj? Listek z ono grožnjo, ki ga je našel v svoji delavnici, mu je delal še več skrbi, kot jih je imel, odkar ga je detektiv tako skrivnostno posetil.

S počasnim korakom se je napotil torej nazaj v vas.

„Ako sem izgubljen," je šepetal besno, „naj vsaj drago plačajo to tudi oni, ki so mi skuhali to kašo. Kaj mi koristi denar, ki sem ga dobil za ono stvar? Nič prav nič! Popolnoma prav sem imel, ko sem vedno dejal: odkar mi je postala Kitty nezvesta, mi gre vse narobe." — — —

Sherlock Holmes je čakal, da mu je izginil Tribold izpred oči. Potem je hitel, kolikor je mogel, po drugi poti v grad in je zbral okrog sebe lady Elizo, ...ida, Berberja in starega Josipa.

„Tukaj imam denarnico tesarja Tribolda," je izpregovoril detektiv, — „njega namreč opravičeno sumim od takrat, ko sem našel v gozdu koščck svinčnika. Prepričal sem se, da ima tesar v gornji čeljusti škrbino, ki prihajajo od nje znaki ob robu svinčnika. — Dalje sem našel tudi nekaj pisem, ki jih je pisala tesarju bolničarka in v katerih mu sporoča, da mu izroči nagrado. Tribold je namreč podkupljen od ljubimca lepe Ethele, nekega Haralda Viliana, kakor sem zvedel."

„Viliana?" ga je prekinil Gerald. — „to je moj najhujši sovražnik. Ali vam nisem rekel, mr. Sherlock Holmes, da imam sovražnike, ki pred njimi svojega življenja nisem varen?"

„Potem pa bi bilo dobro, sir Gerald, da se danes nikamor ne oddaljite od gradu. Pred eno uro je prišel sem Harald Vilian preoblečen in maskiran ter je odšel v vas. — Sedaj bi samo še rad vedel, kdaj je umrl drugi vaš brat Henry?"

„5. novembra."

„Tako! In takrat je sestra Ethela že bila na tem gradu, kaj ne?"

„Dà! Prišla je nekaj dni prej. Oče jo je bil povabil; odpotovala pa je kmalu zopet."

„Hm, — ali je bil tesar Tribold baš one dni v gradu zaradi popravila v sobi sestre Ethele?"

„Tega ne vem popolnoma natančno, mr. Holmes," je odgovoril stari Josip.

Detektiv je potegnil iz žepa denarnico in listek, ki ga je našel v Triboldovi omari. Na listku je bilo od tesarja lastnoročno zapisano tole: „5. novembra popravljal okno v gradu. 3 šilinge."

„Ah!" se je začudil Gerald. „Vi mislite — —"

„Nisem še končal," je nadaljeval detektiv. „Tu je še neka malenkost."

Vzel je iz stranskega predalca denarnice majhno stvar in jo je pokazal zmagonosno.

Bil je zlati svinčnik umorjenega Frederika!

Gerald je segel po njem in je vzkliknil žalostno:

„Ubogi moj brat, torej so te zavratno ubili!"

Toda še preden je imel svinčnik v roki, je zadonel po sobi slab prask. Gerald se je opotekel in se je zgrudil potem na tla.

Eliza je kriknila in ga je hotela v padcu ujeti. Toda Gerald jo je potegnil za seboj, in padla sta oba po tleh.

Sherlock Holmes jima je priskočil na pomoč.

„Nič se ni zgodilo," se je oddahnil detektiv, — „krogla se ga je samo dotaknila in mu je nekoliko razpraskala lice. Prav nikake nevarnosti ni!"

10. poglavje.

Tesarski vajenec.

Takoj po skrivnostnem strelu je hitel Berber neopažen iz sobe.

Njegovo izvežbano lovsko uho je takoj natančno spoznalo, da je bil izpaljen ta strel s takoimenovanim brezdimnim smodnikom; sodeč po slabem prasku je morala biti to Teschingova patrona ali kaka druga sličnega kalibra.

„To je zopet delo one vražje ženske!" je dejal sam pri sebi ter hitel po stopnicah navzgor, da se uveri, ali je Ethela v svoji sobi.

Toda vrata so bila zaklenjena. Potrkal je krepko.

Sobarica je preplašena pritekla in je vzkliknila:

„Kaj pa delate, gospod Berber!? Sestra je bolna in gotovo spi."

„Ali veste gotovo, da je sploh v sobi?"

„Kakšno vprašanje! Sama sem jej pomagala pri slačenju, pa bi vendar morala slišati, ako bi bila vstala. Gotovo se je zaklenila od znotraj, da je nihče ne moti; vi pa delate tukaj tak ropot. To je res brezobzirno!"

„Mir!" je zabesnel Berber. --Nekdo je streljal na mladega gospoda, in zato je dolžnost bolničarke, da vrši svoj poklic, da se pobriga zanj."

Sobarica je prestrašeno zavpila in si pokrila oči z rokami.

Berber pa je nadaljeval:

„Zbudite takoj sestro, naj pride doli! Jaz pa pogledam tačas, ali bi ne bilo mogoče razjasniti..."

Njegove besede so se razlegnile po stopnicah, po katerih je odhitel z največjo naglico.

V svojih mislih je dognal, da je mogel priti strel edinole iz sobe za pušenje. Tik salona, v katerem so bili prej zbrani, ni bilo namreč nobenega drugega prostora, — vrata v dvorano pa so bila dobro zaklenjena..

Stopivši v sobo, je našel tam že Sherlocka Holmesa, ki je stal s prekrižanimi rokami sredi sobe.

„Aha," je pozdravil Berberja, „tudi vi ste prišli, da bi zasledili zločinca. Ni treba dalje preiskovati, — ali vidite tam okno?"

Bilo je napol odprto, a veliki mraz v sobi je dokazoval, da je moralo biti okno že dalje časa odprto. —

Berber ga je popolnoma odprl in se je nagnil skozi okno, da pogleda ven.

„Stopinje v snegu?" je vprašal Sherlock Holmes napol porogljivo. „Teh bomo iskali pač zaman. Zlikovec je bil prav zvit, odprl je okno, da bi nas spravil na napačen sled, sam pa je ušel skozi vrata."

„Za vraga, odkod veste to?"

„Tukaj! Zagnal je puško skozi okno, ki ga je že prej odprl. Ali imel je smolo. V naglici mu je namreč spodletelo na zlikanih tleh parketa, kar vam priča ta praska tukajle."

Sherlock Holmes je pokazal na mesto blizu vrat. —

Toda Berber se ni dal kar tako prepričati.

„Moj Bog, ta praska je morda že od prej tukaj. Dragi moj gospod..."

„Ljubi moj, moja navada ni, da bi govoril kaj tjavendan. Šele davi so bila tla zlikana pod Josipovim nadzorstvom v tej kakor tudi v onih treh sobah. Videl sem to na lastne oči. Niti najmanjše praske niso pustili. In prav zato, ker so bila tla tako nenavadno gladka, je zločincu oziroma zločinki spodrsnilo."

„A!?... Vi torej mislite?... Toda jaz sem bil že gori... bolničarka leži!"

„To mislite in verjamete vi! Jaz pa pravim, da je niti v sobi ni. Malo prej sem zlezel po lestvi navzgor in sem pogledal skozi okno v njeno sobo. Nikogar ni tam."

„O, ti nesramna komedijantka!"

„Tu ne pomaga psovati, dragi Berber, s tem ne dosežete ničesar. Z lestve sem pogledal tudi na cesto, ki pelje v vas, in opazil sem tam drobnega mladeniča, hitečega naravnost proti tesarjevi koči."

„Tako! A to, da je bolničarka?"

„Prav gotovo. Pa menda se jej je zmešalo, ako misli, da mi more še uiti. Okoli Triboldove koče so že davno postavljene straže in kdor pojde sedaj vanjo, ta je notri kakor v pasti. Tudi jaz pojdem tja, ako hočete, me lahko spremite."

„Če hočem? Pa kako rad! Samo po puško stopim. Ali se ubogemu Geraldu res ni zgodilo nič hudega?"

„Nič. Dobil je samo neznatno prasko na licu. Saj je že spet pri Elizi in jo tolaži, da ne joka. Vsi ti zločini imajo vsaj to dobro stran, da se ta dva krasna mlada človeka preje združita kot bi se bilo to sicer zgodilo."

„Pojdimo torej! A kje je Josip?"

„Pred vratmi starega gospoda straži in ne pusti nikogar notri. Ni potreba, da bi zvedel lord sedaj takoj o tem novem napadu."

Berber je tekel v svojo sobo in se je hitro oborožil. Drhtel je od pravične jeze in najrajše bi bil ubil vse v Triboldovem stanovanju.

Nasprotno pa je ostal Sherlock Holmes tudi nadalje miren in hladnokrven.

V Berberjevem spremstvu je odšel povsem ravnodušno; samo od časa do časa je pogledal na uro.

„Še deset minut“, je zamrmral, „pa pride moj pomočnik Harry z vlakom. Seboj pripelje nekoga, v čegar prisotnosti ne bo mogel Tribold ničesar tajiti. Pojdite popolnoma tiho z menoj, Berber. Preden se pokaževa tej cenjeni družbi, morava nekoliko prisluškovati.“

Prišla ste ravno do zelene koče.

Zlezla sta preko ograje, ki je zadaj zapirala dvorišče. Polagoma in neopazno sta se prikradla do malih stopnic, ki so kakor kokošje grede vodile navzgor v podstrešje, kjer je imel Tribold svojo spalnico.

„Kar sem pojdite“, je klical Sherlock Holmes lovca, ki je nekoliko zaostal. „Videl sem, da v to sobo ni možno priti skozi delavnico, ima pa okenca v delavnico. Lahko bova torej vse dobro slišala in morda tudi videla.“

Najprej sta zaslišala znan melodičan glas:

„Niti ure ne ostanem več tukaj, Harald! Povem ti, ta detektiv je razkril vse. Preiskal je Triboldove stvari in mu je ukradel denarnico.“

„Pes!“ je viknil Tribold. „Kako sem se le mogel dati, tako speljati na led!? Prokleti čas, ko ste me nagovorili na te zločine!“

„Sedaj nakrat smatrate to za zločin?“ je vzkliknil Harald besen. „Takrat ste pa rekli, da se hočete samo maščevati za svojo čast. Ali niste rekli, da je sir Frederik zapeljal vašo sestro?“

„To pa ni v zvezi s prejšnjim, kar se je zgodilo. Že zdavnaj se kesam, da sem zastrupil sira Henrya. Ni bilo treba natresti mu strupa v čašo, saj mi Henry ni storil nič žalega.“

„Če bi vi tega ne bili storili, bi bila pa jaz,“ je vzkliknila Ethela, oblečena v višnjevo platneno bluzo s predpasnikom, kakoršne navadno nosijo vajenci. Bujne lase jej je zakrivala pletena čepica, ki jih nosijo pozimi na kmetih.

Tribold se je obrnil jezen k njej:

„Ali mi niste rekli, da potrebujete strup, ki hitro deluje? Ali se vam ni zdel strihnin najpripravnejši? Na vse mogoče načine ste me z neprestanim prigovarjanjem in obetanjem denarja privedli do tega čina. Obljubljali ste mi, da ne zve nihče ničesar, sedaj ste me pa izdali.“

„To ni res!“ sta zaupila Harald in Ethela enoglasno. „Nihče od nas ni izdal niti besedice, samo čudna ostroumnost tega prokletega detektiva je razkrila vse!“

„To je pa res prava ostroumnost, če kdo pretakne vse moje stvari in si ukrade, kar mu je potrebno!“

„Pa vendar je moral prej sumiti. Še sedaj ne morem razumeti, kako se je zgodilo to.“

Na košček svinčnika se nihče niti spomnil ni.

Berber je bil že zgoraj v sobici, pripravljen, da bi skočil skozi odprtino in bi zgrabil nenadoma vse tri, ali Sherlock Holmes ga je prijel čvrsto za roke in ga je zadržal.

„Mir! Da se mi ne ganete!“ je zašepetal. „Dramatični prizor sledi pozneje.“

„Prokleto, ali ni to še dovolj dramatično?“

„Treba mi je še nekaterih podrobnosti“, je odgovoril tiho detektiv. „Poštenjaku Triboldu treba pripraviti še posebno veselje“.

Rekši to, je smuknil tiho in oprezno na dvorišče, stopil je pred kočo in je zažvigal na poseben način.

V senci nasprotne hiše so stali skriti trije možje, ki so se približali. Bili so redarji, ki so čakali na povelja Sherlocka Holmesa.

„Eden se postavi pod okno!“ je ukazal tiho detektiv — „drugi pred vrata, tretji pa naj gre z menoj notri. V par minutah bo Harry Taxon tu. Saj ga menda poznate?“

„Dobro, mr. Holmes!

„Njega in njegove spremljevalce pustite seveda notri. A sedaj naprej!“

11. Poglavje.

Kittyna predhodnica.

Dasi so stopili možje povsem tiho v hišo, jih je Tribold vendar zaslišal.

„Nekdo prihaja“, je vzkliknil. „Nas že imajo!“

Izpregovorivši to, je zgrabil puško, ki je bila prislonjena ob skobelniku.

V istem hipu je počil strel, ki je razdrobil tesarjevo puško.

Vrata so se odprla še bolj in vstopil je Sherlock Holmes.

V roki je držal revolver, ki je ž njim malo poprej ustrelil. Sedaj ga je nameril naravnost na Tribolda.

„Ne premaknite se z mesta!“ — je zaklical ostro — „sicer vas ustrelim!“

Takoj za detektivom je stal Berber s puško, naperjeno proti Haraldu Vilianu.

„Roke kvišku!“ je zapovedal Sherlock Holmes.

Ker Tribold ni takoj ubogal, je zakričal iznova: „Roke kvišku!“ in je nategnil petelin na svojem revolverju.

Kakor zid bled je stal Harald Vilian sredi sobe. Pravilne poteze njegovega obraza so dobile izraz onemoglosti, tako da je bil videti mnogo starejši.

Ethela je porabila to splošno razburjenost, smuknila je k oknu ter je skočila z gibčnim skokom na dvorišče, — toda takoj je kriknila obupno.

Redar, ki je stražil zunaj, jo je zgrabil ter jo zvezal.

„Počakaj, dečko!“ je zaklical in jo potegnil v delavnico. „To se ti pa ni posrečilo. Gospod Holmes ima gotovo tudi tebi kaj povedati“.

V istem trenotku se je prikazal na cesti Harry Taxon.

Ž njim je prišla tudi starejša ženska izmučenega obraza, ki so se na njem še poznali sledovi nekdanje lepote.

„Oho“, je vzkliknil Sherlock Holmes, „baš pravi čas še nekoliko prič. Prosim, gospa Triboldova, stopite bližje; nič se ne bojte svojega moža, ničesar vam ne stori“.

Ko je Tribold zagledal svojo starikavo, bolehno ženo, se je razjaril še bolj.

Skočil je korak bližje k njej in planil bi bil nanjo, da ni skočil k njemu Sherlock Holmes in mu pritisnil revolver na čelo.

„Lopov!“ je zagrmel. „Ali vam nisem rekel, da vas ubijem, ako se premaknete? — Stopite bližje, gospa, in govorite; kaj nam imate povedati o tem poštenjaku?“

„Bil je moj mož“, je odgovorila žena z monotonskim, kakor zamrlim glasom. „Zapustil me je, ko sva živela še na Irskem. Pozneje se je oženil z nekim dekletom, ki s je imenovala Kitty Smith“.

„Ah“, je vzkliknil Berber — „ona torej ni bila njegova sestra? Pa zakaj jo je izdajal za sestro?

„Ker se je bal, da ga zapro zaradi dvoženstva. Sicer je pa že bil zaprt. Trikrat so ga tožili zaradi otrovanja in enkrat je bil obsojen. Takrat je ušel na Angleško in posrečilo se mu je, da je zapeljal onega dekleta“.

„Ljubila me je“, je zavpil Tribold ponosno in samoljubno. „Ljubila me je in je dovolila, da jo izdajam za sestro. Rekel sem, da dobim malo dedšino le tedaj, če ostanem pred svetom neoženjen“.

„Seveda,“ ga je prekinila žena, — „nalagal si jo. Saj mi je sama vse povedala... In ko sem nekega dne zvedela za te in te poiskala, si me hotel zadaviti; ali pobegnila sem ter sem se stradajoča skrivala po Londonu“.

„Dalje!“ je dejal Sherlock Holmes. „Kitty Smith, vaša neprava žena, vas je seveda varala z gospodom Frederikom, in zato ste ga zavratno umorili“.

„To potrjujem tudi jaz!“ je viknila nenadoma Ethela. — „Skoraj bi bil zblaznel od ljubosumnosti, in zaklel se je, da se mora maščevati“.

„Laže!“ je zagrmel Tribold prezirljivo. „Ona s svojim ljubimcem, onimle gospodom, me je podkupila. Dala sta mi denarja, da ubijem mladega gospoda“.

Sherlock Holmes je pomignil redarjema, naj zvežeta Tribolda in Ethelo.

„Dovolj ste mi povedali,“ je rekel detektiv. „Konec te stvari mi je že znan. Tu imam pismen dokaz, da je pobožna bolničarka v resnici plačala tesarju Triboldu nagrado, ker je zavratno umori! gospoda Frederika.

„Sicer pa tudi Tribold ne bi mogel tajiti, ker sem se že prepričal, da se krogla iz umorjenčeve glave prilega tesarjevi puški.

„Ta puška je nenavadno velikega kalibra. V grmovju, kjer je brzčas najprej poizkušal zadaviti sira Frederika, smo našli tudi gumb z umorjenčevega rokava in prazno patrono. Nadalje sem našel še tole neznatno stvarico: košček tesarskega svinčnika. Jako čudno je — zapomni si to, Harry — da je tak malenkosten predmet včasih lahko tako velike važnosti!“

Detektiv je zagnal svinčnik na mizo. Da je mogel to storiti, je stopil korak bližje k Vilianu, ki ga je detektiv vedno ostro opazoval, dasi ni nihče videl tega.

Hitro je prijel Haralda za roko, ki jo je zločinec pravkar dvignil k ustom.

„Stoj!“ je zavpil Sherlock Holmes s porogljivim nasmehom. „Doslej ste strup uporabljali vedno le za druge ljudi.“

Rekši to, je zvezal elegantnemu propalici roke, ter mu je dejal zasmehljivo:

„Prav zelo obžalujem, mr. Harald Vilian, da vam ne bo več mogoče izvršiti svoje nadaljnje namere ter pomoriti še ostalo gospodo na gradu. Sedaj ne boste mogli dokazati, da ste bližnji sorodnik rodbine Elportove. Takisto ne boste nikdar postali njen dedič, kar ste si tako toplo želili, in tudi sestra Ethela ne bo nikdar lady Elportova.

Lord Elport je ne bo vzel za ženo, ona pojde lepo v Readingsko kaznilnico učit se volno presti."

Vsi trije zločinci so zrli srepo v tla, niti eden izmed njih se ni upal dvigniti oči.

„Sedaj pa naprej s to čedno trojico, v avtomobil! Harry, ti jih boš spremljal, da se ne zgodi še popoti kaj."

Sherlock Holmes je pomigal redarju, ki je stopil na prag ter je zažvižgal. Takoj se je pripeljal prostoren avtomobil, ki je čakal nekoliko oddaljen od koče.

„Rotim, prosim vas", je izpregovorila sedaj Ethela, „pustite me, da grem še enkrat v grad! Saj me lahko spremljate, da vam ne uidem. Moram, ali slišite, moram še enkrat tja. Tu ne gre zame, temveč za varnost grajščinske gospode."

Sherlock Holmes se je prikrito nasmehnil in je odgovoril hladno:

„Hočete mi vsekakor povedati, da ste položili kam bombo, ki se seveda razpoči, ako je ne bi odstranili, kajne?"

„Kaj, tudi to veste?" je viknila Ethela, tako dobro predstavljajoča strah, da bi jej malodane celo detektiv verjel. Ali to je trajalo le kratek hip, potem je prodirljivo pogledal bolničarko in je dejal:

„Nikake bombe niste položili nikamor, niti ne gre tu za grajščinsko gospodo, nego gre edinole za vas. Sicer vam pa lahko izpolnim to željo, ako vam je toliko ležeče na tem, da se pokažete v svoji pravi podobi v gradu"

Na migljaj detektiva so spremili Harry in dva redarja Tribolda in Viliana, oba zvezana, v avtomobil in odpeljali so se v mesto.

Gospa Triboldova je ostala v stanovanju, da prevzame zapuščino svojega nepoštenega moža.

Z zvezanimi rokami, v spremstvu Berberja in Holmesa se je vrnila Ethela v grad.

Kaj je pravzaprav tam hotela, ni bilo mogoče takoj spoznati.

„Peljite me v mojo sobo", je rekla tiho in ponižno. „Tam je moj kovčeg".

„O, kar se kovčga tiče, sem ga jaz že davno preiskal", je odgovoril Sherlock Holmes. „Menda me ne boste hoteli prepričati, da so v njem nevarne stvari?"

„Pač", je trmoglavo naglašala Ethela. „Skrivnega predalca namreč niste opazili. To sem videla danes popoldne, ko sem premetala svoje stvari. In ravno to je vzrok, da sem hotela uiti."

„Ali ni se vam posrečilo! Mogli ste si vendar misliti, da pri Triboldu ne boste varni".

„Saj nisem iskala Tribolda, nego Viliana Haralda. On je moj ljubimec in moj zli duh".

„Prizanašajte nam, sestra Ethela! Vi sami ste krivi smrti najstarejšega Erportskega dediča."

„Umrl je vsled zastrupljenja krvi", je viknila Ethela besno.

„Dà, ker ste ga vi gnali v bolniščnici v gotovo smrt, namesto da bi mu skrbno stregli. Tudi za drugega sina ste zahtevali od Tribolda strup in ste mu dali priliko, da ga je zastrupil. Celo tretji in četrti umor ste zamislili vi. Zadnjega ste danes sami poizkušali izvršiti. V vas je mnogo zločinskega daru. Ker se ne moremo okoristiti s to vrsto genialnosti, je bolje, da končate v kaznilnici. Ali ste sedaj gotovi? Ali se morda hočete posloviti od lorda Elporta?

„Ne, od njega ne. Rada bi pa govorila z lady Elizo par besed. Ni se vam treba bati zanjo, mr. Holmes, saj sem zvezana".

Detektiv je pozvonil in je prosil, naj bi prišla lady Eliza za par minut k njima.

Met tem časom je hodila Ethela razburjena po sobi semintja. Na njenem obrazu ste se menjavali rdečica in smrtna bledota in zdelo se je, kakor da bo zdajzdaj zajokala.

Ko je stopila Eliza v sobo, je stala Ethela s hrbtom naslonjena na omaro, nad katero je bila polica z raznimi toaletnimi predmeti, steklenicami in drugimi takimi stvarmi.

„Lady Eliza", je zaprosila Ethela z jokajočim glasom. „Vi imate prav toliko vzroka, kakor gospod Holmes in drugi ljudje, da me smatrate za ničvredno žensko. Vendar ne morem oditi odtod, ne da bi videla, da me razumejo vsaj ženske. Vi ljubite, lady Eliza, — vem, da je tako — ne tajite tega!"

Eliza je zardela in se je ozrla v bolničarko.

„V kaki zvezi je to z vami?"

„Takoj boste zvedeli. Ker sami ljubite, sem si mislila, me boste lažje razumeli, da sem izvršila vse svoje zločine iz žarke ljubezni do moža, kateremu

sem hotela pomagati, da bi prišel do sijajnega stališča".

„To je mogoče" je odvrnila Eliza mirno. „Toda zdi se mi, da je precej vseeno, ali stori kdo zločin iz ljubezni do koga druzega, iz sovraštva, ali pohlepnosti po denarju".

„Torej mi ne morete odpustiti?" je vprašala Ethela, bolestno sklonivša glavo. „Jaz pa sem se nadejala tolažbe".

In ker je stala Eliza v tem trenotku prav blizu Ethele, je potegnila bolničarka z nogo za neko vrvico na tleh. V istem hipu je zdrknila s police odprta steklenica in padla bi bila Elizi na glavo, da je ni potegnil Sherlock Holmes hitro na stran.

„Zdelo se mi je kaj takega", je vzkliknil, sklonivši se, da pogleda kadečo se tekočino, ki se je razlila po tleh. „Ta satan vas je hotel politi z žveplieno kislino. — To je torej oni važni vzrok, zaradi katerega se je hotel ta vrag v ženski podobi vrniti na grad!"

Medtem ko je govoril, je potegnil iz žepa jermen, zgrabil Ethelo, ki se je vražje smejala, ter jo vrgel na divan. Potem jej je zvezal še noge kakor prej roke.

„Berber, pojdite sem, da jo oba spraviva v mesto ter oddava v zapor!"

„Že dolgo nisem imel takega užitka, mr. Holmes", je mrmral Berber. „Tam na zahodu sem ubil marsikatero zver, toda niti ena ni bila tako nevarna, kot ta bolničarka'.

Sherlock Holmes je rešil Elizo gotove smrti in si je pridobil zato novo, velikansko zaslugo.

* * *

Stari lord Elport se je počasi opomogel od strašnih udarcev, ki so ga bili zadeli. Zadnji njegov sin Gerald in mlada njegova soproga Eliza sta se trudila na vso moč, da mu olepšata zadnje dneve življenja.

V znak posebnega priznanja je podaril lord velikemu kriminalistu, Sherlocku Holmesu zlato čelado iz zbirke svojega sina

Detektiva je veselila tolika hvaležnost in priznanje, največje zadoščenje, pa mu je bila — kakor ponavadi — vendarle zavest, da je spravil v ječo zločince, ki so storili toliko zla na svetu.

— — — — — — — —

„Povedati vam imam nekaj novega", je dejal Harry Taxon svojemu gospodarju, ko sta sedela nekaj tednov pozneje v svojem stanovanju. „Ali uverjen sem, da vas ta novica ne bo posebno iznenadila".

„Ali mi hočeš morda povedati, da si je Ethela končala življenje?"

„Dà, prav to sem vam hotel povedati. A odkod veste vi to?"

„Ker sem vedel da tako genijalna zločinka ne bo hotela prebiti svojega življenja v ječi. A kaj je storila?"

„O, nič posebnega. Razbila je steklenico, v kateri je dobivala za noč vode, ter si je prerezala žile. Zjutraj so jo našli mrtvo".

Sherlock Holmes se je zamislil.

„Bila je v resnici izredno bitje. Lepa kakor angel, zvita kot kača, pokvarjena kot vrag. Celo v zaporu je prevarila svoje stražarje. Škoda, da je tako genijalen duh moral propasti na tak način... — Daj mi večerne časnike in napravi dober čaj! Morda naju čakajo jutri že nove dolžnosti".

Konec.

Naslov sledečega zvezka (6): Kako so ujeli „Jacka razparača."

Detektiv Sherlock Holmes in njegovi znameniti doživljaji.

Zvezek 6.

Kako so ujeli „Jacka razparača“.

„Ali te končno imam, grozna pošast, pred katero je dosti dolgo trepetal ves London? — Sedaj je „Jack razparač“

Ponatisk je prepovedan. Pravica prevajanja na druge jezike je pridržana.

Published 7. Octorbe 1908. Privilege of Copyright in the United States of Amerika under the act approved March 3, 1905 by Gjuro Trpinac, Zagreb, Ilica 6.

Kako so ujeli „Jacka razparača.“

1. POGLAVJE.

Stava dveh detektivov.

„K vam se zatekam, dragi mr. Holmes, zakaj stvar je izvanredno važna. Tudi ne vem drugega sredstva, kako bi rešil zagonetko, ki postaja od dne do dne strašnejša.“

S temi besedami je sprejel ravnatelj londonske policije, mr. Warrn, slovitega detektiva, ki je pravkar stopil v sobo.

„Šele danes zjutraj sem se povrnil iz Italije,“ je odvrnil Holmes, „kjer mi je bila sreča, da sem rešil precej kočljivo nalogo. Doma sem dobil vaše pismo, gospod ravnatelj, razvidel, da želite z menoj govoriti v nujni zadevi, in tu sem.“

Gospoda sta si stisnila roke. Nato sta sedla ob mali mizi na udobne naslonjače.

„Kako dolgo ste se mudili v Italiji?“ je vprašal policijski ravnatelj.

„Približno tri mesece.“

„Gotovo ste zvedeli o grozni nesreči, ki je obiskala London. V časopisih ste morali čitati, da nam kriminalistom, tako mi vere, ni postlano na rožicah.“

„A, vi govorite o Jacku, ki para ženskam trebuhe?“

„Seveda govorim o njem. Ves London govori vendar o njem, Angleška, Evropa, ves svet ako hočete. Zakaj stoletja sem, si upam trditi, je ni bilo kriminalistične uganjke, ki bi se mogla primerjati s to tajinstveno osebo.

Ah, odkritosrčno vam moram priznati, mr. Holmes, da sem z vso resnostjo razmišljal, kako bi podal kraljici svojo ostavko. Mlajšim močem hočem prepustiti, da pridejo do živega tej pošastni viziji.“

„Vizija?“ se je smehljal detektiv — „mislim, da imam opraviti s človekom iz mesa in krvi, in nikakor ne uvidim, čemu bi bilo tako težko napraviti konec početju tega stvora.“

„Te besede iz vaših ust, mr. Holmes, vzbujajo v meni nove nade!“ je mr. Warrn veselo vzkliknil, — „ali zapalite si vendar smodko! Kadiva! Kajti razgovor bo trajal dalj časa, in jaz sem že ukazal, da naju ne sme motiti nihče pod nobenim pogojem.“

Rekši je ponudil policijski ravnatelj Holmesu malo slonokoščeno tabatijero, napolnjeno s finimi importami. Holmes si je prižgal jedno, isto je storil tudi ravnatelj.

Fini, višnjevi oblački dima so se dvigali nad njima, ki sta v svoji stroki kot kriminalista vsekakor odločevala o usodi Londona.

„Ker ste že iz časnikov zvedeli itak vse, kar se tiče Jacka razparača,“ — je izpregovoril Warrn zopet — „se bom osmejil samo na dejstva.

Pred tremi meseci se nam je prijavil na glavni policijski postaji slučaj, zaradi katerega se spočetka nismo posebno vznemirjali.

V Whitehrpelu, v Glousterski ulici, v jedni najzloglasnejših ulic tega dela, so našli v temni veži žensko z razparanim in strašno razmesarjenim telesom. Pozneje se je izkazalo, da je bila žrtev pocestna ženska iz Whitehapela. Takoj smo pozvali mr. Hunterja, specialnega detektiva za Whitehapel, in ta je klasificiral slučaj kot umor iz naslade.

Znano vam je, da se dobe zločinci, ki žensko,

kojo so prisilili k ljubezni, potem umore. Bolestno nagnjenje, blaznost, če hočete, ki bi se pravzaprav ne smela kaznovati z ječo. Nesrečniki, ki na tem trpe, spadajo v blaznico.“

„Zelo človekoljubno in pravo stališče,“ je odgovoril Sherlock Holmes, „popolnoma se strinjam, z vami, mr. Warrn.“

„Razjasniti tega slučaja v Glousterski ulici nismo mogli,“ je nadaljeval policijski ravnatelj; „vse poizvedbe so imele edin uspeh, da so videli v tej ulici človeka sumljive zunjanosti.

Ali nihče ga ni mogel natanko opisati. Jedni so trdili, da je nosil rumenkast površnik, drugi zopet, da ga sploh ni nosil. Neki mornar je bil pripravljen priseči, da je imel razmršeno brado.

Gostilničarka, ki ima krčmo ravno nasproti one veže, bi bila brez obotavljanja prisegla, da je bil njegov obraz gladko obrit.

Dekle so zakopali, in vsa stvar se je položila „ad acta“. Tri dni zatem se je pripetil v Greenwich-Roadu skoro isti slučaj.

Tam je bila na isti način umorjena žena nekega krmarja, ki je bil na poti — Bog vedi kje — v zapadno Indijo. Bila je to mlada, bujna ženska, ki se je vračala od poseta pri svoji prijateljici.“

„Dupliciteta slučajev bi bila torej dokazana,“ je Holmes smehljaje dejal. „Znano vam je, da smo kriminalisti — prav kakor zdravniki — zatrdno prepričani o tem, da se mora tako čuden in interesanten slučaj prav gotovo ponoviti še isti dan ali v najkrajšem času.“

„Prav kmalu pa se je dupliciteta prekoračila,“ je nadaljeval Warrn, „ zakaj umori so se vrstili drug za drugim. V jednem samem tednu ni bilo nič manj nego osem mladih žena žrtev tega tajinstvenega zločinca.

Vsi umori so izvedeni na isti način. Žrtve so bile napadene ali na cesti in tam zaklane ali jih je pa zvlekel v kako vežo, hlev ali šupo — skratka na kraj, kjer je mogel po vsej priliki biti nekaj minut neopažen.

Telo je bilo razparano z očitno jako ostrim nožem. In to, dejal bi, na tako strokovnjaški način, da je smrt takoj nastopila.“

„Ali ni mogla niti jedna žrtev česa izpovedati, ko so jo našli?“

„Niti jedna. V vseh slučajih je smrt že nastopila, ko je došlo očinstvo ali policija.

Skoraj nam je bilo jasno, da napada mož zlasti prostitutke in lahkomišljene ženske, ki pa niso spadale vedno v sfero Whitehapela ali, bolje rečeno, v sfero javnih blodnic.

Ne, žrtve si je izbral tudi iz žena in deklet imenitnejših krogov.

Pripomniti moram, da sem dal konstatirati po svojih najizkušenejših detektivih, da so se vse te žene in dekleta skrivoma udajale bolj ali manj lahkomišljenemu življenju. Upoštevajte to okolnost, mr. Holmes, ker je vrlo važna.“

„Tudi meni se zdi zelo važna,“ je odvrnil Holmes. “Ali koliko slučajev se je v vsem pripetilo, mr. Warrn?“

„Do sedaj je na ta način poslednje tri mesece umrlo 37 žen in deklet.

Vse mesto je prešinila groza. Gospe in žene meščanskih krogov se ponoči ne upajo več na cesto, bodi si tudi v spremstvu.

Ljudstvo pa je dalo morilcu že priimek; naziva ga „Jack razparač“.

Nas pa obsipajo z očitanji. Časniki grme proti policiji in odločno zahtevajo, naj grdobo zgrabimo in zapremo.

Moja višja oblast mi je istotako naročila, da naj Jacka primem, ali ne vem, kako bi bilo to mogoče.

Mr. Holmes, vi ste vendar prvi strokovnjak na svetu. Recite sami, ali morete prijeti človeka, ki se prikaže v temi noči kakor pošast, ki v malo minutah zločin dovrši, a potem brez sledu izgine? Človeka, ki ni ostavil za seboj nikdar najmanjše sledi, ki postopa neprestano po isti metodi, a se vedno zopet pojavlja v drugih delih mesta? Zdi se, kakor da bi bil s hudičem o zvezi.

Zakaj niče ni še prišel ob pravem času, nihče ni še slišal smrtnega krika žrtve, a še manj je kdo videl, kdaj in kako je lopov izginil.“

Premišljevaje si je gladil Holmes svoj podbradek.

„Ali dovolite, mr. Warrn, da vas prosim nekaj podatkov?“

Seveda, mr. Holmes! Prosim, kar vprašajte! Hočem vam kolikor mogoče točno odgovarjati.“

Detektiv je potegnil iz svoje smodkę dim in ga izpustil v obliki kolobarja.

Zamišljeno je gledal za kolobarčki. Zdelo se je, kakor da bi ga to zabavalo.

„Rekli ste prej, mr. Warrn,“ je dejal Holmes nenadoma, „da postopa morilec vselej na isti način. Ali so zdravniki konstatirali, da je „deloval“ morilec

vselej z istim orožjem, v tem slučaju z istim nožem?“

„Na to vprašanje vam morem odgovoriti z odločnim „da“. Najbolj sloveči londonski zdravniki so slučaj proučili, in mi smo jih vprašali za njihovo mnenje.

Jedni menijo, da more biti zločinec samo mesar ali mesarski pomočnik.

Drugi trdijo, da mora biti zdravnik, ker je vrez tako strokovnjaški kakor pri kaki trebušni operaciji.“

„Ali so manjkali kaki telesni deli na truplih?“

„Ne. A v mnogih slučajih so bila čreva ven strgana.“

„Ali je bil v kakem slučaju z umorom spojen tudi rop?“

„V nobenem. Zadnji slučaj je bil umor gospe bogatega Angleža v ulici Montgomery. Gospa je imela pri sebi denarnico z 20 tisoč funtov šterlingov, a manjkal ni niti jeden bankovec, niti nakit, ki ga je nosila.“

„Gotovo ste razposlali celo četo detektivov, da zasačijo Jacka razparača pri dejanju?“

„To se ve, mr. Holmes. Naročil sem vsem policijskim agentom, naj pridejo stvari na sled.

Cele noči so stražili na ulicah, organizirala se je posebna stražniška služba; dogovorili so se signali, še več, med vse londonske blodnice sem dal razdeliti male piščalke, ki imajo poseben glas. Rekel sem jim: uporabite to piščalko v trenutku, ko boste napadene, in to bo vam v pomoč.“

„In se ni niti v jednem slučaju slišalo piskanje pred dovršenim zločinom?“

„V nobenem,“ je odgovoril Warrn, „da si je imelo nekaj umorjenk piščalko pri sebi, ki se je potem našla v njihovem žepu ali na prsih.

Razpisal sem nadalje nagrado za onega, ki prime Jacka razparača, in sicer precej znatno nagrado: tisoč funtov šterlingov.

Nadejal sem se, da se bo dobil izdajica, človek, ki za zločin ve in ki bi si hotel zaslužiti Judeževe denarje. Ali dosedaj se ni prijavil še nihče, ki bi bil podal tudi najmanjše konkretne podatke o Jacku razparaču.“

V tem trenotku je potrkal nekdo na vrata elegantno opremljene sobe, v kateri se je vršil ta razgovor.

„Kdo me moti?“ je zaklical policijski ravnatelj, očitno ozlovoljen; „ali nisem izrečno velel, da nikogar ne sprejmem, dokler je mr. Holmes pri meni!“

Glavar policije je stopil k vratom, zavrtel ključ in odprl vrata.

Vitek, obrit, bled človek je vstopil. Uljudno se je priklonil pred ravnateljem.

„Ah, vi ste, Murphy!“ je dejal Warrn z milejšim glasom, „gotovo mi prinašate važno vest? Gotovo se je moralo kaj posebnega pripetiti, ker se je sam šef policijskih detektivov potrudil do mene.“

„Ah, tu je tudi mr. Sherlock Holmes, sloviti detektiv!“ je vzkliknil Murphy malce porogljivo, ko je izgovoril besedo „sloviti detektiv“. „Dovolite mi, velecenjeni, da vam stisnem roko.“

„Prosim brez okolišev, mr. Murphy!“ je odgovoril Holmes smehljaje. „Saj veva, kako sva si drug napram drugemu. Vi hočete s posebnim veseljem to prekrižati, kar sem jaz začel, in jaz — no, jaz vam moram odkrito priznati, Murphy, da vas smatram za velikega mazača.“

Murphy se je prisiljeno smejal.

„Haha krasen dovtip!“ je vzkliknil. „Mr. Holmes, gotovo ste dosegli zopet kak lep uspeh, zakaj dobre volje ste.“

„Do tega trenotka sem bil,“ je odgovoril Holmes, „ali sedaj pa ne bom ves dan več, ker sem videl vas, Murphy!“

„Antipoda!“ se je nasmejal Warrn, policijski ravnatelj. — „Šefdetektiv londonske policije in Sherlock Holmes, ki nam je večkrat služil na najboljši način, če je odnehala naša modrost, to sta prava antipoda.“

Ne zamerite mi te opombe, Murphy, ali žalibog, le preresnična je. Sicer pa — kaj prinašate?

„Zelo vznemirljivo novico, gospod ravnatelj. Slučaj 38. se je pripetil.“

„Kaj — zopet Jack razparač?!“

Murphy je pokimal ter ošinil s pogledom Holmesa:

„Da, da, to je trd oreh; preveč nam daje grizti. Ali imate močne kočnjake, mr. Holmes? Pomagajte nam vendar malo!

Mogoče se posreči vam, da zgrabite Jacka kar na mah.“

„Storil bom, kolikor bom mogel,“ je odgovoril Holmes — „ali povejte nam, mr. Murphy, kako in kaj! Saj dovolite, mr. Warrn, da ostanem tukaj in da sem priča vašega razgovora z Murphyem?“

„To se razume,“ je dejal Warrn, „jaz vas celo

prosim, da poslušate. Saj ste ravnokar slišali, da se je zgodil slučaj 38. Torej zopet umor?

„Da. Popolnoma po znanem sistemu,“ je odgovoril Murphy, „razloček je samo ta, da se je zločin izvršil na zelo znani osebi in da bo ta slučaj provzročil silen škandal v vsem Londonu.

Danes ponoči je bila umorjena pevka Lilian Bellova.“

„Lilian Bellova?“ je ponovil policijski ravnatelj prestrašen, „slavna pevka? Oboževana lepotica, katero so celo na dvoru radi videli in slišali? Nemogoče!

Tudi na njo, na občudovano primadono, je položila hudoba svojo roko?“

„Žal, da je tako, mr. Warn,“ je odgovoril Murphy. „Umor se je zgodil takole: Pevka je pela včeraj zvečer v gledališču Drury Lane in doživela pravo slavlje.

Nato se je preoblekla v svoji garderobi in ostavila s svojo sobarico gledališče, da sede v svoj voz, ki je, kakor vsak večer, čakal, da odvede pevko v njeno stanovanje v Oxford-ulici.

Sobarica je sicer redno spremljevala svojo gospodarico, ali dognalo se je, da je Miss Lilian iz nekega vzroka odslovila svojo sobarico pred vratmi in da je sama sedla v voz.

Ko je kočijaž dospel z zatvorjenim vozom pred njeno stanovanje, se je čudil, da nihče ne odpre vrat in da pevka ne izstopi.

Končno je skočil s kozla, odprl vrata kočije in odskočil silno prestrašen.

Na svilenih blazinah voza je ležala Miss Lilian umorjena, na strašen način razrezana. Poklicani policiji je bilo takoj jasno, da je ta tajinstveni umor izvršil zopet Jack razparač.“

„Obupen slučaj!“ je dejal Warrn in potegnil z roko po osivelih laseh. „To bo vzbujalo zopet jako nemilo senzacijo, in lahko smo pripravljeni na časnikarsko gonjo.

Žalibog sem prepričan, da bomo tudi sedaj tavali v temi, zakaj priznati moram, ta umor je še tajinstvenejši kakor vseh prejšnjih 37 slučajev.“

„To je resnica,“ se je oglasil Sherlock Holmes, „zelo tajinstven in zelo zavozlan.

Ali mr. Murphyu se bo brez dvoma posrečilo, da razžene temo, ki pokriva ta umor, in že vnaprej mu želim vso srečo.“

„Le rogajte se,“ je Murphy odvrnil strupeno, „samo poizkusite enkrat ujeti nevidnega lopova, Jacka — razparača. Samo posezite med pet miljonov prebivalcev in poiščite pravega!“

„To bom storil, prijatelj, bodite uverjeni, to bom storil,“ je odgovoril Holmes, „in pozivljam vas na mal dvoboj, mr. Murphy; — ali imate pogum?“

„Pogum, da bi se upal iti v peklo.“

„Tedaj velja!“ je vzkliknil Holmes in ponudil Murphyu roko, „udarite! Tolikrat ste trdili, da je moje znanje sama krparija, da se imam jedinole slučaju zahvaliti, da se mi vedno posreči dobiti pravo sled. — Dobro tedaj, oba se hočeva lotite tega skrivnostnega slučaja in videti hočeva, kdo doseže prvi cilj.“

„Neke vrste kriminalistična dirka?“ je pripomnil policijski ravnatelj ter si zadovoljno mencal roke. „Priznavam, da mi ta stava prav od srca ugaja in da sem celo sam pripraljen za nagrado: 25 steklenic šampanjca, ki ga skupno izpijemo tistega dne, ko bo prijet Jack - razparač.

Kajti jaz morem imeti le dobiček, ako največja detektiva v kraljestvu v plemenitem kosanju delata na to, da rešita London strahovite nadloge.“

„Tudi jaz sprejemam stavo,“ je dejal Murphy, „in zastavljam tisoč funtov šterlingov, da jo dobim.“

„Tisoč funtov šterlingov?“ je vprašal Holmes. „Allright, Marphy! Še danes dopoldne položim pri angleški banki tisoč funtov in upam, da boste storili vi isto. Zmagovalcu denar in šampanjec!“

Detektiva sta si segla v roke, mogoče prvikrat v življenju.

„In sedaj, gospoda moja,“ je dejal Holmes in segel po klobuku, „čast mi je, da se vama priporočam, zakaj ne izgubil bi rad niti minute, ki bi mi kasneje manjkala do cilja. Klanjam se, mr. Warrn! Iskat grem „Jacka - razparača“.

2. POGLAVJE.

Zastopnik pogrebnega društva „Requiescat in pace.“

Truplo lepe pevke Lilian Bellove se ni preneslo v londonsko mrtvašnico, temveč iz posebne obzirnosti do znane in slavljene pokojnice, v njeno stanovanje.

Tu je počivala začasno na široki postelji, okrašeni s cvetjem. Pri glavi sta ji goreli dve sveči. Med njima je stal križ.

Ob postelji, ki je nudila tako žalosten pogled, ker je počivala na njej cvetoča mladost s trdim izrazom smrti, sta stali dve osebi, ki sta šepetaje govorili o nesreči.

Jedna njih je bil vitek, plavolas, izvanredno lep, mlad mož. Videlo se mu je, da je živel precej burno življenje, kajti poteze njegovega obraza so bile trudne in so jasno govorile o prečutih nočeh in nebrzdanih strasteh.

Njegova obleka je bila kar najbolj elegantna, celo nekoliko gizdalinska.

Poleg njega je stalo lepo, mlado dekle, staro kakih 23 let, sobarica Liliane Bellove, miss Harrietta Bluntova, ki je bila iz dobre rodbine in desna roka umetnice.

„Da, to je grozen slučaj,“ je izpregovoril mladi mož in opazoval šive svojih črnih glacérokavic. „Popolnoma sem še pod vtisom strahu, ki me je pretresel, ko sem čul o nesreči.

Ravno zajutrkoval sem v svojem klubu. Skočil sem v voz ter se pripeljal sem.

Uboga sestra! Kdo bi si bil kedaj mislil, da ji je usojen tako strahovit konec.“

„Tudi jaz sem popolnoma potrta,“ je odgovorila miss Harrietta in iz njenih oči se je ulil nov potok solza. „Ah, ko bi se bila vsaj ž njo peljala, ko je stopila včeraj v voz! Potem bi se strašna nesreča ne bila mogla pripetiti!

Ali slučajno sem zaprosila miss Lilian jedne ure dopusta, ker sem morala urediti neko važno privatno zadevo, in v svoji dobroti mi je nesrečnica dovolila dopust takoj.“

„Naposled bi je bili pa vi tudi ne mogli braniti,“ je dejal mladi človek, brat pokojničin; nasprotno v srečo si morate šteti, da niste bili v vozu. Kdo je pač porok, da bi ne bil ta grdi lopov, ki ga zovejo „Jacka razparača“, umoril tudi vas.“

Miss Harrietta se je zgrozila.

„Sedaj pa zaupno besedo, draga Harrietta,“ je nadaljeval Grover Bell, „saj niste bili samo sobarica moje sestre, temveč tudi njena družabnica in intimna prijateljica.

Ali je moja sestra zapustila znatno premoženje? Po moji sodbi je razpolagala najmanj s stotisoč funti šterlingov. S petjem si je zaslužila silne svote.“

„Premoženje svoje sestre cenite približno prav, mr. Bell, in denar je naložen v angleški banki, to vem.“

„In seveda je tu oporoka, v kateri me postavlja za dediča? Saj sem njen edini sorodnik, in čeprav sva se tu in tam malo sprla — v celoti sva se vendar razumela: vem, da me je ljubila.“

„To je sicer res, mr. Bell, ali vi ste ji dali več-

„Kaj hočete? Lilian je imela nekam čudne na-

„Kaj ho ete? Lilian je imela nekam čudne nazore. Zase je hotela popolno svobodo, od mene pa je zahtevala filistrsko življenje.“

„Kdo je?“ je zaklicala miss Harrietta v tem trenotku ter je hitela k vratom; „tu ne sme nihče notri. Moj Bog, kaj je to? Kakšna je ta črna prikazen!“

„Ne bojte se, miss Harrietta,“ je dejal Grover Bell ter pohitel k obledelemu dekletu: „strahov ni in črno oblečeni gospod bo tako prijazen, da nama na kratko pove, kaj pravzaprav hoče.“

Pri vratih je stala dolga, suha, črna postava.

Vse na njej je bilo črno: črne so bile hlače, ki so se tesno oprijemale suhih stegen, črna tja do podbradka zapeta suknja, ki je zakrivala celo ovratnik, črn žalni trak okoli desne roke, cilinder, ki ga je mož držal v roki, črni dolgi, koničasti čevlji, ki jih je nosil na precej velikih nogah. Poleg tega je imel ta človek izvanredno bled obraz, s špičastim nosem in črne, gladko na glavu počesane lase.

Roke so mu tičale v črnih rokavicah.

„Oprostite,“ je dejal tujec z zamolklim glasom, „jaz sem Josia Wakfield, zastopnik pogrebnega društva „Requiescat in pace“. Vest o smrti znamenite umetnice, miss Lilian Bellove, je pretresla tudi nas zelo globoko, in prišel sem, da v imenu društva izrazim najiskrenejše sočutje.

Zajedno si vam dovoljujem izročiti prospekt naše družbe, iz katerega blagovolite razvideti, da oskrbimo pogrebe prvega, druzega in tretjega razreda kar najsijajnejše ali kar najenostavnejše po zmernih cenah. Vam se ni treba za nič brigati, ako nam celo stvar poverite. Od smrtne postelje do groba preskrbimo vse.“

„Prijatelj,“ je odgovoril Grover Bell, „za sedaj vam ne morem dati glede pogreba svoje sestre nikakih navodil, ker ne vem, kdaj ga bo oblast dovolila. Prej se vrši še sodni ogled trupla, in kdo ve, kaj bo sodnik odredil.“

„Mislil sem si to,“ je odvrnil Josia Wakfield, „morda pa dopustite, da vzamem za vsak slučaj mero za krsto. Gotove priprave morate na vsak na-

čin oskrbeti, pa je bolje, da vas drugi pot ne nadlegujem.“

„Ničesar nimam proti temu,“ je dejal Grover; „krsto moramo na vsak način naročiti. Stopite med tem z menoj v stransko sobo, miss Harrietta. Tam lahko nadaljujeva svoj pogovor; gospod bo bržčas z mero kmalu gotov.“

„Ej, ljubi Bog, v malo minutah se kaj takega stori,“ je odgovoril Josia Wakfield, in je potegnil iz žepa — popolnoma pri stvari že — svojo mero —“ prosim, nikar se ne dajte motiti! Med tem v sosednji sobi lahko pregledate naš prospekt. Še enkrat moram naglašati, da je „Requiescat in pace“ najsposobnejša družba za take posle.“

Ko Harrietta in Grover še nista popolnoma odšla, je Josia že začel meriti in si je marljivo bilježil mere v star notes, ki ga je potegnil iz žepa in položil kraj sebe.

Nenadoma je dvignil glavo, prisluškoval k vratom, za katerimi sta ona dva izginila, in brzo odgrnil preprogo, ki je bila razprostrta preko trupla umorjenke.

Z veščim očesom je pregledal smrtno rano, strahoviti vrez, ki je bil raztrgal belo telo.

Zatem je spodnje telo pevke zopet zagrnil in privzdignil njene roke.

Na voščenih, prozornih prstih so bili še dragoceni prstani, ki se je z njimi okitila pevka zadnji večer svojega življenja. Bili so to prstani precejšnje vrednosti.

Ali ti dragulji niso črnega Josio zanimali niti najmanje. Pač pa je pazno pregledoval nohtove na prstih, fino gojene, rožnate nohtove in je šepetal pred se:

„Niti jeden ni nalomljen ali pokvarjen. Boja med žrtvijo in morilcem ni bilo torej nobenega, zakaj dognana stvar je, da se napadene žene in dekleta poslužijo najprej nohtov.

Ali naj bi se iz tega sklepalo, da je Lilian Bellova poznala morilca, da mu je prostovoljno dala prostora v kočiji, da na kak napad od njegove strani ni mislila?

Ah — kaj pa je to?“ je nadaljeval čudni zastopnik pogrebnega zavoda „Requiescat in pace“ začudeno — „tu pod tem nohtom las. Zdi se, da je z glave ali iz brade morilca.

Brž, oglejmo si ga pod povečalnim steklom!“

Z veliko naglico je privlekel na dan črni Josia povečalno steklo, položil je las na svoj notes in ga motril pazno skozi ostro brušeno steklo.

„Ni niti z glave, niti iz brade morilca,“ je dejal potem — „pač pa iz njegove vlasulje ali narejene brade. Ta las ne izvira neposredno od človeka, temveč je predelan od vlasuljarja, to vidim jasno. Tako — za mal korak smo že napredovali. „Jack - razparač“ nosi vlasuljo in si pritrdi narejeno brado, kedar se odpravlja na svoje krvave dogodke. Torej mož ni nenaobražen, kakor si bi človek mislil vspričo strašnega načina usmrtitve, ni človek iz vrste poživinjenih ali najnižjih zločincev. Ne, mož je naobražen, ali izrodek.“

Že se je hotel zastopnik pogrebnega zavoda oddaljiti od postelje, ali nenadoma se je še jedenkrat sklonil nad truplo.

Moral je nekaj opaziti, kar je v največji meri vzbudilo njegovo zanimanje, zakaj nenadoma je odprl mrliču usta in je pazno ogledoval njegove zobe.

Bili so krasni, beli zobje, ki so bili dosegli neko znamenitost v vsej Angleški. Od nekdaj so se namreč divili ljudje zobkom pevke Lilian Bellove. Skoro nič manj, kakor krasnemu glasu, ki je vrel iz grla umetnice.

Ali sedaj je zastopnik pogrebnega društva nekaj odkril, česar bi mu v Angleški pač ne verjeli.

Lilian Bell je imela en u m e t e n zob!

Bil je pritrjen na pločici iz gumija. Kajti takrat zobna tehnika še ni napredovala tako, da bi pritrjali zobe s šilcem na stare korenine.

Vsekakor je bil ta jedini umetni zob pevke tako umetniško narejen, da do sedaj pač nihče ni slutil, da imajo biserni zobki pevke tako neprijeten nedostatek.

Mogoče, da niti sobarica ni vedela tega.

Zastopnik pogrebnega društva je previdno posegel v pevkina usta ter vzel venkaj pločico z umetnim zobom.

Pozorno jo je motril in hitro je zopet segel po povečalnem steklu in položil pločico pod nje.

„Ali se motim?“ je šepetal popolnoma tiho zastopnik pogrebnega društva — „ne — kar se tega tiče, se ne morem motiti.

Ta fina zlata plast, ki se vidi na pločici — stvar mi je popolnoma jasna — miss Lilian Bellova — je kadila opium. Izkušnja pa uči, da mnogo zločinov izhaja iz beznic, kamor zahajajo nesrečni kadilci opija. To je bila tudi jedina prilika, kjer je mogla

miss Lilian Bellova, slavna pevka, priti v dotiko z zločinskimi elementi; zato hočem tukaj pričeti svoje delo. To odkritje me zadovoljuje.“

In zastopnik pogrebnega zavoda „Requiescat in pace“ je potisnil umetni zob zopet v usta umorjenke tako vešče, da ni mogel zapaziti noben človek kakega presledka med bisernimi zobmi dražestne pevke. S čudnim nasmehom je odstopil od postelje.

V tem trenotku mu je padlo iz rok malo povečalno steklo ter se zatrkalo na preprogo.

„Ah, kako sem pač neroden,“ je vzkliknil zastopnik pogrebnega društva; „moje steklo je padlo pod posteljo. Hitro ga poiščem, predno se povrneta sobarica in mladi mož.“

Sklonil je svoje sloko telo, počenil in pogledal pod posteljo.

V tistem trenotku se je malce zganil, potem pa je zaklical s tihim glasom:

„Le ven, le ven — dobri prijatelj — ne skrivajte se dalje pod posteljo — odkriti ste!“

Pod posteljo, na kateri je počivala mrtva pevka, se je čulo zamolklo mrmranje, ali v naslednjem trenotku je zastopnik pogrebnega društva segel pod postelj, prijel človeško nogo, vlekel, in — sledilo je telo, — Človek je bil skrit pod posteljo.

Bil je to potepuh, oblečen v klavrne in umazane krpe, z razmršenimi, rdečimi lasmi in s polno rdečo brado.

Bilo je čudno, da ta človek nikakor ni poizkušal uteči, ko ga je agent pogrebnega zavoda nekoliko izpustil. Zravnal se je ter dejal tiho:

„Dragi prijatelj, ne kličite nikogar — ne nameravam tu krasti, dasi sem se skrivoma semkaj utihotapil.

Gre tukaj za vse druge stvari, katerih vam nočem razlagati, ali tu vzemite ta bankovec za en funt šterlingov in pojdite svojim potem. Ne brigajte se dalje zame!“

„Dragi moj rdečelasec.“ je odgovoril agent pogrebnega zavoda s tihim glasom, „ne domišljajte si, da me morete kupiti za en funt šterlingov. Vpil bom — ali mi pa plačate na mestu deset funtov šterlingov.“

„Prokleta duša.“ je siknil rdečelasi, „kako me pritiska, ali tu se ne da nič storiti, ker mi je zelo na tem, da me v tej hiši nikdo ne odkrije. Evo, prijatelj, tu imate svojih deset funtov šterlingov, in sedaj glejte, da izginete kakor hitro mogoče! Sicer ste pa potrebovali nemalo časa, da ste truplo zmerili.

Zastopnik pogrebnega društva je mirno vzel deset funtov šterlingov, potegnil iz žepa kuverto ter spravil bankovce vanjo. Potem je zapisal s svinčnikom nekaj besed na kuverto.

„Kaj pa počenjate, kaj si bilježite na kuverto?“ je vprašal rdečelasi.

„To vam z veseljem pokažem,“ je dejal oni „izvolite pogledati. Na kuverti je napisano sledeče:

„Deset funtov šterlingov za londonske uboge, prejel danes od Murphya, šefdetektiva londonske policije.“

„Goddam! — Vi me poznate?“ je siknil srdito in začudeno Murphy in nehote se je prijel za svojo rdečo vlasuljo in svojo rdečo polno brado, kakor da bi se hotel uveriti, da ju ima še na glavi in na licu.

„Človek, kako morete domnevati, da sem jaz —“

„Ne trudite se, dragi moj Murphy,“ je odgovoril zastopnik pogrebnega društva s suhotnim smehom, „v tistem trenotku, ko sem zagrabil vašo desno nogo pod posteljo, sem že vedel, da ste vi in noben drugi. Zakaj že dolgo sem zapazil, da imate na malem prstu desne noge veliko kurje oko, in to se je videlo razločno na usnju vašega čevlja. Sicer vam pa želim prav velike sreče pri nadaljnjih raziskovanjih. Prav rad se vam umaknem, ostanite mirno tukaj, — lezite zopet pod postelj, spite, čujte — delajte, kar hočete — nočem vas dalje motiti — ali veselim se pa iz vsega srca, da sem dobil na ta način deset funtov šterlingov za londonske ubožce.“

Toliko da ni zadušil Murphya gnjev.

Skrčil je pesti in izvile so se mu iz grla besede:

Človek — vrag — slutim, kdo ste — vi ste —“

„Vaš udani Holmes, detektiv,“ se je zasmejal oni ter — je v naslednjem trenotku izginil iz sobe.

3. POGLAVJE.

V skrivališču kadilcev opija.

Vse kulturne države nadzirajo vvoz opija, onega izsušenega mlečnega soka, ki se dobiva iz nezrelih makovih glavic.

Dosti znano je, da je opij sicer jeden najvažnejših lekov, da pa je tudi jako škodljiv strup, ki je, v preveliki meri zaužit, zahteval že nebroj žrtev.

Prideluje se opij v vseh deželah, kjer ne pade

dosti dežja, največ pa v Perziji, na Kitajskem in v manjše meri tudi v Egiptu.

Že stoletja je opij poznan kot opojno sredstvo, ki privabi najslajše sanje.

Zloraba opija cvete pri Kitajcih, v Turkih, na Javi, in v precejšnjem obsegu tudi v severni Ameriki in na Angleškem.

Turki zaničujejo one, ki opij jedo; pravi se jim „Fergatiti“.

Da si človek lahko predstavlja uničujoče delovanje tega strupa, moraš videti ljudi, ki ga uživajo.

Živi mrliči so! Bledi, prepadeni, z udrtimi očmi, z upadlimi nagubanimi lici.

Na Kitajskem in na Javi opija ne jedo, temveč ga kade, in ta strast je prišla v navado v Ameriki in Evropi, posebno pa na Angleškem.

Uživanje opija na Angleškem se je začelo v četrtem desetletju prejšnjega stoletja.

No, ostala človeška družba nekako zaničuje one, ki so zapadli tej strasti. Zato se ji udajajo kar najbolj skrivoma. Odlični možje in žene, ki so zapadli temu demonu, se utihotapljajo celo preoblečeni, v one, nalašč za to urejene beznice in skrivališča, da tamkaj preleže noč v blaženih sanjah in očarljivih iluzijah, katerim sledi pa drugo jutro strahovita treznost.

Kakor hitro je Sherlock Holmes zaznal, da je bila Lilian Bellova kadilka opija, je hitel domov ter se je preoblekel. Odložil je črno obleko pogrebnega društva in se je elegantno oblekel.

Svoje lase je zakril s temno vlasuljo, si prilepil črne kotelete, si dal na obraz bele šminke, tako da je dobil bolesten izraz. Tega je še poostril s tem, da si je pod očmi nadel nekoliko sive boje.

Ali to še ni bilo dosti.

Iz omarice, katere ključ je detektiv nosil vedno seboj, je vzel malo steklenico in si je brizgnil iz nje par kapljic v oči.

Ravnal je jako previdno in porabil jako neznatno množino te tekočine.

Saj je bila Belladona, strup, ki more od njega človek celo oslepeti, če ga rabi v preveliki množini.

Oči dobe od njega nekak poseben, čuden sijaj, leskečejo se, kakor da bi žarele v vročici..

„By Jove, mr. Sherlock Holmes,“ je vzkliknil Harry Taxon, ki je pravkar vstopil in ugledal svojega mojstra tako čudno maskiranega „saj izgledate, kakor živ mrlič. Ali, bolje rečeno, kakor človek, ki ga je napadla nenadoma huda mrzlica.“

„Hvala ti, dragi moj, za te besede,“ je odvrnil smejoč se znameniti detektiv, „prav tako hočem izgledati. Samo poglej me, zopet ti je prilika, da se kaj naučiš. Tako kakor jaz izgledajo vsi kadilci opija, vsi ki so dolgo hlapčevali tej strasti. Tako upadla in nagubana so njihova lica, tako nenaravne njih oči, in oni čudni ogenj, ki žari v očeh, je zanesljiv znak, da kdo kadi opij.“

„Kam pa hočete tako preoblečeni?“

„Brž̌čas ne pridem vso noč domov,“ je odgovoril Sherlock Holmes in spravil v žep samokres in nož. „Ali ne sledi mi, Harry, — temveč čakaj me ponoči do jutra tukaj v tem stanovanju! Če hočeš, lahko spiš. Če te bom potreboval, te že zbudim.“

Sherlock Holmes je stisnil roko svojemu mlademu tovarišu ter je hitro ostavil svojo hišo, zakaj ni se hotel v svoji čudni maski pokazati mrs. Bonnetovi.

Ta dobra duša je bila vedno v strahu, kedar je njen gospodar ostavil hišo z namenom, da izostane preko noči. Posebno pa takrat, če je opazila, da se je preoblekel. Takrat je takoj vedela, da se odpravlja na kako nevarno pot.

Hitro je ubiral Sherlock Holmes pot proti Themsi.

Pri Southwark-ulici je prekoračil most in je prišel v Tosley-ulico. Bila je to dolga, ozka ulica; v njej je bilo še mnogo starih stavb. Okna hiš v tej ulici so gledala na jedni strani na reko, mimo oken na nasprotni strani so pa drdrali vlaki South-Easternske železnice.

Detektiv je šel mirno po ulici, ne da bi se količkaj brigal za sumljivo sodrgo, ki je polnila cesto.

Dospel je do dvonadstropne hiše v ulici Tosley. To poslopje je bilo prav gotovo jedno najstarejših v tej ulici in mogoče še v onem času zgrajeno, ko je dal Cromvell obglaviti angleškega kralja.

Ob pročelju te hiše je bila v prvem nadstropju lesena galerija, ki je počivala na lesenih stebrih.

Kakor hitro je prišel Sherlock Holmes do vrat te hiše, je pozvonil in takoj nato so se mu odprla vrata.

V fantastično livrejo oblečen zamorec je stopil predenj in ga vprašal, kaj želi.

„Želim govoriti z gospo Cajanovo,“ je odgovoril Sherlock Holmes, in ne da bi bil stavil kako nadaljnje vprašanje, ga je peljal zamorec v sobo v

pritličju, ki je bila opremljena že z nekoliko obledelo eleganco.

Medla luč svetilke, ki je visela na stropu, je padala na ostarele mobilije, čijih rumen damast je moral biti nekdaj dragocen.

Sherlock Holmes ni ostal dolgo sam.

Za kratek čas so se odprla mala vratica in vstopila je evropejski oblečena žena kakih 30 let, kateri se je poznalo na prvi pogled, da je rojena pod južnim solncem.

Kakor bronza je bila njena polt, ogljenočrni njeni lasje, na sencih že malo osiveli.

„Vi želite z menoj govoriti, gospod?“ je vprašala Cajana, lastnica te hiše, v slabi angleščini, — „kaj hočete?“

„Opium bi rad kadil.“

„Ah, kdo vam je rekel, da se pri meni lahko kadi opium?“ je odvrnila Cajana, navidezno ogorčena. „Ne, gospod, gotovo se je kdo iz vas ponorčeval, — le pojdite!“

„Madame, nikdo se ni norčeval iz mene,“ je odgovoril Sherlock Holmes. „Če pa dvomite, da sem kadilec opija iz navade, me izvolite samo pogledati. Vaše vešče okobo takoj zapazilo znake, ki so lastni rednim kadilcem opija.“

Gospa Cajanova je potegnila za zlato verigo in svetilka se je spustila nižje od stropa.

Potem je odstranila od svetilke senčnik, tako da je njena luč ostro obsvetljevala detektivove poteze. —

Pri tej razsvetljavi je motrila trenotek svojega obiskovalca in nato je tiho dejala: „Da, gospod, znaki so vsi tu, — ti ne morejo varati. Vi spadate med nas. Veste pa tudi, da moram biti skrajno previdna, ker je v Londonu strogo prepovedano dajati zatočišče ljudem, ki kade opium. Dasi mi je policija mojega okraja naklonjena, gospodje od glavne policijske postaje venomer vohunijo, in vedno se bojim, da bi se utihotapil kak detektiv semkaj.“

„Ah, gospa“, je rekel Sherlock Holmes, „želel bi, da je to istina, to se pravi, želel bi, da nisem tako strasten kadilec opija. Silno trpim in dal bi vse na svetu, da bi se odvadil te strasti, ali ni mogoče, manjka mi moči. Moram imeti opium — ali slišite, madame? Moram, hitro, hitro, — odvedite me v jedno onih sob, dajte mi sladki otrov — sicer zblaznim“.

„Tako mi Brahme“, je odvrnila madame Cajana, — rojena Indijanka — smehljajoče, „zelo nestrpni ste. Pomirite se, gospod, v moji hiši je vse, kar potrebujete. Ali jeste, ali kadite opium?“

„Kadim, samo kadim“, je odvrnil Holmes. „Hitro, madame, hitro, povejte kaj mi je plačati“.

„Pet funtov šterlingov“, je odgovorila posestnica skrivališča in hitro je izvlekel Sherlock Holmes denarnico in izročil gospej zahtevano vsoto.

S tem so bile formalnosti končane in gospa je namignila svojemu gostu, naj gre za njo.

Peljala ga je iz sprejemne sobe skozi dolg, motno razsvetljen hodnik v zadnji trakt hiše.

Tu sta stopila v veliko dvorano, iz katere je vodilo kakih deset vrat. Ena teh vrat je gospa Cajanova odprla in je pozvala svojega gosta, naj vstopi.

Soba je bila dolga in ozka in je imela samo jedno okno, dobro zaprto z naoknicami.

V sobi je bil širok divan, očitno zato, da so mogli na njem kadilci udobno leči. Poleg divana je stala mizica z orodjem za kajenje.

„Ali se znate sami poslužiti, gospod?“ je vprašala Cajana ter prižgala pod malo posodo špirit.

Ali želite, da ostanem pri vas, dokler zaspite?“

„To mi bi bilo ljubo,“ je odgovoril Sherlock Holmes, „zakaj silno se razburjam, ko začnem kaditi, in takrat nisem rad sam“.

„Sicer je pa stvar prav jednostavna“, je rekla Indijanka. „Čim voda zavre, se mora opium vreči vanjo, da se raztopi. Raztopina se mora za tem skozi ta aparat precediti in izhlapiti. Vi, gospod, boste položili svojo glavo na to blazino in vzeli s tem, igli podobnim, inštrumentom nekoliko opija. Držite ga nad plamenom in potegnite jedenkrat, ali dvakrat dim opija v pljuča. Če potrebujete močnejšo dozo, morate to opetovano storiti“.

„To mi je vse znano, madame“, je odvrnil Sherlock Holmes in šel počasi proti vratom, kakor da bi hotel gospej odrezati pot do njih. „In jaz pravzaprav nisem prišel semkaj, da bi se dal od vas poučevati, kako se opium kadi, temveč — da vam stavim neko drugo vprašanje“.

Madame Cajana se je osupnjeno okrenila, zakaj posetnik je govoril naenkrat s povsem drugim glasom. Začel se ji je vzbujati sum.

„Le mirno, madame“, je rekel sloveči detektiv, „kakor hitro zavpijete in tako svoje kreature prikličete, ste izgubljena. — V tem slučaju bi vas takoj aretiral. Odgovorite na moja vprašanja resnico in lahko ste prepričana, da nikomur ne razodenem

skrivnosti vaše hiše. Jaz sem — detektiv Sherlock Holmes“.

Madame Cajana se je zgrudila od straha na divan.

„Še enkrat vam ponavljam, madame,“ je zaklical Sherlock Holmes in je stopil tesno k njej, „da se vam ni treba bati niti najmanje, toda — nalagati me ne smete“.

„Torej kaj hočete od mene vedeti?“ je viknila v koprnečem strahu, „prosim vas, ne pahnite me v nesrečo! Ta hiša je vse moje premoženje, uničena sem, če —“

„Vi lahko mirno nadaljujete svoj obrt“, je dejal detektiv, „saj bi tako nič ne pomagalo, če bi vam zaprli beznico, ker bi gotovo takoj deset novih skrivališč za kadilce opija zrastlo iz tal, kakor zrastejo gobe iz zemlje. Ali povejte mi: ali je pevka miss Lilian zahajala tudi k vam?“

„O moj Bog, kaj zahtevate od mene? Saj vendar veste, da je prva dolžnost vsake posestnice takega skrivališča, da nikdar ne izda imena svojega odjemalca“.

„Še enkrat vas vprašam, ali je pevka Lilian Bellova zahajala k vam? Ali je tu kadila opium?“ je vprašal Sherlock Holmes s strogim glasom. „Da je rada kadila opium, to vem — zato imam dokaze.“

„Torej dobro, zahajala je v mojo hišo“.

„Ali je bila tej strasti že popolnoma udana?“

„Ne, gospod, prisezam vam — šele nekaj mesecev sem poznam pevko“.

„Kdo jo je pripeljal k vam?“

„Prišla je s priporočilom, ki sem se mu morala ukloniti brezpogojno. Kajti še enkrat vas zagotavljam, mr. Sherlock Holmes, da ne sprejmem vsakogar. Saj sami veste najbolje, kako plašljiva sem bila napram vam“.

„To je istina in zato tudi domnevam, da vam je morala kaka važna oseba priporočiti pevko. Gotovo vam je iz časopisov znano, da je bila nesrečnica umorjena. Zato me zanima, s kašnimi ljudmi je miss. Lilian občevala. Iz tega razloga hočem na vsak način zvedeti, kdo je uvedel pri vas miss Lilian Bellovo?“

Gospa Indijanka je vila roke.

„Že vidim, da mi boste izvabili vse tajnosti in me potem uničili“, je jadikovala, „mr. Holmes, ponujam vam denarja — 500 funtov šterlingov“.

„Ne govorite o denarju“, jo je prekinil detektiv, „ali si domišljate, da morete podkupiti Sherlocka Holmesa? Če bi hotel sprejeti za svojo molčečnost denar, bil bi mogoče že sedaj jeden najbogatejših ljudi na Angleškem! Ali ni ga na zemlji, ki bi se mogel pohvaliti, da mi je zaprl usta z bankovcem za tisoč funtov. Še enkrat ponavljam in sicer zadnjič: Če mi brez ovinkov priznate resnico, smete nadaljevati nemotena svojo obrt; jaz vsaj vam ne bom delal nikakih zaprek!“

„Potem vprašajte“, je vzdihnila Indijanka, „kaj hočete vedeti?“

„Kakšno priporočilo vam je prinesla miss Lilian Bellova, kdo je oni, ki jo je opozoril na vaše skrivališče?“

„Bil je to indijski doktor“

„Indijski doktor? — Kdo je to, — jeden vaših rojakov?“

Gospa Indijanka je stresla z glavo.

„Ne, on ni rojen v Indiji, ali on je vedno živel v moji domovni in jaz sama ne govorim svojega jezika boljše kakor on“.

„Torej je Evropejec?“

„Da, — izvanredno učen zdravnik. Že več posetnikov mi je poslal, ali bolje rečeno, posetnic“.

„Čeden zdravnik“, se je razjezil Holmes, „ki predpisuje kajenje opija, kakor kdo drugi kako nezmotljivo sredstvo proti želodčnim bolečinam. Vam je znano njegovo ime?“

„Prisezam vam, mr. Holmes, da mi je njegovo ime neznano; samo toliko vem, da ga zovejo „indijanski doktor“. Sam ne pride skoro nikdar semkaj, če pa pride· tedaj ne kadi, tudi ne je opija, temveč samo opazuje. Pravico ima, stopiti v vsako mojih sob, zakaj zelo vpliven človek je in izkazal mi je marsikatero nemalo uslugo. In ako vam zagotovim, da —“

Gospa je nehala govoriti, zakaj iz sosednje sobe, ki je bila ločena od te samo z leseno steno, se je slišal čuden glas.

Holmes je poznal ta glas.

Bil je to sladek vzdihljaj, kakor se izvije iz prsi mlade, opojene ženske, vzdihljaj ki je izdajal vso slast od opija provzročenega sna.

„Kdo je v sosednjem prostoru?“ je vprašal Sherlock Holmes, „brez dvoma mlada žena?“

„Uganili ste; njenega imena pa ne vem. — Verujte mi, mr. Holmes, da ne vem, kdo je ona. Nikogar ne vprašam po imenu, ki me obišče.“

„Tega seveda ne storite,“ je odvrnil detektiv, „ali zatrdno sem uverjen, da za vsako posetnico, ki

ob zori ostavi vašo hišo, pošljete ogleduha, da doženete, kdo je bila ženska, ki je preteklo noč od opija opojena počivala v vaši hiši. Poznamo to; saj je pogosto združena vaša obrt z grožnjami in z izsiljevanjem, donaša lepe denarce.“

„Mr. Holmes, kaj mislite o meni? Delam vestno in pošteno in nikdar še nisem zakrivila najmanjšega izsiljevanja. — Usmiljeni Bog, kaj je bilo to? — Ali ste čuli, mr. Holmes? — Ta strašni krik — in sedaj —“

„Hropenje!“ je viknil Holmes, „Hropenje, kakor prihaja le iz grla umirajočega. Gospa, za ono steno se mora odigravati pravkar nekaj strašnega! Hitro, hitro, sledite mi, vlomiva — ah, še enkrat krik in sedaj — “

Začul se je žvenket šipe, čuden praskajoč šum in potem — je utihnilo vse.

Holmes je bliskoma odprl vrata, ki so vodila iz njegovega kabineta; planil je k vratom sosednje sobe in jih je iskušal odpreti.

„Vrata so zaklenjena! — Hitro, gospa, odprite!“

Lastnica skrivališča je potegnila iz žepa zveženj ključev in je iskala med njimi; ali Holmesu je to predolgo trajalo.

Z vso močjo svojega telesa se je vrgel detektiv proti vratom in posrečilo se mu je jih ulomiti.

Naslednji trenotek je skočil preko praga, potem pa se je iz njegovega grla izvil krik:

„Tam na divanu — lepa, mlada ženska — umorjena — z razparanim telesom! — ‚Jack-razparač‘ je bil tu!“

4. poglavje.

Skok v dirjajoči vlak.

To pa so bile tudi jedine besede ki jih je izustil detektiv.

Ni se oziral na to, da se je gospa Indijanka zgrudila nezavestna. Hitro je še ošinil s pogledom nesrečnico, ki je plavajoč v svoji krvi ležala na divanu, in je videl, da tu človek ne more več pomagati.

Potem pa se je pognal za zločincem s strastjo lovca, ki se je zarotil, da mu divjačina ne sme uteči za nobeno ceno.

Pot, ki si jo je izbral ‚Jack-razparač‘ je bila Holmesu takoj jasna.

Lopov je po grozovitem umoru razbil šipo in planil na leseno galerijo, ki se ni oprijemala samo pročelja, ampak se raztezala ob vsej hiši, torej tudi ob zadnji strani.

Niti trenotek se ni pomišljal detektiv, da ne bi ubral iste poti.

Bliskoma je skočil skozi okno na galerijo, in ko je stopil na njo, je videl — zmagovalni vzklik je privrel iz njegovega grla — morilca čepeti ob ograji, neodločnega, ali bi skočil v globočino ali ne.

Bila je mesečna noč — svetloba lunina je bila dosti močna, da je bilo mogoče spoznati zločinca.

A za sedaj ni mogel Holmes videti ničesar druzega, kakor da je velik, širokopleč mož, ogrnjen v dolg, prilegajoč se plašč — očitno služeč za veter in dež — kakor je na Angleškem precej v navadi. Na glavi je imel športno čepico in na nogah elegantne čevlje.

Obraza ni bilo mogoče spoznati, ker ga je obračal na drugo stran.

Ali Holmesu se je zdelo, kakor da bi imel morilec veliko, temno brado.

Vse to so bili vtisi jednega trenotka, zakaj detektiv ni bil človek, ki bi z rokami navzkriž čakal, ako je bila prilika, da iztegne roko in zgrabi zločinca.

„Udaj se, grdoba!“ je zaklical Holmes, „sedaj si moj — ‚Jack-razparač‘, aretiran si!“

Holmes je planil proti lopovu, ki je, kakor se je zdelo, trepetajoč čepel ob ograji.

V istem trenotku pa —

Zaoril je pretresljiv žvižg, potem drdranje in ropotanje železnihh koles, ki so bliskoma tekla po tiru in potem —

Vlak South-Easternske železnice se je pojavil pred njim — vlak, ki je samo malo korakov od zadnje strani hiše drdral mimo jedno nadstropje visokega nasipa.

„Lopov, kaj hočeš storiti?“ je zarjovel Sherlock Holmes, ko je videl, da se je zločinec ob ograji zravnal in se pripravil na skok.

„Stoj — sicer streljam! Če te ne morem dobiti živega, moram te videti mrtvega pred seboj.“

Porogliv smeh je zazvenel Holmesu kot odgovor iz ust Jacka.

Zločinec je skočil nenadoma od tal, in preden ga je mogel priskočivši Holmes zagrabiti in potegniti nazaj, se je že zgodilo — neverjetno, komaj pojmljivo. —

Ona temna pošast, ki je še pravkar čepela ob

ograji, se je strmoglavila skozi odprto okno mimo dirjajočega železniškega voza.

Holmes je obstal kakor otrpnel.

Že več zločincev je preganjal, ljudi, ki so delovali z izredno prisotnostjo duha. Večkrat je imel priliko opazovati, da ni zločincu v obupu nobena stvar pretežka ali nemogoča, samo da uteče zasledovalcu.

Na lastne oči je videl že nešteto sila predrznih činov, ali ta skok z galerijske ograje v mimodirjajoči vlak, ta s toliko spretnostjo in s tolikim preziranjem smrti izvedeni skok — to je bilo najstrašnejše, kar je imel kdaj priliko videti.

Vlak je izginil v daljavi.

Ni ga bilo več videti, samo lahki oblački dima so vztrepetavali še okrog Holmesa in so pričali, da je v istini bežal mimo njega vlak.

„Za Boga“, je dejal Holmes, ‚ta beg vzbuja v meni malone spoštovanje pred hudobnežem. Tako ravna pa tudi le človek, ki ve, da je ni rešitve zanj, ako ne gre do skrajnosti. Za sedaj mi je ušel, ali videl sem ga, — in edino bitje sem v Londonu, ki se more hvaliti, da je videlo ‚Jacka-razparača‘ na lastne oči.“

In ker je bilo to za Holmesa neprecenljive važnosti, si je v duhu predočil še enkrat sliko zločinca:

Tedaj mož, ne previsok, širokopleč, ogrnjen v dolg, teman plašč, s čepico na glavi in polne brade.

In v istem trenotku, ki je v njem hudobnež izvršil drzni skok, se je zdelo Holmesu, da je videl njegove oči — čudno velike, žareče oči prezirljivega in drznega izraza.

Hitro je stopil Holmes k galerijski ograji in je preiskoval mesto, kjer je čepel zločinec.

Mogoče je tamkaj kaj izgubil, kako malenkost, ki bi utegnila biti važna pri zasledovanju.

Ali ničesar, prav ničesar ni mogel najti — brez vsakega sledu je izginil „Jack-razparač‘ z galerije. In med tem, ko je iskal detektiv kako sled, je bil lopov gotovo že popolnoma na varnem, zakaj kdo ve, kako daleč ga je odvel vlak.

V popolnoma drugom delu Londona bo, tako je dejal Holmes sam pri sebi, ostavil zločinec vlak in celo v tem slučaju, če se je pri skoku mogoče nekoliko poškodoval, znatna njegova poškodba gotovo ni, bo utekel z največjo lahkoto.

Holmes v tem trenotku ni mogel na to misliti, da bi ‚Jacka — razparača‘ nadalje zasledoval.

Zato se je vrnil skozi okno v kabinet, kjer se je izvršil strašni umor.

Med tem se je gospa Cajanova zopet osvestila in na njeno vpitje je priteklo več njenih poslov.

V kabinet je udrlo nekaj mladih žen, zamorec, ki je bil vratar, in dva druga služabnika.

„Takoj greste vsi iz sobe!“ je zapovedal Holmes, ko je zopet stopil vanjo. „Madame, vi edina ostanete tu“.

Začudeno so upirali posli svoje poglede v Holmesa; ali zapovedal je s tako strogim glasom, da se ni drznil nihče nasprotovati njegovemu povelju.

Potem ko so se odstranili radovedneži, je Holmes zaprl vrata in stopil k divanu, na katerem je ležala na tako grozovit način umorjena žena.

Globoko se je sklonil k truplu.

Bil je dražesten, sladek obraz, ki ga je zagledal. Niti smrt ga ni mogla spačiti, bil je dekliški obraz, ki so ga obkrožali rdečkastozlati kodrasti lasje.

Oblečena je bila v načipkano srajco, ki je bila sedaj seveda omadeževana s krvjo.

Holmesovo ostro oko je zapazilo na srajci takoj vezenje, nad tem vezenjem začetni črki imena in nad tem imenom krono.

„Madame“, se je obrnil detektiv k gospej, „poznate umorjenko?“

„Ne poznam je“, je odgovorila Indijanka plakajoč. „O, moj Bog, sedaj sem uničena, sedaj mi zapro moje skrivališče, ker se je zgodil tu ta strašni zločin, ali prisegam vam, mr. Holmes —“

„Ne prisezajte mi vedno, ne zaklinjajte se venomer in bodite bolj stvarni, odgovarjajte mi na vprašanja, ki vam jih bom stavil!

Ali je ta mlada ženska, katere starost cenim približno na 20 let, prvič v vaši beznici?“

„Ne — bila je že štiri — ali petkrat tu“.

„Zadnji čas?“

„V teku zadnjega meseca“.

„Ali je kadila opium?“ je vprašal Sherlock Holmes, „kakor vidite, je aparat mrzel“.

„Dala se je vedno peljati samo v svoj kabinet in dejala da že ve, kako ji je ravnati. Nikdar ni trpela, da bi ostal kdo nas pri njej“.

„Vrata je vedno za seboj zaklenila, kaj ne?“

„Da. Seveda ni vedela, da imam ključe do vseh vrat in da lahko vstopim, kadar se mi poljubi“.

„Ali ste kdaj vstopili, kedar je bila nesrečnica pri vas?“

„Ne, nikdar! Samo pogledala sem zjutraj, ali je opija zmanjkalo. Sicer se pa zanjo nisem dalje brigala. Mislila sem si, da kadi opium, čeprav mo-

ram reči, da na njej nisem opazila niti najmanjših znakov, ki bi izdajali, da kadi opium“.

Holmes je nenadoma obrnil gospej hrbet, stopil zopet k oknu, skočil na galerijo in gledal v globočino.

„Veste kaj, gospa,“ je dejal, ko je zopet stopil v kabinet, „trdno sem prepričan, da ta nesrečnica ni prihajala v vašo hišo, da bi kadila opium, temveč bilo ji je na tem, da sprejema v tem kabinetu človeka, s katerim se ni mogla shajati na drug način.“

„Dobro, ali vendar bi bila morala videti tega obiskovalca! Moja hiša ima samo en vhod in zamorec, vratar, bi ga bil moral vprašati, kam hoče.“

„Ne, da bi moralo biti tako,“ je odvrnil Holmes, „poglejte — galerija je pač osem metrov nad cesto, ali če vržete človeku konopec ali lestvico iz vrvi, popolnoma lahko spleza na galerijo in odtod v sobo. Naj bo pa stvar kakorkoliže, nikakor ne morem domnevati, da bi bil „Jack-razparač“ oni, ki ga je pričakovala nesrečnica. Pač pa mislim, da je mož, ki ga je ljudska govorica nazvala „Jack-razparač“, o tem slišal in vedel, da pričakuje tukaj dama nočni obisk. Porabil je to priliko, se priplazil do nje in jo umoril.“

„Ali zakaj pa naj bi jo bil umoril?“ je vprašala madame Cajana vijoč roke.

„Kdo pozna prave nagibe te hudobe?“ je odgovoril Sherlock Holmes.

„Vsekakor pa se je opažalo v vseh slučajih, da mori Jack samo žene in dekleta, ki so se udale lahkomišljenemu življenju“, je dejala gospa.

„Pri tej je že dokazano, da je zgrešila pravo pot, sicer bi pač ne bila v vaši hiši.“ jo je zavrnil detektiv. „A sedaj, madame Cajana, dajte mi oblačila umorjenke, v srajci je, morala je torej vrhnjo obleko odložiti.“

Cajana je odprla malo omaro.

V njej je bila vsa garderoba, ki jo je nosila pokojnica, ko je stopila v skrivališče za kadilce opija.

Garderoba je obstajala, kakor je konstatiral Holmes, iz modernega krila iz temnomodrega ševiota, iz jopice, ki je odgovarjala temu kostumu in ki je bila obilno obšita s temnimi čipkami, iz klobuka z modrim peresom in iz dveh belih spodnjih kril, ki sta bili zaznamovani z istimi začetnimi črkami s krono kakor srajca.

Ti začetnici pa sta bili veliki I in veliki M, in kar se je tikalo krone, je Holmes po natančnem preiskovanju dognal, da predstavlja francoski grofovski grb.

Nato je začel Holmes preiskovati žepe.

Našel je v njih denarnico z nekaj zlati, mal etui, v katerem je bilo zrcalo, in fin žepni robec.

„To vse mi ne daje nikakih podatkov“, je pomislil Sherlock Holmes; dajte mi sem oni dražestni čeveljček, ki ga je nosila pokojnica!“

Bil je to črn lak-čeveljček z rumenimi kapicami, kakoršni so bili takrat zelo v modi. Prilagoditi pa se je mogel le najmanjši nogi, ki si jo more človek misliti.

Da prepreči vsako zmoto, je primerjal Holmes male nožice pokojnice z dražestnimi čeveljčki. Bilo ni nobenega dvoma, da so bili čeveljčki last umorjenke.

Ko je motreč Holmes čevelj zabrnil, je odkril na podplatu vžgano znamenje.

„Ah, to je fabrikat pariškega skladišča v Howardski ulici“, je vzkliknil, „Laurin & Co. — upam, da poizvem jutri zjutraj vse natanko, kar mi je vedeti o pokojnici.

Sedaj se spominjam, da je Laurin & Co. jedna onih londonskih tvrdk, ki so vso noč odprte. — Čevlje vzamem seboj in takoj poizvem, koga so umorili v vaši hiši.“

„Kaj pa naj začnem jaz?“ je vprašala gospa, „ali naj obvestim policijo?“

„Policijo obvestiti? Seveda,“ je odgovoril Holmes, „ali čakajte samo eno uro še, najbrže opravim to sam. Zaklenite samo kabinet in dajte mi ključ, da ne bo mogel nihče notri. Tudi senčniki se morajo zatvoriti, s truplom se ne sme zgoditi najmanjša izpremenba. Zelo važno je namreč, da ostane vse v istem stanju, kakor je sedaj.“

Kmalu je Holmes ostavil hišo.

Čeveljčke je spravil v žep svojega plašča in kolikor hitro mogoče je zapustil Torleysko ulico, sedel v voz in se je odpeljal v Howardsko ulico.

Nekatere večje tvrdke so pred kratkim vpeljale običaj, da so bile njihove prodajalne odprte vso noč.

Bilo je to bolj zaradi reklame, nego zaradi prodaje.

Impozantna prodajalna tvrdke Laurin & Co., pariško skladišče čevljev v Howardski ulici, je bila sijajno razsvetljena, ko je stopil vanjo Sherlock Holmes.

Seveda v prodajalni ni bilo vsega osobja kakor

podnevi, temveč samo poslovodja, ki je mogel dati Holmesu pojasnila.

Holmes se je predstavil ter dejal poslovodji:

„Bodite tako dobri in poglejte tele čevlje, — ali so vaš fabrikat?“

„Brez dvojbe, gospod.“

„Ti čevlji so torej pri vas kupljeni?“

„Na vsak način so iz naše zaloge.“

„Mogoče mi morete povedati, gospod, komu ste te čevlje prodali?“

„Nemogoče. — Pri nas prodamo vsak dan toliko obuval, da ne moremo dati nobenega pojasnila o tem, kdaj je kdo pri nas kupil čevlje.“

„Zame pa bi bilo neprecenljive vrednosti, da doženem, za koga so bili izgotovljeni ti čevlji, zakaj po vsej priliki so bili narejeni po naročilu.“

Vsekakor,“ je odgovoril poslovodja.

„Tako male številke sploh nimamo na skladišču.. Gospica Daisy — izvolite se potruditi za trenotek semkaj! Ali se mogoče spominjate, kdo je naročil te čevlje?“

Prodajalka je pazno pogledala čevlje in rekla takoj:

„Seveda vem. — To številko nosi samo jedna oseba v Londonu, zakaj znano je, da se odlikujejo Angleži z velikimi nogami. Te čevlje je naročila Grofica Irena Malmaisonova, njej so se tudi prodali“.

„Grofica Malmaisonova?“ je dejal Holmes, „če se ne motim, spada ta dama k francoski londonski koloniji.“

„Zelo imenitna dama,“ je rekel poslovodja. „Že dalj časa je naša odjemalka.“

„Ali je grofica omožena ali —“

„Ne, kaj mislite! Saj je še mlado dekle, staro 19 do 20 let.“

„Recite, gospod — bila je dekle 20 let,“ je odgovoril Holmes, „kajti mlada komtesa ni več med živimi.“

„Umrla?!“ je vprašal poslovodja prestrašen.

„Ne — umorjena!“ je odgovoril Sherlock Holmes.

Nato je, da se izogne nadaljnjim vprašanjem, hitro ostavil elegantno skladišče tvrdke Laurin & Co.

5. POGLAVJE.

Trdosrčni oče.

„Izvolite iti zmenoj. Gospod grof vas bo sprejel navzlic nenavadnemu času.“

Te besede je govoril sluga grofovske hiše Malmaisonove Sherlocku Holmesu, ki je približno o polnoči pozvonil pri imenitni hiši v Westendu, v kateri je stanovala francozka grofovska obitelj.

Sherlock Holmes si je obrisal šminko raz obraz, odstranil je vlasuljo in se pokazal v svoji pravi obliki.

Sluga ga je peljal v knjižnico, ki jo je osvetljevala zeleno zastrta svetilka, in ga prosil, naj nekoliko potrpi.

Za malo minut so se odprla stranska vrata, in grof Malmaison je vstopil, navzlic pozni noči v elegantni toaleti — prava aristokratska prikazen.

Držal je v roki vizitko, katero je z glavo majajoč ogledoval:

„Detektiv Holmes,“ je mrmral in motril presenečen pred seboj stoječega neznanca, „torej vi ste v resnici — slavni detektiv? Marsikaj znamenitega sem že slišal o vas in veseli me, da vas spoznam. Vendar se čudim, da ste si izbrali polnočno uro za čas svojega obiska. Odkrito priznavam, da ne razumem prav, kaj vas je privedlo k meni“.

„Gospod grof“, je odgovoril Holmes, „žalibog je žalostna zadeva, ki me vodi k vam. Prosim vas, ne ustrašite se in zberite vse svoje moči — vaši hčerki Ireni se je zgodila nesreča!“

„Ireni — moji hčeri?“ je vzkliknil grof smrtno prestrašen, ali bi bilo to mogoče? — Irena je od devete ure v svoji sobi; pri dineju je tožila zaradi glavobola in se ni hotela nikakor peljati z menoj v opero. Če bi se pa bila pripetila moji hčeri tu v hiši kaka nesreča, bil bi jaz vendar prvi, ki bi moral to vedeti. Prav gotovo bo kaka zamena“.

„Nikakor, gospod grof, na svojo žalost sem o svoji trditvi uverjen. Ali prepričajte se, izvolite samo odrediti, da se pogleda, ali je kontesa v svoji sobi, ali ne“.

Grof je pozvonil in zašepetal vstopivšemu slugi nekaj besed. Nato je ta izginil.

„Kaj naj bi se bilo zgodilo z mojo hčerjo?“ je nadaljeval grof, ko se je odstranil sluga; kako bi pa bilo mgoče, da bi Irena — ah, si se že povrnil Baptist! — No?“

„Gospod grof“, je sluga odgovoril v zadregi, „sobarica, ki sem jo poslal v kontesin budoir, se je zapletla v razna protislovja in je morala končno priznati, da kontese ni v njeni sobi“.

Grof Malmaison je vzdrhtel in pobledel kakor stena.

„In kje — kje je moja hči?“ je jezno vzkliknil. „Zdi se mi, da se čudne stvari gode za mojim hrbtom; hitro pošlji mi sobarico, Baptist“.

Ko je sluga ostavil sobo, je pristopil Sherlock Holmes k osivelemu aristokratu in dejal sočutno:

„Gospod grof — slučaj je mnogo bolj resen, kakor si predstavljate — vaša hči je mrtva!“

„Mrtva?! — Usmiljeni Bog — Irena mrtva?! — Ne, ne, to ni mogoče — dekle, še ne staro dvajset let — zdravo, sveže —“

„Gospod grof, vaša hči je umorjena!“ je dejal Sherlock Holmes s trdim glasom.

Brez glasu se je zgrudil grof Malmaison na stol.

Kakor brezumen je buljil v detektiva, dokler se mu niso grgrajoč izvile iz grla besede:

„Umorjena pravite, mr. Holmes? O, sedaj razumem, zakaj ste mi ravno vi to javili ... Irena umorjena — ali kdo — kdo je njen morilec?“

„Izkušajte se umiriti, gospod grof, in čujte me, da je morilec prav tako strašen, kakor dejanje samo; Jack — razparač je umoril konteso!“

Grof Malmaison si je pokril lice z rokama.

„A kje je bil nesrečni otrok?“ je vprašal. „Kje se je grozodejstvo zgodilo? Da niste vi, mr. Holmes, ki mi to pove, bi mislil, da se hoče z menoj kdo kruto šaliti, ali da me kdo namerava dovesti z lažjo do kakega nepremišljenega čina. — Govorite, rotim vas, povejte mi vse, — kje je bila moja Irena umorjena?“

„V skrivališču neke Indijanke, v katerem se kadi opium. Zloglasna hiša je, katero je vaša hči tekom zadnjih mesecev obiskala že nekterokrat“.

Tedaj pa je grof Malmaison vstal, si otrl solze, ki so mu vstopile v oči — železen mir se je pojavil na njegovem obrazu, in njegove oči so zadobile trd izraz.

„Taka je stvar?“ je izpregovoril z zamolklim glasom. „Moja hči je obiskovala take hiše? — Potem — potem nisem izgubil toliko, kakor sem mislil — in — jaz prehajam preko tega vprašanja k dnevnemu redu.

Zahvaljujem se vam, gospod, da ste storili svojo dolžnost, več kot dolžnost, in — od sedaj sem vaš dolžnik“.

„Ta dolg poplačate lahko na mestu, gospod grof, če mi dovolite, da se nekoliko ogledam v boudoirju vaše hčere“, je odvrnil Sherlock Holmes. „To je vse, kar želim. Mogoče v boudoirju kaj odkrijem, kar bi me utegnilo privesti na morilčev sled“.

„Razpolagajte z vsem“, je rekel grof Malmaison, „storite, kar se vam poljubi, gospod. — Baptist, — pelji gospoda v kontesin boudoir!“.

Grof Malmaison je omahujoč šel skozi stranska vrata. Holmes pa je gledal za strogim, trdosrčnim očetom, ki ni hotel ničesar več vedeti o svoji propadli hčeri, začudeno in ne ravno prijazno.

„Taki so vsi“, je mrmral detektiv. „Mesto da bi bolje pazili na svojo deco in se zaradi nje odrekli marsikateri zabavi, da bi bili pri njej, mesto da bi jo varovali pred sleherno nečisto mislijo, prepuščajo mlada, neizkušena srca sama sebi. Če se zgodi pa kaka nesreča, jih hitro in brezobzirno obsodijo. To je stara stvar, posebno v aristokratskih hišah“.

V take misli zatopljen je sledil Holmes slugi, ki ga je vodil skozi celo vrsto prelestno urejenih sob. Ko sta prišla do preljubko opremljene sobice, ki je bila obložena s tapetami iz modre svile, se je sluga obrnil k Holmesu in dejal:

„To je kontesin boudoir“.

„Hvala vam, prijatelj“, je odgovoril Sherlock Holmes. „Sedaj bodite pa še tako prijazni ter pokličite sobarico. Ako noče prostovoljno priti, pripeljite jo s silo“.

Z jednim pogledom je premeril Holmes prostor.

Vse tu je bilo prepojeno z luksusom, bogastvom in razkošjem. Med temi stenami se je morala roditi v dekliškem srcu lahkomišljenost.

„Tako, tukaj je — ni hotela priti“, je zaklical sluga. „Zato sem miss Dolly kar za roko zgrabil in jo prignal semkaj, kakor ste ukazali. Povem vam, gospod“, je pristavil sluga, ki očividno sobarici ni bil naklonjen, „trdo jo primite, — prekanjena vam je ta stvar in vse nesreče kriva!“

Sobarica je ihtela in jokala in obupno vila roke.

„Povejte mi“, je vprašal detektiv, „vi ste vsekakor pomagali svoji gospodični, da je mogla ponoči ostavljati stanovanje svojih starišev? — Govorite golo resnico, — tajenje ne pomaga nič več, — nesreča se je že zgodila!“

„Da, večkrat sem konteso svarila, ali ona me ni marala poslušati. In potem — kaj mi je bilo storiti, v njeni službi sem bila, morala sem jo ubogati“.

„Dobro, dobro; vaša dolžnost bi bila, da očeta obvestite o čudnem vedenju njegove hčere. Ali kaj mislite, kam je šla kontesa, če je utekla ponoči?“

„K svojemu ljubčku“, je odgovorila dekle.

„Popolnoma prav, k svojemu ljubčku, in kdo je bil to?“

„Tega — tega pa ne vem!“

„Tega ne veste? Lažete, prav dobro veste“.

„Ne — v resnici ne vem, jaz — jaz vendar nisem smela vprašati gospodične, ali —“

„Laže, gospod, laže!“ je upil sluga, „bodite prepričani, venomer laže. Vse njene besede so bile laž. Ali če sedaj ne pride kmalu z resnico na dan, potem — potem si oglejte nekoliko mojo roko, dekle! Ali hočete priti ž njo v dotiko?“

„Recite temu surovemu in neotesanemu človeku, naj izgine, potem vam povem čisto resnico“, je ihteč zagotavljala sobarica.

„Pojdite ven!“ je velel Holmes slugi. „Pustite naju sama!“

„Če mi vi ukazujete, sire, tedaj grem. Ali še enkrat vas svarim: ne zaupajte ji — kedar odpre usta, se zlaže!“

In preteč lepi sobarici s pestjo je odšel vrli Baptist.

Holmes pa je namignil dekletu, naj stopi bližje, in rekel nato z mirnim glasom:

„Predvsem vas opozarjam, da boste zelo neprijetno presenečeni, če vas naznanim. Vi ste igrali takorekoč ulogo zvodnice in znano vam je, moja draga, da je odrejena v postavi za take pregrehe zelo stroga kazen!“

„Ah, moj Bog, saj hočem izpovedati resnico“, je zaihtelo preplašeno dekle. „Torej — mlada kontesa — je imela razmerje — z — ne morem izgovoriti, sire, — tako sram me je!“

„Čemu se niste sramovali preje in niste odvrnili od tako sramotnega razmerja svoje mlade gospodinje ki je bila še pred kratkim nedolžna deklica? Sedaj je prepozno, da se sramujete. Sedaj govorite ali istino — ali pa potujte v ječo!“

Detektiv je govoril zadnje besede s strogim glasom, in sobarica je bila tako prestrašena, da je priznala vse.

„Prav imate“, je zaplakala, „popolnoma prav, sire, še pred petimi ali šestimi meseci ni mislila mlada kontesa na kaj takega. Lepa in nedolžna je bila kakor angelj. Potem pa je vzel gospod grof v službo amerikanskega jahača, ker ima gospod grof konje za ježo, lov im celo za dirke“.

„Kako se zove ta amerikanski jahač?“

Mr. Charles Lake.

Lep, mlad mož je“, je nadaljevala sobarica, „niti bleda zavist mu ne more odrekati tega, in na konju sedi kakor — punčka, in oči ima kakor“.

„Dobro, dobro“, jo je prekinil Holmes z mirnim glasom. „Vrline tega gospoda Charlesa Lakeja me ne zanimajo prav nič. Pač pa bi rad slišal, kako se je z gospodično seznanil.“

„Na najenostavnejši način. Gospod grof je odredil, naj poučuje mr. Charles Lake gospico v jahanju, in potem sta bila vedno skupaj.“

„Ha, ha, stara povest — učitelj jahanja!“ je mrmral Holmes. „V uglednih družinah provzročijo največ nesreče učitelji jahanja, glasbe ali francoskega jezika.

Torej, skratka,“ se je obrnil Sherlock Holmes zopet k sobarici — „med tem mr. Charles Lakejem in konteso Ireno je vladalo intimno razmerje.“

„Dà — ne da se več tajiti.“

„Ali pa tudi veste, da sta se zaljubljenca — tako ju moramo pač imenovati — shajala na gotovem kraju?“

„Tudi to vem. Skrivališče za kadilce opija je. Gospa Cajanova, mislim, se imenuje lastnica.“

„Čisto prav“, je odvrnil Holmes. „Stvar je bila popolnoma dobro premišljena. K tej gospej Cajanovi je zahajala kontesa Malmaisonova od časa do časa. Tam je najela sobo, z izgovorom, da bi kadila opium, v istini pa, da pušča svojega ljubimca preko galerije k sebi v sobo. Prilično pri koncu sva, moja draga. Kar sem hotel od vas zvedeti, sem zvedel.

zadovoljen sem. Samo to mi še povejte, kje bi mogel najti tega mr. Charles Lakeja?“

„Sedaj — sredi noči?“ je vprašalo dekle.

„Dà, sedaj sredi noči“, je odgovoril Sherlock Holmes. „V tem slučaju moram kovati železo, dokler je vroče. Ne dvomim, da ne bi poznali stanovanja mr. Charles Lakeja; gotovo ste mu donašali večkrat ljubavna pisma.“

„Mr. Charles Lake stanuje samo dve hiši od tu. Popeljem vas tja, sire —če želite.“

„Dobro, spremite me.“

Dekle si je zagrnilo glavo s šalom ter odšlo s Sherlock Holmesom iz hiše.

Grobna tihota je vladala v lepem poslopju, čegar še lepša stanovalka je bila na tako grozen način umorjena.

Nesrečni oče, ki je globlje občutil bol, kakor je kazal Sherlocku Holmesu, se je izkušal to noč sprijazniti z mislijo, da ono pokvarjeno in propadlo dekle ni njegova hči.

Nihče ni slutil, da se je ponosni grof v tej borbi v jedni sami noči postaral za dvajset let in da mu je umrlo v prsih srce.

Grof Malmaison je bil eden onih ljudij, ki kažejo tudi takrat svetu dostojanstvenohladen obraz, če se jim krči srce v nepopisnih bolestih.

6. POGLAVJE.

Jedna beseda odkrije sled.

„Izvolite se zbuditi, gospod, — jaz sem Holmes, detektiv. Govoriti mi je z vami o zelo resni zadevi.“

Amerikanec Charles Lake je v svoji udobno opremljeni sobi trdno spal. Planil je pokonci, pa hitro zopet zaprl oči, ker se mu je bliščalo od plamena male električne svetilke.

„Halo, kaj je to?“ je zaklical in posegel po samokresu, ki je ležal na njegovi nočni mizici.

Ali Sherlock Holmes je odrinil samokres in dejal prepričevalno:

„Saj vendar slišite, da pred vami ne stoji razbojnik ali tat, temveč detektiv Sherlock Holmes. Hitro vstanite in se oblecite! Zaspali to noč tako ne boste več, zakaj povedati vam imam, da je bila kontesa Irena Malmaisonova današnjo noč umorjena.“

„Ali ste zblazneli, človeče?“ je zakričal Charles Lake in skočil s postelje.

„Kontesa Irena Malmaisonova,“ je nadaljeval Sherlock Holmes z zvonkim glasom, „je bila noco, umorjena v skrivališču madame Cajanove — in sicer v sobi, kjer se je nesrečno dekle na skrivaj z vami shajalo.“

Kakor da bi ga bila zadela kap, je omahnil Charles Lake, segel potem s tresočimi rokami po spalni suknji, ki je ležala na stolu poleg postelje, se zmrzujoč zavil vanjo in brez sape vprašal:

„Ne razumem, kar ste sedajle rekli, — ne morem pojmiti — Irena umorjena — v skrivališču — ?“

„Da, v skrivališču madame Cajanove,“ ga je prekinil Sherlock Holmes.

„Kraj vam mora biti gotovo poznan, saj ste sami uredili, da ste se tamkaj shajali z ljubljeno deklico.“

„In če je temu tudi tako“, je zavrnil osorno mr. Charles Lake — ker se je nekoliko osvestil, „kaj hočete od mene, — čemu me nadlegujete?“

„Predvsem ne govorite z menoj v tem tonu, sicer vas dam takoj zapreti“, je rekel detektiv z mirnim, a strogim glasom. „Išče se morilec Irene Malmaison. In kaj, ko bi sumil vas, gospod?“ Takoj je postal jahač krotak in mehek.

„Prisezam vam, gospod“, se je rotil, „da mi ni o tem zločinu ničesar znano.“

„Danes ponoči ste se hoteli z Ireno Malmai-

sonovo sniti v skrivališču madame Cajanove?“ je vprašal Sherlock Holmes..

„Da“, je odgovoril Charles Lake. Dogovorila sva tamkaj sestanek.“

„Obkorej?“

„Sestanek bi imel biti ob desetih ponoči. Jaz sem se pa zakasnil, in ko sem prišel ob polenajstih tjakaj, tedaj — tedaj —“

„No, čemu ne nadaljujete?“ je poizvedoval Holmes, ko je jahač naenkrat obmolknil. „Povedati vam hočem, zakaj ste prenehali v svojem govoru: Niste mi hoteli izdati, da ste se navadno po lestvici iz vrvi, ki vam jo je metala kontesa, vzpeli na galerijo. Nocoj pa lestvice niste našli. Mislili ste, da kontesa ni došla na sestanek, zato ste šli proč.“

„Sire, vi uganete vse — ali veste vse —, v resnici se je zgodilo tako, kakor pravite.“

„No, potem vam hočem tudi povedati, kaj se je med tem časom pripetilo. Neki človek se je mesto vas vtihotapil v kabinet, v katerem vas je pričakovala kontesa. Ta človek jo je umoril; vedeti je moral za tajne sestanke, ki ste jih imeli od časa do časa s konteso.“

Kakor okamenel je bil mr. Charles Lake; bilo je videti, da je v resnici ljubil mlado konteso, zakaj oči so se mu orosile s solzami.

„Ali ste Ireno Malmaisonovo resnično ljubili?“ je vprašal Sherlock Holmes po kratkem molku.

„Povejte mi golo resnico, ali ni bila samo hipna strast, ki vas je vezala na to ljubko dekle?“

„Istinito sem jo ljubil,“ je odgovoril mr. Charles Lake, „ali nikdar nisva mogla upati, da bi se kdaj poročila. Gospod grof bi me bil spravil v blaznico, če bi bil stopil pred njega, da si izprosim njegovo hčer.“

„Če ste ljubili konteso Ireno,“ je dejal Hherlock Holmes, „tedaj boste tudi — nadejam se — storili vse, da doseže morilca roka pravice. Vsaj kolikor možno boste delovali na to, da morilca ulovimo.“

„To hočem — za Boga, to hočem! Ubožica Irena, ti dobro, zlato dekle, — tako strašno si morala končati! Ali nerazumljivo mi je, čemu jo je lopov umoril, — ali jo je hotel oropati?“

„Takoj nam bo jasno.

Odgovorite mi, mr. Sharles Lake, na moja vprašanja,“ je nadaljeval Sherlock Holmes.

„Ali ste sploh komu zaupali, da imate razmerje s konteso Malmaison?

Ali ste kateri osebi — razun sobarici, ki ji je bila stvar itak znana — razkrili svojo tajnost, in zlasti, ali ste kateremu tretjemu razodeli, kje in na kakšen način se shajate s konteso?“

„S takimi vprašanji me žalite,“ se je razburil mr. Charles Lake.

„Podlost bi bila, da sem izdal konteso.

Ne, tega nisem storil — nikdo ni vedel. Povdarjam, da je bilo sobarici sicer znano, da sva se shajala v skrivališču madame Cajanove, ni pa ji bila znana pot, po kateri sem dospel v kontesin kabinet.“

„Vendar ste morali to izdati na vsak način kaki tretji osebi.“

„Nikomur, nobeni živi duši nisem črhnil besedice,“ je zagotavljal mr. Charles Lake, „svojo besedo vam zastavljam — ali stoj!“ — je vzkliknil nenadoma in potegnil z roko preko znojnega čela, „kar sem pravkar trdil, ni popolnoma resnično — pač, bil je človek, ki je vedel vse — ali — ta ne more biti morilec — ne, ta gotovo ne.“

„Mr. Charles Lake, prepustite meni, da to presodim,“ je dejal Sherlock Holmes.

„Povejte mi ime dotičnega, ki ste mu poverili svoje zaupanje!“

Jahač je bil v silni zadregi.

Šel je po sobi gori in doli in očividno je bilo, da se bori sam seboj.

„Mr. Holmes,“ je povzel nato s tihim glasom in obstal pred detektivom, „vi ste mož, ki ste zvedeli v teku let gotovo nešteto tajnosti.

Gotovo ste se tudi navadili, da tajnosti čuvate.

Zaklinjam vas, ne teptajte spomina uboge Irene, ne izpostavite ljubega dekleta občnemu zaničevanju, da more vsaj v miru počivati, — ne izdajte nikomur, kar vam bom sedaj povedal.“

„Če bom mogel čuvati vaša razodetja,“ je odvrnil Sherlock Holmes, „vas zagotavljam, mr. Charles Lake, da ne črhnem nikomur niti besedice.

Če je pa radi zasledovanja morilca neobhodno potrebno, da razkrijem vašo skrivnost, potem, dragi prijatelj, je moja dolžnost, da govorim.“

„Jaz pa mislim, da vam ne bo treba govoriti. Poslušajte torej:

Najina ljubezen je imela posledice. Irena je bila zaradi tega skrajno nesrečna, zakaj šlo je za njeno čast, njeno dobro ime. Tedaj sem se odločil, da vprašam zdravnika za svet.“

„Ah, zdravnika,“ je Sherlock Holmes nenadoma vzkliknil in jel pokati s prsti, kar je storil vedno, če je dobil povoljno vest.

„Zdravnik, ki govorim o njem,“ je nadaljeval jahač, „je visokougleden mož, ki se sicer s takimi stvarmi ne peča.

Ali nekoč sem mu storil uslugo, tam v Indiji —“

„V Indiji?“ ga je prekinil detektiv z nekoliko razburjenim glasom, „bili ste torej že v Indiji, mr. Charles Lake.?“

„Bil sem takrat v Kalkuti jockey pri podjetniku, ki je imel velik hlev angleških dirjalcev.

Zdravnik, ki o njem govorim, je stavil visoko svoto na konja, katerega sem jezdil jaz.

Potrudil sem se, da je bil moj konj v istini zmagovalec, in obvaroval sem na ta način doktorja izgube, ki bi bila mogoče požrla vse njegovo imetje.“

„Čujete, to je res čudna povest. — Zdravnik, ki je objednem vratolomen igralec, to je nekoliko čudno, mr. Charles Lake, ali ne?“

Jahač je zmignil z rameni.

„Tam najdete igralce v vseh krogih,“ je rekel, „in ta zdravnik je igral na turfu s strastjo, ki je bila vsekakor nenavadna.

Ko je bila dirka končana, se mi je iskreno zahvalil in je dejal:

„Ako vam morem izkazati kdaj kako uslugo, potrudite se k meni, vedno vam pomorem.“

Te obljube sem se spomnil, ko mi je Irena razodela strahovito vest, da visi njena čast na jednem lasu. Slučajno sem zvedel, da oni doktor ni več v Indiji, marveč da stanuje tu v Londonu in da uživa velik ugled. Obiskal sem ga in rotil, naj Ireni pomore.“

„Kako je zdravniku ime?“

Charles Lake se je malo obotavljal, potem pa je odgovoril:

„Doktor Robert Fitzgerald!“

„Kako, doktor Fitzgerald? To je zelo znan zdravnik. Če se ne motim, stanuje v Westendu?“

„Dà, dà. Nekaj ulic dalje ima lastno hišo, na Cromwell-Roadu, nekaj korakov od Kensingtonskega muzeja.

Doktor je imel srečo. Ko je bil še v Indiji, ni imel mnogo premoženja, ali v Kalkuti se je poročil s hčerjo zelo bogatega eksporterja in od takrat ima denar. Nato se je povrnil na Angleško; tu se mu je posrečilo nekaj ugodnih, občno pozornost vzbujajočih operacij, in od tedaj ga kličejo povsodi; zdi se mi, da je zdravil celo nekatere člane kraljevske obitelji.“

„Tako je,“ je rekel Sherlock Holmes. „Tudi jaz se spominjam, da sem čital, da je rešil smrti princesinjo kraljevskega dvora z operacijo, ki se ji je vse čudilo.

Jako učen človek je ta doktor Fitzgerald, in sigurno roko ima, kakor jo potrebuje vsak kirurg...

Temu ste se torej zaupali?“

„Dà, posetil sem ga, mu odpisal svoj položaj, svoj obup in obljubil mi je, da mi pomore.“

„Ali ste mu pri tej priliki povedali, kje se shajate s konteso Malmaisonovo?“

„Dà, to sem storil. Moral sem, mr. Holmes, zakaj doktor Fitzgerald mi je rekel, da ne more storiti ničesar, predno gospodične sam ne vidi...

Ali kako naj bi se bil sestal z Ireno? Nikdar nikoli ne bi bila privolila, da poseti zdravnika v njegovem stanovanju. Zato sem mislil, da bi bilo najbolje, če bi on — če bi on mogoče —“

„Vidite, že zopet se vam jezik zapleta,“ je vzkliknil Sherlock Holmes, „in zopet vam hočem povedati, zakaj.

Z doktor Fitzgeraldom ste dogovorili namreč sledeče:

On naj na vašem mestu spleza po lestvici na galerijo in naj tako dospe v hišo madame Cajanove.

Potem naj bi stopil popolnoma mirno pred konteso Ireno in ji povedal, da je zdravnik. Računali ste s tem, da bi se potem Irena ne branila preiskave.

Ali je tako, mr. Charles Lake?! Govorite istino — ali je tako?“

„Čudim se vaši bistroumnosti, — v resnici je tako,“ je odvrnil vprašani.

„Torej se niste slučajno zakasnili, ko ste došli ob polenajstih ponoči pred hišo madame Cajanove. — Hoteli ste med tem pustiti le doktorju Fitzgeraldu časa, da obišče svojo bolnico.“

Mr. Charles Lake ni mogel ničesar odgovoriti, ker je upri Sherlock Holmes svoj strogi pogled vanj. Molče je povesil glavo.

„Sedaj pa z Bogom, prijatelj; zahvaljujem se vam za vaše podatke,“ je rekel Sherlock Holmes in vzel svoj klobuk. „Prizanašal vam bom, kolikor bo le mogoče.

S svojim priznanjem niste samo rešili dobrega imena kontese Irene Malmaisonove, zame je še neprimerno večje vrednosti. Kakor za gotovo upam, ste mnogo pripomogli k temu, da rešimo London pošasti, ki se je dosedaj vsem poizvedovanjem policije rogala v obraz.“

7. POGLAVJE.

Nesrečen zakon.

Bilo je proti večeru. — Na klopi v Hydeparku približno tam, kjer se dviga Byronov spomenik, je sedel mlad, angleški častnik in opletal z malo palico — zakaj angleški častniki jo nosijo skoro vedno — nestrpno po svojih škornjih.

Klop je stala pred visokim grmom, ki je bil v polnem cvetju.

Mladi častnik je skočil po konci ter se zabaval s tem, da je od vejice tega grma klatil pero za peresom.

Bil je kakor človek, ki nestrpno čaka in v nervozni razburjenosti, ker ne ve, ali ne bo čakal zaman.

Nenadoma je prišla po ozki stezi, ki je vodila k Byronovemu spomeniku v Hydepark, vitka, mladostna žena.

Komaj jo je častnik zagledal, že ji je šel živahno nasproti.

„Srečen sem, mila Ruth, da si prišla,“ je rekel in pozdravljaje pristopil k lepi, mladi gospej, ki je štela kakih 24 let.

„Že sem se bal, da ti je bilo morda nemogoče priti, kakor sva se dogovorila.“

„To bi se bilo skoro zgodilo,“ je odgovorila Ruth z drhtečim glasom, „zakaj ravno danes Robert ni hotel oditi, čeprav odrine drugače skoro vsak dan ob tem času, da še enkrat obide svoje bolnike.

Hvalila sem Boga, ko je končno odšel, in hitela sem kolikor mogoče v tvoje naročje.“

Mladi častnik je prijel njeno roko in jo nesel k ustnicam.

Ozrl se je naokoli, in ker ni videl nikogar v bližini se je osmelil, objel svojo ljubico in jo strastno privil k prsim.

„Kako se moreš drzniti, moj Harry, in me tukaj poljubiti!“ se je jezila mlada, lepa gospa, „pomisli vendar, če bi naju kdo videl!“

Na lepem, nekoliko zagorelem licu mladega častnika se je pojavila neka ozlovoljenost.

„In če bi naju tudi kdo videl, Ruth, enkrat morava stvari storiti konec. Ali ni pravica na moji strani? Ali nisva bila tajno zaročena, predno te je tvoj oče naravnost prisilil, da postaneš žena Roberta Fitzgeralda, ki je imel nerazumljiv upliv na tvojega očeta. In če te sedaj poljubljam in te imenujem svojo, ne ravnam kakor tat, — marveč on te je meni ukradel, uropal!“

„Ah, Harry, saj veš, da ljubim samo tebe, ali — poročena žena sem in sram me je, da tako zlorabljam njegovo zaupanje in se na skrivnem shajam s teboj.

Ali odkar si se vrnil iz Indije in odkar si prvikrat stopil zopet predme, opirajoč se na svoje starejše pravice, od takrat čutim, kako globoko, iskreno te ljubim in kako — sem zaradi tega nesrečna.“

Vroče solze so privrele iz oči mlade, lepe žene, in spustila se je na klop pred grmom.

Kapitan Harry Thomson je sedel kraj nje.

Šepetal ji je vse one sladke besede, ki jih ima ljubezen vedno na razpolago.

Iz vsake njegove besede se je jasno opažal namen, da odtrga Rutho od njenega moža in jo vzame k sebi.

„Ali si srečna poleg tega moža?“ je zaklical. „Ne, nisi in ne moreš biti, zakaj nikdar ga nisi ljubila. Sploh ne razumem, kako moreš biti, ti s svojo jasno, solnčnoveselo naravo, zadovoljna ob strani tega mrkega učenjaka.“

Globok vzdihljaj se je izvil iz prsi lepe Ruthe.

„Mogoče bi bila kaka druga postala z njim srečna,“ je odgovorila Rutha, „jaz nisem mogla; — ah, Harry, če bi le vedel, kako je čuden! Često kleči pred menoj, me obožuje, kakor da bi bila božanstvo, me roti, naj ga ljubim, kakor me ljubi on, vroče, iskreno, strašno, potem pa se zopet po cele dneve zaklene v svojo sobo, me noče videti, niti ne more slišati mojega koraka. Nekaj ti bom zaupala, Harry, ali za božjo voljo, ne izdaj nikomur te skrivnosti; Harry, mislim, da je moj mož blazen!“

„Blazen?!“ je vzkliknil presenečen mladi kapitan; „ah, motiš se, Rutha. Kako bi mogel biti tako znamenit učenjak, tako spreten operater, ki uživa splošno zaupanje svojih bolnikov, blazen?“

„Poglej mu v oči in videl boš v njih zagoneten ogenj, opazuj, kako so njegove kretnje nemirne in nagle!“ je razlagala nesrečna gospa častniku. „Pred nekaj leti — ko je živel še v Indiji — ga je pičila v nogo kobra, jedna onih najstrašnejših kač, katerih pik je skoro vedno smrtonosen. Takrat se mu je posrečilo, da je ušel smrti, ker je ranjeno nogo takoj podvezal. Od onega časa pa je postal povsem drug človek, in bojim se, da se mu strup pretaka po krvi.“ Zamišljeno je sklonila lepo glavo.

„Če je stvar taka, moraš na to delati, da se preišče in dožene njegovo duševno stanje,“ je dejal častnik, katerega je vest njegove ljubljenke vznemirila. „Imaš morda še kake druge dokaze za svojo trditev? Ti, ki si jih navedla, bodo težko zadostovali.“

„Dà, še drug dokaz imam: Robert zapusti vsako noč skrivoma hišo; natanko mi je znano, ker sem ga opazovala,“ je pripovedovala gospa. „Neznano mi je pa, kam hodi. Ali kadar se vrne s takovega nočnega izleta, se vselej zaklene v sobo in spi do poldne, dà, celo do večera.“

„Zdravnik, ki ostavlja ponoči hišo, ni nič kaj izvanrednega,“ je opomnil mladi častnik. „Končno morda vrši tudi ponoči težki svoj poklic; mogoče ima nevarno bolne, ki jih mora obiskavati tudi ponoči“

„Le tako bi se dalo razlagati,“ je odgovorila Rutha.

„To misel potrjuje tudi okolnost, da najdem skoraj vsaki pot, če je bil ponoči zunaj, sledove krvi na njegovi blazini in v postelji.“

„No, vidiš,“ je vzkliknil častnik; „gotovo prihaja od kake operacije.“

„Ali se tudi ponoči izvajajo operacije? Bila sem mnenja, da se morejo izvršiti le ob svetlem svitu dneva?“

„V nujnih slučajih more biti umestno, da se operira tudi v noči,“ je odvrnil kapitan. „Ne, dete moje, tudi to še ni dokaz, da je tvoj soprog duševno bolan.“

„Dobro; navesti ti hočem še en dokaz, ki se ne bo dal tako lahko ovreči,“ je nadaljevala Rutha.

„Bilo je približno pred štirnajstimi dnevi; zbudila sem se okoli polnoči in se splazila v sobo, iz katere vodijo vrata v sobo mojega soproga. Hotela sem prisluškavati, ali se je že vrnil domov, zakaj šel je tisti pot skrivoma z doma.

Skozi ključavnico sem videla, da gori v sobi mojega soproga luč. Nenadoma je luč ugasnila, skoro isti trenotek so se odprla vrata, a na pragu se je pojavil divji, neznan mi človek.

Oblečen je bil kakor vagabund, podoben onim sumljivim prikaznim, ki jih človek srečava v nočnem času v predmestjih.

Divji so mu bili brki, lasje ščetinasti, okoli vratu pa si je ovil šal.

Samo toliko sem imela še časa, da sem skočila nazaj in se skrila v izdolbini pri oknu. In veš, kdo je bil vagabund? Moj soprog, slavni operater, Robert Fitzgerald!“

„Nemogoče!“ je vzkliknil kapitan, ves začuden. Kaj je moglo napotiti tvojega soproga, da se je tako našemil?“

„Ne vem. Ali da je bil on, da se je preoblekel, sem natanko dognala. Takoj sem poklicala vratarja in ga vprašala, ali je moj mož v tej noči šel iz hiše. Vratar je vprašanje zanikal. Pristavil pa je, da si je dal napraviti moj soprog ključ do malih vrat, ki peljejo na vrt. Sicer pa gospod doktor zapušča hišo vedno pri glavnih vratih, je nato opomnil.

Nato sem šla v sobo svojega soproga in jo preiskala natanko. Tukaj sem našla na preprogi nit šala, ki ga je imel vagabund okoli vratu. Ukradena ni bila iz sobe niti najmanjša malenkost. Vse je bilo v najlepšem redu jedino na mizi svojega soproga sem našla zrcalo, ki ga prej nisem nikdar videla. To je dokaz, da si je Fitzgerald pred tem zrcalom uredil svojo nenavadno obleko.“

Kapitan je neverjetno zmajal z glavo.

„Menim, dete, da se v tem oziru motiš. V tvoji hiši ni bil preoblečen, marveč popolnoma pristen vagabund.

Mogoče je nameraval krasti, ali iz kateregakoli vzroka ni mogel izvršiti svoje namere in moral je oditi, ne da bi bil kaj opravil,“ je razlagal. „Ha, ali bi se v Londonu smejali, če bi slišali, da se sloveči operater Robert Fitzgerald ponoči našemi, da bi bil videti kot razbojnik!“

„No, povedati ti morem samo, kar sem videla,“ je dejala Rutha nekoliko razdražena. „Ah, zelo sem nesrečna, Harry; in resnično, nedostaje mi moč, da bi še dalje živela tako življenje. Na mojo nesrečo živi moj oče sedaj v Indiji, da odpravi tam svoje posle. Vrne se šele v štirih mesecih ... Kdo ve, kaj bo z menoj v štirih mesecih, — mogoče niti živela ne bom več.“

„Potem ostaja samo jedno sredstvo,“ je odgovoril kapitan, „ostavi svojega moža in pridi k meni!“

„K tebi, Harry? — Ah, kako rada! Kako srečna bi bila, da živim ob tvoji strani, ali — ljudje bi kazali za menoj, me zaničevali, me imenovali nepošteno ženo!“

„Ali ne bi hotela enkrat obiskati moje matere, da si olajšaš pri njej svoje srce? Znano ti je, kako te ljubi,“ je dejal mladi častnik.

„Tvoja dobra mati! — Tudi jaz jo ljubim iskreno. — Dà, rada bi jo zopet videla, ali Fitzgerald je zelo ljubosumen, zato ne smem skoro nikdar ostaviti hiše brez svoje družabnice.

Tej pa ne smem zaupati, da grem k tvoji materi; zakaj Fitzgerald ve, da sem te ljubila, in niti — slišati noče tvojega imena.“

„Navzlic temu te prosim, pridi!“ je prosil mladi častnik.

„Daj, da preživiva jedno uro popolnoma nemotena — ne odreci mi te prošnje, ljubljena Rutha, — naj mi bo to dokaz tvoje ljubavi!“

„Tedaj dobro — pridem!“ je obljubila Rutha; „ali ostati mora popolna skrivnost!“ Zamislila se je zopet, se nasmehnila in nadaljevala potem: „Jutri zvečer predava Fitzgerald v zdravniškem društvu.

Iz hiše pojde ob osmih zvečer, jaz pa vzamem takoj voz ter se pripeljem do ogla vaše ulice. Ali kje stanujete sedaj?“

„Kjer stanujejo reveži,“ se je smejal kapitan; „še vedno v Walworthski ulici. Ni posebno prijazen kraj, ali moja mamica ima tamkaj malo hišo z vrtičkom in starka bi za nobeno ceno ne zamenjala svojega doma z drugim, če tudi boljšim in lepšim.“

„Torej jutri med deveto in deseto uro pridem k vam, potem ostanemo lahko skupaj in ob enajstih me spremiš domov ali, bolje rečeno, v bližino mojega stanovanja. To se mi ne zdi nevarno, ker se povrne Fitzgerald bržčas šele pozno po polnoči domov.“

Mladi častnik se ni mogel vzdržati, da se ne bi z vročimi objemi in poljubi zahvalil ljubljenki za njeno obljubo.

„Ali sedaj moram domov,“ je vzkliknila Rutha in vstala. „Spremi me košček pota skozi Hyde-park!“

Zaljubljenca sta vstala, častnik je ponudil Ruthi roko, in ko se je ona s hitrim pogledom prepričala, da ju ne more nihče videti ali slišati, je položila takisto svojo roko v roko mladega častnika.

Nežno se privijajoč k njemu je odšla ob njegovi strani.

Tedaj je zašumelo v grmu, in iz njega se je oprezno pojavila visoka, sloka postava.

Bil je to — Sherlock Holmes, ki se je priplazil z neslišnim smehom iz grma. „Stara stvar je“, tako je dejal, da so ljubeči vedno neoprezni. Slišal sem vsako besedo. Bila je vendar vražje dobra ideja, da sem nekaj dni sem neprestano sledil soprogi doktorja Fitzgeralda, kamorkoli je tudi šla.

Če hočeš odkriti tajnosti moža, se drži žene!

In kako važne stvari sem danes slišal! — Z zlatom se ne dajo plačati.

A jutri zvečer hoče gospa Rutha Fitzgeraldova obiskati mater moža, ki ga ljubi; v Walwothsko ulico pojde, — torej — poskusiti hočem najsmelejše, da rešim zagonetko, ki plava kakor mračno prokletstvo nad Londonom. — Da, upam, zakaj kdor upa, dobi!“

8. POGLAVJE.

Uslužni gospod.

„Številka 37“, je zaklical sluga, ki je imel v predsobi doktorja Fitzgeralda skrbeti za to, da so prihajali bolniki v ordinacijsko sobo natanko po številkah, ki so jih dobili pri vstopu v hišo. — „Boga mi, dolgo ste čakali, prijatelj, prav zadnji ste, ki ga danes doktor še sprejme“.

Te besede je dejal sluga človeku, ki je bil preprosto, meščansko oblečen.

Oblečen je bil v dolgo sivo suknjo s starinskimi gumbi in ravnotakim telovnikom in hlačami. Njegovo obuvalo je bilo nerodno in palico, ki jo je držal v roki, je prav gotovo nosil še njegov ded.

„Tukaj pač nič ne pomaga“, je odgovoril slugi; „če se obrne človek na tako slovečga zdravnika, mora seveda potrpeti. Ali sedaj lahko vstopim? Hvala!“

Neznanec si je pogladil še enkrat svojo kratko rumenkasto brado in potegnil z roko preko že osivelih las ki so mu padali od temena do ramen in bili tako gladko počesani, da je bil sličen kakemu puritancu.

Potem je stopil k vratom, potrkal in vstopil, ko je začul klic: „Naprej“.

Doktor Fitzgerald je sedel za svojo pisalno mizo.

Niti glave ni obrnil, ko so zaškripala vrata.

Zdelo se je, da je popolnoma zatopljen v čitanje neke knjige.

„Oprostite, gospod doktor“, je dejal bradati človek in pokašljal.

Doktor Fitzgerald je planil kvišku, kakor da se je prebudil iz sanj.

Lice mu je bilo bledo, interesantno, popolnoma obrito, oči velike in temne, a na čelu nad nosom sta se mu vrezali dve globoki gubi.

Njegovi kodrasti lasje so bili nazaj česani tako, da se je videlo čelo misleca še višje.

„Ah, še kdo?“ je vzkliknil; „mislil sem, da sem za danes popoldne končal. Stopite bližje, gospod, — na čem bolehate?“

„Gospod doktor“, je šepnil plavolasi, „nisem prišel k vam kot bolnik“.

„Jaz pa sprejemam samo bolnike“, je vzrojil doktor Fitzgerald. „Idite, gospod, za druge posle nimam časa!“

„Rad bi vas o nečem obvestil, gospod doktor, kar mi teži dušo.“

„Pošten človek sem in ne morem trpeti, ako varajo druzega poštenega človeka“.

„Kaj pa brbljate, — koga varajo?“

„Vas, gospod doktor! in to vaša lastna žena.“

Doktor Fitzgerald se je vzpel kakor zver, — z roko je pokazal k vratom in hotel s to odločno kretnjo brzčas napotiti neznanca, naj ostavi sobo.

Ko pa je ta svoji vesti pridal še neko ime, je bilo s samozavestjo doktorjevo pri kraju. Bradač mu je namreč zašepetal ime: „Kapitan Harry Thomson“.

Doktor je zadrgetal, kakor da bi ga bila oplazila strela. Grozeče so se razširile njegove oči, okoli njegovih usten pa je drhtelo in trepetalo kakor pred nevihto, kadar pretrga prvi blisk težki vzduh.

„Kaj ste rekli? — kakšno ime ste imenovali? — odkod poznate to ime?“ je vprašal v silni razburjenosti.

„Iz Hydeparka“.

„Ne razumem vas“.

„Takoj me boste razumeli bolje, gospod doktor, samo pustite me govoriti! — Dobra duša sem in ničesar ne zahtevam za uslugo, ali — vedite, ogorčen sem, moralno ogorčen, in to me je napotilo, da vas posetim“.

„Bolj na kratko prosim“, je dejal Fitzgerald z zamolklim glasom; „a pred vsem govorite tišje, ne maram, da vas slišijo. Bog ve, ali kdo ne prisluškuje! Niti v lastni hiši nisem varen, za vsako steno voluni kdo.“

„To mora biti pa neprijetna hiša,“ je odvrnil neznanec; „sicer me pa nič ne briga. Verjamem pa iz srca rad, da vas zalezujejo, zakaj vaša žena — gospa Rutha — o, gospod doktor, kako pokvarjene so pač žene!“

„Dà, pokvarjene — zelo pokvarjene,“ je siknil Fitzgerald, „tako so podle, da bi se morale zatreti, vse — vse! saj kače se morajo streti, — dà, kače, gospod, ki so bile že od nekdaj tovarišice Evinih hčera.“

„Dobro, zelo dobro, gospod doktor,“ je zaklical filister, „saj kača nas je že iz paradiža pregnala!

Ali sedaj me poslušajte, gospod doktor, potrudil se bom, da govorim tiho... Pridite malo bližje, ako smem prositi. Stvar je namreč ta:

Zovem se Patrik O' Connor in bil sem milar.

Pri tej obrti sem si prištedil nekaj denarja, in ko sem imel dosti, sem dejal, sedaj hočem življenje uživati, in sedaj živim od svojih rent.

O, jako prijetno živim, jako udobno, ustanem, kadar se mi zljubi in potem grem navadno na sprehod v Hydepark.

Pa sem se nekoliko utrudil in si dejal: lezi, lezi malo v grmovje in zadremlji! — Rečeno — storjeno.

Sedem v grm, veste, gospod doktor, na trgu lorda Byrona je bilo, tam, kjer stoji spomenik. Prav pred grmom stoji klop, ali na njo nisem sedel, ker sem nekoliko boječ. Mislil sem si, če zaspiš, ti tatovi lahko ukradejo uro in denarnico, v grmu pa te ne bo videl nihče.

In ko takole sedim in sem ravno na tem, da bi zadremal, slišim govorico. Bil je mlad častnik, ki je sedel tik pred menoj z zelo elegantno oblečeno damo na klop“.

„Mlad častnik z elegantno oblečeno damo?“ je zahropel doktor, „naprej, naprej, gospod, neznosni ste v svojem obširnem pripovedovanju“.

„Takole sem si mislil“, je nadaljeval plavolasi gospod, „poslušaj, kaj si imata povedati; zakaj, takle parček, gospod doktor, vam je včasih kaj smešen. Ti ljudje govore vse drugače kakor drugi pametni ljudje, in to poslušam rad, zelo rad.

Ko pa sem ju poslušal, so se vsejedno oglašali v meni pomisleki.

Bila je omožena ženska, ki je dogovorila z mladim častnikom na klopi sestanek. Pravila mu je o svojem možu, s katerim se je bila poročila v Indiji, pa samo zato, ker jo je njen oče naravnost prisilil k tej možitvi, — da ga pa ne ljubi, marveč druzega — nekega častnika, ki je bil že od nekdaj njenemu srcu najdražji in ki ga ne more pozabiti. Ali sedaj, ko se je povrnil iz Indije, mara še manj za svojega moža“.

Na vsakega nepristranskega poslušalca bi povest tega uslužnega gospoda napravila vtisk bedastega brbljanja brez vsake vsebine.

Ali na doktor Fitzgeralda je vplivalo to glupo govoričenje globoko, naravnost strahovito.

Obraz se mu je spačil, z rokami je ril po črnih kodrastih laseh in vlekel kodre globoke v čelo, da so mu padali malone preko oči.

„In mislite si, gospod doktor,“ je končal izdahrbtom se je shajala v Hydeparku — in jaz sem jo ljubil — ali ona je ljubila samo njega, nikdar — nikdar drugega!“

„On je,“ je zastokal doktor Fitzgerald; „že davno sem slutil, da me žena goljufa. — In za mojim hrbtom se shajala v Hydeparku — in jaz sem jo ljubil — ali ona je ljubila samo njega, nikdar — nikdar drugega!“

„O tem ni govora. Onega drugega — to je v a s — ni ljubila niti najmanje,“ se je zasmejal bradati ovaduh.

„Oni drugi, gospod doktor, za njo sploh ni na svetu, samo da živi ž njim pod jedno streho in da ji plača toalete.

Ali častnika, — aj, da ste videli, kako ga je poljubljala, in kolika je bila žalost, ko sta se morala ločiti!“

„Molčite!“ je viknil doktor Fitzgerald, „molčite, nočem vas dalje poslušati! Ali ne, ne, povejte mi vse,“ ga je zopet naprosil; „vse, vse hočem vedeti.“

„No, veliko vam nimam več povedati; samo to vam lahko še javim, da sta se končno domenila, da bosta enkrat v kratkem preživela eno uro nemotena skupaj.“

„Grom in peklo, nemotena, ste dejali?“

„Dà, dà, nemotena. Kaj se to pravi pri zaljubljencih, vam ne bo neznano, gospod doktor. Taki so najraje sami — haha! — zakaj vedno si imajo spo-

ročiti sila važne in tajne stvari; in tako je vaša gospa obljubila kapetanu, da pride jutri zvečer med deveto in deseto uro v Walworthsko ulico v hišo njegove matere.

No, preveč motila ju mati ne bo. Gotovo je že stara, morda se ne more niti ganiti in potem — potem bosta v resnici nemotena...

Ali za božjo voljo, kaj vam je gospod doktor? Ali vam je slabo? Denite si na čelo mrzle obkladke in pijte —!“

„Ne besede več,“ je hropel Fitzgerald; „prosim vas, pustite me samega! — Jutri ste dejali — jutri zvečer? — V Walworthski ulici ste dejali?“

„Da čisto prav, med deveto in deseto uro, ali ta „jutri“ je pravzaprav danes, zakaj — stvar sem slišal vendar že včeraj v Hydeparku...

No, gospod doktor, pa nikar se zato preveč ne razburjajte,“ je mož prostodušno nadaljeval, „saj imate predavanje v zdravniškem društvu in to je važneje.

Ljubi Bog, taka mala gospa se hoče vendar včasih tudi nekoliko zabavati, in tedaj mora soprog nekoliko skozi prste pogledati.

Vi greste v zdravniško društvo in gospa Rutha, vaša mlada soproga, ona gre pač — v drugo društvo.“

„Ostavite me! — Ne zahvaljujem se vam, da ste mi to povedali! — Gospod, ali mislite, da ne opažam, da se mi rogate?“

„Jaz? — Ah, gospod doktor, saj vendar nisem tak človek.“

Ali v naslednjem trenotku se je umaknil uslužni poročevalec zelo hitro k vratom, zakaj doktor Fitzgerald je iznenada, brez vsakega uvoda zgrabil mal operacijski nož, ki je ležal pred njim na pisalni mizi. Z divjim krikom se je hotel vreči na posetnika, ki mu je našepetal toliko strašnih vesti.

Pri vratih je mož obstal in ostro opazoval doktorja, katerega se je polastila nenadoma velika slabost.

Nož je padel iz Fitzgeraldovih rok, sam pa je stal tresoč se tu, upirajoč stekleni pogled v strop.

Na ustnicah se mu je prikazala pena.

Uslužni gospod, ki je zanetil tako strahovit požar v zdravnikovi duši, je nato hušknil skozi vrata, da prej ko mogoče dospe na cesto.

Ko je bil na ulici, se je nasmehnil in mrmral predse:

„Blazen je, — resnično o tem ne dvomim. In to mu privoščim tudi iz vsega srca; zakaj če bi ne bil umobolen, bi se morala nalašč zanj še enkrat upeljati natezalnica. Zaslužil bi, da ga priklenejo na kolo, kakor so v srednjem veku najhujše zločince.“

Kdo da je bil uslužni gospod, čitatelji ne bodo težko pogodili.

* * *

„Čemu še ne greš v zdravniško društvo, Robert? Ura je vendar že osem.“

S temi besedami je stopila Rutha v sobo svojega soproga in našla ga je na svoje začudenje še vedno v navadni obleki za pisalno mizo.

Glavo je naslanjal v roko in strmel predse.

„Robert,“ je poklicala še enkrat mlada, lepa gospa; „rekel si mi, da predavaš danes v zdravniškem društvu. Čakali bodo na te; neuljudno je, če prideš prepozno.“

„Zelo je neuljudno,“ je izpregovoril Fitzgerald z nekakim čudnim usmevom.

„Zato skrbi, da ne prideš prepozno — pojdi, le pojdi!“

„Kam naj bi šla?“ je Rutha prestrašeno vprašala. „Saj te ne morem spremiti v zdravniško društvo, ker so samo gospodje povabljeni k tvojemu predavanju.“

„Dà — popolnoma prav, samo gospodje,“ je mrmral Fitzgerald.

„Samo gospodje — tudi častniki bodo tam, slišiš, tudi častniki. Ali bi v tem slučaju ne imela veselja iti z mano tja? Postavi se v sredo dvorane in ozri se naokoli. Kdor ti ugaja najbolje, tega si izberi.

Saj si lepa, brez dvoma ti bo vsak rad na uslugo.“

Ruth je sedaj bledela, sedaj rdela, — ogorčeno je dejala:

„Govoriš z izrazi, ki jih ne bom trpela, ki jih moram odločno zavrniti.

Zdi se mi, da mi nameravaš popolnoma zagreniti življenje kraj tebe. Najbolje bi bilo morda za naju oba, da greva za vselej vsak sebi.“

„Misliš, dušica?“ je vzkliknil Fitzgerald in vstal. Polagoma se je bližal svoji lepi in mladi ženi kakor mačka, ki preži na miš.

„Ali misliš v resnici, da bi bilo najbolje, da se ločiva? In h komu bi se zatekla, ko bi ne bila več pri meni? Mogoče k —“

„O svoji bodočnosti bom odločevala sama,“ je odgovorila Rutha.

„Zakaj me tako surovo zgrabiš za roke, ne stiskaj me tako, izpusti me, sicer zakličem na pomoč!“

Z nepričakovanim skokom se je vrgel Fitzgerald na svojo mlado ženo. Zgrabil jo je za roke ter jo izkušal potisniti na kolena.

Ali Rutha se je hrabro branila.

Škrtal je z zobmi in vrtel oči. Grozen je bil videti s svojem spačenim obrazom. Ali Rutha ni izgubila zavesti in posrečilo se ji je, da se je izvila iz njegovih rok.

„Ne drzni se me še enkrat dotakniti,“ je zakričala. „Ne bilo bi zate zdravo! Kaj misliš, da sem brez zaščite, ker mojega očeta ni na Angleškem? Imam prijatelja, ki te pozove na odgovor.“

V istem trenotku, ko je Rutha te besede izgovorila, ji je bilo žal. Z nečloveškim krikom je planil doktor Fitzgerald znova na njo ter jo je treščil na tla.

Glas ji je obtičal v grlu, tako grozno ji je bilo, ko ga je sedaj pogledala.

Blaznost je režala iz njegovih oči ter plamenela kakor živ ogenj.

Krvava pena se mu je pokazala na ustnicah, a skrivljene svoje prste je hotel zakopati v njen beli vrat.

„Pogini, pogini, vlačuga!“ je kriknil hripavo, „Ha — vse ženske iztrebim s sveta.

Pokončal bom to kačjo zalego, jaz — jaz — božji poslanec — zakaj Gospod se mi je prikazal in mi zaklical:

‚Pobijaj — pobijaj kače!‘ “

Njegovi prsti so se zapičili v njen krasni vrat. Lepa, mlada žena je že mislila, da ji je odbila zadnja ura.

Že jo je dušilo, lovila je sapo, obupala je nad svojo rešitvijo, tedaj — —

Nenadona jo je izpustil.

Obraz se mu je razjasnil, ogenj v njegovih očeh je ugasnil.

„Vstani,“ je zaklical trepetajoči, „prosim te, Rutha, idi! Bil sem ob pamet, ali preveč si me razdražila.“

Sam ji je pomagal, da je vstala, in z zadušenim glasom jo je rotil: „Saj te ljubim, Rutha, — ljubim blazno! — Moja jedina želja je, da te osrečim! Vem, pa tudi iz usmiljenja do nesrečnika, mu je odgovorila:

Da ga pomiri in pride iz njegove bližine, morda pa tudi izusmiljenja do nesrečnika, mu je odgovorila:

‚Saj si moj soprog, moram te ljubiti verno in zvesto, ali — tak prizor se med nama ne sme ponoviti več.“

„Nikdar več,“ ji je zatrjeval in dvignil je svojo roko kakor k prisegi.

„Da me le ne bi mučil neprenehoma ta glavobol. Ne vem, kaj je, a tu pod čelom mi kuje nekaj kakor kladivo,“ je pripovedoval.

„Ali dosti tega — prosim te, idi, idi! — Pusti me zdaj samega, preoblečem se, da se popeljem v zdravniško društvo.

Skrajni čas je.“

„Dà, skrajni čas,“ je dejala Rutha, ki je mislila na to, da mora tudi ona iz hiše, da izpolni Harryju obljubo in poseti njegovo mater.

„Skrajni čas je — z Bogom!“

„Z Bogom, Rutha, — poljubi me še jedenkrat! — Ne, ne boj se me — na rokah bi te nosil skozi vse življenje — zaklade vsega sveta bi položil pred te... Kaj? Čelo mi nudiš, da je poljubim — čelo? Zadovoljujem se za sedaj s tem belim čelom, a ko se vrnem ponoči, hočem tvoja rdeča ustna.“

Smilil se ji je, a vendar se je stresla, ko je začutila njegove vroče ustnice na svojem čelu.

Doktor Fitzgerald je spremil svojo ženo do vrat in jih potem zaklenil za njo. Nato je stopil k pisalni mizi in je vzel iz nje malo šatuljo.

Notri je bila stekleničica, iz katere je potegnil malo brizgalko, polno bele tekočine.

Nato si je zavihal rokav in srajco nad komolec in ubodel iglo brizgalke pod svojo kožo.

Za malo minut se je vzravnala njegova postava, poteze njegovega obraza so se ugladile, iz oči pa mu je seval miren sijaj.

Popolnoma drug človek je postal doktor Fitzgerald.

To je učinil morfij, katerega se je nesrečnik že dolgo posluževal.

9. POGLAVJE.

Sherlock Holmes dobi stavo.

V mrko razsvetljeni veži neke hiše v Walworthski ulici je stala elegantno oblečena dama, o kateri bi vsak trdil, da je rojena Angležinja.

Angležinje so prej vitke kot bujne, in mnoge izmed njih so izvanredno velike.

Taka je bila tudi mlada dama, ki je stala v veži. Zraven nje je bil mlad človek, ki je neprestano motril damo z občudovalnimi pogledi.

„Mr. Holmes, kako ste se danes preoblekli,“ je zašepetal mladi mož za damo maskiranemu detektivu; „s tem nadkriljujete vse, kar sem do sedaj videl pri vas.

Izpremenili ste se zares v elegantno damo. Resnično, če bi vas srečal na cesti, bi se mogel zaljubiti v vas.“

„Zares?“ se je smehljala dama, „in kaj bi šele dejal Harry, da vidiš ono, katere poteze sem verno posnel?

Povem ti, do pičice sem sličen gospej Ruthi Fitzgeraldovi.

A sedaj, Harry, na delo — slišim drdranje koles. Skoro gotovo je kočija, ki se je v njej pripeljala gospa Rutha. — Dà, zares — voz je obstal na oglu. Hitro, Harry, skoči tja, vrzi se v voz in sporoči gospej Ruthi, kar sem ti prej naročil!“

Harry Taxon je ostavil v ženo preoblečenega detektiva in je hitel ob zidovju starih hiš v Walworthski ulici do voza.

Prav ko je obstal pred kočijo, so se od znotraj odprla vrata in — Rutha je hotela izstopiti.

„Milostiva,“ je zašepetal Harry, „dajte mi hitro roko in pojdite z menoj!“

„Kdo ste, gospod?“

„Soprog vam je za petami,“ je odgovoril Harry, ne oziraje se na njeno vprašanje.

„Grozna usoda vam preti, ako mi ne sledite, — izdani ste!“

„Usmiljeni Bog — soprog ve —?!“

„Vse. Znano mu je, da nameravate posetiti kapitana Harryja Thomsona. Vsak čas je lahko tukaj,“ je šepetal Harry. „Hitro gospa, rešim vas ali slediti mi morate!“

Rutha je bila tako zmedena, da ni dalje vprševala in poizvedovala, nego vzela je Harryjevo roko.

Bliskoma je izginil ž njo v neki stranski ulici ob Walworthski cesti...

Medtem je Sherlok Holmes zapustil vežo.

S prožnimi, plesajočimi koraki, kakor jih ljubijo gotove dame, je hitel k vozu in dejal izvoščku:

„Postojte tukaj! — Počakati hočem nekoliko časa v vozu, zamujeni čas vam plačam.“

„To je čudno,“ je mrmral izvošček, „pred minuto je ostavila voz, sedaj gre zopet vanj! — Kaj neki to pomeni? —Glavo stavim, da tiči ljubezen vmes. Sicer je pa glavno, da sem plačan, ostalo me ne briga...“

Holmes je sedel v voz, spustil okno in gledal po cesti.

V Walworthski ulici ni bila sicer tema, ali nad mestom je visela zopet ona pusta londonska megla, ki je tisto malo luči, kar jih je bilo v tej ulici, ni moglo prodreti.

„Prihaja!“ je šepnil Holmes. „Evo ga, tam zavija okoli ogla — stari vagabund z razmršenimi brki — gotovo je on, preoblekel se je!“

V detektivu je kuhala divja vročica.

Čutil je, da je prišel odločilen trenotek. Od te minute je odvisno, ali bo mogel razrešiti tudi to mračno zagonetko ‚Jacka-razparača‘, kakor jih je že veliko.

Detektiv je stopil iz voza. Ob hišah je šel z onim lahkim korakom, ki znači pocestne ženske. Nenadoma je pohitel vagabund proti njemu.

„Kam?“ je vprašal z zagrljenim glasom. „Hej, mala, pridi sem! Lep par bi bila lahko.“

„Če ti ugajam,“ je odgovoril Holmes, izpremenivši glas, da je zvenel ženski, „ti si mi povšeči.“

Ko je detektiv to izgovoril, je stopil k svetilki.

V istem trenotku se je izvil iz vagabundovega grla besen krik:

„Torej vendar — moja žena, moja žena — je vlačuga! — Naj tedaj umre, kakor umirajo londonske vlačuge —! Na kolena! — ‚Jack-razparač‘ je nad teboj!“

S tako silo se je vrgel vagabund nanj, da se je Sherlock Holmes komaj vzdržal na nogah.

Z jedno roko je zgrabil detektiva za grlo, a z drugo je potegnil iz žepa dolg, oster nož, zamahnil in udaril z ostrino krepko na telo preoblečenega detektiva.

Začul se jasen zvok — ostrina je izpodrsnila — jekleni oklep, ki ga je imel Holmes na vsem telesu, je storil svojo dolžnost.

V naslednjem trenotku se je prizor izpremenil.

„Jack-razparač‘ se je prestrašen opotekel nazaj, ko je videl, da se mu je ponesrečil grozni poizkus.

To sekundo je porabil detektiv in prijel straho-

vitega človeka naglo kakor blisk za obe roke. Vnela se je grozna borba na življenje in smrt — borba, ki se je v njej še pravkar tako ljubki obrazek mlade žene izpremenil v značilne poteze slovitega detektiva.

„Ali te končno imam, grozna pošast, pred katero je dosti dolgo trepetal ves London,“ je viknil Sherlock Holmes. „Jack-razparač“, doigral si svojo ulogo!

Pasti moraš doktor Fitzgerald, zakaj tako mi vere, ti in nihče drugi je človek, ki ga angleški narod imenuje z grozo ‚Jacka-razparača!‘!

Še zamolklo hropenje — ‚Jack-razparač‘ je ležal na tleh.

Isti trenotek ga je Holmes zvezal, vzdignil in nesel v voz.

„Izvošček“, je zaklical; „zapeljite me do glavne policijske postaje!“ — —

*

Mr. Warrn, londonski policijski ravnatelj, je sedel za pisalno mizo in je ravnokar hotel podpisati zaporno povelje, ki ga mu je predložil Murphy.

„Zatrdno ste torej prepričani, Murphy“, je vprašal ravnatelj, „da ni nihče drugi nego Grover Bell morilec pevke Lilian Bellove?“

„O tem sem popolnoma prepričan, sire,“ je odgovoril Murphy. „Zajedno hočem prijeti tega Grovera Bella, ki je brez dvojbe ‚Jack-razparač‘? Haha, visokorodni moj kolega, mr. Holmes, je izgubil stavo.“

„Ali to zares mislite, Murphy?“ se je začul za detektivovim hrbtom glas; „izvolite pogledati semkaj! — Tu sem vam privedel ‚Jacka-razparača‘ — priznal vam bo vse.“

Warrn in Murphy sta začudeno zrla na Sherlock Holmesa, ki je — še vedno kot ženska oblečen — pripeljal v sobo zvezanega doktorja Fitzgeralda.

„Mr. Warrn,“ je dejal Sherlock Holmes z nekoliko razburjenim glasom, ‘,zastavljam vam besedo in jamčim vam s svojim dobrim imenom, ki sem si ga pridobil z naporno večletno delavnostjo, da ‚Jack-razparač‘ ne bo več spravljal Londona v strah in grozo. Ta skrivnostna pošast ni bil nihče drugi kakor ta človek. Ali on je nesrečnik! Bolj zasluži naše usmiljenje kakor kletve, ki je ž njimi obsul svet njegovo glavo. Pred vama stoji — sloveči zdravnik in operater doktor Fitzgerald — gotovo ga poznate osebno, mr. Warrn, samo poglejte ga!“

In Holmes je odtrgal doktorju Fitzgeraldu narejene brke in vlasuljo. Warrn se je zgrozil in je zakričal:

„Za Boga — doktor Fitzgerald je!“

„Izgubil sem stavo, mr. Holmes,“ je dejal Murphy, „prosim, dajte mi roko! Brez zavisti vam moram priznati, da ste večji od mene. In mislim, da na svetu ni druzega detektiva Holmesa.“

*

Po dogovoru Sherlocka Holmesa, Warrna in Murphyja ni zvedel nihče, kdo je bil ‚Jack-razparač‘.

Ali ta strašna šiba božja odslej ni več tepla londonskega prebivalstva; nikdar več se ni slišalo o ‚Jacku-razparaču‘ in njegovih obžalovanjavrednih žrtvah.

Doktorja Fitzgeralda so prepeljali še tisto noč v blaznico, v katerej je štiri tedne kasneje po groznih napadih besnosti končal svoje nesrečno življenje.

Leto pozneje se je poročila bogata Rutha z ljubljenim Harryjem...

Holmes, Warrn in Murphy pa so vestno izpili šampanjec, ki ga je postavil Warrn kot stavo.

Tudi Harry Taxon je bil v njihovi družbi, in mi moramo čitateljem celo izdati, da se je prvič v življenju ta večer opil, ali — opil se je s šampanjcem, in sicer na čast svojega ljubljenega mojstra.

Zato mu ne smemo zameriti, da je bil prvič pijan...

Konec.

Sehrlock Holmes in njegovi znameniti doživljaji.

Naslovi prvih šestnajsterih zvezkov.

Izšli so:

Zv. 1. Skrivnost mlade vdove.
Zv. 2. Samo kapija tinte.
Zv. 3. Gospa s kanarskim briljantom.
Zv. 4. Zaklad trgovca s sužnji.
Zv. 5. Lepa bolničarka.
Zv. 6. Kako so prijeli „Jacka razparača“.
Zv. 7. Londonski ponarejalci denarja.

Tiskajo se:

Zv. 8. V rakvi kraj bombe.
Zv. 9. Plemič — tat.
Zv. 10. Grob v svetilniku.
Zv. 11. Poljski žid.
Zv. 12. Kraljičina oprava iz čipek.
Zv. 13. Pariški cunjar.
Zv. 14. Prebrisani višji natakar.
Zv. 15. Prikazen iz groba.
Zv. 16. Ljubosumna morilka.

Vsak mesec izidejo štirje zvezki z naslovno sliko v barvah. — Zvezek stane 30 h. — Naročnina za 5 zvezkov franko s pošto K 1.80. — Založnik in izdajatelj

Gjuro Trpinac, knjigotržec, Zagreb, Ilica 6.

Naročila sprejemajo in prodajajo zvezke vse slovenske knjigotržnice.

Detektiv Sherlock Holmes

in njegovi znameniti doživljaji.

Zvezek 7.

Londonski ponarejalci denarja.

„Odpri, lopov! — rad bi zvedel, kaj se godi za zidovi te božje hiše!“ je zaklical Sherlock Holmes smrtno preplašenemu cerkovniku.

Ponatisk je prepovedan. Pravica prevajanja na druge jezike je pridržana.

Published 5. Sept. 1908. Privilege of Copyright in the United States of America reserved under the Act approved March 3, 1905 by Gjuro Trpinac, Zagreb, Ilica 6.

Londonski ponarejalci denarja.

1. poglavje.

Blagajnik angleške banke se ne zmoti — nikdar.

Pred jedno mnogobrojnih blagajnic angleške banke, pred katerimi se je kakor vedno trlo na tisoče ljudij, je korakal silno razburjen sivolas človek, katerega ni razodevala samo obleka, temveč tudi vse njegovo obnašanje kot malomeščana.

Dolgi krajci njegove šokoladnobarvne suknje so frfotali po zraku za njim. S špansko palico, okrašeno z velikim srebrnim gumbom, je udarjal srdito po tleh.

„Le kako dolgo to traja," je klical, „tako delajo s časom strank, kakor bi čas ne bil več zlato."

„Kaj pa pravzaprav hočete, sir?" je vprašal sluga angleške banke, kakor jih je bilo za vzdrževanje reda obilu tu. „Ali ste se pritožili?"

„Pritožil? Prav zares, vzroka bi imel dovolj, da se pritožim. Vložil sem ček, a sedaj čakam na denar že cele štiri minute. Le pomislite, štiri minute to je cela večnost!"

„Ali prosim vas, gospod, prepričajte se samo, da je tu še mnogo drugih, ki čakajo na denar.

Štiri minute pač ni dolgo, zakaj ček mora prepotovati prej vse knjigovodstvo, preiskati ga morajo glede njegove pristnosti."

„Pristnost! — Charles Knox ni goljuf, sir — če vloži ček, je dober."

„Kako visoka pa je svota, ki jo pričakujete?"

„To vam ni sicer nič mari, dragi gospod — 120 funtov šterlingov je — nikaka malenkost."

Sluga se je smejal.

„Za angleško banko je vsekakor malenkost," je odgovoril, „ali samo mirno čakajte, da vas pokličejo, potem dobite svojih 120 funtov šterlingov v gotovini in v redu."

„Zahvaljujem se najlepše za ta svet, najpokorneje se zahvaljujem!" je upil Charles Knox, a njegov obraz se je zalil s krvjo tja do koreninic njegovih sivih las.

„To bi si bil povedal lahko sam — hu, hu, tu je vroče — naravnost nezmisel je, da se tukaj tako kuri."

„To vam tudi ni po volji?" je vprašal sluga — „a vsi drugi gospodje se pritožujejo, če se tukaj ne kuri dosti."

„Ti gospodje me ne brigajo prav nič."

„V vaših žilah se pretaka nemara ribja kri?"

„Vročine ne morem prenašati — prosim, odprite okno."

„Ne smem — strogo prepovedano je.

Okna angleške banke se odpirajo samo v izvenposlovnem času."

„Jaz pa želim, da odprete okno!" je kričal Knox in udaril ob mizo v bližini, da so se razleteli popirji na okoli.

„Angleški državljan sem in imam popolnoma pravico, da prosto diham!"

„Mož je blazen!" je zamrmral sluga in obrnil srditi stranki angleške banke hrbet.

„Tepec! — Neroda!" je kričal za njim Knox, a sluga se ni zmenil več zanj.

Zmignil je z rameni in se smejal.

V svoji praksi je imel opraviti z najrazličnej-

šimi čudaki, ki so prihajali iz vseh delov sveta v angleško banko. Tako se je navadil potrpljenja in miru.

Sicer je bil pa Knox ravno sedaj rešen čakanja, kajti od jedne blagajne se je slišal blagajnikov glas:

„Charles Knox!“

„Tukaj,“ je odgovoril človek v šokoladnobarvni suknji.

„No, ali bi ne bili tako ljubeznivi, da mi napravite prostor, saj ste vendar čuli, da se je pravkar klicalo moje ime, ali ste mogoče vi prej na vrsti?“

Vitki, elegantno oblečeni gospod, ki ga je nagovoril Knox s temi besedami, je mrmral nekaj med zobmi, kar gotovo za Knoxa ni bil poklon.

Knox je stopil pred okno blagajne.

„Ali ste Charles Knox?“ je vprašal blagajnik.

„No, če poznate moje ime, potem morate tudi vedeti, da sem Charles Knox!“

„Charles Knox, slaščičar iz Cableske ulice. Koliko vam je izplačati?“

„120 funtov.“

„Želite v zlatu ali v bankovcih?“

„Vzamem, kar dobim. Vesel bom, samo da pridem iz teh prevročih prostorov; tu človek malodane zadahne.“

„Torej bankovce,“ je dejal uradnik in jih začel naštevati.

„120 funtov šterlingov!“ je zaklical blagajnik, ko je bil gotov, „bodite tako prijazni in stopite v stran, da pridejo na vrsto drugi.“

„Prosim zelo, dovolili boste vendar, da svoto tudi preštejem!“ je kričal besno slaščičar iz Cableske ulice, „ali mislite, da sem otrok, ki zaupno spravi vse, kar mu kdo potisne v roko?

Deset, dvajset, štirideset, šestdeset, sto, stodeset, stodvajset — aha, sva že skupaj — v resnici ste mi izplačali deset funtov šterlingov preveč!“

„Obžalujem, motite se“, je odgovoril blagajnik hladnokrvno, „angleška banka se ne zmoti nikdar!“

„Se ne zmoti nikdar!“ je upil Charles Knox in si odpel telovnik, „prepričajte se, da leži tu namesto stodvajset stotrideset funtov šterlingov.

Bodite tako dobri in vzemite si naočnike, če ste mogoče kratkovidni! — Kaj pa je to? — Kolika pa je svota, ki leži tukaj na deski?“

„Stotrideset funtov šterlingov!“ je odgovoril blagajnik.

„Ker ste mi imeli pa izplačati samo stodvajset, ste mi dali deset funtov preveč“.

„Nikakor, stodvajset funtov sem položil semkaj, odkod pa bankovec, ki je preveč, ne vem in me tudi nič ne briga. Bodite tako dobri in —“

„Prosim, vzemite deset funtov nazaj!“

„Ne, sir, tega ne storim, zakaj štel sem popolnoma prav!“

„Vi mi hočete torej nekaj podariti?“ je kričal Charles Knox, rdeč v obraz kakor rak.

„Meni, najpremožnejšemu londonskemu slaščičarju? — To je žalitev, Anglež sem in ne trpim, da mi kdo kaj podari!“

„In jaz sem blagajnik angleške banke in se ne motim, če izplačujem denar! Prosim torej —“

„Pritožim se, in sicer na mestu!“

„To je vaša stvar!“

„Peljite me h guvernerju, — govoriti hočem z guvernerjem angleške banke.

Ne maram, da bi mi kdo stisnil deset funtov v roke, ki niso moji; h guvernerju hočem!“

„Smith, peljite gospoda h guvernerju! — Dalje! — Stvar je končana“.

„Ali, mr. Knox“, je dejal sluga, potegnivši moža s čokoladnobarvno suknje iz gneče. „Pomirite se vendar; vendar ne boste hodili radi take malenkosti do guvernerja. Vzemite teh deset funtov in privoščite si zanje ale in porterja!“

Charles Knox ga je pogledal tako besno, kakor da ga hoče raztrgati na drobne kosce, a potem kratko dejal:

„Peljite me k guvernerju — drugo vam nič mari — videti hočem, ali si človek v svobodni Angleški ne more poiskati pravice — ali mogoče mislite, da me guverner ne bo maral sprejeti?“

„Guverner sprejme vsakogar, ki se hoče pritožiti“, je odgovoril sluga, „in naša dolžnost je, da dovedemo v takem slučaju nezadovoljneža takoj k njemu“.

„Potem me pa peljite — čemu me ne peljete, čemu stojite tu, kakor bi bili sami guverner? Ali naj se morda pritožim pri vas?“

„Surovina“, je zamrmral sluga; „prosim, pojdite z menoj.

Razsaja, kakor bi bil dobil stotisoč funtov šterlingov premalo, v resnici je pa našel deset funtov“.

Knox je korakal s trdimi koraki za njim v drugi trakt ogromne zgradbe, ki jo zavzema angleška banka. Naposled je prišel preko stopnic, kritih z mehkimi preprogami, na širok hodnik in odtam v predsobo.

V tej dvorani, ki je bila opremljena s starinsko solidnostjo, je čakalo približno štirideset gospodov.

Bili so vsi elegantno oblečeni, večina njih je imela pod pazduho usnjeno mapo. Ti so prišli, da poročajo guvernerju največje banke sveta o važnih zadevah.

„Čujte, prijatelj", je zaklical vstopivši Knox slugi, „nikar ne mislite, da bom čakal — moja pritožba se mora rešiti takoj!"

„Prosim, to se bo tudi zgodilo", je dejal mlad mož, ki je stopil k Knoxu.

„Jeden tajnikov gospoda guvernerja sem in prosim, da mi razkrijete svojo željo oziroma pritožbo, morda bi mogel jaz rešiti stvar!"

Zaničljiv smeh iz Knoxovih ust mu je bil odgovor.

„Vi? No, vi ste mi ravno po tem, da bi mogli rešiti to stvar! Odkar stoji angleška banka, je še ni bilo tako važne stvari; me razumete?"

„Takoj vas bom javil gospodu guvernerju!" je odgovoril tajnik in stopil proč.

Navzlic temu je moral Knox še nekoliko potrpeti.

Ta čas je porabil, da je stopal z velikimi koraki po dvorani in si ogledal posamezne osebe, ki so tam čakale.

Mladi tajnik, ki je prej govoril z njim, je sedel zopet k pisalni mizi in pregledoval neki akt. Bil je lep, elegantnorasel mladenič pravilnega, nekoliko bledega obraza in plavih, majhnih brk.

Naenkrat so se odprla vrata, in v dvorano je stopila dama v elegantni toaleti, mladostne postave in zastrtega obraza.

Kakor hitro jo je mladi tajnik zapazil, je vstal, ji šel naproti in obstal ž njo blizu vrat.

Tam sta šepetala.

V istem trenotku so se pa odprla stranska vrata, in prikazal se je visokorasel, sivobradat gospod v dolgi črni suknji v spremstvu drugega gospoda, ki je nosil tujo, bogato z zlatom pokrito uniformo.

„Prosim, prevelika čast zame, gospod guverner!" je dejal gospod v zlatovezeni uniformi.

„Spremili ste me, prosim torej, da se vrnete v svoj kabinet".

„Prosim, gospod minister, to je moja dolžnost. Zdravstvujte tedaj in bodite uverjeni, da je zadeva Brazilije pri nas v najboljših rokah!"

Guverner je stisnil braziljanskemu ministru roko, tedaj pa se mu je ujelo oko na tajniku in mladi dami.

In ne da bi bil mogočnež angleške banke količkaj vprašaj tajnika, se je ta priklonil in dejal kakor opravičuje se:

„Moja sestra, gospod guverner!"

Dovršeni kavalir se je poklonil mladi dami, ki je v istem hipu odgrnila pajčolan in razkrila lice dražestne lepote.

Nato se je vrnil guverner zopet v svoj kabinet.

In — čudno — nenadoma Charles Knox nikakor ni imel nagnjenja, da bi šel za njim — nasprotno, mr. Knox se je postavil kolikor mogoče tesno k vratom, segel v žep in izvlekel neki mal predmet, ki ga je skrival v desnici.

Razgovor med tajnikom in mlado damo je bil medtem končan, in ta je hotela oditi.

V istem trenotku pa, ko je dospela do vrat, je pristopil k njej Charles Knox in je dejal prijazno se režeč:

„Dovolite, mis — tu ste nekoliko beli, — naj vam prah nekoliko iztrkam — sramota, da se more tako zamazati človek v angleški banki".

Predno je mogla preprečiti mlada dama, je potegnil mr. Knox z roko preko njenega hrbta. Ta Charles Knox je moral biti velik šaljivec, kajti načečkal ji je z zeleno kredo, ki jo je imel skrito v roki, križ na hrbet.

„Prosim, prosim, ne potrebujem hvale!" je dejal nato im se odstranil, globoko se priklanjajoč.

„Rad sem storil — zelo razvit čut imam za čistoto in ne morem trpeti, če ima kdo na obleki kak prašek.

Sicer mi je pa ime Charles Knox, slaščičar sem v Kableski ulici — gotovo ste že jedli moje pastete!"

„Čuden človek!" je pošepetalo dekle svojemu bratu.

Mladi tajnik je zmignil samo z rameni in pokazal za hrbtom mr. Knoxa pomenljivo na čelo.

„Torej da veš!" mu je šepnilo v tem trenotku hlastno mlado dekle, „danes ponoči".

„Danes ponoči", je odgovoril tajnik, „toda tiho — niti besedice več — lahko naju opazuje kdo!"

Mlada dama je odšla.

„No, kaj pa je pravzaprav z menoj, gospod tajnik?" se je oglasil sedaj Knox.

„Že eno uro stojim tu, guverner teka po vsem poslopju naokoli, a Angležˇ, ki bi se rad pritožil, ga ne more niti videti niti z njim govoriti!“

„Takoj vas javim“, je odvrnil tajnik.

„Dosedaj je imel guverner pač važen razgovor z braziljanskim ministrom“.

„No, in odkod pa veste, da tudi jaz nisem minister?“ je zaklical Knox.

„Pah, Brazilija — to je tudi državica, ki bi se ne smeli spuščati z njo pobližje“.

Brzčas, da se iznebi nadležnega človeka, je stopil tajnik v guvernerjev kabinet in se vrnil rekoč:

„Mr. Charles Knox — gospod lord guverner vas pričakuje“.

„No, vendar!“ je rekel Knox in potegnil po svojem žametnem telovniku, „saj je pa tudi že skrajni čas.

Samo to mi še povejte, gospod tajnik, kako naj nagovorim guvernerja?“

„Mylord ali Vaša vzvišenost“.

„Lepo zahvalim — sicer sem to vedel že sam, ali moje načelo je: Vsakomur čast, ki mu gre — kako se zovete pa vi, gospod tajnik?“

Tajniku se je zdelo vprašanje sicer zelo čudno, a odgovoril je mirno:

„Moje ime je William Brockes!“

„Ali ste mogoče sin starega Brocka, ki je nekdaj v Fultonski ulici —“

„Ne, ne, nikakor ne, moj oče je kakor jaz uradnik angleške banke, jeden štiridvajsetih ravnateljev je“.

„Aha, zato ste postali tako hitro tajnik.

„Pa nič ne zamerite — slišali ste, da me guverner pričakuje — uljudnejši sem kot on, ne pustim ga tako dolgo čakati, kakor on mene!“

Vratar, ki pa ni nosil livreje, temveč bil v svoji dolgi črni suknji sam kakor kak gentlemen prve mere, mu je odprl vrata.

Knox je stopil preko praga z več kot staromodnim priklonom.

„Zaprite vendar vrata!“ je zaklical vratarju.

„Ali mislite, da sem voljan nalezti si revmatizem — dovolite, gospod guverner — mylord, sem hotel reči!“

In po teh besedah je sam zaprl vrata.

Guverner je nevoljno dvignil glavo od mize, s popirji obložene.

„Prosim, na kratko — ali se hočete morda pritožiti?“

„Tiho „mylord“, je šepetal Knox, in vsak sled priprostosti in neumnosti je izginil z njegovega obraza.

„Masko nosim, jaz sem — Sherlock Holmes — detektiv!“

S hitro kretnjo se je iznebil Sherlock Holmes svoje sive vlasulje in jo položil zajedno s klobukom in palico na stol.

2. POGLAVJE.

Dama z zelenim križem.

„Prositi vas moram oproščenja, mylord“, je nadaljeval Sherlock Holmes s tihim in brzim glasom, „da sem si na ta način poiskal pot do vas; ali znamo je, da more samo oni nemudoma pred vas in ni navezan na nobene druge inštance, ki se hoče pritožiti glede poslovanja banke.“

„Veseli me, da vas spoznam“, je rekel guverner in mu dal roko; „ali ne morem si razložiti, kaj vas je pripeljalo k meni“.

„Dejstvo, mylord“, je odvrnil Sherlock Holmes, „da je ves London, da, vsa Angleška preplavljena s ponarejenimi zlatniki, ki jih izdaja angleška banka!“

„To je žalibog res“, je odgovoril guverner, „dejstvo mi nikakor ni neznano, in bančni detektivi se trudijo na vso moč, da zalote zločince“.

„Trudijo se“, je odvrnil detektiv, „ali kolikor mi je znano, do sedaj brez vsakega uspeha!“

„Na svojo žalost moram to priznati“.

„Sedaj sem se jaz začel pečati s stvarjo in odkril sem nekaj čudnega“.

„Ah!“ je vzkliknil guverner skoro vzradoščen; „mr. Sherlock Holmes, ni mi treba povdarjati, da bi vam dolgovali največjo hvalo in priznanje, če bi nas v tej stvari podprli s svojo pomočjo!“

„Zato sem tukaj, mylord, ali dovolite, da za sedaj ne črhnem o svojem odkritju niti besedice, zakaj šele takrat govorim o stvareh, kadar so popolnoma zrele“.

„Kaj vas je torej pripeljalo k meni?“ je vprašal guverner.

„Rad bi, da mi razjasnite nekatere stvari.

To morete samo vi, sicer bi vas, bodite prepričani, mylord, nikakor ne nadlegoval".

„Prosim, sedite, mr. Sherlock Holmes. Za vas imam časa, kolikor ga le želite!"

„Opravim na kratko, ker vem, da ste preobloženi z delom.

Kdaj ste zapazili, da so ponarejeni zlatniki v prometu?"

„Pred tremi meseci.

Seveda ne moremo pregledati vsakega pojedinega novca, ki pride zopet v banko nazaj.

Pač pa poizkušamo posamezne, s tem da izmed tisoč zlatnikov, ki jih dobimo, pretehtamo dva ali tri na tehtnici za zlato in jih mikroskopično preiščemo.

Splošno mora banka računati s tem, da jej ponarejalci kvarijo obrt, toda v zadnjem času so se ponarejeni zlatniki pomnožili strašno, tako da je banka v nevarnosti".

„O tem sem poučen", je rekel Sherlock Holmes.

„In kateri zlatniki se ponarejajo največ?"

„Skoraj izključno petsovereignski novci.

Te ponarejalci izdelujejo najrajši, torej novce precejšnje vrednosti, zakaj vsak zlatnik je vreden pet funtov šterlingov!"

„Kako se pa razlikujejo falzifikati od pristnih zlatnikov?"

„Teža je seveda ista!" je odgovoril guverner, „zakaj nato polagajo ponarejalci posebno vrednost, ker večina ljudi tehta zlati novec v roki. Isto težo dosežejo pa z manjvredno in slabšo kovinsko zmesjo.

A ponarejalci imajo očitno slab stroj za obrobljanje.

Naši delajo izvanredno točno, zato ne more biti na robu niti jedne zareze preveč, niti premalo.

Našli smo, da robovi ponarejenih zlatnikov niso izvršeni tako natanko".

„Bodite tako dobri, gospod guverner, in povejte mi, kje hranite zalogo zlata?"

„Gotovo veste", je odvrnil guverner angleške banke, — „saj je obče znano — da čuvamo neizmerno imetje, ki ga banka deloma upravlja, deloma ima v lastni posesti, v podzemeljskih kleteh. Tam so velike železne omare, v katerih imamo zlato in bankovce. Kadar je treba izplačati večje svote, se novci privažajo gori z vozovi na vrveh".

„Seveda je uradnik, ki upravlja te novce?"

„Ne samo jeden, ampak več", je odgovoril guverner.

„Zakaj za bankovce, za zlato in za srebro je poseben ravnatelj".

„Ti ravnatelji imajo gotovo tudi ključe od denarnih omar?"

„Seveda, ali pristavil bi le, da se morejo odpreti ključavnice samo s skritim mehanizmom. Ta mehanizem je znan pa samo ravnatelju dotičnega oddelka. Jaz sam, na priliko, ne bi mogel odpreti niti jedne ključavnice, ker ne poznam tajne besede, na katero je urejena. Če kateri ravnatelj premeni usodno besedo, jo mora takoj zapisati in izročiti v zapečateni kuverti".

„In kje so te kuverte?"

„Pri meni", je odvrnil guverner. „Kakor hitro mi prinese ravnatelj novo besedo, pogledam, ali sta pečat in kuverta, v kateri je stara beseda, nedotaknjena. Potem jo zažgem, ne da bi zvedel vsebino, novo pa shranim".

„Ravnatelji so seveda sami zanesljivi uradniki?"

„To se razume", je odvrnil guverner. „Poveri se jim toliko denarja, da morajo biti njih osebe vzvišene nad vsak dvom".

„Ali bi mi hoteli povedati, kdo je sedaj ravnatelj zaloge zlata?"

„Z veseljem! — Mr. Brocks".

„Ah, to je tajnik v predsobi?"

„Ne, to je mr. William Brocks. Sin je ravnatelja Edvarda Brocksa. Zelo radi nastavljamo sinove naših uradnikov", je nadaljeval guverner, „ker smo mnenja, da je banka dolžna preskrbeti sinove svojih zvestih in izkušenih uradnikov. In potem si na ta način odgojimo cele uradniške rodbine, ki so povsem poučene o bančni službi".

„Mylord, torej mislite", je rekel Sherlock Holmes, „da prihajajo ponarejeni zlati novci, ki sedaj preplavljajo vso Angleško, od zunaj v banko? — Da me dobro razumete! — Ali ste mnenja, da izdaja banka samo pristne zlatnike, da pa tu in tam sprejme ponarejene?"

„Drugače tudi ne more biti!" je odgovoril guverner. — „Pomislite vendar, mr. Sherlock Holmes, kov angleškega novca je popolnoma v naših rokah. Naš kovni novec se preišče najstrožje in je tudi vedno v najvzornejšem redu. Tega se pa ne moremo ubraniti nikakor, da bi se ne vplačevali falzifikati, čeprav so naši blagajniki zelo tenkočutni in semtertja odkrijejo kak ponarejen novec. Pri obilici dela in pri naglici, s katero se mora delati, je pa nemogoče spoznati vsak falzifikat".

„Dovolite mi, gospod guvérner, da imam glede teh slučajev povsem svoje mnenje“, je povzel Sherlock Holmes zopet besedo; „mislim namreč popolnoma zagotovo, da je angleška banka posredovateljica med ponarejalci in občinstvom“.

„Kaj?“ je vzkliknil guverner, „kaj pravite?“

„Mislim, da je vse ponarejene zlatnike, ki so bili v Angleški v prometu, izdala vaša banka, in sicer iz podzemeljskih kleti...

In sedaj samo eno vprašanje še, gospod guverner. Na kak način pošilja kovnica vaši banki zlato?“

Najprej vas opozarjam, da se zlato kuje tukaj, to je v našem poslopju, a zatem odgovarjam na vaše vprašanje in vam povem, da se prinašajo zlatniki v vrečah, obsegajočih po tisoč petsovereignskih novcev.“

„Na kak način se pa uradnik prepriča, da je v vsaki vreči v resnici po tisoč novcev?“

„Vreče se pretehtajo, in tupatam se izvrše posamezni poizkusi, vreča se namreč odpre in denar se prešteje“.

„Hvala, gospod guverner, dovolj vem.

Ali želite, da ponarejalce razkrinkam?“

„O tem ni nobenega dvoma“, je odgovoril guverner; „banka je razpisala tudi veliko nagrado za onega, ki odkrije sled“.

„Potem prosim, dovolite mi, da spim jedno noč v vaših podzemeljskih kleteh, to se pravi, ne da spim, marveč da čujem — skratka, da se mudim tamkaj“.

„Z veseljem sprejmem vašo ponudbo, da nam pomagate pri odkritju ponarejalcev, ali priznati moram, da nas vaše pravkar ometeno sredstvo ne privede do zaželjenega cilja“.

„In zakaj ne, gospod guverner?“

„Ker spi v kleti vsako noč nekaj naših z revolverji oboroženih detektivov.“

„In mislite, da tudi jaz ne bom videl več kakor oni? — Izvolite poizkusiti!“

„Tega nisem hotel reči. Ali pomislite, mr. Sherlock Holmes, če vas spustim notri, bi se moralo videti in zvedeti.“

„Gotovo, ali imam idejo, kako me vtihotapite lahko najbolje, ne da bi zvedeli uradniki in detektivi.“

„Torej na dan z idejo; potem se zediniva takoj.“

„Stvar je popolnoma enostavna, gospod guverner; naznanite uradnikom, da hočete v klet, in sicer v oddelek za zlato, shraniti velik zaboj tajnih papirjev.

V ta zaboj se skrijem in v njem preživim noč.“

„Če se ne bojite truda, moram to pozdraviti z veseljem. — Sicer vam pa lahko zagotovim, da v kleti ne odkrijete ničesar, kar bi bilo tudi v najrahlejši zvezi s ponarejalci.“

„A najin dogovor pač velja?“ je dejal Sherlock Holmes.

„Gotovo, mr. Sherlock Holmes.“

„Potem vas prosim, gospod guverner, da naročite velik zaboj, v katerem imam dosti prostora. Tekom jutrišnjega dneva razglasite v banki, da boste sami uredili in spravili tajne bančne popirje. Kdaj je služba v banki pri kraju?“

„Ob petih popoldne.“

„Potem tudi tajnikov ni več v predsobi?“

„Ne.“

„Potem me pričakujte jutri ob petih popoldne. Pridem, in vi odredite nato prenos zaboja!“

„Popolnoma se strinjava, mr. Sherlock Holmes. Še enkrat vam ponavljam, da vam bomo zelo hvaležni, če odkrijete sled ponarejalcev, in da banka ne bo štedila z nagrado, se razume samoobsebi.“

Moža sta si stisnila roke. Sherlock Holmes si je posadil vlasuljo na glavo, vzel klobuk in špansko palico in zaklical, odpirajoč vrata, s hrupnim in bučnim glasom, s kakršnim je govoril prej nestrpni Charles Knox:

„Hvala lepa, gospod guverner! — Blagajnika boste torej grajali, več nisem hotel. Deset funtov, ki so mi jih preveč izplačali, darujem v dobrodelen namen. — Se priporočam, mylord!“

Sherlock Holmes je stopil zopet v dvorano. Ko je prišel do mladega tajnika Williama Brocksa, ga je potrkal dobrohotno na ramo in mu dejal: „Guverner je gentleman; dal mi je v vsem prav. — Sledite njegovemu vzgledu, mladi gospod! — Zdravi!“

In čudak s čokoladnobarvno suknjo je izginil. Hitro je šel po stopnicah in zapustil banko skozi vrata, ki peljejo na Bishopgatesko ulico. Stopal je po ulici navzgor in silno trčil na oglu Churchske ulice skupaj z dečkom, raznašalcem novin. Charles Knox je pograbil dečka za roko in ga vlekel v stransko ulico, da ga tam, kakor so mislili mimoidoči, pošteno premlati. Ali komaj je bil Sherlock Holmes z dečkom sam in neopažen, ga je vprašal tiho in hlastno:

„Ali si videl damo, ki sem ji narisal na hrbet zelen križ?“

„Da, mr. Sherlock Holmes, videl sem jo."

„In si vedel takoj, kaj naj pomeni zeleni križ?"

„Želeli ste, naj grem za njo."

„Ali si to storil?"

„Kakor senca sem ji bil za petami."

„In kam je šla?"

„Sploh ni šla."

„Torej se je peljala? — In navzlic temu si ji sledil?"

„Sedel sem zadaj na drog voza in sem se tako peljal ž njo do Cavendish Squareja."

„Ah, saj to je v naši neposrednji bližini — v bližini Bakerske ulice. — Ali je gospodična tam doma?"

„Težko da, zakaj obiskala je zobozdravnika, ki stanuje v Cavendish Squareju."

„Ali si je dala zobe dreti ali plombirati?" je vprašal Sherlock Holmes smehljaje.

„Niti eno, niti drugo, ker sploh govorila ni z zobozdravnikom — ni ga bilo doma."

„Potem ta zdravnik pač ne zasluži veliko, če ga podnevi ni doma."

„Vprašal sem glede njega, sir Dan Harper nima sicer mnogo bolnikov, pač pa odlične bolnike. Skoro same dame so."

„Tako?" je dejal Sherlock Holmes zategnjeno; „torej zdravnik, ki je zlasti za ženske zobe. — To je čudno."

„Koliko časa se je pa mudila mlada dama pri zobozdravniku Harperju?" je vprašal Sherlock Holmes.

„Sploh se ni mudila, zakaj ko je zaman pozvonila, je napisala na karto s svinčnikom nekaj besed in jo vrgla potem v doktorjev nabiralnik, ki je na njegovih vratih. Tukaj je karta, mr. Sherlock Holmes," je nadaljeval Harry Taxon in izročil detektivu vizitko. „Komaj je bila mlada dama proč, sem skočil k nabiralniku, ga odprl s ponarejenim ključem in vzel karto venkaj!"

„Ravnal si jako nerodno," je odgovoril Sherlock Holmes, motreč vizitko; „prepisati bi ti bilo treba samo teh malo besed, ki so na karti, karto pa bi bil moral pustiti, kjer je bila. Kajti osebe, ki jih opazujemo, predvsem ne smejo zapaziti nikdar, da je posegla tuja roka v njih življenje. A poglejmo, kaj karta pravi. Samo pet besed!" je vzkliknil Sherlock Holmes: „Jutri — za gotovo tisoč funtov šterlingov — prisezam." In ime na drugi strani karte? — Ah, to je zelo neprevidno; izda pravo ime — pravo ime je izdala zobozdravniku: — Miss Edith Brocks! — Harry, odnesi karto takoj zopet v nabiralnik doktorja Harperja in pričakuj me danes zvečer doma pri večerji!"

Harry Taxon je naglo ostavil svojega gospoda, in Sherlock Holmes je šel v maski Charlesa Knoxa peš v Bakersko ulico.

Medpotoma se je pečal v mislih jedino z Brocksovo rodbino, ki ga je začela naenkrat zelo zanimati.

„Glava te rodbine," si je dejal Sherlock Holmes, „Edvard Brocks je jeden štirindvajsetih ravnateljev angleške banke.

On je predstojnik oddelka za zlato.

Sin je tajnik angleške banke.

Hči Edith pa, sicer čudnolepo mlado dekle, ima nekako razmerje z zobozdravnikom doktorjem Harperjem, in tisto malo besed, ki jih je zapisala danes na vizitko, mi je dokaz, da se to razmerje tiče tudi denarja.

Denarja, ki ga očevidno hoče ali mora plačati miss Edith Brocks zobozdravniku.

Čemu pa tisoč funtov? — Toliko zob ji ni mogel plombirati, da bi bil njegov račun tako velik, ne glede nato, da ima miss Edith krasne zobe.

Dolguje mu torej tisoč funtov šterlingov za kaj druzega.

Na vsak način mislim, da zasluži ta Brocksova rodbina v polni meri, da je ne izpustim iz oči, in ne pozabim je!"

Sherlock Holmes je prišel do doma, in ko je vstopil, mu je prišla nasproti mr. Bonnetova.

„Neka dama vas pričakuje zgoraj, mr. Sherlock Holmes," mu je dejala.

„Nikakor ni hotela proč in je zahtevala, da takoj govori z vami."

Ko sem ji dejala, da je zelo negotovo, kdaj pridete domov, mi je odgovorila:

„Pričakovala bom mr. Sherlocka Holmesa, najsi postane tudi noč."

Bliskoma je slekel Sherlock Holmes svojo čokoladnobarvno suknjo in oblekel mesto nje navadno hišnjo suknjo.

Potem se je iznebil sive vlasulje in si obrisal z brisačo, ki mu jo je dala mrs. Bonnetova, šminko raz obraz, s pomočjo katere se je bil prelevil v mr. Charlesa Knoxa.

Naposled si je posadil na glavo svojo hišno ce-

pico, si prižgal kratko pipo in hitel brzo v prvo nadstropje v svojo delavno sobo.

Ko je odprl vrata, je obstal za trenotek kakor okamenel, zakaj dama, ki se je bila odločila, da čaka do noči nanj, in ki je sedaj v elegantni toaleti stala sredi njegove sobe, je bila — miss Edith Brocksova.....

3. POGLAVJE.

Past.

„Vi ste mr. Sherlock Holmes!“ je vzkliknila lepa dama in prijela obe roki detektivovi, iskreno jih stiskajoč. „O, pomagajte mi, rešite me — sicer sem izgubljena!“

„Bodite trdno prepričani, gospodična,“ je odgovoril detektiv in polagoma odtegnil roko, „da storim vse, kar je v moji moči, da vam pomagam. Seveda pod pogojem, da je vaša stvar pravična.“

„Torej vam morem zaupati, smem nato računati, da ohranite, kar vam povem, kot nepreklicno tajnost?“

„To je moj poklic,“ je odgovoril Sherlock Holmes, „in mirne duše lahko trdim, da nosim s seboj tajnosti polovice Londona.“

„Ali tako strašna tajnost je, da si jo upam komaj izgovoriti — moja čast je v nevarnosti!

Ah, če bi moj oče vedel, da sem tukaj pri vas, in če bi slutil, kaj me je k vam pripeljalo — !“

„Preje ne bo vedel, ne slutil, gospodična, dokler mu sami ne poveste, — ali pa, če ste zaupali stvar že kaki drugi osebi!“

„Ne, ne, nihče še ne ve; prišla sem k vam, mr. Sherlock Holmes, da napravite konec temnemu početju zločinca, ki je gotovo onesrečil že več kakor jedno dekle!“

„Prosim samo k stvari, miss — izpustite vse, kar bi količkaj utegnilo zmanjšati vašo odkritosrčnost napram meni. Samo če mi je stvar jasna, vam morem pomagati. — Predvsem — kdo ste?“

Napeto je opazoval Sherlock Holmes dražestno bitje, ki je stalo pred njim z očmi, orošenimi s solzami.

Vedel je, kdo je bila, ne bilo bi torej treba vprašati jo za ime, toda — slišati je hotel, ali bo govorila resnico.

„Jaz sem — zovem Edith Brocks in sem hči Edvarda Brocksa, ravnatelja angleške banke.“

Torej ni lagala — imena in rodbine ni skrivala pred njim.

„A s čim vam morem postreči?“

„Poslušajte, mr. Sherlock Holmes.

Bilo je v preteklem poletju, moj oče je vzel v najem malo hišico v Springfieldu; — ali vam je znano, kje je Springfield?“

„Selo oddaljeno kaki dve uri od Londona, ob Themsi,“ je odgovoril Sherlock Holmes.

„Lega je ljubka in dražestna. Zlasti premožne londonske rodbine zahajajo kaj rade tja na letovišče.

Hišica je bila dovolj velika za rodbino, ki je obstajala iz očeta, moje malenkosti in mojega brata.

Oče in brat pa nista mogla priti vselej v Springfield, kajti gotove dni se dela v angleški banki dalje kot do pete ure popoldne, in tedaj bi se ne bilo več izplačalo peljati se v Springfield.

Take dneve sem bila z dvema posloma, ki sta že dalje časa služila pri nas, sama.

V Springfieldu sem spoznala mladega moža — o, mr. Sherlock Holmes, ne vem, kje bi poiskala besede, da bi vam priznala vse to, kar mi danes polni srce s sramoto in kesom, ali biti mora — domišljala si bom, da sedim pred božjim služabnikom!“

„Ali pred zdravnikom,“ je odgovoril Sherlock Holmes, „to je mogoče še boljše; še odkritosrčnejši kakor napram izpovedniku, smo napram zdravniku!“

„Da, vi ste dušni zdravnik in zato me ne boste zapustili. Poslušajte torej:

Ljubila sem onega mladega moža, in on je ljubil mene, in ko mi je prisegel, da postanem njegova, tedaj — sem se mu udala že v Springfieldu — postala sem njegova ljubica!“

„Hm,“ je dejal Sherlock Holmes, „v tem ne vidim še nikakega zločina, nekoliko neprevidno, ali — to je v ženski naravi!“

„Nevarnost je bila, da bo imelo razmerje posledice!“

„Ah — to je že nekoliko hujše.

Ali čemu se niste zaupali svojemu očetu? Če je bil oni mladi mož, ki ga je izvolilo vaše srce, vas vreden, bi vaš oče privolil z veseljem, da stopite z njim v zakon.“

„To že,“ je odgovorila Edith, in nežna rdečica je oblila njen obrazek, „ali — moj ljubi še ni mogel

zaprositi moje roke — bilo je premagati nekaj ovir — vem, še danes me ljubi, in vendar — vendar nisem mogla postati njegova žena!“

„Mož je torej oženjen?“ si je dejal Sherlock Holmes v tem hipu, a se čuval skrbno, da bi izrekel to misel glasno.

„In kaj ste storili, da zakrijete one posledice?“ jo je nato vprašal.

A pri tem ni pogledal Sherlock Holmes Edithe, zakaj bil si je v svesti, da gotovo ne bo povedala resnice.

„To je ravno zločin, ki sem ga zagrešila, mr. Sherlock Holmes, in ki se je tako strašno maščeval nad menoj,“ je šepetala z zastajajočim glasom, po licih pa so ji polzele vroče solze.

„Ko je moj ljubi čul, da ne more več dolgo ostati najina ljubezen skrita ljudem, me je pregovoril, naj se peljem v London.

Izgovor sem našla hitro — imela sem nakupiti stvari, ki sem jih mogla kupiti samo jaz.

Ljubimec mi je napisal naslov — bil je naslov zobozdravnika!“

„Sedaj pride do kočljive točke,“ si je mislil Sherlock Holmes, „njeno razmerje do zobozdravnika Harperja mi je že znano — ali želi zoper njega moje pomoči?“

„To je zobozdravnik z imenom Dan Harper!“ je nadaljevala Edith z negotovim glasom.

Stanuje v Cavendish Squareju, v vaši neposredni bližini. Mislim, da ni potrebno, mr. Sherlock Holmes, da vam povem, kako je z njegovo prakso.

K njemu zahajajo samo mlade žene in dekleta — o Bog, dovolite, da ne govorim dalje, recite mi, da ste me razumeli — ubija me sram!“

Z obema rokama si je zakrila Edith lice, in Sherlocku Holmesu, ki jo je gledal ta čas pozorno, se je zdelo, da ga vsaj sedaj ni slepila, da ni samo hlinila sramu in kesa, marveč ga občutila v resnici.

„Razumel sem vas, miss Brocks!“ je rekel.

„Ko ste zapustili doktorja Harperja, se vam ni bilo treba več bati posledic svoje ljubezni!“

Ni mu odgovorila, glavica s prekrasnimi lasmi ji je padla na prsi, a izpod njenih temnih trepalnic so kapale vroče solze.

Sherlock Holmes je počakal, da se pomiri, ter se je bavil s tem, da si znova natlači svojo pipo. Da ji olajša nadaljevanje, je rekel:

Miss Brocks, saj nimate ničesar proti temu, da kadim. To je neka grda navada. Če poslušam, moram kaditi. Torej nadaljujte!“

„Od takrat sem nesrečna!“ se je izvilo iz njenih ust; „demon je stopil od takrat v moje življenje, ki me uničuje in me dovede naposled do obupnega koraka.“

„Razumem vas,“ je dejal detektiv, „Harper izkorišča tajnost — preti vam z razkritji, in vi morate plačevati!“

„V resnici, tako je!“ je vzkliknila sedaj Edith, „najnesramnejši zločinec na svetu je.

Nobene ne izpusti iz svojih mrež, ko jo je enkrat ujel, in kjer sluti, da je denar, ali kjer zanesljivo ve, da bi se dal dobiti, tam nastavi svoja mučila — in muči ubogo srce, da poči!“

„Ali zahteva od vas večje svote?“

„V vsem je prejel do sedaj od mene tri tisoč funtov šterlingov!“

„Kako ste dobili denar? je vprašal sedaj Sherlock Holmes hlastno, tako hlastno, da je kasneje malone obžaloval, da je stavil to vprašanje tako hitro.

„Imela sem jako veliko nakita, ki sem ga podedovala po pokojni materi,“ je odgovorila Edith: „ta nakit sem prodala — ves, ves, do poslednjega kosa.

Ali Dan Harper je nenasitljiv, sedaj je zahteval od mene svoto tisoč funtov šterlingov — pomislite, mr. Sherlock Holmes, tisoč funtov šterlingov, in — te mu moram plačati jutri, sicer — izve moj oče vse!“

„Ali pričakuje od vas, da mu prinesete svoto v njegovo stanovanje?“

„Da, to pričakuje.

Denar bi mu bila morala izročiti že danes, ali zarotila sem ga, naj počaka do jutri!

„Kako, mr. Sherlock Holmes, od koga naj dobim tako veliko svoto?“

„Morda od svojega ljubimca, od moža, ki vas je spravil v ta neznosni položaj.

Ali je ubog?“

„Ne vem.“

„Ali mi ne bi povedali njegovega imena?“

„Raje umrem, mr. Sherlock Holmes.“

„Ali mu niste zaupali nikdar, da vas Dan Harper preganja, da ste postala pravzaprav po njegovi krivdi žrtev tega lopova?“

„Pustimo mojega ljubimca popolnoma na strani," je dejala Edith naglo, „ne morem vam povedati niti imena, niti kaj druzega o njem, ali — če mi hočete pomagati, mr. Sherlock Holmes, ravnajte hitro in odločno, prepričajte se še danes o skrivnostih Harperjevega stanovanja.

Idite s kakim izgovorom tja, delajte se, kakor bi si hoteli dati izdreti zob.

Pelial vas bo v ordinacijsko sobo, potem pa poskusite udreti skozi leva vrata v srednjo sobo in tam najdete brez dvoma dokaze, ki vam dajo pravico, da ga zaprete nemudoma."

„Dobro," je dejal Sherlock Holmes, naslonil glavo v roko in upri svoje poglede nepremično in presunljivo v Edith; „ali vam pa bo tudi pomagano, če spravimo Harperja v ječo — pred sodiščem bo izpovedal vse tajnosti, in kompromitirani ne boste samo vi, temveč — bržčas tudi mnogo drugih londonskih dam."

„In če se to tudi zgodi," je odgovorila Edith s trdnim glasom, „zločinca potem vsaj zadene zaslužena kazen in končno — saj ni, da bi se moralo pustiti, da govori.

Preiskovalni sorodnik bo zadržal spise tajno, meni nič, tebi nič ne bo izigraval dobrega imena mladih dam iz boljših rodbin."

„Popolnoma pametna ideja," je rekel Sherlock Holmes po kratkem odmoru. — „Torej stvar je v redu, miss Edith. Danes proti večeru, med šesto in sedmo uro, grem k Danu Harperju.

Seveda se preoblečem in potožim mu zaradi zobnih bolečin.

Glavna stvar je, da me spusti v stanovanje, potem mu že korenito potipljem na zob, temu gospodu zobozdravniku, ki uganja tako čudno prakso."

„Moj rešitelj ste, mr. Sherlock Holmes," je vzkliknila Edith vzradoščena in dala detektivu zopet roko.

„Bodite zagotovljeni, da vam ostanem vedno hvaležna! — Ali kaj ne, da ga primete še danes, zakaj jutri bi bilo že prepozno."

„Danes zvečer med šesto in sedmo uro sem pri Danu Harperju," je odvrnil detektiv.

„Le ne bojte se, miss Brocks — mogoče se mi posreči, da iztrgam lopovu vse njegove tajnosti. Potem mu temeljito zaprem usta, če ga postavim pred izbero, da ga takoj zaprem, ali — mi naj izroči pa vse svoje papirje; brez dokazov pa ne more postati nevaren."

S solzami v očeh se je zahvalila Edith Sherlocku Holmesu še enkrat za njegov sklep, s katerim bi postal njen rešitelj, in odšla.

Ko so se vrata zaprla za njo, se je smejal Sherlock Holmes neslišno in zadovoljno; pri tem je pokal s prsti, in njegove oči so razodevale živahno veselje.

„Prav dobro nastavljena past, ki se naj ujamem v njo," si je dejal. „Torej — danes zvečer med šesto in sedmo uro me hočejo pri Danu Harperju storiti neškodljivim, — to mi je povsem jasno. Dražestna povest te miss Edith je popolnoma izmišljena, toliko pa je dognano, da ve družba ponarejalcev že sedaj, da delam proti njej. Mogoče so zvedeli, da sem bil pri guvernerju angleške banke. Zato me hočejo spraviti s pota. Prav lepo od njih! Toda Sherlock Holmes jim ne izpolni te želje. In kar tako premagati se tudi ne da.

Resnično, srečo imam v tej zadevi, že štiri člane te čedne družbe poznam:

Brocksa mlajšega, ki ne dvomim o njem, da tiči s svojo sestro pod isto odejo, to dražestno miss Edith, zobozdravnika Dana Harperja in sedaj še nepoznanega ljubimca Edithnega, ki je, kakor se mi zdi, glava te družbe.

V Springfieldu stanuje, je rekla.

Čudno je pri zločincih, da se nehote drže pri izmišljanju svojih lažnivih pripovesti v eni ali dveh točkah vedno resnice.

Ali je v istini v Springfieldu gnezdo te ponarejalske družbe, ki preplavlja s svojimi proizvodi vso Angleško? Treba premisliti.

Toda v resnici, čas je, da obedujem, še poldruga ura manjka do šestih, in do tedaj imam pripraviti še marsikaj.

„Mrs. Bonnetova, ali lahko jemo?"

„Vse je gotovo, mr. Sherlock Holmes," se je oglasila detektivova gospodinja od zdolaj, „in pravkar je prišel tudi Harry."

„Potem, prosim, kar na mizo, mrs. Bonnetova, in povejte Harryju, da ga pričakujem."

In ko je zaklical Sherlock Holmes te besede doli preko stopnic, se je vrnil v svojo sobo, stopil pred zrcalo in si ogledoval zobovje.

„Če le ne bi imel tako dobrih zob," je rekel polglasno predse, „resnično — niti eden ni še poškodovan, pa — saj ima človek tudi revmatične bolečine lahko.

Ah, tu je že juha, — ali si tudi ti že tukaj Harry? — Dobro, jejva! — Harry, mogoče je to moj poslednji obed na zemlji, zakaj v jedni uri bom že v rokah grabežljivih roparjev!"

Toliko da ni pala Harryju od straha žlica na tla.

„No, le ne boj se, dečko," je pristavil Sherlock Holmes, „stvar ni tako nevarna, pripetljaj, kakor sem jih že večkrat doživel in prestal... Dober tek, Harry!"

In Sherlock Holmes je jedel s kar najbolj dobrim tekom.

4. POGLAVJE.

Zobna operacija.

Ko je bil Sherlock Holmes z obedom gotov, je počival pol urice, kadeč svojo pipo, nato je vstal in se začel preoblačiti.

Na glavo si je posadil vlasuljo, ki mu je dajala izraz bebca. Očividno je hotel predstavljati irskega seljaka, zakaj imel je na sebi visoke, nerodne škornje, ozke hlače, pisan telovnik in suknjo s srebrnimi gumbi.

Narejene brade to pot ni vzel Sherlock Holmes, ali znal je tako nagubati svoj obraz, da je dobil popolnoma drug izraz. Najboljši prijatelj bi ga ne bil spoznal.

Bil je izraz prepostosti in neizkušenosti, ki se mu je čital z obraza.

Nekaj časa se je ogledoval v zrcalu in bil s svojo mimiko prav zadovoljen. Potem je odprl predal v pisalni mizi in vzel iz njega temnordeč kos sukna, ki je bilo videti mehko in prožno.

„Kaj pa še pride?" je vprašal Harry, ki je zasledoval priprave svojega gospoda in mojstra z največjim zanimanjem, zakaj vedel je, da se vsaki pot nauči kaj novega, in da je neizcrpen zaklad značajev in mask, v katerih stopa Sherlock Holmes do svojih ciljev.

„Pazi dobro, dečko", je odgovoril Sherlock Holmes, „sedaj se lahko naučiš stvari, ki je pri meni nisi videl še nikdar, ker še nikdar ni bila potrebna".

Sherlock Holmes je odrezal s škarjami nekoliko koscev temnordeče tkanine in jih začel gnesti v roki.

„Kaj pa delate, mr. Sherlock Holmes?"

„Zamaške," je bil odgovor.

„Zamaške za steklenice?"

„Ne — za svoj nos."

In Sherlock Holmes je stopil pred zrcalo in si potisnil v vsako nosnico po jeden zamašek.

S pomočjo pincete je porinil zamaška tja do vrha nosnic.

Harry Taxon je zmajal začudeno z glavo.

Sicer ga ni nobena stvar presenetila pri Sherlocku Holmesu, ali te čudne priprave so ga le osupnile.

„Povejte mi, mr. Sherlock Holmes, kaj pa nameravate, da si potiskate v nos ta zamaška?"

„To je popolnoma enostavno," je odgovoril Sherlock Holmes, čegar glas je zvenel sedaj nekoliko pridušeno in skozi nos. „Želim si za prihodnjo uro samo štiri čute, vonja namreč ne morem rabiti.

Sedaj si zamašim pa še ušesa, a samo toliko, da še lahko slišim, kaj se govori. Sicer se pa morem zanesti na svoje zobe, ki ustno votlino zapro tako hermetično, da ne more nič vanjo."

„Čemu pa vse to?" je vprašal Harry.

„Sinko," ga je poučil Sherlock Holmes in mu položil roko na ramo, „ta dva zamaška v nosu sta najboljše sredstvo, da pokaziš poskus zločincu, ki te hoče omamiti z narkotikumom.

Nameravam se namreč dati povsem mirno omamiti.

V resnici pa želim, da ohranim svoje čute zdrave, in nadejam se, da na ta način zvem prav zanimive stvari.

Sedaj pa poslušaj, Harry: Sedaj grem v Cavendish Square k zobozdravniku mr. Danu Harperju — iz njegovega nabiralnika si vzel ono karto.

Tako hitro bržčas ne pridem iz hiše, ti pa stoj pred vratmi na straži in glej natanko, ali se ne prinese kak podolgast predmet — kak kovčeg, košara, morda tudi krsta — v vsakem slučaju smatraš lahko za gotovo, da sem jaz v tem predmetu. — Če se

pa do jutri zjutraj ne prikaže nič sličnega, potem obvesti policijskega kapitana Forsterja in mu povej, da ga prosim, naj pri Harperju udere in natanko preišče njegovo hišo — si me razumel, Harry?"

„Popolnoma, mr. Sherlock Holmes, vse storim, kar ste naročili."

„Za vsak slučaj mi daj še revolver in bokser, kakor tudi španski trs z bodalom — tako, dečko, — vse v redu — na svidenje!"

Bila je šest ura in deset minut, ko je Sherlock Holmes zapustil hišo.

Tema mu je dobro hodila, stopil je na cesto, ne da bi ga bil kdo opazil; hitel je po Bakerski ulici, zavil v Oxfordsko ulico in korakal od tu v Cavendish Square — v vsem je trajala pot kakih deset minut.

Hiša, ki je v njej stanoval zobozdravnik Harper, je bila v najemu več strank.

Zdelo se je pa, da so v hiši samo velika stanovanja. Morali so biti premožni ljudje, ki so mogli stanovati tako razkošno.

Med tem ko je stopal Sherlock Holmes po stopnicah, je prebiral male kovinske pločice pod hišnimi zvonci, pa ni našel nobenega znanega mena.

V tretjem nadstropju je stanoval zobozdravnik Harper.

Sherlock Holmes je obstal pred krilnimi vratmi. Na desno je bil zvonec, in nad njim je bil pritrjen močen kovinast nabiralnik za pisma.

Detektiv je močno potegnil za zvonec in nagubal svoj obraz, da je dobil priprost in bedast izraz.

Šele ko je tri — ali štirikrat pozvonil, je slišal korake, potem so se odprla vrata, in Sherlock Holmes je videl takoj, da je notranji del dvojnih vrat obložen s težko usnjeno blazino.

Po vsej priliki ni želel ta čudni zobozdravnik, da bi se čuli bolestni kriki njegovih bolnikov na stopnice ali sicer v hiši.

Pred Sherlockom Holmesom se je prikazal mož, čegar zunanjost je že razodevala, da mora živeti ta mož nenavadno in tajinstveno življenje.

Bil je velik. — Za glavo večji kakor Sherlock Holmes, ki je bil sam precej velik. Telo mu je bilo suho, a veščak je spoznal takoj na prvi pogled, da je utrjeno z atletskimi vajami, in da je imel mišice kakor iz jekla in železa.

Njegov obraz je bil nesimpatičen. In vendar je bilo gotovo dosti žena, ki so ga smatrale za lepega.

Glava je bila plešasta. Ostrorezani obraz, iz katerega se je bočil orlovski nos, je obkrožala temna, na prsi padajoča brada.

Oči tega čudovitega človeka so bile zelenkastosive in so razodevale Sherlocku Holmesu, ki je bil navajen čitati v človeških očeh, slabo vest.

„Kaj hočete?" je vprašal Harper s surovim glasom. „Še zvonec mi odtrgate — glejte, da izginete!"

„Oprostite, gospod doktor!" je zastokal Sherlock Holmes, — „moji zobje! — Moji zobje! — Saj plačam, kar zahtevate, samo da se rešim bolečin."

„Vi želite torej v istini moje zdravniške pomoči?" je zaklical Dan Harper, „toda nimam časa, idite k mojemu tovarišu, zobozdravniku —"

„Prosim vas, izderite mi vendar zobe, ne morem več prenašati — hitro — hitro."

„Naj bo, — vstopite," je dejal Harper, nato je namignil in spustil Sherlocka Holmesa mimo sebe naprej.

„Tam, skozi ona vrata,'" je upil in kazal na vrata v predsobi, „takoj sem zopet pri vas."

Detektiv je odprl vrata in stopil v atelje, ki je bil tako urejen kakor vsi drugi taki ateljeji.

Kdor je videl ta prostor, je moral biti trdno prepričan o tem, da izvršuje Harper mirni poklic zobozdravniški in da ne misli na nič druzega, nego da zobe dere, plombira in vstavlja.

Pri oknu je stal stol, kamor so sedali bolniki. Bil je tako urejen, da se je mogel bolnik, ki je v njem počival, popolnoma iztegniti in spraviti v vsak poljuben položaj.

Sherlock Holmes je obstal blizu vrat. Naslonil se je na špansko palico in se ozrl po sobi.

„Popolnoma jasno je," si je dejal Sherlock Holmes, „ta zobozdravnik, Dan Harper, ve, kdo sem — no, zato sem prišel semkaj — hočemo videti, kdo naju v tem boju zmaga."

Stranska vrata so se odprla, in Don Harper je vstopil.

„Torej pred vsem sedite na ta stol, da se prepričam, kaj je z vašimi zobmi. — Kakor se mi zdi, ste seljak?"

„Da, dragi gospod, irski seljak.

Prišel sem semkaj, da poprodam pšenico, pri tem sem se pa moral prehladiti, zakaj strahovite bolečine imam —, o, ni jih več prenašati".

„Zgoraj ali spodaj?" je vprašal Harper, potem ko je Sherlock Holmes sedel na stol.

„Doli in gori, gori in doli," je ječal detektiv.

„Aha, že vidim", je dejal Dan Harper, „tu v spodnji čeljusti sta dva slaba zoba — ta dva morata brezpogojno ven — ampak, prijatelj, to bo zelo bolelo — dobro bi bilo, da se daste nekoliko omamiti".

„Storite z menoj, kar hočete, gospod doktor," je odvrnil Sherlock Holmes, „vseeno mi je, samo da se rešim bolečin."

„Potem se iztegnite popolnoma v tem stolu! — Tako — in sedaj vam pritisnem samo cunjo na nos, za nekaj minut izgubite zavest, ko se pa zopet prebudite, bo vse pri kraju."

„Samo dajte, gospod doktor — samo dajte — izderite mi raje kak zob več, samo rešite me teh prokletih bolečin."

Dan Harper je stopil nazaj. Sam si je dejal pred obraz polmasko, potem je ulil na platneno rutico iz male stekleničice neko svetlo tekočino, skočil kakor tiger k Sherlocku Holmesu, ki je ležal mirno na naslonjaču, in mu pritisnil rutico na obraz.

V tem hipu je zaprl Sherlock Holmes oči, stisnil zobe skupaj, da ni mogel priti niti atom omamljivega sredstva skozi usta.

Glede nosu sta storila zamaška svojo dolžnost, in skozi ušesa ni mogla niti mrvica v možgane.

Prvih deset minut je strepetal Sherlock Holmes nekolikrat s telesom, potem pa se je iztegnil in ležal je popolnoma trd.

Dan Harper je stopil nazaj, — vrgel rutico v kamin, v katerem je gorel ogenj, da je zgorela, potem je odložil polmasko, planil k vratom in jih odprl.

„Vstopite," je zaklical, in takoj so se pojavile na pragu tri osebe. — „Posrečilo se je! — Sherlock Holmes, naš najnevarnejši sovražnik, je v naših rokah."

5. POGLAVJE.

Novi sledovi.

Osebe, ki so stopile v sobo, je Sherlock Holmes deloma že poznal.

Po glasu, ki je govoril sedaj zobozdravniku, je spoznal takoj zopet miss Edith Brocks, a moški glas, ki ga je čul sedaj, je bil brez dvoma glas njenega brata, tajnika angleške banke.

Toda tretji glas mu je bil tuj.

Bil je to glas moža, v katerem je Sherlock Holmes, čeprav ga ni mogel videti — ker je moral imeti za sedaj oči zaprte — domneval ljubimca Edithinega, človeka iz Springfielda, o katerem mu je trdila, da jo je zapeljal.

Ta človek je bil blizu trideset let star.

Pravzaprav je bil lep človek, samo njegov bledi, izžiti obraz z malimi plavimi brki je izdajal prejasno nestalnost njegovega značaja.

Bil je elegantno oblečen, tako da je vzbujal v prvem trenotku vtis neopasnega gizdalina, ali kako malo neopasen je, je moral kaj kmalu spoznati Sherlock Holmes sam.

„Ali je v resnici on?" je rekel sedaj mladi tujec in stopil k stolu, na katerem je ležal Sherlock Holmes.

„Sedaj nosi rdečo vlasuljo," je odgovoril zobozdravnik, „a če mu jo strgate z glave, vidite natanko njegove poteze."

Pri tem je Harper vstal, prijel Holmesovo vlasuljo, jo strgal z glave in jo vrgel na stol kraj mize.

„Za Boga, Sherlock Holmes je!" je zaklical mož iz Springfielda, „on je — spoznam njegov obraz, da si ga nisem videl nikoli, razločno iz slik, ki so jih prinašali ilustrirani časniki!

Ulovili smo izvrsten plen in se tako iznebili brez dvoma najnevarnejšega sovražnika!"

„In komu se imamo vse to zahvaliti?" je vzkliknil Harper, „edino Williamovi previdnosti!"

„To je vsekakor res!" je zaklical tajnik angleške banke.

„Bila je izvrstna misel, da sem telefon, ki je stal na guvernerjevi pisalni mizi, tako napeljal, da sem v svoji sobi tudi na slušalko svojega telefona slišal vsako besedo, ki se je izpregovorila v kabinetu mojega najvišjega predstojnika.

Otroci, povem vam — kakor bi me bila strela zadela.

Pravkar sem izpustil butca v guvernerjev kabinet, človeka, ki se je imenoval Charles Knox in se obnašal kakor obsedenec.

Pravzaprav sem dvignil slušalko k ušesom samo zato, da se zabavam. Slišati sem hotel namreč izbruh guvernerjevega gnjeva, ko mu razodene tepec svojo nespametno pritožbo.

Ali naenkrat mi je oledenela kri v žilah.

Roke so se mi silno tresle, zakaj slišal sem približno besede:

„Jaz sem Sherlock Holmes — prosim oproščenja, gospod guverner, da vas nadlegujem!

V tistem hipu mi je bilo takoj jasno, da moram prisluškovati razgovoru obeh. To sem tudi pošteno storil.

Od prve do zadnje besede sem slišal vse, o čemer sta se razgovarjala Sherlock Holmes in guverner.

Pomislite samo, Sherlock Holmes je pregovoril guvernerja, naj ga da v velikem zaboju zanesti jutri zvečer v klet angleške banke, in sicer v oddelek za zlato — dokaz, da že prav močno sumi, da se vrše manipulacije s ponarejenim zlatom tamkaj".

„To da bi bil odkril zares?" je sedaj vprašal Harper, „o, to ni mogoče, zakaj nihče na vsem svetu ne more misliti, da spravlja ponarejeno zlato, ki preplavlja sedaj vso Angleško, in ki ga izdelavamo na jako varnem, skritem kraju, angleška banka sama v promet."

„Za vraga, ne zbrbljajte vseh naših tajnosti, Harper," je vzkliknil človek iz Springfielda, „da nas sedaj sliši?"

„Ta, da nas sliši!" se je smejal zobozdravnik in se ozrl s prezirljivim pogledom na Holmesa, „dal sem mu zelo veliko dozo kloroforma, ki bi bila zadostovala, da omami bivola.

Samo poglejte, popolnoma trd je, oči so mu napol zaprte, zenice obrnjene kvišku.

Prste je čvrsto skrčil, to vse so zanesljivi znaki, da je učinkoval kloroform imenitno.

Pomirite se, dragi prijatelji, v tem stanju ostane Sherlock Holmes najmanj eno uro, če ga ne zbudim prej.

Vidiš torej, grof Ulmwood, da tvoja skrb ni umestna.

Brez skrbi govorimo lahko o svojih tajnostih v tej sobi, ni se nam bati, da sliši Sherlock Holmes samo eno besedico.

In če bi jo tudi slišal — mislim, da nam ne sme več uiti — osvobodimo vse zločince človeka, ki jim je bil že dolgo trn v peti."

Sherlock Homes ni preslišal niti besedice tega razgovora.

In brez vsakega straha si je častital detektiv na tej izvrstni zvijači, ki mu je izročila na milost in nemilost takorekoč vso družbo.

Ni si sicer prikrival, da njegov sedanji položaj ni najprijetnejši, toda — na svojo osebo ni mislil Sherlock Holmes nikdar, kadar je hotel doseči kak velik smoter in zmagoslavno dokazati svojo kriminalistično nadarjenost.

„Posvetujmo se torej!" je vzkliknil grof Ulmwood, „sedimo k tej mizi!"

6. POGLAVJE.

Zimsko potovanje v krsti.

„Danes je razpravljati zelo važne stvari," je nato nadaljeval Ulmwood.

„Izgotovili smo zopet množino ponarejenih zlatov. Vsak čas jih dovedemo lahko v London, toda vprašanje je, ali jih moremo sedaj utihotapiti v klet angleške banke — kaj praviš, William?

„Mislim, da je mogoče," je odgovoril William Brocks.

„Edith uporabi zopet staro sredstvo. Oče se bo čutil slabšega in odredil, da ga zastopam.

Velika sreča za nas je, do oče noče priznati, da je že star.

Ponudili so mu gotovo desetkrat že umirovljenje, toda trdovratno obstaja pri tem, da posluje nadalje.

Tako je še vedno oskrbnik oddelka za zlato, jaz ga zastopam vsak teden nekolikrat, in pri tej priliki se nadomestijo ponarejeni zlati, ki jih proizvajamo mi, s pravimi, ki jih dobivamo v železnih ormarah angleške banke!"

„Povsem tako, kakor sem sumil," si je mislil Holmes, ko je slišal te besede.

„Kolika svota pa je izgotovljena?“ je vprašal Harper.

„Stotisoč funtov šterlingov v petsovereignskih zlatih.

Imenito so uspeli, jeden kakor drugi, in so natanko tako težki kakor pravi!“

„A nabaviti si morate boljši stroj za obrobljevanje!“ je zaklical William.

„Ko sem poslušal oni razgovor med guvernerjem in Sherlockom Holmesom na telefonu, sem slišal, kako je opozoril guverner Sherlocka Holmesa nato, da so zlati sicer izvrstno ponarejeni, da pa niso, če se jih natanko pogleda, na robovih pravim popolnoma slični.

Ta nedostatek je na vsak način odstraniti, sicer nas lahko izda.“

„Tudi tega odkritja se nam ni bati,“ je pomirila Edith brata.

„In koliko denarja vam je še izgotoviti v najkrajšem času?“ je povzel zopet Harper.

„Moj svet bi bil namreč ta, da ne tirajmo stvari predaleč.

Če me hočete poslušati, izgotovite samo enkrat še stotisoč funtov šterlingov — to je čedna svota, in če jo izmenjamo zopet s pravimi zlati in jo delimo med seboj, bo imel vsak izmed nas prav lepo svotico.“

„Stotisoč funtov je premalo,“ je ugovarjal grof Ulmwood.

„Čemu na pol pota obstati?

Pozabljate, da se moramo spomniti onih, ki so naše tajnosti deležni.

Pred vsem župnika, cerkovnika, Nemca, ki nam je izdelal oblike, kakor tudi Johna in Parkinsa, mojih služabnikov, ki sta navadno preskrbela prevoz in nam pomagala tudi sicer.“

„Računajmo!“ je vzkliknil Harper in vzel svinčnik.

„Mi štirje smo tako rekoč glavni delničarji podjetja.

Seveda zahtevamo največji delež.

Jaz za svojo osebo se zadovoljim s svoto petindvajsettisoč funtov šterlingov, ker sem si, kakor vi drugi vsi, že nekaj pridelal.

Če pa izgotovimo za župnika, cerkovnika, Johna Parkinsa in mladega Nemca še nadaljnih petindvajsettisoč funtov šterlingov, dobi vsak njih premoženje pettisoč funtov šterlingov, in to je za te ljudi več kot preveč.

Zato vam svetujem, nehajte, kajti vse mi pravi, da dolgo ne more več iti.“

„Kaj še, kdo nas naj pa izda?“ je menil William „uverjen sem, da v naši družbi ni nezanesljivega človeka!“

„Meni Nemec nič kaj ne ugaja“, je odgovoril Harper.

„S tem mladeničem bi ne bili smeli začeti nikdar, zakaj trdovraten in svojeglaven je in je namignil že večkrat, da je pri vsej stvari prikrajšan.

Ko je zadnjikrat z menoj govoril, mi je odločno dejal, da mora zaslužiti ravno toliko kakor mi.

Če se stvar natanko vzame, je rekel, je izvršil on najglavnejše, ker je imel najfinejše delo.

Kaj pravite vi, Ulmwood, — kaj sodite o Nemcu?“

„Pred vsem je bila velika sreča za nas,“ je odgovoril grof Ulmwood, „da smo iztaknili tega Franca Körberja, zakaj brez njega bi ne bili mogli začeti podjetja.

Potrebovali smo spretnega izdelovalca oblik, moža, ki je vse vodil, in to je storil Nemec na tak način, da ga smemo smatrati za velikega umetnika.

Žalibog je moral kmalu spoznati, čemu nam rabijo oblike.

Sicer je pa naš sokrivec — in potem računam na njegovo hvaležnost.

Ali ga nisem pobral lačnega in zmrzujočega na londonski ulici, in ali ni bil presrečen, ko sem ga poslal zajedno z njegovo ženo v Springfield, mu uredil tam malo hišico in mu dal toliko, da je mogel pošteno živeti?“

„Na hvaležnost Nemca bi se ne zanesel preveč!“ je dodal Harper, „meni človek ne ugaja“.

„Toda mi ga rabimo,“ je odvrnil grof Ulmwood hlastno, „ne moremo ga pogrešati.

Sicer pa, kakor hitro smo tega“ — pri tem je pokazal na Sherlocka Holmesa — „spravili s pota, kdo nam more biti potem še nevaren?

Vsi detektivi londonski skupaj so ena sama velika ničla in niso vredni, da odvežejo Sherlocku Holmesu jermene s črevljev“.

„Zato ga moramo odstraniti čim preje", je dejal William Brocks, „in sedaj se posvetujmo, kako naj to storimo.

Sedaj leži v narkotičnem snu — kako bi bilo, da ta sen izpremenimo v večni sen? — Par kapljic strupa ali sunek z bodalcem bi zadostoval!"

„Varoval se bom, da si naprtim mrtveca v hišo," je odvrnil Harper.

„Ampak čisto drug načrt imam.

Umreti Sherlock Holmes mora, mora se spraviti s pota, a ne tu v Londonu, temveč v Springfieldu!"

„Toliko bolje!" si je mislil Sherlock Holmes, ko je slišal te besede, „saj pri tej priliki spoznam Springfield."

„Tudi sem pripravil že potrebno," je nadaljeval Harper.

„Tako, kakor je sedaj, ga položimo v krsto, ki jo imam že pripravljeno.

To krsto naložite, grof Ulmwood, na svoj voz in jo vzamete seboj, uteči ne more več!"

„Lepa perspektiva!" si je mislil detektiv, „ali samo čakajte lopovi, še vam prekrižam račune.

K sreči imam svoje orodje seboj. S tem izvrtam za silo od znotraj luknje v krsto."

„V Springfieldu," je povzel zopet Harper, „daste krsto pokopati, grof Ulmwood, — župnik in cerkovnik vam bosta pomagala.

Leži pa Sherlock Holmes enkrat pod zemljo, in se boči nad njim lep prsten griček, potem bomo videli, če more vstati od mrtvih ali ne.

Zakaj kakor je strašen vsem zločincem ta človek pri življenju — duh njegov jih ne bo več vznemirjal".

„Kdo ve", si je rekel Sherlock Holmes, „še po smrti vas polovim in pozaprem, lopovi!"

„Predlog je dober", je rekel grof Ulmwood, „sprejmem ga brez daljše razprave.

Moj voz je pred vratmi — to se pravi pred drugim izhodom te hiše, in jaz mislim, da ne zbudimo preveč pozornosti, če naložimo krsto".

„Prav nič", je dejal Harper, „zakaj zunaj je postala tema kakor v rogu, in ker je treba nesti krsto od vrat samo tri korake do voza, kdo jo naj vidi?

„Daj, William, pomagaj mi prinesti krsto in položimo Sherlocka Holmesa takoj k njegovemu zadnjemu počitku.

Naj mu ležišče, ki smo mu ga pripravili, ne bo pretrdo!"

Ali bi bil še kak drug umrjoči človek, ki bi ne bil poskočil pri teh besedah, da se postavi v bran ju z revolverjem v roki skuša odvrniti strašno usodo, ki so mu jo namenili?

Toda Sherlock Holmes ni mislil na to niti trenotek.

Nasprotno, nada, da pride na ta način v Springfield in tam brzčas spozna vse tajnosti ponarejalcev — ta nada ga je napolnila s pravim peklenskim veseljem, tudi vpričo nevarnosti, da mora potovati v Springfield v krsti.

Samo nekaj ga je vznemirjalo. Harry Taxon je bil na straži pri glavnih vratih, a krsta naj se odnese pri drugih venkaj. Na ta slučaj Holmes ni pomislil.

A tudi to mu ni grenilo veselja.

Sklenil je, da stvar izpelje in se kakor slej zadrži mirno ter se dela, kakor da učinkuje narkoza nanj še vedno z isto močjo.

Zato se ni zganil, ko sta šla zobozdravnik in William Brocks v stransko sobo, in sta ostala Ulmwood in Edith sama.

Videti je bilo, da sta komaj čakala tega trenotka.

Očividno sta si imela povedati nekaj važnega, zakaj takoj se je vrgla Edith v naročje propadlega grofa in mu zašepetala s strastnim, razburjenim glasom:

„Torej ostane pri dogovoru, Lencelot — ti bežiš z menoj!"

„Da, ljubljena moja Edith", ji je odgovoril Ulmwood, „midva drživa skupaj — kaj, vraga, nas brigajo ostali?

Ali bi ne bila blazna, da deliva veliki dobiček z onimi?

Kakor hitro skujemo stopetindvajset tisoč funtov šterlingov v zlatih, zadnje ponarejeno zlato, ki ga še izgotovimo, naju vzame noč.

Nihče drugi razun naju naj ne dobi zlata od tega denarja!"

„In ti, ali me ljubiš — ali me boš ljubil vedno, moj dragec?"

„Kakšno vprašanje, Edith — to zlato mi bo le

služilo, da ti ustvarim srečno življenje in te obdam z vsem mogočim sijajem in razkošjem".

„A kam misliš bežati z menoj?"

„Čuj me, Edith", je odgovoril Ulmwood s tihim glasom.

„Dobro bi bilo, če se pelješ s katerimkoli izgovorom danes ponoči z menoj v Springfield.

Franc Körber, Nemec, mi je zagotovil, da prične danes ponoči s kovanjem.

Če so enkrat na delu, ne bo trpelo dolgo, in zaloga bo gotova.

Potem spravim zlate v velik kovčeg, in pod pretvezo, da jih neseva v London, tudi v istini odpotujeva v London, zapustiva pa še isti dan angleško prestolnico in se peljeva na kontinent.

V Parizu spraviva novce naglo v promet — tam imam posredovatelja, ki v enem samem dnevu zmenja zlato v francoske bankovce.

In potem, ljubica — beživa na solčni jug, se pomudiva nekoliko na Rivieri. Če bi nama pretila kaka nevarnost, bi pa jadrala v Afriko".

„Načrt je krasen!" je vzkliknila Edith, „daj, da te poljubim zanj, Lencelot — ne veš, kako te ljubim, a ljubosumnost me je pritirala zadnje dni skoro do blaznosti!"

„Ljubosumnost?"

„Da, priznam ti, da sem bila na te ljubosumna — žena tega Nemca me je gledala, ko sem bila zadnjič s teboj v Springfieldu, tako čudno. Lepa je, ta Nemka — kdo ve, če ji ne daješ prednosti?"

Sherlock Holmes, ki je imel samo na pol zaprte oči, je zapazil v tem hipu, da je Ulmwood izpremenil barvo, tudi glas mu je bil malo negotov, ko je odgovoril:

„Strahove vidiš, dušica — ljubim samo tebe — rotim te, pojdi danes ponoči z menoj — v dveh dneh sva v Parizu!"

„Dobro — grem", je hlastno odgovorila Edith, potem pa pokazala z glavo proti vratom, zakaj slišala je korake prihajajočih.

Vrata so se odprla — Harper in William sta vstopila počasi, kajti nesla sta veliko črno krsto.

„Aha, to je moja krsta!" si je dejal Sherlock Holmes.

„K sreči je tudi visoka in široka, vsaj ne bo tako tesno v njej.

In ker se vse te krste ne zapirajo povsem dobro, mi tudi ne bo primanjkovalo potrebnega zraka.

Sicer imam pa izvrsten sveder, tako da si zvrtam pri priliki lahko par lukenj za zrak!"

„Tu je krsta, Sherlock Holmes!" je vzkliknil sedaj Harper porogljivo, „položimo ga takoj noter, a potem, Ulmwood, glej, da kmalu odideš z njim.

V dveh urah ste lahko v Springfieldu in svetoval bi vam, da še danes svečano pokopljete Sherlocka Holmesa na springfieldskem pokopališču!"

„To se bo zgodilo!" je dejal grof Ulmwood, „sicer se pa že prej zaduši, tako da nam ne bo treba pokopati živega — le denite ga noter!"

Pol minute pozneje je čutil Sherlock Holmes, kako so ga vzdignili.

Trudil se je, da da svojemu telesu potrebno nepremičnost, kar se mu je posrečilo izborno, tako da ni dvomil niti jeden od četvorice, ki je stala okoli da kloroform ne deluje več.

„Trd kakor deska", je zaklical Harper.

Pravzaprav bi se spodobil nagrobni govor!"

„Da, nagrobni govor — nagrobni govor!" so klicali vsi smejoč se, „Harper ima besedo za nagrobni govor Sherlocku Holmesu!"

„Treba je, da pijemo zraven šampanjec", je vzkliknil William in prinesel hitro steklenico, ki jo je s kozarci vred vzel iz stenske omare.

Sherlock Holmes je slišal pokanje zamaškov in žvenket kozarcev, s katerimi so trkali.

Sam pa je ležal že v krsti, položeni nad tremi stoli.

A Halper se je dostojanstveno postavil in začel z izobiljnim in svečanim glasom:

„Visokospoštovani žalujoči zbor!

Velik je mrlič, ki mu hočemo izkazati poslednjo čast. Ko je še živel, so ga imenovali najslavnejšega detektiva sveta.

Nijeden zločinec ni bil varen pred njim, in gospa Iustitia si ga je bila izbrala za prvega in najzanesljivejšega krvnika in psa".

„Ki vas uščene še prav pošteno v meča", si je mislil Sherlock Holmes in se moral premagovati, da se ni glasno zasmejal in počil s prsti.

„Poglejte, kaj je postalo iz te veleluči pravičnosti", je nadaljeval Harper. „Ugasnila je, in mož ob-

čudovan od petih delov sveta, obsipan s slavo in častjo, se mora zadovoljiti sedaj s šesterimi deskami.

Mesto da goni in pobija zločince, si voli sedaj lahko lov na črve, toda bojim se, da bodo črvi s tem slavnim detektivom hitro gotovi, in nič več ne ostane po njem, kakor kupček kosti.

O Bog! Ginjenost me premaguje, in zato končam svoj govor z molitvijo:

„Naj ne vstane nikdar več drugi Sherlock Holmes, ki bi zasledoval in preganjal morilce, ulomilce, požigalce in ponarejalce denarja in vse, kar se peha in trudi onstran zakona, s tako neizprosno žilavostjo in tako veliko spretnostjo!

Mir tvojemu pepelu — in hudič naj ščiplje tvojo dušo!“

Komaj je Harper izpregovoril te besede, že so pokrili krsto s pokrovom, in potem je slišal Sherlock Holmes, kako so zavrteli vijake, s katerimi so pritrdili pokrov.

„Lahko noč, svet!“ si je dejal detektiv in se smejal.

„Za nje sem umrl, a jaz čakam svojega vstajenja in upam, da mi ne bo dolgo čakati“.

„Dvignite krsto in nesite jo dol“, je čul Harperjev glas.

„Tu, William, obleci ta stari plašč in posadi si kapo, da te ne spoznajo.

Vi, Ulmwood se oblecite enako, a pojdite naprej in poučite Parkinsa, ki sedi na kozlu, naj pelje kolikor mogoče hitro skozi londonske ulice. — Hej, Edith, kaj želite pa vi — imate še kaj povedati?“

Sherlock Holmes ni mogel razumeti, kaj se je sedaj šepetalo, ali domneval je, da pojasnjuje sedaj Edith svojemu bratu, da mora iz katerega koli razloga spremiti Ulmwooda v Springfield.

Potem je slišal surov moški smeh in nekaj Williamovih besed, ki je zaklical sestri:

„No, pa bodi — starega nalažem, da si obiskala prijateljico, ki je nenadoma obolela.

Zabavaj se v Springfieldu in, kadar ti bo dosti, se vrni zopet v London“.

Trenotek pozneje so dvignili krsto — Sherlock Holmes je čutil, da so ga odnesli.

„Torej v Springfield“, si je dejal Sherlock Holmes — „v moj grob — le naprej, jadni lopovi! — Sherlock Holmes vam dokaže, da ga ne morete pokopati“.

7. POGLAVJE.

Med grobovi.

Ni se čuditi, da sta se Sherlocku Holmesu zdeli kakor večnost oni dve uri, ki je trajala čeprav zelo brza vožnja iz Londona v Springfield.

Čeprav se je posrečilo detektivu, da je potisnil jedno krstino desko malo venkaj, tako da je prihajalo skozi malo špranjo dovolj zraka, vendar je bilo bivanje v tesnem prostoru neprijetno. In možnost, da ga pokopljejo lahko živega, detektiva tudi ni navdajala ravno z mirom.

K sreči niso dejali krste notri v voz, temveč na kozla.

Kočijaš Parkins je zakril krsto z voznim usnjem in dal nanjo noge.

To pa je bilo za Sherlocka Holmesa zelo ugodno, ker je lahko delal nemoteno.

Tudi ni mogel čuti zaradi ropota, ki so ga provzročevala kolesa po londonskem tlaku, kočijaž nobenega glasu.

Zadušenja se torej ni bilo bati Sherlocku Holmesu. Misliti pa je moral na to, da čimpreje zapusti krsto.

Vsekakor se je pa odločil, da zdrži do Springfielda.

Vendar je bil zelo vesel, ko je voz naposled obstal, in se je začul Ulmwoodov glas:

„Parkins — pokliči Johna, nato nesita krsto skozi odprto ograjo na pokopališče in jo položita poleg odprtega groba, ki so ga izkopali danes za pijanca Dunbarja.

Moža pokopljejo šele jutri, izkoplje naj se mu drug grob — njegovega uporabimo bolje.

Ti pa, sladka moja Edith, pojdi z menoj v grad. Predno preskrbim z župnikom in cerkovnikom pokop našega živega mrliča, je treba, da te spravim na varen in miren kraj“.

„Sir, krsta ni pretežka“, je odgovoril Parkins gospodu, „če si jo naložim na hrbet, jo prinesem

sam do groba — mrzla je noč in snežena, čemu bi budil Johna?“

„Tem bolje“, je odgovoril grof.

„Toda pazi, da ti ne zdrkne krsta s hrbta in ne pade na tla, lahko bi se pri tej priliki odprla“.

„Brez skrbi, gospod!“ je zaklical Parkins! ki je bil v resnici pravi velikan, zadel si je krsto na rameni, kakor bi bila igrača, in le malo upognjen pod njeno težo je odkorakal.

Sherlock Holmes je bil tiho kakor miš — čutil je, da se bo skoro rešil svoje ječe, in je računal zato z vsako minuto.

Skozi špranjo v krsti je prihajal leden mraz. Bila je zima, in zadnje dni je padlo nenavadno veliko snega, kakor ljudje še niso pomnili.

Tudi sedaj je bril sneg, in vihar, ki je divjal preko malega pokopališča springfieldskega, je bil tako silen, da se je Parkins premikal s težavo naprej.

Sedaj je bil pa menda na cilju, zakaj oprezno je odložil krsto in jo postavil v visoki sneg, ki je ležal naokoli.

„Prokleti mraz danes“, je slišal Sherlock Holmes moža robantiti in nato je čul šum, kakor bi si kdo drgnil roke.

„No, dolgo to pasje življenje tako ne bo trajalo več; tu v Springfieldu je zelo dolgočasno. Grof mi je zagotovil, da prav kmalu delimo, in želel bi iz vsega srca, da bi imel že denar. Potem me deset vragov ne drži več na Angleškem, zakaj tla mi že gore pod nogami in gledati moram, da kolikor mogoče hitro odnesem pete.

Sedaj pa grem in obvestim župnika in cerkovnika, da želi grof z njima govoriti — prokleta drhal, mi tlačanimo, gospoda pa se valja v ponarejenem zlatu. Okoli naših vratov je zadrgnjena vrvica noč in dan“.

Potem je postalo vse tiho.

Sherlock Holmes je domneval, da je Parkins odšel, čeprav je glušil sneg šum korakov.

A bil je oprezen dovolj, da je še počakal nekaj minut. Potem šele je začel z delom.

Iz žepa je izvlekel železo in oslabil z njim vijake, ki je bil z njimi pritrjen pokrov.

Bilo je trudapolno delo, ki je trajalo okoli deset minut.

Sherlock Holmes si je rekel po pravici: če se mu sedaj ne posreči, da se reši te strašne ječe, v katero se je bil podal svojevoljno, kasneje ne bo zanj nobene rešitve več. Do tega ne sme priti, da se vrne Ulmwood s svojimi tovariši.

Potem zvale brez okolišev krsto v odprt grob; ko je pa grob zasut, je izgubljen.

Delal je grozničavo, napenjajoč vse moči.

In ni trpelo dolgo, da se je na jedni strani vzdignil pokrov. Sherlock Holmes se je upri z vso močjo in je razširil toliko odprtino, da se je mogel stisniti s svojim vitkim, suhim telesom skozi.

Padel je na snežno gomilo in obležal za minuto mirno na njej.

Kako dobro mu je storil zrak, dihal je, kakor še nikoli v življenju, tako poželjivo je sesal zrak, kakor bi se hotel opiti z njim.

Potem se je dvignil na kolena in se je ogledal naokoli.

Za njim je zijal globok grob.

Pokleknil je ob njegovem robu in ni manjkalo mnogo, da ni padel vanj; pred seboj je videl malo pokopališče springfieldsko; klaverno grobišče, vse s snegom zakrito.

Nad belo odejo so štrleli revni leseni križi, in nekaj mramornatih plošč je pričalo, da leže tudi premožnejši ljudje tu pokopani.

Najvažnejše se je zdelo sedaj Sherlocku Holmesu, da ponarejalci ne opazijo, kako jim je utekel. Na noben način ne smejo najti krste prazne.

A kaj naj mesto sebe dene v krsto, kar bi odgovarjalo približno njegovi teži?

Mislil je trenotek nato, da odtrga s kakega groba mramornato ploščo in jo položi v krsto, ali bila je preširoka — ne bilo bi šlo.

Tedaj je zapazil Sherlock Holmes skozi temno noč motno luč. Padala je skozi okno male hiše, in detektiv je sklepal takoj, da mora biti tamkaj mrtvašnica pokopališča.

Takoj je hitel z vso naglico tja, ali vedno sklonjen.

Ko je dospel pred malo hišico, je vstal in videl, da se ni motil.

V malem, pobeljenem prostoru, ki ga je motno

razsvetljevala večna luč, je stala na odru odprta krsta.

V krsti je ležlo truplo moža, ki je po vsej priliki umrl šele prav pred kratkim.

To je bil vsekakor pijanec Dunbar, o katerem je bil govoril grof Ulmwood, oni človek, ki bi ga morali pokopati jutri.

Sherlock Holmes je hitel k vratom mrtvašnice, jih odprl tiho s svojim vetrihom, vstopil in si, ne obotavljaje se niti trenotek, naložil truplo pijančevo na hrbet.

Z njim je hitel k odprtemu grobu nazaj, in nato zaprl zopet krsto kolikor mogoče skrbno.

Komaj je privil zadnji vijek, je zaslišal glasove.

Kakor blisk je šinil detektiv za sosednjo gomilo, se vrgel v sneg kakor kamen in zakril z njim svoje telo, tako da je bil popolnoma zastrt z belo odejo.

Samo oči so mogle videti iz belega okvirja, ali to mu je zadostovalo popolnoma, zakaj opazovati je hotel samo to, kaj se bo sedaj godilo.

„Čudno, čudno," si je dejal, „sedaj bom gledal svoj lastni pokop. Haha, zares nenavaden človek sem, kajti take stvari se drugemu umrjočemu ne pripete tako lahko."

Pet mož je prišlo skozi noč. Borili so se proti burji, ki jim je malone raztrgala na dvoje plašče, v katere so bili ogrnjeni.

Jeden njih je nosil malo svetilko, dva druga lopate.

Ko so dospeli do odprtega groba, je spoznal Sherlock Holmes Ulmwooda. Poleg njega je stal mož gladkoobritega obraza, ki je bil vsekakor springfieldski župnik, nadalje star človek s kučmo in kožuhom, nosil je svetilko in bil po vsej priliki cerkovnik.

Ostala dva sta bila najbrž Parkins in John, ki sta kot slugi opravljala službo grobarja.

„Hitro, hitro," je rekel Ulmwood, „prinesli smo mrtveca iz Londona. Gospod župnik, saj pač dovolite, da ga pokopljemo na vašem pokopališču? Bil je moj prijatelj in rad bi ga imel v bližini, da obiščem od časa do časa njegov grob."

„Pretkani lopovi," si je mislil Sherlock Holmes, „župnik ve že zdavnaj, zakaj se gre, a on je tudi član ponarejalske družbe, zato bo dovolil z veseljem, da se živ pokoplje njen najnevarnejši sovražnik Sherlock Holmes."

„Zelo rad izpolnim željo springfieldskega graščaka," je odvrnil župnik z blagoslovljenim glasom; „naj bo mrtvecu na našem pokopališču zadnje počivališče. Prijatelji, spustite torej krsto."

Dvignili so krsto, jo položili na dvoje vrvi in jo spustili v jamo z naglico, ki bi bila zaslužila boljšo stvar.

Parkins in John sta čim preje zasula grob z zemljo, ki se je dvigala višje in višje, tako da se je kmalu bočil znaten grič nad grobom.

Ali s tem komedija še ni bila pri kraju. Župnik je izmolil še molitev, a Ulmwood in ostali so jo zaključili z glasnim „Amen".

„Že za to brezbožno molitev," si je mislil Sherlock Holmes, „zaslužite lopovi vsi ječo, toda resnično — ne utečete ji in morda ste že jutri pod ključem."

„Vražji mraz je," je rekel Ulmwood, tresoč se, „vrnem se prej ko mogoče v grad, da povžijem kaj toplega. Prijatelji, znano vam je, kje se snidemo danes ponoči — pojdite naprej, govoril bi par besedic z našim častitim gospodom župnikom."

Ostali so odšli, Ulmwood pa je ostal z župnikom sam na pokopališču.

„To je sicer ugodna prilika," si je rekel Sherlock Holmes, „da psa ustrelim, toda moram biti oprezen, ker ne vem, ali ni vsa vas Springfield v sporazumu s ponarejalci. Če se župnik in cerkovnik pečata s to zločinsko obrtjo, je pričakovati, da živi od ponarejanja ves kraj. Ako iztrelim dva, čeprav srečna strela, iz revolverja, si nakopljem vso drhal na glavo — torej, le mirno."

„Župnik, razodeti ti imam strašno vest," je izpregovoril Ulmwood s stisnjenim glasom, ko je ostal s „častitim" gospodom sam na kraju groba, „vsled tega sem poslal ostale naprej, zakaj vem, da si mož, ki upa vse, če more odvrniti nesrečo."

„Kaj je, Ulmwood, strašiš me."

„Izdati nas hočejo," mu je pošepnil Ulmwood, „le s težavo se mi je preprečilo izdajo zavleči s tem, da sem zvabil izdajalko — Edith — v svoj grad."

„Edith Brocks? — Ha, komaj smo odstranili jedno nevarnost, pokopavši prokletega Sherlocka Holmesa živega, in sedaj —"

„Moramo znova trepetati, da nas dobe in vržejo v ječo," je odgovoril Ulmwood. „Jasen dokaz imam v rokah, da nas hoče Edith izročiti policiji. Ni še dodobra obvestila policije, ali če zapusti jutri Springfield in se vrne v London, nas uniči vse."

„Toda kak vzrok ima, da nas izda — ali nismo vedno pošteno delili z njo in njenim bratom?"

„Edith ima novega ljubimca," je odvrnil Ulmwood. „On je istotako uradnik angleške banke, in ona mu hoče pomoči, da si ustvari z odkritjem ponarejalcev imenitno karijero. Istotako ne smeš pozabiti, župnik, da je razpisala angleška banka visoko nagrado za odkritje ponarejalcev. Ta svota bi bila takorekoč dota, ki jo donese svojemu izvoljenemu".

„Naj bo prokleta, lepa čarovnica," je viknil župnik besno, „ali kaj nam je storiti?"

„Vprašaš, kaj je storiti?" je šepnil Ulmwood in potegnil župnika k sebi. „Mar ne vem, da imaš doma močan strup?"

„To je res," je odgovoril župnik, „ali ta strup imam zase; v slučaju, da mi preti razkrinkanje, bi šel rajši v smrt kakor v ječo."

„Tako — pokažem ti boljšo uporabo za tvoj strup — daj ga Edithi. Ali deluje brzo?"

„Par kapljic v vino ali vodo, in smrt nastopi — modrikova kislina je".

„Mora biti, župnik," je silil Ulmwood , „ne smemo dopustiti, da nas Edith pogubi — v nevarnosti je naše lastno življenje — to pomisli. Pojdi z menoj v grad — privedel sem te kot gosta seboj — to ne bo sumljivo. Med tem ko večerjamo z Edith, ji zliješ — skrbel bom zato, da odvrnem njeno pozornost od tebe — strup v kozarec in potem — ha, ha — jo zakopljemo še to noč na tukajšnjem pokopališču in rešeni smo izdajalke".

„Zoprno mi je umoriti človeka."

„Norec!" je zaklical Ulmwood in prijel župnika pod pazduho. „Ali hočeš čakati, da ti zavije vrat? Ubij, da ne ubijejo tebe, to bodi tvoje geslo."

„Naj bo," je dejal župnik, „toda Ulmwood, kakor gotovo sva bila od mladosti sem dobra prijatelja, ti, mladi grajski gospod, in jaz, sin starega župnika, povem ti, da se boš moral zagovarjati pred Bogom za ta čin."

„S to mislijo se že sprijaznim", se je smejal Ulmwood. „Poglej, župnik, če si stopil v blato greha, je treba, da tudi po njem gaziš, sicer utoneš v njem."

Moža sta izginila v noči in snežnem metežu.

8. POGLAVJE.

Čaša strupa.

Bliskoma je skočil Sherlock Holmes pokonci. Snežena plast, ki je odevala njegovo telo, je padla raz njega, in v tuleči burji je stal trenotek z besno razjarjenim obrazom in z bliskajočimi se očmi.

„Sedaj, lepa Edith Brocksonova, je tvoje življenje v moji roki," se je izvilo iz njegovega grla. „Postala naj bi žrtev nezaslišane hudobije. Mož, zaradi katerega si postala zločinka, te hoče pogubiti, in če ne preprečim tega, si najpozneje v pol ure mrtva.

Morda je mogoče, da te rešim, da napeljem puščico, ki je naperjena na te, na strelčeve prsi — na vsak način hočem prisostvovati tej gostiji Borgijev, na kateri se pije strup iz srebrnih čaš".

In Sherlock Holmes je sledil z največjo naglico Ulmwooda in župnika.

Ni se mu bilo bati, da bi ga videla, zakaj plazil se je zadaj med grobovi — sam mož ni videl, pač pa je slišal lahno šepetanje, ki mu ga je prinašal veter. In tako je vedel neprestano za mesto, kjer sta bila zločinca.

Sedaj sta prišla do mrežastih vrat pokopališča — sedaj sta bila že zunaj.

Sherlock Holmes je hitel za njima. Dospevši k vratom, se je vrgel v sneg in čakal, da sta se lopova nekoliko oddaljila.

Namerila sta korake proti stari, lični hiši, ki je ležala na griču nasproti mali springfieldski cerkvi.

Vsa vas Springfield je imela v tem času očividno malo prebivalcev. Pravzaprav je služila premožnim Londoncem izključno za letovišče. Kamorkoli je Sherlock Holmes pogledal, so ležale rastreseno male vile, čisto temne in osamljene.

Med vilami se je dvigalo nekaj nizkih, revnih koč, v katerih so stanovali pravi prebivalci springfieldski tudi po zimi. Luči, ki so padale skozi okna teh hiš v noč, je niso mogle razsvetliti, zato ker je bil snežni metež predivji in noč pretemna.

Odlično poslopje, proti kateremu sta ubrala Ulmwood in župnik svoje korake, je bil gospodski grad.

Tu je stanovala nekoč spoštovana in bogata rodovina Ulmwoodova, ki je sedaj popolnoma propadla. Sherlock Holmes se je spomnil govorice, da je bil poslednji potomec Ulmwoodov kartač najnižje vrste, ki je vrhtega izrabljal srečo, katero je imel pri dekletih in ženah, v prid lastnega žepa. V celoti je bil propal plemič, ki ni imel ničesar druzega več, kakor to hišo gori na hribu, a mogoče je bila še ta obremenjena s hipotekami.

Sicer je pa bil dvorec še prav lepa stavba. Imeti je moral velike dvorane, o tem so pričala visoka obločna okna, od katerih so bila tri posebno razsvetljena.

„Za temi tremi okni," si je dejal Sherlock Holmes, ki je skrit za drevesnim deblom, videl vstopiti grofa in župnika v dvorec, „leži najbrže jedilnica."

„Ah, če bi mogel gori — potem bi dramo zasledoval lahko nadalje!

In čemu pa ne morem? Treba samo nekoliko poguma in sreče, pa ostanem neopažen. Torej naprej — sedaj je ura. Slabši kakor prej v krsti, tudi tam gori ne more biti moj položaj."

Sherlock Holmes se je zagnal v breg. Dospel je do uhoda in šel neopažen v grad.

V gornje prostore so vodile široke hrastove stopnice.

Detektiv je obstal na podnožju stopnic in prisluškoval. Gori je bilo vse tiho.

Iz pritličja se je vzdigoval oster duh po pečenki. Tam je bila najbrž kuhinja, in tam sta pripravljala Parkins in John večerjo.

Detektiv je lezel po stopnicah, pokritih z debelo, dragoceno, četudi staro preprogo. Mehka preproga je glušila njegove korake.

S svojo bistroumnostjo, ki ga ni prevarala nikdar, je našel Sherlock Holmes takoj vrata, ki so vodila v dvorano z onimi tremi razsvetljenimi okni.

Sedaj je šlo za to: ali so bili Ulmwood, Edith in župnik že pri mizi — potem ni bilo več obotavljanja, potem je moral nastopiti, jih proglasiti kot zaprte in izvojevati boj, ki bi mogoče nastal.

Če pa še niso bili pri mizi, je bilo mogoče, da so se mudili v kakem drugem prostoru gradu, in tedaj —

Ej, Sherlock Holmes je bil v takih slučajih tudi drzen igralec, ki je stavil vse na jedno karto in računal vedno s tem, da ga bo podpirala tudi sreča. In izneverila se mu ni tudi v tej noči.

Hitro, ali tiho je odprl Sherlock Holmes vrata in pogledal v sijajno razsvetljeno jedilnico. Videl je krasno pogrnjeno mizo, v sobi pa niti žive duše.

Vse priprave za večerjo so bile dogotovljene. Dragoceni porcelan, srebro, ki je bilo na mizi, veliki beli damastni prt, ki je segal skoro do tal in pod katerim je miza izginila, so dokazovali Sherlocku Holmesu, da je grof Ulmwood rešil zadnji čas vsaj nekaj rodovinskih dragocenosti, ki jih je znosil prej v zastavnico — rešil seveda s pomočjo ponarejenega denarja.

Sherlock Holmes ni dolgo premišljeval, kaj mu je storiti.

Pogrnjena miza je imela nanj silno privlačno moč.

Bliskoma se je vrgel na tla, smuknil pod mizo in tam počepnil s trdnim sklepom, da prisluškuje tem trem ljudem, ki morajo vsak čas sesti k mizi, in od katerih dva snujeta smrt tretjega.

Sherlock Holmes ni dolgo čakal pod mizo. Kmalu so prišli Ulmwood, Edith in župnik v jedilnico in sedli k mizi.

„Kako prijetno je pač sedeti v topli sobi," je dejal Ulmwood smejoč se — „rad bi vedel, ali je dobremu Sherlocku Holmesu ravno tako prijetno pri srcu v njegovem mrzlem grobu."

„Tiho! — Ne govori o njem," je zaklicala Edith, — „skoro obžalujem, da sem vam ga izročila, ker ste mu pripravili tako strahovit konec — in veruj mi, prijatelj, nenavadno razburjenje bo v vsej Angleški, če bodo pogrešali Sherlocka Holmesa."

„To rad verujem," je pritrdil župnik, „ali komu naj pride na misel, da je tukaj na majhnem pokopališču springfieldskem Sherlock Holmes živ pokopan. Da razpošljejo deset detektivov, od katerih bi bil vsak posamezen toliko spreten kakor Sherlock Holmes — ne odkrijejo o njem niti najmanjšega sledu."

„Ah, Parkins s prvo jedjo," ga je prekinil Ulmwood, „prav tako, dečko, postavi juho na mizo; na pokopališču zunaj sem se premrazil do kosti, krožnik dobre juhe me zopet ogreje in poživi — pa da mi ne pozabiš, Parkins, donesi nekaj steklenic starega vina, ki je v kleti.

Izvira še iz slavnih časov moje rodovine, pili ga bomo v spomin Sherlocka Holmesa".

Sherlock Holmes se je umikal pod mizo le z največjim trudom nogam teh treh ljudi.

Zlasti Ulmwood je stezal svoje dolge krake pod mizo tako udobno, da je bil Sherlock Holmes v neprestani nevarnosti, da pride v konflikt z grofovimi nogami.

Temu se je moral izogniti na vsak način, ker bi bilo sicer prišlo do preranega odkritja nepovabljenega gosta.

„Danes ponoči pač delamo?" je povzel Ulmwood besedo, izpraznivši hlastno krožnik juhe, — „Ali si govoril s Körberjem? — Kaj pravi? — Ali bodo modeli dobro delali?"

„Izgotovil je nove modele in trdi, da so neprimerno boljši od starih, da se tako narejenih zlatov sploh ne bo dalo razločevati od pravih."

„Potem kujemo vso noč in jutri ponoči še enkrat, in naša zaloga bo gotova", je odvrnil Ulmwood.

Parkins se je vrnil in postavil na mizo pečeno ribo, pred svojega gospoda pa dve s pajčevino pokriti steklenici.

„Napolni čaše, Parkins," je ukazal grof. — „Redka kapljica je, s katero ti danes napijem, Edith, in upam, da ti bo ugajala."

Pri teh besedah je stisnil lopov Edithi roko, župniku pa pomežiknil preko mize, kako bi mu hotel reči:

„Sedaj boš kmalu potreboval svoj strup."

„Riba je izvrstna," je rekel Ulmwood. — „Prosim, Edith, daj mi še eno porcijo! — Dobro, Parkins, poglej, kaj je s pečenko, za sedaj te ne potrebujemo."

Komaj se je Parkins odstranil, je začel Ulmwood krčevito kašljati.

„Moj Bog, kaj ti je — kaj ti je?" je viknila Edith prestrašena — „popolnoma rdeč si v obraz."

„Koščica — koščica mi je obtičala v vratu," je jecljal Ulmwood — „pa upam, da jo dobim venkaj — moj Bog — tako mi je, kakor bi se moral zadušiti — oprostita trenotek."

Ulmwood je vstal, tiščal servijeto pred usta in hitel, neprestano kašljajoč, proti vratom.

Župnik je izpregledal lopovski načrt svojega tovariša in vedel prav dobro, zakaj gre od mize.

„Pojdiva za njim — mogoče naju potrebuje," je dejala Edith — ribja koščica v vratu ni šala."

To rekši, je stekla Edith ven, za grofom, ki ga je dobila v predsobi še vedno kašljajočega.

„To je dobro pogodil," je rekel župnik. — „Sedaj sem sam — sedaj osladim izdajalki pijačo".

Hitro je segel župnik v prsni žep, in ko je izvlekel iz njega roko, je držal v njej stekleničico, napolnjeno s svetlo tekočino.

Še en pogled na vrata — potem se je sklonil nad mizo, in — strup je bil vinu primešan.

„Župnik! — Za božjo voljo, župnik, pridite vendar sem," je začul isti hip župnik visoki Edithin glas.

Lopov je vztrepetal, skoro mu je padla stekleničica iz rok, toda še se je premagal toliko, da je mogel vtakniti stekleni zamašek v odprtino in stekleničico oprezno v žep.

„Za božjo voljo, pridite vendar, gospod župnik — umre mi v rokah!"

Župnik je hitel, kolikor je mogel, k vratom.

Da se ni znal Sherlock Holmes smejati tiho kakor nihče, bi bil župnik sedaj lahko čul, kako zlobno se je smejal predse nepovabljeni gost.

„Proč je. — Resnično, vendar je dobro, da znam govoriti iz trebuha, in vrh tega še tako, da se čuje, kakor bi prihajal glas kake znane osebe s kakega odaljenega mesta.

A sedaj hitro! Propast, hodi svojo pot, in strela naj udari med lopove!"

Nato je privzdignil Sherlock Holmes nekoliko damastni namizni prt, polagoma vstal, prijel čašo, ki je stala pred Edithinim stolom, in jo zamenil z jednakim kozarcem, ki je iz njega pil preje Ulmwood.

Potem je izginil Sherlock Holmes zopet pod mizo kakor duh, in samo nalahno pokanje njegovih prstov je pričalo, kako se veseli svojega uspeha.

Župnik je planil v predsobo in se ni začudil malo, ko je videl Ulmwooda in Edith mirno roko v roki, in Ulmwood se je smejal, kakor da bi bil pravkar povedal ali slišal dober dovtip.

„Za božjo voljo, kaj pa je, miss Edith? Čul sem vaše prestrašene vzklike in hitel na pomoč."

„Kaj ste čuli?“ je vprašala Edith — „moje vzklike? — Saj niti klicala nisem.“

„Prosim lepo, miss Edith, saj ste me vendar klicali, in kolikor se mogel sklepati iz vašega prestrašenega krika, ste bili za gospoda grofa zelo v skrbeh — da, klicali ste celo, da vam umira v rokah!“

„Če ste to slišali, župnik, moram misliti, da ste v vsej naglici malo zadremali in sanjali.“

„Jaz zaspal?“ je odvrnil župnik, „ne — gotovo ne.“

Ulmwood in župnik sta se pri teh besedah pomenljivo spogledala, nato so se vsi trije vrnili v dvorano.

„Kosti sedaj ni več v grlu“, je rekel Ulmwood, „ne čutim niti najmanjše neprijetnosti več — dovoli, da te popeljem zopet k mizi, Edith.“

Trojica se posedla ista mesta kakor prej.

„Sedaj,“ je rekel Sherlock Holmes sam pri sebi, „sedaj se nagiblje drama h koncu — zvrši se s strahovito katastrofo.“

„Pijmo sedaj na mojo rešitev iz velike nevarnosti,“ je zaklical Ulmwood. „Trči torej z menoj, draga Edith, in ako me ljubiš, izprazni čašo do dna! Pijem na tvoje zdravje in najino ljubezen!“

Sherlock Holmes je slišal, kako sta zažvenketali čaši druga ob drugo, potem srkanje in potem —

Strašen krik je zaoril po dvorani, stol se je prevrnil in Ulmwood je zakričal:

„Zastrupljen sem! — He — peklo mi gori v črevesih. — Lopov! Tako torej si mislil — — meni si namenil strup?“

Župnik in Edith sta skočila raz stole. Preplašeno sta strmela v Ulmwooda, čegar lice je zelenelo.

Poteze na obrazu so bile grozno spačene, oči so se mu izbuljile, in zopet je zakričal s strašnim glasom:

„Zastrupljen! — Umorjen! — Ha, lopov — to mi boš plačal.“

Miza se je zamajala. — Kozarci in sklede so padli žvenketaje na tla.

Edith je preplašeno zaupila, župnik pa je grgral nerazumljive besede, zakaj nanj se je bil vrgel Ulmwood in ga davil z obema rokama.

„Da, umreti moram,“ je kriknil — „ali prej, nesramni lopov, zadavim še tebe. — Še čutim moč v rokah. — Tvoj strup ne deluje tako brzo — minuto, si dejal — tedaj dobro — minuta mi bo zadostovala, da te spravim s sveta.“

Težek padec. — Moža sta boreča se padla na tla in se valjala po preprogi.

Kakor okamenela je stala Edith. Hotela je upiti na pomoč, pa ni mogla. — Izustiti ni mogla ne besedice.

Župnik je še jedenkrat zahropel, potem pa je nastala tihota.

V tem trenotku se je Ulmwood vzpel, se oprijel z obema rokama mize in hotel vstati — ali ni imel več moči.

„Smrt,“ je grgral — „da, smrt — čutim, to je smrt — ali — tudi njega sem potegnil s seboj v peklo — ha, hotel bi, da tako pogubim vas vse, vse —. Smrt!“

Padel je nazaj. Glava mu je udarila ob tla, in nad župnikovim truplom je ležalo grofovo.

Edith je hotela zbežati.

Groza se je polotila ob pogledu na to dvojico s spačenimi potezami, osteklelimi očmi in v pest skrčenimi prsti. — V nepopisnem strahu je bežala k vratom.

Nenadoma — je čutila na tilniku mrzlo roko. Pet prstov je objelo njen vrat in jo prisililo z železno močjo, da je obstala.

Praznoveren strah jo je pretresel do mozga.

Smrt! — To je smrt, ki ji je sledila! Ali hoče Ulmwood, ki se ga je poslednjo minuto bala dovolj, potegniti tudi njo s seboj v peklo?

„Pusti me, Lencelot Ulmwood,“ se je izvilo z drhtečih usten, — „pusti me, živeti hočem“.

„Živeli boste, miss Edith Brocks,“ ji je odgovoril neznan glas, „toda — v ječi.

Prosim nekoliko minut posluha, miss Edith Brocks, vaš stari prijatelj sem — Sherlock Holmes!“

9. POGLAVJE.

Gnezdo ponarejalcev denarja.

„Sherlock Holmes!“ je viknila Edith in se zgrudila na kolena.“

„Tiho, nobenega glasu, sicer vam poženem krogljo skozi glavo,“ ji je zaklical Sherlock Holmes — „vstanite! Sedaj, gospodična, se nekoliko pogovoriva.

Ali veste, da sem vam pravkar rešil življenje?“

Kakor brez razuma je strmela Edith v Sherlocka Holmesa, ki jo je vzdignil in odvedel k stolu.

„Da, življenje sem vam otel,“ je nadaljeval, „strup, ki je končal Ulmwooda, je bil namenjen za vas. Morda bi bilo bolje, da ste izpili strupeno čašo vi. Prihranili bi si bili dolgo vrsto let, ki vam jih bo preživeti v ječi.

A nisem mogel dopustiti, da vas kratkomalo umore.“

„Umoriti me je hotel?“ se ji je izvilo iz grla.

„Da, odstraniti vas je hotel, bržčas zvato, ker je ljubil ženo onega Nemca, Franca Körberja. In glejte, temu človeku ste me izročili na milost in nemilost, in resnično vam povem, ni vaša zasluga, da ne ležim sedaj živ pokopan v krsti globoko pod zemljo.“

„Ha — ali veste vse?“

„Vse. Tudi to, da spadate k družbi ponarejalcev denarja, vi in vaš brat.“

„Usmiljeni Bog, izgubljeni smo.“

„Gotovo ste. Toda ublažite si kazen, če mi na vsa moja vprašanja odgovorite resnico.“

Edith je pač uvidela, da tu ne pomaga nobeno tajenje. Proseč je iztegnila proti Sherlocku Holmesu roke in je zaklicala v solzah:

„Usmilite se me! Nesrečna ljubezen do tega nevredneža me je zapeljala, da sem zašla na krivo pot, sicer —“

„Vem, zato se mi oglaša v srcu usmiljenje do vas. Ali oglaša se prav malo.

Odgovarjajte mi, Edith! Kje se dela ponarejeni denar?“

„Tu v Springfieldu.“

„To vem, a kje, na katerem kraju?“

„Tudi če mi ne poveste, izvem v pol ure.“

Edith se je obostavljala.

„Dobro, vedite torej vse! Cerkev v tej vasi je mesto, kjer se izdeluje ponarejeni denar.“

„Kaj, cerkev? Nezaslišana brezbožnost! Toda naravno, čedni gospod župnik in cerkovnik sta pač v zvezi z drugimi. In danes ponoči se dela v cerkvi? Kdo se vdeležuje dela?“

„Vsa vas. Tu v vasi so vsi zmenjeni. Izgubljeni ste, mr. Sherlock Holmes, če se zbudi le najmanjši sum, kdo ste in kaj vas je privedlo semkaj.“

„Ali so v tem trenotku ponarejalci na delu?“

„So.“

„V cerkvi?“

„Da, v cerkvi. Sedaj vsi najbolj delajo in se gotovo že čudijo, kako da ni še Ulmwooda in župnika.“

„A kje sta Parkins in John?“

„Sta šla tudi v cerkev.“

„Ali se cerkev straži?“

„Da, cerkovnik je stražnik. Skrbi za to, da pridejo samo oni v cerkev, ki so z nami v zvezi.“

„Dobro, dovolj vem. Dajte mi roke sem, miss Edith, da vam jih zvežem. Zvezati vam moram tudi noge, ker za sedaj ne smete zapustiti gradu.

Ali v tem mučnem položaju vas pustim samo pol ure. Do takrat izvršim vse.

A stoj, skoro bi bil pozabil: ali je v Springfieldu brzojav?“

„Da, a sedaj ni nobenega tu, ki bi ga znal rabiti. Služi samo poleti.“

„Toda zveza obstoji?“

„Da. Poleti, ko stanujejo ugledni Londonci tu, se mnogo brzojavi v London, in tudi semkaj dospe mnogo brzojavk.“

„Kje je aparat?“

„V'mali hiši, v kateri stanujeta sedaj Franc Körber in njegova žena. Prav poleg cerkve je.“

„Dobro, miss Edith, ta odkritosrčna izpoved vam bo, če je resnična, dosti koristila pri razpravi. A sedaj — roke sem. Nesrečno bitje, časti vrednega očeta imate — čemu niste ostali na poti pravice in zakona? Tako nizko ne sme pasti iz ljubezni nobena ženska.“

Po teh besedah ji je uklenil Sherlock Holmes roke in nato noge. Edith se ni mogla dvigniti s stola, torej tudi ni mogla k oknu, da bi skozen zaupila v noč na pomoč.

Sicer bi ji bilo pa to ne pomagalo nič, ker je bil zunaj še vedno divji snežni metež, okoli gradu je tulila burja, ki bi bila odnesla vsako besedo v daljne daljave, samo do ušes onih ne, katerim bi bila namenjena.

Sherlock Holmes je hitel kolikor mogoče naglo k cerkvi.

Božji hram je ogrinjal sneg. Okna so bila razsvetljena, in vsak, kogar bi bila povedla pot tu mimo, bi bil moral zapaziti moža, ki se je s kapico na glavi bližal cerkvi.

Sherlock Holmes ga je spoznal takoj zopet — bil je cerkovnik.

In Edith je povedala detektivu, da ima cerkovnik cerkvene ključe.

Sherlock Holmes se je stisnil previdno v izdolbino kraj cerkvenih vrat.

Mirno je čakal, da je prišel cerkovnik do vrat.

V istem hipu se je zabliskal cerkovniku samokres nasproti, in s tihim, toda ostrim glasom je zaklical detektiv smrtno prestrašenemu:

„Odpri! Lopov — želja me je zvedeti, kaj se godi za zidovi te božje hiše!“

Cerkovnik je skočil nazaj.

Zavihtel je veliki železni ključ kakor orožje in hotel planiti nad Sherlocka Holmesa.

A v prihodnjem trenotku je počil strel, in od krogle v srce zadet je padel cerkovnik v sneg, ki se je pordečil z njegovo krvjo.

„Nova žrtev!“ je mrmral Sherlock Holmes, „koliko človeških življenj treba žrtvovati, da se zatre to zločinsko gnezdo, ali — drugače ne gre.“

Nato se je približal umirajočemu, pokleknil poleg njega in mu vzel ključ.

V glavo mu je šinila nova misel.

Naglo je tekel okoli cerkve in se prepričal, da ima samo jeden uhod.

Bil je dobro zaprt, in skozi visoka cerkvena okna je bil beg nemogoč.

Imel je vso drhal kakor v mišji pasti.

Ni mu mogla več uteči, popolnoma mirno je mogel poklicati pomoč.

In Sherlock Holmes je hitel v hišo, v kateri je stanoval Nemec Franc Körber s svojo ženo.

Hiša je bila tiha in osamljena.

Körber in njegova žena sta bila ta čas gotovo v cerkvi, da sta pomagala pri izdelovanju ponarejenega denarja.

Ali brzojavni aparat je bil tu, in Sherlock Holmes je takoj sedel k njemu in brzojavil na glavno policijsko postajo v London:

„Pošljite takoj trideset policistov pod dobrim vodstvom v Springfield.

Delavnica ponarejalcev je odkrita, — vsa družba je v naših rokah. Sherlock Holmes.“

Dve uri sta prešli.

Sherlock Holmes je stal v snežnem metežu pred malo cerkvijo in stražil vrata.

Naenkrat je zapazil, da hočejo od znotraj odpreti vrata.

To pa seveda ni bilo mogoče.

Kajti ključ cerkvenih vrat je imel sam v rokah.

Nekdo notri je potrkal, klicalo se je ime cerkovnikovo, čule so se kletve, razbijali so po vratih — vse zaman.

Deset minut pozneje so razbili cerkveno okno.

„Ha, sedaj hočejo skozi okno!“ je zaklical Sherlock Holmes, „sedaj pa pozor, sedaj velja — za vraga, da bi bila le londonska policija že tukaj.“

Na ograji cerkvenega okna se je prikazal človek.

Po vsej priliki so nakopičili pod oknom klopi, in na ta način se je možu posrečilo, da je prilezel do te znatne visočine.

„Nazaj, sicer streljam!“ je zaupil Sherlock Holmes v trenotku, ko se je mož namenil skočiti z okna v sneg.

„Izdaja!“ je zarjovel človek, — „v rokah policije smo!“

„Najbrž imaš prav,“ je odvrnil Sherlock Holmes smejoč se, „in prvega, ki se upa skočiti z okna, ubijem!

Ah, ta se upa — tu imaš!“

Zopet se je izprožil Holmesov revolver, in mož se je strmoglavil v sneg.

„Nemec je,“ si je dejal Sherlock Holmes, sklonivši se za trenotek nad truplo v sredo glave zadetega plavolasega moža, „mislim, drugim bo veselje prešlo, da bi skušali uteči skozi okno.“

Ko je počil strel, so oni v cerkvi besno zatulili, ali miši so bile v pasti, venkaj niso mogle.

In sedaj so pridirjali tudi policisti na konjih in v naslednjem hipu so obkolili cerkev.

Sherlock Holmes je udrl na čelu dvajset mož v božji hram, in — v četrtinki ure ni bilo nič menj kakor štirindvajset moških in ženskih zvezanih.

Skoro vsa vas Springfield je bila sokriva izdelovanja ponarejenega denarja.

Sherlock Holmes je hitel še isto noč v London.

Williama Brocksa so zaprli zjutraj, ko je hotel iz hiše, da gre v banko. Zobozdravnik Harper pa je ob pravem času ušel.

Ponarejalci denarja so dobili manjše ali višje kazni, samo Edith Brocks ni prišla pred sodnike, v celici si je sama končala življenje.

Angleška banka je plačala Sherlocku Holmesu razun obljubljene nagrade še znatno svoto, a kralj je poslal slovitemu detektivu lastnoročno pismo, v katerem je pohvalno omenjal smelost in premišljenost, ki jo je Sherlock Holmes zopet jedenkrat pokazal z razkrinkanjem londonskih ponarejalcev denarja.

10. poglavje.

Lisjak v pasti.

Kljub vsemu detektiv ni bil zadovoljen s svojimi uspehi.

In ko je štiri tedne po teh dogodkih sedel s Harryjem Taxonom pri zajutreku, je nenadoma dejal pipo iz ust, jo vrgel precej nevoljno na mizo in rekel:

„Vendar sem mazač, Harry.

Glavni krivec je pobegnil, in to me silno jezi!“

„Kako, glavni krivec?“ je vprašal Harry Taxon.

„Ali nista Ulmwood in župnik plačala zločina z življenjem?“

„Bog se ju usmili!“ je odvrnil Sherlock Holmes ironično.

„Motiš se, dečko, če misliš, da sta bila ta dva moža duša vsega podjetja, to je bil nekdo drugi.

Bil je to izvrstni mr. Harper, zobozdravnik, ki se mu imam zahvaliti, da so me pokopali živega. Lopov še zdaj ni v rokah pravice.

Vrag vedi, kako je bil obveščen o dogodkih v Springfieldu. Na vsak način se je zelo podvizal, da je ostavil London. Zakaj ko sem zarana po svojem povratku iz Springfielda stopil v hišo zobozdravnika Harperja, da ga aretiram, sem zvedel na svoje veliko začudenje, da gospoda doktorja ni doma, temveč da je nastopil malo potovanje.

Taka potovanja poznamo, Harry.

Haha, prav gotovo vem, da se ta prokleti Harper ne povrne nikdar več.“

„Ne žalostite se, mojster," je rekel Harry Taxon, skušajoč potolažiti Sherlocka Holmesa.

„Ta lopov Harper ne uteče vislicam; kdo ve, kje so zanj že postavljene."

„Da, da," je odvrnil detektiv, tlačeč si pipo, „ni moja navada prepuščati božji previdnosti ali slučaju stvar, ki jo uredim lahko sam.

In čemu ne bi vzel stvari glede Harperja še jedenkrat v roke?

Poravnati imam z njim še mal račun, kajti zagotovim ti, dečko, da ni bilo ravno prijetno ležati 15 stopinj pod ničlo tako dolgo v ozki krsti, s skrbjo, da me zagrebejo živega v zemljo. Ker pa sedaj vem, kako se love taki tiči na limanice, bodi tako dober, Harry, in nesi to anonso v upravništvo „Timesa", „Daily Maila" in „Gazette".

S temi besedami je sedel Sherlock Holmes k svoji pisalni mizi in izročil Harryju po nekaj minutah tri listke. Vsi trije so se glasili takole:

Podjeten gospod z malim kapitalom se želi udeležiti kakega tovarniškega podjetja. On sam je izvrsten litograf in snuje dobičkanosne spekulacije. Cenjene ponudle pod: Bankovec 313 na upravništvo lista.

Ko je Harry Taxon odšel, da odda anonse v označene tri časopise, si je detektiv zadovoljno mencal suhe roke.

„Zelo bi se motil," je dejal sam pri sebi, „če bi me v tem slučaju pustila moja stara praksa na cedilu.

Vsak zločinec se vrača k svoji specialiteti.

Kjer se mu nudi ugodna prilika, da zopet začne svojo staro zločinsko obrt, se je oprime.

Če čita Harper to anonso v časopisih, mu bo takoj jasno, da izvira od moža, ki ima največje veselje izdelovati ponarejene bankovce.

Popolnoma sem prepričan, da se zobozdravnik približa temu človeku, da dalje razpravlja z njim.

Čakajmo torej."

Po dveh dnevih je moral Harry Taxon zopet teči v upravništva časopisov, in ko se je vrnil v detektivov kabinet, se je skoro šibil pod težo pisem, ki jih je nesel.

„Oho!" je vzkliknil njegov gospod in mojster, „vidim, da so bili oglasi zelo izdatni.

Položi zveženj na mizo.

Ponoči ga pogledam in si odberem, kar se mi bo videlo važno."

In res je sedel znameniti detektiv skoro pol noči pred pisalno mizo in delal naporno.

Odprl je pismo za pismom in čital vse ponudbe, kakršne se navadno dajejo litografom z malim kapitalom za ustanovitev podjetja.

Vseh pisem je bilo 180.

160 jih je ležalo že odprtih, ne da bi bil detektiv našel kaj posebnega.

Toda pri 161. pismu je postal in ga pregledal zelo natančno.

V pismu je bilo samo nekaj vrstic, ki so se glasile tako:

„Bil bi pripravljen se odzvati vaši ponudbi. Obiščite me v hotelu „Kanal", Doverska ulica 83. Dobite me vsak dan od 6—7 ure zvečer.

John Trouble, inžener."

Sherlock Holmes je približal pismo nosu in ga duhal celo minuto.

„To je parfum mr. Harperja," je rekel smehljaje.

„Zobozdravnik se ni iznebil niti po štirih tednih duha po kloroformu, ki ga je rabil vsled svojega poklica.

Nadalje sem natanko opazil, ko sem obiskal mr. Harperja, da mi izdre zob, da je levičar.

In čeprav ti ljudje običajno ne pišejo z levico, je vendar njih desnica jako malo izvežbana, in ima njihova pisava zaradi tega poseben značaj.

Noben levičar ne pritiska pri pisanju močno z desno roko. Njegove črke so blede in tenke kot nit. kot nit.

To vse je v tem pismu.

In končno, da sem v stvari popolnoma natančen, je rabil mr. Harper iz prirojene štedljivosti star pisalni papir, ki izvira še iz onega časa, ko je bil zobozdravnik.

Takrat je moral takoj po zobni operaciji prijeti polo s krvavimi rokami, ker ima popir tu v oglu mal krvav madež.

Zove se John Trouble in stanuje v hotelu „Kanal".

Dobro — jutri ga počastim s svojim posetom," je pristavil detektiv po kratkem odmoru.

— — — — — — — — — — —

Naslednji dan ob šesti uri, ko se je spuščal že mrak nad London, je hitel po londonskih ulicah mož, ki je izgledal kakor umetnik, kateremu sreča ni bila preveč naklonjena.

Dolga plava, na koncih že osivela brada mu je padala na prsi.

Nosil je precej obnošen plašč, na glavi pa je imel klobuk s širokimi krajevci.

Ta mož je korakal v Doversko ulico.

Pred hotelom „Kanal" je obstal.

Bila je dvonadstropna, ozka hiša, poznana v Londonu kot cenen, sicer pa precej dostojen hotel.

Tu je vprašal vratarja po mr. John Troubleju in je dobil za odgovor, da je dotični gospod v svoji sobi, in sicer številka 21 v drugem nadstropju.

„Gospod Trouble se je naselil v vaš hotel še pred nedavnim časom?" je vprašal preoblečeni detektiv vratarja.

„Osem dni stanuje pri nas."

„Dobro, bodite tako prijazni in pošljite katerega uslužbenca k mr. Johnu Troubleju. Naj mu pove, da želi govoriti z njim mr. Pother, litograf."

Sluga se je takoj vrnil z odgovorom, da mr. Trouble čaka.

Sherlock Holmes je stopil torej v drugo nadstropje in je potrkal na vrata št. 21.

Že poziv „Naprej!", ki ga je čul od znotraj, je prepričal detektiva, da je našel človeka, ki ga je iskal. In ko je odprl vrata, je videl pred seboj mr. Harperja, z njegovo dolgo suho postavo, z njegovim ptičjim obrazom in neodkritosrčnimi očmi.

Zločincu se ni zdelo potrebno, da se preobleče ali maskira.

V istem trenotku pa je tudi vedel Sherlock Holmes način, kako se je posrečilo temu človeku, da je utekel vsem poizvedovanjem policije.

Londona namreč ni zapustil, kajti dobro je vedel, da ga v inozemstvu primejo hitreje. Iz tega razloga je ostal mirno tukaj, a se mudil v vsakem hotelu k večjemu nekaj dni in potem premenil svoje bivališče zopet pod novim imenom.

„Čast mi je, da vas spoznam, mr. John Trouble," je rekel detektiv, priklonivši se pri vstopu v sobo malo nerodno. „Prihajam zaradi pisma, ki sem ga dobil od vas na svojo ponudbo."

„Ah, prav," je odgovoril mr. Harper.

„Prosim, sedite."

„Hvala, hvala lepa, mr. Trouble. Nič rad ne sedim na zofi; tu na stol, če dovolite."

Detektiv je sedel na stol k pisalni mizi, in Harper se je vsedel njemu nasproti, toda tako, da mu je odrezal pot do vrat.

V tem trenotku si je rekel detektiv:

„Lopov me je spoznal, in namesto da jaz njega ujamem v past, je storil to sam, naročivši me semkaj v hotel.

Ali to sem pričakoval!"

„Vi ste torej litograf, dragi Pother?“ je povzel Harper besedo. „Po vsej priliki spreten litograf in — kaj pa nameravate izdelovati, če se vam da na razpolago potrebni kapital? Slike, plakate ali kaj?“

„Slike,“ je odgovoril vprašani.

„Zelo izurjen sem v kopiranju in tako natanko znam posneti sliko, da se original ne da več razlikovati od kopije.“

„In kakšne slike bi si izbrali?“

„Mislim, da ste mož, mr. Trouble, ki mu lahko zaupam,“ je odvrnil detektiv.

„O, popolnoma!“ je odgovoril Harper in prezirljiv smehljaj mu je obkroževal ustnice.

„Izvolite morda smodko, mr. Pother?“

„Prosim, prosim — sicer strastno njuham, ali tuintam kadim rad kako dobro smodko.“

To rekši je potegnil detektiv iz žepa jednostavno tobačnico.

Harper pa je izvlekel zelo veliko in, kakor je bilo videti, zelo natlačeno dozo za smodke, ki je bila brez dvoma določena na dolge, v Angleški priljubljene docksmodke.

„Dovolite, da vam izberem smodko sam,“ je rekel John Trouble detektivu.

„Imam jih več vrst in rad bi vam izbral najboljšo — na primer to.“

S temi besedami je Harper odprl dozo in potegnil — iz nje bliskoma mal revolver.

Cev je nameril na svojega posetnika, ki je navidezno sedel silno prestrašen tu.

„Toda — mr. Trouble, za božjo voljo — haha, ali ste me zvabili sem, da me umorite?“ je zaklical detektiv navidezno preplašen.

„Detektiv Sherlock Holmes,“ se je izvilo iz Harperjevega grla, „doigral si svojo ulogo.

Haha, mislil si, da me prekaniš; ali takoj sem spoznal iz anons, da so proti meni naperjene v to svrho, da me zvabite v past in se polastite moje osebe.

Zato umri, prokleti detektiv, in ta pot — ne boš živ položen v krsto.“

Toda isti trenotek, ko je hotel izprožiti, je zakričal kakor človek, ki trpi grozne bolečine, in orožje mu je padlo iz roke.

Padel je na stol in si mencal oči, iz katerih se je cedila neka rdeča tekočina.

Kaj se je zgodilo?

Isti čas, ko je hotel Harper izprožiti samokres, je odprl Sherlock Holmes svojo tobačnico in nasul njeno vsebino — fino stolčeno papriko — Harperju spretno v oči.

Kakor znano, provzroča paprika, če pride v oči, tako nepopisne bolečine in časno slepoto, da je človek, katerega je ta nezgoda zadela, za nekaj časa popolnoma nesposoben za vsako obrambo.

Detektiv je vedel, da se mu zločinca ni bati nič več.

Bliskoma se je vrgel nadenj in mu pritrdil na roke jeklene spone.

Harper se je sicer branil kakor divja zver, ali orijaški moči detektivovi se ni mogel ubraniti.

Kakor hitro je imel zločinec zvezane roke, ga je detektiv udaril tako močno, da se je zvalil s stola, in kmalu je imel tudi na nogah jeklene spone, ki so mu onemogočile, da bi vstal, tem manje da bi se detektivu uprl.

„Tako, dečko,“ mu je rekel ta, „sedaj te imamo, sedaj sva bot.

Ne spravim te v krsto, kakor si ti mene, ampak v ječo, ki je, mislim, hujši, kakor krsta.“

Potem je stopil smeli človek k oknu in ga odprl.

Ko je dal z robcem znamenje, je pridrlo nekaj detektivov, ki so bili doli na ulici razpostavljeni, pod Harryjevim vodstvom v sobo.

Harperja so prepeljali v ječo, kjer so mu prisodili daljšo kazen. — — —

Isti dan, ko so prebrali Harperju obsodbo, je dejal detektiv zadovoljno smehljaje se svoji gospodinji:

„Kakor veste, mr. Bonnetova, vam prepuščam vedno izbor jedilnega lista, danes bi pa odredil nekaj sam rad. Bodite tako prijazni — vem, da ste mojsterska kuharica — pripravite mi danes ogerski guljaš. In prav močno papriciran mora biti.

Spomnila me bo ta jed na zelo prijetno uro, na uro, v kateri sem obračunal s svojim grobarjem, Harperjem!“

Lahko konstatiramo, da je bilo kosilo ta dan zelo veselo, in da je dišal slavnemu detektivu in Harryju Taxonu od mrs. Bonnetove tako dobro pripravljeni guljaš izvrstno.

„Mrs. Bonnetova,“ je rekel detektiv, ko je vstal od mize in si prižgal pipo:

„Pripravite mi še večkrat Harperjev guljaš,“ zakaj tako hočemo imenovati od danes pri naši mizi to jed!“

Konec.

Sherlock Holmes in njegovi znameniti doživljaji.

Naslovi prvih šestnajsterih zvezkov.

Izšli so:

Zv. 1. Skrivnost mlade vdove.
Zv. 2. Samo kapija tinte.
Zv. 3. Gospa s kanarskim briljantom.
Zv. 4. Zaklad trgovca s sužnji.
Zv. 5. Lepa bolničarka.

Tiskajo se:

Zv. 6. Kako so prijeli „Jacka razparača".
Zv. 7. Londonski ponarejalci denarja.
Zv. 8. V rakvi kraj bombe.
Zv. 9. Plemič — tat.
Zv. 10. Grob v svetilniku.
Zv. 11. Poljski žid.
Zv. 12. Kraljičina oprava iz čipek.
Zv. 13. Pariški cunjar.
Zv. 14. Prebrisani višji natakar.
Zv. 15. Prikazen iz groba.
Zv. 16. Ljubosumna morilka.

Vsak mesec izidejo štirje zvezki z naslovno sliko v barvah. — Zvezek stane 30 h. — Naročnina za 5 zvezkov franko s pošto K 1.80. — Založnik in izdajatelj

Gjuro Trpinac, knjigotržec, Zagreb, Ilica 6.

Naročila sprejemajo in prodajajo zvezke vse slovenske knjigotržnice.

II. serija. Vsak zvezek obsega popolno povest.

Detektiv Sherlock Holmes
in njegovi znameniti doživljaji.

Zvezek 8.

V rakvi kraj bombe.

„All veste, kaj to pomeni?“ je vprašal Markby zvezanega Sherlocka Holmesa. „To je z dinamitom napolnjena pušica, ta ura bo povzročila, da se dinamit vname. Še malo časa in zleteli boste v zrak. Napravite torej svojo oporoko!“

Ponatisk je prepovedan. Pravica prevajanja na druge jezike je pridržana.

Published 25. March 1909. Privilege of Copyright in the United States of Amerika under the act approved March 3, 1905 by Gjuro Trpinac, Zagreb. Ilica 6.

V rakvi poleg peklenskega stroja.

I. poglavje.

Skrivnostna smrt.

Zamolkel pok je pretresel vzduh, žvenketaje se je vsulo razbito steklo oken moderne hiše na elegantno ulico Bostona, kjer se je namah zbrala množica ljudstva.

Tudi policist, ki je stal v bližini, je prihitel ter udaril s palico po tlaku, da prikliče svoje tovariše, sam pa je nemudoma hitel v hišo, da vidi, kaj se je dogodilo.

Dospevši v prvo nadstropje, ugleda v elegantni sobi dva gospoda brez življenja ležati na tleh.

Ves trud prihitelih zdravnikov, obuditi k zavesti poleg okna ležečega ponesrečenca, je bil zaman, ker je ta že vsled zadušenja umrl, kakor so zdravniki konštatirali.

Pač pa je drugi ponesrečenec kmalu odprl oči. Oziral se je najprej začudeno okrog sebe, ko pa se je nekoliko okrepčal, je pričel pripovedovati o dogodku ter odgovarjati uradnikom na stavljena mu vprašanja.

Kmalu nato je, opirajoč se na palico, ostavil pozorišče nesreče, kar mu na križpotu ulic nekdo iz mimo idočega voza zakliče:

„Hej, mr. Sidney, tako slabi? Kaj vam je?

„Kako, da ste prišli iz Londona semkaj v Massaschusetts?“

„To je jako jednostavno“, je odgovoril Holmes. „Saj veste, uradniški posli me kličejo v različne kraje. — Toda prosim, izvolite sesti v voz V istini izgledate slabo. Dajte, da se po tako dolgem svidenju nekoliko pogovoriva. Slučajno imam nekaj ur časa. Moj pomočnik Harry Taxon je odšel, da mi preskrbi listek za vožnjo v Evropo, midva pa bova med tem oživljala stare spomine“.

Sidney je ozdihnil.

„Da, stari spomini so boljši od sedanjih doživljajev. Glejte, celo v sredini ameriškega velemesta, v najodličnejšem delu, ni človek varen pred bombo“.

„Kako, gospod? To ni mogoče; kolikor mi je znano, se vzdržujete vsakih smelih podjetij, ne bavite se niti s politiko; kdo bi vam torej stregel po življenju?“

„To menim tudi sam, in zato mislim, da pravkar izvršeni napad ni veljal meni“.

„Kaj pravite — pravkar izvršeni napad?“ je vprašal svetovnoznani detektiv. „To je torej vzrok, da izgledate tako slabo? — Toda povejte mi, kaj se je zgodilo in kje? — Znano vam je, mr. Sidney, da sem vam vedno na raspolago, ako je treba razjasniti kak kriminalen slučaj“.

„Z največjim veseljem sprejemam vašo ponudbo; prosim, pojdite z menoj v moje stanovanje, da se lahko nemoteno posvetujeva!“

Scherlock Holmes je dal kočijažu potrebne ukaze, in po kratkem času ju je pripeljal pred elegantno hišo bogatega gentlemana.

Dospevši v razkošno opremljeno sobo Signeyjevega stanovanja, sta sedla v naslanjače, in ko sta si zapalila havanske smodke, je pričel Holmesov prijatelj takoj pripovedovati o dogodku, ki ga je doživel.

„Mr. Holmes, ali poznate Viscounta Goringa?“

„Da, samo po imenu. — Osebno pa nisem imel še časti", je odgovoril detektiv ter se je zleknil v naslanjaču.

„Bil je moj prijatelj in njegova smrt je v zvezi z napadom, o katem sem vam ravnokar pravil".

„Torej je bil napad naperjen nanj in ne na vas? Prosim, pojasnite mi stvar!"

„Takoj, gospod, povedati vam hočem vse, kakor se je zgodilo. — Goring je bil vedno življenja poln in vesel tovariš; prvorojenec bogatega očeta, naobražen, nekoliko zaljubljene narave — skratka: vrl dečko. Njegova prerana smrt je vsekakor v zvezi z dogodkom, ki se je pripetil pred četrtletom".

„Torej tako. Sklepati je tedaj, da igra pri tem glavno ulogo ženska. Ni li tako, gospod? Saj je bila v onem času prisezija na vrhuncu".

„Da, pogodili ste, mr. Holmes. — Pred kakim četrtletom — koncem zimske sezije — povabila je mojega prijatelja na ples neka miss Jane Haroldova. Ples je priredila njena teta ali njena rojakinja, v korist nekega dobrodelnega zavoda.

„Nihče od nas ni poznal miss Jane, dočim je bilo ime njene tete znano vsej mladini in sploh imenitnejši družbi. Ni torej čudno, da smo se vsi radi odzvali njenemu povabilu.

„Goring, ki je bil dalje časa na potovanju, je šel ta večer zopet prvič v družbo. — Naj omenim da sem bil sam zadržan, spremiti ga tja. Sicer bi se bil pač ne pripetil oni neprijetni slučaj v tej hiši.

„Komaj je stopil moj prijatelj v dvorano in bil predstavljen gostiteljici, miss Mabel Haraldovi, povedla ga je ta takoj v stransko sobo ter mu je nenadoma rekla, da Goring ni Viscount — pod tem imenom je bil vpeljan v njeno hišo — marveč — detektiv, ki hoče vohuniti".

Sherlock Holmes je zmajeval začudeno z glavo, Sidney pa je nadaljeval:

„Izprva je smatral moj prijatelj to trditev za šalo, a ko je rabila stara dama vedno ostrejše besede, ii je dejal, da je pripravljen legitimirati se; treba je samo, da se pokliče miss Jana.

„Ne trudite se", mu je rekla gospa, „dobra izbrana maska moti, zlasti če se igra uloga tako izvrstno, kakor jo more igrati le spreten detektiv. Lahko vodi za nos vso družbo, da, celo najboljšega prijatelja. Ako hočete, da vas ne osramotim pred vsemi in ne pospešim drugih korakov, vas prosim, da zapustite takoj neopaženo mojo hišo. S tem naj bode stvar rešena.

„Ne da bi bil zahteval pojasnila, je odšel Goring iz hiše."

„Krasen začetek", je pripomnil detektiv. „Prosim, nadaljujte!"

„Ogorčen se je vrnil prijatelj domov in poklical mene. Takoj sem hitel k njemu in sedaj mi je opisal natančno čudni prizor. Postopanje miss Mabel Haraldove me je silno razburilo, tembolj, ker je odslovila Goringa kratkomalo, zavrnivši vsak dokaz.

„Dasi sem imel ta večer pri sebi ljubega gosta, kateremu sem zagotovo obljubil, da se takoj povrnem, sem ostal vendar pri Goringu. Pričela sva kartati, kar vstopi po kratkem času sluga s pismom za Goringa.

„Goring je zmignih z rameni in se je nasmejal.

„Jana mi piše! Čitaj!" je rekel ter mi vrgel pismo. „Opršča se zaradi tetine pomote".

„Hm! Pravi, da je teti pojasnila vse in roti te, da ji odpustiš neljubo pomoto", sem dejal, ko sem prečital pismo. „Vprašuje, s čem bi mogla popraviti svojo pregreho?"

„Kakor da bi bilo to sploh tako lahko", je odvrnil prijatelj. „Gotovo je, da ne prestopim nikdar več praga njene hiše".

„To je v istini čudna stvar". je dejal kriminalist.

„Tudi jaz sem tega mnenja, a dalje! — Naslednji dan mi je sporočil Goring, da ga je povabila miss Mabel Haraldova k sebi na razgovor, in ga prosila, da ji na vsak način izpolni željo".

Sherlock Holmes je vstal s stola ter pozorno poslušal Sidneya.

„Po dolgem premišljavanju sem mu svetoval, naj se ne ozira na to in se naj tudi nikakor ne odzove kakemu morebitnemu novemu povabilu. Goring me je ubogal ter se izogibal hiše stare gospe.

„Od takrat so pretekli skoro trije tedni, ne da bi bilo prišlo ponovno povabilo. Prijatelj je malodane pozabil na vso stvar, kar mu nekega dne prijavi sluga obisk miss Jane, nečakinje stare gospe.

„Goring jo je sprejel — osupel in ves zmeden. Ne spominjam se več natančno, kaj sta govorila, skratka, po Goringovem pripovedanju je bil kes mlade dame tako globok in resničen, da ji je gentleman odpustil vse in ji obljubil zopet sestanke.

Vnovič se je vnel ter bil na najboljšem potu, da prične miss Jani resno dvoriti.

„Izid te stvari me ni zadovoljil, — toda kaj pomagajo najpametnejši nasveti zaljubljencem? Miss Jana, vitka, bujna plavolaska, je s svojimi črnimi očmi, ki so pod temnimi obrvmi in dolgimi trepalnicami kaj zapeljivo žarele, popolnoma omrežila Goringa.

„Prijatelj je postajal, ne samo meni, marveč tudi drugim znancem, vedno neznosnejši in od dne do dne bolj zaljubljen v plavolaso Jano.

Med tem se je stvar nenadoma ispremenila. Ko me je po preteku treh tednov zopet posetil, sem se ga kar vstrašil. Njegov obraz se je silno ispremenil.

„Kaj se je zgodilo?“ sem ga vprašal.

„Jana je izginila“, je zahropel brez sape. „Že 24 ur jo iščem zaman, — ni ga sledu o njej!“

„Take vesti nisem pričakoval. Prosil me je, naj mu pomagam s svetom in dejanjem. Kolikor sem mogel, sem storil. A vsak trud je bil zastonj; mlada dama je izginila brez sledu. Imela nisva niti najmanjšega podatka, kam se je obrnila.

„Bila sva pred uganjko. Zlasti je bila nama uganjka, da je izginila naenkrat tudi teta, ali kar je že bila.

„Danes sem obiskal Goringa zopet. Odkar je izginila Jane, sva se sestajala pogosteje; pogovarjala sva se seveda o tem, kar je bilo najmilejše njegovemu srcu — o ženski, ki jo je obožaval. Kar je vstopil sluga in prinesel pismo, ki ga je oddal neznan sel.

„Janina pisava!“ je vzkliknil Goring, in vesel smehljaj mu je šinil preko obraza. Še zdaj ga vidim! S stresočimi se rokami je odprl ovitek — namah se je zaslišal pok! Iz pisma se je valil dim, a Goring in jaz sva se zgrudila na tla.

„Nezavest, ki se me je polotila, je trajala menda samo nekaj minut; ko sem odprl zopet oči, sem zagledal poleg sebe zdravnika, ki je dejal, da je prijatelj umrl za srčno kapjo; kap pa so povzročili plini, ki so se razvili po ekspoziji.

„Ne dvomim, da so nameravali s pismom usmrtiti Goringa.

„Po kratkem zaslišanju policije sem šel na cesto, kjer sem na srečo naletel na vas.

„Ali mi hočete pomagati razjasniti tajnost, mr. Holmes?“ je vprašal Sidney koncem svojega poročila.

Zamišljen je pokimal detektiv. Potegnil je par oblačkov dima iz svoje smodke, otresel pepel in dejal:

„Odgovorite mi še na neka vprašanja, mr. Sidney“.

„Prav rad, na razpolago sem vam.“

„Rekli ste, da je bil Viscount prvorojenec bogatega očeta?“

„Da“.

„Torej ima še brate ali sestre?“

„Da, dva brata, najmlajši od teh je njegov polbrat. Drugi se imenuje Markby, ki se pa ni razumel kaj posebno z Goringom“.

„Zato, ker je bil Goring prvorojenec“, je pristavil detektiv.

„Tudi jaz mislim tako. Goring ni hotel nikdar raspravljati o tem in je sploh malo govoril o Markbyju. Nasprotno pa je zelo ljubil svojega polbrata Curzona, ki živi v Londonu“.

„Ali niste mogli dognati, kaj je, ali kaj je bila miss Jane?“

„Žali Bog, ne“.

Holmes je spuščal počasi v kolobarčkih dim svoje smodke v zrak.

„Ogledati si hočem mesto eksplozije in natančnejše tudi hišo, ki je v njej stanovala miss Haraldova s svojo dozdevno teto. — A predvsem pa mi dovolite, da se poslužim telefona.“

„Izvolite“, je dejal uslužno Sidney, „prosim, stopite tu sem“. Odprl je vrata, ki so vodila k telefonu.

Detektiv je dal zvezati z uradom Hamburg-Amerika Line in potem je ukazal svojim pomočnikom, ki so bili tamkaj, da jim ni treba preskrbeti listkov za vožnjo, da naj gredo takoj v hotel, kjer so stanovali.

Po končanem razgovoru je prosil ženijalni kriminalist Sidneya, naj mu pove naslov Haraldovih.

„Neopažen in sam bi prišel rad tja“, je nadaljeval Sherlock Holmes. „Povejte mi samo ulico in številko“.

„Broadway 18“.

„Hvala. Prevzeti hočem stvar in poizkusiti vse, karkoli je v moji moči. Toda sam, popolnoma sam! Razumete! Ukrenite potrebno, da se ne ume-

šava v to niti policija, niti kak drug privaten urad, ker le pod tem pogojem se sme pričakovati dober uspeh".

Sidney je obljubil, da bo molčal, in ko je Holmes uprašal še za Goringov naslov, se je poslovil. Počasi je korakal po ulicah ter poiskal najprej Broadway 18.

Bilo je lepo poslopje, bogato okrašeno z ornamentacijami. Ko se je detektiv legitimiral pri hišniku in mu je strogo zapovedal popolno molčečnost, se je podal, odklonivši hišnikovo spremstvo, po stopnicah navzgor. V prvem nadstropju je vstopil v stanovanje miss Jane ter pričel takoj s preiskovanjem. Videti je bilo, da je tu oblast storila svojo dolžnost ter pregledala že popolnoma vse. Holmes je odprl predvsem predale pisalne mize, za katere se je zanimal najbolj. Nekoliko pisem, ki so jih po vsej priliki pregledali že uradniki, je ležalo razmetanih v predalih. In ravno teh papirjev se je polotil detektiv, a ne zaradi njih vsebine, marveč zaradi pisave. Vsebina ni bila nobene važnosti.

Holmes je vtaknil pisma v žep, zaprl pisalno mizo, in ko je še enkrat površno ogledal stanovanje, je zopet odšel.

Nato se je podal v hišo, kjer je bil stanoval Viscount Goring. Tudi tu je natančno preiskal vse. Goringovo truplo se je prepeljalo že k obdukciji, zato je lahko nemoteno pričel s poizvedavanjem. Posebne vrednosti je bilo zanj, da je v stanovanju ostalo vse neizpremenjeno, tako kakor ga je zapustil nenadoma umrli Goring.

Iz vsega je odsevalo razkošje in bogatstvo; pokojnik je bil eden izmed onih srečnih, ki ne morejo zapraviti niti obresti svojega kapitala. Bil je vnet sportsman in velik obožavatelj krasnega spola. Toda to ni bilo nič posebnega, zlasti, ker ni prebiraval nikdar v nobenem oziru.

V krasno opremljeni sobi je pregledal Sherlock Holmes pisalno mizo. Bila je kakor se dobe skoro po vseh stanovanjih samcev — aristokracije inplutokracije, dragocena z več predali. Povsod je našel detektiv sledove nežnih rok, med tem tudi pismo Mabel Haraldove, katero je dobil Goring po svojem odslovljenju iz hiše Haraldove.

Vtaknil ga je k sebi, da ga pozneje preišče natančnejše.

Zadovoljen je ostavil hišo in se vrnil v svoj hotel.

2. poglavje.

Izginil brez sledu.

„Naročili ste mi, da vas počakam tukaj, mojster", je pričel Harry Taxon, ko je bil vstopil Sherlock Holmes v sobo.

„Da, sinko", je dejal. „Potovanje na Angleško morava opustiti".

„To sem si mislil, mr. Holmes", je rekel detektivov pomočnik in se nasmejal. „Po navadi se zgodi drugače, kakor človek misli. Kakšno delo ste mi namenili?"

„Nikar tako naglo, nestrpnež! Predvsem si oglej ta pisma".

Svetovnoznani detektiv je posegel v žep, izvlekel pisma ter ih s pomočjo Harrya uredil po pisavi.

Ko je Sherlock Holmes prečital pisma, je zadovoljno pokimal z glavo in dejal:

„Dozdeva se mi, da do tistega časa, ko ujamemo morilca, ne bo poteklo več veliko vode v atlanski ocean. — Nekdo trka. Harry, poglej, kdo je".

Po kratkem času se je vrnil pomočnik z naznanilom, da želi govoriti z mojstrom mlado dekle.

„Zove se Milfred Bason", je pristavil.

„Dobro, pripelji jo notri."

Vstopila je mlada dama z bledimi, interesantnimi potezami in velikimi očmi; na obrazo so bili opaziti sledovi solz.

„Oprostite, mr. Holmes, da vas nadlegujem", je pričela miss Basonova, ko je sedla na povabilo detektivovo. „Ne vem si pomagati drugače, obračam se torej do vas, vedoč, da ste vedno rade volje pripravljeni pomagati, kjer je treba".

„Blagovolite mi natančneje razložiti svoje želje", je dejal prijazno Holmes.

„Prihajam iz Londona", je izjavila mlada dama. „Moj ženin lord Curzon —"

Detektiv je pozorno pogledal.

„Lord Curzon? Polbrat Viscounta Goringa?" je vprašal.

„Da. Ali ga poznate?"

„Samo po imenu, prosim, nadaljujte".

„Lord Curzon je moj zaročenec, in danes pred štirinajstimi dnevi bi se bila imela vršiti najina poroka", je pripovedala miss Basonova dalje. „Čakala sem ga v poročni obleki in pozdravljala sem posa-

mezne goste, ki so bili vabljeni k poroki in obedu, pred ženitvanjskim potovanjem. Z vedno bolj rastočo razburjenostjo sem pričakovala ženinovega prihoda. Kazalo na uri se je pomikalo vedno bolj naprej, ura, ob kateri je bila napovedana poroka, je odbila — a mojega ženina ni bilo.

„Sel, ki smo ga poslali po ženina, je prinesel vest, da se je odpeljal k poroki.

„To vse nam je bila uganjka. Poroka se je morala odložiti in razposlali smo na vse strani sluge, da poiščejo lorda, toda drug za drugim se je vrnil brez vsake vesti.

„O svojih čustvih naj ne govorim! Moj ženin je bil najljubeznivejši in najboljši človek. Ker me je resnično ljubil, mi je bilo vse toliko skrivnostnejše in zagonetneje, in zaman sem iskala vzroka, ki bi ga bil prisilil, odložiti poroko.

„Na kako nasilje nisem mislila, zlasti, ker je manjkal vsak povod. Lord je imel sicer sovražnike, morda tudi tekmece, ali v vozu, v katerem se je bil odpeljal, ni bilo niti najmanjšega sledu o kakem napadu.

„Mučile so me različne misli. Več dni smo čakali Curzona in kakega pojasnila. — Zaman!

„Moj oče se je zatekel k časopisom. Prijavljali so neumevni slučaj v dolgih člankih in prinašali oklice. Z različnimi domnevanji so izkušali dognati, na kak način je izginil moj ženin.

„A tudi to je bilo brezuspešno. Detektivni urad, ki ga je poklical oče v pomoč — ni našel nič druzega, kakor slab sled, iz katerega je bilo povzeti, da se je lord odpeljal proti Ameriki, a tudi ta sled se je kmalu izgubil.

„Oprijela sem se tega sledu, in se odločila, da se peljem s svojo materjo preko oceana. Zaročenec mi je pripovedal čestokrat, da mu živita v Ameriki dva polbrata. Viscount Goring in Markby; prvi tu v Bostonu in mlajši v San Franciscu.

„Upala sem, da se je odpeljal ženin zaradi kakega meni neznanega vzroka tu sem, da poišče jednega svojih bratov — da ga prosi pribežališča. Zakaj, ne vem.

„Sploh pa niti sama ne vem, kaj me je gnalo, da poiščem njegova brata. Ali je bil samo od londonskih detektivov označeni sled, ki sem mu hotela slediti, — ali mi je dejal notranji glas: tamkaj ga najdeš.

„Dopoldne sem dospela semkaj in hotela sem poiskati najprej Viscount Goringa.

„Toda čula sem grozno vest, da je nenadoma umrl. Malo da se nisem onesvestila, ko sem stopala po stopnjicah navzgor in so mi prinesli nasproti njegovo truplo.

„Komaj sem imela še toliko moči, da sem se vrnila v hotel k materi.

„Pojdiva v San Francisco“, sem prosila mater. „Sedaj, ko sva že na poti, morava iti tudi še k drugemu bratu“. — Še danes sva hoteli odpotovati proti zapadu, ko sva slučajno zvedeli, da ste tukaj, mr. Holmes!

„Ali je bil to migljaj usode?

„Takoj sem se odločila, da vas poiščem in vam potožim svojo bol. Svetujte mi! Ali se naj odpravim na pot, mr. Holmes?“

„Ne“, je odvrnil detektiv, ne da bi kaj premišljeval. „Dvomim, da dosežete, kar želite. Ostanite tu v Bostonu, dokler vam ne dam druzega sveta. Ako želite, da vzamem vso stvar v roke, vas obvestim po svojem slugi, kaj vam bo storiti“.

„Prav rada“, je veselo vzkliknila miss Basonova. „Kdo bi mi mogel bolje pomagati, kakor vi, mr. Holmes? Tisočera hvala za vašo uslužnost! — Ako mi pomagate najti ženina, vam bom hvaležna vse življenje“.

„Storiti hočem vse, kar mi je sploh mogoče“, je dejal resno detektiv. „Vprašanje pa je, ako vam more sploh človeška roka povrniti zaročenca“.

Plaho je pogledala mlada deklica detektiva, in v očeh so se ji zalesketale solze, ki so podelile njenemu obrazu ganljiv izraz.

„Upam, da je to samo domnevanje“, je jecljala žalostno.

„Samo domnevanje — nič druzega, da. — Upajmo, da lord še živi in da je zdrav in vesel. Seveda je tudi meni nejasno kakor vam, miss Basonova, zakaj je lord izginil. Vendar upam, da mi bo mogoče razjasniti skrivnost. Rekli ste, da je tretji brat, Markby, v San Franciscu?“

„Da, je prikimala mlada dama. „V južnem delu mesta, med San Franciscom in Redwoodom ima baje vilo z obsežnim parkom. Dedščina, ki so mu jo zapustili starši“.

Sherlock Holmes si je zapisal nekaj podatkov ter je vstal.

„Potrpite in ostanite v Bostonu, dokler vam ne pošljem poročila!“

„Prositi hočem mater, da se ozira na vašo željo“, je rekla miss Basonova.

„Dobro. Opustitve za naprej vsak korak v tej zadevi. Oglejta si mesto in njegove lepote, posečajte gledišče in koncerte — skratka, delajte tako, kakor da bi prišli samo zaradi zabav v Boston. To bo vzbudilo najmanj suma. Ako se kaj zgodi, vas obvestim“.

Holmes je spremil deklico do vrat, a ko se je vrnil, je sedel zopet v naslanjač in premišljal nekaj minut. — Poklical je pomočnika in mu ukazal prinesti zaznamke vseh tekom zadnjih dni priplulih parnikov. Nato je vzel palico in klobuk ter odšel.

Stvar mi je popolnoma jasna“, je mrmral. „Predno se odpeljem v San Francisco, moram predvsem pozvediti, ali je lord Curzon dospel v resnici semkaj, ali je res zapustil London in dobil v novem svetu pri drugih pribežališče.

3. poglavje.

V San Francisco.

Sherlock Holmes je zvedel, kar je hotel; prepričal se je, da je našel pravi sled.

Pred šestimi dnevi sta prišla z „Minervo“ dva potnika, katerih popis se je ujemal z zunanjostjo polbratov.

Posrečilo se mu je, da jima je sledil do Pacific-železnice, vendar ni mogel dognati, ali sta krenila oba proti Tihemu oceanu.

Pomočnik je ostal v Bostonu, da varuje dami in pozveduje na dalje.

Sam pa je nastopil težavno petdnevno potovanje križem sveta.

Prepotoval je New-York in Philadelphijo. Peljal se je mimo velikih jezer, mimo mesta vetrov, vedno dalje proti zapadu preko gorovja do dežele Mormonov. Ko je slednjič prepotoval Sierro Nevado, je končno prispel do „zlatih vrat“ — San Francisca.

Ženijalni kriminalist se je hitro spoznal in bil po kratkem času na južni strani San Francisca, ne daleč od Redwooda.

Tam se je vzdigala nasproti morja gradu podobna stavba, krasil jo je cerkvi podoben prizidek in rasprostirajoč se park, daleč naokoli. Skozi odprta vrata hiše je pravkar stopil človek.

Ozrl se je samo za trenotek, a vendar pozorno naokrog, in ko ni videl nikogar, je hitel po stopnicah navzgor in stopil v vežo. Tudi mu ni prišel nihče nasproti.

Smrtna tihota, kakor v zapuščeni cerkvi, je vladala v elegantnih prostorih.

Tujec ni dolgo premišljal. Premeril je s preprogami pregrnjeni hodnik in krenil naprej. Šele sedaj je zapazil slugo, ki ga je motril z začudenimi in vprašajočimi očmi.

„Ali bi mogel govoriti z gospodom?“ je vprašal tujec.

„V kapelici je“, je odgovoril sluga.

„Ali bi motil, ako bi neopažen prisostvoval službi božji in si ogledal notranjost kapelice?“

„Nevem — mislim pa, da ne“, mu je bil odgovor.

„Peljite me tja“, je dejal tujec in stisnil obotavljajočemu se lakaju denar v roko, ki ga je nato spremil zadovoljno po hodniku.

Sluga je stopal naprej in odprl tiho nekoliko vrat. Tujec je prišel uprav k začetku opravila, katerega so se udeležili razun gospodarja tudi ljudje iz soseske. Mr. Markby je imel zase in za svojo družino lastnega duhovnika, ki ni imel sicer preveč, a vendar dovolj posla kot dušni pastir gradu in okolice.

Tujec je vstopil popolnoma neopažen v mali, s stebri podprti prostor. Visoka obločna okna gotskega sloga so krasile lične slikarje, in od njih se je odbijala motnomračna svetloba.

V bližini oltarja je zapazil tujec dvojico, ki ga je zanimala najbolj izmed vseh navzočih. Moža, starega približno trideset let, in krasno mlado damo, bujne rasti, gostih plavih las in temnih oči, ki so jih obsenčevale dolge trepalnice.

Med tem, ko je krasotica pozorno sledila službi božji, se je oziral poleg nje stoječi mož nemirno po cerkvi. Mož, posestnik vile, je motril tujca s preplašenim obrazom. Kakor je bilo videti, je težko pričakoval konca obreda, da more vprašati prišleca, čemu je pričel. Istotako je tudi tujec pogledoval gospodarja z zanimanjem, in njuni pogledi so se srečali večkrat.

Vesel, da je propoved končana, je šepnil mladi mož svoji spremljevalki nekaj na uho; nato je odšla

ona v zakristijo, gospod pa se je približal tujcu, ki je polagoma korakal skozi stebrišče, ki je vodilo v park in odtod na cesto.

Pogledi bližajočih mož so se srečali.

„Zdi se mi, da nekaj želite“, je pričel tujec. „Ali bi mi ne hoteli povedati, česa?“

Oni je bil očividno osupnjen zaradi neznančevega nagovora, ali hitro se je premagal in odgovoril:

„Vaš obraz in vaša postava me spominjata znane osebe, ki si je pa ne morem spomniti v tem trenotku. Upam, da me zato ne boste smatrali za vsiljivca, ako vas prosim za vaše ime? Tudi mislim, da imam pravico do tega vprašanja, ne mogoče zategalj, ker sem gospodar gradu in zemljišča, pač pa zato, ker sem med službo božjo zapazil, da niste obrnili očesa od moje neveste“.

„Morda je bilo to popolnoma slučajno“, je odvrnil ostro Sherlock Holmes. „Posebnega namena nisem imel. Pogledovali ste me tudi vi, mr. Markby, in tako so še križali najini pogledi. Oprostite mi“.

S temi besedami se je hotel Holmes odstraniti. Toda Markby mu je odločno zastavil pot in dejal:

„Gospod, imejte me makari za neuljudnega, če vam drago, ali povejte mi vsaj svoje ime! Neka slutnja mi pravi — ne vem, kako bi rekel — a zdi se mi, da so med nama vezi, ki jih ne poznam. Ali vam je morda to ime znano?“ je rekel Markby in šepnil tujcu nekaj na uho, a oni je zmignil z rameni.

„Kako pridete do tega imena“, je odvrnil mirno.

„Ako se hočete potruditi v hišo, vam povem vse, kar želite“.

„Vrnem se čez jedno uro“, je rekel Holmes.

„Zakaj ne takoj?“ je vprašal posestnik. „Seveda ste moj gost“.

„Jako ljubeznivo“, se je zahvalil povabljenec. „Samo mimogrede sem si hotel ogledati na svojem potovanju vilo, kapelico in park, čegar lepota in krasna lega slovi daleč naokoli“.

„Dovolite tedaj, da vas vodim“.

„Hvala. Poskusim sam, in v jedni uri sem zopet pri vas“.

Občudujoč in pozorno je premeril park na vse strani. Pri tem je videl, da se drevje razprostira do morskega obrežja. Natanko si je tudi ogledal kapelico in istotako ponovno vilo.

„Zelo bi morali biti premeteni, ako bi me hoteli prevariti“, je mrmral Holmes. „Ime Goring, ki mi ga je zašepetal — — —“

Bliskoma se je obrnil. Na koncu hodnika je zapazil lokav obraz, čegar oči so bile obrnjene nanj. V naslednjem trenotku je zopet izginil.

Tujec se je delal, kakor bi ne bil opazil ničesar. Občudoval je nekaj staroangleskih bakrorezov in stopal potem polagoma naprej.

Kmalu nato se je dal javiti posestniku. Ko je sluga odšel, da naznani gospodarju poset, si je Holmes natančno ogledal predsobo. Zadovoljno je prikimal. Potem pa je sledil slugi v drugo sobo.

Našel je, kakor je pričakoval, Markbyja samega.

„Želeli ste govoriti z menoj, mister“, je nagovoril Holmes gospodarja in sedel na ponujeni mu stol.

„Da“, se je glasil odgovor, „toda ko sem vas tega prosil, nisem slutil, da sem storil ta korak samo iz nekega nerazumljivega notranjega nagiba, ki mi je dejal, da ste kakorkoli stopili v moje življenje, temveč da je še nekaj druzega, kar me je naravnost prisililo k temu razgovoru“.

„Kako umevate to?“

„Povem enostavno; moja nevesta Jana Haroldova je spoznala v vas znamenitega detektiva Sherlocka Holmesa“.

„Ali ima miss Haroldova vzrok, da se me boji?“ je vprašal Holmes popolnoma mirno in hladokrvno, kakor da ni dvomil niti trenotek, da so ga spoznali takoj spočetka kot Sherlocka Holmesa.

„Na to vam ne odgovarjam, dasi bi vam lahko brez premiselka rekel: ne“, je odvrnil Markby navidezno mirno. „Povem vam samo, da želim, da ostanete nekaj časa moj gost“.

„Vi mislite: proti moji volji?“ se je zasmejal detektiv.

„Samo če bi sicer ne šlo. To se pravi, ako bi se upirali moji gostoljubnosti“, je dejal porogljivo Markby.

„Dasi popolnoma razumem to vašo tako uslužno in skrbno gostoljubnost, se ji hočem vendar upreti“, je rekel Holmes se smehljajoč in popolnoma mirno. „Dali ste obkoliti s svojimi pomagači ne samo park, marveč tudi hišo in kapelico. Toda to bi bilo še vse premalo, da me premotite. V čakalnici so ljudje — vaša nevesta prisluškuje za zastorom“ — in detektiv je pokazal smehljajoč se na lahno se gibajoče zavese. „Pripravljeno imate

orožje in vrvi, ki jih nameravate uporabiti, kakor hitro bi se vam uprl.

„Vaša bistroumnost je vam in vaši slavi v čast", je pripomnil Markby.

„Ali to ni še vse, kar sem opazil", je odvrnil suhotno Holmes. „Ali niste sami želeli, da opazim vse to? Sicer bi ne bili dopustili, da si eno uro ogledujem ta zanimivi košček zemlje. Toda, prosim, — ali nočete povabiti miss Haroldove da vstopi?" se je prikinil. „Čemu napenjate ušesa dame bolj, kakor je treba? Kar mi je povedati, je ravnotako namenjeno miss Haroldovi, kakor vam, mr. Markby".

Mladi mož je stisnil jezno ustnice, namignil proti zavesam, in lepa plavolaska, Jana Haroldova je vstopila, in se smehljala v zadregi:

„Ker ste me v mojem skrivališču že opazili, mr. Holmes, hočem — — —"

„Prosim, nič oproščenja", je dejal dobre volje detektiv. „Če smo trije, je zabava zanimivejša. Kaj porečete, ako vam navedem še nekoliko zvijač, ki ste jih uporabili za mojo „varnost"? Na primer izdolbina pod mojim stolom, ki bi se dala takoj uporabiti, kakor hitro bi vas hotel nadlegovati z orožjem. Ali zanka, pri kateri vam treba samo pritisniti na pero, da pade tamkaj iz one omare v kotu na me, če bi poizkusil braniti se s temi rokami. Ali oni kamen, ki leži za zaklopnico črne omare in bi mi zahotelo približati se vam s kako hudobno nakano. Priznati moram, da ste se dobro preskrbeli".

Jana Haroldova se je vgriznila v ustnice od srda nad detektivovo bistroumnostjo, — a tudi Markby je grbančil čelo.

„Kaj nameravate storiti z menoj sedaj, ko sem v vaših rokah?" je oprašal Sherlock Holmes s porogljivim smehom.

„Kanila sva sva pridržati nekaj dni tukaj", je odvrnil njegov protivnik. „Toda sedaj sva pač prisiljena uporabiti druga sredstva."

„Radoveden sem, kaj mi poveste?"

„Odkritosrčnost za odkritosrčnost. Preveč veste, da da bi vas mogla pustiti živega iz te hiše. Pripravite se torej na smrt!"

„Kaj pa še!" je odvrnil Holmes s popolnoma neizpremenjenim glasom. „Nasprotno, še jako dolgo se mislim veseliti svojega življenja. Predvsem že iz radovednisti; zvedel bi namreč rad, ali je bilo moje domnevanje pravilno glede vašega „ljubimca", miss Haroldova — kakor ste nazivali Viscounta Goringa v nekem pismu, ki ga je umorilo.

„Niti ne slutite, kako more biti na smrt obsojen in brezpogojno izgubljen človek radoveden. Zato bi rad vedel: Zakaj ste odstranili Goringa od svoje veselice s pretvezo, da je detektiv?"

„Ker je bil Markby pri nas, nisam hotela, da bi se srečala brata, ki sta si bila sovražna," je odgovorila odkritosrčno mlada deklica.

„Potem ste ga omrežili, da ga spravite s poti," je nadaljeval Holmes. „Imeli ste strupen prašek, čegar plin bi bil v slučaju kake eksplozije na vsak način smrtonosen. Vtaknili ste torej papir s praškom, na katerem je bila pritrjena majhna vrvica, v navaden pismen ovitek. Konec vrvice z netilno nitjo ste namestili tako, da je morala nastati pri odpiranju pisma eksplozija. Vsled te se je prašek razpršil in plin, ki je zaradi tega nastal, je usmrtil prejemnika pisma. — Ali nisem pogodil?"

„Da, pogodili ste, vi najmodrejši vseh modrih detektivov, je pritrdila Jana Haroldova.

„Iz kakega vzroka pa se je moral ubogi Viscount zaljubiti pred svojo smrtjo v vas?"

Markby je molčal in Jana Haroldova ga je vprašajoče pogledala. „Ali mu naj poveva?" je uprašala.

„Zakaj ne, saj mi tako preti neizogbna smrt", — je dejal smejoč se Holmes. Ko sta se navzlic temu oba obotavljala, je nadaljeval detektiv:

„Goringova zaljubljenost vam je bilo sredstvo, ki naj bi preprečilo vsako morebitno sumnjičenje, da ste vi njegova morilka. Slučaj pa je hotel, da je bil pri odpiranju skrivnostnega pisma navzoč Viscountov prijatelj, kateremu je Goring povedal, da je pismo od vas. Vaša opreznost je bila torej brezuspešna. Morilka je bila znana. Vzrok vašega zlodejstva je lahko uganiti: Viscount Goring, vaš najstarejši brat, mr. Markby, vam je bil na poti kot glavni dedič ogromnega p r e m o ž e n j a v a š i h s t a r š e v."

Markby je osupnil.

„Vi veste?" — je jecljal temnega obraza.

Holmes je smehlaje prikimal. „Mlajši brat umorjenega ste, mr. Markby; — po smrti Goringovej ste torej dedič ogromnega premoženja svojega očeta in priimka Viscount."

Odkod vam je to znano?"

„Dovolj je sredstev in potov, da se zve preteklost tako — uglednega posestnika tega obsežnega premoženja. In kaj ste napravili z ženinom Mildredi

Basonove, ki je na poti k poroki izginil brez sledu?" je vprašal Holmes, kakor bi mu ne bilo nič znano.

„Ali vam je tudi to znano?"

Holmes je prikimal. „Lord Curzon, vaš mlajši polbrat, je bil ljubljenec svoje matere, imel je glasom oporoke vaših staršev še večje premoženje v gotovini, kakor ga je imel vaš starejši brat v nepremičninah."

„Ne razumem."

„Odkod vse vem," se je smehljal detektiv. „Meni se ne more ničesar prikriti. — Naš razgovor bi bil torej končan, in lahko bi se poslovila, ako bi vas jaz ne hotel prijeti in vi mene usmrtiti. Ker pa to nameravava izvesti oba, se mora pokazati, kdo izmed naju zmaga.

„Ne pričakujte rešitve," je dejal Markby porogljivo. „Zastonj pričakujete pomoči od zunaj."

„Pomirite se, nihče ne ve, da sem tukaj — zato tudi ne pričakujem nobene pomoči. Po navadi si pomagam sam. — Za sedaj je vseeno, kdo zmaga: Nameravam —"

„Uspavati najino pozornost. Vam ne bo nič pomagalo."

„Tega nisem hotel reči. Vem, da imate pomagače, ki preže mesto vas in opazujejo vsako mojo kretnjo. Nimam volje, ne truda, da vas prevarim. Nasprotno, nameravam vam — in to je, kar sem pravkar hotel povedati — naznaniti presenetljivo vest."

„Menda vendar ne tega, da boste v naslednjem trenotku prosti?"

„Hvala, da ste me napotili na to," je odvrnil detektiv z neomajeno ravnodušnostjo. „Vsekakor bom prost v par minutah. Toda še nekaj drugega je, kar hočem povedati. Ali si zapaliva cigareto?" Medtem, ko je posegel v žep, je neopažen premaknil z nogo stol nad izdolbino. Sedaj bi se sicer še moral preobrniti stol pri odpiranju zaklopnice, toda ne mogel bi pasti v globočino.

„Roko iz žepa", je zapovedal Markby, opazujoč istotako kakor Jana Haroldova vse Holmesove manipulacije z roko. Pri tem pa nista pazila na detektivovo nogo.

„Kakor želite," je dejal porogljivo Holmes. „Motite se, če mislite, da imam v žepu orožje. Naznaniti vam hočem torej vest — brez plina ter pripomniti, da bom takoj po tem obvestilu — to je v dveh minutah — izvolite pogledati sami —" — pri tem je potegnil Holmes iz levega žepa uro — „prost. Vi mislite, da ne zapusti vaš brat blaznice nikdar, zaradi tega ga nameravate proglasiti za neozdravljivega. No, opozoriti vas moram, da bo lord v najkrajšem času prost, in s svojo mlado ženo na potu na Angleško. Z mojo pomočjo."

„Lopov!" je vzkliknil Markby, ki je izgubil v tem trenotku vso preudarnost. Vzdignil je roko in hotel planiti nad detektiva. Toda ta mu je pomolil nasproti svojo žepno uro, pritisnil na mal, pri uri pritrjen etui, in tanek žarek je pršnil Markbyju — in na to še Jani Haoldovi v obraz. Oba sta se brez glasu zgrudila nezavestna na tla.

V istem hipu se je odprla izdolbina, zanka in kamen sta frčala proti detektivovi glavi." — Toda ta je bil že preje odstranil vsako nevarnost. Stol, na katerem je sedel, je vrgel hitro na stran, in porabivši padec stola, se je odtegnil kamenu in zanki, ki sta letela proti njemu.

V naslednji sekundi je potegnil iz žepa samokres in skočil k vratom, ki jih je odprl s tem, da je treščil z nogo ob nje.

Dva še vsa prestrašena moža sta hotela proti njemu. Ali Sherlock Holmes je bil hitrejši. Počila sta dva strela in moža sta ležala v lastni krvi na tleh.

Nato je hitel detektiv po hodniku navzdol v kapelico. Tam se je ustavil.

„V tem prostoru se mi ni bati nikakih pasti," je premišljaval detektiv. „Zločinca moram dobiti v roke. V trenotku to ni mogoče — ker ju podpira precej pomočnikov. A jaz ostanem! se je odločil. „Moram ju dobiti!"

Za oltarjem si je poiskal prostor in napeto pričakoval nadaljnjih dogodkov. Samokres je držal v roki.

4. poglavje.

Nevaren beg.

Detektiv je tako skrit čakal nad eno uro, kar je zaslišal korake, ki so se bližali kapelici. Oprezno so stopali semkaj.

Veliki kriminalist je stal popolnoma mirno v svojem skrivališču. Če sta se Markby in Haroldova zopet osvestila, je bilo pričakovati Holmesu najhujšega. Da se mu ne bo prizanašalo, je vedel.

Bližajoči koraki so se ustavili. — Vse je bilo tiho. Morda je kje v zidu kaka luknjica, skosi katero bi se dalo opazovati notranjost kapelice? Brezdvomno.

Ker je prevaril zločinsko dvojico, imata dovolj vzroka, da sta opreznejša.

Mogoče si mislita, Markby in Haroldova, da je detektiv odšel, da se čim prej izogne nevarni hiši, — toda videl ga ni nihče. Straža v parku, ki jo je vprašal Markby, kakor hitro se osvestil, ni videla nikogar.

Sedaj so se zaslišali zopet koraki — prihajali so vedno bližje, ljudje so prestopili prag. Bil je Markby in za njim Jana.

„Tudi tukaj ni nikogar. Odšel je", je šepnil Markby svoji spremljevalki, — a čul ga je tudi tenko čutni Holmes. „Grem k razgledu v stolp in od tam pregledam vso okolico. Če preti nevarnost, te obvestim z dogovorjenim znamenjem, a ti pripravi medtem kovčge. Tukaj nisva več varna. Reci Grayju, naj oskrbi jahto in naj bo pripravljen! kakor hitro se zmrači, morava proč. Jana, bodi pevidna! Ako ne vidim ničesar, pridem kmalu doli. Denar prinesem seboj."

Jana je hušknila na prosto in Markby je premeril cerkev. V nekem kotu je odprl tajna vrata, in Holmes je slišal, da je stopal Markby v stolpu tiho po stopnicah navzgor.

Detektiv je nekoliko časa počakal, vtaknil nato samokres v žep in premeril istotako kapelico. Urno je prišel do tajnih vrat, jih tiho odprl in poslušal. Ko ni opazil nič sumljivega, je lezel za Markbyjem po stopnicah.

Ko je stopil na vrhno stopnico, je zagorel na nebu blisk, kateremu je sledil močen grom. — Pripravljalo se je k nevihti. Holmes se je ustavil za minuto in premišljeval, kaj mu je storiti. Stal je pred vrati za katerimi je slišal Markbyja. Ali naj vstopi in zločinca zveže, ali ga naj ustreli, če bi se mu upiral? A potem bi mu ušla Jana in pomočniki.

Zopet se je zabliskalo in zagrmelo je. Pravkar je hotel odpreti vrata, ko je stopil na slabo desko, ki je zaškripala pod njegovimi nogami. V naslednjem trenotku je odprl Markby vrata.

„Ali si Ti, Jana?" je hotel uprašati. Toda ko je ugledal detektiva, so mu zamrle besede na ustnicah. Hitreje kakor je mogel preprečiti Holmes, se je zavihtel Markby k oknu ter presunljivo zažvigal in v tem trenotku je izginil.

Vse to je trajalo samo par sekund.

Holmes je sicer takoj hitel k odprtemu oknu, toda zaplameneli blisk mu je vzel vid, tako da je moral zatisniti oči in se obrniti v sobo.

Šele po preteku nekaj časa se j sklonil skozi okno in je videl, kako je izginil Markby okrog stolpovega ogla. Bržčas se je spustil po strelovodu navzdol. Da bi mu sedaj še nadalje sledil, je bilo brez smisla. Ker je zločinec vedel, da je Holmes v hiši, da je v stolpu, je moral ta predvsem skrbeti za svojo varnost.

Naglo se je ozrl parkrat po majhni sobici in hitel k vratam, da bi šel po stopnicah navzdol. A že so se spodaj začuli koraki, nekdo je hitel z vso naglico navzgor. Pot do kapelice je bila torej zaprta.

Sherlock Holmes ni dolgo premišljaval. Hitro se je vrnil v sobo, zapahnil vrata in pririnil prednje ormaro, da tako zabrani vsaj za nekaj časa vhod Markbyju ali njegovim pomagačem.

Nato je stopil zopet k oknu. Nad okolico so še vedno švigali bliski. Detektiv se je sklonil, da si pogleda strelovod, tedaj je spodaj vrzl Markbyja in še nekega človeka, ki sta, ko se je Holmes prikazal ob odprem oknu, dvakrat ustrelila nanj.

Detektiv se je umaknil. Na vratih so zabobneli krepki udarci.

Kaj sedaj?

„Če jim ne uidem, živega me tudi ne dobe v roke," je siknil Holmes. „Da bi me poslali na oni svet, tega veselja vam ne napravim. Dokaj zločincev sem že pritiral pravičnosti v roke in sem tudi vedno pripravljen v svojem poklicu na nasilno smrt. A omahljivec nisem. Najprej jih hočem še nekoliko izmed vas treščiti v pekel."

Potegnil je samokres in čakal, da popuste vrata in prodre kdo notri. Čim bolj se je bližala nevarnost, tem hladnokrvnejši je postajal Holmes. Pazljivo se je oziral po ozki sobici. Pri tem je opazil, da niso bile deske na tleh pritrjene, marveč samo položene na tramove. Ali je morda Markby te prej vzdignil in vzel iz kakega skrivališča denar? Holmes se je takoj pripognil, da preišče stvar. Istina! Tri deske, ki so ležale druga poleg druge, so se dale vzdigniti.

Detektiv je videl pred seboj temen predor, kamor je vodila lestvica z vrvi. Kam pač vodi ta predor? Morda je bila to skrivnostna pot, po kateri bi se dalo v slučaju presenečenja ubežati — pot, ki jo je mogel napraviti le tako zviti lisjak, kakor je bil Markby.

Hreščanje sobnih vrat je napotilo Holmesa, da se je hitro odločil. Po lestvi se je spustil detektiv v predor in postavil za seboj deske zopet na prejšnje mesto, tako, da niso mogli takoj opaziti, kam je ušel.

Ker so rabili še nekaj minut, da so umaknili izpred vrat omaro, je imel Holmes dovolj časa, da je izginil v globočino.

Previdno, a vendar naglo se je spuščal navzdol, dokler ni čutil pod seboj trdih tal. Potegnil je iz žepa svojo električno svetilko in si ogledal kraj, kjer je bil.

Mrtvaške glave so se mu režale nasproti. Mnogo kosti je ležalo raztrešenih v štirioglatem prostoru.

Ali je bila to grobnica Markbyjeva, ali je bil to postor skrivnih zločinov? Ali so bili ti okostnjaki naravne smrti umrlih ali silovito umorjenih?

Groza ga je obhajala v zaduhlem in s trohnobo prepojenem zraku. Da bi preiskal kosti ni imel časa. Luč njegove svetilke je razsvetljevala stene. Predvsem si je moral Holmes poiskati izhod iz te krtine.

Toda na gladkih stenah ni bila videti niti najmanjša razpoka. Štirioglati prostor ni imel drugega izhoda kakor onega po lestvi. In vendar je bi to skoro nemogoče. V kakšen namen naj bi služila lestva, čebi vodila samo sem doli? Ako so uporabljali prostor samo kot skrivališče za zlodejstva, ni bilo treba lestve; truplo ali karkoli se je vrglo kar od zgoraj. Vsekakor je služila lestva za kaj drugega, zlasti ker ni bila stara in še malo rabljena.

Pravkar je hotel Holmes počasi po lestvi zopet navzgor, ko je začul nad seboj glasove. Hitro je privil svetilko, da ga ne opazijo, ako bi slučajno pogledali doli. Trenotek pozneje je pretresel zidove silen pok in tik detektiva je prižvižgala krogla in se zapičila v tla.

Ludje, ki so pridrli v sobico stolpa in zapazili v deskah odprtine, so hiteli navzdol v predor.

Zopet je prifrčala krogla in se zasadila v tla. Holmes je poslušal. Ali ni na mestu, kamor se je zarinila krogla odmevalo otlo? Brezdvomno. Toda Holmes ni še mogel priti do mesta, da ga ne bi zadela krogla streljajočih mož.

Postal je torej mirno ob zidu in čakal, da nehajo streljati.

Potrpeti je moral in čakati še dolgo, da so utihnili streli. Minlo je skoro dvajset minut, predno se je upal premakniti z mesta. Nad njim je nastala tema; brez dvoma so pomaknili deske zopet nazaj.

Previdno in tipajoč je iskal lestvo. Izginila je. Ali so jo potegnili navzgor? Holmes je s svojo svetilko razsvetlil prostor: Lestva je v istini izginila.

Zopet se ga je polastla groza. Ali bo moral umreti od gladu?

Vzel je svoj nožič in pričel z njim trkati po tleh. Na jednem mestu je zvenelo otlo. Z bistrim očmi je iskal razpoko v vratih, ki bi bila mogoče tu. Za deset minuti jih je slednjič našel in jih mogel odpreti brez truda.

Vrata so vodila v drugi, še globočji predor. Tudi v ta je prišel Holmes po vrveni lestvi, ki je bila pa krajša od prejšnje.

Dospevši na dno, je našel hodnik, po katerem je stopal dalje, dokler ni prišel do nekih vrat. Po kratkem iskanju je ntšel zapah. Detektiv ga je odpahnil brez velikega truda in se potem znašel v parku.

Hladne večerne sence so ležale nad okolico, ko je stopil Holmes na prosto. Vrata so vodila v drevored parka, ne daleč od morja.

5. poglavje.

Vihar in požar.

Dasi je bilo morje mirno, vendar je kazalo zamolklo in otlo šumenje, da se izpremeni vreme. A Holmes ni dolgo premišljal. Slišal je, kako je Markby zašepnil Jani, naj se pripravi jahta, s katero naj bi pobegnila.

Brez obotavljanja je šel detektiv k obrežju. Varovala ga je tema, da je lahko neopažen ogledoval jahto, a objednem tudi razmišljal in iskal sredstvo, ki bi mu pomagalo, da se odpelje ž njo ali pa s kako drugo sledi beguncema. Če prav v kakem slabem čolnu!

Bil je smel in nevaren poskus. Toda zaupal je

sam sebi in svoji spretnosti, s katero je sukal orožje; naj se zgodi kar koli, odločil se je, da ju zasleduje. Ako pri tem umre, umre kakor vojak, ki vestno vrši svoje dolžnosti. Skratka: najbolje je, da izvrši energično, kar je nameraval započeti.

Dospel je do mesta, kjer je bila med skalovjem in čermi usidrana jahta. Pravkar je zakurila kotle in videti je bilo, da je dvignila sidro.

Holmes je iskal čolna. Naglo je hitel na obrežje. Našel je, kar je iskal: širok, čvrst čoln s popolnimi jadri in par močnini vesli.

Brž je snel verigo, s katero je bil čoln priklenjen, skočil vanj in odveslal v morje.

Oprezno — ni bilo še popolnoma temno — se je preril skozi čeri in ko je prišel na odprto morje, je videl blizu pred seboj obris jahte. Čoln, v katerem je sedel Holmes, je sumljivo poskakoval, toda detektiv je znal ravnati z jadri in vesli. Držal se je na desni strani jahte.

Počasi se je stemilo, tako da je končno Holmes le s trudom obdržal smer. Kmalu ni videl več kakor deset vatlov pred seboj. Morje je hrumelo otleje — veter je naraščal. Naposled je pričelo hudo deževati.

Nevihta je bila ze detektiva ugodna.

Deževalo je vedno močneje in potniki v jahti so se morali umakniti pod krov.

Holmes je mislil, da ne najde nobenega bedečega razun krmarja.

Z vso močjo je veslal čoln proti jadrenici in se približal krmilnemu vijaku. Veter jo postajal vedno ostrejši, ko se je slednjič detektivu posrečilo pritrditi čoln na zadnji del jahte. Ker je krmar zrl predse, se je zavihtel na krov.

Predvsem je bilo treba odstraniti krmarja. Holms se je ozrl naokrog, ali ni razun krmaja še kdo drug na krovu. Ker ni bilo videti nikogar, je legel na tla in lezel, vijoč se kakor kača proti nič slabega slutečemu krmarju. Nakrat je Holmes šinil po koncu in objel z železnimi rokami presenečenega moža. Nastal je kratek boj, napadenec ni mogel izustiti niti besedice, zgrudil se je brez moči na tla. Holmes mu je slekel usnjati plašč, ga zvezal in vlekel tiho na sprednji del jahte, kjer ga je položil na tla in pokril z nekaj jadri.

Hitro se je vrnil Holmes zopet k krmilu, oblekel krmarjev plašč, potegnil čez glavo kapo in prevzel vodstvo jahte.

Močen vihar je začel pihati z jugozapadne strani, a ker je prihajal od morja, je bilo detektivu lahko držati smer proti obrežju.

Noč je bolj in bolj zavila morje v svoj temni ovoj. Nevihta je pretila vedno hujše, zato je Holmes sklenil, da se rajše pomakne dalje v morje, ker bi utegnil v temi trčiti ob kako skalo, in bi se jahta razbila. Vzel je torej smer zopet na odprto morje.

Nebo so zakrivali črni oblaki. Viseli so tako nizko, da se je zdelo, da leže skoro na morski gladini. Sem ter tja se je slišalo tudi ono žvižgajoče tuljenje, ki običajno naznanja veliko nevihto.

Detektiv je moral napeti vso svojo moč in zbrati ves svoj pogum, da ja obdržal jahto v isti smeri. Pri vsem tem je moral še paziti, da bi ga morda ta ali oni, ki bi prišel na krov, ne spoznal ali iznenadil. Prvo sicer ni bilo lahko mogoče, ker ga je varoval plašč, toda previden je moral ostati klub temu, ako se ni hotel povsem zanesti na srečo. Sreča ima svoje trme.

Če bi ne bilo nevihte, bi bil pripeljal jahto previdno k obrežju San Franciska, kjer bi se bil lahko usidral pred jutranjim svitom. Zločinca bi dobil potem s pomočjo oblasti brez vsake težave v roke.

Sedaj mu je prikrižala nevihta račun. Goste oblake so trgali bliski, tedaj se je mogel Holmes ozreti okrog sebe. Obrežje je bilo videti daleč oddaljeno, kajti nikjer ni bilo uzreti suhe zemlje. Jahta je urno plavala po odprtem morju — bila je trdna in čvrsta in lahko je kljubovala nevihti.

Čim bolj je temnela noč, tem višje so naraščali valovi, dokler se niso lomili belozapenjeni v ponosnih grebenih.

Nakrat sta se pojavili za detektivom, kakor iz zemlje vzrasli, dve čudni osebi. Osvetil ju je blisk, ki se je utrnil pravkar. Holmes je bil oprezen.

„Nevihta nam prinese nesrečo, Williams — kaj?“ je vprašala jedna oseba krmarja jahte.

„Hm!“ je zagodrnjal Holmes z izpremenjenim glasom. „Bolje bi bilo, da smo na suhem“.

„Da nas Holmes pobije in ustreli, he?“

„Ali Markby spi?“ je poizvedoval detektiv.

„Kdo bi mogel spati pri taki nevihti!“ mu je bil odgovor. „On in ona se treseta v strahu in zaklinjala sta naju, naj pregledava, ali je vse v redu.“

„Vse v redu. All right!“

V tem trenotku se je zopet zabliskalo. Holmes je zatisnil za sekundo oči in sklonil glavo, da bi tako skril obraz. Toda prepozno!

„To ni Williams!“ je zaklical jeden izmed obeh mož. Z jednim skokom je bil pri detektivu in vihtel nad njim bodalo. Holmes je še v pravem času odskočil. Sunek bi ga bil lahko zadel smrtonosno.

Drugi mož pa je potegnil samokres in ga izstrelil toda Holmes je zopet skočil v stran in sam potegnil iz žepa samokres. Vnel se je hud boj, zlasti, ker si je tudi prvi poiskal revolver.

Tudi Markby in Jana bi utegnila vsak trenotek priti na krov.

Jahta je križala brez krmarja in bila popolnoma prepuščena jezi razburkanih valov. Sedaj je udarjal strel za strelom. Vsled sunkov valov in zibanja ladije so zgrešili svoj cilj. Odprla so se tudi vrata kajite.

„Sherlock Holmes je na krovu!“ so klicali možje Markbyju.

Besen vzklik, ki je prikričal nevihto, se je izvil iz ust zločinca. Potegnil je orožje iz žepa in ga nameril na detektivove prsi.

Zdelo se je, da je Holmes izgubljen. Hitro, zapored je izpalil tri strele. Eden izmed mož se je valjal v krvi na tleh.

Tedaj pa je iz notranjih prostorov pinase švignil plamen med boreče se.

„Ogenj! Jahta gori!“

Ta klic je otrpnil ude vsem. Jana ga je izustila s pretresljivim glasom. Brščas je padla kaka krogla na gorljivo tvarino, ki se je potem unela. Iz vseh strani so švigali sedaj plameni na krov.

„Ali imamo kak čoln? Čoln!“ po upili vsi možje uprek.

Ogenj se je razširjal z veliko naglico po vsej ladji. Markby je bežal v zadnji del jahte. Tam je ugledal čoln, v katerem je prišel detektiv na krov.

„Semkaj“„ je klical in skočil v čoln. Pomagal je Jani in neranjenemu pomagaču. Nato so zgrabili vrv, in Holmes je videl v svitu ognjenih žarkov odpluti vse tri v čolnu

Ostal je sam na goreči ladji. Čudna čustva so prešinjala hrabrega moža. Vse njegove žrtve, ves njegov trud je bil torej zaman; zločinca sta pobegnila, in on se utegne vsak trenotek potopiti z gorečo jahto.

Ne, to se ne sme zgoditi!

Jutro se je svitalo — raztrgani so se podili oblaki nad morjem. Z vetrom so se pomirili tudi valovi. Daleč od goreče ladje se je zibal čoln z zločinci. Na obzorju se je prikazala ladja, ki mora rešiti ne samo Holmesa, marveč mora sprejeti tudi begunce na krov.

Treba je bilo torej napeti vse sile.

Odločno je slekel detektiv plašč, si privezal plavalni pas in, s pogledom na gorečo jahto, katere ni bilo več mogoče rešiti, je skočil s krova v šumeče valove. — Holmes ni bil samo izvrsten, marveč tudi vztrajen plavač. Pokusil je plavati do bližajoče se ladje. Upanje, da se reši s plavanjem, je bilo vsekakor večje kakor ono, da pogasi ogenj na jahti.

Detektiv ni hotel izrabiti svoje moči — pustil je, da so ga nesli valovi. Predvsem je iskal smer proti rešilni ladji.

Toda daljava je bila večja in moč valov močnejša, kakor si je mislil Holmes. Njegova otrplost in utrujenost je bila že velika, in onemogel je od minute do minute bolj.

Skoro se je bilo bati, da podleže hrabri mož sili elementov. Bližal se je dan, in ko se je Holmes na višini vala ozrl na trenotek nazaj, je videl kako je eksplodirala pinasa in se pogreznila v morje.

„Tam bi bil torej gotovo poginil", si je mislil. „A tukaj je še uprašanje. Toda kje je ostala ladja, ki se mi je bližala?"

Hotel se je ozreti naokrog, a ni imel več toliko moči, da bi se vzdignil nad vodo. Dal se je torej gnati od valov, premikajoč mehanično roke.

Pretila mu je popolna nezavest — napolzavesten je sunil še parkrat naprej, potem — so ga prijele močne pesti in ga izvlekle v čoln.

Rade volje je pustil Holmes storiti s seboj vse. Videl je samo še, kakor v sanjah, da so ga rešili mornarji tujega naroda, da so ga prinesli na svojo jadrenico in ga položili v majhni, a udobni kajiti v posteljo.

Nato je izgubil zavest popolnoma.

Kako dolgo je spal ni mogel dognati, ko se je zopet zavedel, se je znašel v tuji kajiti, skrbno pokrit v postelji.

Kje je bil?

„Za vraga!" Z jednim skokom je planil iz postelje, se hitro oblekel in stopal proti izhodu kajite. Bila je zaklenjena.

Kaj pomenja to?

Potrkal je — brez uspeha. Ali je bila namenoma zaklenjena? Ali ga hočejo siloma pridržati? ali je jetnik? Za božjo voljo, potem mu ujdejo oni, ki jih zasleduje. A dobiti jih mora.

Zopet je potrkal — močneje — in močneje. Nikdo se mu ni odzval. Kje je vendar bil? Na morju ali v kakem pristanišču? Zdelo se je, da stoji ladja mirno.

Za vso močjo se je oprl ob vrata. Bila so močna in se niso udala njegovi sili.

„Za tem tiči Markby!" je srdito mrmral Holmes. „Morda sem celo na kaki ladji, ki je njegova last? Ali kako je prišel Markby do tega, da me je ujel?"

„Prav jednostavno," je premišljal dalje. „Gotovo je bil sprejet s svojo tovarišico na isti ladji, ki je rešila mene, in kapetanu je bržčas natvezil, da sem jaz od njega preganjani zločinec.

V lepem položaju sem.

Če bi kdo prišel, bi se legitimiral prav lahko. Toda Markby, ta lopov, bo znal to preprečiti, dokler ne bo na varnem. Potem mi je vnovič pričeti lov nanj in na njegove soc uge."

Ozlovoljen je premeril majhno kajito in premišljal, kako bi se rešil svoje ječe. — Tukaj ni desk ki bi se dale odtrgati, niti skrivnostnih hodnikov i predorov, skozi katere bi prišel na prosto. Tajnil vrat tudi ni bilo, in okno je bilo premajhno — kako okna kajit sploh — da bi mogel ubežati skozenj.

Vendar je ostal pri oknu. Odprl ga je. „Hej!" j zaklical kolikor mogoče glasno. Šuštenje valov j bil edin odgovor.

„Ali je vse pomrlo na ladji? Ali je Markby rabi silo, moštvo zahrbtno pobil in se polastil ladje? T bi ne bilo prav nič čudnega. A potem bi tudi men ne bil zaprinesel? To je neverjetno," je deja uverjen.

Še enkrat je zaklical skozi okno. Ko je ostal vse mirno, ga je zaprl in vnovič poiskušal pri vratih Vzel je največji ključ, ki ga je imel pri sebi, in raz bijal s tako gorečnostjo po vratih, da so ga glasn udarci napol omamili.

To je imelo vender uspeh. Holmes je slišal, d se bližajo kajiti koraki.

„Odprite," je odločno zahteval detektiv. „Od prite, ako niste v zvezi s premeteno zločinsko dvo jico".

V ključavnici se je zavrtel ključ, in vrata so s odprla. Pred Holmesom je stal kapitan ladje, mole detektivu samokres pred oči.

„Lepo počasi, dečko," je godrnjal kapitan. „T sem jaz gospod, in ubogati me mora vsak. Najbo pa oni, ki sem ga rešil utopljenja, in zlasti še, če j zločinec".

„Kdo vam je to rekel?"

„Gospod ki smo ga rešili z njegovo gospo i spremljevalcem".

„Aha! kakor sem si mislil," je dejal detektiv „Kje so oni trije?

Šli so k pomorskemu uradu, da dobe za vas verige in spremljevalca", je odvrnil poveljnik ladje.

„Ušli so mi", je vzkliknil jezno detektiv in potegnil iz žepa legitimacijo. „Ali poznate to?

Kapitan je pogledal. „Kaj? Kako ste prišli do legitimacije našega mojstra detektiva Scherlocka Holmesa?

„Človek, ali še zdaj ne razumete, da sem Scherlock Holmes, in da so me oni, porabivši mojo nezavest, izdali za preganjanega zločinca? — Kaj ne? Tako so vam pripovedali?"

„Seveda, zaraditega sem vas tudi zaprl."

„Izpustite me, kakor hitro mogoče", ga je prikinil detektiv. „Kje smo?"

„V pristanišču San Francisca."

„Kedaj so se oni izkrcali?"

„Pred dobro uro."

„Ne sme se izgubljati čas — —"

Kapitan se je še premišljal.

„Morda ste pa gospodu ukrali legitimacijo?"

„Pojdite z menoj na suho! Tam se hočem legitimirati! Poznajo me pri uradih."

„Če je pa to samo pretveza, da mi lažje uidete?"

„Ako se bojite, zvežite me in vlecite v verigah k uradu. Za vsako zamudo in za vse zle posledice ste vi odgovorni."

Kapitan je zmignil z rameni in zaukazal dvema monarjema in prvemu krmarju, da pripravijo čoln in odpluje o s Sherlockom Holmesom k policijskem uradu.

6. poglavje.

V blaznici.

Ženijalni kriminalist, ki je tolikrat vklenil druge in jih spravil v zapor, je moral trpeti, da so ga peljali v spremstvu dveh čvrstih monarjev k policijskemu uradu.

Sherlock Holmes se je sam sicer izlahka legitimiral, ali ko je naprosil, naj mu z nekoliko uradniki pomaga ujeti Markbyja in njegovce sodruge, je ta zmignil z rameni ter dejal, da ne more ugoditi njegovi želji, ker ni izvedel glede te zadeve uradnim potom iz New-Yorka nič pobližjega.

„Kot izkušen kriminalist veste", je nadaljeval, „da vam iz tega vzroka ne morem pomagati. Prinesite mi dotične ukaze New-Yorske države, in rade volje hočem na to delati, da primejo dotične osebe. Ostalo pa se mora vsekakor izvesti potom našega izročilnega reda."

S tem odlokom je šel Sherlok Holmes na brzojavni urad, da poizve, ali je njegov pomočnik Harry našel v Hudsonski metropoli nove sledove.

Uradnik mu je uročil brzojavko sledeče vsebine:

Markby je potoval z blaznim Curzonom v posebnem oddelku v Francisco.

Harry.

„Torej sem pogodil", je mrmlal detektiv, „a lord Curzon je gotovo tu v kaki blaznici. — Poiščem ga."

Predvsem je šel Sherlock Holmes v največjo blaznico San Francisca in se dal javiti ravnatelju, ki ga je takoj sprejel.

„Kateri okolnosti se imam zahvaliti, da me poseti svetovnoznani detektiv Sherlock Holmes?" je dejal ravnatelj Welth, uslužno.

„Prišel sem, da vas vprašam nekaj; od odgovora je odvisno življenje dveh ljudi: Ali je bil tekom zadnjih štirnajst dni pripeljan mlad človek v oddelek za blazne? Neki Anglež?"

Ravnatelj je nekaj časa premišljal, pozvonil slugi in mu ukazal prinesti knjigo, v katero se zapisujejo vsi došli bolniki.

„Mislim da, mr. Holmes", je odgovoril šele sedaj ravnatelj na detektivovo vprašanje. „Če se ne motim, neki mr. Green. Sicer se pa takoj prepričava."

Ko je prinesel sluga dotično knjigo, jo je ravnatelj Welth odprl in pokazal zaznamek, ki se je šele pred kratkim zabilježil. Holmes je čital: „Mr. Green iz Walesa, rojen — —" „Hm!" je mrmlal detektiv. „Kdo ga je pripeljal?"

„To ni upisano. Bolnik je prišel brzčas iz lastnega nagiba.“

„Kakšno bolezen ima bolnik?“

„Fiksno idejo, da je poročen z lastno sestro“, je odgovoril ravnatelj.

„Ali bi mogel govoriti z bolnikom?“

„Prosim, mr. Holmes“.

Kmalu nato je stal detektiv pred mladim človkom. Njegova zunajnost je razodevala aristokrata, oči pa so mu bile motne kakor sanjajočega, ki ni prav pri zavesti.

„Dober dan, mr. Green“, je pričel detektiv.

Bolnik ga je zmedeno pogledal in potem zrl brez zanimanja pred se.

„Ali me poznate, lord Curzon?“ je vprašal Holmes, oštro poudarjajoč ime.

Curzon ga je vprašajoče pogledal. „Ne imenujte mojega pravega imena“, je šepetal prestrašeno. „Zasledujejo me; obsoditi me hočejo zaradi krvoskrunstva. Zakaj vedite, da sem soprog svoje lastne sestre.“

„Kdo vam je natvezel to bajko, lord?“ je vprašal Holmes, ostro ga motreč.

„Poglejte mi v oči i odgovorite mi brez obotavljanja na moja vprašanja. Zdravnik sem in ozdraviti vas hočem misli, ki so se vam stisnile v glavo. Niste niti soprog svoje sestre, niti soprog kake druge ženske. Ali me razumete, lord Curzon?“

„Kdo ste?“ je vprašal bolnik in postal pozornejši.

„Vaš zdravnik“, je ponovil detektiv, in ga gledal ne da bi trenil z očesom in kakor da bi mu hotel nekaj sugerirati. Holmesov pogled je vsekakor vplival, ker je postajal bolnik vidoma mirnejši.

„Domislite se, lord — neoženjeni ste še.“

„Še — neoženjen?“ je ponovil ta in potegnil z roko preko čelo. „Da — toda —“ nakrat je pričel iskati po žepih in izvlekel je zmečkan list. „Tu je vendar zapisano“.

„Kaj je tu zapisanega?“ je ostro prekinil detektiv obotavljočega se Curzona. „Prosim, pokažite!“

Vzel je papir in čital.

„Nameravaš se oženiti s svojo sestro. Varuj se krvoskrunstva! Kakor hitro prečitaš te vrstice, zapusti Angležko — pojdi takoj iz mesta in hiti v Ameriko k svojemu bratu! Ako se boš obotavljal, boš sam za vse odgovoren. V Bostonu se ti razjasni vse . . . .

V prvi vrsti je tu zapisano, da se šele nameravate oženiti s svojo sestro, a ne, da ste se že poročili z njo.“

„Da se šele —? Tako? Da — to je tu zapisano. Popolnoma sem zmeden“, je jecljal lord.

„Pomorem vam, da se zaveste,“ je rekel Holmes. „Odgovorite mi kolikor mogoče jasno na moja vprašanja. Ali hočete, lord?“

Bolnik se je oprezno ozrl in potem prikimal.

„Ne bojte se nikogar,“ mu je prijazno odgovarjal detektiv. „Sama sva. Povejte mi, koga se bojite?“

„Svojega brata Markbyja.“

„Ni ga tukaj, storiti vam ne more ničesar, lord Curzon — kaj ne saj priznate, da ste lord Curzon?“

„Da.“

„Ali imate sploh kako sestro?“

„Mislim — da. — Ne vem. Markby mi je tako rekel.“

„Kdaj in kje?“

„Ko sem prišel v Boston.“

„Kakor vidim, se spominjate že precej dobro. Poskusite mi našteti za vrstjo vse dogodke, ki so se pripetili od tistega dne, ko ste se hoteli poročiti? Gotovo se spominjate, katerga dne bi se bila imela vršiti poroka?“

„Strah me je tistega dneva, in ona groza me ni zapustila niti za trenotek“, je odgovoril lord, tresoč se.

„Predvsem se pomirite. Ponavljam, da se vam ni treba bati ničesa. Vsa stvar je bila samo pomota.“

Mladi mož je strmeč gledal detektiva, kakor da mu ne veruje.

„Pomota? Markby je vendar rekel —“

„Markby se je zmotil — verujte mi vendar,“ je trdil Holmes odločno, tako da je lord obmolknil.

„Kdaj ste prejeli list?“ je vprašal Holmes, kazoč na list, ki ga je imal še v roki. V razgovoru ga je vtakni neopažen od lorda v žep.

„List?“ zopet je potegnil Curzon z roko preko čela. Potem je pogledal Holmesa z nekoliko jasnejšim pogledom in dejal: „Predno sem vstopil v voz. Tuja oseba mi ga je potisnila na stopnjicah moje hiše v roko. Vtaknil sem ga brezbrižno v žep in se spomnil na nj šele, ko je voz, v katrem sem sedel, krenil v City. Potegnil sem list zopet iz žepa in ga čital — da, tako je bilo: Usled živahnega prometa je ostal voz, skočil sem iz njega, obhajala me je groza, in ne da bi bil vedel, kaj delam, sem hitel na železnico in dobil tako zvezo za parnik, ki je imel odpluti v New-York. Iz New-Yorka sem se odpeljal v Boston, kjer me je sprejel brat Markby. Da, tako je bilo.“

„Kaj vam je dejal brat?“

„Da — da je našel očetove listine, v katerih je bilo čitati o neki hčeri. Markby je pozvedoval in dobil v resnici potrdilo, da imava sestro. Ta sestra je Mildred.

Izustivši to ime, je lord glasno zaihtel.

„Mildred! Moja Mildred! ti moja ljubljenka, moja sestra! In moja soproga!“

„Ne udajte se zopet svoji stari misli, lord Curzon — poroka se vendar še ni vršila,“ ga je prekinil Holmes.

„Markby je govoril, kakor da bi se bilo že zgodilo, in jaz — jaz — moji živci so prenapeti — po vsem, kar sem preživel.“

„Ali mi hočete povedati kaj o svojem življenju?“ ga je vprašal Holmes, upajoč, da s svojim odločnim nastopanjem kmalu ozdravi mladega moža, in ga vrne nevesti. „Čas mi dopušča, da nekoliko pokramljam z vami. Torej pripovedujte!“

„Doživel sem celo vrsto napadov — vsaj tako bi jih skoro lahko imenoval — ki so bili naperjeni na moje življenje,“ je pričel lord, počasi se pomirjajoč. „Marsikateri izmed njih so bili uprav premeteno izvedeni. Od koga? tega ne vem povedati.“

„Ne prikrivajte mi ničesar, lord Curzon,“ ga je prekinil detektiv.

„Imeti moram nepoznane sovražnike.“

Detektiv je prikimal. „Nekega sovražnika — gotovo. Prosim, nadaljujte.“

„Naslednji dogodeg vam to potrdi,“ je nadaljeval lord Curzon. Nekega večera je obstal pred mojo hišo voz, iz katerega so izstopili trije gentlemeni. Prišli so s pretvezo, da poizvedo za naslov neke dame, kateri sem poslal zavitek — Bog ve, kako so to zvedeli — naslov je bil napačen. Zavitek je bil oddan mesto neki miss Milleryevi, neki miss Möllerjevi in sicer zaradi nerazločne pisave.

Vest me je sicer nekoliko presenetila, ker imam navade pisati naslove na znane osebe sam, ali v naglici sem se morda zmotil. Popravil sem torej naslov.

Gospodje so bili jako uljudni, imel sem utisek, da so kavalirji. Ker smo zašli v pogovor, je potekel čas in bila je že pozna noč.

Prekasno da bi se vrnili domov, so me prosili gospodje, naj smejo prenočevati pri meni. Dasi sem bil zaradi tega iznenaden, sem jim vendar dovolil ter jim dal nakazati sobe. Nenavadna zahteva gospodov je obudila v meni sum, in sklenil sem, biti oprezen vso noč. Trem slugam sem zaupal vse; čuli so z menoj.“

„In kaj se je zgodilo?“ je vprašal detektiv z zanimanjem.

„Po preteku jedne ure, ko so mislili, da spim, so zapustili tujci svoje sobe in poskušali zažgati hišo. Da smo to preprečili, se razume. Žal, da so nam ušli. Čudil sem se le temu skornemu poskusu.

„Ravno s tem so vas hoteli varati, je pripomnil detektiv. „Prosim, dalje.“

„7. novembra zvečer sem sedel v pritličju v sobi svoje hiše v Oaklandski ulici pri oknu, pogovarjajoč se s prijateljem; kar je počil strel. Krogla je

predrla okno, in ranjen sem bil na roki v komolčevem zgibu.

Vse zasledovanje krivca je bilo brezuspešno. Ko sem bil opolnoči v isti sobi sam, je padel drugi strel skozi okno, a zadel ni ničesar. Zločinec se zopet ni mogel najti. Sicer se pa nisem čudil, ker je bil okrog hiše park, in tako je bilo lahko mogoče, da se je zločinec skril za drevesa ter se je neopažen pritihotapil in zopet odšel."

„Ali je bila noč temna?", je poizvedoval Sherlock Holmes.

„Ne, zločin se je zgodil ob mesečnem svitu," je odgovoril lord.

„Kaj ste storili, da bi izsledili zločinca?" je vprašal dalje detektiv.

„Poklical sem ostale služabnike, kolikor se jih ni še prebudilo vsled streljanja o polnoči," je dejal lord. „Dal sem preiskati park. Žal, brezuspešno. Potem smo iskali po hiši. Tudi tu nismo našli nič sumljivega. Končno sem postavil straže za ono noč in naslednji čas. Toda zločinec se ni vrnil. Varoval se je nastavljene pasti."

„Ali ste se prepričali, da ni zločinec med vašo družino?"

„To je izključeno. Na razpolago sem imel samo zanesljive ljudi. Bili so pošteni in zvesti, in vdani mi še iza mojih otroških let. Prepričal sem se tudi, da je bilo njihovo razburjenje po tem dogodku večje kakor moje."

„No, bilo je to samo vprašanje; na odgovor ne polagam velike važnosti" je pripomnil detektiv. „Prosim, nadaljujte! Naslednji slučaj!"

„K malu nato sem obolel od vživanja krompirja. Na srečo ne nevarno. Poklical sem zdravnika, in ta je vzrok bolezni našel v zavživanju krompirja. Preiskal je krompir in mi po tem učeno razlagal o strupenih zrakih, ki se pojavljalo po vživanju teh gomoljk.

V zelišču in zlasti v cvetju in plodu krompirja je strup, takozvani solanin, in sicer v tako neznatni meri, da ga je težko razločiti, je dejal zdravnik. Toda v krompirju, ki sem ga zavžil jaz, je bilo nenavadno veliko solanina. Zdravnik je torej konštatiral, da sem vsled tega obolel."

„Ali so se morda videli pod lupino zeleni kolobarčki?" je vprašal Holmes.

„Mislim da. Mogoče je, da se je v krompirju, ki sem ga zavžil, našel solanin — a jaz sem docela prepričan, da je zastrupila krompir hudobna roka."

„Tega ne verjamem," ga je prekinil detektiv mirno. „Zločinci so pač imeli pri tem svoje roke, a samo pri prodaji tega krompirja. Ali je ostala vaša družina zdrava?"

„Od svojega komornika sem zvedel, da je bilo nekaterim slabo."

Holmes je prikimal. „Menim, da je oddajalec krompirja vedel, da je v tej vrsti krompirja več strupa kot sicer. Izabrana je bila nalašč za vas in utihotapila se vam je v hišo ter prodala kuharju, da vas zastrupijo. Tako e bila bržčas vsa stvar. To je bil torej tretji napad na vaše življenje."

„Celo divjih zveri se mi je bilo bati. Nekega dne sem bil v zoološkem vrtu," je nadaljeval lord, in sem z zanimanjem sledil delu zidarjev. Popravljali so kletko, ki jo je razdejal neukročen slon s svojimi čekani. Delali so ravno poleg prostora, kjer se je nahajala dvojica levov, ki je bila namenjena za zoološki vrt v Moskvi.

Bilo je predpoldne in zidarji so marljivo delali. Ko so me zagledali, so me počeli izzivati, če se upam k njim. Seveda se nisem hotel pokazati strahopetnega. Toda kmalu sem obžaloval svoje neopreznost, zlasti ker sem se prepričal, da so me dražili namenoma, da bi me spravili ob življenje.

Tudi za tem je tičal moj nepoznani sovražnik.

Komaj sem bil v kletki, sem dobil strahovit poset: ona dva leva.

Lahko si mislite, kakšen strah me je prešinil, ko sem ugledal pred seboj divje zveri. Zidarji so se takoj rešili skozi zaklopnico, jaz pa sem ostal v strašni kletki sam. Na srečo je ležalo še nad menoj in divjimi zvermi različno zidarsko orodje. Ali kak-

šna zapreka naj bi bila to za „kralja puščave“ in njegovo boljšo polovico.

Zavesti pa nisem izgubil. Samo naglost me je mogla rešiti. Ozrl sem se za trenotek naokraj in našel sem izhod. Splezal sem po zidu v nekoliko metrov visoko ložo za krotitelje, in bil sem rešen.“

„Jako čuden dogodek, lord Curzon,“ je pripomnil Holmes, ko je lord končal svoje pripovedovanje.

„Čuden je bil tudi sledeči doživljaj,“ je nadaljeval Curzon. „Peljal sem se z železnico na izlet in se vrnil zvečer v London. Bil sem sam v kupeju. Napol sanjajoč sem se naslonil na blazine. Nakrat je nekdo odprl vrata, skočil v voz, in skoro v istem trenotko sta me zgrabili dve krepki roki za vrat. Tiščal me je tako silno, da bi se bil skoraj zadušil, in nisem se mogel premakniti, še manj pa braniti.

Skoro sem bil že nezavesten, ko je tujec popustil z levico, prijel za vrata, jih odprl in me sunil iz vlaka, ki se je na srečo le počasi premikal naprej.

Padel sem na mehka tla, se kmalu opomogel in šepal do bližnjega mesta.

Sreča mi je bila vedno mila. Odkuril sem jo samo s trahom. — Toda nekoč mi je bila smrt prav blizu.

Poslušajte še to: Ko sem se nekega dne izprehajal v okolici Londona, so me napadli potepuhi, me zvezali in me vlekli v gozd. Tla so bila vlažna in spolzka in mesec je zasvetil izza oblakov, kakor da hoče biti priča zločinskega prizora.

Jeden roparjev je šel proti neki zaseki. Tik za njim je šel drugi, ki me je stražil, in tretji je končal sprevod. V zaseki so obstali ter me vrgli zvezanega na tla.

„Tako,“ je dejal prvi, „tvoja ura je odbila. Treba je, da se poslovíš od tega sveta. Moli svojo zadnjo molitev.“

Mesto da bil molil, sem jih vprašal, kaj sem zakrivil. „Kdo vas je postavil za moje sodnike? Storil nisem nikomur nič žalega; če me pa obtožite, me obtožite pred postavnim sodiščem.“

„Sklenili smo, da moraš umreti, in če te hočemo ubiti, nam ne bo ubranil tega nikdo.“

Eden izmed trojice je izvlekel iz žepa vrv, napravil zanjko in mi jo vrgal okrog vratu. Obupno sem kriknil na pomoč, in moj glas je strahotno odmeval v temnem gozdu.

Moj krik ni ostal brez odziva. Vsled motne mesečine me je privedla trojica, ki se ni povsem izpoznala po okolici, pomotoma na prostor blizu nekega gradička. Posestnik tega gradička in njegovi hlapci so čuli moje obupno kričanje. Slišal sem, da se odzivajo mojemu pozivu.

„Hitro; podvizajmo se!“ je zaklical eden izmed lopovov, — „semkaj prihajajo. Zdi se mi, da slišim korake.“

„Takoj bo visel,“ je odvrnil drugi s pridušenim smehom.

Upiti nisem mogel več, ker me je stiskala zanka krog vratu. Nekoliko obpnih kretenj je bilo vse, kar sem še mogel storiti.

Eden izmed njih je vrgel drugi konec vrvi čez močno vejo in ga zopet prijel. Povlekel je na vso moč in v naslednjem trenotku sem visel med nebom in zemljo.

„A sedaj proč,“ sem slišal govoriti može, ki so na to naglo otišli.

Komaj so izginili, je prišel posestnik bližnjega gradička s svojim hlapci, ki so me k sreči zagledali takoj.

„Tam!“ so presečeno klicali in hiteli proti drevesu, na katerem sem visel.

Za trenotek so obstali in zgrozo strmeli. Eden njih, je takoj povzdignil moje telo nekoliko kvišku, tako da je postala zanka okrog vratu ohlapnejša, a drugi je prerezal vrv.

Rešili so mi tedaj že skoro odbeglo življenje, in tudi to pet sem ušel lopovski nakani.“

„Al prav nič ne slutite, kdo bi bili vaši nasprotniki?“ je vprašal Holmes.

„Prav nič," je odgovoril lord. „Niti toliko ne vem, ali so bili vedno isti sovražniki, niti ali jih je bilo več, kakor tudi ne ali je bil morda tu ali tam samo slučaj, ki me je spravil v nevarnosti."

„Zdi se mi, da poznam sovražnike," je pripomnil detektiv. „Ali mi hočete zaupati popolnoma in me ubogati, kakor vam bom svetoval?"

„Če me rešite sovražnikov, gotovo. Ali ste res zdravnik?"

„Vaš zdravnik", je popravil Holmes smehljaje se. „Pomagal vam bom proti sovražnikom in ozdravil tudi vašo namišljeno bolezen, in ko boste po tem srečen soprog —"

„Nikdar", mu je prestrigel lord besedo. „Ne oženim se nikdar več, ker je Mildred, katero edino ljubim, moja sestra."

„Miss Mildred Bassonova ni vaša sestra, lord — ali hočete verjeti mojem trdnemu zagotovilu? Vem, da Mildred ni vaša sestra."

„Markby mi je rekel —"

„Markby se je zmotil; ali vam nisem povedal tega že preje? Mildred je vaša nevesta. Ali bi vas pomirilo, ko bi to slišali iz njenih lastnih ust?"

„Ali ni v Ameriki?"

„Da."

„Kje je?" je nadaljeval živahno lord. „Kje je? Pustite me k njej — videti jo moram zopet! Pozdraviti in poljubiti hočem svojo sestro.

„Potrpite — videli jo boste„' je dejal Holmes ter vstal. Bolnika pa so odpeljali v njegovo sobo.

„Torej?" je vprašal ravnatelj Welth, ko se je Holms poslovil od njega, ali ste dosegli svoj namen?"

„Da," je odgovoril detektiv. „Prosim, skrbite, da bo imel bolnik popolen mir, da se okrepe njegovi živci, ako odpotuje prihodnje dni z menoj k svoji nevesti."

„Ali je to namišljena sestra?"

„Da — sestra, ki živi samo v njegovi domišljiji. Bolezen je pripisovati vplivu, ki ga je s pomočjo hipnoze izvršil na možu neki brezvesten človek. Toda jaz sem temu že odločno deloval nasproti.

Na svidenje, gospod ravnatelj. Še nekaj bi vas prosil. Ne pustite mr. Greena iz hiše, dokler vas tega ne prosim jaz. Preti mu nevarnost. Kakor hitro jo odvrnem od njega, vas obvestim. Ali se lahko zanesem na vas?"

„Brez premiselka, mr. Holmes."

Detektiv je stisnil ravnatelju roko in se odpeljal na kolodvor.

7. poglavje.

Zasledovanje zločincev.

Prišedši na kolodvor, je predvsem pozvedel Sherlock Holmes, kdaj se odpelje prvi vlak proti vzhodu. Obenem se je hotel pa tudi uveriti, ali ne namerava odpotovati Markby s svojo ljubico proti atlantskemu morju.

Pristopivši k blagajni, je nakrat videl, da ga mlad deček, ki je stal ob strani, ostro opazuje z lokavimi očmi.

„Odposlanec Markbyjev", mu je šinilo takoj v glavo, „gotovo se hoče prepričati, ali odpotujem. Toraj sem pogodil, da je lopov v San Franciscu, ki se po mojem odpotvanju povrne v svojo vilo."

„Prosim listek druzega razreda za New-York," je glasno zaklical Holmes uradniku, tako da ga je moral slišati deček. „Kdaj odide prvi brzovlak?"

„V dvajsetih minutah," mu je bil odgovor.

Detektiv je plačal listek in počasi odšel na peron ter čakal na odhod vlaka. Ko je stopil v vlak, je

zapazil skozi napol zaprto okno zopet onega dečka, ki je imel po vsej priliki naročilo, naj pazi na detektiva in se prepriča glede njegovega odhoda.

Zažvižgala je lokomotiva in vlak je odbrzel s Holmesom proti vzhodu. Toda že v Redwoodu je detektiv zapustil vlak in se vrnil v mesto.

Tu si je priskrbel slabo, obnošeno obleko in se preobelkel za berača. Nadel si je sivo lasuljo, a z ličilom si je napravil s par potezami starikav obraz. Nihče bi ga ne bil mogel spoznati. Preko ramena si je vrgel vrečo z nekaj orodjem. Tako izpremenjen je krenil na pot proti Markbyjevi vili.

Oprezno se je približal parku. Medtem se je zmračilo, toda mesec, ki je plaval visoko na nebu, je razsvetljeval vso okolico.

Prišedši pred park, se je Holmes pazno ozrl naokrog, in ko ni zapazil nikogar, se je odločno približal živi meji, ki je, visoka kakor človek, obkroževala park. Nekaj časa je moral iskati, da je našel mesto pri tleh, kjer je bila meja redkejša, tako da bi lahko zlezel skoz njo. S primernim trudom se mu je posrečilo zlesti skozi grmovje.

Ko je bil v parku, se je skril za deblo nekega hrasta in z očmi iskal vhod na oni hodnik, ki je po njem hodil, ko je ušel iz stolpa skozi predore.

Ako j hotel priti tja, bi moral prekoračiti del parka, ki ga je razsvetljevala jasna mesečina. Ni dolgo razmišljal. Vrgel se je na tla in nekaj minut napeto poslušal.

Nič se ni ganilo. Smrtna tišina je vladala naokoli.

Holmes se je vil po tleh kakor kača. Zakrivali so ga samo pozamezni grmički.

Vila se ni mogla videti od tamkaj — ležala je zadaj, obkrožena z drevesi in grmičevjem. Detektivu se torej ni bilo treba bati, ra bi ga opazili iz vile, — moral je paziti samo na to, da ga ne opazijo morebitni čuvaju v parku.

Holmes se je plazil vedno dalje, oprezno izkoriščajše vsako senco, ki bi ga varovala proti svetli mesečini. Neutrudno zasledujoč svoj cilj, ga je slednjič vendar našel: tajna, s travo porastla vrata. Nalahko je prestopil prag, prisluškujoč par minut v temino.

Vse je bilo tiho, a vendar ni šel takoj dalje. Mogoče, da bi bil tamkaj skrit kak sovražnik, ki bi porabil trenotek in se vrgel na Holmesa! Zato je raje potrpel in stal kakor izklesan nad pol ure. Šele potem se je odločil, da gre v temo. Če bi bil prižgal svojo žepno svetilko, bi ga bila svetloba lahko izdala.

Tipal in stopal je počasi po hodniku naprej, dokler ni prišel do vrvene lestvice, ki je visela iz druzega predora pod kapeličnem stolpom.

Bržčas še niso imeli časa odstraniti lestve. Toda če se je povrnil Markby iz San Francisca, bi se to lahko zgodilo vsak trenotek.

Ni dvoma, da je Markby pogodil pot, po kateri je Holmes ušel.

Detektiv je moral biti torej pripravljen, da zagleda vsak čas Markbyja nad seboj. Ako bi se to zgodilo, bi moral Holmes po hodniku nazaj in si iskati drugo pot do vile.

Z vso hitrostjo, ki je bila pri primerni opreznosti mogoča, je splezal detektiv po lestvici. Čez par minut je bil na mestu, kjir so ležale mrtvaške glave in kostenjaki.

Lestvice, ki je vodila v stolpovo sobico, ni bilo več. Ali to ni bilo za hrabrega moža nikaka zapreka. Vzpel se je kakor v dimniku in pričel plezati navzgor. Ker je moral paziti, da ga nihče ne sliši, se je stvar vršila jako počasi. Semtertja je obstal in poslušal.

Počasi je lezel višje in vedno višie. dokler ni dospel do desk, ki so še vedno nepritrjene ležale na tramovih. Brez truda jih je vzdignil in z jednim skokom je bil v znani mu stolpovi sobici.

Odahnil se je in stal nekaj trenotkov nepremično. Nato je prekoračil prag, pred katerim so ležala razbita vrata, in se splazil po stolpovih stopnjicah k znani kapelici.

V vili je bilo vse kakor izumrto. Ali se morda Markby še ni vrnil iz San Francisca? Gotovo mu je deček, ki je opazoval Holmesa na kolodvoru, sporočil, kam se je odpeljal in zato se je Markby smatral popolnoma varnega.

Mogoče pa spi, da se odpočije od napornega dela.

Bodisi kakorkoli že: Holmes se je odločil, da bo oprezen tudi nadalje.

Vrata ki so vodila v kapelico, so bila zaprta. Toda to ni bila nikaka ovira za Sherlock Holmesa. Iz vreče je vzel nekaj vetrihov in odprl je z lahkoto ključavnico.

S hodnika mu je zavalovila nasproti svetla luč in v naslednji sekundi so ga vklenile močne roke in ga zvezale. Pred njim je stal z napetim revolverjem Markby.

„Dober večer, mr. Holmes“, je pozdravil Markby presenečenega detektiva. „Storil sem prav, da sem bil oprezen. Prosim, stopite v salon! To pot niste samo v mojih rokah in v moji oblasti, marveč sedaj bije tudi vaša zadnja ura.“‘

Detektiv se je hitro zopet ojunačil. Pogledal je Markbyja s svojo običajno hladnokrvnostjo in se mu nasmehnil.

„Ali res bije moja zadnja ura, bomo še videli,“ je odgovoril. „Morda si samo domišljujete, mr. Markby.“

Na Markbyjev poziv je šel Holmes pred njim po dolgem hodniku in stopil v salon.

Prišedši v salon, je zagledal Jano, ki se mu je porogljivo priklonila. Pomočnik, ki je prej Holmesa zvezal, je ostal na Markbyjev miglaj v predsobi.

„Izvolite sesti, mr. Holmes.“ je rekla Jana uljudno.

Ko je ustregel njenemu pozivu, je ironično dejal:

„Tako, sedaj smo pa zopet skupaj. Tega pač ni pričakoval nihče od nas.“

„Gotovo ne,“ je odgovoril Markby. „najmanj pa, da bo sestanek tako prijeten — kljub vsemu, kar se je zgodilo. Čemu ste se pa preoblekli, mr. Holmes?“

„Da bi našel lažje pot v vašo hišo — če drugam ne, vsaj v sobo vaših slug“, je odgovoril odkrito.

„Torej ste domnevali, da se povrneva v vilo?“

„Bil sem o tem tako trdno uverjen, kakor vi, da se ne odpeljem iskat v New York, navzlic temu, da ste me dali opazovati.“

„Pogodile ste“, je prikimal Markby; „pripomniti moram le, da vas ni opazoval samo oni, sicer prav premeteni, v ostalem pa popolnoma nedolžni deček. Sledil vam je še drugi, ki se je peljal z vami v istem vlaku in je imel nalogo, da telefonira, kje izstopite. Komaj ste prišli v Redwod, sem to že zvedel, kakor tudi, da ste se preoblekli in prišli po istem nenavadnem potu v hišo, po katerem ste išli zadnjič. Kakor vidite, sva bila oprezna, in zmagoslavno lahko rečeva, da sva vas prekanila.“

„Za ta slučaj lahko slaviti zmago“, je odvrnil detektiv. „Prihodnjo — upam — dobim jaz.“

„Čeprav veste, da sedaj ne bom imel nikakih

ozirov več, in da vas ne bom pustil na noben način nadalje izvrševati vašega poklica? Povdarjam še jedenkrat, da je prišla vaša z a d n j a ura."

„Na to ne polagam nikake vrednosti. Držim se pregovora: Kdor se posljednji smeje, se smeje najbolje."

„Ta smeh vam hočem zagreniti še v tej minuti Nameravam vas seznaniti s svojim mavzolejem, prav za prav s pritličjem neke stare grobnice", je dejal Markby.

„Jako zanimivo."

„Tam ne najdete nikakih tajnih vrati, niti hodnikov in predorov."

„Ne?" je vprašal ravnodušno detektiv. „Škoda. Sicir bi bilo pa tudi presuhoparno. Izpremena oživlja. A kje je ta stara grobnica?"

„Sredi najbolj romantičnega dela v parku," je odvrnil Markby. „Ali mi hočete radovoljno slediti?"

„Upiranje bi mi itak ne koristilo nič. Pripravljen sem."

Holmes je vstal. Dasi bi se bil lahko mislil, da pelje ta pot v smrt, je šel vendar med Markbyjem in Jano iz vile, venomer premišljajoč, kako bi se mogel rešiti. Upiranje z zvezanimi rokaami bi bilo brez koristi, k večjemu smejali in rogali bi se mu.

Na hodniku se jim je pridružil Markbyjev pomočnik.

„V ne prostorno grobnico vodijo z železom okovana vrata," je škodoželjna razlagal Markby med potjo čez osamljeni park. „Kakor hitro se ta vrata za vami zapro, jih ne morete odpreti več. Ali ni to krasno urejeno?"

„Za ljudi v mojem položaju — brezdvomno," je odvrnil detektiv z istim glasom. „Za temi vratmi naj tore v bodoče živim?"

„V zaduhlem zraku, brez jedi in pijače, in z zvezanimi rokami," je nadaljeval Markby s pekočo ironijo. „Mislim, da bo prav udobno. Zlasti ker vas hočem iznenaditi tam še z neko drugo stvarico."

„Preveč se trudite", je pripomnil detektiv, smehljaje se, dasi nikakor ni bil razpoložen za dovtipe. Nasprotno, sprijazniti se je moral z mislijo, da je to strašna istina, in da ni upita na beg. A svojega strahu ni hotel pokazati ničvrednežem, ni jim privoščil zmagoslavja. Zato se je kazal brezbrižnega in hladnokrvnega, in niti za trenotek ni ostavil porogljiv nasmeh njegovih ustnic. Tudi se mu ni izresnil obraz, ko je prišel s svojimi spremljevalci do najsamotnejšega dela v parku; tam je stala od drevja in grmovja obdana, skrita stavba, v katero so vodila omenjena železna vrata.

Markbyjev pomočnik je prižgal svetilko in stopil prvi v hladni in vlažen, s krstami napoljen prostor, ki je bil brez oken. Ostali s Holmesom so mu sledili.

V nekem kotu je stala prazna rakev.

Markby je vzdignil pokrov ter zapovedal detektivu, naj leže v rakov. Holmes se je obotavljal. V trenotku sta ga zgrabila Markby in njegov pomočnik, ga vrgla v rakev, a Jana je prinesla vrvi. Vsi trije so mu zvezali najprej roke na prsih, da je mogel ležati in potem so ga privezali še na rakev.

„Tako," je dejal Markby zadovoljno, „sedaj ne more ne treniti."

Z vso skrbjo je še jedenkrat pregledal vezi in potem rekel: „Mr. Holmes, sedaj boste izvedeli, kakšen konec sem vam prisodil. Poslušajte."

Margbijev pomagač je prinesel zabojček in ga postavil na pokrov rakve, ki je ležal poleg Holmesa. Markby je oprezno odprl zabojček in vzel iz njega puščico in uro, ko je naravnal kazalec na uri, je oboje zvezal.

„Ali veste, kaj to pomeni, mr. Holmes?“ je vprašal Markby. „To je z dinamitom napolnjena puščica in ta ura bo prouzročila, da se dinamit vname. Napravite torej oporoko; kakor hitro pokaže kazalec od mene označeni čas, boste zleteli v zrak. Občudovanja vredna naprava, mr. Holmes, kaj ne?“

„Ne da se tajiti,“ je odgovoril Holmes s prikritim strahom.

Markby se je zarežal in pokimal Jani.

„Kaj misliš, na kateri čas naj naravnam kazalec na uri?“ je vprašal. „Sedaj je dve po polnoči. Na tri ali pol štiri?“

„To je prekratek čas svetonoznanega moža,“ se je rogala ona. „Privošči mu par uric več, da napoči dan. Ker bo prouzročila eksplozija vsekakor precejšnji pok in ker sem trudna, in nočem biti motena v spanju, naravnaj kazalec na sedmo uro. Holmes pa naj premišlja pet ur, kako je za človeka nevarno, ako hoče prekaniti razdraženi in do smrti utrujeni zaročni par in ga izročiti takozvani pravici.“

„Dobro, Jana, naj bo,“ je odvrnil Markbi, navil uro in naravnal kazalec na sedmo uro. Potem je postavil poleg ure svetilko, tako da jo je popolnoma razvetljevala.

„Za to milost se imate zahvaliti miss Jani, moji ljubljeni nevesti. Upam, da boste to po zaslugi cenili.“

„Gotovo — kakor hitro bom prost,“ je dejal detektiv z neizrenemenjeno mirnostjo in hladnokrvnostjo.

Markby se je zasmejal.

„V pekplu,“ je zaklical besen vsled Holmesovega ravnodušnega glasu. „Pozdravite mi tamkaj brata Goringa! Jutri odpotujeva z Jano na Angležko, morda govoriva še prej besedico z lordom Curzonom in njegovo nevesto. Če vas veseli, mo izročimo vaše pozdrave.“

S peklenskim smehom se je obrnil k vratom.

„Na svidenje v Londonu mr Markby!“ je zaklical Holmes za njim.

Surovež je zaklel.

„Pojdi, Jana — jutri zjutraj ob sedmih naj naju prebudi grom eksplozije. Ta strel bo nama znamenje srečnejše bodočnosti.“

Vsi trije so odšli, in detektiv je slišal, kako so zakreščala vrata, ki so jih zaprli oni z zapahom.

8. poglavje.

Usode.

Sherlock Holmes je bil trdno uverjen, da ta noč ne bo poslednja njegovega življenja. Skoro da je že našel sredstvo, s katerim se reši.

Komaj je bil sam, je obrnil glavo tako, da so prišla usta k vezem, s katerimi je bil privezan na rakev. Nato je pričel glodati z zobmi.

Bilo je težko, trudapolno delo.

Čas je potekal.

Kazalec se je pomikal hitro naprej. Skoro je minula že več kot jedna ura, a Holmes je glodal še vedno, ne da se bil količkaj znatno približal vroče zaželenemu cilju.

Podvojil je zato svoj napor in grizel z vso vztrajnosti. Delati je moral na to, da odmakne kazalec na uri pred usodnim časom in tako prepreči eksplozijo. Ako se mu posreči, zapusti tudi pred tem časom strašno grobnico. Kako bo pa prišel iz te, še ni vedel. Pred vsem je bilo treba, da se osvobodi vezi.

Glodal je vztrajno dalje, dasi so mu krvaveli zobje v čeljustih.

Kazalec se je bližal že skoro četrti uri, ko je končno vendar pregrizel vrv. Z vso močjo se je uprl s telesom proti vezem, tako da so vsaj popustile toliko, da je lahko roke prinesel k ustam.

Vnovič je pričel glodati tudi to vrv. Zobje so ga boleli, a navzlic bolečinam ni odnehal. To vez je preglodal hitreje. Bili sta še dve uri pred sedmo, ko je snel vrvi z rok.

Ker je imel sedaj proste roke, je z lahkoto s pomočjo svojega žepnega nožića prerezal v par minutah vse ostale vezi. Nato je odstranil kazalec, pretrgal oprezno zvezo s pušco in postavil nevarm peklenski stroj v kraj.

Holmes se je ozrl naokrog. Kako bi se mogel rešiti iz trdno zidane grobnice? Oken ni bilo, a z železom okovanih vrat, ki so bila od zunaj zatvorjena z zapahom, ni bilo mogoče odpreti.

Nekaj časa je Holmes stoje premišljal. Kaj, če bi poskusil izpodkopati zid, ki po njegovem mnenju ni segal posebno globoko v zemljo?

Iskal je kako lopato ali sekiro. Na jedni steni je bila prislonjena pralka. Hitro je prijel za njo in pričel z delom. Šlo mu je urneje od rok, kakor si je mislil.

Bilo je približno deset minut pred sedmo uro, ko je izkopal pod zidom tako veliko luknjo, da bi zlezel brez težave skroznjo

Pripognil se je, da bi po tem potu zapustil grobnico, kar mu pride nekaj drugega na misel.

Brez obotavljanja je poiskal pušco in uro, zvezal oboje in nato navil še uro. Čez šest ali osem minut bo pognal paklenski stroj grobnico v zrak, in Markby bo gotovo mislil, da je pod razvalinami pokopan njegov smrtni sovražnik.

Ko je Holmes vse pripravil, je stisnil svoje telo v izdobino pod zidom in zlezel na prosto. Hitro se je odstranil od nevarne grobnice in predrl parkovo mejo. Urnih nog je hitel proti Redwoadu.

Šele ko se je čutil popolnoma varnega, je obstal in vrgel od sebe beraško obleko.

V tem trenotku se je zaslišala v daljavi strašna detonacija. Stroj, ki ga je pripravil Holmes, je eksplodiral.

„No — smejem se vendarle poslednji!“ je dejal detektiv, smejoč se.

Pospešil je korak, da pride čim preje v Redwood. Od tam je dospel hitro v San Francisco, kjer je vnovič poiskal zavod, v katerem je bil lord Curzon.

Mnogo mirneje kakor prejšnji dan je sprejel lord detektiva. Holmesova sugestija je stvorila čudež, da se je lord srčno veselil svidenja z nevesto.

Vodja zavoda ni imel ničesar proti temu, da je odpotoval njegov varovanec v Holmesovem spremstvu v Boston, in zato sta se poslužila takoj prvega vlaka, ki je šel proti vzhodu.

V New Yorku, tako si je mislil svetovnoznani kriminalist, bo ujel zločestno dvojico, bodisi na suhi zemlji New Yorške države, ali pa na Angležkem na krovu kakega parobroda.

Potovala sta srečno in dospela po preteku petih dni v Hudsonsko metropolo.

Harry Taxon, katerega je Holmes obvestil brzojavno, ju je sprejel na kolodvoru in ju peljal v hotel Imperial, kjer je našel lord svojo nevesto z materjo.

Opisovati presrčno svidenje ljubeče se dvojice bi bilo odveč.

Sherlock Holmes, ki so se mu zahvaljevali nad vse mere, se je hitro odtegnil slavljenju in hitel v spremstvu svojega pomočnika k pristanišču.

Sreča mu je bila mila. Majster detektiv je zasledil po kratkem času ptička v nekem boarding-housu (hotel v pristanišču). Par ur potem je zapustil Markby hotel in šel v pristanišče, da si preskrbi dva prostora za parnik, ki je imel prihodnjega dne odpluti na Angležko. Holmes je porabil odsotnost Markbyjevo in poiskal Jano. Kakor da bi stal pred njo Duh — s tako grozo je zrla Jana detektiva, ki je vstopil hitro in neprijavljen. Vsa kri ji je izginula z lic in ustnice so se ji brez glasu zoprle.

Detektiv je šinil naglo k njej. Stala je kakor okamenila, in predno se je mogla zavesti, je bila na rokah uklenjena.

„Osvestite se, Jana Harroldova — nisem niti duh, niti ne sanjate“, je dejal s strogim glasom detektiv. „Spodaj je pripravljen voz, ki vas popelje na kolodvor. Moji tovariši vas čakajo v Bostonu, kjer boste zvedeli svojo obsodbo.“

Peljal je popolnoma uničeno Jano pred hišna vrata, kjer je v istini stal voz s Harryjem in nekim kriminalnim uradnikom. Naglo so vzdignili Jano v voz.

„Dobro veste, kako velika je vaša odgovornost“, je pripomnil detektiv. „Ne pustite Jane niti za trenotek iz oči. Uklenite ji z železjem noge v kupeju, da vam ne bo mogla uiti“.

Mladi pomočnik in uradnik sta obljubila biti oprezna, in odpeljala sta se z jetnico.

Holmes pa se je vrnil v hotel, v sobo, ki jo je najel Markby, in ga pričakoval. A predvsem je obvestil hotelsko osobje, naj ne izdajo Markbyju Holmesove prisotnosti.

Detektiv ni čakal dolgo. Markby je kmalu vstopil, veselo žvižgajoč. Še predno se je zavedel, je imel tudi on z železjem uklenjene roke, in njegove oči so vzrle zmagoslavno se smehljajočega Holmesa.

Vse se je vršilo s tako naglico, da je bil Markby uklenjen, predno je mogel v strašnem gnjevu izustiti jedno besedico.

„Ali me slepi vrag?“ je zatulil, ko se je nekoliko zavedel, z blaznim glasom, tresoč železne verige. „Ali ste vi, ali —?“

„Dà, jaz sam v lastni osebi“, ga je prekinil detektiv, medtem ko je Markbyja uklenil tudi na nogah in ga prisilil, da je sedel. „Ali sedaj priznate, da se najbolje smeje, kdor se poslednji smeje?“

„Z vragom ste v zvezi!“ je škripal jetnik

Holmes je zmignil z rameni.

„Bržčas sem njegov ljubljenec“, je odgovoril zvezanemu zločincu. „V najhuški stiski mi pomaga, celo tedaj, če sem v nevarnosti, da me raztrga bomba v grobnici.“

Holmes je sedel Markbyju nasproti in mu ravnodušno gledal v obraz.

„Pomirite se, Markby“, je dejal. Tako dobro me razumete. Vem, da se radi zabavate z menoj. Pokramljajva malo, da bo — —“

„Kje je Jana?“

„Ravno to sem hotel izgovoriti: da bo Jana na varnem.“

„Prijeli ste jo?“

Holmes je prikimal.

„Jana je nedolžna!“ je vzkliknil Markby.

„Kolikor vem in kolikor sem se prepričal sam, si dovoljujem o tem dvomiti. Sicer gre pa o tem sodba tudi sodišču. Ravno tako gleda vas.“

„Izpustite Jano, in jaz se hočem svoji kazni potrpežljivo podrediti.“

„To boste morali tudi, če je ne izpustim. Sicer pa ni več v moji moči, da bi razpolagal ž njo, ker sem je podal tovarišu kriminalne policije.

Markby je sklonil glavo. Videti je bilo, da je popolnoma strt. Ječanje in onemoglo hropenje se mu je vilo iz burno dvigajočih se prsi.

„Ali ste ljubili Jano Harroldovo tako vroče?“ je vprašal detektiv skoro sočutno.

„Da“, je šepetal komaj slišno, in solze so mu stopile v oči. „Ljubil sem jo nad vse! Povedati vam hočem, kako žarko, kako vroče sem jo ljubil, da mi ne boste podtikali nizkotnega motiva lakomnosti in mi ne predbacivili podlega umora svojega brata Goringa.“

„Radoveden sem. Dasi dvomim že sedaj o resničnosti in iskrenosti vaših besedi. Zakaj še enega brata imate — lorda Curzona — kateremu ste stregli na vse mogoče načine po življenju.“

„Mržnja do mojega brata je bila povsem drugačna. A njegovo premoženje sem potreboval, da ga morem pokloniti Jani. Goring je zaslužil, da je umrl nasilne smrti. — Ali ste ga poznali osebno?“

„Ne.“

„Potem vam hočem praviti o njem.“

„Dobro, tudi to me zanima“, je dejal detektiv. „Dovolj imava časa. Toda ne iskušajte me uspavati s svojim pripovedovanjem; moje pozornosti ne ukanite. Odprte oči imam!“

Kakor da bi bil prešlišal Holmesove besede, je Markby nadaljeval:

„Bil sem zaročen in gost svojega bodočega svaka, Richarda Harolda. Jana je bila ljubko dekle — saj jo poznate. Bili so srečni tedni, ki sem jih preživel tamkaj.

Važni opravki so me primorali nekega dne, da sem se vrnil v San Francisco. Zaradi posestva, katero ste videli. Nevesta je ostala pri svojem bratu. Nekoliko me je sicer vznemirjalo, ker je prišel ravno takrat tudi brat Goring k mojemu bodočemu svaku. Opazil sem namreč, da se Goring izvanredno zanima za mojo nevesto. Toda krepost Jane mi ni dovoljevala, da bi dvomil o njeni zvestobi, in odpotoval sem. Zaročenka mi je pisala vsak dan.

Kasnejo so prihajala njena pisma vedno redkeje, in s strahom sem opazil, da je njeno ljubezni-polno pisanje postajalo od dne do dne hladneje. Poznal sem svojega starejšega brata in vedel, kako zna biti zapeljiv. Nestrpno sam pričakoval dne, ko mi bo zopet mogoče odpotovati iz San Francisca.

Naposled sem se vendar mogel odpeljati.

Temne slutnje so me napotile, da nisem odlašal z odpotovanjem. Takoj prihodnji dan sem se odpravil na pot, ali o svojem prihodu nisem obvestil nikogar.

Prišedši na Haroldovo posestvo, sem zvedel, da je Jana v parku. Hitel sem tja. Medtem, ko sem blodil po različnih drevoredih, iskajoč Jano, sta se v mojem srcu borili ljubezen in ljubosumnost. Bal sem se, upal in zdvajal, vse obenem.

Na ovinku nekega drevoreda sem nakrat zagledal dve osebi, ki ste sedeli na klopi druga poleg druge.

Takoj sem spoznal Jano in Goringa. Mrzlica me je spreletela po vsih udih.

Opazila sta me in zato sem šel naprej in se izkušal premagati. Ko sta me zagledala, sta vstala. A dočim je Goring ostal hladnokrven, je Jana, ki se ni mogla zatajevati, povesila oči in je zdaj rdela, zdaj zopet bledela.

Smrt mi je bila v srcu, a silil sem se, da bi se smejal, ko sem prišel do njih. Težko sem se zatajeval, toda raje bi bil umrl, kakor pokazal svoj sum, zakaj na noben način nisem hotel privoščiti bratu zmagoslavja. Trudil sem se, da mu odgovarjam prijazno, ko mi je zatrjeval, kako zelo ga veseli moj nepričakovani prihod. Da mi pokaže svojo obzirnost in diskretnost, se je čez nekaj časa odstranil.

Sedaj, z Jano sam, se nisem mogel več premagovati. Ves gnjev je bruhnil na dan.

„Ali me še ljubiš?“ sem vprašal z razburjenim glasom.

Videlo se je, da jo je spravilo to vprašanje v zadrege, a ne v strah.

„Ali dvomiš?“ mi je bil odgovor.

„Jana!“ sem nadaljeval, „ ali me ljubiš še vedno tako, kakor si me ljubila v začetku najine ljubezni?“

Povesila je glavo in molčala.

„Odgovori!“ sem dejal silnejše, skoraj zapovednjoče.

„Prijatelj“, je dejala, „srčno sem ti naklonjena.“

„Samo naklonjena?“

Zopeti je molčala. Razumel sem njen molk — njena ljubezen do mene je ugasnila. Moja razburjenost je rastla.

„Poslušaj me“, sem nadaljeval; „blaga svojstva imaš, ki so me navezala na te bolj, kakor tvoja lepota. Laž in hinavščina sta ti presedali vedno in visoko si stala nad njima. In to je bilo predvsem, kar sem cenil na tebi.“

Vi se smehljate, mr. Holmes? Dà, takrat je bilo tako s časom šele so izpodrinile slabe lastnosti dobre. Poslušajte dalje!

Prigovarjal sem ji, naj mi pove, ali ljubi brata Goringa. Dolgo ni hotela priznati ničesar.

„Molčiš?“ sem vzkliknil. „Priznaj, ako nočeš, da bo tvoja prva laž tudi najpodlejša.“

Dosedaj je bila precej mirna, a nakrat sta se je polotila jad in obup.

„O, mojBog!“ je vzdihovala, „kako me mučiš! Ker torej zahtevaš: dà — zdi se mi, da ljubim Goringa!“

Po teh njenih besedah se mi je zdelo, da mi je tema legla na oči. Srce mi je zaostalo, udje so mi otrpneli, in jezik mi je postal mrzl kot led.

Jana pa se je zgrudila na klop in si z rokami zakrivala obraz.

Kaj si je medtem mislila?

Ali naj bi ji bil priznal svojo slabost? Velika je bila izkušnjava, da bi bil padel prednjo na kolena in jo prosil, naj prekliče, kar je malo prej rekla. Podoben sem bil na smrt obsojenemu zločincu, ki še vedno upa na pomiloščenje.

Jana, ganjena od moje bolesti, mi je položila svojo tresočo roko na rame.

„Za božjo voljo, pomiri se!“

Nisem imel toliko moči, da bi odrinil njeno roko, in ko sem čutil, da je postajala mehkejše, je prevzela tudi mene ginjenost, ki se ji nisem mogel ustavljati. Kmalu se me je pa polastila še večja razburjenost. Hotel sem biti na čistem.

„Jana!“ sem rekel, „kako si me mogla osramotiti tako zelo pred mojim bratom?“

„Prisezam ti“, je odvrnila, „da mi ni priznal ničesar, mislim celo, da dvomi —“

Obotavljala se je nadaljevati.

„Da ga ljubiš?“ sem končal jaz. „Izgovori!“

„Ponavljam“, je odvrnila, da mu nisem nikdar ničesar priznala.“

Oddahnil sem se — čutil sem se do gotove meje srečnega. V tem trenotku se mi je celo povr-

nilo upanje, da si priborim opet ljubezen, katere izgubiti nisem zaslužil. Opisoval sem Jani najino prejšnjo srečo, najino veselje. Brez dvoma sem govoril prepričevalno, kajti Jana je bila vsa prevzeta.

„Bila sem neumnica“, je slednjič priznala; „zmedel mi je glavo, a srce je bilo vedno tvoje!“ Pričela me je poljubovati. Spravila sva se.

Preteklo je osem dni in udajal sem se nadi, da ji je, kakor je rekla Jana, v resnici zmedel samo glavo, srce pa je ostalo moje. Vedla se je tudi tako, da sem ji moral verjeti.

A ker sem hotel zvedeti na vsak način, s čim je pridobil Goring zanimanje moje neveste, sem ga opazoval natančno in ga skrbno študiral in, bolj kot doslej, sem se prepričal o ničnosti vsakega razmerja med njima.

Zmota moje čuteče in duhovite neveste se mi je zdela nekaj nenormalnega, česar si ni mogel raztolmačiti razum.

Pred nekaj dnevi je prišlo na posestvo mojega bodočega svaka več gospodov na lov. Vsako jutro so išli v zarastli gozd, v katerem je bilo mnogo divjačine, in ki je bil približno pet ur oddaljen od Harroldovega posestva. Gostoljuben gostitelj nam je dal v to svrho svoj voz na razpolago.

Nekega jutra sem sedel slučajno s svojim bratom v slabem lovskem vozu; peljala sva se skozi bukov gozd po jako slabi poti. Komaj sva bila v gozdu, se je voz prevrnil. K sreči se nisva hudo poškodovala. Goring se je ranil na roki, a jaz sem se le malo poškodoval; navzlic temu sem se moral vrniti na Haroldovo posestvo. Medtem ko mi je Jana stregla, sem ji pripovedal o nezgodi.

Ko sem govoril o Goringovoj poškodbi, je ostala sicer mirna, toda videl sem, kako ji je prebledel obraz. Stopila je nato k oknu ter zrla v park.

Gluhi molk je zavladal med nama. Sto misel se mi je križalo v glavi. Nakrat sem skočil k zvoncu in ukazal slugi, naj pripravi moje stvari.

„Odpotujem.“

„Ali me hočeš spremiti“, sem silil v Jano, ko je sluga odšel.

„To pač ne gre, prijatelj“, je odvrnila.

„Slobodni Američani smo in ne sentimentalni Evropejci“, sem dejal: „Samo če hočeš, lahko tudi odpotujeva skupaj.“

„Jaz ostanem tukaj!“ je odgovorila mrzlo.

„Ker ljubiš Goringa!“ sem vzkipel.

Zmignila je z rameni in zrla nepremično v park.

„Zdravstvuj!“ sem rekel suhotno.

Tedaj se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Jana je mahnila brez moči z rokami po zraku in se zgrudila z zamolklim glasom brez zavesti predme.

To me je grozno razburilo. Onesveščeno Jano sem nesel na bližnji divan, pozvonil sobarici in z njeno pomočjo sem jo obudil zopet k življenju.

„Jana!“ sem zaklcal proseče, „odpusti!“

Jana je ihtela in šepetala:

„Bodi prizanesljiv — imej usmiljenje z menoj!“

Polagoma sva se pomirila oba.

Ko sem se drugo jutro zbudil, sem našel na nočni omarici pismo.

S tesno slutnjo sem ga odprl.

Jana je pisala: „Četudi Ti nisem nezvesta, sem Ti vendar storila krivico, ki je nemorem popraviti nikdar. Goljufala sem Te! Tako dober si in velikodušen. Zdravstvuj! Ostavljam hišo. Odpusti mi!“

Bil sem izven sebe. Takoj sem hitel na železnico in se peljal v New-York. Upal sem, da jo naj-

dem tukaj. Zastonj sem jo iskal. Slednjič me je privedel sled v Boston.

Tamkaj sem jo našel v hiši daljnje sorodnice, ravno na večer, ko je priredila neko veselico. Kakor sem slišal, je bil povabljen tudi Goring. Med Jano in menoj je prišlo vsled tega do strašnih prizorov. Zaprisegel sem ji namreč, da svojega brata umorim, kakor hitro stopi v dvorano. Ona je našla izgovor in ga je poslala domov.

Kljub temu sta se sestala kasneje, ko sem se že bavil s pripravami za poroko z Jano. To me je grozno razjarilo. Sklenil sem, da Goringa usmrtim. — Jana sama naj bi mu poslala pismo, ki ga usmrti.

Ako je bila Jana res nedolžna, ako me je ljubila bolj kot Goringa, mi bi morala izpolniti to željo.

Izid vam je znan, mr. Holmes. Ker je Jana odposlala ono usodepolno pismo na Goringa, mi je s tem dokazala, da me ljubi resnično.

S svojo povestjo sem vas hotel prepričati, kako zelo ljubim Jano, — istotako sem vam hotel razjasniti, kaj me je privedlo, da sem sklenil lastnega brata usmrtiti. Ko bi bil prost in bi prišel še enkrat v isti položaj: umoril bi ga še enkrat in v tretjič in četrtič — kakor bom umoril vse svoje sovražnike."

V tem trenotku sta počila dva strela, ki sta glasno odmevala po vsem hotelu.

Natakarji in sluge so prihiteli in udrli v sobo. Bledih obrazov so obstali na pragu in zrli na boreča se moža.

Markbyju se je posrečilo, med pripovedovanjem neopaženo oprostiti se verig, in pri zadnjih besedah je posegel v žep. V trenotku je potegnil iz žepa revolver, ga nameril na detektiva in ustrelil. Vse to je bilo delo ene same sekunde.

Toda Markby se je zmotil, ako je mislil, da bo s pripovedovanjem uspaval Holmesovo opreznost. Detektiv je dobro videl Markbyjeve skrite kretnje, a delal se je, kakor bi ne bil opazil ničesar. Z napol zaprtimi očmi in z izrazom vernega poslušalca je Markbyja ostro opazoval, in ko je ta posegel v žep po revolver, je prijel tudi Holmes za svoj samokres in ga sprožil na napadalca.

Počela sta skoro oba strela istočasno. Medtem ko je Markbyjeva krogla, izprožena v razburjenosti, svoj cilj izgrešila, je zadel Holmes zločinca v ramo. Pravtako hitro, kakor je Holmes ustrelil, je skočil, še predno je mogel Markby vnovič izstreliti, k upirajočemu se zločincu in ga zgrabil. Uklenjene noge in rana na rami so branili Markbyju, da bi se postavil v bran.

Vnovič zvezan in tedaj s trojnimi verigami uklenjen se je moral udati v svojo usodo. Holmes je naročil voz in je spremil sam zločinca v Boston.

„Veliko truda sem imel z vami", je dejal med potjo detektiv Markbyju; „in če bi ne bil bolj premeten kot vi, bi sedaj ne sedel tukaj, kje ste se naučili tolike prekanjenosti, mister?"

„Ne, kakor vi, v občevanju z zločinci, mr. Holmes", je odgovoril Markby. „Malo pameti in neka prirojena opreznost nam pripomore včasih do nemogočih reči. A če ste me premagali kljub vsemu, se imate zahvaliti le svoji sreči."

Detektiv se je nasmehnil. „Mislite?"

„Gotovo. Prepričali ste se, da sem znal vsako vašo prevaro nadomestiti z drugo. Imeli ste pred menoj to prednost, da vam je bila sreča milejša. Toda še vedno se ne mislim podati krvniku."

„Ali še vedno upate na prostost?"

Do zadnjega diha, mr. Holmes."

Markby je imel prav. Umrl ni pod krvnikovo roko. V ječi si je z nohti pretrgal žile na vratu in je izkrvavel. — Orožja ni imel nikakega — pustili mu niso niti noža niti kakega drugega ostrega orodja — nič takega se ni našlo, ko so ga dobili mrtvega. Markby je umrl zelo zadovoljen, da je prikrajšal električni stol za jedno žrtev.

Jani so prisodili daljšo kazen.

Lord Curzon je ob postrežbi svoje mlade žene hitro ozdravil.

Sherlock Holmes in njegov pomočnik sta se pa vrnila s prvim brzoparnikom na angležko v svojo domovino. Tam so ga čakale nove težke naloge.

Konec.

Detektiv Sherlock Holmes

in njegovi znameniti doživljaji.

Naslovi do sedaj izašlih slovenskih zvezkov:

Zv. 1. Skrivnost mlade vdove.
Zv. 2. Samo kaplja tinte.
Zv. 3. Gospa s kanarskim briljantom.
Zv. 4. Zaklad trgovca s sužnji.
Zv. 5. Lepa bolničarka.
Zv. 6. Kako su prijeli „Jacka razparača.“
Zv. 7. Londonski ponarejalci denarja.
Zv. 8 V rakvi poleg peklenskega stroja.

Vsak zvezek z naslovno sliko v barvah. — Zvezek stane 30 h., a franko s pošto 35 h., ako se denar unaprej pošlje.

Gjuro Trpinac, knjigotržec, Zagreb, Ilica 6.

Naročila sprejemajo in prodajajo zvezke vse slovenske knjigotržnice.

Detektiv Sherlock Holmes in njegovi znameniti doživljaji.

Zv. 9.

Grob v svetilniku.

Zastonj se je detektiv boril proti premoči. Z naglo kretnjo ga strmoglavi norec čez ograjo v razburkano morje.

Grob v svetilniku.

Preštampavanje zabranjeno. **Sva prava pridržana.**

Published August 10., 1909. Privilege of Copyright in the United States of America reserved under the Act approved March 3, 1905 by Gjuro Trpinac, Zagreb, Ilica 6.

Grob v svetilniku.

1. poglavje.

Zagonetna smrt.

Sherlock Holmes se je baš pripravljal, da se po težkem in napornem dnevu v svoji spalnici odpočije par ur, ko je zaslišal par ostrih besed iz sosednje sobe, kjer je prebival njegov pomočnik Harry Taxon.

»To je nemogoče«, je zaklical Harry. »Mr. Holmes nikakor ne more priti tja pred jutrom«.

Na te besede je moral odgovoriti nekdo s ceste ali skozi telefon, Harry je namreč čez nekaj hipov zopet odvrnil:

»Če se je stvar že zgodila, se itak ne da več pomagati, kar je, to je!«

»Čakaj, čakaj, dečko«, je zaklical sedaj detektiv, »to ni kar tako! S kom pa govoriš?«

Sherlock Holmes je stopil k odprtemu oknu, skozi katero je već sveži spomladni zrak, in je pogledal na ulico.

Spodaj je stal, razsvetljen od ulične svetilke, človek bledega, obupanega in preplašenega obraza. Ko je zagledal detektiva, se mu je nekoliko razjasnilo lice, vesel je zaklical:

»Ej, mr. Sherlock Holmes! Dobro, da ste tukaj. Hotel sem gori k vam, pa me na noben način ne puste do vas. Tudi vaš pomočnik vas ni hotel motiti, ko je slišal, kaj me je privedlo k vam. Toda jaz vem, da se ne čutite nikdar utrujenega, kadar vas kliče dolžnost«.

»Tega ravno ne morem reči«, je odgovoril Sherlock Holmes, ki je težko prikrival zdehanje. »Že tri dni se nisem slekel. Ali kaj je pri vas novega? Pa se vendar ni lady Dowerjevi kaj pripetilo?«

»Nje sploh ni v Londonu. Njen sin — lord George, pa je — umorjen«, se je glasil odgovor.

»Kaj? Ni mogoče! Ali, človek, pojdite hitro gori in povejte mi vse natančno!«

Harry Taxon je tekel doli, da odklene hišna vrata. Star človek bledega, preplašenega obraza, stari hišnik gospe Dowerjeve, je hitel takoj nato po stopnicah navzgor.

Ko je stopil v sobo, se je zgrudil utrujen na stol in je vzkliknil:

»Mr. Holmes, če se ne razjasni ta stvar, se kar obesim!«

»Mislim, da bi s tem ne bilo prav nič pomagano«, je odgovoril mirno detektiv. »Ali mi ne morete lepo mirno povedati, kaj se je zgodilo? — Zberite svoje misli, Marby, da ne bomo izgubljali ponepotrebnem časa«.

»Saj vam nimam dosti povedati«, je zamrmral sivi starec, otiraje si mrzli pot s čela. »Še štirinajst dni ni tega, odkar je ostal mladi gospod sam med nami služabniki. Živel je kakor navadno, hodil v klub in k različnim odličnim rodbinam. — Nihče ni niti slutil, da bi imel kakega sovražnika, ali da se godi ž njim kaj posebnega. Nocoj je celo večerjal doma, kar sicer ni bila njegova navada. Po večerji je hotel iti še v opero, in zato se je preoblekel. Toda ko sem stopil pol ure po večerji v sobo, je ležal mrtev na tleh ob stolu, — zastrupiti ga je moral kdo«.

»Ali ste poizkušali, da bi ga obudili k življenju?«

»Seveda, takoj! Poklicali smo celo zdravnika. Poizkušal je vse mogoče, — ali zaman. Naposled je rekel, da mora biti lord George zastrupljen«.

»Ali se vam zdi nemogoče, da bi se bil mladi gospod sam zastrupil?«

»To je popolnoma nemogoče. Naš mladi gospodar je bil največji šaljivec in veseljak, kar si jih človek more misliti. Sicer ste ga pa sami poznali«.

Sherlock Holmes se vzel plašč in klobuk, nabasal revolver, pripravil še nekaj druzega drobnega orodja, ter je potem dejal:

»Pojdiva, Marby, da sam pregledam mesto, kjer se je to zgodilo. Saj policijo ste že itak obvestili, kaj ne?«

»Jaz ne, ali sluge so storili gotovo to. Upam, da ni bilo doslej še nikogar blizu; — s temi nam tako ni dosti pomagano. Edini, ki more tu kaj napraviti, ste vi, mr. Sherlock Holmes. — Le kako bo to nesrečo prenesla uboga moja gazdarica!? Lord George je bil edino njeno veselje — edina njena radost, saj je njen edini sin. Na noben način ni hotela potovati brez njega, kakor da bi slutila kaj. Toda zdravniki so jo prisilili, in morala je v Karlove Vare«.

* * *

Mala palača, ki je v njej stanovala gospa Dowerjeva, je bila oddaljena od Holmesovega stanovanja samo kake pol angleške milje. Urnih dolgih korakov sta stopala oba in kmalu sta stopila v palačo, ki je bila vsa razsvetljena.

V glavni dvorani so stali zbrani sluškinje in lakaji, vsi bledi in prestrašeni. Ko so zagledali hišnika, so se hitro odmaknuli vsi nekoliko na stran.

»Pojdite vsak v svojo sobo!« je ukazal Marby precej osorno. »Pomagati nam ne morete ničesar, a da bi nam bili v napotje, za to vas ni treba... Tukaj, prosim, gospod Holmes, je jedilnica«.

Odprl je vrata in detektiv je vstopil.

Z ostrim, pozornim pogledom je preletel vso sobo.

Po ostankih na pogrnjeni mizi je bilo videti, da je moral biti mladi lord pri večerji dobrega teka. Pečeno mrzlo pišče je pojedel skoraj celo, in tudi na drugih jedilih je bilo opaziti, da jih lord nikakor ni pustil nedotaknjenih.

Kozarec za vino je bil izpraznjen, v steklenici, ki je stala poleg njega, pa je bilo še do polovice vina. Stol, ki je na njem sedel lord George, je ležal prevrnjen na tleh.

»Pustil sem vse tako, kakoršno sem našel«, je pripomnil Marby tiho. »Ta stol je ležal prav tako, kakor leži sedaj, a poleg njega ubogi moj gospod, ki sem ga dal takoj prenesti v njegovo spalnico«.

»Ali je zdravnik povedal, kdaj je nastopila smrt?«

»Ne, saj tudi ni bilo treba, ker vem to sam. Lord je mogel biti sam komaj četrt ure. Sluga James mu je nesel smotke, in slišal sam še, kako se je mladi gospod pošalil ž njim. Stal sem v sosednji sobi; — toda ker mylord ni imel rad, da bi ga k motil ali dražil pri kajenju, nisem hotel takoj vst piti, nego sem počakal kake četrt ure. Potem se mu hotel javiti, da je voz, ki bi ga naj bil odpel v opero, že pripravljen. Ko sem odprl vrata, sem videl, kako leži na tleh«.

Sherlock Holmes je pokazal na odprta steklei vrata, ki so vodila na verando, in je vprašal:

»Ali ni mogel vdreti morilec od tukaj notri'

»O kakem nasilnem napadu pač ne more b govora, mr. Holmes. Mylord je mirno sedel in kad a jaz sem bil tam v sosednji sobi, pa bi bil mo slišati, ako bi bilo prišlo do kake borbe. Strel mogel počiti, ne da bi ga bil jaz slišal, neglede to, kar je konštatiral zdravnik, namreč da je nast pila smrt vsled zastrupljenja«.

Detektiv je stopil na verando in je odvil t električno luč. Vsa veranda se je jasno zasveti naokrog pa je vladala bajna tišina spomladans noći...

Nikjer ni bilo opaziti niti najmanjšega znal ki bi pričal, da je bil malo prej tu kak tujec ali spl kak človek. V Dowerjevem gospodarstvu sta vlad povsod največji red in čistost, zato tudi tukaj ni b videti niti najmanjše stvarice, ki bi ne bila na sv jem mestu.

Sherlock Holmes se je sklonil in je preisko mozaikna tla, ki je bila ž njimi tlakovana veran oziroma terasa. Veranda je bila za stopnico nižja k soba; še ena stopnica navzdol je vodila potem z rande na vrt.

Ker je bilo oni večer rahlo deževalo, je deh ves vrt po svežem spomladanskem dežju. V me kem pesku bi se torej morale poznati stopinje, a bi se bil vtihotopil zločinec od te strani. Toda nik ni bilo ničesar videti.

Detektiv je potegnil iz žepa svojo nenavad močno električno svetilko in je posvetil okrog se Menda se je motil — ali so bili to res sledovi?

Vsekakor to niso bili odtiski črevelj.

»Ne, ne motim se«, je zamrmral Sherlock H mes; »tu je moral hoditi človek, in sicer bos. Tu pred prvo stopnico si je bržčas obrisal skrbno no in sicer nemara z robcem, ker slame ni nobe tukaj. Dalje ni nikakih sledov več. Tiho in brez pota je smuknil na verando in mogel je povs dobro videti, kako sedi lord George zamišljen mizo in kadi«.

Zakaj je bil detektiv docela uverjen, da se zgodil tu umor?

Ker je poznal mladega plemenitaša, čegar nagla in skrivostna smrt mu je šla k srcu. Razun tega je bil prepričan, da strup tudi ne bi bil mogel delovati tako hitro. Sicer pa niso našli v kozarcu niti najmanjšega sledu strupa.

Pritisnil je v jedilnici na gumb in v sobo je prišel sluga, ljubljenec mladega lorda; okrogli, dobrovoljni obraz mu je bil ves zabuhel od joka.

»Ostani tukaj na verandi, John«, je ukazal Sherlock Holmes, »in pazi dobro, ker gre za jako važne stvari. Nihče ne sme priti z vrta v hišo. Tu imaš piščalko; če bi opazil koga, pa zažvižgaj. Gori v prvem nadstropju bom, pridem takoj doli, če bo treba«.

Mladenič z objokanimi očmi je pogledal zaupno Holmesa in je vprašal:

»Ali je res, gospod, da je moj dobri lord umorjen? Sluge pravijo tako!«

»Nihče nima pravice trditi to,« je odgovoril detektiv nekoliko strožje. Nepotrebno govoričenje bi moglo stvar le še bolj zaviti v temo. Če mi hočeš torej pomagati, John, tedaj ne govori več tega. Najbolje je, da molčiš in paziš, kakor sem ti naročil. Misli na to, da je imela lady Dowerjeva samo tega edinega sina, in jako dobro bi bilo, če bi se razjasnilo, da je umrl naravne, četudi nagle smrti.«

Nato je hitel Sherlok Holmes v hišo ter je vstopil v spavalnico, kjer je ležal mrtvec na svoji postelji.

Izraz mladeničevega obraza je bil povsem miren, kar je zametalo misel, da bi bila nastopila smrt po kaki borbi ali strahu.

Poleg postelje je sedel stari Marby in si je obrisal zdaj pa zdaj solze, ki so mu polzele po licih.

»Pustite sedaj žalovanje,« ga je opominjal Sherlock Holmes — in mi odpnite pokojnikovo obleko. Doslej še nisem utegnil, da bi ga bil natančno opazoval in preiskal.«

Marby je storil, kakor mu je bilo ukazano; detektiv pa je potegnil iz žepa povečevalno steklo, prižgal je v sobi vse luči in je začel skrbno pregledovati pokojnikovo telo, centimeter za centimetrom.

Prav nad srcem je opazil, samo skozi povečalo vidno, prav majhno rdečo pikico.

Pokazal je na njo s prstom in dejal:

»Ali vidite tole tukaj, Marby? Pogledajte sim skozi povečevalno steklo.«

»Vidim, mr. Holmes, malo rdečo pikico, pa res ne vem odkod in od česa bi moglo to biti.«

»Dobro si oglejte to! Ali ne opazite, da je okrog pike fina, višnjevkasta senca?«

Marby se je sklonil iznova in je pogledal označeno mesto, potem je prikimal.

»Sedaj, ko ste me opozorili na to, res vidim s povečalom vse tako kakor pravite. A kaj pomenja to?«

»Mislim, da je tukaj prodrla v meso strupena igla, ki je bržčas še v srcu.«

Ali mr. Holmes, kako bi bila mogla priti igla v srce mojega mladega gospoda?«

»To ni tako nemogoče. Sicer pa to samo sumim, gotovega ne vem še ničesar. Jutri rečem zdravniku, naj secira telo, in potem se pokaže, ali je igla res v srcu ali ne«.

»Toda kako naj bi bila prišla v srce«, je vprašal Marby še enkrat. Na glasu se mu je poznalo, da ne veruje detektivovim besedam.

»E, če že morate vedeti: izstreljena je iz posebne puške!« je zamrmral detektiv.

2. poglavje.

Sledovi stopinj.

Sherlock Holmes je prebil vso noč na gradu ter je, kolikor se je dalo, zasliševal ljudi in raziskoval mesto, kjer se je menda izvršil zločin. Komaj je čakal jutra, da bi mogel nadaljevati svoja riziskovanja tudi na vrtu.

John je hrabro stražil, dokler ni stopil na njegovo mesto detektiv.

»Nikogar nisem videl na vrtu«, mu je dejal sluga, ko ga je zagledal.

Vendar pa se je zdelo Sherlocku Holmesu kmalu nato, ko se je odstranil sluga, kakor da sliši v grmovju počasne korake kake velike živali ali bosega človeka.

Jedva je vzšlo solnce, je klečal genijalni kriminalist na tleh in je opazoval sedaj kleče, potem zopet na trebuhu ležeč stopinje, ki jih je zagledal že zvečer pri luči.

Sedaj ni bilo več dvoma, da so to odtiski bosih nog. A tam, malo dalje so se izgubljali ti odtiski v travi.

Neznan človek se je moral prikrasti po travi ter je menda naredil le par korakov do terase, ki je nanjo zlezel, ne da bi ga bil kdo opazil.

Detektivove oči so se zožile, zenica je postala čisto majhna. Tako je strmel nekaj minut v pesek ter je v mislih primerjal razna stopala, potem je dejal z veliko odločnostjo:

»To je bil zamorec! Nihče drugi kot zamorec ne postavlja noge na tak nenavaden način. Vidi se

povsem natančno: peta in prsti so stisnjeni, srednji del stopala je pa popolnoma raven. Tudi ni stopalo zbočeno, nego je popolnoma ploščnato — kakoršno imajo navadno zamorci«.

To odkritje je bilo nenavadne važnosti, ker je vedno lažje najti morilca, ako človek ve, da je bil zamorec, kakor če bi bil kak drug Londonec.

Onega zdravnika, ki je prejšnjega dne pregledal mrtvega lorda Georga, ni bilo več nazaj. Sherlock Holmes je telefoniral še isto noč koronerju (angleški preiskovalni zdravnik), ki je prišel že zgodaj zjutraj na grad, da se razgovori s Holmesom, kaj treba ukreniti.

»Vi torej ostajete pri tem, da treba truplo secirati?« je vprašal še enkrat zdravnih. »Dobro, ali prenesti se mora v službene prostore — —«

»Ne, na noben način, samo tega ne, dragi gospod doktor! Veljaj karkoli, ali to morate opraviti tukaj. Gospa Dowerjeva nama ne bi odpustila vse življenje, ako bi vlačila truplo tako okrog in ga mrcvarila. Ona ne more priti prej kot jutri zjutraj; do tedaj pa mora biti že vse gotovo, in lord George mora biti položen na oder. Sicer nimamo od nje še nikake brzojavne vesti, ali tekom današnjega dne pride gotovo kako poročilo. Brzčas bode odločila, da se prepelje truplo od tu v Dowerhall, kjer ga vsekakor polože v rodbinsko rakev«.

»No, če prevzamete vi vso odgovornost in jamčite za vse stroške, meni je prav; obdukcija mrtveca se vrši lahko tudi tukaj. Dati mi morajo na razpolago samo sobo, prazno, prostrano, svetlo sobo z veliko mizo. Glavno je, da je soba svetla in da me nihče ne moti«.

»Potem pa vzemimo oblačilnico ubogega lorda Georga, — prav poleg njegove spalne sobe je. — A sedaj vas prosim, pojdite z menoj, da vidite truplo«.

Spotoma je razodel Holmes doktorjo svoje mnenje in svoje slutnje; in zdravnik je sklonil glavo ter se zamislil.

»To ni tako neverjetno; prav mogoče je, da imate prav, mr. Holmes. Tudi meni je znan tak slučaj. Dogodil se je v Avstraliji; morilec je bil pravi umetnik v streljajnju. Tudi tam je strupena, iz posebne puške izstreljena igla povzročila smrt. Čudim se samo, da ste mogli priti na to misel«.

»Oh, dragi doktor, ako se človek zanima za vse kriminalne slučaje vsega sveta in jih študira, potem mu ne odide tako lahko niti ena vrsta gnusobe, ki se bavijo š njimi zločinci, te zveri v človeški podobi. Mislim, da ni več niti enega načina smrti, ki bi mi v dolgoletni praksi še ne bil prišel pod roke. — Tako, tu sva torej v lordovi sobi. Vstopite, doktor, in če vam je prav, začnimo kar takoj s pripravami za obdukcijo«.

Par ur pozneje je že ležal lord George na operacijski mizi, ki si jo je pripravil dr. Creston za obduciranje. Ostri zdravnikov nož je hitro odstranil gornje meso in prikazalo se je srce, ki ga je smrt tako naglo in na tako grozen način uničila.

Iz zdravnikovih ust se je izvil vzklik velikega začudenja. Sherlock Holmes je bil prav slutil in računal: v srcu je bila res fina igla, namazana s strupom, ki je zastrupil v enem samem hipu obe srčni polovini, da je takoj nastopila smrt.

»Tudi brez strupa bi bil moral lord umreti, samo ne tako hitro; tako dobro je zadela igla srce. Ali kakor se mi zdi, je morala biti igla namazana s takoimenovanim »gombijevim« strupom, ki ž njim mažejo afrikanski zamorci svoje smrtonosne puščice. Vsaj barva srčnih mišic je taka, da bi se dalo iz njih sklepati to«.

Tak je bil uspeh obdukcije pozvanega zdravnika, ki je potem zopet zašil telo in ga je položil s pomočjo Marbyja na oder, kjer naj bi ležal pokojnik, dokler ne pride lady Dowerjeva.

»Tukaj je igla!« je izpregovoril zopet doktor. »Občudujem vas in vam čestitam, mr. Holmes! Mnogokrat ste me že iznenadili, ter ste vzbudili v meni občudovanje s svojo izredno ostroumnostjo in pretkanostjo, ali tako hitro kot v tem slučaju, ste pač malokdaj razkrili umor«.

»Razkril?« se je bridko zasmejal detektiv, — »vi hočete pač samo reči, da sem dognal vzroke, vsled katerih je nastopila smrt. To že, ali druzega ničesar. Bojim se, da bo to pot moja naloga izredno težka — težja kot navadno. Zločinca samega dobiti se vidi na prvi hip skoraj nemogoče«.

»Pa kakšna korist bi bila, če ga tudi dobite? Res je, imeli bomo enega zločinca več v ječi, ali zato se jih pojavi jutri deset novih. Slabe čase imamo, slabe, mr. Holmes. Ta mladi lord vsekakor ni zadnja žrtev zločincev«.

»Prav zato pa sem srečen in zadovoljen, gospod doktor, ako zalotim in spravim na varno vsaj enega ali druzega izmed zločincev, da ščistim in varujem ostalo ljudstvo pred njim. — Srčna vam hvala, da ste izvršili obdukcijo tako spretno; sedaj imam iglo....«

»Ali za božjo voljo bodite oprezni ž njo, mr. Holmes! Še vedno je dosti strupa na njej, da bi tudi najmanjši njen zbodljaj zadal naglo smrt«.

»Vem, vem, z »gombijem« se ni šaliti. Sedaj pa na delo. Na svidenje! Mislim, da se vsekakor še vidiva pri sprevodu«.

Zadnje besede je izgovoril detektiv že na stopnicah, ki je hitel po njih, kakor da je ves elastičen.

Kakih deset minut kasneje je že sedel v svoji hiši za pisalno mizo in je brskal po enem izmed najmanjših predalc v mizi, kjer ni vladal baš največji red.

Harry Taxon je stal poleg njega in je gledal poln pričakovanja svojemu mojstru na prste.

»Tu ne najdete ničesar, mr. Holmes! Zakaj rajše ne vprašate mene? Ako iščete kateri izmed tisočerih naslovov, zakaj ne vprašate mene zanj, saj vendar veste, da jih imam večinoma v glavi«.

»Dobro, dečko moj, pa mi hitro povej, v katerih varietejih nastopajo te dni zamorci?«

»Ena družba je v Alhambri«, je odgovoril Harry, ne da bi dolgo razmišljal. »Tu je deset mož, sami priznani telovadci in borilci«.

»Dalje. Ali ni nikogar med njimi, ki bi bil spreten strelec?«

»Ne, letos ne..... Lansko leto je bil eden tukaj. Saj ste ga sami videli. Streljal je navadno svoji mali hčerki jabolko in orehe z glave«.

»Poznam ga. Imenovali so ga »Črni Tell«. Ne, tega ni tukaj, ker je umrl že minolo zimo, kakor sem čital nekje. — Ali veš gotovo, da ni niti enega izurjenega strelca med tukajšnjimi zamorci?«

»V boljših varietetnih gledališčih gotovo ni prav nobenega. Žal, da ne poznam onih nižjih in slabših varietejev; — eh, človek ne utegne povsod vtikati svojega nosu, dasi bi bilo prav dobro. Toda, mojster, zdi se mi, da vam ni treba iskati samo med temi umetniki storilca, lord George je imel znance v mnogih inozemskih krogih. — Mnogi visoki gospodje imajo zamorce za sluge in tudi med londonskimi snažilci čevljev je najmanj tucat zamorcev«.

»Hm, to bi bilo že nekaj, — samo dvomim, da bi znali ti ljudje tako dobro streljati. Puška, ki je bila iz nje izstreljena igla, mora biti nekaj prav posebnega. Ali si obšel vse trgovce orožja, kakor sem ti sporočil danes ponoči, ter si poizvedel vse potrebno?«

»Da, bil sem pri vseh važnejših in znamenitejših; ali nihče izmed njih ni imel v svoji zalogi in tudi ni prodal take puške; vsi so rekli, da je moralo biti naročeno tako orožje le kot »igrača«.

»Bedaki«, je zagodrnjal Sherlock Holmes skozi zobe. »Ako kupuje kdo kako orožje, mislijo vedno, da stori za to, da bo ubijal ž njo živali... Ako jim povem skrivnost o igli, bodo brbljali takoj dalje in zločinec bo tako opozorjen. To pa se na noben način ne sme zgoditi. Nasprotno, storilec mora biti prepričan, da nihče niti ne sluti pravega vzroka smrti«.

»Mojster«, se je oglasil Harry nekako bojazljivo, »ne govorim rad, ako nisem vprašan, ali to pot si dovoljujem, da vam izrečem svoje misli in svoje mnenje o tej stvari«.

»Kar hrabro naprej, sinko moj! Ako je misel dobra in pametna, nihče ne bo srečnejši in hvaležnejši od mene«.

»No, da, veste, gospod Holmes, stvar je namreč ta, da je grozila smrt lordu Georgu že nekaj let. Lady Dowerjeva je vedela za to«.

»Za vraga, ali res? Kaj pa govoriš, fant? To vendar ne bo res?«

»Saj je tudi vam znano, da ni hotela iti lady Dowerjeva nikdar nikamor sama brez sina. Povsod jo je moral spremljati mladi lord. Ljudje so mnogo govoričili zaradi tega. Vsakdo je vedel, da ljubi stara gospa uprav blazno svojega sina ter da se ne sme oddaljiti od nje skoraj niti za korak. To pa ni bila toliko prevelika materinska ljubezen kot bojazen pred pretečo usodo. Lady Dowerjeva ima groznega, nespravljivega sovražnika, pred katerim je vedno trepetala«.

»Predvsem mi povej eno, Harry; odkod pa veš ti vse to?«

Harry je zarudel; obotavljaje se je odgovoril: Ako bi vam povedal to, bi zagrešil indiskrecijo, mr. Holmes«.

»Aha, sedaj pa že vem; te vesti imaš gotovo od kake dame ali morda celo samo od kake hišne, kateri si moral obljubiti, da jih ne izdaš nikomur«.

»Stojte, mr. Holmes! Ako bi bil obljubil kaj takega, bi niti vam ne omenil nobene besedice. Toda povem vam, da nisem ničesar obetal, imena dotične gospodične vam pa vseeno ne morem povedati«.

»Violeta Lawrence«, je dejal detektiv suhoparno.

Harry je zarudel še bolj, povesil oči ter ni odgovoril ničesar.

»No, le pomiri se, dečko«, ga je pogovarjal Sherlock Holmes smehljaje, »premlad si še in preveč nepokvarjen, da bi mogel prikriti, kadar si zaljubljen.

»Ono lepo, ljubeznivo deklico, ki je večkrat čitala gospej Dowerjevi in jej je igrala na klavir,

obožuješ že mesec dni, — vem, vem! Potem ni težko misliti si, odkod imaš vse te vesti.

»Na vsak način je jako pametno od tebe, da si mi povedal vse. — Mislim, da pride jutri tudi že nesrečna mati, pa zvemo morda kaj več in natančnejše o tvoji skrivnostni pripovesti.

»No, nekdo trka; daj, Harry, poglej, kdo je!«

Bil je Marby, ki je vstopil z brzojavko v roki.

»Lady Dowerjeva brzojavlja, da je že na poti ter da treba prepeljati truplo lorda Georga v Dowerhall. Ona potuje naravnost tjakaj«.

»Ali morem prečitati brzojavko? Kako brzojavlja? Ali se je že pomirila?«

»Tako, — še precej. Povem vam, mr. Holmes, ko sem prejel brzojavko in jo prečital, kakor da se mi je kamen odvalil od srca; kar lahko mi je postalo. Bal sem se namreč prav resno, da bi gospo, ko zasliši to strašno vest, na mestu zadela kap«.

Brzojavka se je glasila:

»Prepeljite Georga domov. Ukrenite vse, kar treba, da ga položimo v rodbinsko rakev. Pridem takoj, — da izvršim še zadnje. — Mary Dower.«

»Kaj?« — je vzkliknil Sherlock Holmes. »In to imenujte vi precej mirno? Ali niste opazili, da namerava lady usmrtiti sedaj še sebe? — — — Zadnji stavek brzojavke vendar jasno govori, da je pogreb ljubljenega sina zadnje, kar še izvrši na svetu, potem pa da pojde za njim«.

Prestrašen se je ozrl Marby v detektiva.

»Moj Bog, vi bi res utegnili imeti prav, mr. Holmes! Sedaj še le razumem vse. — Za božjo voljo, kako bi mogli to preprečiti? Sedaj pa še ta nova nesreča!«

»Vi ne morete tukaj ničesar preprečiti. Vendar upam, da je nekaj, kar ohrani lady Dowerjevo življenju, in to je ž e l j a, da vidi morilca svojega sina razkrinkanega in kaznovanega«.

»Bog daj, da bi bilo tako!« je vzdihnil ves potrt Marby. »Ko bi le prešlo nekaj časa, potem bi morda sama zavrgla to grozno, nesrečno misel. Star, jako star je rod Dowerjevih, ali še nikdar si ni nihče v tej rodbini sam končal svojega življenja«.

»Dobro. Pustimo sedaj to. Imam še mnogo drugih poslov, ki jih je treba urno opraviti. Kdaj nameravate prepeljati truplo?«

»Nocoj, mr. Holmes. Prav sedaj pojdem k pogrebnemu družtvu, da naročim voz. Voziti se moramo približno eno uro z vlakom; upam, da nam bo mogoče že jutri zjutraj položiti ubogega gospoda v grobnici na oder«.

»Menda mi ne bo mogoče udeležiti se žalobnega izprevoda, Marby«, je dejal Sherlock Holmes. — »Ali povejte gospej Dowerjevi, da bom takoj pri njej, kakor hitno zvem, da je tukaj. Pridem, da jej povem, kar sem razkril do sedaj«.

Sherlock Holmes je izginil iz svoje hiše z isto naglico, s katero je odhitel iz gradu.

Harry Taxon je poznal ta napeti izraz in ta prodirajoči pogled v obrazu svojega gospodarja. Vedel je, da si v takih trenotkih mojster ne privošči niti hipa miru, dokler ne pride vsemu na sled ter se ne razgrne pred njegovim očmi vsa tajnost zločina.

3. poglavje.

Truplo izginilo.

Že davno je legel večer na zemljo, a Sherlocka Holmesa še vedno ni bilo nikjer videti.

Pred hišo lady Dowerjeve je stal mrtvaški voz, ki je imel prepeljati mrtveca na kolodvor.

Temu vozu je imela slediti le kratka vrsta kočij z žalujočimi, večja množica je pač imela namen, udeležiti se isprevoda v Dowerhallu.

In tako se je vršil prevoz trupla do kolodvora brez kakih posebnih ceremonij; krsti je sledilo samo nekaj bližnjih sorodnikov iz okolice in pa vse služabništvo....

V Londonu pa so se rdečili prav tega dne po oglasnih mestih veliki, vsiljivi plakati s sliko velikanskega zamorca, ki pleše cake-walk.

Pod njim je bilo natiskano z velikimi rmenimi črkami:

»Vsi prijatelji, ki so te barve, se pozivljajo za nocoj, da se udeleže gotovo in polnoštevilno skupščine. Igrala bode godba in pivo je vsakomur brezplačno na razpolago. Vse to pa zato, ker hoče ravnatelj potujoče družbe angažirati one umetnike, ki bodo odgovarjali njegovim zahtevam. Treba samo znati plesati cake-walk in peti nekaj zamorskih pesmi. — Mesto sestanka: Hickmorestreet 38 — velika dvorana«.

Ta poziv je seveda zvabil na sto in sto zamorcev, ki so vsi postajali pred oglasnimi stebri. Bila je velika zabava vsem mimoidočim, gledati te široke, režeče se obraze, ki so deloma sami čitali, deloma pa so si dali čitati, kar je bilo zapisanega pod sliko.

Nihče niti slutil ni, da je Sherlock Holmes oni, ki je imel vso to stvar v rokah. Nihče ni spoznal Harryja Taxona, katerega naloga je bila posluškovati,

kaj govore zbrani zamorci ter natančno opazovati jih.

»No, Sam«, je dejala stara debela zamorka mlajšemu moškemu — zamorcu, ki je stal poleg nje, — »to bi bilo morda kaj za nas. Ti bi itak rad šel kam iz Londona. Kaj praviš, ko bi šla drevi pogledat?«

»Le pojdi, če hočeš, mene nič ne veseli«.

Stara se je obregnila ob njega in se je zasmejala:

»No, če ti pa povem, da pride Miriam tja, te bo pa takoj veselilo in boš želel, da greva tudi midva«.

Črne in okrogle oči Sama so se zabliskale. Bujne njegove ustnice so se za trenotek tesno stisnile in burno je siknil:

»Rečem ti samo to, mammy, če pride z onim svojim ljubimcem, ki sem ga nedavno videl ž njo, se zgodi prav gotovo velika nesreča«.

»Jej, zakaj si takoj tako divji! Miriam ni hudobna in ima samo tebe rada, četudi pleše včasih z drugimi. — Ko bi imel kaj več denarja, bi se celo omožila s teboj, Sam«.

»Denarja — saj denar imam, mammy! — Ali jaz ne zaupam Miriam, ni mi zvesta. In pri Bogu, če jo zalotim, da me res vara, takoj na mestu ubijem lopova, ki mi jo je ukral. To veš, da ne razumem nikake šale«.

»Pst, pomiri se, Sam! Če boš govoril tako, spraviš enkrat še samega sebe v nesrečo«.

Pri teh besedah se je ozrla zamorka plašno naokrog, boječa se, da ne bi bil kdo slišal razburjenega sina.

Počasi in oprezno se je plazil mladi detektiv za obema zamorcema. Zadovoljen in vesel je bil, da se mu je v tako kratkem času posrečilo zalotiti zamorca, kateremu ni dosti za življenje tega ali onega človeka. Začetek je bil torej dober, treba samo nadaljevati.

Še istega večera je videl Harry, ki je imel natančno navodila glede svojega postopanja, kako je prišla ona debela zamorka k mladi zamorski krasotici ter je nekaj naglo in živo govorila ž njo.

Miriam je bila jako priljubljena pri svojih rojakih. Bila je vitkega, a vendar bujnega telesa, njena polt je bila nenavadno svetla; lase pa je imela tako goste in kuštrave, da si jih je s težavo spletala. Pod dosti pravilnim nosom so žarele plameneče in razkošne ustnice in njene temne zenice so se bliskale kakor dve goreči krogli iz višnjevkaste beline oči.

»To je ena najboljših naših pevk« je razlagal starejši zamorec onemu gospodu, ki je uprizoril ta sestanek in ki se je imenoval mr. Brown. »Ako jo angažirate, napravite dobro kupčijo«.

Mr. Brown, v resnici Sherlock Holmes, je šel k mladi zamorki, ki jo je peljal v stransko sobo; tu jej je natočil čašo vina.

»Pravkar sem slišal, da krasno pojete, gospodična. Ali kakor se mi zdi, ne bi posebno radi ostavili London«.

»O, zakaj ne, gospod? Prav nobena stvar me ne drži tukaj«.

»Ali res? Niti vaši mnogoštevilni oboževatelji?«

Miriam se je poredno nasmejala:

»Te dobim pač kje drugje tudi, kolikor jih hočem. Tukaj mi ni za nobenega prav nič«.

»Kaj, da res ne? Tudi za mr. Sama ne, ki kar mrje ljubezni do vas?«

Miriam je srdito skremžila svoj obraz.

»Pa naj umrje, kaj me briga! Saj ga tako živega ne morem videti«.

Sherlock Holmes je skrbno opazoval temni obraz. Je li resnica, kar mu govori, ali ga morda vara?

»Povem vam nekaj«, je rekel oprezno, kakor da razmišlja nekaj, »domišljujem si, da sem dober poznavalec ljudij. Trdno sem prepričan, da vi Sama samo zato ne marate, ker ljubite nekoga drugega«.

»No, da, tega ni tako težko pogoditi, mr. Brown«.

Sherlock Holmes se je nasmehnil. — Ta črna deklica je bila videti od sile »jasna«, in o njeni inteligenci človek nikakor ni mogel imeti slabega mnenja.

»Imam torej prav. Saj tudi jaz nisem mogel razumeti, kako bi moglo tako lepo dekle, kot ste vi, vzeti si takega ljubimca. Saj vi bi vendar lahko imeli vsak dan drugega, boljega fanta«.

Miriam je zarudela.

Ta mr. Brown je bil zares jako bistroumen mož. Uganil je resnico, pa zakaj bi mu Miriam tega ne priznala, ko je vendar prav laskavo zanjo?

Ponosno je dvignila glavo ter mu je smeje se pokazala svoje krasne zobe.

»Tako je, kakor pravite, mr. Brown. Toda jaz ne maram belokožca samo za ljubimca, nego hočem, da me tudi vzame«.

»Pst, pst«, jej je zapretil Sherlock Holmes. »Ne govorite tega tako glasno, gospodična Miriam. Slučajno sem namreč slišal, da je ta Sam nenavadno nagel človek; pa strašno je ljubosumen. Ne vem, kako se bi vam godilo, ako zve on to«.

Miriam je pokimala in je rekla otožno:

»Zato bi tudi rada šla odtod, gospod. Bojim se ga in tako mi je zopern, da bi mu takoj sama zavila vrat, če bi le mogla«.

Govoreča to, je Miriam stisnula roke v pesti. A takoj je nadaljevala:

»Morate vedeti, mr. Brown, da bi jaz lahko dobila angažma tukaj v Londonu na istem odru, kjer je moj ljubimec, pa kaj, ko se tako bojiva Sama! Moj fant je nepravi zamorec, v resnici je namreč pravi Škot, ki se samo namaže in napravi za zamorca. Peti zna namreč divno naše zamorske pesmi. Pod imenom »Minstrela« je prepotoval že vso Evropo. Nihče ni opazil, da ni pravi zamorec...

«Sedaj je angažiran za vso sezono na gledališču »Muza«, je nadaljevala Miriam po kratkem premoru. — »Tudi jaz bi lahko prišla tja, da mi ni ta vražji Sam vedno za petami. Vsa obupana sem že in nocoj sem prišla sem, da dobim morda pri vas kak angažma«.

«Hm — povejte mi, Miriam, ali bi bili veseli, če bi se mogli iznebiti Sama za vse svoje življenje?«

»To se razume, gospod! Ali bi ga mogli morda vi angažirati, mr. Brown, jaz bi ostala pa tukaj?«

»O tem bova govorila drugi pot. Za sedaj vam povem samo toliko: neki visoki in odlični osebi je prav mnogo ležeče na tem, da bi zvedela, kje je prebil Sam minolo noč. Ali morda veste vi to?«

»Seveda vem. Od polnoči je bil, kakor navadno, z nami v kavarni, tudi moj ljubimec prihaja po predstavi tjakaj. Sedel je v enem kotu za mizo in naju je gledal, kakor da naju hoče pogoltniti«

»Tako. To je bilo torej od polnoči naprej. Kje pa je bil pred tem?«

»Mislim, da doma v postelji. Mislim, da je zvečer jako utrujen, ker pač ni šala, stati ves dan ob vratih«.

»A tako! Sam je torej vratar. Jaz sem pa mislil, da je kak umetnik.«

»Še nekaj«, je rekla Miriam zaničljivo. »Večinoma kar jih je tukaj, niti ne vedo, kaj je umetnost. Seveda, cake-walk znajo plesati skoraj vsi, pivo pa tudi radi pijo zastonj.

»Sicer sem se pa jako čudila vašemu plakatu, mr. Brown. Človek bi mislil, da vam je največ za to, da vidite vse londonske zamorce zbrane na enem mestu!«

»Ah«, je vzkliknil Holmes, kakor da se silno čudi, »kaj vam ne pride na misel! Toda govoriva rajše dalje o Samu. Prej pa mi še povejte, če vam ni to neprijetno, kako se imenuje vaš belokožec, ki nastopa kot zamorec?«

»Imenuje se Ben Barkis, vsaki večer ga morete videti v gledališču »Muza« in ga slišati peti.

»O Samu vam pa vem samo toliko povedati, da je vratar v škotskem klubu. Prost je vsaki večer od osmih naprej; do šestih zjutraj se more naspati in odpočiti. Potem ima zopet službo, pospravljati mora klubove sobe. — A kaj vas toliko zanima Sam?«

»Mene? Niti najmanje me ne zanima. Toda Sam ima sovražnika, ki bi storil ne vem, kaj, samo da bi ga uničil.

»Ali veste gotovo, da sinoči ni prišel v kavarno pred polnočjo?«

»Lahko prisežem na to, mr. Brown. Vem to tudi zato, ker sem prišla sama šele od polpolnoči, a Sama takrat še ni bilo tam, nego je prišel kasneje. Bil je tako čudno rmen in zelen v obrazu. Vsi smo misliti, da je pijan. Toda Sam pije jako zmerno«.

»Torej je slabo izgledal? A kje stanuje?«

»Pri svoji materi, pri stari, debeli Sari, ki zna prerokovati in čarati«.

»Ah, neumnosti, Miriam! Vi, ki ste pametna dekle, vendar ne verujete kaj takega«.

Miriam je trmasto zmajala z glavo.

»Ona zna marsikaj, česar drugi ne znajo. Pravijo, če ona hoče, zbole in umrjo ljudje, ne da bi jih ona sploh videla kdaj ali se jih dotaknila. Iz voska napravi človeške podobe in jih začara, pa umrjo ljudje«.

»Kaj, ali res? Torej tako nevarna je ta stara dama, ta Sara?«

Sherlocku Holmesu so se zasvetlile oči od pritajenega smeha in veselja, medtem ko je govoril te besede. Ali ni v svojem naravnem instinktu krenil že zopet na pravo pot? Vsaj pričakovati in upati je mogel to. Miriam se je bojazljivo ozrla naokrog in je rekla:

»Ali prosim vas, mr. Brown, da ne rečete nikomur niti besede o tem, kar sem vam povedala. Sama bi to zopet strašno razjezilo, ko je že tako jezen name«.

»Dobro, dobro. A kje stanuje Sara s svojim sinom?«

»Bridgestreet št. 28.«

»Hvala vam, gospodična, a kje stanujete vi?«

»Ne daleč odtod, Walkestreet št. 5. Ali me hočete morda obvestiti, če boste imeli kako mesto zame?«

»Najprej rajše poizkusim, da odstranim vašega »ljubega« Sama; vi po tem lahko sprejmete angažma v gledališču »Muza«. Poznam ravnatelja tega gledališča in če rečem lepo besedo za vas, sprejme vas prav gotovo. A sedaj še nekaj, Miriam — ali znate molčati?«

»Če je to v mojo korist, znam molčati kakor Sherlock Holmes«.

Detektiv je stopil za korak nazaj. Ali ga je morda spoznala lepa zamorka, pa se mu sedaj posmehuje?

»Kako pridete do tega?« jo je vprašal kolikor mogoče ravnodušno.

»No, ker govori že ves svet o njem, češ, kako je molčljiv in malobeseden. Saj pripovedujejo o njem celo prave čudeže. Ali ga morda poznate?«

»Poznam ga precej dobro, toda on ni tako miren in tih, kakor pripovedujejo ljudje. Pa še kako zna govoriti. Ali bi se radi seznanili ž njim?«

»Ne mislim, da bi se ga bala, dasi mi je vest popolnoma mirna in nisem nikogar ubila, niti okrala«.

»Tega pač tudi vaš sovražnik in čestilec Sam ni storil?«

»Mislim, da ne. Vendar pa je pri njem vse mogoče. Tako čuden človek je, nihče ga pravzaprav dobro ne pozna.

»Vsi drugi zamorci smo prijatlji med seboj; na tujem smo pač navezani drug na drugega. Sam pa živi čisto zase, nobenega prijatelja nima, nihče ne ve ničesar o njem. Samo njegova mati mu je blizu, to ljubi nad vse«.

»To je jako lepo od njega. Ali dosti za sedaj, Miriam. Slišali boste še o meni. Ako vas vprašajo drugi, kaj sem govoril z vami, jim recite, da je šlo za neki angažma v Londonu, da pa visi vse še v zraku. Sedaj pa pojdite v dvorano, ker moram govoriti še z nekaterima izmed umetnikov. Jutri se zopet vidiva«.

Sherlock Holmes je čakal, dokler se ni izgubila Miriam med razigranimi in veselimi zamorci, ki jih je spravila brezplačna pijača v dobro voljo. Potem je smuknil tudi sam skozi drug vhod v dvorano.

Harry Taxon je stopil k njemu in mu je zašepetal:

»Stara je zvita in trda kakor usnje. Prav ničesar nisem mogel spraviti iz nje, še manje pa iz njenega sina. Pravita, da sta prišla sem samo zaradi brezplačnega piva. Ali glejte, sedaj govorita z lepo zamorko!«

Sherlock Holmes se je prikradel do njih, in slišal je, kako je govorila stara Sara dekletu:

»Če bi bila ž njim malo prijaznejša, Miriam, podaril bi ti takoj zlate uhane, prav take kot jih ima grda Florenca in ki so ti tako ugajali. Sam ima denar, to ti povem jaz, njegova mati, a tebi se bo godilo izvrstno, če boš bolj prijazna ž njim«.

»Daj mi mir, Sara! Nič ne potrebujem uhanov tvojega sina. Samo preganja me in zadnjič mi je celo grozil. Na vse zadnje bom morala še pobegniti iz Londona pred njim«.

»Če ga vzameš, Miriam, boš živela kakor prava gospa... Imela boš služkinjo — stanovanje s tremi sobami, v nedeljo pojdeš lahko v cerkev v belem klobuku s perjanico«.

V istem hipu je zapazila Miriam, kako jej daje njen novi znanec, mr. Brown, s prstom znake, naj navidezno sprejme to ponudbo.

Nekoliko obotavljajoča se in nerada se pokoreča danemu znaku je rekla Sari:

»Govorili bova še o tem, Sara. A sedaj me pusti, trudna sem in pojdem domov«.

Ostavila je dvorano in kmalu nato je izginil tudi Sam.

Nekoliko oddaljen od njega mu je sledil Harry Taxon.

Harry je videl, kako se je obrnil zamorec najprej proti domu, potem je krenil drugam in je šel po dolgem ovinku do palače lady Dowerjeve.

Mirno je stal pred povsem temnim poslopjem ter je strmel gori v okna, kakor da išče nekaj; potem se je obrnil k vhodu, ki je vodil v park.

Ograja je bila zaprta; zamorec se je ozrl naokrog, ali je sam.

Ker je stopil Harry v senco hišnih vrat, je bil Sam prepričan, da ga nihče ne opazuje; zlezel je zato urno in spretno kakor mačka preko ograje v park.

Priplazil se je do terase ter stopil navzgor; tudi sedaj ni opazil Harryja. Približal se je vratom, ki pa so bila to pot zaprta.

»Stara izkušnja« — je pomislil Harry — »da se vrača zločinec na mesto, kjer je izvršil zločin. Sedaj niti najmanj več ne dvomim, da je Sam morilec. Ali zakaj, zakaj?

Prav čudno je bilo gledati zamorca, vsega oblitega od mesečine, kako je strmel v zaprta vrata. Videti je bil, kakor da je izklesan iz kamena.

V steklenih vratih se je zrcalila luna, — ali je morda videl Sam v magični mesečini slike? Strašne

so morale biti te slike, kajti njegov obraz je bledel bolj in bolj; končno ga je stresla groza, da je vztrepetal in se je umaknil nazaj.

Harry je videl dovolj.

Skril se je za grm in je čakal, da je zlezel Sam preko ograje. Potem ga je zasledoval po isti poti in prepričal se je, da je šel zamorec naravnost domov.

Sherlock Holmes se je vozil z nočnim vlakom in je prišel dve — tri ure kasneje v Dowerhall kot truplo lorda Georga.

Na postaji ga je čakala kočija, ker je Marbyju telefonično naznanil svoj prihod.

V senci stoletnih dreves je stal stari grad, zavit v neprodirno temo. Samo z ene strani sem se je bliščala v noč edina lučica; Sherlock Holmes je takoj vedel, da je tam grajska kapelica, kjer so počivali v krsti telesni ostanki lorda Georga.

Marby je pričakoval svojega gosta že na podnožju stopnic.

»Prosim vas, pojdite z menoj v kapelico«, je rekel ves razburjen. »Pravkar smo odkrili tam nekaj groznega. Vijaki na krsti sa zrahljani — in — grobar meni — —«

»Saj se ves tresete, Marby. Kaj se je vendar zgodilo? Ali je bil morda lord samo navidezno mrtev? Ali se je lord zopet zbudil?«

»Ne, ravno nasprotno — izginil je!«

»Kaj? Ali se vam meša, Marby? Truplo lorda Georga da je — — —«

»Ni ga — izginilo je iz krste«.

4. poglavje.

Sovražnik gospe Doverjeve.

Ker je bila gospa Dowerjeva že na poti, jej ni bilo mogoče javiti te strašne vesti o novem skrivnostnem dogodku. Brzojavka bi je ne dobila več.

Pričakovali so lady Dowerjevo že naslednjega jutra; zato si je lahko misliti, s kakšnimi čustvi v srcih so čakali vsi uradniki in služabniki v hiši tega prihoda.

Sherlock Holmes se je zgrudil ves truden kar oblečen na postelj, da se nekoliko odpočije ter nadaljuje potem zgodaj zjutraj svojo preiskavo. Toda še preden je po par urah spanja mogel ostaviti Dowerhall, se je pripeljala smrtno žalostna mati s posebnim vlakom.

Ko je stopila z voza, vsa zlomljena od bolesti, bleda kot mramor, s snežnobelimi lasmi, ki so obkrožali njeno še vedno lepo lice, se na prvi hip nihče ni upal povedati jej nove strašne vesti.

Njena mogočna postava se je pod dojmom težkih udarcev nekoliko upognila. Šla je po stopnicah navzgor v svoje sobe, bolj slična kamenitemu kipu, kot živemu človeku.

Marbyja je zadela strašna naloga, da prvi izpregovori ž njo; in storil je to z drhtečim, jedva razumljivim glasom.

»Mylady, nova nesreča se je zgodila v Dowerhallu, in — ne upam si vam jo razkriti«.

»Nova nesreča, Marby? To se ne more zgoditi. Moj sin je mrtev. — Kar se zgodi drugega — nima nobene vrednosti«.

»Ali, mylady, — zgodilo se je nekaj strašnega in nerazumljivega. Mylady je gotovo hotela reči lordu Georgu še zadnjikrat »Z Bogom«, — to je nemogoče«.

»Nemogoče? Kako to? Ali je moj sin tako strašen?«

»Ne, ne — ali — njegovo truplo je — izginilo«.

Končno je bilo prestano tudi to. Ves uničen si je zakril Marby z rokami obraz, lady Dowerjeva pa je vstala in visoko vzravnana je stala tiho, nepremično.

»Kaj pomeni to, Marby? Vso resnico hočem zvedeti! Govori!«

»Ne vem, kaj se je zgodilo, mylady. Položili smo truplo gospoda Georga v krsto, zdravnik, jaz in Holmes.

»V naši prisotnosti so zaprli potem krsto, ki so jo položili na voz ter jo peljali na kolodvor. Peljali smo se za mrtvaškim vozom tudi na kolodvor, kjer so prenesli krsto s truplom na železnički voz. Ta jo je imel peljati do postaje Dowerhall, kakor ste sami ukazali, mylady.

»Sinoč ob enajstih smo prišli tako na grad. Občinski mrtvaški voz je prepeljal krsto s kolodvora semkaj, in postavili smo jo v kapelici na oder.

Toda okoli druge ure sem hotel prekiniti straženje pri pokojniku, kjer je bil z menoj tudi Rallow; hotel sem namreč iti na kolodvor, ker je imel priti z nočnim vlakom gospod Holmes. Tedaj mi pade oko nehote na krsto, in sicer na enega izmed vijakov, ki se mi je zdel malo preveč zrahljan. Pogledam bližje — in tudi drugi vijaki so bili tako zrahljani. Odprli smo krsto — ali bila je prazna. Namesto trupla je ležalo v njej nekoliko velikih in težkih kamenov«.

Ko bi bila mogla gospa Dowerjeva po teh besedah še bolj prebledeti, gotovo bi bila prebledela. Toda iz njenega obraza je bila že prej izginila zadnja kaplja krvi, in zdelo se je, da je pri njej življenje

samo še v velikih očeh, ki so postajale vse temnejše in temnejše. Tako je buljila nekaj časa predse, ter ni izpregovorila niti besedice; nakrat pa je vzravnala glavo.

»Pokličite mi Sherlocka Holmesa, Marby!«

Stari Marby se je oddahnil, kakor da se mu je odvalil kamen od srca. Pričakoval je, da bo gospa jokala in obupavala; ta skrivnostni molk ga je pa napolnil z novo tesnobo.

Kakor hitro je mogel, je hitel stari mož gori, ter je poklical detektiva, ki je takoj nato vstopil.

Lady se je ozrla po njem, ter mu je dala roko, ki jo je Sherlock Holmes sočutno stisnil.

Po tem je sedla gospa v naslonjač in je izpregovorila še z dovolj mirnim glasom:

»Že vem vse, kar se je zgodilo. Ali morda slutite, kdo bi bil mogel umoriti mojega sina in kako je bilo mogoče, da je njegovo truplo ukradeno?«

»Na prvo vprašanje vam lahko odgovorim z »da«, mylady. Že slutim, da, celo prepričan sem, kdo je umoril lorda. Ali bolje je, da za sedaj nadaljujem svoje raziskavanje, in zato mi dovolite, da vas vprašam nekatere stvari.

»Na drugo vaše vprašanje vam morem samo toliko odgovoriti: moje mnenje je, da je pač prav oni, ki je umoril mladega lorda, hotel imeti tudi njegovo truplo. Čuvstva grozne osvete so morala goreti v njem, da pokojniku niti v grobu ne da miru. Silno ga je moral sovražiti nekdo«.

»Njega?« je vprašala gospa Dowerjeva tiho. »O, ne, mr. Holmes, mislim, da moj ljubi sin George ni imel na vsem svetu niti enega sovražnika, bil je pač predober in preplemenit za to. Padel je vsekakor zaradi sovraštva in maščevanjaželjnosti napram meni«.

Detektiv jo je začuden pogledal in je vprašal:

»Ali vas smem prositi, da mi razjasnite te zadnje besede?«

»Moram vam jih razjasniti«, je rekla nekako težko gospa Dowerjeva, kakor da ne govori posebno rada. »Vse svoje življenje sem molčala o tem, vse življenje sem nosila tiho v srcu to veliko bolest. Toda moram sedaj povedati vse. Prej pa mi povejte, ali poznate predhistorijo mojega zakona?«

»Vem samo, da ste iz odličnega rodu Broyev in da se niste omožili s svojim pokojnim soprogom iz bogve kako goreče ljubezni, nega ste sklenili ž njim takoimenovani konvencijonalni zakon«.

»Prav imate. Vzela sem lorda Dowerja, ker je zahtevala tako moja rodbina, ker je bil poštenjak od nog do glave in ker me je iskreno ljubil.

»Toliko je vedel o mojem zakonu vsakdo. Malo pa jih je vedelo, da sem prej vroče ljubila človeka, čegar skrivna zaročenka sem celo bila eno celo leto; bil je to Škot Percy mc. Lean.

»Bil je iz dobre, četudi ne plemenitaške rodbine, a poleg tega je bil pomorski častnik«.

»Ali zakaj se niste poročili ž njim, mylady?«

»Zato, ker sva bila oba reveža in ker se nisem mogla iznebiti izkušnjave, da bi postala žena lorda Dowerja, enega največjih angleških bogatašev.

»Bila sem mlada, ko se mi je približala ona izkušjava, a Percy, edini, ki bi me bil mogel rešiti te izkušnjave, je bil daleč odtod, na pomorskem potovanju v zahodni Indiji.

»Dasi sem ga silno ljubila, sem se mu vendar izneverila in sem se zaročila s lordom«.

»Razumem vas«, je pomrmral Sherlock Holmes. »Ko se je častnik vrnil in je zvedel, kaj ste mu storili, se je zaklel, da se ljuto maščuje nad vami«.

Gospa Dowerjeva je samo sklonila glavo.

»Maščevanje! To je pač blaga, rahla beseda za one grozne muke, ki jih trpim od onega časa življenja, koje on zvedel to. Odtedaj živim pač dneve obsojenca. Samo poslušajte, na kakšen način me je kaznoval za mojo nezvestobo.«

Gospa Dowerjeva se je dvignila iz svojega naslanjača in je stopila k starinski omari, ki je stala v ozadju sobe, napol vzidana v steno.

Z negotovo in tresočo roko je vzela iz nje srebrno škrinjico, potegnila izza nedrij srebrn ključek, ki jej je visel okoli vratu, ter je odprla škrinjico.

»V tej škrinjici« — je rekla s tihim, zlomljenim glasom — »leže njegova pisma — in ta ključek nosim že dvajset let na svojem srcu«.

Vzela je iz škrinjice sveženj pisem, ki jih je dala detektivu.

»Čitajte to«, je rekla skoraj brezglasno — »in uganjka bo rešena«.

Prvo pismo ostavljenega ženina je bilo datirano dvajset let nazaj; bilo je daljše nego vsa druga in se je glasilo:

»Nezvesta žena!

Vrnil sem se iz daljnjih dežel, da Te popeljam pred oltar. Kajti prinesel sem seboj veliko bogatstvo, ki sem si ga pridobil po čudnem slučaju prav tedaj, ko si me Ti izdala in si se vdala drugemu.

Toda nisem mož, ki bi ga smel kdo žaliti nekaznovan. Ljubil sem Te do blaznosti, a danes te prav tako sovrašim, kakor sem Te prej ljubil. Kaznovana boš za bol, ki si mi jo zadala. Moje maščе-

vanje Te bode zadelo, ko se ga boš najmanj nadejala.

In takrat — ne zadene Tebe, nego onega, ki Ti bo najdražji. Prokleta bodi do smrti, a če bi bilo v moji moči — tudi po smrti!

Percy«.

Sherlock Holmes je poln groze odložil pismo.

»Strašna kletev!« je zamrmral. Lahko si je misliti, da je od onega trenutka umrla za vas vsa sreča.«

Gospa je žalostna pripomnila:

»Niti prej nisem nikdar imela sreče. Vsako uro, vsak hip me je mučila misel na moža, ki sem ga ljubila in ki sem ga izdala. In zato nisem mogla uživati bogatstva in izobilja, ki mi je bilo dano.

»Percy je vsekakor lahko bil zadovoljen z uspehom svoje kletve.

»Ono, kar je pisal v pismu, je viselo — kakor meč — vedno nad mojo glavo, vznemirjalo me je in me ni ostavljalo nikdar. Zlasti ko se mi je rodil sin, mi je bilo, kakor da mi je kdo podpisal smrtno obsodbo.«

»Ali se niste mogli pomiriti, tudi ko so prešla leta in leta, ne da bi bil izvršil svoje prisege?«

»Nisem mogla. Ali vidite ta kratka pisemca, vsako zmed njih izreka isto grožnjo. Ta pisma sem dobivala zdaj tukaj, zdaj tam, kjer sem ravno bivala... Enkrat v Indiji, drugič na Francoskem, potem v Italiji — če bi bila bežala ne vem kam, vedno je stal za menoj ta nevidni preganjalec, ki ga nisem mogla nikjer videti, nikjer ž njim govoriti, da bi mu rekla samo eno besedo, ga prosila, naj preneha s svojim nečloveškim ravnanjem.«

Torej niste nikdar poizkušali, da bi ga omehčali ali ganili njegovo srce?«

»Ne, saj nisem imela prilike, da bi bila govorila ž njim; nikjer ga nisem mogla najti. V svojem rojstnem kraju sem slišala, da imajo ljudje Percyja mc. Leana za polblaznega, odkar se je vrnil s svojega velikega pomorskega potovanja tako bogat domov.

»In te usode, ki ga je zadela, sem jaz kriva. Velik duh je bil s tem uničen. Nikdar nisem mogla ničesar gotovega zvedeti o njem, njegova pisemca pa sem dobivala vedno redno. Oni, ki jih je odpošiljaj, mi je bil zmeraj za petami.«

Sherlock Holmes je vzel eno izmed pisemc in ga je prečital.

»Nikar ne misli, da uideš moji osveti! Vedno Te imam pred očmi. Toda moja ura še ni prišla.«

»Ko mi je umrl soprog«, je nadaljevala gospa Dowerjeva, »sem prejela brzojavko, v kateri mi odpošiljatelj želi vso srečo, da osrečim kot boga udova tudi še koga druzega.

»Ah, vedel je dobro, da so me že davno min take želje ter da živim in trepetam samo za edine mi otroka.«

»Grozen in neusmiljen človek!« je vzkliknil d tektiv. Ali zakaj niste poizkušali, zavarovati se sc nim potom pred njim?«

»Prvič, ker nisem mogla dokazati, da mi p šilja on ta pisemca. Saj vidite sami, da ni nihče pc pisan na njih. A drugič, ker sama nisem imela mir vesti. Tudi mi pošiljatelj onih pisem dotlej ni sto ničesar. Samo grozil mi je. Grozil dvajset let. sedaj, ko sem se prvikrat oddaljila od svojega si in ga pustila samega, sedaj me je zadel njeg udarec.«

»Ali niste sicer nikdar nikamor šli brez lor Georga?

»Ne, nisem se upala. Bilo mi je , kakor da moja osebna prisotnost ščiti. Toda topot me je n sin sam prosil, naj grem sama na pot, ker je šlo moje zdravje. Ah, da bi bila rajša ostala tukaj, mor bi mi Georga ne bili umorili!«

»Ali, mylady, trdno sem uverjen, da bi se b vse tako zgodilo, kakor se je, četudi ne bi bili odp tovali; njegov načrt je dozorel, in tudi vaša pris nost ne bi bila zabranila njega izvršitve... Pove mi, kje pa prebiva sedaj gospod Lean.«

Sama ne vem prav, kje. Nekoč so mi pripov dovali doma sorodniki, da je postal pravi čudak t da stanuje daleč od ljudi, v nekem svetilniku škotski obali.«

»Hm! Ali vam je znano, da bi bil imel lord C orge kdaj kaj opraviti s kakim zamorcem?«

»Z zamorcem? Ne. Ni jih mogel živih vide Nikdar ni maral, da bi mu bil kak zamorec sluga, tudi sicer ni imel nikoli posla ž njimi.«

»Potem mi je stvar še bolj nejasna — povec vam še nisem, mylady, da je lorda Georga umo zamorec.«

»Moj Bog — Marby mi je samo brzojavil, da moj sin zastrupljen.«

»Da, tako je mislil zdravnik, ki ga je preisk Ali sodni zdravnik, ki je po mojih napotkih izvr obdukcijo trupla, je dognal, da je smrt v resnici n stopila vsled zastrupljenja. To zastrupljenje je pov ročila z znanim glasovitim strupom senegalskih z morcev namazana igla, ki je bila izstreljena s p sebno puško v srce lordą Georga. »Gombi« se in nuje ta strašni strup.«

Gospa se je stresnila. Misel, na kako zvit način je bil umorjen njen sin, jo je razžalostila še bolj.

»Torej z iglo!« je zašepetala. »Pa kako je mogoče izstreliti tako glo? Tega ne razumem.«

»Za tako iglo mora pač biti narejena posebna puška, kakor sem že rekel. Ker je bila ta igla izstreljena iz daljave kakih pet metrov, moremo sklepati iz tega, da je obstojala ta puška iz tanke otle cevi, ki je bila napolnjena z zgoščenim zrakom. Ko je zločinec cev mahoma odprl, je zrak z veliko močjo sunil iglo iz cevi. Vse kakor pri puški, samo da ta strel nič ne poči.«

Lady se je nagnila s široko odprtimi očmi k detektivu.

»To je bila torej posebno konstruirana puška? Moj Bog, saj to je bila tudi Georgova slabost, da je izumljal razna orožja. Kolikokrat so ga dražili ljudje zaradi tega, kolikokrat so mu prijatelji dajali šaljive nasvete, kako bi se mogel še bolj izpopolniti v tem svojem rokodelstvu...«

»Kar mi sedaj pripovedujete, mylady, mi bo morda v veliko korist pri mojem zasledovanju... Kje in s kom je lord delal take stvari?« je vprašal z zanimanjem detektiv.

»Največ se je bavil s tem tukaj v Dowerhallu. In vaški kovač, star, ali v svoji stroki jako razumen mož, mu je mnogo pokazal ter mu je moral izvršiti na njegovih puškah razne izboljšave.

»Pa tudi v Londonu je prišel večkrat v dotiko z nekim puškarjem. Čakajte, čakajte, mr. Holmes, morda se spomnim tudi njegovega imena... Da... že res, stanoval je v bližini luke, a imenuje se Tarkins. George je večkrat govoril o njem ter ga je hvalil, češ, da je jako spreten.«

»Hvala vam, mylady; dalje poprašam že sam.«

»Ali, mr. Holmes, rotim vas, pustite sedaj na stran vsa nadaljnja raziskavanja, pa iščite in zasledujte, prosim vas, kje je truplo ljubljenega mojega otroka. Gotovo zblaznim, ako ga ne vidim še enkrat in ga ne položim z lastnimi rokami k večnemu počitku.«

Gospa Dowerjeva je govorila to s tihim, onemoglim glasom, po obrazu pa jej je lil potok solz.

Iztegnila je svoje lepe bele roke proti detektivu, katerega srce se je napolnilo s čustvom globokega sočutja.

»Ne morem vam za gotovo obljubiti, da izpolnim vašo željo,« je rekel tiho, »ali to vam rečem, da ne bom prej miroval, preden vsaj ne zvem, kaj se je zgodilo z njegovim truplom.

»Morda preide dotlej dalje časa, ali trdno upam, da pridem sedaj lažje do cilja, ker vem, kje mi je iskati sovražnika, ki je vsekakor zapleten v to stvar.«

»Kadar ga vidite, mu povejte, da se mu je posrečilo njegovo delo ter da je onesrečil žensko bitje za vse življenje. Zadal mi je mnogo skrbi in bolesti, toda udarec, ki ga je prihranil za konec, je prišel nekoliko prepozno. Ali vendar, če ta udarec tudi ni usmrtil mene, ubil je nekoga, ki mi je mnogo ljubši in dražji kot lastna moja oseba.«

Rekši to, se je dvignila gospa Dowerjeva, šla omahovaje k vratom ter izginila v drugi sobi.

Sherlock Holmes je samo še videl, kako je v zraku zafrfotal njen črni pajčolan, potem je ni bilo več.

Bilo mu je, kakor da je oglušil ali da sanja. Velika nesreča, ki je zadela ubogo gospo samo zato, ker ni v svoji mladosti spolnila svoje obljube, se mu je zdela prehuda, prestrašna kazen za tako majhen greh. Prevzelo ga je veliko sočutje do gospe Dowerjeve.

Toda kmalu se mu je zopet vrnila njegova hladnokrvnost in hitro je zbral ter spravil papirje, ki mu jih je dala lady.

»Sedaj moram samo zaslediti, kakšna zveza je med tem mc. Letnom, gospejinim sovražnikom, in tem črnim psom. Ko poizvem ali se poznata ta dva, potem je tudi najdena pot, na kateri imam iskati izginulo truplo.

»Tu pa ne smem izgubljati niti minute časa, nasprotno: čas pridobljen, vse pridobljeno! Torej naprej, gospod detektiv! Sedaj je prilika, da dokažete, ali res zaslužujete svojo slavo!«

Tako govoreč sam s seboj je Sherlock Holmes hitro ostavil grad ter je hitel v London.

5. poglavje.

Miriam na delu.

»Ne bodi tako buren, Sam«, se je branila temnopolta pevka Miriam, stopivša v hišo, kjer je stanovala stara Sara s svojim sinom. »Prav zato sem prišla sedaj v tem času, ko sem mislila, da te ne bo doma.«

Nihče ne bi bil mogel opaziti na njej, da laže, ker ni bila niti najmanj v zadregi. Ravno nasprotno: natančno je popraševala in je zvedela, da ima Sam danes popoldne dopust in bo zato gotovo doma. In zaradi tega je prišla Miriam k stari »čarovnici.«

Toda Sam je s svojim finim posluhom zaljubljenca čutil, da se brani lepa pevka le bolj navidezno in še tesnejše se je oprijela njegova okorna roka vitkega stasa.

»Lepa Miriam, sladko dekle«, je šepetal, »ti ne veš, kako sem srečen, da te vidim. Ampak bodi mi vsaj nekoliko bolj milostljiva. Vem, da niti ne slutiš, kako lepo bi ti bilo, če bi se omožila z menoj.«

»S teboj da bi se omužila? Ha haha! Vratarja ne maram za moža! Na razpolago so mi boljše ponudbe.«

»Saj bom samo še nekoliko dni vratar, Miriam. Sem že odpovedal to službo, ker sem sedaj bogat človek...«

»To lahko reče vsakdo«, ga je prekinila deklica. »Rada bi pač vedela, odkad si nakrat dobil denar.«

»Srečo sem imel, Miriam. Stavil, igral sem, pa sem dobil.«

»To naj veruje, kdor hoče, jaz ti ne verjamem. Ti, ki si tako previden in štedljiv, ti ne igraš nikdar. Sicer pa, če bi bilo tudi res, vseeno bi te ne marala; kdor se ženi s kvartopircem, je že tekorekoč na beraški palici.«

Sam je videl, da ni krenil na pravo pot, zato je pripomnil:

»Tebi je pač vseeno, odkod imam denar; ukral ga nisem, a to ti naj bo glavno.«

Njegove okrogle oči so jo pogledale proseče, in zamorka je začutila, da ljubezen, ki govori Sam o njej, ni nikaka laž, nego je čista resnica, kar bi jej moralo samo laskati.

Toda naredila se je kakor da ni ničesar opazila, tudi ko jo je Sam vse tesnejše stiskal k sebi. Vprašala ga je mirno:

»Kako pa je z gospodom Brownom? Ali si dobil angažma?«

»Ah, prosim te, to je bila vse čisto navadna goljufija, niti en angažma se ni sklenil.«

»O, motiš se«, ga je prekinila Miriam. »Mene je angažiral. Naslednjega meseca pojdem ž njim v Paris.«

Sam je zaječal divje:

»Ti hočeš oditi? Mirjam, za teboj pojdem skozi ves svet, najsibo kamorkoli.

»Ah, mater poprosim, da ti pokaže, koliko denarja imamo; potem boš vsaj verjela, da smo res bogati. — Daj, usmili se me in ne bodi tako trdega srca, bodi moja žena! Pojdi z menoj, imam nekaj lepega zate«.

Potegnil jo je v majhno, pisano opravljeno sobo, kjer je odprl neko omaro.

Prsti so se mu tresli, težko je začel dihati — sploh se je zdelo, kakor da se je ves izpremenil. Sedaj je bil vesel, kakor prej, potem zopet otožen in malobeseden.

Ostre in umne oči Miriamine so videle vse to, Sam pa ni opazil njenega prodirujočega pogleda.

Zamorec je vzel iz omare dve vrsti krasnil koral, rdečih kot kri, in jih je položil svoji oboževanki okrog vratu. Potem je vzkliknil od občudovanja in nepričakovano je zagorel vroč poljub na njenih ustnih.

Deklica se je samo nasmejala. Malo več ali manj ljubeznivosti od tega ali onega, to jej je bilo vseeno.

»Samo poglej se v zrcalo!« je vzkliknil Sam zmagonosno, »kako si vendar lepa! Darujem ti te korale.«

Miriam si ni mogla kaj, da se ne bi sama občudovala, ko se je gledala tako okrašena v zrcalu. Sicer je že imela dosti koral, toda bile so vse ponarejene; tem pa se je videlo že od daleč, da so pristne in dragocene.

»Pravzaprav bi mi kaj tekega ne smel darovati«, je rekla, obotavljaje se, »ali obdržim jih morda vendarle. — Nekaj ti moram pa takoj povedati, Sedaj ti verujem, da imaš denar; toda če ne vem, odkod je ta denar, ne maram ničesar vedeti o tebi. Če boš imel skrivnosti pred menoj, nočem postati tvoja žena«.

V tem trenotku je vstopila Sara, ki je tlesknila s svojimi debelimi rokami.

»O, Miriam, koliko veselje si mi napravila! Torej si uslišala mojega dobrega Sama? Vzela si njegove korale! Ali veš, da si sedaj ž njim zvezana?«

Praznoveren strah je prešinil vse Miriamino telo. Ali jo je starka že začarala? Kaj mora sedaj res postati Samova žena?

»Ne, ne,« je urno zaklicala in je poizkušala hitro odpeti si niz koral. »Tako daleč še nisva. Prišla sem danes samo zato, da mi ti, Sara, prerokuješ usodo. Na, Sam, tu imaš svoje korale nazaj! Ne vem še, ali te bom mogla kdaj vzeti«.

»Obdrži si korale, dekle,« jej je rekla lokavo Sara. »Izrekla bom nad teboj čaroben rek, pa boš prosta, kakor dolgo baš hotela; korale ne bodo imele nikake moči do tebe.

»Sam, ostavi naju nekoliko. Medtem lahko skuhaš kavo; ko bova gotovi, pa bomo pili skupaj kavo«.

Sam se je umaknil v kuhinjo, Sara pa je sedla za mizo, kjer je navadno prorokovala iz kart.

Mirjam se je začela ozirati po sobi, ali zapazila ni ničesar, kar bi moglo zanimati Sherlocka Holnesa, pri katerem je bila zjutraj. Preostajalo jej torej ni drugega, nego nadaljevati ljubavno igro s Samom, ba jej pove vse; tudi to, ali je dober strelec in ali je — ne bolje bo, da poizve to koncem pogovora od Sare.

»A kaj bi rada vedela, golobica?« — jo je vprašala stara Sara, sladko se režeča. »Kaj naj ti prorokujem iz kart?«

»Rada bi vedela, ali bo nekdo, ki ga sovražim, strašno sovražim, še dolgo živel«.

Starka je pazljivo zmešala karte.

»Ali je to moški ali ženska?« — je vprašala.

»Ženska je, dekle. Ko bi mogla jo takoj zadavim. Razžalila me je, pa jej ne morem ničesar, ker je visoka dama«.

»Oho,« se je nasmehnila Sara. »To je vseeno. Ako ima koga doseči smrt, je vseeno kaj in kdo je bil. Glej, Miriam, to je karodama; to si ti. Poleg nje leži rdeči kralj; to je oni, zaradi katerega so te razžalili«.

Miriam se je skrivaj zasmejala. Kakšne bajke oj pripoveduje ta ženščina iz kart. Saj sploh ni poznala nikake gospodične, ki bi jo mogla sovražiti. Hotela je samo zvedeti, ali ima Sara kak nevaren strup, kakor je sumila.

In medtem ko jej je pripovedovala starka dolgovezne bajke, ki se je v njih vse sukalo okrog ljubavnih stvari, jo je prekinila Miriam, nepričakovano uzkliknivša:

»Sara, ali nimaš čarodejnega sredstva, s katerim bi jo mogla na mestu ubiti? Seveda bi moral biti tak, da bi nihče niti ne slutil o njem.

»Slišala sem, da je dobiti take tekočine, ki jih celo zdravniki ne najdejo v človeškem telesu, katero je zestrupljeno ž njimi«.

Sara je oprezno pokimala z glavo:

»Da, da, dobe se tavke tekočine, ali kje naj bi jih jaz vzela? So takvi strupi, ki takoj zastrupe človeka, kakor hitro jih je le okusil. Drugi pa so taki, da morajo priti pod kožo, potem šele delujejo smrtonosno. Te je seveda težje dobiti in priti do njih. Da, ko bi slučajno služila v hiši te belokože dame! Vem za slučaj, ko je neka služabnica-zamorka umorila svojo gospo z navadno vlasnico. V hiši so namreč postopali s to zamorko kakor s sužnjo«.

»Prav je imela, da jo je umorila«, je vzkliknila Miriam in oči so se jej zasvetile. »Po mojem menju bi se moralo storiti tako z vsakim belim človekom, ki postopa z nami, kakor da smo živali, a ne ljudje... Kako pa je naredila to?«

»Ničesar jej niso mogli dokazati; česala je svojo gospodarico, a bilo je več oseb v oni sobi. Potisnila je eno izmed vlasnic tako nerodno v lase, da je nje konec na drugi strani pogledal iz frizure. Gospa, ki je sedela pred zrcalom in je videla to, si je sama popravila vlasnico. V istem hipu, pa je tudi uboga zamorka potisnila gospej v glavo strupeno iglo. Lady je zavpila in se zgrudila na tla. Vsi so mislili, da je to le trenotna omotica, toda gospa ni vstala nikdar več. Nihče pa ni niti slutil, kaj se je bilo zgolilo ž njo. Meni je to ona zamorka sama pripovedovala na smtni postelji«.

»Aha, torej se je kesala na smrtni postelji?«

»Bog ne daj! Bila je zadovoljna in srečna. Še tikoma pred smrtjo je rekla, da je imela prav takrat. — Tega strupa pa se seveda ne dobi na Angleškem. Imajo ga samo v moji domovini, a je še strašnejši od gombija«.

»Od gombija? To je oni strup, ki sem jaz mislila nanj. Toda jaz niti ne maram misliti na to. Menda bi mi bilo strašno teško, ubiti človeka . . . A glej, tu že prihaja Sam s kavo. Pusti karte, Sara. Dovolj si mi že povedala«.

Miriam je pila kavo, šalila se s Samom ter koketirala ž njim po vseh pravilih bebe in črne umetnosti. Dovolila je celo srečnemu mladeniču, da jo sme spremiti kos pota.

Sam se je, kakor vsi zamorci, silno ponašal pred svojo oboževanko, samo da bi jej bolj ugajal. Govoril jej je, da bo zaslužil še več dinarja; potem pa mu ne bo treba več delati, temveč bo lahko samo isprehajal, kakor kak velik gospod. Lahko bo celo jahal, plaval, se vozil na biciklu in igral lawn-tennis, vse kakor je videl pri velikih gospodih, ki zahajajo v klub.

»Ali streljati in dobro zadeti pa vendarle ne znaš«, je rekla h koncu Miriam. »Stavim, da še puške nisi imel nikdar v rokah.

»Ho ho ho!« se je nasmejal Sam, »jaz streljam bolje, kot vsak gospod. Saj menda veš, da sem služil nekaj časa pri puškarju v Bonde streetu«.

»No, pa tam se človek ne uči streljati«.

»To ne. Jaz pa sem se vendarle učil. Ne samo streljati, temneč tudi popravljati znam puške. Mr. Brook mi je večkrat dejal, da imam najboljše oko, kar jih je kdaj videl«.

To ime je razočaralo Miriam. Oni človek, ki jej je o njem pripovedoval Holmes, se je imenoval Tarkins, in o njem bi bil detektiv rad kaj zvedel. Pa jej

govori tu o nekem Brooku. A ta Brook je bil puškar v Bonde streetu, torej ni isti, ki je imel svojo delavnico blizo luke.

»No, za danes si me dovolj spremil,« je dejala Miriam, poslavljajuča se od Sama, ko sta prišla že blizu njenega stanovanja.

»Premisli torej, Sam, ali mi hočeš povedati, odkod imaš denar. Dobro veš, da nisem tako neumna ter bi se ne kremžila, čeduti zvem, da si dobil denar morda na kak nenavaden način. Glavno je, da je denar tu, ali pred menoj ne smeš imeti nikakvih skrivnosti. Tudi jaz jih nimam pred teboj. Z Bogom! Jutri zvečer me lahko peljaš na kako veselico, če te je volja«.

Šla je v svoje stanovanje, od ondod pa k Sherlocku Holmesu, katerega je dobila baš pri telefonu, ko se je razgovarjal z nekom.

»Dobro!« je ravno rekel, ko je vstopila. »To, kar sem slišal, mi popolnoma zadošča. Sam pridem tja — naj bo vse pripravljeno«.

Miriam bi storila, ne vem kaj, samo da bi zvedela, s kom je govoril detektiv. Bila je že od narave jako radovedna, ali znala se je obvladavati; a če jej kdo česa ni hotel povedati, je že na kak način izvabila iz njega, kar je hotela vedeti.

»Prav lepo mi je bilo pri Samu, mr. Holmes. Toda povedal mi ni nič druzega, kakor da ima denar ter ga dobi vkratkem še več«.

»Dobro, to je že nekaj. Ali mi moreš morda povedati, jeli ga je težko opiti?«

»Sama? On vendar ne pije skoraj ničesar; a kar pije, je jako nedolžno«.

»Škoda. Ali morda kadi opij?«

»Tega nevem; sicer pa, kdor kadi opij, mr. Holmes, ne pripoveduje tega okrog«.

»Nadalje mi je pripovedoval, da zna izvrstno streljati. Služil je pri mr. Brooku v Bondestreetu in tam se je naučil popravljati puške«.

»Hm! Toda ali se ni čudil, da si bila tako prijazna ž njim«.

»Nekoliko že; a tudi meni je bila težko tako izpremeniti se pred njim. Če mi ne bi bili obetali, da me imenitno nagradite, ne vem, ali bi bila mogla storiti to«.

»Dobila boš toliko, da se boš z lepo svojo doto lahko omožila s svoim belim ljubimcem. Tudi poskrbim, da te Sam in njegova mati ne bosta več nadlegovala... Zvedeti moraš sedaj samo še, ali je Sam v kaki zvezi z nekim gospodom, ki živi na Škotskem. Ali piše tjakaj pisma in jih dobiva odondod? Ali zna sploh pisati?«

»Sam je precej naobražen«.

»No, dobro. Opazoval ga bom nadalje že sam. Kaj namerava nocoj? Kam pojde?«

»Sara misli, da bi išla s sinom na kako zabavo. Morda na ples v Marketstreet. Sam je tako zaljubljen, da bo storil vse, kar mu reče mati«.

»Ples v Marketstreetu je bila navadna večerna veselica, kamor so prihajali različni ljudje, dostikrat tudi prav dvomljive osebe; tam se je plesalo, igralo in pilo. Včasih so se shajali na teh veselicah tudi najnevarnejši zločinci.

Detektiv je takoj odločil, da pojde tja on sam ali pošlje Harryja.

Miriam je kakor zjutraj dobila tudi sedaj zlatnik. Detektiv pa je šel takoj na novo delo. Izpremenil je popolnoma svojo vnanjost, kar se mu je dobro posrečilo tekom četrt ure.

Prišel je iz svoje spalnice kot »underlaker« (oskrbovalec pogrebov). Črna obleka, gladko obrit obraz z umetno narejenim kljukastim nosom, ki so bila na njem črna očala. Na glavi je imel nekoliko ponošen cilinder, ki je bil pa videti vendar še precej eleganten.

Tako napravljen je šel Sherlock Holmes mr. Lentu, lastniku onega pogrebnega zavoda, ki je prepeljal Georgovo truplo na kolodvor.

Gospodar je bil nekam odpotoval, namesto njega je sprejel detektiva njegov namestnik, majhen, ničast človeček, ki je bil ves potrt in zmeden, odkar je čul pri telefonu, kaj se je zgodilo.

»Pošilja me gospod Holmes,« je izpregovoril detektiv. »Sam je sedaj še zadržan in ne more priti; zato vas prosim, da daste meni nekatere napotke in pojasnila. Vi torej veste, kakšna nezgoda se je zgodila?«

»Ves sem še izsebe. Malo prej mi je pripovedoval vse gospod Holmes na telefonu. Rekel je, da je truplo izginilo iz krste. A jaz lahko prisežem, da se ni od palače gospe Dowerjeve do kolodvora zgodilo prav ničesar. Saj sem bil ves čas sam poleg«.

»To vem; toda moglo se je zgoditi to med vožnjo na železnici. Kdo je potoval s krsto v vlaku?«

»Nihče od mojih ljudi. Mi smo položili krsto v vagon, in s tem je bil končan naš posel. S krsto so se vozili služabniki iz Dowerjevega gradu«.

»Toda samo v istem vlaku, ne pa v vagonu, kjer je bila krsta«.

»Ali niste nič pozvedovali na kolodvoru, gospod?«

»Kaj? Ali mislite, da bom obešal ta škanda-

lozni slučaj kar precej na veliki zvon? Akole mogoče, ne sme sploh nihče ničesar zvedeti o tem dogodku.

»Gospa Dowerjeva obeta veliko svoto —dvesto funtov šterlingov — onomu, ki najde truplo. Jaz sem hotel vas samo slišati in zvedeti, ali ni morda kdo od vaših ljudi potoval s krsto«.

»Ne, to ni v navadi. Ne morete si misliti, kako mi je težko, da se je zgodilo to. Saj kaj takega lahko prinese veliko škodo našemu podjetju. Morda celo poreko ljudje, kakoršni že so, da smo mi prodali truplo«,

Sherlock Holmes se je poslovil in je šel na kolodvor, kjer je hotel govoriti z načelnikom oddelka za prtljago.

Gospoda pa ni bilo na klodvoru. Zato je detektiv sklenil. da se obrne na kakega nižjega uradnika, dokler ni slučajno naletel na vlakovodjo, ki je vozil sinočnji vlak.

»Govoriti moram z vami povsem odkrito par besed,« mu je rekel Sherlock Holmes.

»V vlaku, ki ste ga vi vodili in vozili sinoči, se je dogodil vlom. Venem izmed vagonov je bila krsta; to krsto so zlikovci odprli, vzeli iz nje truplo lorda Dowerja ter so položili namesto njega v krsto par kamenov. Vprašam vas sedaj: kaj mislite vi o tem, kako se je moglo zgoditi to?«

Sherlock Holmes je opazil, kako je mož prebledel ter se v zadregi prijel za glavo.

»To je — hotel sem reči nemogoče. Toda če vi to trdite, mora pač biti res. Dati vam morem samo eno pojasnilo.

»V vlaku je bil tudi podstavek nekega spomenika, ki je bil namenjen v Liverpool. Vsekakor so uporabljali pri zločinu kateri iz med teh kamenov.

»Kar ne morem razumeti tega; krsta je bila vendar položena v prazen vagon, ki smo ga potem zaprli in plombirali. Jaz sem z lastno roko zaklenil vrata. Morda je pa že prej izginilo truplo iz krste«.

»To je izključeno. Truplo je bilo še v krsti, ko so dospeli ž njo na kolodvor. Kako dolga pa je pot od tukaj do gradu Dowerhall?

»Petinpetdeset minut. Tam so vagon, ki je bila v njem krsta, odprli, bil je to namreč zadnji vagon vlaka — in smo ga pustili na postaji. Ključ od vagona sem dal hišnemu dvorniku Marbyju, potem sem vozil ostali vlak dalje«.

»In Marby je zapazil šele več ur pozneje, kaj se je zgodilo. Rekli ste pravkar, da je bil to zadnji vagon vlaka. Ali je mogoče, da bi se bil kdo na zadnjem koncu obesil nanj?«

»Včasih se zgodi kaj takega. Jaz sam nisem še nikdar videl tako predrznega čina. Sicer pa, če bi se tudi bil kdo obesil zadaj na voz in bi bil sedel na puhavec, česar seveda v temi nisem opazil — kako naj bi bil prišel v voz, ki je bil vendar zaklenjen?«

»Potem preostaja samo ena možnosti,« je dejal detektiv, zločinec je potem, ko ste kontrolirali voz in ste konstatirali, da je prazen, smuknil urno notri. Tako je bil že v vagonu, ko se je začel vlak pomikati naprej«.

Vlakovodnja je skomizgnil z rameni.

»Da, to bi bila še edina možnost«.

»Ne, to ni samo možnost, nego prav gotovo je tako«, je vzkliknil detektiv in oči so se mu zalesketale; v mislih je bil namreč že vse razpredel, kako se je vršila stvar.

»Prosim vas, kdaj so pripeljali prazni voz zopet iz Dowerhalla?«

»Ni ga še tukaj. Tam stoji še na postaji, na tiru ki se navadno ne uporablja. O priliki ga pripelje kak tovorni vlak zopet nazaj«.

»Ali kamen«, je vzkliknil zopet v dvomih detektiv, »kako je prišel kamen v voz?«

»To ravno je ciganka. Morda bi bilo dobro, da preiščete vagon in pogledate ali niso deske ne njem kaj poškodavane.

»Ako je imel zločinec pomagača v vlaku, potem sta prenesla kamen med vožnjo iz naslednjega voza, kjer so bili kameni. Saj ta kamen pač ni bil težji od človeka«.

Ne, ne težji, ne lažji. Toda drugega menda ne morem zvedeti od vas, zato hočem pregledati na konju vso progo«.

»Kaj? Jahati hočete?«

»Da! Zbogom, gospod vlakovodja!«

6. poglavje.

Otroška usta govore resnico.

Preskrbivši si pooblastilo, ki mu je dovoljevalo, da sme jezditi ob progi, je Sherlock Holmes uro pozneje že dirjal proti Dowerhalle.

Spočetka ni pazil na pot, dokler ni prišel blizu predzadnje postaje; tu je začel jezdeti korakoma, njegove ostre oči pa so švigale kakor pogled Indijanca sedaj sem sedaj tja.

Bilo je to popoldne, in povsod neokrog, na poljih in travnikih so delali ljudje ter so se igrali otroci.

Nekako pol milje pred Dowerhallom je Sher-

lock Holmes opazil, da je pesek, ki je bil ž njim nasut železniški nasip, nekako razhojen in razrit.

Mogoče, da je zločinec tukaj zagnal truplo iz vagona in je skočil potem sam za njim.

»Tukaj je moralo biti to«, je zamrmlal detektiv. »Vlak je že začel voziti bolj počasi, zločinec je bil že gotov s svojim delom, in je šlo samo še za to, da čim najbolj hiti, ako hoče spraviti truplo iz voza. Če bi se obotavljal le par minut, bi se bil vlak ustavil in vso nakano bi bilo nemogoče izvršiti«.

Stopil je zato s konja in je začel bližje raziskavati to mesto. Čudno je bilo, da nadzornik proge danes še ni opazil tega mesta in ga ni dal zravnati. Ko bi bil danes pregledaval progo, bi bil gotovo videl to!

Nedaleč odtod se je igralo par deklic s kozo, ki je bila privezana in je mulila travo po nasipu.

Ko so otroci zagledali gosposko oblečenega človeka na konju, so radovedno stopili bliže.

»Kako dolgo ste že tukaj, otroci?« jih je vprašal Sherlock Holmes, razdelivši med nje nekoliko drobiža, da bi si predobil njih zaupanje.

»Od davi zgodaj. Prinesli smo seboj svoje kosilo, pa smo jedli kar tukaj«, se je glasil odgovor.

»Ali res? Potem ste morda videli nekega človeka ali več ljudij, ki su tukaj nekaj delali?

»Ne, podnevi ne, Ali davi, ko smo prišli s kozo semkaj, smo videli moža s samokolnico. Vozil je tjakaj v gozd«.

Otroci so pokazali v mlad gozdiček, in detektiv je res opazil sled kolesa, ki je vozil od železniškega tira v gozd.

Šel je po časi za sledom.

Srce mu je burno uzdrhtelo, kajti ta slučaj ga je začel zanimati kakor malokateri prej.

Vprašal je zopet otroke, ki so išli za njim:

»Kakšen pa je bil oni človek?«

»Ni bil več posebno mlad in takole brado je imel«. Malo dekletce je pokazalo na svoj podbradek, in po njenem opisu je morala biti to brada, kakoršno nosijo starejši mornarji.

»Ali res? In kako je bil oblečen?«

Tega ni vedel nihče izmed njih; morala je biti torej povsem navadna obleka, da jih ni zbodla v oči. Venda pa je pripovedovala starejša deklica sama dalje:

»Tisti človek je malo šepal. To je bilo tako čudno videti, da sem se morala smejati, ko sem ga videla, kako šepa za samokolnico«.

»Glej, glej«, je pomislil Sherlock Holmes, »ti otroci so izvrsni vohuni. Vsekakor si je moral ta malopridnež poškodovati nogo, ko je skočil iz vlaka. Ko bi človek le vedel, na katero stran se je obrnil«.

V gozdu so ponehali sledovi, otiska kolesa ni bilo nikjar več videti. Ni torej preostajalo drugega, kot sesti na konja ter jezditi v vas, katere štirioglati stolp je štrlel izza vejevja.

Mala deklica, ki mu je odgovarjala tako neustrašno, ga je gledala zaupno in detektiv se je sklonil k njej in je vprašal:

»Ali bi hotela malo jezditi? Greš na konja k meni?«

»Grem«.

Vzel jo je k sebi na konja, in njene oči so se ozirale sedaj prav tako pozorno na okoli kakor njegove.

»Vi iščete onega človeka s samokolnico?« ga je vprašala. »Tam v vasi bi morali vprašati po njem«.

»Ne, če je to oni človek, ki ga iščem jaz, prav gotovo ni vozil svoje samokolnice tam, kjer je dosti ljudi«.

»A tako! Ali je kaj ukradel?«

»Da, mož, ki ga iščem, je nekaj ukral in prav to je odpeljal v svoji samokolnici«.

»Veste kaj, potem je šel gotovo skozi gozd in je prišel na drugi strani prav na cesto, ki vodi v mesto«.

»Ali je to velika cesta?«

Ne, a je prav dobra; tam lahko jezdite, gospod. Vidite, tam mimo oneh topolov morava iti, da prideva tja; tam pa tudi lahko vprašate starega tapsa, ali je morda videl onega moža«.

Sherlocka Holmesa je veselila zgovornost tega živahnega otroka, ki mu je tako dobro služil.

»A kdo je ta stari Taps?«

»Ah, to je star, malo neumen mož, ki poseda ves dan na cesti in poje. Včasih mu vržejo ljudje kak vinar; sicer pa živi v ubožnici. Ali ga vidite, tam sedi ob kraju ceste?«

Ko sta prišla bliže, je opazil detektiv sivolasega človeka, ki je sedel s klobukom v roki ob poti in je glasno pel.

Sherlock Holmes je prvi hip mislil, da od tega reveža pač ne bo mogel dosti zvedeti, toda zmotil se je. Ko je deklica gori ne konju zaklicala starca, jo je pogledal in je dejal:

»Dober dan, Anica! Glej, glej, ti pa jezdiš na izprehod kakor kaka grofica«.

»Nekoga iščeva Taps. Ali nisi morda videl človeka, ki je šel tod mimo s samokolnico? Bil je malo šepav«.

»Videl sem ga, videl. Podaril mi je celo šest pencov, ker sem mu pokazal pot«.

»Katero pot si mu pa pokazal, Taps?«

»Ono, ki pelje v mesto. Človek je bil videti jako truden, a jaz sem mu dejal, da bo težko prej kot v dveh urah v mestu. Šel je vseeno naprej ter vozil pred seboj samokolnico. Mislim, da je že zdavnaj v mestu«.

To poročilo je zadoščalo; Sherlock Holmes je bil prepričan, da je to oni, ki ga išče. Ali kako ga najti, ko je že izginil za londonskimi zidovi, kjer je vse polno takih potepuhov!

Mala Anica je dobila takisto šest pencov in se je mogla vrniti nazaj k svoji družbi. Detektiv pa je urno dirjal nazaj v mesto.

* * *

»Tukaj so pisma iz Škotske«, je rekel Hary svojemu mojstru, ko se je začel detektiv — jedva da

se je malo odpočil in naspal od utrudljive ježe — napravljati na novo prot.

»Ti si bil torej na plesu v Marketstreetu? Pa si se jako hitro vrnil«.

Zato ker Sama ni bilo tam. Poslužil sem se še enkrat Miriamine pomoči; znala si je tako uravnati, da jo je stara Sara posetila, in od te klepetulje je zvedela Mariam, da je Sam dobival včasih pisma iz Škotske. — Mislim, da sedaj niste daleč od cilja, mr. Holmes«.

»Ah, žal še jako daleč. Saj sedaj ne gre toliko za kazen morilca, kot za truplo lorda Georga. To vemo sedaj, da Sam brez pomočnika ni mogel izvršiti tega zločina.

»Moral je torej imeti pomočnika, ali bolje rečeno, mr. mc. Lean, povzročitelj tega razbojništva, je poleg Sama imel najetega še enega pomočnika. A kje je sedaj ta črni vrag?

»Vedi zlodej, kje?! Morda se pripravlja, da bi ušel«.

»Dobro. Potem poizkusim, da ga na poti na kolodvor ukanim, ali pa vsaj njegovo mater. Ali si vse pripravil, Harry, kar je potrebno za večdnevno potovanje? Tudi orožje?«

»Vse je pripravljeno, a orožje je tam na stolu pod plaščem. Kdaj pa odhaja vlak?«

»Ob enajstih. Imava še dovolj časa. Ti pojdi na kolodvor in me pričakaj v čakalnici. Ako bi me ne bilo, pojdi pred kolodvorsko poslopje in poglej, ali ne vidiš morda malega Messengerboya, ki ga mogoče pošljem tja. Deček ne sme na noben način v čakalnico, da bi vaju ne opazil kdo. Nihče v Londonu ne sme vedeti, da misliva potovati k svetilniku v Baitreyu«.

»A povejte mi, mr. Holmes, odkod veste vi, da živi oni čudak baš v onem svetilniku?«

»Ej, ostroumni moj dečko, ker je to sploh edini, ki se več ne uporablja. To sem zvedel v uradu luke. Na britski obali pač ne rastejo svetilniki kar tako iz zemlje, natančno vemo, koliko jih je in kje so. Ako Percy Leana ni tam, potem je gotovo pobegnil. Toda mislim, da zalotimo medveda gotovo v brlogu, in kar je še več: priznati bode moral svoj zločin«.

»To je dolga pot, mr. Holmes. Ako je truplo lorda Dowerja — kakor domnevate — res v onem svetilniku, je imel zločinec pred nama samo kakih devet ur predstva«.

»Da, ali to vsekakor zadošča, da bo pred nama tam. Midva bova potovala preko Aberdeena, tam se ukrvaca v ladjo, ki naju prepelje na otok Mainland; glavno mesto je tam Lerwick, edino znamenitejše mesto na otoku. Odondod prideva v par urah v neko ribiško vas, kjer je ta svetilnik, ki se več ne uporablja. — Vzemimo, da je imel tat trupla vse prej pripravljeno in premišljeno, potem je seveda dospel mnogo prej tjakaj kot midva. Glavna stvar je, da mr. Lean niti ne sluti, da sva mu na sledu«.

Sherlock Holmes še ni prav dovršil teh besed, ko se oglasi zvonec pri telefonu.

Pristopivši k telefonu, je spoznal detektiv glas starega Marbyja.

»Tukaj grad Dowerhall. Ali je tam Sherlock Holmes?«

«Da, jaz sem tukaj, Marby. Kaj pa je novega?«

»Gospa vas prav lepo prosi, da ne odpotujete prej, preden ni govorila z vami. Danes je zopet dobila novo pismo«.

»Moj vlak v Aberdeen odhaja nocoj, Marby. Ako ga zamudim, izgubim dvanajst ur časa. Povejte to takoj gospej«.

»Mylady je že z avtomobilom na poti k vam. Počakajte samo še eno uro v svojem stanovanju, tačas bo gotovo tam«.

»Samo eno uro«, je zamrmral detektiv ter obesil slušalko na svoje mesto. »Kakor da bi to ne pomenilo cele večnosti, kadar se človeku tako mudi kam, kakor nama sedajle. Stavil bi, da bo nama delala ta zamuda le sitnosti in zapreke. Sedaj je vendar že precej vseeno, ali dobi lady eno pismo več ali manj.

»Toda čuj, Harry, da ne bova izgubljala popolnoma ponepotrebnem časa, skoči ti še enkrat k zamorcu. Sicer sem naročil že malemu Tomu, naj pazi nanj, pa bogve, če bo to dobro izvršil. Pridi potem nazaj, da mi sporočiš, kako si opravil. Medtem pa menda že pride lady Dowerjeva.«

Harry je odhitel, a detektiv je zapalil svojo pipico, to staro svojo prijateljico, brez katere bi bil ves nesrečen.

Ni tako sedel niti po ure, ko je negdo naglo potrkal ter vstopil; bil je mali Tom, ki je začel pripovedati ves zasopljen:

»Mr. Holmes, pojdite hitro, Harry Taxon...«

Zmanjkalo mu je sape, dalje ni mogel.

Detektiv je bil že skočil pokonci in je stresel dečka.

»Kaj je, fant? Govori! Kaj je s Harryem?«

»Vlekli so ga notri, — oni zamorec in baba. Opazili so, da vohuni«.

»Pojdiva!« je vzkliknil Sherlock Holmes.

Kakor blisk je stekel doli po stopnicah in na cesto, kjer je skočil v prvi voz.

»Kočijaž, dam vam posebej šiling napitnine, samo vozite hitro!«

Devet minut pozneje je voz že stal pred hišo stare Sare.

Vse je bilo mirno, vrata so bila zaklenjena in okno zavešeno. Zdelo se je, kakor da ni nikogar v tej mali kočici. Toda detektiv se ni dal prevariti. Potrkal je, pa to ni nič pomagalo; zato je vzel iz žepa svoj vitrih in je siloma, toda z lahkoto odprl vrata.

V hiši je vladala grobna tišina.

»Pazite dobro, mr. Holmes!« je opomnil deček. »Gotovo preže na vas, pa vas bodo kakor Harryja naskočili in vlekli kam«.

»No, to bi hotel videti. Naj le poizkusijo«, je godrnjal Sherlock Holmes. »Ti, dečko, pa teci do bližnjega ogla in pripelji sem policaja. Eden stoji na

levi, drugi pa na desni strani. Reci jima, naj s svojima piščalkama pokličeta še več tovarišev. Če bi se med tem vrata zaprla, naj vlomijo«.

Zadnje besede je govoril že v sobi, ki je stopil vanjo, da poišče Harryja.

Toda niti Harryja, niti Sama in tudi Sare ni bilo tu.

Po stopnicah v klet niso mogli oditi, ker je bilo videti povsod cele lege prahu, prav do kleti. Ko bi bili išli po stopnicah, bi se vidle v prahu stopinje. — Ničesar ni odšlo njegovim argovim očem, medtem ko so misli mrzlično delale.

»Prav gotovo mora biti tukaj v stanovanju«, je pomrmral Holmes. »Kajti če bi ga bili vlekli kam drugam, bi vzbudilo to na ulici pozornost. Bojim se samo, da bi mu te črne bestije kaj storile; bo bi bilo jako neumo, ker morajo vsekakor vedeti, da pridem jaz takoj, da poiščem svojega pomočnika».

Vsak kot, vsako omaro, vse je preiskal — njegove kretnje pa niso več kazale njegove običajne mirnosti in hladnokrvnosti, ves se je tresel. Rad je imel svojega pomočnika, kakor da je njegov sin; in vsakokrat, kadar je vedel, da je v kaki nevarnosti, se je razburjal stokrat bolj, kot če bi pretila nevarnost njemu samemu. A topot se je moralo zgoditi nekaj strašnega.

Naposled, ko ni nikjer ničesar našel ter je baš hotel iti iz hiše, je zaslišal zunaj trde korake, na pragu se je pojavila Miriam.

Ko je zagledala Sherlocka Holmesa, je vsa prebledila in je stopila za korak nazaj. Z obraza se jej je čitala slaba vest in kakor blisk je šinila Holmesu v glavo misel: ta nas je izdala. Ona je opozorila Sama.

In že v istem trenotku jo je zgrabil za roke, jo potegnil v sobo, ter jo potisnil k tlam, da je padla na kolena.

»Gnusna izdajalka!« je zaškripal skozi zobe. »Ali sem te zato plačal, da nam pokvariš posel? Takoj priznaj vse, ali pa izdahneš tukaj na mestu pod mojimi rokami svojo umazano dušo«.

Rekši to, je potegnil iz žepa revolver ter ga je nameril v glavo trepetajoče zamorke.

Zunaj so se zaslišali koraki policajev, ki so prišli, a Holmes je dejal Miriami:

»Ujeta si in izgubljena, ti lažnjivka. Tu prihajajo policaji, ki te odvedo v zapor, ako ne poveš pri tej priči, kje je Harry Taxon«.

»Milost, milost, mr. Holmes!« je zaječala Miriam. Prisegam vam, da ne vem, kje je. Sama sem prišla sem, da vprašam, kaj se je zgodilo«.

»Ti si jih opozorila, bestija! Ti si jim povedala, da jih zasledujemo«.

»Prav ničesar nisem hotela povedati — ali Sara — ona zna čarati. Popoldne je prišla k meni in mi je rekla v obraz, da sem jih izdala«.

»A ti si potem rekla....«

Pritisnil jej je kakor led mrzlo cev revolverja na čelo. Smrtni strah je objel zamorko, zatulila se in vpila:

»Ne umreti, — nočem umreti! Hotela sem dobro, mr. Holmes. Nisem vas nameravala izdati; saj sovražim Sama. Hotela sem vam ga izročiti, ali Sara, takoj na mestu bi me bila ubila, da jej nisem povedala resnice....«

»Ali boš že govorila enkrat jasno? Vse tvoje umikanje je zaman — tukaj na mestu boš umrla, če se mi zlažeš ali mi zamolčiš le eno besedico. Kje sta onadva? Kje je Sara in njen sin?«

»Mislim, da sta odšla. Z vlakom! Kako morem jaz to vedeti. Ko sem jej samo rekla: »Veš, Sherlock Holmes ve, da je tvoj sin umoril lorda Dowerja«, — tedaj me je butnila v stran kakor strupeno kačo, planila je skozi vrata in ni je bilo več«.

Detektiv je vzdihnil.

Sedaj je bil menda ves njegov trud zaman. Ko Sam ve za nevarnosti, je obvestil gotovo tudi svojega naročnika mc. Leana, pa je tako izključena vsaka možnost, da se skrivnosti razjasnijo.

Nekdo je od zunaj odprl vrata, in policaji, ki jih je pripeljal Tom, so stopili v sobo.

»Kaj je, mr. Holmes?« so ga vprašali. »Kaj hočete sto zamorko?«

»Zvežite jo«, je ukazal detektiv, stopivši korak nazaj. Obrisal si je s čela pot, ki ga ni povzročil napor, nego skrb za Harryja.

Miriam je začela vpiti in biti okrog sebe, da so jo komaj premagali. Toda ko je bila zvezana, se je vrgla Holmesu pod noge in je vikala:

»Obljubite mi, da me izpustite, pa vam izdam skrivališče, kjer sta morda skrita onadva«.

Holmes se je ozrl prezirljivo v njen sedaj grdi, sivočrni obraz, ki sta ga bojazen in strah skremžila.

»Ti, grdoba! Hočeš me nanovo varati! Ali res misliš, da ti verjamem le eno besedo še? — No — govori! Obljubim ti lahko samo toliko, da bom govoril za tvojo osvoboditev, ako boš govorila resnico«.

»Videli boste, da ne lažem. Pojdite samo doli v klet —«

Porogljiv nasmeh je prekinil te besede.

»V klet? Če že lažeš, laži spretneje, ženščina! Na stopnicah v klet leži nedotaknjen prah«.

Tudi njemu je odgovoril smeh, samo da je zvenel nekam obupno.

»Mr. Holmes, vi še ne poznate Sarine lokavosti. Rečem vam, da so v kleti ali so pa pobegnili skozi klet. Vem, da je tam spodaj skriven hodnik, ki vodi k nekemu Kitajcu, dobremu znancu Sama. Ako Taxona ni nikjer tukaj, so ga gotovo vlekli v klet«.

Sherlock Holmes jej je sedaj veroval.

Znano mu je bilo, da zna delati ta rumena rasa prave podzemeljske umotvore. Policija je vedela, da so pod Londonom razna skrivališča, kjer kade opij in se zbirajo zločinci. Toda evropskim očem je skoraj nemogoče, izslediti te — krtovim rovom slične hodnike. — Ako je torej Miriam govorila resnico, potem treba kar urno pogledati, ker vsak trenotek bi lahko Harryju prinesel smrt.

»Naprej«, je ukazal detektiv. »Kdo ima kako svetilko?«

Rekši to, je potegnil svojo svetilko iz žepa in je obrnil svoj korak proti kleti.

Tom, ki ni imel električne svetilke, je prinesel iz kuhinje svečnik ter je šel počasi in oprezno za možmi v klet.

Miriam je govorila resnico. Že na zadnji stopnici spodaj je bilo videti, da je prah na gornjih stopnicah umetno nasut. Spodaj je bilo opaziti po tleh tudi sledove nekaterih stopinj; nekaj od njih je bilo bosih.

V naglici je detektiv z zadovoljstvom zapazil, da je pustilo tukaj ploščnato stopalo isti sled, kakor na Dowerjevem vrtu.

Vlomiti so morali ena vrata in potem še ena, dokler niso prišli do konca kleti.

Tu ni bilo videti nikakega okna in nikakih vrat. Ali v kotu pod smetmi in tramovji je bilo morda vendarle še kako skrivališče. — Sherlock Holmes je poznal ta podzemska, od zamorcev in Kitajcev obljudena stanovanja.

Hitro je začel odmikati tramovje, trije policaji so mu pomagali.

Kmalu je detektiv vzkliknil iznenaden, kajti pokazala se je v tleh lesa.

»Torej še groblje!« je viknil. »Ne bi se posebno čudil, ako pridemo od tukaj doli k Temzi. — V londonskih kletih sem doživel že večja iznenadenja«.

Dvignili so leso, in pred njimi je zazijal črn prepad. V istem času pa so zaslišali spodaj tudi slaboten vzdih.

»Harry!« je zaklical Holmes s tresočim glasom, — »Harry, fant moj, ali si ti tukaj?«

Slišati je bilo le zopet težak vzdih.

»Luč sem!« je ukazal detektiv. »Posvetite mi! Skočim doli!«

Eden izmed policajev ga je zgrabil trdo za rokav.

»Počakajte, nikari, mr. Holmes, saj ne veste, kako globoko je tu doli. Mislim, da bi se dalo to drugače bolje narediti. Tom, dečko, ali imaš kaj poguma? Pojdi sem!«

»Poguma?« je vzkliknil deček. »Ali je spodaj vrag, gospod? Takoj grem doli, da ga vidim, kakšen je. Hitro, hitro, povejte mi, kaj naj storim?«

»Pojdi sem, ti mali bahač! Privežem ti to vrv okoli pasu, — tako! A sedaj te spustim doli. Tu imaš mojo svetilko, pa dobro pazi, kdo spodaj tako ječi«.

Tom je zgrabil svetilko in se je spustil doli. Jedva da je začutil tla pod seboj, so zaslišali gori njegov čisti glas:

»Vse je v redu, gospod! Napustite malo vrv, da morem pogledati nekoliko naokrog. — Hu-u-u! K vragu! Tega pa nisem mislil!«

»Kaj pa je?« je zaklical Sherlock Holmes. »Kaj vidiš?«

»Vraga sicer ne vidim, ali to je prav gotovo njegova stara mati, mr. Holmes! Harryja Taxona ni tukaj; pač pa leži tu stara zamorka, gospa Sara«.

Razočaranje, ki je zadelo Sherlocka Holmesa, je bilo tako veliko, da se je ves bled opotekel nazaj ter je stal nekaj hipov, kakor da ga je ošinila strela.

Potem pa je izpregovoril hladno in mirno kakor vedno:

»Dobro si govoril, Tom! Čakaj, takoj osvobodimo to staro mater iz njenega neugodnega položaja«.

Skočil je v jamo ter je šel sklonjen do onega mesta, kjer je stal mali Tom, ki je svetil zamorki v obraz. Starka je bila vsekakor v nezavesti.

Bila je v reznisi Sara, ki je ležala tu ječaje in z zaprtimi očmi. Sherlock Holmes se je sklonil k njej in jej je zaklical:

»Ej, Sara, zbudi se! Tukaj so dobri tvoji prijatelji!«

Starka je odprla oči, a spoznala ni nikogar, zavest se jej še ni vrnila.

»Kje je Sam?« jo je vprašal detektiv, ki je upal, da jej da ime njenega ljubljenega sina toliko moči, da pride zopet k sebi. In res je odgovorila jecajoča:

»Sam, Sam ne sme čakati. Beži, Sam, beži! Že so za nama!«

»Aha, v vročinici govori«, je pomrmral detektiv. »Toda spraviti jo moramo na vsak način odtod, že zato, da moremo naprej. Naj prideta še dva sem! Vzdigniti treba precej težko breme«.

Rekši to, je vešče ovil vrv, ki jo je prinesel seboj, okrog tolstega telesa zamorke. Oba policaja sta jo potem začela vleči navzgor in sta jo končno spravila do vrat. In s trudom ter z združenimi močmi so spravili težko pezo na površje.

Sherlock Holmes je hitel z malim Tomom dalje skozi oski hodnik, kolikor hitro je le mogel. Ali že v kratkem času sta trčala na zid, ki se je, kakor strma skalina, dvigal pred njima.

»Na, — to gotovo že zopet ni drugega, kakor goljufiva gledališka stena. Bomo videli —«

V tem hipu se je zrušila stena s strašnim hrumom, k sreči na nasprotno stran od njiju.

Oblak prahu in malte je skoraj zadušil zasledovalca, toda malo časa na to je zavel svež vetrič; zdelo se je, da krihaja nekje od vode.

»Biti morava ob Temzi«, je dejal Sherlock Holmes. »Sedaj morava biti malo opreznejša«.

Oni trije možje, ki so vlekli Sarino telo navzgor, so ga položili v kleti na tla in so hiteli za Holmesom. Bilo je jasno, da so nekje blizu vode. — Ali kje?

V daljavi se je nakrat pokazala slaba, plapolajoča luč temnovišnjevkastega sijaja.

Sherlock Holmes je mahoma zadržal policaje.

»Ta luč je prav taka, kakoršne imajo pred trgovinami in gostilnami v Marketstreetu. Mislim, vsaj izključeno to ni, da bi prišli po tej poti k »Višnjevemu krokarju«. Ako je tako, ne smemo iti tukaj

naprej, razun če bi napadli gostilničarja. Ali imate vsi pri sebi nabite revolverje?«

»Imamo vsi!« so odgovorili enoglasno.

»Ali jaz ga nimam«, se je začul plašen glas.

Bil je Tom, ki se je očevidno smatral zapostavljenim in užaljenim, da bo moral on — edini neoborožen — ostati v ozadju.

»Pojdi sem!« ga je poklical Sherlock Holmes. »Zaslužil si nagrade, pa naj ti bo! Tu imaš enega mojih revolverjev. Jaz imam dva... Ali ne streljaj mi prej, dokler ne rečem jaz. Pa, ako mogoče, prosim, da ne zadeneš mene v hrbet«.

Začeli so se plaziti dalje, kakor Indijanci, kadar preže na plen; kmalu so naleteli na majhne in ozke stopnice, narejene iz kamenja in prsti. Na njih je stala mala, višnjeva svetilka.

»Kako je obziren ta kitajski krčmar«, je izpregovoril Sherlock Holmes. »Celo za to skrbi, da se mu gostje ne spotaknejo in ne pobijejo. No, morda iznenadimo gospodo ravno pri opiju; meni je prav tako«.

Stopnice so vodile naravnost v neko klet. Ta klet ni bi napolnjena samo s staro ropotijo, nego tudi z mrvo in iz desk zbitimi posteljnjaki; vse to je pričalo, da včasih prebivajo tukaj tudi ljudje, ki ne morejo plačati drugega stanovanja, ali pa imajo kak drug vzrok, skrivati se tu pod zemljo.

Sherlock Holmes se je skrbno ozrl okrog sebe, ali ne bi morda zagledal Harryja, ali vsaj kakega sledu o njem.

Naposled so prišli do stopnic, ki so vodile navzgor. Tu je bilo slišati novo ječanje. Čuvši to, se je Sherlock Holmes ustavil.

»To je Harry«, je zašepetal. »Pri Bogu, spoznal sem njegov glas. Pazite samo, prav oprezno — najmanjši šum bi nas lahko izdal pred časom«.

Tiho ječanje je prihajalo od desne strani. Tu so bila iz surovih desk zbita vrata, ki so bila zaprta s ključavnico.

»Posvetite mi!« je komandiral detektiv.

Prinesli so svetilke, in Sherlock Holmes je z veščo roko zgrabil vrata in jih je odprl.

Svetloba luči je prodrla v umazano izdolbino v vlažni steni.

»Mojster!« se je začul slaboten, jedva slišen glas. »Saj sem vedel, da pridete«.

Bil je to glas Harryja Taxona, ki je ležal v okovih, zvezan na rokah in nogah; na bledem obrazu se mu je pojavil smehljaj, ko je zagledal svojega rešitelja.

»Fant, moj fant«, je tiho vzkliknil Sherlock Holmes globoko ginjen. »Kaj so ti storili? Ali si ranjen?«

»Ne, nisem; niso imeli časa, da bi me še ranili. Bili so srečni, presrečeni, da so me mogli zvezati! — Razvežite vrvi, mojster, potem vam povem, kam je bežala ta družba«.

V istem hipu je prerezal Holmes vezi, a Harry je poizkušal pretegniti svoje onemogle ude.

Hotel se je dvigniti, a ni mogel.

»Vidva ostanita pri njem!« je ukazal Holmes. »Zadošča mi, da me spremlja eden s Tomom. — Čakaj me tukaj, Harry, vrnem se kmalu«.

»Ni vam treba dalje hoditi, mr. Holmes. Sama ni gori v gostilni. Odpotoval je z vlakom ob devetih proti zahodu; jutri pride v Dublin«.

»V Dublin? A kaj, za vraga išče v Irski? Njegov naročnik je vendar na Škotskem«.

»Prava sreča, mr. Holmes, da nisva odpotovala danes. Vsa ta dolga pot bi bila zaman. Prokleti zamorec, ki je seveda mislil, da se me je za vedno osvobodil, je rekel svoji materi: »To bi me veselilo, če bi potoval Holmes proti škotskim otokom; moj mojster mi je pa brzojavil, da me pričakuje v Dublinu«.

»Pri moji veri, to je res prava sreča v tej nesreči! Sam je torej odpotoval v Dublin?«

»Da, misli, da je dospel tačas tudi »zaklad« že tja. Seveda je ta »zaklad« mrtvo truplo lorda Georga. — Sara je nato pristavila, da bode moral gospod za mrtveca še posebej plačati, ker »Bribri« ni poceni«.

»Kaj? Rekla je »Bribri«? Ali si dobro slišal to ime?«

»Popolnoma dobro. Mislil sem, da je to samo neumno blebetanje zamorcev. Ali ima ta glupa beseda kak pomen?«

Sherlock Holmes je položil roke na rame svojega pomočnika.

»Pomeni, pomeni. Bribri ni nič drugega kot »Brie«. Zločinci rabijo vedno razne priimke, ki jih razun njih nihče ne zarume. — Ta malopridnež, ki so o njem govorili, je eden najsmelejših banditov v Londonu. — Razun tega pa nosi res tudi tako brado, kakor so mi jo otroci davi opisali. Torej smo na pravem potu, a jutri zjutraj se izkrcamo na Zelenih otokih«.

Harry Taxon se je v tem času toliko opomogel, da je mogel zopet stati in celo nekoliko hoditi.

Vrnili so se torej, ne da bi se ta večer oglasili v kadilnici opija v Marketstreetu.

»To opravimo jutri brez vas«, je rekel eden izmed policajev. »Za danes zadostuje, da smo odkrili te hodnike. Jutri razdenemo vse to gnezdo, potem bo v Londonu zopet eno skrivališče manj«.

Sherlock Holmes je molče stopal ob svojem pomočniku. Zato pa je Harry, ki se je nenavadno hitro opomogel, brbljal neprestano.

»Vse to se je godilo izredno hitro«, je pripovedoval.

»Miriam je izdala oni stari, prebrisani Sari, da mi vemo vse; ko so me opazili pred hišo, so zato vedeli, da nam težko uidejo. — Ker ni bilo nikogar na ulici, so začeli streljati iz hiše in vlekli so me vanjo, še preden sem mogel pogledati, kaj se godi. — Toma, ki se je skril za zidom, niso opazili. V hipu so me zvezali ter me vlekli doli po tistih vražjih stopnicah v klet. Stara je pometala pred nami z nekako metlo prah s stopnic. Šli smo vse globlje. — Mislil sem že, da pridemo v pekel. Ko smo prišli

doli, si je starka zvila nogo, pa ni mogla z nami dalje. Zahtevala je, naj me Sam vodi naprej, sama je pa zaostala. In zamorec me je vlekel dalje kakor psa na vrvi. Potem je zažvižgal ta črni vrag na piščalko, in na pomoč so mu prišli pomagači od »višnjeve svetilke«. In tako so me zaprli ti lopovi v oni kot, kjer naj bi bil, kakor so naravnost rekli, poginil«.

»Ubožec!« je pripomnil Sherlock Holmes.

»O, mojster, saj ni bilo tako strašno, ker me ves čas ni ostavilo upanje, da se vi prikažete od kod in me rešite. — In glejte, nisem se zmotil, prav sem slutil.«

»Kar se tega tiče, dragi moj, se vbodoče nikar ne prepuščaj svojim slutnjam, ker ni nič bolj goljufivega kod to. Toda dovolj o tem. No, prišli smo zopet do mesta, kjer smo prej našli staro Saro«.

Zlezli so gori in opazili so, da je stara zamorka izginila.

»Za vraga,« je vzkliknil policaj, »saj sem jo vendar z lastnimi rokami položil tu sem. A stara ženščina, onemogla, kakor muha, ki je padla v mleko, je bila videti tako bolna. — Le kako je mogla vstati in niti.«

»S tem si sedaj ne bomo razbijali glave — vsekakor ne pomenja to nič dobrega, da je odšla,« je odvrnil Sherlock Holmes. — »Stavil bi, da nas čaka še kak nepričakovani udarec.«

Krenivši dalje, so prišli do skrivnega vhoda, ki je vodil v klet.

Stopnice, ki so peljale v stanovanje, je razsvetljevala luč od zgoraj.

Detektiv je ravno hotel stopiti po stopnicah navzgor, ko ga nakrat potegne nekdo nazaj.

V istem hipu je počil strel. — Krogla se je zasadila v zid nedaleč od Sherlocka Holmesa.

»Videl sem, odkod je prišel strel,« je vzkliknil Tom, ki je pokazal veliko prisotnost duha. — »Tam za vratmi mora stati stara copernica, pa strelja.«

Razdražen je stekel Sherlock Holmes po stopnicah. »Kaj, da bi se bal te stare zamorske ženščine?

Odprl je hitro vrata — toda za vratmi ni bilo nikogar. Vsekakor je morala biti stara jako spretna in zvita, da je mogla tako hitro ubežati.

Vendar pa se jej topot ni posrečilo, da bi ušla zasluženi kazni. Z dvema korakoma je bil detektiv v sobi, kjer je bil pustil zvezano Miriam. Pri njej je ostal policaj, da jo straži, a ta opreznost je bila jako umetna.

Ta policaj je stal pred Miriamo, ko se nakrat pojavi pred njim Sara.

»Proč!« je siknila starka — »prihajajo, a ti me v lastni hiši ne boš...«

Toda dovršiti ni mogla svojih besed, kajti dve roke sta jo zgrabili kakor da sta iz železa in sta jo vrgli na tla.

»Ničvrednica!« je viknil Sherlock Holmes, spretno zvezavši zamorko. »Malo prej si krivo merila, dosti si storila za danes. Čas je, da te odstranimo.«

Sara se je zaman branila ter tulila kakor divja zver.

»Nikake pravice nimate!« je ponavljala venomer. »To je moja hiša — nimate pravice, da vlomite tu notri — nič hudega nisem storila —«

»To je odvisno od tega, kako kdo stvar razume!« je odgovoril detektiv hladnokrvno. »Nikar se ne brani, nič ti ne pomaga, z nami pojdeš na stražnico. Tudi ti, Miriam, nisi zaslužila nič boljega, ali pokazati ti hočem, da mi, beli ljudje bolje izpolnjujemo svoje obljube kot vi, zamorci. — Sedaj si svobodna in greš lahko domov, ker me nisi nalagala, kar se tiče kleti.«

Miriam ni verjela lastnim ušesom.

Odvezali so jej vrvi in odprli vrata.

Medtem, ko je v velikih smešnih korakih odhitela, so možje zgrabili Saro, ki so jo trdo zvezali in odvedli seboj.

7. poglavje.

Neizprosen sovražnik.

Besno so udarjali valovi ob svetilnik v Poolbegu, ki se je dvigal v vnanji luki irskega glavnega mesta Dublina; od svetilnika so se razprostirali severno in južno silno dolgi in čvrsti kameniti nasipi v daljavi več sto kilometrov.

Svetilnik je bil razsvetljen, da opozori parnike na ozki vhod v luko, in tukaj je sedelo nekaj resnih mož, stražniki svetilnika, ki so se zagledali v daljino te bučeče vodne puščave.

»Čudno«, je ispregovoril eden izmed njih, »nikdar nisem mislil, da bom videl še kdaj Percyja Leana. Ko se je predkratkim zopet prikazal, sem mislil prvi hip, da vidim njegov duh.«

»Dosti bolje res ne izgleda!« je odvrnil drugi »Mc. Lean je malo zmešan, ali ne?«

»Ne samo malo, temveč prav zelo,« jer zamral zopet drugi. »Ali ste že slišali kdaj kaj takega? Nikjer drugje noče stanovati kot v svetilniku, pa vam pride sem s škotskih otokov, ker je zvedel, da so tudi na Irskem svetilniki kakor drugje. Kupil ga je in stanuje tukaj, kakor je stanoval prej gori na severu.«

»No, vas ni baš daleč od starega svetilnika,« je pripomnil stražnik. »Lahko bo dobil rib in kruha, drugega pa skoraj ne potrebuje. Ali si opazil, kako malo govori? Mislim, da ga knjige in njegova pisma poplnoma zadovoljujejo, tako da ne išče stika z ljudmi.«

»Hm — kar se mene tiče, jaz kaj takega ne bi mogel. Tudi to mesto bom kmalu ostavil. Človeka more tako otožne misli, če ves božji dan ne sliši drugega kot krik galebov in vidi le ladje pluti mimo.«

Možje so govorili o čudaku, ki ga je smatrala Doverjeva za morilca svojega sina.

Če si gledal s poolberškega svetilnika pozorno na okrog, si opazil na desni strani stari svetilnik, ki so ga uporabljali, dokler niso sezidali v luki velikih kamenitih nasipov. — —

Medtem ko so se ljudje v novem svetilniku tako razgovarjali, je sedel mc. Lean v svoji sobi nad neko knjigo, in zdelo se je, da čita.

V resnici pa ni čital. Vdrte starčeve oči niso niti trenile, niso gledale tiskanih besed, nego so motrile notranjost te čudne človeške duše, ki jo je mladostni dogodljaj za večno opustošil in uničil.

Bil je visoke, koščene postave, velike glave in razkuštrane brade.

Kakor obraz in trup, so bile mršave tudi njegove dolge roke, ki so počivale z razprostrtimi prsti na knjigi.

Vsa pojava je izdajala krutost in surovost.

Mnogo denarja je izdal mc. Lean, da je dobival od svojih vohunov natančene vesti o življenju lady Dowerjeve, velikanske svote je dajal odnašalcem skrivnostnih pisem, namenjenih nesrečni lady. Moral jih je vedno nanovo podkupiti, da so molčali.

Vstal je ter stopil k oknu, od koder se je videlo daleč naokrog. Odtod je lahko že oddaleč videl vsako ladjo, vsak čoln, ki bi se približal svetilniku.

»Zmotil se je pač,« je zamrmral Percy — »ta črni vrag vidi od samega strahu že podnevi duhove. Prepričan sem, da nihče niti ne sluti resnice, nihče razun ene, ki jo mora slutiti ter ginevati od bolesti, dokler se ne zgrudi v grob!«

Fanatičen izraz sovraštva mu je skremžil obraz, ki je zdaj pazdaj izdajal popolnega blaznika.

Potem je stopil k kovčegu, ki je stal v oglu okrogle sobe in ga je odprl.

Mc. Lean je prebival tukaj šele par dni, a stanovanje njegovo ni bilo posebno udobno. Toda Percy mc. Lean je vkljub svojemu bogatstvu jedva opazil to. Ni se brigal, ali je okrog njega razkošje ali revščina. Živel je samo v svojih mislih, vse drugo mu je bila deveta briga.

Začel je iskati nekaj po kovčgu, ki je bilo v njem vse neredno razmetano; naposled je privlekel na dan sliko, ki jo je začel pozorno opazovati.

Slika je predstavljala mlado, jako lepo damo, oblečeno v obleko stare mode. — Bila je gospa Dowerjeva kot mlada deklica.

Izraz sovraštva je skremžil obraz Percyja mc. Leana.

»Ali si spoznala sedaj, lepa moja ljubica, kaj je bolest? je sikal z režečim se obrazom. — Sedaj pač veš. kako prijetno je človeku, če mu mrje srce v prsih? Ha-ha-ha! Ali ti si izgubila samo sina, jaz pa sem izgubil tebe, sebe in vse življenje. Zaradi tebe, po tvoji krivdi. Haha! Kako se smekljaš, kako žare tvoje oči, kakor da mi hočeš še enkrat ponoviti ono laž, ki si jo izrekla sto in stokrat. Laž, da me ljubiš! Da, to si ti imenovala ljubezen, ti hinavsko, nezvesto bitje! Pa nisi mogla čakati, da bi se vrnil, morala si vzeti drugega, bogataša lorda!«

Njegovo oštro uho je v tem hipu zaslišalo šum vesel. Hitro je vrgel sliko nazaj v kovčeg ter skočil k oknu.

Bližal se je čoln, v njem je sedel zamorec in poleg njega še drug čokat človek.

»Kaj še hočeta ta lopova od mene?!« je zagodrnjal mc. Lean mrko. »Plačana ste. Nič več ne maram imeti ž njima opraviti.«

Medtem se je čoln ustavil ob bregu, in oglasil se je stari zarjaveli zvon.

Zlovoljen je lezel mc. Lean po ozkih stopnicah navzdol.

Odprl je vrata, ki so vodila v stolp in je pogledal ven:

»Kaj hočeta,« je vprašal ostro. »Čemu me motita?!«

Sam in Brie pa sta stopila mirno na suho in sta stopila k vratom.

»Le odprite, gospod,« je odgovoril Sam, — »važna poročila imava«.

»Ako mi hočeta zopet kaj govoriti o onem bedastem detektivu —«

»To nikakor ni bedast detektiv, mc. Lean,« je vzkliknil Bribni. »Bilo bi vsekakor bolje, ko bi naju mirno poslušali. Samo zaradi vas sva prišla še enkrat sem, dasi preti tudi nama velika nevarnost.«

»Aha, torej sta prišla samo iz ljubezni in prijateljstva, kajne?« se je rogal Percy. »Seveda, lahko si mislim to. Toda ker sta že tukaj, pa vstopita. — Za kaj se gre torej?«

Vsa trojica je stala v stolpu, obrnjen drug proti drugemu, a vsak izmed njih je občutil, da ne veruje drugemu prav ničesar. Sam je začel govoriti prvi z navidezno ravnodušnostjo:

»Niste nama hoteli verjeti, gospod, da ve Sherlock Holmes vse. — Sedaj je že takorekoč na poti k vam in vas bržčas poseti nocoj ali jutri zgodaj zjutraj.

»Ne bom ga pustil v sobo,« je viknil trmasto mc. Lean.

»To boste pač morali, gospod,« je rekel Brie. Ta detektiv ne prihaja nikdar brez pomoči oblasti. Kakor hitro prijavi vladi v Dublinu, česa vas dolže, bo dobil dovoljenje, da prodre k vam, če drugače ne, pa s silo.«

»Kaj hočeta torej od mene?«

»Prišla sva, da vam predlagava nekaj. Dajte nama zopet nazaj ono truplo, ki sva ga vam prinesla. Nihče vam potem ne bo mogel ničesar dokazati, da ste sodelovali pri umoru ali tatvini trupla —«

»Ali res mislita, da vama bom izročil truplo? Nikdar, to si zapomnita! Saj vendar nisem čakal vse življenje na to zato, da bi vama sedaj dal to, kar je moje največje veselje.«

Sam in Brie sta se pomenljivo pogledala. — Ta človek je gotovo blazen. Največje veselje mu je, skrivati mrtvo truplo v svetilniku. Ali je to mogoče?

»Bodite vendar pametni!« je dejal Brie. »Glejte, prinesel sem vam v zaboju truplo semkaj, nihče ni

ničesar sumil in me ni vprašal, kaj vam nosim. Toda še nekoliko dni, in truplo bo začelo trohneti. —«

Percy se je krčevito zasmejal.

»O, ne!« je vzkliknil — »saj imam krasno krsto in imeniten grob. Ni se vama treba bati, da bi mi bilo truplo kdaj v nadlego. Nikogar ne briga to nič, da bi zvedel kaj natančnejšega. — Če bi vam vrnil mrtveca, sem prepričan, da bi ž njim zopet hoteli napraviti kupčijo.«

Mc. Lean je oštro meril pretkana lopova in Sam je jecal v zadregi:

»Kaj pa mislite, gospod? Hotela sva vas samo opozoriti —«

»Ne!« je zagrmel mc. Lean. »Truplo hočeta, hočeta, da vam ga iznova plačam, potem pa bi ga prodala še enkrat gospej Dowerjevi, ki obeta zanje veliko denarno nagrado«.

Brie se je delal silno užaljenega, obrnil se je k vratom in dejal:

»Pojdiva, Sam! Če misli gospod tako o nama, potem nikar ne motiva.«

»Da, najbolje storita. Kar poberita se! Bogato sem vaju poplačal, a sedaj ne maram ničesar slišati o vama.«

Oba lopova sta ostavila svetilnik, ne da bi bila kaj opravila ter sta stopila zopet v čoln.

Da bi bil Percy mc. Lean sedaj videl Brigiev obraz, možda bi se premislil in bi ju ne bil odslovil tako osorno.

»Ta se bo še bridko kesal,« je rekel tudi Sam. Bo že videl! Jutri dobi poset Sherlocka Holmesa, in potem je izgubljena njegova igra.«

Dospevši v Dublin, si je dal Brie obriti brado, tudi v ostalem je skrbel, da čim najbolj izpremeni svojo zunanjost, da ga niti oštro oko Sherlocka Holmesa ne bi moglo spoznati.

Tudi Sam se seveda ne smel sestati s Holmesom, ker se barva njegovega lica žal ni dala oprati. Zato je prebival v neki predmestni gostilni.

Medtem je plul po morju parnik, ki sta se v njem vozila Sherlock Holmes in Harry Taxon v zeleno Irsko.

Še istega večera preden sta bila odpotovala, je posetila gospa Dowerjeva detektiva in mu je vsa bleda izročila novo pismo, ki ga je prejela popoldne. Topot je bilo pisano pismo z nekdanjo pisavo Percyja mc. Leana in se je glasilo navidezno uljudno:

»Spominjajoč se skupaj preživelih mladostnih dni, usoja si podpisanec izreči Vam najgloblje sočutje o priliki nepričakovane in nenadomestljive izgube, ki Vas je zadela, mylady! Priložene cvetlice, prosi, da blagovolite položiti na grob pokojnika ter se včasih v prijateljstvu spominjati

Percyja mc. Leana.«

Kimajoč z glavo je prečital Sherlock Holmes to pismo.

»Tako zasmehovanje!« je vzdihnila lady. »Vsaka beseda povečuje mojo bol; jasno se vidi namen, da me hoče tirati v blaznost«.

»Odkod je prišlo pismo? Ali je bil na njem odtisnjen poštni pečat?«

»Ne, prinesel ga je londonski sluga iz neke cvetlične trgovine s cvetlicami vred, ki sem jih seveda takoj dala vreči proč. In sodeč po opisu sluge, mu je izročil oboje brzčas Lean sam«.

Torej je bil včeraj v Londonu. Tega ne morem verjeti. Vsekakor je eden njegovih pomagačev opravil to drzno nalogo. Zvedel sem namreč, mylady, da se je preselil ta gospod s škotskih otokov v Irsko. Še nocoj odpotujem v Dublin, da mu pridem na sled«.

»Ali moj sin!« je zdihovala gospa Dowerjeva. »Ali mi ne boste dobili njegovih telesnih ostankov? Ubogi moj George! Ne bom mogla umreti, dokler ne zvem, kje počivajo tvoje kosti!«

Strašno je bilo gledati žalostno mater, kako je ječala in vzdihavala sedaj samo še za kostmi svojega otroka. Druge želje ni imela sedaj, kakor da bi mogla pokopati sina v grobnici svojih očetov in da pojde potem za njim na drugi svet.

»Sem že na delu, mylady«, je odgovoril Sherlock Holmes. »Upam, da vam bom mogel izpolniti to željo. Dajte mi par dni časa ter ostanite mirno v Dowerhallu. Mislim, da bomo lahko pokopali tamkaj nesrečnoga vašega sina — toda prej moram predvsem govoriti s Percyjem mc. Leanom«.

Po tem sestanku z nesrečno gospo je postal detektiv še resnejši in malobesednejši kot sicer ter je na vsem potu izpregovoril le semintja kako besedico s svojim pomočnikom.

Dospevši v Dublin, se je odpeljal Sherlock Holmes najprej k glavnemu policijskemu uradu, kamor je že brzojavno javil svoj prihod.

Sprejeli so ga jako prijazno.

»Mislim, da je čudak, ki ga iščete, že najden«, je dejal eden izmed gospodov. »Pred nekoliko dnevi je namreč kupil nekdo stari svetilnik, ki ni več za nobeno rabo. To bo pač oni, ki ga iščete. Zdi se, da je poseben ljubimec svetilnikov«.

»To sem si mislil!« je pokimal Sherlock Holmes. »Zdelo se mi je, da je na Irskem. Toda mnogo važnejše je, da zvem, ali je občeval z nekim zamorcem, ki je mogel priti šele davi tu sem?«

»Tega vam ne morem povedati, mr. Holmes. Ko smo prejeli vašo brzojavko, smo opazovali zidovje starega stolpa, in sicer z novega svetilnika, kjer se more storiti to neopaženo. Toda nikogar niso videli, ki bi šel tjakaj«.

»Sedaj je že mrak. Zato mislim, da je najbolje, da grem šele jutri zjutraj tja. Ali čez noč moram vendar tudi paziti nanj. Morda bi mogel iti v ta namen v novi svetilnik in bi ga od tam opazoval z daljnogledom?«

»Jako radi vam preskrbimo dovoljenje od luškega urada«.

Sherlock Holmes se je torej napotil v novi svetilnik, vzemši seboj daljnogled.

Harry Taxon pa je ostal v mestu, da poizkusi

na svojo roko kaj. Kaj je hotel raziskavati, ni povedal nikomur; imel je posebne namere.

8. poglavje.

Strašna noč.

Temna noč je razprostrla svoja krila na mesto in morje.

Sicer se je mesec pokazal na nebu, toda gosti, temni oblaki so zakrili vsemir, in zapihal je oster veter, ki je visoko dvigal peneče se valovje ter je pel ladjam na morju o težki vožnji.

Temno zidovje starega svetilnika je štrlelo iz visokih valov čudno preteče in se je ostro odražala od bleščeče, velikanske svetilke vrhu stolpa.

Iz novega nasprotnega svetilnika je bilo lahko opaziti, kako se premika luč po starem svetilniku nemirno semintja — stari čudak je vsekakor begal iz sobe v sobo.

Sedaj se je videlo, kako stopa po stopnicah.

Naposled je izginila luč pod vhodom.

»V klet gre«, je pomrmral Sherlock Holmes. »Pogodil sem pravo. Ta človek skriva brzčas truplo pri sebi, da se naslaja s svojo osveto«.

Luč, ki je izginila tako globoko doli, se ni niti najmanj tresla v rokah samotnega ponočnjaka, čegar oči so žarele kakor razbeljeno oglje.

»Vendar, vendar enkrat«, je mrmral Percy mc. Lean, stopajoč vse globlje in globlje. »Ha, kako dolgo sem moral čakati, da sem si mogel končno privoščiti to zmagoslavje. Skozi triindvajset let, leto za letom sem hrepenel po trenotku, ki je naposled vendar enkrat tu! — Ah, zakaj nisem mogel biti poleg, ko so javili Mary to vest! Zakaj se nisem mogel naslajati, gledajoč jo oni trenotek!? Kako mi je žal, da sem se moral odreči temu.

»Toda saj uživam sedaj. Uživam dan in noč, ker sem jej poplačal njeno nezvestobo. Ha-ha-ha!«

Hreščeč smeh je zadonel od zidovja; ali vendar, ta človek ni bil blazen, duh mu ni še popolnoma zatemnel.

Globoko je moral iti, preden je prišel do oboka, tvorečega temelj, ki je na njem stal svetilnik.

Tam spodaj, sredi majhnega prostora je stala kamenita škrinja, čudna shramba, v kateri so pred več kakor sto leti shranjali živež, da se jim ne pokvari. Tenka kamenita plošča je pokrivala skrinjo.

Mc. Lean je obesil svetiljko na zid in odpahnil ploščo.

Bilo je težko delo, toda še težje je moralo biti včeraj, pa se mu je vendar posrečilo. Percyjevo koščeno telo je imelo izredno moč, in tudi zdaj je čudak brez posebnega napora odstranil kamen za toliko, da je mogel gledati v skrinjo.

V njej je ležalo truplo Georga Dowera.

Ali nič ni kazalo na lepem mladem licu, da je mrtev in da že razpada.

Percy je samo besno kimal in dejal:

»Vedel sem; moja sredstva ohranijo truplo več mesecev neizpremenjeno. In vsak dan in vsako noč si morem ogledati lice Maryno, ako le hočem. — Maryno lice!«

Govoril je istino. Ta pravilni mladeniški obraz je bil v vsaki potezi sličen obrazu lady Dowerjeve; le oči, ki so bile zdaj zaprte, so imele v življenju drugačno barvo.

Sedel je poleg kamenite rakve na tla in zrl nepremično mrtveca.

Kako dolgo je to trajalo, ni vedel niti sam; nenadoma pa se je dvignil, ker je valovje še hujše začelo butati ob zidine.

Ali morda ni bilo to samo pljuskanje valov? Ali ni morda kak čoln, ki se je napotil v tej burji semkaj?

Mc. Lean je pustil svetilko v kleti ter je hotel ili v temi po stopnicah navzgor. Strahu ni poznal in groze tudi ne. Ko se je ozrl nazaj po kleti, ga niti to ni motilo, da je bilo videti, kakor bi se mu truplo režalo v obraz. Zapihal je veter in zaplapolala je luč ter vrgla svoje rmene žarke na bledi obraz mrtvečev. Percy mc. Lean je samo zmajal z rameni ter odšel.

Šel je do vnanjih vrat in je pogledal skozi malo odprtino, ki je bila nad njimi; toda videl ni ničesar. Že je mislil, da se je zmotil, ko je nakrat zaslišal udarec, kakor da je butnil čoln ob zidano obrežje.

Odprl je iznova malo okence nad vratmi in je pogledal ven. — Zagledal je mal čolnič, ki se je pravkar ustavil; iz njega je stopil Sam...

»Prokleti zamorec«, je vzkliknil Lean, »kaj pa hočeš že zopet. Ali ti nisem že danes rekel, da ne maram več videti tvojega črnega, opičjega obraza?«

Samovo lice je bilo malodane pepelnate barve. Vrgel se je ječe mc. Leanu pod noge.

»Rešite me, gospod! Rešite me; preganjajo me! Dublinska policija išče danes že vse popoldne nekega tujega zamorca. — A ta sem jaz. Sherlock Holmes ve, da sem tukaj, pa lahko pride vsak hip«.

»Tepec, ali misliš, da si pri meni varnejši, kot kje drugje. Pri meni te bodo vendar iskali najprej. Pojdi svojo pot, ali se pa utopi v morju, meni je vseeno, ničesar ne maram več slišati o tebi«.

Hotel je zapreti vrata, toda preplašeni zamorec ga ni izpustil. Vlekel se je za njim ter se vsilil v stolp, vedno cvileč in javkajoč.

Končno se ga je mc. Lean otresel kakor gnusne golazni, zaloputnil je vrata stolpa ter jih zaklenil.

»No, pa ostani v stolpu, grdoba! Boš vsaj pazil, če bi se drznil še kdo priti sem. Ako bi zagledal koga, me opozori; streljal bom, da bo vsiljivca za vedno minilo, še kdaj nadlegovati me«.

Srečen, da more ostati v svetilniku, je stopal Sam še vedno ves v strahu po stopnicah navzgor.

Niti on niti njegov osorni gostitelj ni slutil, da ju opazuje kolo z ostrim daljnogledom ter da je Sherlock Holmes že vedel, kje je sedaj zamorec.

Mesec je jasno razsvetljeval atletsko postava Leana in črno glavo Samovo.

Šele ko je videl, da sta oba v svetilniku, je ostavil mesto, odkoder ju je opazoval.

Vedel je dobro, da mu je v tej jasni mesečini nemogoče, približati se neopažen svetilniku; toda odločil se je, da na vsak način razjasni še to noč vso stvar.

Pohitel je mesto k zapovedništvu mornarice, kjer je zahteval, naj ga takoj javijo načelniku, češ da ima nekaj silno važnega govoriti ž njim.

Ko je čital načelnik na vizitki znamenito ime Sherlocka Holmesa, ga je takoj sprejel.

»Gospod načelnik«, je začel detektiv, — »prihajam z jako važno in tudi čudno prošnjo, to moram priznati sam. Vem pa, da mi ne odbijete prošnje, ko boste zvedeli razloge. Prosil bi vas, da mi daste na razpolago podmorski čoln z enim ali dvema pomorščakoma — čoln naj bi bil najmanjši, ki ga imate«.

Potem je povedal Sherlock Holmes še natančnejše, kaj ga je dovedlo sem.

Načelnik ni bil ozkosrčen mož, in ko je slišal, da gre za Dowerjeve, ki jih je poznal osebno in ki so pripadali k najodličnejšim rodbinam dežele, je brez obotavljanja naročil, naj se da detektivu na razpolago eden izmed najmanjših električnih podmorskih čolnov.

Sherlock Holmes je bil dobro oskrbljen. Ničesar več ni potreboval, da izvrši svoje namere, tem manj, ker sta ga spremljala častnik in en mož, ki bi mu bila lahko v pomoč.

Ker se je vozil prvikrat s podmorskim čolnom, bi ga bilo to drugi pot jako zanimalo; sedaj pa je ves drhtel od nestrpnosti, da bi iznenadil oba zločinca v svetilniku. Zato pa ni ne videl, ne slišal, kaj se godi okrog njega.

»Kam se peljemo?« je vprašal poročnik, ki je vodil čoln.

»Samo do starega svetilnika. Za vas je to jako kratka pot. Gre samo za to, da pridemo tja, ne da bi nas kdo opazil, kar je mogoče le na ta način. Če mi boste potem hoteli v stolpu, ki ga bom odprl, pomagati, da zgrabiva mc. Leana in njegovega črnega pomagača, me bo veselilo«.

Mladi poročnik je bil jako vesel in ponosen, da more pomagati znamenitemu detektivu, Sherlocku Holmesu, pri njegovih svetovnoslavnih činih ter je obrnil čoln proti svetilniku.

Počasi se je pogreznil čolnič pod morsko gladino; vozil je komaj par minut, mirno je plul pod vodo, ne da bi le malo razburkal valove.

»Dobro bi bilo, če bi mogli ustaviti prav ob stopnicah«, je rekel Sherlock Holmes. Zločinca brzčas ne pazita na stopnice, nego gledata pač po morju, ako sta sploh na straži«.

»To prav lahko storim, kjer vam je drago, lahko ustavim. — Glejte mr. Holmes, smo že tam«.

Čolnič se je zadel povsem nalahno ob stopnice in Sherlock Holmes je zadovoljno pokimal z glavo.

Stopil je s častnikom mirno na suho, pomorščak pa je ostal v čolnu.

»Da mi ne pustite razun naju nikogar v čoln«, je ukazal poročnik pomorščaku. — »Ako bi slučajno hotel vstopiti kak zamorec ali kdo drugi, ga primite«.

»Kakor ukazujete, gospod poročnik«.

Sherlock Holmes je stal tik ob zidu ter je poizkušal z umetnim ključem odpreti vrata.

Kmalu so bila odprta in stopila sta v temen hodnik.

Detektiv je zopet zaprl vrata, potegnil je častnika za seboj ter mu je pošepetal:

»Ako znate tiho hoditi, pojdite z menoj, če ne, bi pa bilo bolje, da me počakate tukaj. Glavno je, da naju ne zaslišata prezgodaj, iznenadenje bo potem večje.

»Pojdem z vami, nihče me ne bo slišal«, je odgovoril častnik.

In plazila sta se kakor mački po stopnicah navzgor.

Zgoraj v stolpu v najvišji sobi je sedel Percy mc. Lean ter je strmel skozi okno na morje.

Nič ni vedel, kje je Sam; toda to mu je bilo itak vseeno. Tako je bil zatopljen v svoje misli, da nista mogla zbuditi iz njih niti tuljenje vetra niti pluskanje razburkanih morskih valov.

Nakrat pa je vztrepetal.

Spodaj v sobi je zaslišal Sama, ki je vikal:

»Gospod, gospod, na pomoč! Na pomoč!«

Kaj se je zgodilo? V prvem hipu je mislil Lean, da se je plašljivi zamorec zbal duhov; kaj bi ga drugega moglo vznemirjati?

Toda ker Sam ni nehal kričati, je odprl Percy mc. Lean vrata, da bi šel doli po stopnicah, toda mahoma se je ustavil. — Pred seboj je zapazil tujca.

Ker nikakor ni mogel razumeti, kako je mogel priti tujec semkaj, je obstal kakor odrevenel ter je buljil vanj. Toda Sherlock Holmes ni čakal, da bi bil zbral svoje misli; stopil je bližje.

»Moje ime je Sherlock Holmes«, je izpregovoril tujec. »Morda ste že kaj slišali o meni?«

Stopil je v sobo za mc. Leanom, ki se je nehote pomaknil nazaj.

»Sherlock Holmes, detektiv?« je vprašal Lean počasi. »Česa želite, gospod?«

»Ali ne veste tega sami? Predlagam vam, da končava čimpreje svoj pogovor, ker pač ni niti vam, niti meni prijeten. — Da je morilec Sam pri vas, že to zadostno priča proti vam; ni nama torej treba nikakega dolgoveznega razpravljanja«.

Izraz divje besnosti je skremžil Leanov obraz. Oči so mu zažarele in razjarjen je dvignil roko, kakor da hoče planiti na detektiva.

»Sam, morilec?« je kriknil. Razjasnite mi! Kaj briga to mene!?«

»Ah, kaj vidim? Vi hočete torej tajiti? V tem slučaju mi pa ne preostane drugega mr. Percy mc. Lean, nego da postopam z vami, kakor z navadnim zločincem«.

Pri teh besedah je potegnil Sherlock Holmes

z levico iz žepa verigo, z desnico nameril nanj revolver, ki ga je držal doslej za hrbtom.

»Lorda Georga Dowerja je umoril zamorec po vašem naročilu«, je zavpil detektiv. »Dobro mi je znano njegovo dopisivanje z vami. — Kakor vidite, vam vse tajenje prav nič ne koristi«.

»Kaj? Mislite, da me boste ukanili? Pa se motite. — Jaz nisem nikdar pisal Samu!«

»Potem ste pa imeli tajnika, ki je pisal ona pisma nesrečni gospej Dowerjevi. To stvari čisto nič ne izpremeni. Zamorca sem zvezal pravkar. Ali želite, da pred vami ponovi, kar mi je že priznal?«

»Ta pes!« je siknil mc. Lean, ki ni vedel, da ga detektiv samo izkuša.

»Kaj briga mene, kar govori ta lažnjivi zamorec«.

»Ne samo zamorec, tudi drugi vaš pomagač je že zaprt, gospod Lean! Brie, imenovan z banditskim imenom Bribri, je že naš jetnik v Dublinu. Kakor vidite, ne kaže drugega, kakor da se nam pokorite«.

Sherlock Holmes ni mogel končati svojih besed, mc. Lean je planil nanj kakor divja zver ter ga je suval k odprtim vratom, ki so vodila na balkon.

Detektiv je bil nenavadno močan in gibčen, tod njegov nasprotnik je ime potrojeno moč blaznika.

Začela se je kratka, strašna borba.

Zunaj na ozkem hodniku balkona je šlo za življenje in smrt.

»Prokleti vohun-« je kričal mc. Lean, — »ničesar več nimam izgubiti, toda tudi ti ne ostaneš nekaznovan, ker si se spravil name. Maščujem se! Čakaj!«

Vzdignil je pri teh besedah velikega kriminalista visoko kvišku. Zaman se je boril Sherlock Holmes proti premoči blaznika, ki ga je zagnal z urno kretnjo v bučeče morje.

Detektiv je samo kriknil.

V istem trenotku so se odprla vrata, in častnik, ki je med tem zvezal zamorca, je planil v sobo.

Opazivši ves prestrašen, kaj se je pravkar zgodilo, je nameril revolver na človeka, ki se je spenjal na balkonu preko ograje ter je v divjem smehu zrl doli v morje.

Počil je strel, mc. Lean se je zgrudil v prsi zadet na tla.

Ne da bi se še enkrat ozrl nanj, je tekel častnik navzdol po stopnicah. Sicer ni verjel, da bi mogel Sherlock Holmes preživeti ta smrtonosni padec, vendar je hitel instinktivno k čolnu.

In glej, Sherlock Holmes ni bil mrtev.

V istem hipu, ko je padal, se je obrnil tako spretno, da si je mogel z rokami ščititi glavo, ko se je potopil v morskih valovih.

Niti za trenotek ni izgubil prisotnosti duha. Ko je prišel zopet na površje vode, je videl, da je precej oddaljen od svetilnika. Ali zagledal je tudi čol, ki se mu je bližal, in zaslišal je znan glas:

»Mojster, gospod Holmes, že grem, že grem!« Bil je glas Harryja Taxona.

Prišel je bil z jadrenico iz neke bližnje vasi.

Že je iztegnil obe roki, kakor da hoče poseči po svojem ljubljenem gospodarju. Nekaj sekund nato se je res približal Sherlocku Holmesu, borečemu se z valovi; zgrabil ga je za roke ter ga potegnil k sebi v čoln.

Brodar, ki je prišel ž njim, mu je pomagal ter je mrmral:

»Vrag vedi, torej je imel dečko vendarle prav. Nisem mu hotel verjeti, da naju čaka sredi noči na morju še kako delo. Ali dobro je preračunal. Četrt ure kasneje, pa bi bil ves trud zaman«.

Toda Sherlock Holmes bi se bil tudi brez Harryjeve pomoči rešil, ker se je v istem hipu prikazal tudi podmorski čoln, a častnik je vzkliknil:

»Zdi se, da se vendar še gode čudeži, mr. Holmes. Nikdar bi ne bil verjel, da bi mogel pasti človek s tolike višine, ne da bi si zlomil vrat.«

Sherlock Holmes je komaj čul besede mladega častnika.

Ves moker in izmučen je pokazal na svetilnik in je rekel:

»Nazaj! Takoj nazaj! — Glavna stvar vendarle še ni izvršena!«

Vsi so se začudeni ozrli vanj, vendar sa ga ubogali ter so obrnili čolna zopet proti svetilniku.

9. poglavje.

Skriti mrlič.

Zopet je odprl Sherlock Holmes vrata; sedaj pa so svetilke razsvetljevale ozke stopnice, da so se mogli nočni obiskovalci hitreje pomikati navzgor.

»Mc. Lean je mrtev«, je izpregovoril častnik. »Ako še ni, bo pa kmalu; ustrelil sem ga, ko je vrgel vas v morje«.

»Škoda«, je dejal mirno detektiv. »Žal mi je, da ga ne bom mogel videti viseti na vislicah«.

»A Sam?« je vzkliknil Harry. »Menda se vendar ni tudi on umaknil pravični kazni?«

»Ne«, je odgovoril poročnik, smehljajoč se veliki vnemi mladega moža. »Pošteno sem se moral boriti s tem zamorcem, toda vendar sem ga premagal in ga pustil zvezanega v stolpu«.

»Kako ti je prišlo na misel, da si se peljal za menoj?« je vprašal Sherlock Holmes Harryja, ko so šli po stopnicah navzgor.

»Šel sem bil v luko za nekim možem, ki je stopal tja in ki se mi je zdel podoben Brieju. Tam je bilo vse razburjeno, ker se je bila kakor blisk raznesla vest, da je mr. Holmes odpotoval s podmorskim čolnom. — Vedel sem, kam ste odšli in slutil sem, da vam preti velika nevarnost.

»K sreči si dospel prekasno, da bi pokvaril pripravljeno jim iznenadenje, a dovolj zgodaj, da si me rešil iz valov. Jam se ti torej svečano zahvaljujem«.

Sherlock Holmes je govoril toli mirno in hladnokrvno, da se mu je moral vsakdo čuditi. Čast-

nik je mislil pri sebi, da taka ravnodušnost ni naravna in istinita, nego da je le igrana in priučena. Toda vendarle se je moral čuditi, in tiste noči si je Sherlock Holmes pridobil novega gorečega obožavatelja več v britskem kraljestvu.

Medtem je dospel detektiv do vrat dolnje sobe v svetilniku ter jih je odprl.

Soba je bila prazna. Sama ni bilo v njej.

»Ali ste mu zvezali roke ali noge?« je vprašal detektiv častnika.

»Samo roke. Saj sem vedel, da ne more uteči odtod«.

»Torej mora biti ali zgoraj na balkonu ali spodaj v kleti. Vsekakor se je od strahu nekam skril«.

Toda tudi zgoraj ni bilo Sama. — Sherlock Holmes in Harry sta privlekla truplo Percy mc. Leanovo v sobo — majhna luža krvi je kazala mesto, kjer je bil ubit.

Bledo njegovo lice je izražalo smrt.

»Škoda«, je ponovil Sherlock Holmes. »Mislili ste dobro, gospod poročnik, toda ljubše bi mi bilo, če bi mi bil prišel ta propali malopridnež živ v roke«.

Treba je bilo iti še v klet, da bi dobili vsaj zamorca. — Topot je šel Harry naprej s svetilko, ker je na vsak način hotel svetiti svojemu mojstru ter odstraniti morebitne zapreke.

Toda zaprek ni bilo nikakvih. Ko so stopili v klet, se je nudil zasledovalcem grozen pogled:

Sam je ždel z zvezanimi rokami, ki je nanje naslonil obraz, v najoddaljenejšem kotu kleti, kjer je še gorela svetilka na malem prizidku.

V kameniti skrinji pa je ležal George Dower, mrtvi lord; lepi, mirni obraz je bil obrnjen k došlecem.

Sherlock Holmes je polglasno vzkliknil od začudenja in zadovoljstva.

»Tega se nisem nadejal«, je mrmral. Da si prepeljati morilec svojo žrtev preko dežele in morja, samo zato, da bi jo imel vedno poleg sebe, to je pač nekaj nenavadnega.

Harry je zgrabil zamorca za rame.

»Ti, črni vrag, ali si vedel, da je mrlič tukaj?«

Sam je dvignil svoj zmedeni, sivi obraz in je odkimal.

»Gospod Lean je hotel imeti truplo, da bi ga vrgel sam v morje. Tako je rekel. Nisem vedel, da je še tukaj. Ko bi bil to vedel, bi bil rajše umrl, namesto da sem bežal semkaj v klet«.

»Verjamem!« je viknil Sherlock Holmes, ki se je tudi približal prestrašenemu zamorcu in ga gledal strogo.

»Ti veš Sam da zate ni več rešitve. Ako hočeš, da pri sodnikih rečem zate kakšno besedo, tako da pade večji del krivde na onega, ki ti je dal naročilo, mesto nate, potem mi povej: kdo je napravil orodje, s katerim si izstrelil zastrupljeno iglo?«

»Sam master mc. Lean; on mi jo je poslal ter mi naročil, da namažem iglo, predno jo izstrelim, z gombijem. tako da mora strup delovati nemudoma«.

Sam je govoril jecljaje in pretrgano. Videlo se je, kako je od strahu jedva dihal in premikal svoje ustnice.

»Dobro izmišljeno!« ze vzkliknil detektiv. »A tvoja mati ti je dala strup, kaj ne? Vidiš, da vem vse. Gre le za to, ali hočeš to potrditi, ali nočeš«.

»Da, gospod, ravno tako se je vse zgodilo«.

»Res! A kje je ta potepuh Brie, ki je ukradel truplo iz vlaka?«

»Ne vem — nekje u Dublinu. Dobro je plačan, zato je hotel z barko odpluti v inozemstvo«.

»Nič več ni dobil kakor ti. Saj si dobil ogromno svoto! Ali se nisi hotel oženiti z Miriamo in živeti od zdaj nadalje kakor gospod?«

»Da, — res je. Dobil sem denarja«.

»Pa zakaj nisi ti odstranil trupla? Čemu je bilo treba za to drugega pomočnika?«

»Nisem hotel storiti tega! Silno sem se bal. Nikdar bi ne bil mogel storiti tega! — Mrliče treba puščati na miru.«

Te, s tolikim strahom izgovorjene besede iz debelih ustnic zamorca, so delovale skoraj komično na slušatelje. Toda časa niso smeli izgubljati; morali so spraviti truplo na suho in potem nazaj k nesrečni materi, kateri se izpolni tako poslednja želja.

— — — — — — — — — — — — —

Ko se je vrnil Sherlock Holmes nekaj dni nato od nekih opravkov domov, ga je sprejel Harry Taxon z resnim obrazom.

»Mr. Holmes«, je izpregovoril mladenič, »pravkar je bil tukaj odvetnik rodbine Dowerjeve ter je povedal, da je lady Dowerjeva umrla danes ponoči vsled kapi.

»Pričakoval sem kaj takega«, je odgovoril detektiv; »saj je bolje za nesrečnico, da je tako hitro končala. Njeno življenje je bilo itak le veriga bolesti in skrbi«.

»Poleg tega«, je nadaljeval Harry, »mi je dejal odvetnik, da vam je gospa ostavila na razpolaganje svoto 10.000 funtov z željo, da jo sprejmete za nagrado svojega truda. Ako pa se vam zdi, kakor navadno, nagrada prevelika, morete po svoji volji z delom te svote razpolagati«.

»Hm, to mi je jako drago«, je dejal Sherlock Holmes. »Poznam mnogo ljudi, katerim morem pomagati«.

»Dowerhall preide, kakor čujem na čisto oddaljeno sorodstvo rodbine, ki nima nikakih bližnjih dedičev svojega imena in imetka«.

»Pa naj bodo novi gospodarji srečnejši od dosedanjih!« je dejal detektiv. »A zdaj, Harry, kramljajva o čem drugem! Za nekaj ur sem sit zločinov in vsega, kar je ž njimi v zvezi. — Ali si že poizkušal moj novi tobak? Ali ga hočeš?«

Harry Taxon je prikimal.

Konec.

Detektiv Sherlock Holmes

in njegovi znameniti doživljaji.

Naslovi do sedaj izašlih slovenskih zvezkov:

Zv. 1. Skrivnost mlade udove.
Zv. 2. Samo kaplja tinte.
Zv. 3. Gospa s kanarskim briljantom.
Zv. 4. Zaklad trgovca s sužnji.
Zv. 5. Lepa bolničarka.
Zv. 6. Kako su prijeli »Jacka rasparača«.
Zv. 7. Londonski ponarejalci denarja.
Zv. 8. V rakvi poleg peklenskega stroja.
Zv. 9. Grob v svetilniku.

Vsak zvezek z naslovno sliko v barvah. — Zvezek stane 30 h., a franko s pošto 35 h., ako se denar unaprej pošlje.

Gjuro Trpinac, knjigotržec, Zagreb, Ilica 6.

Naročila sprejemajo in prodajajo zvezke vse slovenske knjigotržnice.

Naslov sledečega zvezka (4): Zaklad trgovca s sužnji.

Sherlock Holmes in njegovi znameniti doživljaji.

Naslovi prvih šestnajsterih zvezkov.

Izšli so:

Zv. 1. Skrivnost mlade vdove.
Zv. 2. Samo kapija tinte.
Zv. 3. Gospa s kanarskim briljantom.
Zv. 4. Zaklad trgovca s sužnji.

Tiskajo se:

Zv. 5. Lepa bolničarka.
Zv. 6. Kako so prijeli „Jacka razparača".
Zv. 7. Londonski ponarejalci denarja.
Zv. 8. V rakvi kraj bombe.
Zv. 9. Plemič — tat.
Zv. 10. Grob v svetilniku.
Zv. 11. Poljski žid.
Zv. 12. Kraljičina oprava iz čipek.
Zv. 13. Pariški cunjar.
Zv. 14. Prebrisani višji natakar.
Zv. 15. Prikazen iz groba.
Zv. 16. Ljubosumna morilka.

Vsak mesec izidejo štirje zvezki z naslovno sliko v barvah. — Zvezek stane 30 h. — Naročnina za 5 zvezkov franko s pošto K 1.80. — Založnik in izdajatelj

Gjuro Trpinac, knjigotržec, Zagreb, Ilica 6.

Naročila sprejemajo in prodajajo zvezke vse slovenske knjigotržnice.